

ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΣΥΜΕΩΝ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ"

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Ὑπεύθυνος Ἐκδόσεως
Ἱερεὺς ἸΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Ἐφ. Ἰ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμωνος Ἀχαρνῶν

**ΣΥΜΕΩΝ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ**

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κατήχησις Ζ'	9 (147) *
Κατήχησις Η'	25 (159)
Κατήχησις Θ'	34 (165)
Κατήχησις Ι'	49 (176)
Κατήχησις ΙΑ'	55 (180)
Κατήχησις ΙΒ'	63 (186)
Κατήχησις ΙΓ'	73 (193)
Κατήχησις ΙΔ'	80 (198)
Κατήχησις ΙΕ'	88 (204)
Κατήχησις ΙΣΤ'	95 (208)
Κατήχησις ΙΖ'	102 (213)
Κατήχησις ΙΗ'	108 (217)
Κατήχησις ΙΘ'	129 (232)
Κατήχησις Κ'	136 (237)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ	147

* Οι ἐντὸς παρενθέσεων ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς σελίδων τοῦ ἀρχαίου κειμένου.

VII

1 Περὶ προσκαλλήσεως εἰς τοὺς συγγενεῖς· καὶ περὶ τοῦ ποῖα εἶναι ἡ ἀπάτη αὐτῆς καὶ εἰς ποῖον λάκκον καὶ ποῖα δεσμὰ παρασύρει ἐκείνους, ποὺ κυριεύονται ἀπὸ αὐτῆν. Περὶ ἀπογνώσεως καὶ τῶν μορφῶν της. Καὶ τί σημαίνει τό: «Ἐκεῖνος ποὺ θά πιστεύσῃ καὶ θά βαπτισθῇ, θά σωθῇ· ἐκεῖνος δὲ ποὺ δὲν θά πιστεύσῃ, θά κατακριθῇ».

ΛΟΓΟΣ Ζ΄

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, θεβαίως ἦτο καλλίτερα δι' ἐμέ νά σιωπῶ πάντοτε, διὰ νά ἡμπορῶ ἔτσι νά θρηνῶ διὰ τὰ κακὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου καὶ νά μὴ ἀναλαμβάνω ποτέ ἔργον διδασκάλου ἢ νά κατηχῶ ἐσᾶς τοὺς ἀγαπη-
10 τοὺς ἢ νά δεικνύω εἰς ἄλλους τὸν ὁρόμον τῆς σωτηρίας.¹ Καὶ τοῦτο ὄχι ἐπειδὴ τὸ πρῶγμα αὐτὸ εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, πολὺ περισσότερον εἶναι εὐ-πρόσδεκτον εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγὼ συμβαίνει νά εἶ-μαι ἀνάξιος δι' αὐτὸ τὸ πνευματικόν ἐγχείρημα. Δι' αὐ-τὸν τὸν λόγον καὶ φοβοῦμαι ὁ ταπεινός, μήπως λεχθῇ καταλληλότερα καὶ δι' ἐμέ ὁ Δαυϊτικὸς ἐκεῖνος λόγος: «Καὶ εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν εἶπεν ὁ Θεός: Διατί σὺ διηγεί-σαι τὰ δικαίωμάτά μου καὶ λαμβάνεις εἰς τὰ χεῖλη σου τὴν διαθήκην μου; Διότι σὺ ἐμίσησες τὴν διδασχὴν καὶ ἀ-
20 πέρριψες τὰ λόγια μου».²

Ἄλλ' ὥς ἴδωμεν, ἂν νομίζετε, ποῖος εἶναι αὐτός ποῦ

1. Ἡ ζωὴ τῶν μοναχῶν εἶναι μία διαρκὲς ἐλευθερία. Ἐλευθερία ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐκέρχαις καὶ ἐκάρνησις τοῦ κόσμου. Ὁ μοναχὸς δὲν δεσμεύεται ὅτε ἀπὸ συγγενικὰ πρόσωπα, ὅτε ἀπὸ οἰκτιρήματα πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

2. Πράξ. 16, 17.

3. Ψαλμ. 49, 16-17.

μισεῖ τὴν διδασχὴν καὶ ποῖος αὐτὸς ποῦ ἀπορρίπτει τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ὑπακούει εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, μισεῖ τὴν διδασχὴν, ἣ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου καὶ φράσσει τὰ αὐτιά του,⁴ διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ τὸν λόγον τῆς τελικῆς ἀνταποδόσεως τῶν ἁμαρτωλῶν ἢ τῆς αἰωνίας ἐκείνης φωτιᾶς καὶ τῶν κολάσεων τοῦ ἄδου καὶ τῆς καταδίκης, τῆς αἰωνίου ἐκείνης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαφύγῃ αὐτὸς ποῦ ἄπαξ ἔπεσε εἰς τὰς τιμωρίας τῆς. Ἐκεῖνος δὲ ποῦ δὲν ἐκιδιώκει μὲ ὅλην τὴν ἰσχύϊν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς νὰ ἔχῃ πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καταφρονεῖ αὐτάς καὶ προτιμᾷ τὰ ἀντίθετα αὐτῶν καὶ πράττει αὐτά, αὐτὸς εἶναι ποῦ ἀπορρίπτει τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.⁵ Καί, διὰ νὰ καταστήσω μὲ μιαν λέξιν σαφές τὸ ἀντικείμενον τοῦ λόγου, ἀπορρίπτει⁶ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ καὶ κάνει τὰ θελήματά του, ἢ καλλίτερα τοῦ διαβόλου, αὐτὸς ποῦ, ὅταν ὁ Θεὸς προστάξῃ καὶ φωνάξῃ καθαρά: «Μετανοεῖτε, διότι ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»⁷ καὶ σκόμῃ: «Φροντίσατε ἐπιμόνως νὰ εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης»,⁸ αὐτὸς λοιπὸν, ὅχι μόνον δὲν ἔχει διάθεσιν νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ θιάσῃ τὸν ἑαυτὸν του διὰ νὰ εἰσέλθῃ διὰ τῆς στενῆς πύλης, ἀλλὰ καὶ διέρχεται ὅλη του τὴν ζωὴν μὲ φαντασίαν καὶ διάσπασιν ψυχῆς καὶ προσθέτει κάθε στιγμὴν κακὰ ἐπάνω εἰς τὰ ἰδικά του κακὰ καὶ ἐπιζητεῖ καλοπέρασιν σωματικὴν καὶ περιποίησιν «ὑπὲρ τὸ δεόν», πράγμα ποῦ εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς εὐρυχώρου πύλης καὶ ὅχι τῆς στενῆς καὶ στενοχώρου ποῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν ζωὴν⁹ τὴν αἰώνιον.

Καὶ πρῶτος ἐγώ, ὁ ταλαίπωρος, ἐπειδὴ κάνω αὐτὰ καὶ εὐρίσκομαι μέσα εἰς λάκκον θορβόρου¹⁰ καὶ αἰσθάνομαι τὰς ἰδικὰς μου συμφοράς, ἀπὸ τὸ θάθος αὐτὸ θοῶ καὶ εἰς ὅλους ἐκείνους ποῦ περνοῦν ἀπέξω φωνάζω δυνατά: «Ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ τὸν φοβερόν αὐτὸν λάκκον, ἀδελφοί, καὶ ἀκολουθήσατε τὴν εὐθεῖαν ὁδόν,¹¹ ποῦ

4. Ψαλμ. 57, 5.

5. Ψαλμ. 49, 17.

6. Ψαλμ. 49, 17.

7. Ματθ. 4, 17.

8. Ματθ. 7, 13. Λουκ. 13, 24.

9. Ματθ. 7, 13-14.

10. Ίερ. 45, 6.

11. Παρ. 2, 16. Β' Πέτρ. 2, 15.

εἶναι ὁ Χριστός.¹² Καὶ ὥς μὴ παρεκκλίνη κανεὶς δεξιὰ ἢ ἀριστερά,¹³ διὰ νὰ μὴ πέσῃ ἐδῶ μαζὶ με ἐμὲ τὸν πανά-
θλιον καὶ δυστυχῇ καὶ στερηθῇ μαζὶ με τὰ ἐπίγεια καὶ
τὰ οὐράνια ἀγαθά. Ἀλλ' ὁ πανοῦργος διάβολος καὶ
ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν μας με πολλὰ τεχνάσματα κρημνίζει
κατὰ καιροὺς εἰς αὐτὸ τὸ θάραθρον τοὺς περισσοτέρους
ἢ καὶ σχεδὸν ὅλους μαζὶ, σὺν ἓνα κοπάδι, καὶ ἐνίοτε με
ἓνα μόνον τέχνασμα, δηλαδὴ με τὴν προσκόλλησιν εἰς
60 τοὺς συγγενεῖς. Αὐτὸ τὸ χρησιμοποιεῖ ὁ ἐχθρὸς, ὅπως
ἓνα σχοινίον περασμένον εἰς τὸν λαῖμόν τοῦ καθενός, καὶ
ἔτσι σῦρει καὶ παρασύρει ὅλους αὐτοὺς πού ἐδέθησαν
με αὐτόν τὸν δεσμόν εἰς τραυματικοὺς κρημνοὺς καὶ εἰς
φοβερὰ καὶ ἀσυγχώρητα θάραθρα τῆς ἁμαρτίας. Ἀκό-
μη τοὺς καταβυθίζει μέσα εἰς τὸν λάκκον τῆς ἀπογνώσε-
ως καὶ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ᾄδου,¹⁴ ἀφοῦ τοὺς κατεθάσει
καὶ τοὺς δέσει, τοὺς ἀφήνει ἐκεῖ. Ἀγαπητοί, ὡς ἀποφύ-
γωμεν, παρακαλῶ, τὸν ἀφανισμὸν αὐτόν.

Πράγματι, ριζώνει με πανουργίαν μέσα εἰς αὐτοὺς
καὶ τοὺς προσε네ῖ με σοφώτατον τρόπον τὴν ἀπόγνωσιν.¹⁵
70 Καὶ εἰς τέτοιο σημεῖον, ὥστε νὰ μὴ νομίζουν ὅτι εὐρί-
σκονται μέσα εἰς τὴν ἀπόγνωσιν μήτε νὰ ὑπακούουν εἰς
τὰς θείας Γραφάς μήτε ἀκόμη νὰ θεωροῦν ἀξιοπιστοὺς
ἐκείνους πού ὁμιλοῦν διὰ τέτοια πράγματα, ἀλλὰ ὅλα τὰ
τοποθετοῦν μετὰ τὴν ἰδικήν των φρόνησιν, ἢ καλλίτερα,
τὴν ἰδικήν των ἀνοησίαν καὶ ἀσυνειδησίαν. Καὶ ὅπως εἴ-
ναι δεμένοι ἀπὸ τὸν λαῖμόν, εὐρίσκονται εἰς ἀναισθησί-
αν, πρᾶγμα πού εἶναι χειρότερον ἀπὸ κάθε ἀπόγνωσιν.
Βεβαίως εἶναι ἄλλο πρᾶγμα τὸ νὰ ἀπελπισθῇ διὰ τὴν
σωτηρίαν του κάποιος πού ἔπεσε εἰς πλῆθος κακῶν, καὶ

12. Ἰάν. 14, 6.

13. Ἀριθ. 20, 17. Δεσπ. 5, 89. Περ. 4, 27.

14. Παρ. 14, 12.

15. Ὁμορφοὺς ἀπογνώσεως διακρίνει ὁ Ἅγιος Συμεών. Ἡ μία ποδ-
βήγαι εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ ἡ ἄλλη ποὺ εἶναι σωτηριώδης. Ἡ πρώτη ση-
ρίζει τὴν ἀλήθειαν τῆς καὶ θέτει ὡς μέτρον τὸν ἄνθρωπον, τὸ ἀγῶ, ἀκολου-
θεῖται δὲ ἀπὸ θανατηφόρον λήπην καὶ κρύπτει μίαν θαβέλαν ἀδιοφορίαν καὶ
καταφρόνησιν τοῦ ἐλέους καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ. Ζητεῖ τὴν σωτηρίαν
«κατὰ τὸν ἴδιον νοῦν», ἐκαστεῖται ἐπὶ τῆς πίστεως εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ
σημαίνει τὸν Χριστὸν εἰς τὰ κλαῖα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δευτέρα «ἐκποῖθε
ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα». Τὴν χαρακτηρίζει ἡ εἰρηνικὴ καὶ χαροποιὸς θλι-
ψις, τὸ χαροποιὸν πένθος, ἡ ἀπεριόριστος καὶ χωρὶς διαταγῶν ἐμπιστοσύνη
εἰς τὸν Θεόν, ἡ τελευταία ἀπιστία εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ.
Φέρει μέσα τῆς τὴν ἐξουθενωτικὴν ταπείνωσιν, τὴν πραγματικὴν αὐτογνω-
σίαν καὶ τὴν ἀπελπισίαν τῆς σωτηρίας λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν τῆς καὶ εἶναι
ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν σωτηρίαν.

ἄλλο τὸ νὰ ἐκλαμβάνῃ τὸ κακὸν ὡς καλὸν καὶ νὰ ἔχῃ
 μέσα του τὴν θεβαιότητα ὅτι κάνει κάτι τὸ καλόν. Διότι
 ὁ μὲν πρῶτος, ἂν διδαχθῇ περὶ μετανοίας καὶ τῆς φιλαν-
 θρωπίας τοῦ Θεοῦ καὶ καταλάβῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει πλη-
 80 θος ἁμαρτιῶν ποῦ δὲν ἐξαλείφει ἡ μετάνοια καὶ ὅτι «ὁ-
 που ὑπερέβη ἡ ἁμαρτία κάθε μέτρον, ἐκεῖ ξεχείλισε ἡ
 χάρις»¹⁶ καὶ ἀκόμη ὅτι «χαρὰ μεγάλη γίνεται εἰς τὸν
 οὐρανὸν δι' ἓνα ἁμαρτωλὸν ποῦ μετανοεῖ»¹⁷ ἴσως συνέλ-
 θῃ καὶ κατανυγῇ καὶ ἐπιθυμήσῃ κάποτε νὰ ἐλευθερωθῇ
 ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐκεῖνα κακὰ καὶ νὰ ἐλαφρώσῃ ἡ συνεί-
 δησίς του ἀπὸ τὸ δυσθάστακτον ἐκεῖνο φορτίον, ἴσως
 ἐγερθῇ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα — δηλαδή τὰ θιωτικά — τὰ
 ὑπολογίσῃ ὅσον τὸ μηδέν καὶ θερμῶς προσέλθῃ εἰς τὴν
 μετάνοιαν. Ὁ δεῦτερος ὅμως, ἐπειδὴ εἶναι πιὸ δυσκολο-
 θεράπευτος, ἀπαρνεῖται παντελῶς νὰ θεραπευθῇ μὲ τέ-
 90 τοια φάρμακα. Διότι πῶς θὰ ἀποδεχθῇ νὰ λατρευθῇ αὐ-
 τός, ποῦ μὲ κανένα τρόπον δὲν πείθεται ὅτι εἶναι ἀρρω-
 στος ἢ καὶ ἐτοιμοθάνατος; Ὁχι! Μὲ κανένα τρόπον.
 Ἀλλὰ πρέπει, πρὶν ἀπὸ κάθε τι ἄλλο, ὅσον ἡμποροῦ-
 μεν, μὲ λόγια πνευματικά ποῦ θὰ συλλέξωμεν ἀπὸ τὸ
 θεῖον Εὐαγγέλιον καὶ τὰς ὑπολοίπους Θείας Γραφάς, νὰ
 θεσπιάσωμεν καὶ νὰ ἀποδείξωμεν εἰς αὐτοὺς πρῶτον
 μὲν, πῶς, ἐνῶ ἤρχισαν τὴν εὐθείαν ὁδόν, παρέκκλιναν
 καὶ ἐξηπατήθησαν, δεῦτερον δέ, πῶς ὁ ἐχθρὸς μὲ τὸ νὰ
 τοὺς εὖρῃ ἐρήμους ἔδωκεν ἀπατηλὰ εἰς τὸν λαϊμὸν των
 τὸ σχοινίον τῆς προσκολλήσεως πρὸς τοὺς γονεῖς. Ἐπει-
 100 τα δέ, καὶ πῶς τοὺς παρέσυρεν εἰς τοὺς κρημνοὺς καὶ
 τὰ θάραθρα τῆς ἁμαρτίας. Καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὰ θ' ἀπο-
 δείξωμεν εἰς αὐτοὺς καὶ πῶς τοὺς ἔρριψε μέσα εἰς τὸν
 θαυύτατον λάκκον καὶ ποῦ καὶ πῶς τοὺς κατέθεσεν εἰς
 τὸν ἄδην καὶ ἔδωκεν τὸ σχοινίον ποῦ εἶχον εἰς τὸν λα-
 μὸν των καὶ, ἐπειδὴ ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ ἐλευθερω-
 θοῦν καὶ νὰ ἀνεθοῦν εἰς τὴν γῆν, τοὺς ἀφήσῃ καὶ ἀπε-
 σύρῃ. Καὶ ἔτσι εἰς αὐτοὺς οἱ ὅποιοι πείθονται μὲ τὰ λό-
 για τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ συναισθάνονται τὰ ἁμαρτή-
 ματά των καὶ ὁμολογοῦν καὶ συμφωνοῦν ὅτι ἔτσι εἶναι
 ἡ κατάστασις των, θὰ δώσωμεν μὲ τὰ λόγια αὐτὰ φάρ-
 μακα κατάλληλα διὰ τὰς πληγὰς των.

Καὶ τώρα ποῦ πρόκειται ν' ἀρχίσω τὸν λόγον καὶ
 110 τὴν ἀποδείξιν τοῦ πράγματος ἐγὼ ὁ ἄφωνος καὶ ἁμα-

16. Ρωμ. 5, 20.

17. Λουκ. 15, 7-10.

- θής, παρακαλῶ ὅλους σας, προσευχηθῆτε μαζί μου ἔτσι, ὥστε ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ λάμψη λαμπρότερον, νά μοῦ φωτίσῃ ὅλην τὴν διάνοιαν καὶ τὸν νοῦν καὶ νά μοῦ δώσῃ νά εἰπῶ κάτι ἀξίον ὄχι ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς μου ἀξίας, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδικὴν σας ὠφέλειαν. Αὐτὴ ἄς ὁμιλῇ μέσα μας καὶ ἄς μᾶς φανερώσῃ μὲ τὸ φῶς τῆς καὶ ἄς μᾶς ὑποδεικνύῃ ὅλα ἐκεῖνα ποῦ προείπομεν καὶ ἄς μᾶς λέγῃ κάπως ἔτσι: «Νά ὁ δρόμος, νά ὁ κρημνός του, νά ὁ ἐχθρός, τὸ σχοινίον. Κύτταξε ὁ ἀδελφός, πῶς δέχεται μὲ χαρὰν τὴν θηλείαν. Κύτταξε ποῦ τὸν σύρει καὶ ποῦ τὸν παρασύρει ὁ διάβολος». Καί, ἀφοῦ ἡ θεία χάρις μᾶς φανερώσῃ ὅλα αὐτά μὲ τὴν σειρὰν δίχως καμμίαν παράλειψιν καὶ μᾶς διδάξῃ πῶς νά διαφύγωμεν τὰς παγίδας ἐκείνου, μᾶς συμπαραλάβῃ ἐλευθέρους πλέον καὶ μᾶς ἀνεθάρσει εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Τοῦτο ὁμῶς δὲν εἶναι δυνατόν νά συμβῇ εἰς ἡμᾶς μὲ κανένα ἄλλον τρόπον, παρὰ μόνον ἂν φέρωμεν τὸν λόγον εἰς τὴν ἀρχὴν, εἰς τὰ πρῶτα θήματα τῆς ἀφιερώσεώς μας καὶ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν μοναχικὴν παλαιστραν καὶ κάνωμεν ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἀρχήν. Διότι ἔτσι, καθὼς θά προχωρῇ ὁ λόγος, ὅπως εἰς ἓνα δρόμον, αὐτὰ ποῦ ὑπεσχέθῃ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, θά τὰ ἀποδείξῃ μὲ κάθε διαύγειαν εἰς τοὺς προσεκτικούς ἀκροατάς. Ἄλλὰ μὴ χάνετε τὴν ὑπομονὴν σας, διότι ὁ λόγος εἶναι ὠφέλιμος, ἐφ' ὅσον εἶναι καὶ θεόπνευστος. Ἄλλωστε καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ λόγια μας, ὅπως εἶπεν καὶ ὁ σοφός, καὶ αὐτὴ ἡ πνοή μας εἶναι μέσα εἰς τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐτίλασεν.¹⁸ Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, Υἱὸς γνήσιος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός,¹⁹ ὁμοούσιος καὶ ὁμοφυῆς καὶ ὁμόδοξος, σὺνθρονος καὶ ὁμόθρονος, μένων ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν αὐτῷ,²⁰ προσέβλεψεν ἐπάνω εἰς τὴν ἰδικὴν μας ταλαιπωρίαν καὶ δυστυχίαν, ἀκόμη περισσότερο, ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν δουλείαν μας, μὲ τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσαμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας μας τὸν ἐχθρὸν ποῦ μᾶς ἠπάτησε. Μᾶς ἀπειροελέησε μὲ τὴν ἀνέκφραστον φιλανθρωπίαν του καὶ ἠθέλησε νά μᾶς ἐλευθερώσῃ

18. Σοφ. Σολ. 7, 18. Ἰαν. 5, 28.

19. Εἶναι ἄξιαι προσοχῆς καὶ ἐπιστάτου ἐνδιετριβῆς αἱ οὐνοπτικαὶ καὶ κατ' ἔξοχον περιεκτικαὶ δογματικαὶ περιγραφαὶ τῶν οὐσιωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ οἰκονομιῶν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἰνδύμνησις καὶ ἀνέκφρατος τῶν δογματικῶν «ὄρων» τῶν Ὁκτ. Συνόδων. Ἀπηχᾶσθαι τῆς ἐμπειρίας μιᾶς φωχῆς ἐκχαιομένης καὶ διόσσης πρὸς τὸν Χριστόν.

20. Ἰωάν. 14, 10 - 11. 15, 10.

ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ τὴν αἰσχίστην πλάνην. Κατήλθεν ἀπὸ τὴν κατοικίαν του, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ καθόλου τοὺς πατρικοὺς κόλπους, καθ' ὃν τρόπον ἐκεῖνος γνωρίζει. Ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, περιεπάτησε²¹ καὶ συναναστρέφη²² μὲ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους πού εἰμεθα ἁμαρτωλοί, ἔδωκεν προστάγματα σωτηρίας εἰς τοὺς ἁγίους τοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους καὶ ἀνῆλθεν πάλιν πρὸς τὸν Πατέρα του μὲ δόξαν, ἀφοῦ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἶπεν: «Πηγαίνετε καὶ κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν²³ διδάσκοντες» ὅλους «νὰ τηροῦν» ὄχι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἀλλὰ «ὅλα ὅσα σὰς διέταξα».²⁴ Λέγων δὲ «ὅλα» δὲν ἄφησε κανένα πού δὲν διέταξε²⁵ νὰ μὴ τὸ φυλάξωμεν. Ἔπειτα τί λέγει; «Ἐκεῖνος πού θὰ πιστεύσῃ καὶ θὰ βαπτισθῇ, θὰ σωθῇ. Ἐκεῖνος δὲ πού δὲν θὰ πιστεύσῃ, θὰ κατακριθῇ».²⁶

Λοιπὸν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καταλάβετε τί σημαίνει αὐτὸ πού λέγει: «Ἐκεῖνος πού θὰ πιστεύσῃ καὶ θὰ βαπτισθῇ» καὶ ἔπειτα: «Ἐκεῖνος πού δὲν θὰ πιστεύσῃ», ἢ πρέπει νὰ ὁμιλήσω καὶ δι' αὐτὸ πρὸς τὴν ἀγάπην σας; Διότι ὁ λόγος φαίνεται ὅτι εἶναι καταληπτὸς καὶ ἀπλοῦς, ἀλλ' ὅμως ἔχει κρυμμένα εἰς τὸ βάθος τοῦ τὰ νοήματα.

Ἐδῶ λέγων πίστιν δὲν ἐννοεῖ μόνον ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός, ἀλλὰ ἐννοεῖ ἐπὶ πλέον τὴν περιεκτικωτάτην πίστιν πού ἀφορᾷ εἰς ὅλας τὰς ἁγίας ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ καὶ περιλαμβάνει τρόπον τινὰ ἐντὸς τῆς ὅλας τὰς θείας ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ πιστεύει ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ἀχρηστον, οὔτε καὶ ἓνα μικρὸν γράμμα μέσα εἰς αὐτάς, ἀλλ' ἀντιθέτως ὅλα, ἀκόμη καὶ ἓνα γιώτα,²⁷ εἶναι ζωὴ καὶ πρόξενον αἰωνίου ζωῆς.²⁸ Ὡστε λοιπὸν ἐκεῖνος πού πιστεύει ὅτι ἔτσι εἶναι αἱ ἐντολαὶ καὶ διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὑπόσχεται νὰ φυλάττῃ ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ τὰ κἀνῃ χωρὶς παράλειψιν, θὰ σωθῇ. Ἐκεῖνος ὅμως πού θὰ ἀπιστήσῃ εἰς κάποιον λόγον τοῦ Χριστοῦ, ἔστω καὶ εἰς ἓνα μικρὸν γράμμα, ὅπως ἐλέγχθῃ, ἢ εἰς ἓνα γιώτα, θὰ κατακριθῇ ὡς νὰ ἡρνήθῃ ὅλον τὸν Χριστόν. Καὶ εἶναι ἔ-

21. Β' Κορ. 6, 16.

22. Βαρούχ 3, 38.

23. Μάρκ. 16, 15.

24. Ματθ. 28, 20.

25. Α' Κορ. 15, 27. Ἑβρ. 2, 8.

26. Μάρκ. 16, 16.

27. Ματθ. 5, 18.

28. Ἰωανν. 5, 68 - 68, 12, 50.

- 170 πόμενον. Διότι ἐκεῖνος πού ἐπίστευσεν εἰς τὰ μεγάλα μό-
νον, ὅτι δηλαδή ὁ Χριστός ἦτο Θεός καὶ ἔγινεν ἀτρέπτως
ἄνθρωπος, ὅτι ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, ὅτι
μετὰ τὴν ἀνάστασιν, καὶ ἐνῷ αἱ θύραι ἦσαν κλεισταί,
εἰσῆλθε καὶ ἐφανερώθη εἰς τοὺς μαθητάς,²⁹ ὅτι ἀνελήφθη
καὶ τώρα κάθεται ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ³⁰ καὶ Πατρός, ὅτι
πρόκειται εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπανεέλθῃ διὰ νὰ κρίνῃ νε-
κροὺς καὶ ζωντανούς³¹ καὶ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν καθένα
σύμφωνα μὲ τὰ ἔργα του,³² ἀφοῦ θέβαια προηγουμένως
ἀναστήσει ὅλους ἡμᾶς τοὺς ἀπὸ Ἀδάμ καὶ ἐκείνους πού
πρόκειται νὰ γεννηθοῦν μέχρι τῆς τελευταίας ἐκείνης
ἡμέρας, ἀλλ' ὅταν λέγῃ εἰς αὐτόν: «Ἀλήθεια σὰς λέγω
ὅτι καὶ δι' ἓνα ἀνωφελῆ λόγον θὰ ἀποδώσουν λόγον οἱ
ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως»³³ αὐτὸς ἀπι-
στεῖ, πῶς τότε θὰ γίνῃ πιστὸς καὶ θὰ συγκαταλεχθῇ μὲ
180 τοὺς πιστοὺς;

- Ἐκεῖνος λοιπὸν πού δι' ἐκεῖνα τὰ φοβερά γεγονό-
τα, τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὸν νοῦν καὶ καθε διάνοιαν πι-
στεύει εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς ὅσα συνέβησαν ἢ πρόκει-
ται νὰ συμβοῦν ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστόν, ὑπακούει καὶ συντίθεται, ἀλλὰ ἀπιστεῖ, ὅταν
ἀκούῃ νὰ λέγῃ: «Αὐτὸς πού θέλει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ ὡς
ἀπαρνηθῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ ὡς σηκώσῃ τὸν σταυρόν
τοῦ καὶ ὡς μὲ ἀκολουθήσῃ»³⁴ καὶ «Ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ
πατέρα ἢ μητέρα περισσότερον ἀπὸ ἐμὲ δὲν μού εἶναι
190 ἄξιος»³⁵ καὶ ὅτι: «Ἐκεῖνος πού ἔρχεται εἰς ἐμὲ καὶ δὲν
μισεῖ τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του καὶ τοὺς ἀδελ-
φούς του καὶ τὰς ἀδελφάς του καὶ τὴν γυναῖκα του καὶ
τὰ παιδιὰ του, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν ζωὴν του, δὲν ἔμπορεῖ
νὰ εἶναι μαθητὴς μου»³⁶ καὶ ὅτι: «Ὅποιος παραθῇ μίαν
ἀπὸ τὰς ἐντολάς αὐτάς τὰς ἐλαχίστας, αὐτὸς θὰ ὀνομα-
σθῇ ἐλάχιστος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν»,³⁷ πῶς
εἶναι δυνατόν αὐτὸς ὁ πιστὸς νὰ μὴ κατακριθῇ ὡς ἀπι-
στος ἀπὸ τὸν Χριστὸν ἢ καὶ χειρότερος ἀπὸ ἀπιστος; Δι-

29. Ἰωάν. 20, 19.

30. Μάρκ. 16, 19. Καλ. 3, 1.

31. Β' Τιμ. 4, 1. Α' Πέτρο 4, 5.

32. Ρωμ. 2, 6.

33. Ματθ. 12, 36.

34. Ματθ. 16, 24. Μάρκ. 8, 34.

35. Ματθ. 10, 37.

36. Λουκ. 14, 26.

37. Ματθ. 5, 19.

200 ότι εἰς μὲν τὰ μεγάλα ὁμολογεῖ ὅτι πιστεύει εἰς τὸν Χρ-
 στόν, εἰς τὰ μικρὰ ὁμῶς καὶ ἐλαχίστα καταφρονεῖ ὡς
 ψευδῆ τὴν αὐτὸν τὸν Θεὸν καὶ Δεσποτὴν τῶν ὅλων. Καὶ διὰ
 τὰ ὑπολοιπὰ λέγει ὅτι πιστεύει εἰς αὐτὸν ὡς εἰς τὸν Θε-
 όν, ὅταν ἡμῶς λέγῃ ὅτι Χριστὸς ὅτι καὶ ὅτι ἕνα ἀνώφελῃ
 λόγον θα ὀψοῦν λόγον οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς
 κρίσεως.³⁸ δισπαστεῖ ὅπως εἰς τὸν τυχόντα ἄνθρωπον. Καὶ
 ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θα σωθῇ μὲ τὸ νὰ γελάῃ καὶ νὰ σι-
 σχρολογῇ καὶ νὰ φλευαρῇ μολοντόι ὁ Χριστὸς ἀποκαλεῖ
 ἀθλίους ἐκείνους τοῦ γελοῦν³⁹ καὶ μακαρίζει ἐκείνους που
 πενθοῦν.⁴⁰ Ἀλλὰ καὶ ἄκουη παρ' ὅτι δὲν ἀπαρνέεται τὸν
 ἑαυτὸν τοῦ οὔτε βασταῖαι τοῦ σταυρὸν του.⁴¹ νομίζει ὅτι
 ἀκολουθεῖ τὸν Χριστὸν τοῦ ἐσταυρωθῆ τὸς χάριν του.
 Καὶ ἐνῶ ἀναπᾶ τις γονεῖς του περιουσιότερον, θεωρεῖ
 ἀπὸ τὸ θάθος τῆς λυγῆς τοῦ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀξίον τοῦ
 Χριστοῦ.⁴² Ἔτσι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ που ἔρχονται δῆθεν εἰς
 210 τὸν Χριστὸν ἀφήνοντας τὸν κόσμον καὶ δὲν μισοῦν ὅλους
 τοὺς συγγενεῖς των, ἀκόμη δὲ δὲν ἀπαρνέονται τὴν ἰδι-
 κήν των ζωὴν.⁴³ ἀλλ' ἀντιθέτως ἀγαποῦν αὐτοὺς περισ-
 σότερον ἀπὸ τὸν Χριστὸν εἰς μάτην νομίζουν ὅτι εἶνα
 μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ. Αἱτοὶ παραθεσινόν κάθε στιγμήν
 ὅχι μίαν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπιτολήν ἀλλὰ πολλὰς καὶ
 μεγάλας καὶ νομίζουν ὅτι δὲν παραθεσινούν τίποτε ἀπο-
 λυτως, πολὺ δὲ περισσότερον φροταζονται ὅτι θὰ εἶναι
 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ⁴⁴ μεγάλοι. Καὶ τὸ χειρότε-
 ρον ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ κατὰ θεὸν εἶναι τὸ ὅτι ἀρνοῦνται
 πῶς παραθεσινούν ὅλους διόλου τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ,
 220 ἀλλὰ τὸ ὅτι ἡμᾶς, τοῦ ἐπιζητούμεν τὸν λόγον τῆς ἀλη-
 θείας.⁴⁵ ἀφρόνως ἐπιχειροῦν νὰ μᾶς πείσουν Ἀλλὰ ὅς
 ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας

Ὅλα λοιπόν, ὅσα τέρηγγελεν ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς
 εἰς τοὺς ἀποστόλους, διέταξεν νὰ φυλάσσωμεν καὶ ἡμεῖς
 ὁμοίως. Καὶ ὅλα πῖτα δυνάμεθα μέσα εἰς τὸν κόσμον νὰ
 τὰ φυλάξωμεν. ἀλλ' ὁμῶς δὲν ἐπιθυμοῦμεν, ἐπεὶ δὴ εἴμε
 θα ἀσθενεῖς κατὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν

38. Ματθ. 12, 26

39. Λουκ. 9, 56.

40. Ματθ. 5, 4.

41. Ματθ. 16, 24. Μάρκ. 8, 34. Λουκ. 14, 27

42. Ματθ. 10, 37

43. Λουκ. 14, 26

44. Ματθ. 5, 19

45. Ἑβρ. 1, 13

Χριστόν⁴⁶· Καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι, ἀληθές, τὸ ἀποδεικνύουσιν ὅλοι ὅσοι, πρὶν ἀπὸ τὸν νόμον καὶ κατὰ ἀπὸ τὸν νόμον καὶ μετὰ τὴν παρυσίαν τοῦ Σωτῆρος μαζί με τὰ δια καὶ γυναῖκας καὶ εἰς τὸ μέσοι· ὅλων τῶν κοσμητικῶν φουλι-
 230 δων,⁴⁷ εὐφρέστησαν εἰς τὸν Κυρ.ον. Αὐτοὶ ἐξήσαν μετὴν ἀπρουκολλήτων διαθεσῶν τῶν χωρ.αμένοι ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ ἀνεδείχθησαν πιο λαμπροὶ εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ζω-
 240 ῆν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τοῦ λαοικοῦν ἐπάω εἰς τὰ ὅρη καὶ μερὰ εἰς τὰ ὑψηλὰ.⁴⁸ Διὰ τὸ αὐτὸ λαλοῦν ἔχον-
 τες τὴν ἐν ὅλῳ τοῦ Κυρ.ο. βοηθῶν· δοῦναι χάρι· ἡμῶν καὶ διὰ τὴν ἰδ.κὴν μας ἀσβένειαι· ἔγει λεχθῆ· ἀρνημέ-
 θα τὰ πάντα καὶ ἐργάμεθα νὰ θαδίσωμεν τὴν στενὴν καὶ στενόχερον ὁδὸν⁴⁹ καὶ τροπὴν· τὴν ἀποκοπτομένη ἀπὸ
 τοῦ κόσμου σωματικὰ καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κοσμοῦ· Ἐτο· αὐτὸ ἄλλην χωρὰν καὶ τόπον καὶ πολλὴν ἀναχωροῦ-
 250 μεν κα' φθίναμεν εἰς ἄλλην κοινὴν καὶ ὁ ἀμὸν· γ. εἰς τὴν παλαιότεραν τῆς ἐξασκησιῶς τῶν ἀρετῶν· ὁ καθένας μετὰ τελευτῆν καὶ ἀσκησιν ἀναλογον τῆς διαθεσεως τοῦ
 240 θαδίζοντας ἢ καὶ καλταζόντας καὶ τρέχοντες· Πρὸς τί τοῦτο, διὰ νὰ ἀποκτησῶμεν τὴν ἀποθείαι ἀπὸ τὰ προ-
 μνημενῶνθετα· Διὰ τοῦτο ἀλλ' ὥστε καὶ ἐγκαταλείπο-
 μεν τὸν κόσμον καὶ ἀκολουθεῖντες τῆς ἐπιτολῆς τοῦ Κυ-
 ριοῦ κα' ὑπακούοντες εἰς τὰ προσταγμάτα τοῦ ἀρχίζο-
 μεν νὰ θαδίζωμεν τὴν ὁδὸν· που φερε πρὸς τοὺς οὐρανόν· Σκέψου μαζὶ, μου ἀπ' ἐξ ὧ καὶ ἐξ ἧς ἦτο ως πρὸς τὴν δυ-
 ναμιν τῶν λόγων αὐτῶν· Σχεδίασε εἰς τὸν νοῦν σου ἕνα δρόμον· καταταττημένον· ὅλως διόλου ἀπὸ τὰ πόδια ἐκεῖ-
 νων καὶ ἐξήσαν πρὶν ἀπὸ ἡμᾶς ὁ καιὸς Φαντάσου δὲ ἐν-
 250 θεν καὶ ἐνθεν θουνά καὶ ὅσην κα' κρημνοὺς κα' θανά-
 χους ὑψηλοὺς καὶ φαραγγία, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πεδ. ἀδάς καὶ κήτις καὶ τοπαὺς θελκτικὸς καὶ κατασκίους καὶ καρποὺς ἐξαιρετοίς καὶ παντοειδεῖς· Ἐπειτα φανίσσων
 ἕνα μετὰ τὴν ὁδὸν θηκῶν καὶ συμφορίας ληστῶν καὶ ἀνθρωποκτόνων εἰς διαφόρους τόπους κρυμμένους· Ἐνῶ
 αὐτὰ εἶναι κατ' αὐτοὺς τὸν τροπὸν· που ἐκκίαγραφίσαι-
 250 μεν, τιποτε ἐξ ὧσιν εἴπωμεν δὲν ἡμπορεῖ ἢ νὰ μᾶς ἐξα-
 πατήσῃ καὶ νὰ συνταράξῃ τὴν αἰσθησὶν μας ἢ νὰ μᾶς

46. Α' Τιμ. 1, 14.

47. Λουκ. 21, 34.

48. Ήβρ. 11, 33.

49. Ματθ. 7, 14.

50. Παροιμ. 15, 19.

- θλάφη ἐν ὧν ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τοὺς ἀγίους τοὺς προ-
 ηγηθήσαν καὶ θαδίζομεν τὴν ἰδίαν ὁδὸν τῶν καὶ ἐκεῖνοι
 ἐθούσαν. Γράψαμι, ἐν ὧν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπάνω
 εἰς τὸν ὄριον τῶν ἐντολῶν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν
 καὶ δερχόμεθα χωρίς νά στραφῶμεν ὅτι οὐ ἀνάμεσα
 ἀπὸ ὅλων τὰ προλεθέντα, κανεῖς ὅτε ἀπὸ τῶν ληστὰς
 260 ἐκεῖνους ὥστε ἀπὸ τῶν θηρίων δὲν θά μᾶς ἐπιτεθῇ φεινέρα
 καὶ μὴ θρασιότητα ἢ θά τολμήσῃ νά μᾶς πλησιάσῃ
 καὶ μάλιστα, ἐάν ἀκολουθῶμεν κατόιν ὁδηγόν ἢ συμ-
 θαδίζωμεν μέ καλοὺς συνδνητόρους. Πλὴν διὰ ἄλλο-
 τε ἀπὸ μακρὸν καὶ ἄλλοτε ἀπὸ πολὺ κοντά, ἄλλοι μὲν
 ἀπ' αὐτοὺς χρησιμοποιοῦν ἀπειλὰς καὶ θλίπτουν πρὸς ἡ-
 μᾶς μέ ἀμυθόρον θλίψιμα, ἄλλοι δὲ χρῆσιμοποιοῦν κά-
 ποια δολώματα καὶ κολακείας καὶ φιλικὰς συνομίλιας.
 Καὶ πέσαν τούτων μᾶς ὥποδε κύνειν τὰ καθ' ὅλην τὴν
 ἔκτασιν θεληγῆσα τῶν τόπων καὶ τὴν γλυκετήτα τῶν
 καρτῶν καὶ μᾶς παρακινεῖν ν' ἀναπαυθῶμεν ὁλόν, διὰ
 270 νά καταπαύσωμεν τοὺς κυτοὺς τῆς ὁδοπορίας καὶ μᾶς
 ὑποδεικνύουν νά φάγωμεν ἀπὸ τοὺς καρτοὺς τοῦ πρου-
 φερουν μεγαλύτεραν γλυκετήτα ἀπὸ τὴν τέρπει τὸ θεῶν
 καὶ ἐφειράσκουν πολλὰς ἄλλας παγίδας καὶ ποικίλας
 ἀπορμίας. Οἱ ἐχθροὶ αὐτοὶ ἐπιτεθενταὶ ἐναντίον ἡμῶν, ὅχι
 μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὰς τὰς νυκτας, καὶ
 ὅχι μόνον ὅταν εἵμεθα ἐν ἐρηγῶρσιν ἀλλὰ καὶ ὅταν καὶ
 μώμεθα. Ἐπιτίθενται ἄλλοτε μὲν μέ γαργαλιστικὰ καὶ
 ρεύσεις, ἄλλοτε δὲ μέ νεύσεις φαγητῶν ἀτηρηρευμένων,
 280 ἄλλοτε πάλιν καὶ μέ φονοὺς καὶ λαμπάδας, ὅπως οἱ
 ὀπλισμένοι μέ ξίφ' λησταί, ἔρχονται κατ' ἐπάνω μᾶς μέ
 τρόπον ληστρικοῦ καὶ κρούουν τοὺς κινδυνὸν τοῦ θανά-
 του νομίζοντας πως θά μᾶς συγχύσουν καὶ θά μᾶς ἐκ-
 τρέψουν ἀπὸ τὸν αὐθὺν δρόμον. Ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτοῦς,
 μᾶς ὑποβαλλουν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ἀντιξώμεν μέχρι
 τέλους τὰς δυσκολίας τοῦ δρόμου, ἄλλοι δὲ ὅτι, αὐτὰ εἴ-
 ναι ἀνωφελὴ καὶ δὲν σφρνουν κανένα κέρδος εἰς αὐτοὺς
 πού κοπιάζουν. Ἄλλοι λέγουσι ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς αὐ-
 τὸν τὸν δρόμον τέρμα καὶ ὥστε θά ὑπάρξῃ παροῦς ἄζον-
 τας μερικοὺς τοῦ δὲν ἐπετυχόν τὸν σκοπὸν τῶν καὶ πρὸ
 πάντων ἐκείνους τοῦ ἐγνημυσαν εἰς τὴν ἀσκήσιν καὶ δὲν
 εἶδον καμμίαν ὠφέλειαν ἀπὸ τὴν πολυκαρίαν, διότι δὲν

51. Ψαλμ. 118, 1-4, 32. Βαρεθξ 4, 18.

52. Γεν 3, 6.

53. Ἰωάν. 18, 3.

[illegible]

340 Λοιπὸν καὶ ὅταν ἀντιληφῶμεν καὶ λάθωμεν γινώσκοντες ὅτι αὐτὰς εἰς τὸν μόνον σωτὴρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ὁδηγοῦν, ἢ εἶναι τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, τότε τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐκείνῳ ἰσχυρῶς καὶ τὰ ἀσφατῆ καὶ τὰς τῆς καρδίας ἡμῶν ἰδέσθαι, εἰ ἤδη ἀπὸ τῶρα ἐφθασαίς εἰς ἀλλὰ στάθην καὶ εἰς πλὴν προκοπὴν.

58. $M_{x=0} = 16, 24$; $M_{x=1} = 34$; $M_{x=2} = 9, 28$
59. $A_{x=0} = 2, 16$
60. $E = 20, 18$; $M_{x=0} = 16, 4, 19, 19$.
61. $\Pi = 24, 16$
62. $A = 1, 2, 9, 6, 4$
63. $I_{x=0} = 1, 10$
64. $M_{x=0} = 13, 25$

που κανείς από τους συγκατοίκους σου αδελφους δέν γνωρίζει. Ἀπέκτησες ἀπόγονον καὶ τελείαν ἀτάθειαν. Δι' αὐτό ἀν' θελης, παρὰβλεπείς καὶ καταφρονεῖς τοὺς συγγενεῖς σου καὶ δὲ, σὲ ἐνδ' ἀφέρουν καθόλου». Αὐτὰ ὑποβάλλοντας κρυφὰ παρῴν ἦξε Ἰωῶς καὶ αὐτὸν τὸν ἴδον τὸν συγγενῇ ἢ κατὰ διανοίαν ἢ κα' σωματικά ἐνωπιον τοῦ κα' τοῦ ψιθυρῆζει τα εἰς ἑξῆς. «Πῶς θὰ ἀφήσης τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ ἵνα χάθῃ ἡ ἐξομωθῇ μετὰ κτήνη» καὶ νὰ πεσῇ ἐξ αἰτίας τῆς ἀγνωσίας εἰς τῆς ταξιν τῶν ἀλόγων ζώων, Δέν θὰ ἀπλωσῃς τὸ χέρ, δέν θὰ διανοήξῃς τὸν νοῦν του.⁶⁶ δέν θὰ κίνηῃς κάτι, δὲ νὰ γνωρίσῃς τὸν δημιουργὸν Θεόν, Ἰστέ λοιπὸν τ' θὰ ἔχῃς νὰ εἰκῇς κατὰ τὴν φοβερὴν ἡμέραν τὴν κρίσεως». Κατόπι δ' ὁ ἀβόλος πύει καὶ τὸν καμνὴ νὰ ἐψυρῇται τὸν συγγενῇ του κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς κα' ἵνα χυθῇ τὸ χυμὸν δάκρυα συμπαθείας δι' αὐτοὺς καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ, τρόπον τινα ἐνωπιον τοῦ Θεοῦ ὡς δῶρον ευπρόσδεκτον.⁶⁷ λέγοντας ἐσωτερικά. «Αὐτὸς τοῦ ἐξάγει ἀπὸ ἀναξίον ἄξιον ὡς στόμα μου θὰ εἶναι»⁶⁸ καὶ. «Ὁτι ἐκτίσας εἰς ἕνα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀσημάντους, εἰς ἐμὲ τὸ ἐκάνατε»⁶⁹ καὶ ἀκαμῇ. «Αὐτὸς που ἐγενε πατὴρ ὁμοανῶν»⁷⁰ κα' τα λοπά. Ὅλα αὐτὰ ὅμως εἶναι, καθαρά πλάνη καὶ ἀπότη τοῦ πονηροῦ.

Ὅταν δὲ καὶ μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ δέν πεισθῇ τις ποιος, ἀλλὰ συνεχῶς ἀργοπορεῖ καὶ ἀπαντᾷ εἰς τὸν πονηρὸν λέγων. «Πάντως, ἐκείνο που ὀφείλω νὰ κάνω εἰς τὸν συγγενῇ μου, θὰ τὸ κάνω εἰς κάποιον ξένον που εἶναι περισσότερον κατὰ Θεὸν συγγενής μου παρὰ κατὰ σάρκα», ὁ δολιὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀποκρίνεται καὶ τοῦ λέγει. «Βέβαια ὁ Θεὸς μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν φροντίζει, δ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ παρούσιν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι, ὁδηγοῦνται εἰς τὴν γινώσιν καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ· σὺ μὲν διὰ τῶν συγγενῶν σου ἢ κα' δι' ἄλλων ξένων, αὐτὸς δὲ πάλιν διὰ σοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἄλλοι. Ἀλλ' ὥστε ποιος εἶναι τώρα εἰς τὸν καιρὸν ὡς, ὅπως σὺ, ἡ καὶ ποῦ θὰ τὸν ἀφήσης νὰ φύγῃ διὰ νὰ μὴ γινῇ εὐθὺς ἀμέσως τροφή τοῦ λύκου καὶ γάση τὴν ψυχὴν του, διὰ τὴν ὁποιαν

66. Ματθ. 48, 13-21.

66. Λουκ. 24, 45.

67. Ρωμ. 15, 16.

68. Ἰερ. 15, 19.

69. Ματθ. 23, 40.

70. Ματθ. 67, 6. Σοφ. Ζαυράχ 4, 10 Ἰωβ 29, 16.

αὐτὸς ὁ ἴδιος θά τιμωρηθῇς, ἐάν ἐγκαταλείψῃς τελείως αὐ-
 τόν». Τότε, ἐπὶ τέλους ἀπατάται ὁ ἀδελφός, στήκεται
 ἀδρανῆς καὶ δέχεται μὲ πολὺ καλὴν δ. καιολογίαν νὰ δε-
 σμευθῇ μὲ τὸ σχοινίον τῆς προσκολλησεως εἰς τοὺς συγ-
 380 γενεῖς καὶ δεσμευμένος ἀπὸ τὸν σάταναν δὲν ἀντιλέγει
 πλέον, ἀλλὰ τειθαυχεῖ εἰς τὰ λόγια του.

Πρόσεξε τώρα τὴν τανυστογίαν τοῦ φοβεροῦ καὶ ψυ-
 χοφθόρου αὐτοῦ ληστοῦ Μόλις λοιπὸν ἐδέσμευσεν αὐ-
 τὸν μὲ τὴν ἐμπαθεῖ προσηλωσιν, δὲν συμπεριτίθεται ποτὲ
 πλέον μαζί του εἰς τὸν δρόμον οὔτε τὸν ἐνοχλεῖ, τουλα-
 χιστὸν πρὸς στιγμήν, δι' αὐτὸ ὥστε νὰ μὴ γίνῃ γνωστὸν
 τὸ δόλωμά του. Ἀλλὰ τί κάνει, Πάνα, τρόπον τινὰ τὸ
 ἄκρον τοῦ σχοινίου καὶ ἀπομακρυνεταί. Ἐκεῖ κρυπτεται
 ἀπ' αὐτὸν μέσα εἰς τὸ σκοτόν, ὁ πραγματικὸς ἀρχηγὸς
 τοῦ σκοτοῦς, καὶ ἀφήνει εἰς αὐτοὺς τὴν ὁροντίδα καὶ τὴν
 390 μέριμναν διὰ τὸν συγγενὴ του Δ. σὺ γνωρίζεις, ὅτι, ἐκεῖ
 νος ἀντ' αὐτοῦ ἀδιάκοπα θά τὸν ἐνοχλῇ κα' θά τὸν κεν-
 τῶ. Μόλις λοιπὸν σμῆθ' αὐτό, κάθε φορὰ πού ὁ μονα-
 χὸς πικρᾷναι εἰς οὐρανὸν ποτε μέριμναν ἐξ αἰτίας τοῦ
 συγγενούς, ἐκτρέπεται ἀπὸ τὴν θεολογίαν καὶ εὐθείαν
 ὁδόν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀσχίσει. Ἔτσι, ὅσον παρεκκλι-
 νει, ἄλλο τόσον ὁ ἐχθρὸς μετὰ τὴν ζήτησιν εἰς τὸ πλέον θα
 θύ νείσος τῆς πονηρίας του τριζέτω καὶ εἰσέρχεται πρὸ
 θεοειά διὰ νὰ κρυφθῇ, ἔχοντας εἰς τὰ χέρια του τὸ ἀπα-
 τήλὸν σχοινίον τῆς προσκολλησεως πού τὸ κρατᾷ μὲ τὴν
 400 σφαλίαν καὶ ἀγωνίζεται μὲ κάθε τρόπον νὰ μὴ γίνῃ
 ἀντεληπτός εἰς αὐτόν.

Ὁ ἀδελφός λοιπὸν μόλις ἐκπέσει ἀπὸ τὸν δρόμον,
 ἀκουε τ' ἀρχίζει καὶ λέγει, «Αὐτὸς ποὺ ἔσωσε μίαν ψυ-
 χήν, εἶναι σάν αὐτὸν ποὺ τὴν ἀπέκτησεν». Ἔτσι πείθει
 τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι, ἀνέλαθε νὰ κατὰ χρηστομίμητον ἔρ-
 400 γον. Καὶ ἂν μὲν εἶναι γνωστὸς εἰς κάποιους κοσμικοὺς,
 πηγαίνει εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλοτε μὲν τοὺς κολλακεῖ καὶ
 τοὺς ἐπαίνει, χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζουσιν, ἄλλοτε δὲ προσπαθεῖ
 νὰ τοὺς ἐπιτιμήσῃ μὲ αὐστηρότητα. Ἀλλοτε ἀποδεικνύ-
 εται, γαστριμαργὸς καὶ ἀδιαφορὸς καὶ ἀργαλογεῖ, μὲ
 σκοπὸν νὰ προκαλέσῃ εἰς ὅλους τὰ γέλια. Μ' ἓνα λόγον
 συμπεριφέρεται εἰς τὸν καθένα σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυ-
 μίαν του διὰ νὰ εὐχαριστηθῇ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ ἓνα δώ-
 ρον. Ἐάν ὅμως ᾄδῃ ὅτι δὲν τοῦ δίδει τίποτε, χωρὶς ἐν-
 τροπήν δὲν παύει νὰ ζητῇ ἔχοντας παντοῦ τὴν ἐνθύμησιν

- τοῦ συγγενοῦς του. Αὐτοὶ δὲ ποῦ ἀκούουν, ἐπειδὴ εἶναι
 410 σαρκ. καὶ καὶ αἰχμαλωτ. οἰκ. ἀπὸ τα ἰθ' α' ταθη. ἐκαι-
 νούν ἐπὶ πλεον τοῖς δυστυχ. καὶ λεγουν εἰς αὐτον. «Με-
 γαλος εἶναι ὁ μισθος σου» Μὲ δλα αὐτὰ αὐξανοντας ἡ
 ἐμπισθὴς τροσπλωσης ριζωνε. ἡ καλ' ἡτερον ἐτιφερει πλη-
 ρη θεοσατε αν τοῦ τραυματος εἰς τροτοι ὡστε — πνευ-
 ματικ ὦ τῷ τρόπῳ τὸ πάθος αὐτὸ νὰ ἐκωθῃ. ὅπως ἕνα
 σχοινον, μὲ τὴν ῥακα τοῦ λαϊκοῦ ὅταν πλέον ἐνισχυε-
 ται καὶ γινεται ἀδιαλυτον Ὡς ἐκ τούτου σιγά-σιγά τὸν
 ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν καθ' ἑαυτὴν προσευχὴν καὶ μεταβάλλει ἀ-
 συλλεγῶς τὰ κατὰ Θεὸν δάκρυά του εἰς ἀντιθετὰ δα-
 κρυα. Καὶ τότε πλέον τὸν ὁδηγεῖ εἰς μίσος καὶ φθονον
 ἐναντίον ἐκείνων πρὶν ἔχουν κατὰ πολὺ περισσότερα ἀ-
 γαθα ἀπὸ αὐτὸν καὶ ποῦ δὲι τοῦ διδεν γενναιοδωρα ἀπο
 αὐτὰ. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ τοῖς καθ' ὅτ' ἀκόμη καὶ
 420 ρῆθιμον καὶ παρηκοον ἔτετα ἀρχ. ζεῖ να ψευδεται καὶ
 θεωρεῖ τὴν πράξιν αὐτὴν ὡς ὀκνημειαν, ὅτι δηλαδὴ
 προσεφερε δῆθεν εἰς τὸν Θεὸν ὅσα ἐδαπάνησε διὰ τὸν
 συγγενῆ του. Κα' ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλ' ἀρχίζει να κλέ-
 πη μικρὰ πράγματα καὶ ὥστε γάλιν πρὶντα ὅτ' εἶναι
 κλοπῇ Ἄλλ' ἐσπλεψε τὸ λογ. κόν του ἀπὸ τὸ πάθος καί,
 ὅτι κίθη κἀνῃ δια νὰ ὑπερμυστιοθῇ το συμφέρον των πλη-
 σίων του καὶ τῶν συγγενῶν του, δέν τὸν ἐλγιστὴ ἡ συνει-
 δησίς του. Λογόν κα. ὅταν ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν ὁ ἄσβολος θυθί-
 σῃ τοῖς ταλαιπωροῦν μοναχοῖς εἰς ὅλα αὐτὰ, τότε πρὶν-
 τῶν λίσσων κατὰ κάποιον τρόπον καὶ αὐτὴν τὴν ἀκρην τοῦ
 430 σχοινίου εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην καὶ ρυωμένην ἀμαρτίαν
 τοῖς παθοῦς τῆς τροσπλωσης, ὅπως εἰς ἕνα στυλον ἐμπη-
 γμειν εἰς τὰ θάθη τοῦ ἁδου ὅν ἐγκυκαταλείπει με τὴν
 θεβαιότητα ὅτι ποτὲ πλεον δέν θὰ ἐφ' ἑρριζ. ὅθ' ὁ-ὁ ἐκεί
 Αὐτὰ λοιπόν τα ὅλα γὰρ ἀνάμεσα εἰς τα πολλὰ εἶπα-
 μεν σχετικῶς με αὐτοὺς τοῦ ἀγωνιζομεναι. Δι' ἐκείνους δὲ
 τοῦ προσέρχοντα εἰς αὐτοὺς τὸν ὄρκιον καὶ αὐτὴν τὴν
 πολιτείαν μὲ ἀδιαφορίαν καὶ περιφρόνησιν τί χρειάζεται
 νὰ εἰπώμεν μέχρι τοῦ θθάνει ἡ προσκολλησις των πρὸς
 τοὺς συγγενεῖς. Αὐτοὶ συλλαμβάνονται σάν ἀναισθητὰ
 440 ὄρνεα ἀπὸ κάθε παγίδα τοῦ διαθόλου παραδίδοντες
 τὸν ἑαυτὸν των εἰς ὅλα τα ταθη. Γίνονται παντοτε τρο-
 φὴ τοῦ πονηροῦ ποῦ περιπατεῖ καὶ ὠρύεται ὡς λέων διὰ

72. Σοφ. Σολομ. 17, 14.

73. Παροιμ. 7, 23. Ἑκκλ. 9, 12

νά εὕρῃ κάποιον νά καταπιρ⁷¹ καὶ προτιμοῦν καλλίτερα νά ἀποθάνουν, παρά νά ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τοὺς ὀδόντας καὶ τὸν φοβερώτατον φάρυγγα ἐκείνου⁷² Ἄλλ' ἡμεῖς, ποὺ ἀκούομεν μὲ πιστὴν τὸν λόγον,⁷³ ἄς προσευχηθῶμεν μὲ δλὴν μας τὴν διάθεσιν καὶ τὴν δ'άνοιαν ἐξο, ὥστε νά μὴ ἀπατηθῶμεν ποτε, οὔτε νά παγιδευθῶμεν οὔτε μὲ μίαν μικρὰν ἢ μεγαλὴν παραθασιν νά ἐκπέσωμεν ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ ὀδηγεῖ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, οὔτε νά ὑποδοιλωθῶμεν εἰς κάποιον πάθος. Ἄς θαδισῶμεν εἰς τὸν δρόμον χωρὶς νά στραφῶμεν ὀπισω καὶ ἄς ἀγωνισθῶμεν νά κατακτήσωμεν τὸν Ἰησοῦν⁷⁴ ποὺ ὀδεύει ἔμπροσθέν μας. Καὶ ἀφοῦ τὸν κατακτήσῃμεν ἄς προσπέσωμεν ἐνώπιόν του καὶ ἄς κλαύσωμεν ἐνώπιόν⁷⁵ τῆς ἀγαθότητος του καὶ ἄς ζητήσωμεν θερμὰ νά μὴ χωρισθῇ καθολοῦ ποτὲ ἀπὸ ἡμᾶς οὔτε καὶ νά μᾶς ἀφήσῃ νά πέσωμεν ἔξω ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ εἶναι αὐτός ὁ ἴδ.ος καθὼς εἶπεν. «Ἐγὼ εἰμαι ἡ ὁδός, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή»⁷⁶ Αὐτὸν λοιπὸν ἄς ἀναζητήσωμεν, αὐτὸν ἄς ἀγωνισθῶμεν νά ἐπιτύχωμεν καὶ ἔ-σι νὰ τὸν ὀποκτήσωμεν.⁷⁷ Ἐὰν δὲ πραγματοποιηθῇ αὐτο καὶ ἐὰν συμβοιτυσῶμεν καὶ συζήσωμεν μὲ αὐτόν, ὅχ μόνον εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, ἀλλὰ ἀπὸ τώρα θὰ ἀνέλθωμεν καὶ θὰ ἀναληθῶμεν μαζί του εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἡ καλλίτερα, αὐτός θὰ μᾶς πάρῃ μαζί του καὶ θὰ μᾶς συνδοξάσῃ⁷⁸ καὶ θὰ μᾶς χαρίσῃ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Αὐτὰ εἶθε δλοῖ μας νὰ ἐπιτύχωμεν μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φ.λανθρωπῖαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκε ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

71. Α' Πέτρος 5, 8.

72. Α' Βας 17, 35. Ἄμωρ 3, 12 Ζαχ 9, 7. Ἰωβ 29, 17

73. Ματθ. 13, 23. Δωκ. 8, 21

74. Φιλ. 3, 12

75. Ψαλμ. 94, 5.

76. Ἰωάν. 11, 25. 14, 6.

80. Φιλ. 3, 12.

81. Ρωμ. 8, 17. Ἐφεσ. 2, 6.

✓ III

1 Περὶ τελείας ἀγάπης καὶ ποία ἡ ἐνέργειά της. Καὶ περὶ τοῦ ὅτι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ εἶμεθα οὔτε πιστοὶ καὶ χριστιανοὶ οὔτε υἱοὶ καὶ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἐὰν δὲν φροντίσωμεν νὰ γίνωμεν ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν συμμέτοχοι εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Λ Ο Γ Ο Σ Η'

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐκεῖνος που ὑποκρίνεται¹ πὼς εἶναι ἐνάρετος, διὰ νὰ ἀπατήσῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ πολ-

1 Ἡ διακρίσις αὐτῆς «πιστοὶ καὶ χριστιανοὶ» καὶ «υἱοὶ καὶ τέκνα» ἀναπαρτίεται εἰς μία, θεθιμῶσαν πνευματικὴν ἀξίαιξιν. Πιστοὶ καὶ χριστιανοὶ εἶναι οἱ εὐαγγελικοὶ θὰ λέγομεν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ἡ κλητὴν τὴν ἐξουσίαν «πιστοὶ καὶ χριστιανοὶ» διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος καὶ κλητὴν αὐτὴν τὴν ζωοτότητα τῆς ἐξουσίας τῶν ἐν δυνάμει μέσα τους καὶ ἡ δυνάμις παραμένει τὴν διαργοποιεῖν εἰς τὴν υἱοθεσίαν ὡς ἀποτέλεσμα ἐξουσίας πνευματικῆς θεογονίας. Μόνον αὐτὴ ἡ φράσις «υἱοὶ καὶ τέκνα» θὰ ἡμποροῦσε νὰ ἀποδώσῃ πραγματικώτερα τὴν σχέσιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Ἡ υἱοθεσία προάγει ἀντιθέτως τὴν ἀντιθέσιν τῆς κατὰ Θεὸν θεότης μας διὰ τοῦτο ὁ Σήμερον προτρέπει μὲ πάθος καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιτοχίαν τῆς θεογονίας. «Τὶ γὰρ τοσοῦτον μέζον ἐν οὐρανῷ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ὥς τὸ γενέσθαι τινὰ υἱὸν Θεοῦ καὶ κληρονόμον αὐτοῦ καὶ συγκληρονόμον Χριστοῦ, Πάντως οὐδέν!» (Κατ. VIII, 134-136) καὶ πάλιν «Τὶ γὰρ ἀφρονέστερον εἰπέ μοι, τοῦ παρασκώγιος εἶναι Θεοῦ καὶ μὴ οπουδὲντος ἐπιτελεῖν τῆς υἱοθεσίας αὐτοῦ» (Κατ. VIII, 148-149).

2. Ἐν ιστορικῶν παράθεσιν αὐτὸν ἀνθρώπων μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ κατὰ Χριστὸν υἱοὶ ἀποκριτικοὶ, διακριτικοὶ καὶ θεοκίνητοι ἐν προποιοῦντι σχηματιζόμενοι, ἀποβεῖς ὅντες, τὴν ἐμπόθεσιαν ἐνδύομενοι, ἀξιοχρόνως κατόπιν ἐξουσίας, ἐπὶ τοῦ Θεοῦ γλῆσσιν, εἰς τὸν κόσμον διὰ τὸν ἐν ἀμαρτίᾳ, κατατασσόμενοι, τὴν κενωθεῖσαν καὶ τὴν δόξαν τὴν παρ' ἀνθρώπων ἀποθεῖν ἡγοῦμενοι, εἰς τὴν πραγματικότητα θύμιος διὰ νὰ τὸν σώσουν. Ἐπὶ τὴν εἰς τὴν ἀμαρτίαν πολλὰς καταγωγὰς εἶναι ἐξήγαγον ἐκ τοῦ λάκκου καὶ τῆς ταλαιπωρίας εἰς ἀναμνησὴν τοῖς ἀνθρώποις. Ἐνκαίχοντο καὶ περιεφρονεῖτο, ἀλλ' ὁμοῦς διὰ τὸν Χριστόν, πρὸς ἐξουσίαν δι' αὐτὸν τοῦ ἀμαρτωλοῦ.

λους ανθρώπους είναι πραγματικά άθλιος και θεωρείται. Άξιος καταδικῆς και περιφρονησέως ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

- 10 Εἶσι ἐ-σ-μένως καταφανές ὅτι ἐκεῖνος πού, ἐνῶ εἶναι ἀπαθής προσηποιῖται κατὰ τὸ παρδειγμα τῶν παλαιῶν πατέρων πως εἶνα ἐμπαθής διὰ τὰ σώση καὶ τὰ ὠφελήσῃ πολλούς, εἶσαι ἄξιος ἐπὶ νοὶ καὶ μακαρισμοῦ. Ὁ διάβολος μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ ὄψεως καὶ τοῦ δοιοῦ συμβουλῆς τοῦ ἐφάσκετο τιμὰ καὶ ὠφελίμους, ἐνῶ εἰς τὴν πραγματικότητι ἦτο θανατηφόρος καὶ ἑστέρε, ἀπὸ τὸν ἀνθρώπου τὸν Θεόν καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ παραδείσου, ἀπεδειχθῇ θεομάχος καὶ ἀνθρωποκτόνος.³

- Ἔτσι καὶ ἐκείνος τοῖς μὲ τὸ πρόσχημα τῆς κακίας φαίνεται ὥς προσφέρει λόγια κακά, ἀποσκοπῶν εἰς τὸ νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ ἔργα τοῦ δαβόλου πού γίνονται ἀπὸ ὅσους υποκρίνονται τὴν ἀρετήν. κατὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ νοῦν ἐκείνου αἱ τοῦ πού κενῶν τὰ κακά εἰς τὴν μετάνοιαν τῆς ἐξαμολόγησιν καὶ τῆς σωτηρίας ὀντως χρυσολίμης καὶ συνεργός τοῦ Θεοῦ καὶ προφανῶς σωτηρ τῶν ἀνθρώπων γίνεται. Τὰ ἔργα ὅμως αὐτῶν ἀνέκει, μόνον εἰς ἐκείνους τοὺς ἡ αἰσθητοὺς τῶν δὲν ἀσθάνετα αὐτὴν τῇ ἀνθρώποι καὶ τὴν γενοῦν τοῦ κοῦρου καὶ τῶν πραγμάτων τοῦ εἰς ἐκείνους παρὰ τὴν διάνοιαν τῶν δὲν εἶνα προσηκολλημένη εἰς τὰ αἰσθητά, ἀλλὰ ἔχει μετατεθεῖ ἔξω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ταπεινὸν σῶμα καὶ ἐννοῶ τοὺς ἰσαγγέλους αὐτοὺς τοὺς ἔχοντες ἐνωθῇ τελείως μὲ τὸν Θεόν καὶ ἀπέκτεσθαι μέσα τῶν ὅλων τὸν Χρ.στον ὁλοκληρωτικῶς καὶ μὲ πρᾶξιν καὶ μὲ ἐμπειρίαν, καὶ μὲ αἴσθησιν καὶ μὲ γινώσιν καὶ μὲ θέαν.

- 30 Βεβαίως εἶναι κακὸν τὸ νὰ στήνῃ τὸ αὐτὶ τοῦ κανεῖς ἢ νὰ κακοποιεῖ κρινὰ τὰς συνομίλιās τοῦ πληθ.ον ἢ τὰς τράχεις τῶν. Εἶναι κακὸν ὁμως, ὅταν τὸ κίνη δια νὰ ἐμπαίξῃ ἢ νὰ ἐξετελιῇ ἢ νὰ χλευάσῃ ἢ νὰ διασιρῇ τὸν ἄλλον μολὶς τοῦ δοθῇ εὐκαιρία, δι' αὐτὰ πού εἶδεν ἢ ἔκουσεν. Ἐάν ὁμως τὸ κίνη δια νὰ διορθώσῃ συνετά, μὲ συμτάθειαι καὶ σοφίαν τὰ ὀφθαλμοὶ τοῦ πληθ.ον καὶ δια νὰ προσεχηθῇ μὲ δάκρυα δι' αὐτὸν ἀπὸ τὰ θάθη τῆς ψυχῆς τοῦ τοῦ αὐτοῦ τοῦ κίνει δὲν εἶναι κακόν.

3. Ἰωάν. 9, 44.

4. Α' Κορ. 11, 1.

5. Α' Κορ. 3, 9.

6. Α' Τιμ. 4, 10.

7. Φιλα. 3, 21.

Πράγματι, είδα ἐγὼ ἄνθρωπον· που μετεχειρίζετο
 πολλοὺς τρόπους καὶ διαφόρους μεθόδους διὰ νὰ μὴ τοῦ
 διαφεύγῃ τίποτε ἀπὸ ὅσα ἐγίνοντο ἢ ἐλέγοντο ἀπὸ τοὺς
 συντρόφους τοῦ Αὐτοῦ ὅπως δὲν το ἔκαν· δὲ νὰ τοὺς
 θλάσῃ μὴ γένο·το, ἀλλὰ τὸ ἔκανε, διὰ νὰ ἀποτραθῇ
 ἀπὸ τὰς ἁμαρτιωλὰς πράξεις καὶ τοὺς ποι·τροὺς λογ·
 σμούς ἄλλον μὲν μὲ λυγροί, ἄλλοι δὲ μὲ δῶρα καὶ ἄλ·
 λον μὲ κόποιον ἄλλον τρόπον· Καὶ είδα αὐτὸν· πότε νὰ
 κλαίρ διὰ τὸν ἕνα καὶ τότε νὰ θρηνῇ διὰ τὸν ἄλλον·
 Ἄλλοτε παλιν τοῖς εἶδα νὰ κυτᾷ τὸ πρῶτον τοῦ καὶ
 τὸ σιῆσθαι τοῦ διὰ κάποιον ἄλλον ἐπὶ λαοῦ νὰ οἰκτιροῖ·
 ἵνα τὸ πρόσωπον ἐκείνου ποι ἡμάρτηται μὲ λόγον ἢ μὲ
 ἔργον καὶ νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτοῦ τον ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ
 κείνος τοῦ ἔκανε τὸ κακόν καὶ νὰ ἐξομολογῇ·ται εἰς τὸν
 Θεόν καὶ νὰ πύττῃ μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἔδαφος καὶ νὰ
 πενθῇ ὑπερβολικῶς καὶ είδα τάλιν ἄλλοι τοῦ τόσον
 τοῦ ἐχαιρῇ δι' ἐκείνους που προκόπτεον καὶ ἀγαλλίζον·
 ται καὶ τόσον τοῦ εὐχαριστεῖτο μὲ τὴν πρόδοον των,
 ὥστε τοῦ ἐφαίνετο πως αὐ·τός μᾶλλον ὁ ἴδιος παρα·
 νός, θα λυθῇ τὰς μισθούς διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τοὺς κό·
 πους των· Αἱ ἐκείνους ὅμως τοῦ ἁμαρτάνου μὲ λόγον
 ἢ μὲ πράξιν καὶ παραμένουν εἰς τὴν κακὴν αἰτίην κατὰ·
 στασιν, ὥσον τοῦ ἐλυτεῖτο καὶ ἐθλιβετο ὥστε τοῦ ἐ·
 φαινετο, πράγματι, ὅτι μόνον ἀπὸ αὐτοῦ θὰ ζητηθῇ νὰ
 ἀποδώσῃ λόγον δι' ὅλους ἐκείνους καὶ ὅτι μόνον αὐτοὺς
 θὰ παραδοθῇ εἰς τὴν κρίσιν

60 Και ἴσα καποιοι ἄλλοι που τόσοι ἤθελε καὶ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῶν ἀδελφῶν του, ὥστε πολλακις με ὕλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του ἐκετενε μετὰ ἡλικρικαν θερμῶν τὸν φιλόανθρωπον Θεόν ἢ νὰ σωθοῦν καὶ ἐκείνοι ἢ καὶ με σὶ πῶτος νὰ καταδικασθῇ καὶ αὐτός. Καὶ τὸ ἔκανε αὐτό, ἐπειδὴ δὲν ᾔθελεν, ἀπὸ μιᾶς διαθεσίης θερμότητος καὶ σὸς ἐκείνην τὴν Μωυσέως¹⁹ με κανένα τρόπον νὰ σωθῇ μόνον αὐτός. Διότι, συνδεδεμένος με αὐτοὺς πνευ-

U. H' Koo 12.2.

9. H' Koo, 12, 3

10 "Εντός τῆν θαλασσίητον Μασσακῶν διδόναι ἡκολούθησαν πολλοί πομῆναι, ὡς εὐ καὶ ἐκαίοντο τῶν κατεβάντων μαζί μὴ τὰ κοίμιντο παρὰ τῆν ἀπορίαν παρῆσαν, ὅτι ἡ ἀπορίη τῶν πομῶν εἶναι ὡς καὶ τῆς εἶναι μετὰ ἀπαικῶμα δια τῶν Ἀγίων Σπυρω, ὅς ὅταν εἶναι τῶν πομῶν καὶ ἂν κοίμιντο μετὰ μῆτα εἰς τὸν μοναχὸν καὶ θαλασσίητον ὄρτα μῆτα, τῆν Ἐκκλησίαν, ὅ Ἀγίος Σπυρος ἔχη, ἐκβαίνει ἀνὰ λῆξιν τῆς παρηγορητικῆς ἀνάγκης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπου πάντα τὰ τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀνατίθεται, καὶ

ματικῶς διὰ τῆς Ἁγίας ἀγάπης ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, δὲν
προετίμα οὔτε ἐς αὐτήν τὴν θασλείαν τῶν οὐρανῶν νὰ
εἰσελθῇ καὶ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ αὐτοῦς. Ὡς δεσμός ἀγ.ος,
ὡς δύναμις ἀνεκδιπνητῆς ὡς ψυχὴ οὐρανοφρῶν. Ἡ διὰ νῆ
εἶτα καλλίτερα ὡς ψυχὴ θ-σοφρῆς, ὡς ψυχὴ ποῦ ἔχε ἐφθά
σαι εἰς τὴν ὕψ' ὅτι τὴν τέλεότ' τα μέσα εἰς τὴν ἀγάπην. τοῦ
Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον.

70 Ἐκεῖνος λοιπὸν τοῦ δὲν ἐφθασεν ἀκόμῃ εἰς αὐτὴν
τὴν ἀγαπὴν οὔτε εἴδε σ', εἶον ἀπὸ τῆς ἀγαπῆς αὐτῆς με-
80 οσα εἰς τὴν μετὰ τοῦ οὔτε καὶ ῥοθαίθῃ καθόλου εἶτος
τοῦ τὴν παρουσίαν τῆς αὐτοῦ εὐρύσκεσι ἀκουῇ εἰς τὴν
γῆν καὶ εἰς τὰ πραγματὰ τῆς γῆς καὶ διὰ νὰ εἰπω καλῶς
λατῶμαι, πρέπει νὰ κρύπτεται κατὰ ἀπὸ τὴν γῆν, ὅπως
ἀκριβῶς ὁ τυφλοποιεῖ, διότι εἶναι καὶ αὐτοῦ τυφλὸς ὅ-
πως ἐκεῖνος καὶ μὴ οὐκ. ἢ τῇ ἀκοῇ ἀφωγρᾶζεται. ἐ-
κείνους ποὺ ἀμύλου ἐπὶ νῶς εἰς τὴν γῆν. Ὡς τὸ κῶλον. Δι-
ὅτ' ἐνῶ ἐγεννηθῆμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ καταστήμεν ἀθά-
νατοι, ἐντὺ ἐγὼ νῆμεν μετὰ τὸ κληρονομίαν τοῦ Θεοῦ
συγκληρονομοῦμεν τοῦ Χριστοῦ καὶ πολί-
ται τῶν οὐρανῶν. δὲν ἐλαθόμεν ἀκόμῃ συνειδησάν τὸ
σων πολλῶν ἀγίων. Ἀλλὰ ἀσυνείδητοι, οὕτως εἰπεῖν,
ὅπως ὁ σὺ δὲν ῥίπτεται εἰς τὴν φωτιαν ἢ ὅπως τὸ ἀψυ-
80 χον δέρμιν θυλάζεται ἀνεκρίσθηται μέσα εἰς τὴν κοκκίαν
θαφίν, ἔτσι καὶ ἡμεῖς ἐνῶ εὐδοκίμαθα ἀκόμῃ ἀνέμεθα
εἰς τὰ ἀναριθμητὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύομεν ὅτι
δὲν ἔχομεν μέσα μας καμμίαν οὐλειομένη αὐτῶν καὶ
καυχόμεθα νὰ ἔχωμεν πλέον σωθῇ καὶ σὺ νὰ ἔχω-
μεν ὡς γκαπταλεχθῇ μετὰ τῶν ἁγίων. Μεταμφιεζόμεθα
καὶ στολιζόμεθα καὶ ὑπεκρινόμεθα τὴν ἀγιότητα, ζῶντες
ἀθλιῶς ὅπως ἐκεῖνοι τοῦ ζῶν ἐπὶ νῶς εἰς τὴν ὀρχήστραν
τὸ θέατρον, καὶ ἐξωκοινοῦμεθα μετὰ τοὺς γελωτοποιοὺς
καὶ τὰς τὸν νῶς αἰ ὁποῖα, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τὴν φυσικὴν
ὡραιότητα νομίζουν αὐτοσχάστα ὅτι θὰ καλλωπίσιν τὸν
ἑαυτοὺν τῶν μετὰ χρώματα καὶ θαψίματα. Ἀλλὰ τὰ

οτι ει θελει και ανθρωπος θανάτου διαπολεων ένα σώμα κάθε μέλος
πρώτου ζή δι' όλου του σώματος· αλλά κα' το έιν σώμα ζή εις έκαστον μέ-
λος του "έλου ζούεν έν εκάστ' και θ' έκάστου· ήλιθ γα ένωσ α' έν όλοις
και δι' όλων (π. "Γουστίνος Ηρόδοτης)

*Εκείνους, ὁ ἄγιος θεὸς· ἔξ θεοφόρων καὶ σφραγισμένων ψυχῆς ἐκεί
ἐκείνων, καρποφορεῖ καὶ τελειοῦται.

11. Бюж. 3.

13. Paul. 8 17

13. **TABLE 3. 20.**

χαρακτηριστικά τῶν ἁγίων που γεννῶνται. ἀνωθεν," ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν εἶναι τέτοια.

- 90 Πρῶτοι λοιποὶ να γνωρίζωμεν ὅτι, ὅπως τὸ θρέφος, ὅταν ἐξελεθῇ ἀπὸ τῆς μητρικῆς κοιλίας αἰσθάνεται τὴν ἀιμουφάραν αὐτὴν ἀσυνείδητα καὶ ἀμέσως ἀρχίζει ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ να κλαίῃ καὶ να θρηγῇ.¹⁴ ἔτσι καὶ ἐκεῖνος, που ἐγεννήθη ἀνωθεν" καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ κόσμου σὺ-
100 τὸν ὡσαύτῃ ἀπὸ κοιλίας σκοτεινῆς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοη-
τὸν καὶ οὐρανίον φῶς καὶ τρόπον τινὰ ἐσκυψεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν του μέσα εἰς αὐτό, εὐθύς ἀμέσως ἐπλημμυ-
ρσεν ἀπὸ χαρᾶς ἀκλόνητον καὶ ἔκρυψε δάκρυα χωρὶς κρῶπον, ἐνωθὶ καθὼς εἶναι φυσικόν, ἀπὸ τοῦ ἡλευθερω-
θῆ καὶ εἰς τοῖον φῶς ἡξιώθη να εὐρεθῇ. Διότι ἀρχὴ τοῦ
να συγκαταλεχθῇ κόπος μεταξὺ τῶν χριστιανῶν εἶναι
αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἐκείναι ὅμως ποὺ ἀκόμη δὲν ἐγνωρι-
100 σάν καὶ δὲν εἶδον ἀκόμη αὐτὸ το καλὸν οὔτε καὶ το ἐξη-
τήσαν μὲ ἐπιμονὴν πολλὴν μὲ θρήνους καὶ μὲ δάκρυα
ἔτσι, ὥστε διὰ τῶν πράξεων αὐτῶν να καθαραιοῦν καὶ
να ἐπιτελοῦν αὐτὰ να ἐνωθοῦν τελειῶς μὲ Αὐτόν καὶ να
ἀποκτήσουν κοινωνίαν μαζί του, ἐκείνο λοιπὸν πῶς εἶ-
να δυνατὸν να ὀνομασθοῦν κατὰ πάντα χροσιανοί,"
Αὐτοὶ πράγματι δὲν εἶναι ὅπως πρῆπει. Διότι ἐν ἐκείνῳ
που γεννᾶται ἀπὸ τὴν σάρκα εἶναι σὰρξ καὶ ἐκείνο ποὺ
γεννᾶται ἀπὸ τὸ πνεῦμα εἶναι πνεῦμα.¹⁵ ἐκεῖνος ποὺ ἐ-
γεννήθη σωματικῶς καὶ ἐγεννᾷ ἀνδρας τέλειος, ἀλλὰ
πνευματικῶς οὔτε κἀν ἐσκέφθη ὅτι. ἔχει χρεος να γεννη-
θῇ οὔτε ἐτίστευσεν οὔτε ἐφρόνισεν ποτὲ δι' αὐτὸ πῶς
ἐπομένως αὐτός θὰ γίνῃ πνευματικὸς καὶ θὰ συναριθμη-
σῃ τὸν αὐτὸν του μὲ τοὺς πνευματικούς ἀνθρώπους;

14 Ἰωάν. 8, 3.

15 Σοφ. Σολ. 7, 3.

16 Ἰωάν. 3, 3.

17 Ἀρχὴ τοῦ συγκαταλεχθῆναι τινα εἰς χριστιανισμόν εἶναι τὰ ἀνώθηνα δάκρυα καὶ ἡ ἀπατος χαρὰ, ὅτε ἐρρόσθη ἐκ τοῦ πλάτους καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ σῶμα τὸ φῶς. Ἡ μετὰ γέννησιν καὶ θεωρίας ἐπόλεμος τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἡ ταλάνιστος ἡ ἀνιστήσις αὐτοῦ μετ' ἐπιστροφῆς καὶ βαρύνων ἀποτελεσθὲν προοδόντων, διὰ τὰ ἔβη κανεῖς τὸ ὄνομα χριστιανός. Οἶκε τὰ μυστήρια διατηροῦν τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ ἐφ' ἔσαν ἡ ἐνυκάχουσα δι' αὐτῶν μέγα μαλ' χάρη μένει ἀνεκγῆστα καὶ ἐκπληρωμένη Αὐτῇ, ἀλλοστε εἶναι καὶ ἡ ταπὴ τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισμάτων καὶ ταλάντων. Καὶ ὅλα αὐτὰ θὲν ἐγγίτουν τὴν τελειότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀλλ' εἶναι ἀπαρχαὶ καὶ προομια, ἀρραδῶνες ἐνὸς μελλοντικοῦ πληρώματος. Ἀπαθῆναι δὲ πρὸς ὅλους τοὺς χριστιανούς.

18 Ἰωάν. 6, 6.

- 110 Αὐτὸς μόνον κρυφίως ὅπως ἐκεῖνος που φορεῖ ρυπαρὰ ἐνδύματα, ἀναμ-γνύεται μὲ τοὺς λαμπροφόρους ἀγίους καί, ἔπειθ' ἡ παρακαθεῖται, μαζί τινι εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν θὰ ἐκθλῇθῃ ἐξω δεμένος εἰς τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια.¹⁹ διότι δὲν εἶναι υἱὸς τοῦ φωτός,²⁰ ἀλλὰ υἱὸς τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος.²¹ καὶ θὰ ἐμυθισθῇ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ ποῦ ἔχει ἐτοιμασθῇ διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους του.²² Διότι, ἐκεῖνος τοῦ ἀτεκτῆσε το δικαίωμα να γινῇ υἱὸς τοῦ Θεοῦ²³ καὶ κληρονομος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανίων καὶ σ' αἰώνων ἀγαθῶν ἐκεῖνος που ἐμαθε ποικιλοτροπῶς μὲ ποῖα ἔργα καὶ μὲ ποῖας ἐντολὰς ὀφείλει να ὑψωθῇ εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν²⁴ καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ περιεφρόνησαν καὶ τρηγέτησε τὰ γήινα καὶ φθαρτὰ καὶ ἐβιάλεξε τὴν κτηνώδη ζωὴν καὶ ἔθεωρησε τὴν πρόσκαιρον δόξαν ἀνωτέρω τῆς αἰωνίου δόξης πῶς δὲν θὰ χωρισθῇ εἰκσιῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς πιστοὺς καὶ δεῖ καὶ καταδ' κοσθῇ μαζί μὲ τοὺς ἀπίστους²⁵ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν ὁ ἄθλον.

- Διὰ τοῦτο, σὰς παρακαλῶ ὅλους σας, ἀδελφοί καὶ πατέρες, φροντίσατε, ὅσον ὑπαρχε, καιρὸς καὶ εἰμῆθα μεταξὺ τῶν ζώτων. Ἀγωνισθῆτε νὰ γίνετ' υἱοὶ τοῦ Θεοῦ²⁶ νὰ ἀναδειχθῆτε τέκνα τοῦ φωτός,²⁷ διότι τέτοια χαρίζει εἰς ἡμᾶς ἡ ἀνωθεν γέννησις.²⁸ Μισήσατε τὸν κόσμον καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου²⁹ Μισήσατε τὴν ψυχὴν καὶ τὰ πάθη που γεννᾷ αὐτὴ Μισήσατε καθ' ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν,³⁰ ἀκόμῃ καὶ τὴν ἐλαχιστὴν μορφήν ἢ τὸ ἐλαχιστον πρᾶγμα, θὰ ἡμπορέσωμεν δὲ νὰ ἐπιτύχωμεν αὐτὸ ἐὰν ἀναλογισθῶμεν τὸ μεγαλεῖοι τῆς δόξης, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀπολαυσεως ποὺ μᾶς περιμένει εἰς τὸ μέλλον Διότι εἶπέ μου, τί ὑπάρχει, τόσοι καὶ ἀκόμῃ μεγαλυτερον πρᾶγμα ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ ἐπ' αὐ-

19. Ματθ. 22, 11 - 13.

20. Λουκ. 16, 8. Ἑφεσ. 5, 8.

21. Ἰωάν. 1, 13

22. Ματθ. 20, 41

23. Ἰωάν. 1, 12

24. Ψαλμ. 8, 6

25. Λουκ. 12, 46

26. Ἰωάν. 1, 12

27. Ἑφεσ. 5, 8 Ἰωάν. 12, 36.

28. Ἰωάν. 8, 8

29. Α. Ἰωάν. 2, 15

30. Κολλσ. 3, 5.

νω εἰς τὴν γῆν³¹ ἀπὸ τοῦ νᾶ γ' υἱ καὶ-ίς υἱός καὶ κληρονόμος τοῦ Θεοῦ, συγκαληρονόμος τοῦ Χριστοῦ.³² Ὅπως δὴ ποτε κανένα! Ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἡμεῖς προτιμῶμεν τὰ ἐπ' γείσ και τὰ πολὺ πλησιον μας, τὰ μέυα εἰς τὰ χέρια μας, καὶ δὲν ζήτοῦμεν ἐκεῖνα τὰ ἀφιλοσχημένα εἰς τοὺς οὐρανούς ἀν' ἑαυτῶν οὔτε εἴμεθα κρεμασμένοι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκεῖνων, ἀποδεικνύομεν ὅτε με οὐκ ἀφίκεται εἰς αὐτοὺς που βλέπουν, πρῶτον μὲν ὅτι εἴμεθα κερειμένα, ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν τῆς ἀπιστίας, καθὼς ἔχει γραφή, «Ὡς ἠμποροῖτε νᾶ ἔχετε πιστὴν, ἀφοῦ δεχέσθε³³ τὰς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ δεῖ ζητεῖτε τὴν τιμὴν τοῦ προέρχεται ἀπὸ τοῦ μόνου Θεοῦ,³⁴ ἔπειτα ὅτι ἔχουσιν κατανηγεῖ δούλοι τῶν παθῶν καὶ εἴμεθα προσηλωμένο εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὰ πράγματα τῆς γῆς καὶ δὲν θέλομεν με κανένα τρόπον νᾶ σηκώσωμεν το κεφάλι μας πρὸς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν Θεόν. Ἀλλὰ με ἀσθεντον καρδίαι ἀποκρούομεν ταῖς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ χάνομεν τὴν υἱοθεσίαν του.

Καὶ τώρα, εἶπέ μου τί ἄλλο ὑπάρχει πρὸ ἀνόητον ἀπὸ ἐκεῖνοι που παρακούει τὸν Θεόν καὶ δὲν φροντίζει να γινῇ παῖδι του. Διότι ἐκεῖνος τὰ πιστεύει ὅτι ὑπάρχει Θεὸς φαίνεται, μεγάλα πράγματα δι' αὐτὸν γνωρίζει ὅντως ὡς αὐτός εἶναι ὁ μόνος Δεσπότης καὶ Κτίστης καὶ Κυριὸς τῶν πάντων καὶ ὅτι εἶναι ἀθάνατος, αἰώνιος, ἀκαταλήπτως ἀφραστός ἀφθαρτός καὶ ὅτι ἡ βασιλεία του δὲν θα ἔχη τέλος.³⁵ Ἐκεῖνος λοιπὸν ποὺ γνωρίζει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι τέτοιος, τῶς εἶναι διὰ τὸν μὴ τὸν ποθεῖσθαι; Πῶς δὲν θὰ ἐπιύσθῃ νᾶ θυοῖσθαι καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του ἀκόμῃ δ' αὐτὴν ἀγάπην τῇ ἰδικῇ του.³⁶ Καὶ ἔτσι, νᾶ ἀξιώθῃ ὡς μὴ εἰπω νᾶ γινῇ υἱός καὶ κληρονόμος του, ἄλλα ἔτσι καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς γιηόλους του δούλους³⁷ τοῦ Ἰστανται πλ' υἱοῦ του. Οὐκ οὐκ ποτε πραγματι ἀγωνίζεται καὶ φυλάττει ἀπαρσάλευτα ὅλας τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, γίνεται γεννημένος ἀνωθεν,³⁸ τέκνον³⁹ καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους πρᾶ-

31. Φιλμ 72, 25

32. Ρωμ. 8, 17.

33. Εἰλ 1, 5

34. Ἰωάν 5, 44

35. Λουκ 1, 33

36. Ἰωάν 15, 13. Α' Ἰωάν. 3, 16.

37. Λουκ 15, 21

38. Ἰωάν 1, 13

39. Ἰωάν 3, 3.

140

150

160

- γλαυκός πστός καὶ χρυστιανός. Ἡμεῖς δὲ, ἀντιθέτως, περιφρονουμένους τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, παραθαίναμεν τοὺς νόμους τοῦ, ὃς ἁ τοὺς ὁποίους θα ἀτατήσῃ τὸ δίκαιον ἐκεῖνος, ὅταν ἔλθῃ πάλιν με δόξαν καὶ δύναμιν⁴⁰ φθερῶν καὶ ἀποδεικνυόμεθα εἰς τὴν πίστιν μὲν με τὰ ἴδια τα ἔργα ὅπου εἰς τὴν ἀπιστίαν δὲ με τὰ λόγια μὲν πιστοὶ. Μη-λαλᾶσθε. Ἡ πίστις μόνον χωρὶς ἔργα δὲν θά ὠφελήσῃ εἰς τιποτέ. Δὲν εἶναι νεκρὰ⁴¹ καὶ οἱ νεκροὶ δὲν μεταχρῶν εἰς τὴν ζωὴν, ἐπὶ προηγουμένως δὲν ζητήσουν αὐτὴν με τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν. Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν λοιπὸν ἀθλαστάνει ἕντας μας, ὅπως ἕνας πλούσιος καὶ χυμώδης καρπός ἢ ἀγάπη ἢ ἔλεη μοσύνη ἢ πρὸς τὸν πλησίον εὐσπλαγχνία, ἢ πραότης, ἢ ταπεινώσις,⁴² ἢ ὑπομονὴ τῶν τειρασμῶν⁴³ ἢ ἀνγεία, ἢ καθαρότης τῆς καρδίας, με τὴν ὁποίαν καθιστάμεθα ἄξιοι νὰ βλέπωμεν τὸν Θεόν⁴⁴ καὶ μέσα εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ παρουσία καὶ ἡ ἐλλαψὶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὴ μᾶς γεννᾷ ὄκνησιν,⁴⁵ μᾶς κάνει υἱοὺς τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἐνδύει τὸν Χριστόν⁴⁶ ἀνάπτει τὴν λαμπράδα μας,⁴⁷ μᾶς ἀποδεικνύει τέκνα τοῦ φωτός,⁴⁸ ἐλευθερώνει τὰς ψυχὰς μας ἀπὸ τὸ σκοτὸς καὶ μᾶς καθιστᾷ συνειδητὰ κοινωνοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπὸ αὐτὴν ἔδω τὴν ζωὴν.
- 180 Ἄς μὴ στεριζώμεθα λοιπὸν ἀποκλειστικὰ εἰς μερικὰ ἄλλα κατορθώματα καὶ ἀρετάς, ἐπὶ τοῦ εἰς ὑστερίας ἢ ἀγρυπνίας⁴⁹ ἢ γαμψοκαίται καὶ ποικίλας ἄλλας κακοπαθείας καὶ καταφρονήσωμεν ἔτι αὐτὴν, τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, νομίζοντας ὅτι ἡμποροῦμεν χωρὶς αὐτὴν νὰ σωθῶμεν με ἐκείνας Διότι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ἀδύνατον! Καὶ ὡς σὲ τείσκειν αἱ τέντε μωροὶ παρθένοι⁵⁰ καὶ ἐκεῖνοι που ἔχουν κάνει πολλὰ σμεῖα καὶ θαύματα⁵¹ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτοὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον μέσα τῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου

40 Ματθ 24, 30. Μάρκ 13, 26 Λουκ 21, 27

41 Ἰακ. 2, 17, 18, 26

42 Κολ 3, 12 Ματθ 5, 7.

43 Ματθ 5, 10

44 Ματθ 5, 8

45 Ἰωάν. 3, 3.

46 Ρωμ 13, 14 Γαλ 3, 27

47 Ματθ 25, 8.

48 Ἑφ. 5, 8

49 Β. Εὐα 5, 5, 11, 27

50 Ματθ 23, 1, 12

51 Ματθ 7, 22

- 190 Πνεύματος, ἤκουσαν ἀπὸ τὸ σὸμα τοῦ Κυρίου· «Φύγετε μακρὰ μου σεῖς, οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας,⁵² διότι δὲν σὰς γνωρίζω ἀπὸ τοῦ εἶσθε.»⁵³ Αὐτὰ δὲ τὰ λόγια δὲν τὰ ἤκουσαν μόνον αὐτοί, ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτοὺς καὶ ἄλλοι πολλοί, ὅσοι ἐβαπτίσθησαν μὲν ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους καὶ ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους ἀγίους, δὲν ἡξιώθησαν ὅμως νὰ λάθουν τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. οὐ Πνεύματος, διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τῶν κακίαν. Αὐτοὶ δὲν ἐπέδεξαν θίον ἄξιον τῆς κλήσεως, τὴν ὁποῖαν ἐλάβον,⁵⁴ οὔτε ἔγιναν τέκνα Θεοῦ, παρὰ μόνον ἐμείναν ὅ,τι ἦσαν, σάρκες καὶ αἵματα,⁵⁵ χωρὶς κἄν νὰ πιστεύσουν ποτέ ὅτι ὑπάρχει Πνεῦμα⁵⁶ ἢ νὰ ζητήσουν αὐτὸ ἢ νὰ περιμένουν τὴν ἀποκτησίαν του. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ ἄνθρωποι, αὐτοὶ δὲν θὰ ἤμπορέσουν ποτε νὰ γίνουν κυριοί, οὔτε εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς τῶν, οὔτε εἰς τὰ ψυχικά τῶν πάθη, οὔτε θὰ ἐπιδείξουν καποιο γενναῖον κατόρθωμα εἰς τὸν στίβον τῶν ἀρετῶν, διότι εἶπεν ὁ Κύριος· «Χωρὶς ἐμε δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κάνετε τίποτε».⁵⁷ Ἀλλὰ παροικαλῶ, πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὡς αγωνισθῶμεν μὲ ὅλην τὴν δύναμίν μας, διὰ νὰ ἀξ. σθῶμεν νὰ λάβωμεν, ἤδη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ζωὴν, τὴν δωρεάν τοῦ Ἁγ. οὐ Πνεύματος καὶ δι' αὐτῆς νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἀνήκε. ἡ δόξα εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

52. Ματθ. 7, 23. Λουκ. 13, 27.

53. Λουκ. 13, 26. Ματθ. 25, 12. 7, 23

54. Ἐφεσ. 4, 1.

55. Ἰωάν. 1, 13. Ματθ. 16, 17

56. Πράξ. 19, 2.

57. Ἰωάν. 15, 5.

1 Περὶ ἐλεημοσύνης καὶ περὶ τοῦ ποῖος εἶναι αὐτὸς ποὺ τρέφει τὸν Θεόν. ὅταν πεινᾷ, καὶ τὸν ποτίζει ὅταν διψᾷ καὶ τὰ λοιπά καὶ πῶς θὰ κατορθωθῇ εἰς κάποιον αὐτό. Καὶ ὅτι, ἐάν κάποιος δέν τὰ κάνη καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὅλας αὐτὰ καὶ δέν θρέψῃ καὶ δέν ποτίσῃ καὶ δέν ἐνδύσῃ τὸν Χριστόν, καθόλου δέν θὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοῦ ὅτι κάνει αὐτὰ μόνον εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἐνῶ παραμελεῖ καὶ ἀφήνῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ νηστικὸν καὶ γυμνὸν ἀπὸ τὴν δ.κ.α.οσύνην τοῦ Θεοῦ!

ΛΟΓΟΣ Θ'

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἔπρεπε θεοβαίως νὰ μὴ τολμῶ

1 Ἡ παρούσα Κατήχησις εἶναι μία ἀναφορά κα μ' ἕνα ἔρμηνεῖα τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς τῆς κρίσεως. Ποῖον εἶναι τὸ νόημα τῆς ἐλεημοσύνης καὶ τῶν ἡμπεράτων ἐκδηλώσεων τῆς ποδ. ἀσκήσεως, αὐτὴ καὶ πῶς θὴν ἔνεται. Μία ἐπιστρέφουσα μελέτη θὰ εἶδε τὴν ἐνύπναιον δι' ἡς Ἄγιοι, Σὺ μὲν προσθέτει μ.π.ν. ἐπὶ πλέον ἐρμηνεῖαν εἰς τὰς ὑπολογιστάς, ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς συνθήκας, καὶ τὰς ἐνάγκας τοῦ μοναστηρίου τοῦ Βαθυτέρου ὁμοῦ, προαίτιοις ἀποδείκνυναι τὸν δαθὺν καὶ οὐλοῦν καὶ χαρὰν τῆς ἐρμηνείας τῆς παρεμβολῆς. ὅτε, ἀπελευθέρωται τὴν ὁλοκλήρως καὶ τὰ ὅποια τὴν καταξιώνουν ἐκ τῶν τῶν Θεοῦ. Βίωνων καὶ κατέχων τὸ νόημα καὶ τὴν ἐνότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. ὅτε, ἐκκλησιαστικῶς καὶ πνευματικῶς θεμελιεῖται, ὅτε, στήριξιν τὴν ἐλεημοσύνην. Αὐτὰ δύνανται νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰ ἑξῆς σημεία:

α') Ὁ χαρακτὴρ τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι π.ρ.σ.δ.τ.ρ.ο.ν. π.ν.ε.υ.μ.α.τ. κ.δ.ς. Ἡ πνευματικὴ τροφή εἶναι ἀναγκασιότερα τῆς σωματικῆς. Διότι καὶ παρ' ὅσον ὁ Χριστὸς ἦν σωτηριαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέφεται μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀντολῶν καὶ ὅτι, μὲ τὴν κατέκλεισιν τῆς σωματικῆς πείνης καὶ δίψης.

β') Ὁ πιστὸς εἶναι ἀναπόσπαστον μέλος

- 10 καθόλου να σὰς ὁμιλῶ οὔτε νὰ κρατῶ τὴν θέσιν τοῦ καθοδηγητοῦ ἐκποινῆ τῆς ἀγάπης σας Ἄλλα σεῖς ὅμως γνωρίζετε ὅτι το μυσικὸν ὄργανον ποὺ κατασκευασθῇ ἀπὸ τὸν τεχνιτὴν, οὐ δὲται εἶναι θελῆ ἄλλα ὅταν γυμῶσιν μὲ ἀέρος οἱ σωληνες καὶ τὰ δακτυλὰ τοῦ τεχνίτου κρυσταλινὸν αὐτὸ ρυθμ. κα, τότε ἔγει καὶ γεμίζει με γλυκυτάτην μελωδίαν τὰς ἀκούας ὁλλων Ἐπο ἀκριβῶς πρέπει νὰ καταλαβετε ὅτι συμβαίνει, καὶ εἰς ἐμὲ δι αὐτὸ λοιπὸν μὴ διατεθῆτε προσέχοντες εἰς τὴν μηδαμινότητα τοῦ ὄργανου μὲ οὐσαρρέσκειαν πρὸς αὐτὰ τοῦ πρὶν κεῖται νὰ λεχθῶν, Ἄλλα περισσώτερον ὑψώσατε τὸ βλέμμα σας πρὸς τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ποὺ ἐμπνέει ἄνωθεν καὶ γεμίζει τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν δακτυλὸν τοῦ Θεοῦ* ποὺ κρούει τὰ νεύρα τῆς χορδῆς τροπῶν τινα, τοῦ ἰσος καὶ μᾶς πτακινεῖ νὰ ὁμιλῶσιν ἡμεῖς οὖν οὐδὲν ἢ ἡ δεητορικὴ σάλπιγξ ἢ διὰ νὰ εἴπω πῶς ἀληθινὰ σκενὶ νὰ μᾶς ὁμ. ληθ. διὰ μέσους κάποιου ὄργανου ὁ βασιλεὺς τῶν ὁλλων, μὲ φόβον καὶ τρομὸν, μὲ πύνοις καὶ προσέλωσιν πολλὴν ἀκούσατε

οὐ θεοὺς ἑαυτοῦ πείνομεν ὡς αὐτοὶ τοὺς Χριστοὺς, τῆς
 ἑνότητος ἐκείνης· ἔτι καὶ οὐκ ἐκείνην ἔχουσιν οὐδὲ συνδεδεμένοι
 ἐκείνῳ τῷ θείῳ Πνεύματι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ, τὴν κοίτην καὶ παρεκκλινόντες
 ἐκείνου τοῦ, ὅθεν κινεῖται καὶ αὐτὸς ἐκείνην καὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ
 τοῦ Χριστοῦ, ὃν ἀπελάττον καὶ οὐκ οὐκ τοὺς Χριστοὺς ἑαυτοῦ ὅντες
 ἀπελάττοντες.

[illegible][illegible]

2. Азбука. 11, 20.
3. Трост. 6. 5.

[illegible]

- “Ολοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ ζήταζώμεν καὶ νὰ προσέχωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ οἱ πιστοὶ καὶ οἱ ἄπιστοὶ καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι ἔτσι ὥστε οἱ μὲν ἄπιστοὶ νὰ φθαρώμεν εἰς τὴν ἐπιγίγνωσιν καὶ τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ τοῦ μᾶς ἐξερρηματίζοντος, οἱ δὲ πιστοὶ νὰ φανώμεν μὲ τὴν καλὴν μας θύοπην εὐπρεστοὶ εἰς αὐτοὶς μὲ καθε καλὸν ἔργον· Ἐπίσης οἱ μὲν μικροὶ νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τοὺς μεγάλους χάριν τοῦ Κυρίου· οἱ δὲ μεγάλοι νὰ συμπεριφραθῶμεν τῶς τοῦς μικροὺς ὅπως εἰς τέκνα γυνῆσια διότι λέγει ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου· “Ὅτι ἐκάνετε εἰς ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀσημάντους, εἰς ἐμέ τ’ ἐκάνετε.” Αὐτὸν δὲ τὸν λόγον δεῖν τὸν εἶπεν ὁ Κύριος μόνον διὰ τοὺς πτωχοὺς, ὅπως νομίζουν μερικοὶ καὶ δι’ ἐκείνους τοὺς στεροῦνται τὴν ὕλικὴν τροφήν, ἀλλὰ καὶ δι’ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς μας, πῶς φθιρουνταὶ ὅχι ἀπὸ τὴν σωματικὴν πείναν καὶ δίψαν ἀλλ’ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν πείναν τῆς ἀργίας καὶ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου· διότι ὅσον τιμωτέρα εἶναι ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα,” τόσον καὶ ἡ πνευματικὴ τροφὴ εἴναι ἀνεγκαιστερα ἀπὸ τὴν σωματικὴν. Καὶ νομίζω ὅτι δὲ αὐτὴν τὴν τροφήν κυρίως λέγει ὁ Κύριος· “Ἐπειτασα καὶ δεῖν μοῦ ἐδώσατε νὰ φάγω, ἐδίψα καὶ δεῖν μὲ ἐποτίσατε.” παρα δεῖν τὴν φθαρτὴν σωματικὴν τροφήν· Δὲν δὲ ὁ Χριστός καὶ τρεῖς τὴν σωματικὴν τοῦ καθενος μας· Ἡ δὲ σωτηρία μας εἶναι ἡ ἀπογῆ ἀπὸ κάθε ἁμαρτίας· Ἡ ἀπογῆ ὅμως ἀπὸ κάθε ἁμαρτίας εἶναι ἀδύνατος νὰ κατορθωθῇ χωρὶς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν ἐντολῶν· Διὰ τῆς ἐκπλήρωσεως οὐκ αὐτῶν ἐντολῶν τρεφεται ἀπὸ ἡμᾶς ὁ Δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεός καὶ Κύριος τοῦ παντός· διότι, οἱ ἅγιοι· Ἰσχυτέρους μας λέγουσιν δεῖν, ὅπως ἀκριβῶς οἱ δοῦμενες τρέφονται ἀπὸ τὰς πονηρίας μας πράξεις καὶ λαμβάνουν διδοῦν ἐννοητῶν μας — δι-
 τὸν ὅμως ἡμεῖς ἀπέχωμεν ἀπὸ τὰ κακά, ἐκεῖνοι ὑποφέ-

πνεύματος μυστικῶς κρεσσόμενοι ἀναθεῖναι (Vie., 50. 87) Χαρακτηριστικὸς καὶ ἀποστολικὸς ἄνθρωπος, μὲ ἀπὸ τὰς τὰς μαρτυρίας τοῦ πνεύματος, καὶ τὴν ἐμπνέουσαν γάρτι μίαν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου τοῦ Θεοῦ καὶ φανερωμένων τῶν ἐργῶν τοῦ, τὸ καὶ τοῦ Γ' τοῦ ἀποκαλύπτει τὸν Πνεῦμα. Ἐκτενὴ ἀπὸ τῆς λέξεως, τὸ ἀπὸ τῶν δὲν διακρίνει τὴν κατὰ τὸν λόγον τοῦ Λόγου καὶ δὲν ἀκούει παρὰ τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ.

δ. Ῥωμ. 12. 21.

ε. Ματθ. 25. 40.

ζ. Ἀμμ. 8. 11.

η. Ματθ. 23. 25. Λουκ. 12. 23.

θ. Ματθ. 25. 42.

ρουν ἀπο αἰτίαν καὶ χάνουν τὴν δύναμιν τῶν — ἔτσι σκέπτομα ὅτι τρέφετα ἀπὸ ἡμᾶς ἢ ἀντ'θετως παραμελεῖται καὶ πεινᾷ ἐκεῖνος ποὺ ἐπιτωχεύει¹⁰ διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Αὐτοῦ δὲ ἡμπορούμε νὰ το μαθῶμεν καὶ νὰ το ἀποδειξώμεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ζωὴν τῶν ἁγίων Ἀφηνόντες ὁμῶς ὅλους τοὺς ἄλλους ἁγίους, ἐπεὶ δη εἶναι πολλοὶ ὅμοιοι καὶ ἐπερβσινουσι τοὺς κόκκους τῆς ἀμμου, ὅθα λάθω ἓνα ἢ μίαν ἁγίαν, διὰ νὰ εἰδῶς τὴν ἀγαπὴν σου.

Γνωρίζω ὅτι ἀκούετε τὸν θίον τῆς Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας ὅχι νὰ τοι διηγήται καίτις ἄλλης, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἰδία, ἡ ἱσαγγελος γνωστοποιούσα, ὡς ἐν εἶδος ἐξακολογήσεως, τὴν πτωχείαν τῆς μετὰ τὰ ἐξῆς λόγια. «Ὅταν, πολὺ συχνά, μερ. κοί μου προσέφεραν αὐθον διὰ τὴν ἀμαρτίαν δὲν τὸν ἐδεχόμην. Καὶ αὐτό, λέγει, τὸ ἔκανα ὅχι ἐπειδὴ εἶλον πλουσίους πόρους δια τὰς ἀνάγκας μου — ἐκλώθια σπανιὺν ὅτι νὰ τριψῶ — ἀλλὰ δια νὰ ἐγὼ πολλοὺς ἐραστάς εἰς τὴν διπθέσιν τοῦ πάθους μου». Ὅταν δὲ ἐπηγαίεν νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς τὰ πλοῖον δια νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀλεξανδρίαν. Ἦτο τοῦτον πτωχή, ὥστε δὲν εἶπεν οὔτε τὰ ναῦλα οὔτε τὰ ἐξοδα δὲ τὸ ταξίδιον. Ὅταν, ὁμῶς μετὰ τὴν ἀφιέρωσίν τῆς εἰς τὴν Πανάμωμον Θεοτόκον ἀνεχώρησε δια τὴν ἐρήμον, ἀφοῦ ἔλαβ' ἀπὸ κάποιον δικὸν ναύματα ἡγόρασε ψωμ' καὶ ἐπει ἀφοῦ διεβη τὸν Ὀρδάνην, ἐζητε με καρτεράν εἰς τὴν ἐρήμον μέχρι τέλους χωρὶς νὰ ἴδῃ προσώπον ἀνθρώπου, παρὰ μόνον τὸν ἅγιον Ζωοῦμιν καὶ χωρὶς θέσσαι νὰ θρῆψῃ κάποιον πεινασμένον πτωχόν ἢ νὰ ποτίσῃ κάποιον διψῶσιν ἢ νὰ ἐνδύσῃ κάποιον γυμνόν ἢ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς φιλακτεμένους ἢ νὰ φιλοξενήσῃ τοὺς ξένους.¹¹ Ἀλλ' ἐντελῶς ἀντίθετα, ἀφοῦ συμπαρέστωε πολλοὺς εἰς τὸ θάνατον τῆς καταστροφῆς, τοὺς ἐδέχετο μέσα εἰς τὸ κατὰ γὼγον τῆς ἀμαρτίας. Εἶπε μου, λοιπόν, πῶς θα σωθῇ καὶ πῶς θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἀνδρῶν μαζί με τοὺς ἐλεῆμονας αὐτῶν ποὺ οὔτε πλοῦτη ἐγκατέλεψε, οὔτε περιουσίαν ἐμοίρσεν εἰς τοὺς πτωχοὺς,¹² οὔτε ποτε ἔκανε ἔστω καὶ ὀλίγην ἐλεημοσύνην, ἀλλ' ἂν μᾶλλον ἔγνε διὰ μυρίους ἄλλους πρόξενος καταστροφῆς, Ἀντίλαμ

10. B' ἱερ. 9, 9

11. Ψαλμ. 136, 18

12. Ματθ. 25, 36, 38

18. Ματθ. 19, 21. Λουκ. 12, 33. Ψαλμ. 111, 9.

θάνεσαι δι: εάν εἴπωμεν πὺς ἡ ἐλεημοσύνη γίνεται μόνον με χρημάτων και σωματικῇ τροφῇ και πὺς ὁ Χριστός τρέφεται ἀπὸ ἡμῶς με αὐτῇ, και πὺς σωζομεθα μόνον ἐκείνῳ του τὸν τρέφει και ἐκ ποτιζομεν και ἀπλῶς τὸν ὑπηρετοῦν κατ' αὐτοῦ τὸν τρόπον και πὺς οὗτοι που δὲν κάνουν αὐτοῦ χάριται, εἶναι τὸν πειρασμόν, ὅς
 90 τότε θα ἐκδωχθεῖν ἀπὸ τὴν βασίλειαν τοῦ Θεοῦ πολλοὶ ἅγιοι. Ἀλλὰ δὲν εἶνα δοξατοὶ αὐτό, δὲν εἶναι.

Τὰ πράγματα και τὰ ὑπαρχόντα μέσα εἰς τὸν κόσμον εἶναι κοινὰ εἰς ὅλους ὅπως ἀκριβῶς το φῶς και αὐτός ὁ ἀέρας που ἀναπνεύσει ὅπως ἐπίσης τὸ χορτερίων ἀλόγων ζώων και εἰς τὰς γ-διαδας και εἰς τὰ βουνά. Ὅλελοιπον τα πρῶτα εἶναι κοινὰ δι' ὅλους μόνον διὰ τὰ χρησιμότητων και τὰ ἀπολαμβανόντων, ὅχι ὅμως και τὰ ἐξουσιάζ- κάποιος. Ἦ δὲ πλινθεῖα ὅπως εἶναι τυρηνικῆς. Ἐλήθει, εἰς τὴν ζωὴν και κατετεμάρισε κατὰ τὸν ἕνα ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον δια τῶν δούλων και ὑπηρετῶν της τα κοινὰ πράγματα τοῦ ἐδοθησαν εἰς ὅλους ἀπὸ τοῦ Δ-στοῦ. Τὴν ἐκκλίσσε και τὰ ἡσφάλσε με φράκτας καὶ πυλῶν και μοχλοὺς και θύρας, και ἔτσι ἐστέρησεν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀλλοὺς ἀνθρώπων τὴν ἀπόλαυσιν τῶν Διευθυντικῶν ἀγαθῶν λέγοντας ἡ ἀναδης τὰς εἶναι κυριάρχους αὐτῶν και ὁποστηρίζουσα με πάθος ὅτι δει αὐτοὶ σπουδάζει κατένα. Οἱ ὑπηρετοὶ δὲ και δοῦλοι ἡς τυρηνικοῦ αὐτοῦ, ὁ ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἄλλα προηροῦ ἐκπύει" και καικοὶ φυλακῆς. Τότε λοιπὸν και ἀν- ἀκούη ἢ ἀπὸ φόβου διὰ τὴν ἀπειλὴν τῶν τιμωρῶν ἢ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τοῦ νῆ λάθουν ἐκατονταπλασίονα ἢ, ἐπειδὴ ἐκάμφθησαν ἀπὸ τὰς
 100 δυσπυχίας τῶν ἀνθρώπων, δώσουσι ὀλίγα ἀπ' αὐτὰ τα ἀγαθὰ ἢ και ὅλα εἰς ἐκείνους που μέχρι τότε ἦσαν τυρηνικοῦ μέσα εἰς τὴν πώλειαν καὶ τὴν στέρεσιν, πὺς θὰ θεωρηθεῖν ἐλεήμονες με τῇ ἰδέαν ὅτι, ὅθεν ἐβρεψαν τὸν Χριστόν ἡ ὅτι ἐκάναι μὲν πρῶτον ἀξιομυστίας, Ὅχι, με κανένα τρόπον ἀλλὰ καθὼς εἶπον, και νὰ μετανοοῦν ἔχουν χάρις μέχρι θανάτου δι' ὅλα αὐτὰ που ἐπ. χρόνια κατεῖχον και ἐστέρησαν τοὺς ἀδελφούς ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν των

Πὺς ὅμως με τὸ νὰ ἐλευσῶμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας ἐμεῖς που ἔχομε γίνει φαινομενικὰ πτωχοὶ ὅπως ὁ

14. Ματθ 18, 32 35, 26.

15. Μαρκ. 10, 30.

140

Πράγματι, με ποία άλλα έργα εὐηρέεσσαν τὸν Θεὸν ἐκεῖνοι που ἐξήσαν μέσα εἰς τὰ στήλαια καὶ ἐπάνω εἰς τὰ ἔρη;²¹ Μὴ τ' ὅποτε ἄλλο, ὅπως ᾄτοτε παρὰ μέτρητον ἀγάπην τῇ μετάνοιαν καὶ τῇ ἰστοίᾳ, ἐκαταλείποντες ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἀκόλουθοῦντες αὐτοὺς μοιροῦν²² τὸν ὑπεδέχθησαν καὶ τὸν ἐφιλοθέον, σὺν μέτρητῃ μετάνοιαν καὶ τὰ δάκρυα καὶ ἀκόμῃ τὸν ἔθρεψαν καὶ εἰς τὴν διψαν του τὸν ἐπότισαν. Ἔτσι, ζοῦν, μὲ ἄλλα λόγια, ὅλο ἐκεῖνο θεθαύως του γίνονται μετὰ τοῦ ἁγίου ἐκείνου καὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ποῦ εἶναι διὰ τὸν κόσμον ἀσημαίνονται καὶ τιμολογοῦνται. Ἐκεῖνοι που ἡσθάνθησαν μετὰ καὶ ἡμεῖς, οὐκ ἐκείνην μέσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἁγίων, ἐγίναντο οἱ τοῦ Θεοῦ δὲν ὑπερέβαινον πλέον, να καλλωπίζονται μετὰ φθαρτὸς στολίδος, διότι ἐνεούθησαν τοῖς Χριστοῖς.²³ Ἀληθῆς αὐτοῖς ἐνθυμώ-
πος σκελισμένοι, μὲ βασιλικὴν πορφύραν, θα καταδύχθῃ ποτὲ νὰ φορέσῃ ἐπάνω αὐτῶν, ἕνα ἀκάθαρτον καὶ
σχισμένον χιτῶνα. Ἐκεῖνοι δὲ που δὲν ἔχουν αὐτὴν τὴν γυναικὴ καὶ εἶναι γυναικὶ ἀπὸ τὸ θεολογικὸν ἐνδύμα, ἀλλὰ
150 ποῦ ἀγωνίζονται, διὰ τῆς μετάνοιαν καὶ τῶν ἀλλῶν ἀγα-
θοεργιών, ἔτσι ὥστε μετὰ αὐτοὺς τὸν τρυπτοὺν τὸν ἐνδύθησαν τὸν Χριστόν, αὐτοὶ ἐνδύονται τὸν ἁγίον τὸν Χριστόν. Διότι
εἶναι καὶ αὐτοὶ Χριστοὶ ἐφ' ὅσον ἔγιναν οἱ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ
τὸ θεῖον ἐκείνου. Ἐάν ὅμως δὲν κάνουν αὐτο, ἀλλὰ ἐνδύ-
σονται μὲν ὅλοις τοῖς γυναικὺς τοῦ κόσμου, ἐγκαταλεί-
ψουν δὲ τοὺς ἐκείνους τῶν γυναικῶν, τότε τί ἐκέρχονται,
Ἐπειτα πάλιν Ὀνομαζόμεθα ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ.²⁴ ὁ-
σοὶ ἐβίβληθησαν εἰς τὸ δίκτυον τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.²⁵ Καὶ ὅχι μόνον αὐτο, ἀλλὰ
160 ἐπὶ πλέον εἰμεθα καὶ μετὰ αὐτοῦ.²⁶ Ὁν λαίπην ἀδελφός
καὶ μελὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐστὶν τιμὴς, οὐκ ἐκείνης, ὅτι
ρετήσης ὅλους τοὺς ἁγίους, παραθεωρήσης ὅμως τὸν
ἑαυτὸν σου καὶ δεῖ ἀγωνισθῆς μετὰ πάντας τοὺς να φθά-
σης εἰς τὴν τελειότητα τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας καὶ τι-
μῆς ἐστὶν διὰ τῆς γαστριμαργίας καὶ τῆς φιληδονίας ἐγ-
καταλείψης εἰς τὸν αἵμα τῆς ὁκνηρίας ἢ εἰς τὴν διψαν
τῆς ραθυμίας ἢ εἰς τὴν ἀσφυκτικὴν φυλακὴν τοῦ αὐτα-
ροῦ αὐτοῦ σώματος τὴν ψυχὴν σου ἀκάθαρτον, ἀθλίαν

150

160

21. Ἐξ. 11, 38.

22. Ματθ. 19, 27. Μαρκ. 10, 28. Λουκ. 18, 28.

23. Γαλ. 2, 27.

24. Ἐξ. 2, 11, 12.

25. Ματθ. 28, 19.

26. Α' Κορ. 6, 15, 12, 27.

πεςμένην εἰς θαύματον σκότος ὥσάν νεκράν, τότε δὲν κατεφρονήσας τὸν ἀδελφόν τοῦ Χριστοῦ, Δὲν τὸν ἐκατέλειψας εἰς τὴν πείναι του καὶ τὴν ξύβαν του. Τὸν ἔπεσκεφθῆς ὅταν ᾔτο εἰς τὴν φυλακὴν.²⁷ Δι αὐτὸν τὸν λογὸν λοιπὸν καὶ θά ἀκουήσῃς. «Τὸν ἑαυτοῦ σου δὲν εὐσπλαγχνισθῆς δὲν θα εὐρῆς εὐσπλαγχνιστὴν καὶ σου».

Ἐὰν ὁμοῦς εἴπῃ κατ' ὅσον, «Ἀφοῦ ἔτσι ἔχει τὸ πρῶγμα καὶ δὲν θὰ λαθῶμεν μισθὸν δι' ὅσα πράγματα διδομέν, τότε ποῖα ἀνίστην νὰ οὐλώμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς.»
 «Ἀς ἀκουήσῃ αὐτὸν τοὺς προκεῖται νὰ τὸν κρύνῃ καὶ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν καθένα ὅ,τι ἔλαβεν, ἢ τὰ ἔργα του»²⁸ τρόπον νὰ λέγων πρὸς αὐτὸν. «Λιγότε, τί ἔφικες εἰς τὸν κόσμον»²⁹ ἢ τί ἐδημιούργησας ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ πράγματα. Δὲν ἐξήλαθες ἀπὸ τὴν κοιλίᾳ τῇ, κληρὸς σοὶ γυμνός καὶ γυμνὸς δὲν θὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ τὴν ζωὴν,³⁰ καὶ δὲν θὰ προσωσασθῇς³¹ ἐμπρός εἰς τὸ κριτήριον μου ἀπογυμνωμένος.³² Καὶ δίδει ποῖα πράγματα ἔχεις καὶ οὐ ζῆτεῖς μισθῶς. Καὶ μὲ ποῖα ἰδικὰ σου ἀγαθὰ λέγετε ὅτι ἐλέγεις τοὺς ἀδελφούς σου καὶ διὰ μεσοῦ αὐτῶν ἡμεῖς, τοῦ πειρῆσθαι οὖν αὐτὰ κινῶ ὅτι μόνον εἰς σε, ἀλλὰ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι ἐπιθυμῶ κατὰ καὶ φανταζέσαι ὅτι καὶ ἡμεῖς θα δωροδοκῶμεν, ὥς ὡς τοὺς φιλαργυροὺς δικαστὰς τῶν ἀνθρώπων. Λιότ, εἶναι δυνατὸν νὰ σκεφθῇς καὶ αὐτὸ ἀκόμῃ ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν σου. Καὶ καθόλου δὲν νομοθετῶ αὐτῷ, ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ κινῶν ἀγαθὰ. ἀλλὰ δὲν νὰ σᾶς ἐλεήσῃ ὅπως ἐπειδὴ ἔχω τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσω τὰ ἰδικὰ τῆς. ἀλλὰ ἔπε δὲ θέλω νὰ σᾶς ἀπαλλάξω ἀπὸ τὴν κατοδικὴν αὐτῶν. Δι' αὐτὸ καὶ διὰ κανένα ἄλλον λόγον τα νομοθετῶ.

Ἄλλ' ὁμοῦς μὲ νομίζεις ἀδελφέ, ὅτ ὁ Θεὸς στερεῖται καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ θρῆνῃ τοὺς πτωχοὺς καὶ δι' αὐτὸ μᾶς τροστασῇ νὰ τοὺς ἐλεώμεν καὶ νὰ θεωρῶμεν σπαιδαίαν αὐτὴν τὴν ἐντολὴν. Μὴ γεννητῷ. Ἀλλὰ ἀπὸ πού ἔκαστε ὁ διάβολος διὰ τῆς πλεονεξίας ἐναντίον μας καὶ πρὸς καταστροφὴν μας, αὐτὸ ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἐλεημοσύνης τὸ ἐδημιούργησε πρὸς τὸ συμφέρον μας καὶ ἔγι-

27 Ματθ 26 42-43

28 Ρωμ 2 6

29 Α Τιμ 6, 7.

30 1 Κορ 1, 21

31 Εβρ 4 13

32 Ρωμ 14, 10

33 Β' Κορ 12, 14

- 200 νεν ἡ σωτηρία μας. Τ. θελω να εἶπω. Μᾶς συνεβουλευ-
 σεν ὁ διδάσκαλος να οικειοτο ηθῶμεν αὐτά που ἐξήμιου-
 ργήθησαν δια τας ἡμετέρας ἀνάγκας καὶ τὰ ἀποταμιευ-
 σάμεν καὶ ταῦτα μετὰ τὸν σκοπὸν να μᾶς προσεγγίσῃ ἡ τῆς
 πληροφάνειας αὐτῆς διὰ κατηχητικῆς καὶ τῆς καταστή-
 σης ὑποδιδάσκους τῆς αἰωνίου καὶ ἀθάνατης καὶ καταδίκης. Ἡ
 μία μὲν εἶναι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ δευτέρα ἡ ἐλπίδα εἰς τὰ
 θεοῦ σπουδαία ἀγαθά καὶ ὅχι εἰς τὸν Θεὸν. Διοι ἐκ-
 νος περὶ ἔχει θεωρησιαμένα ἀγαθά δεῖ ἡμῶν ποτε νὰ ἔχη
 τὴν ἐλπίδα καὶ εἰς τὸν Θεόν. Καὶ αὐτὸ εἶναι φανερὸν ἐξ
 ὧν εἶπεν ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς. «Ὅπου, λέγει, εἴναι ὁ
 Θεσσαυρος οὐκ ἔχει, θα εἶναι καὶ ἡ καρδιὰ σας»³⁴. Ἐκεί-
 νος λοιπὸν περὶ δαμιουργεῖ εἰς ὅλους ἀπὸ τὰ θεωρη-
 σμένα ἀγαθὰ δεῖ τοῦ ὀφειλετοῦ κανεῖς μισθὸς δι' αὐτά,
 ἀλλ' ἀντιβέβαιος εἶναι καὶ ἐντονος τῶν καὶ οὐκ ἐστὶν διὰ τὴν
 μέχρι τότε ἀδικίαν ἀποστέρησιν. Ἐπὶ τὸν εἶναι καὶ ὑ-
 περβυβας δ' ἐκείνους που κατὰ καιροὺς ἐγκαταλείπουν
 210 τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν πείναι καὶ τὴν διψᾶν τοὺς ὁποίους
 ἐνῶ ἡμποροῦσι να θρῆνη θέν εἴθερε καὶ κατακλύπτων τὸ
 μερὶδον τῶν πτωγῶν καὶ ἀφ' ὧν αὐτοὺς να ἀποθανοῦν
 διὰ τὴν ἀπὸ τὸ κρεῖνον καὶ τὴν πείναι εἶναι ἀπὸ τῆς ἐλπί-
 φονεὺς τῶν, ὅσων ἡμῶν καὶ νὰ θρῆνη. Ὁ ἀναθὸς
 λόγον καὶ ἐξυπλάγχνης ἀετοῦ ἐξήλειψε τὴν
 κυριότητα δι' ὅλας αὐτάς τας κατηχητικῆς διὰ θεωρεῖ
 ὅτι κατέχομεν εἶνα ὁμοῦ ἀλλὰ ἡμῶν καὶ ὑπόσχεται
 να χάριση εἰς ἡμᾶς, που δαμιουργοῦμεν αὐτά μετὰ τὴν
 220 εἰς τὰς ἀδελφούς ἐγὼ μόνον δεκάφορας περισσοτέραν
 ἄλλα ἑκατόν³⁵. Ἰλαρότης δὲ εἶναι τὸ να μὴ θεωρῶ κα-
 νεῖς ὡς ἰδὲ καὶ τοὺς αὐτὰ τὰ ἀγαθά ἀλλὰ ὅτι, τα ἐνεπι-
 στύθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συν-
 δουλῶν του καὶ το να σκορπίσῃ αὐτὰ ἀποθόνως μετὰ χα-
 ράν καὶ μεγαλοφυγίας καὶ ἡμετέρας καὶ ἐξαισυχ-
 σμόν³⁶. Μετὰ ἄλλα λόγια Ἰλαρότης εἶναι τὸ να κενωσάμεν
 τὰ θεωρησιαμένα ἀγαθά διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀληθινῆς ὑ-
 ποσχέσεως τοῦ ὁ Θεὸς μᾶς ὑπεσχεθή. ὅτι δηλαδὴ θὰ μᾶς
 δώσῃ μισθὸν δι' αὐτὸ ἐκτεννοταπλασιονα. Γνωρίζων, λοι-
 πόν, ὁ Θεὸς ὅτι ὅλοι κενωσόμεθα τελείως ἀπὸ τὴν ἐπι-
 θυμίαν τῆς περιουσίας καὶ τὴν ματιαν τοῦ πλούτου καὶ

34. Ιωάν. 12, 34

35. Ιωάν. 2, 16 β 2 &

36. Ματθ. 10, 30

37. Ρωμ. 12, 8. Παροιμ. 22, 8 & Κορ. 9, 7

38. Β. Κορ. 9, 7

- ἀναποσπάστως εἴμεθα δεμένοι με αὐτά και δι' ἐκεῖνοι
 ποί' με ὁποιοῦσ' ποτε τρόποι στεροῦνται. αὐτά ἀπαρνοῦν-
 230 ται.³⁹ τὴν ἰδ' αὖν τὴν ζωὴν τὴν μετεχειρισθῆτο και αλλή-
 λων φαρμακόν. Μας ὑπευχέθη, δ' ἡλῶθ' ὅτι θα μᾶς δωση,
 ὅπως ἐλέγχθῃ. ὅ' ὅτα θα δαπανήσωμεν διὰ τοὺς πτωχοὺς.
 ἑκατονταπλασίου αἰσθον. Καὶ αὐτοὺς με τὸν σκοπὸν πρῶ-
 τον να μᾶς ἀνταλλάξῃ ὑπὸ τὴν καταδικὴν τῆς πλεονεξί-
 ας δι' αὐτά, ἔπειτα νὰ παύσωμεν νὰ ἔχωμεν εἰς αὐτά τὴν
 πεποιθισιν καὶ τὴν ἐλπίδα και νὰ ἐλεῖσθ' ὡς αὐτοὶ τὰς
 καρδίας μας ἀπὸ αὐτὰ τὰ δεσμά, ἔτσι, ὥστε ἀφ' οὗ γινώ-
 μεν προηγουμένως ἐλευθέρου, ποτε να θαδ' ὁσωμεν ἀνέμ-
 πόδοις ἐπαιώ εἰς τὰς τραχέας τῶν ἐντολῶν καὶ νὰ ὑπὲρ-
 βῇ σωμεν αὐτὸν με φόβον και τρέμον.⁴⁰ ὕψι με τὴν ἰδέ-
 240 σιν δι' ἀπροσφύριεν καὶ εἰς ἐκείνους. ἄλλα ὅτι ἐμεῖς ευ-
 εרגετοῦμεθα με τὴν δουλείαν τοῦ Διαφορετικῆς δὲν εἶναι
 δυνατοὶ να σωθῶμεν. Διότι οἱ πλεονεξοὶ ἐποσπάρηθησαν
 κατ' ἀρχὰς νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὰ πλουτητῶν ἐπειρῶν εἰ-
 ναι φορτίον και ἐμποδισιν διὰ τὴν κατὰ Θεὸν ζωὴν, καὶ
 τότε νὰ σηκώσωμεν τὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ὅμους τῶν και
 νὰ ἀκολουθῶμεν κατὰ τοὺς τοὺς Δεσμοὺς τῶν.⁴¹ Γράμμα-
 τ' εἰσις παιτελῶς ἀδύνατον νὰ διαταχθῶμεν κα' τὰ δύο.
 Αὐτοὶ θεθαίως τοὶ εἶναι ἐξω ἀπὸ αὐτὰ και ζῶν με ὀλι-
 γαρκεσιν.⁴² ἀκόμη κα' πρὸς τὴν ζωὴν τὴν μεσὰ εἰς
 τὴν στερῶσιν τῶν ἀναγκάων δὲν ἔχουν κινεῖται ἐμπεδ-
 250 ον εἶναι ἐπίθυμουν να θαδίσουν τὴν στενὴν καὶ τεθλ' μέ-
 νην ὁδόν.⁴³ Ἀλλ' οἱ μεν πρῶτοι δὲν ἔχουν ἀνάγκην δι'
 αὐτὸ παρὰ μόνον ἀπὸ δ' ἀθέσιν, οἱ ἄλλοι ὅμως ἐρπα-
 τουν εἰς αὐτὴν τὴν ὁδόν. Διὰ τὸν λόγον αὐτοὶ ὀφείλουν
 να διαγῶν με ὑπομονὴν και δοξολογῶν. Καὶ ἐπεὶ ὁ Θεός,
 ὁ καὶ ὁν εἰς αὐτοὺς τοὺς κα' αὐτοὶ τὸν τρόπον θαδι-
 ζουν πρὸς τὴν αἰώνιον ζωὴν και ἀπάλαυσιν, θὰ ἐτοιμάσῃ
 τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως τῶν

Το να δωση δὲ και τις ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τὰ
 ἀγαθὰ, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀνῆλπαται με ἀνδρείαν κατὰ
 τῶν προσβολῶν τῶν περασμένων και τῶν λοιπῶν θλίψε-
 ων, αὐτὸ νομίζω εἶναι χαλεπὸν στίχοι ἀμειλούς ψυχῆς
 ποὺ ἀγνοεῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὀφειλῆς αὐτῆς. Διότι, ὅπως
 ἀκριβῶς ὁ χρυσός, ὅταν σκουριάσῃ⁴⁴ πολὺ θαθειά, δὲν

39. Ἰωάν. 4, 8.

40. Ματθ. 9, 17.

41. Ματθ. 10, 38, 16, 24.

42. Ματθ. 7, 14.

43. Ἰακ. 5, 8.

- 260 ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ καθαρισθῇ καλὸς καὶ νὰ ἐπα-
νεσθῇ εἰς τὴν ἰδὴν του λαμπρότητα, παρὰ μόνον εἶναι
ριφθῇ εἰς τὴν φωτιάν καὶ κτυπηθῇ τολλάκις μὲ τὰ σφυ-
ρα ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ που ἐσκουρίσθη ἀπὸ τὴν σκουρὸν
τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐξηχρειώθη μέχρι τὰ μύχια τῆς, δὲν
ἠμπορεῖ μὲ ἄλλον τρόπον νὰ καθαρισθῇ καὶ νὰ ἐτανα-
κτῇ τὰ ἀρχαίον καλὸς, παρὰ μόνον ἐὰν περιπέσῃ εἰς
πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὸ χωνευτήριον τῶν
θλίψεων⁴⁴. Ἀλλ' ὅτε αὐτὸ υποδηλώνει καὶ ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου που λέγει, «Πώλησε ὅσα ἔχεις καὶ μοίρασέ τα
εἰς τοὺς πτωχοὺς» καὶ «σῴωσέ τὸν σταιυρὸν σου» καὶ ἀ-
κολουθήσέ με»⁴⁵ ὑπονοῶν με τὸν σταιυρὸν τοὺς πειρα-
σμοὺς καὶ τὰς θλίψεις. Τότε λοιπὸν δὲν θα κερδίσουν
μόνον ἀπὸ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς περι-
ουσίας ὅσοι ἐνκαταλείνουν οὕτα καὶ τρέπεται πρὸς τὴν
μοναστικὴν ζωὴν, ἐὰν δὲν ἔχουν καρτερίαν μέχρι τέ-
λους εἰς τοὺς πειρασμοὺς τὰς θλίψεις καὶ τοὺς κατὰ Θε-
οὺς πένους⁴⁶. Διότι ὁ Χριστὸς δὲν εἶπεν, «Μὲ τῆς ἐκκα-
τεφύρας τῆς κερουσίας σας θὰ κερδίσετε τὴν ζωὴν σας»
ἀλλὰ «μὲ τὴν ὑπομονὴν σας»⁴⁷. Πιθανῶς εἶναι φανερόν
ὅτι καλὴ καὶ ὠφέλιμος εἶναι ἡ διανοίᾳ ἡ τῶν ὑπαρχόντων
εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἡ φυγὴ τοῦ κόσμου ἀλλ' ὅμως
δὲν ἠμπορεῖ μόνον αὕτη καθ' ἑαυτὴν νὰ οὐστήσῃ τὸν κτε-
τὰ Θεὸν τέλειον ἄνθρωπον, χωρὶς τὴν ὑπομονὴν εἰς τοὺς
πειρασμοὺς καὶ ὅτι αὐτὸ ἔστι, εἶναι καὶ εἶναι θέλει τὰ
πράγματα ὁ Θεὸς ἀκουσά αὐτόν ὅταν λέγῃ πρὸς τὸν
πλούσιον⁴⁸. Ἐὰν θελῇς νὰ εἶσαι τέλειος, πώλησε ὅσα
ἔχεις καὶ μοίρασέ τα εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ σῴωσέ τὸν
σταιυρὸν σου καὶ ἀκολουθήσέ με»⁴⁹ ὑπονοῶν, ὅπως λέ-
χθη, μὲ τὸν σταιυρὸν τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις.
Ἐπειδὴ πράγματα ἡ θαυμάσια τῶν οὐρανῶν ἐκβιά-
ζεται καὶ θιασάται τὴν ἀρταζοῦν⁵⁰ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν
κατ' ἄλλον τρόπον οἱ πιστοὶ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτὴν πα-
ρὰ μόνον διὰ μέσου τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης πύλης
- 270
- 280

44. Σου. Σαλ. 3, 6.

45. Ματθ. 19, 21.

46. Ματθ. 16, 24. Μάρκ. 8, 34. Λουκ. 9, 93.

47. Ματθ. 19, 21, 16, 24.

48. Β' Κορ. 7, 10.

49. Λουκ. 21, 19.

50. Ματθ. 19, 92, 23.

51. Ματθ. 19, 21, 16, 24.

52. Ματθ. 11, 13.

380 κυτάτης κατανώξεως, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθημερινῶς παχύνεται πνευματικῶς καὶ τρέφει τοὺς καρποὺς τοῦ Γνεύματος⁷⁵ καὶ εἰς τὸν κατάλληλον καιρὸν, ὡς οἶτον πολυκαρπον, τοὺς παραβλέπει εἰς τροφήν ἀδάπανον⁷⁶ αὐτῆς καὶ εἰς ζωὴν ἀφθαρτον καὶ αἰώνιον. Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἀφοῦ ἔφθασεν μετὰ τὸν ζῆλον τῆς καλῶς οἰκισούται μετὰ τὸν Θεὸν καὶ γίνονται οἶκος καὶ κατοικητήριον τῆς Θείας Τριᾶδος. Βλέπει καθαρὰ τὸν Προηγνόν της καὶ Θεὸν καὶ αὐτὸν μιλεῖ μαζί Του καθημερινῶς Ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν ἀτμόσφαιράν αὐτὴν καὶ ἀνέρχεται εἰς τοὺς οὐρανούς τῶν οὐρανῶν⁷⁷ καὶ ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς πτέρυγας τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναπαύεται μαζί με τοὺς δικαίους ἀπὸ τοὺς πόνοὺς 390 τῆς καὶ εἰσέρχεται μέσα εἰς τὸ ἀπείρον καὶ θεῖον φῶς, δόπου σιγχορεοῦν τὰ τάγματα τῶν ἀπροτόλων τοῦ Χριστοῦ, τῶν μαρτυρῶν, τῶν ὁσίων καὶ ὁλῶν τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων.

Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ὡς ἐλθωμεν, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, θάνα να μὴ μείνωμεν ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἁγίους μας Πατέρας ἀλλὰ μετὰ τὸν ζῆλον διὰ τὰ καλὰ καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ νὰ φοβάσκαμεν εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς τὸ μέτρον τοῦ τελείου ἀναστήματος τοῦ Χριστοῦ⁷⁸ Ἄν ὑπαρχεῖ κανένα ἐμπόδιον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὁ θελήσωμεν.

400 Ἔτσι λοιπὸν καὶ τὸν Θεὸν θὰ δοξάζωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ ὁ Θεὸς θὰ εὐφρανθῇ ἀπὸ ἡμᾶς καὶ θὰ εὐρίσκωμεν τὸν Θεὸν κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ἀπὸ τὴν παρούσαν ζωὴν νὰ μᾶς ὑποδέχεται, ὡς μέγας κόλπος τοῦ Ἀθωοτάτου⁷⁹ καὶ νὰ μᾶς περιβάλῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Αὐτὴν εἶθε νὰ τὴν ἐπιτύχωμεν ὅλοι μας μετὰ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

75 Γαλ 5. 22.

76 Ματθ 21, 41. 24. 45.

77 Ψαλμ 149, 4.

78 Εφεσ 4, 13.

79 Λουκ. 16. 22.

X

1 Περὶ μετοχῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος περὶ ἀγιότητος καὶ τελείας ἀπαθείας. Καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἐκεῖνος που ἀγαπᾷ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων δὲν ὠφελεῖται καθόλου ἀπὸ τᾶς ἄλλας τοῦ ἀρετᾶς καὶ ἂν ἀκόμη τὰς ἀπέκτησεν ὅλας.

ΛΟΓΟΣ Ι'

Ἄδελφοί καὶ πατέρες, δὲν βλέπετε πῶς ἐκεῖνοι τοῦ παρίστανται ἐνώτιοι τοῦ ἐπιγε οὐ θασιλέως θεωροῦν αὐτὸ μεγάλην δόξαν καὶ καυχῶνται δι' αὐτὸ καὶ εἶναι. ζηλευτοὶ ἀπὸ τούτων ἀνθρώπων τοῦ κόσμου. Ἐάν λοιπὸν αὐτοὶ διὰ τὰ φθαρτά καὶ ματαῖα δεικνύουσιν τέτοιαν διάθεσιν, πόσον μάλλον ὀφείλομεν ἡμεῖς ποὺ ἐστρατευθῆμεν διὰ τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖα καὶ ἐδεχθῆμεν τὴν δουλείαν του, νὰ χαρῶμεθα καὶ νὰ εὐφραίνωμεθα, διότι ἡξιωθῆμεν νὰ καταταγῶμεν ὁλοκληρωτικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνου καὶ προσεκλήθῆμεν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ ὀνόματος του.¹ Ἐάν δὲ ἀξιωθῶμεν κάποτε νὰ ἴδωμεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐάν συγκαταριθμηθῶμεν μετὰ τῶν ἐκείνων ποὺ παρίστανται ἐνώτιόν του, αὐτὸ ποῖον ἔπαινον μακαριότητος δὲν ὑπερβαίνει. Καὶ ἂν ἀκόμη κάποιος γίνῃ εἰς ἀπὸ τούτων οἰκείους δούλους καὶ φίλους του καὶ ἀξιωθῇ² νὰ ἀκούῃ τὴν ὁμιλίαν καὶ τὴν φωνὴν τὴν δεσποτικὴν, ποῖος τότε ἀνθρώπινος νοῦς καὶ ποία γλῶσσα

1 Ἐλέχθη ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ὁσίου πατρὸς Σιμεὼν τοῦ Στου τοῦ, ὅπως σαφῶς ἀνέκυε τὰ κείμενα εἰς τὸν στίχον 37 Ἐπομένως, ἡ χρονολόγησις, τῆς πρέπει νὰ τοποθετηθῇ μετὰ τῶ 286 297, ἡμερομηνία τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Σιμεὼν.

2 Δευτερ. 17, 12, 18, 7.

3 Ἐ μεταβάσας τοῦ Ἁγίου Σιμεὼν ἀπὸ βασιλικῆς τιμῆς εἰς ὑπὲρ πάντα ἔπαινον μακαριότητα καὶ εἰς ὑπὲρ κατάληψιν καὶ ἔννοιαν ἀνοδὸν τοῦ ἀνθρώπου θεοκύνου, ἅπ' ἐνός τῆς πλάνθρωπον ἡ νῆκιν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον. ἀλλὰ ἐπὶ πλεον φαιερῶσιν καὶ τὰ διαδοχικὰ στάδια τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου.

θά διηγηθῇ το μεγαλεῖον τῆς δόξης καὶ τῆς ἀξίας αὐ-
 τῆς· Διότι, ἐὰν ἐκεῖνα ποῦ μάτ' δὲν εἶδε καὶ αὐτὶ, δὲν
 ἤκουσε καὶ νοῦς ἀνθρώπου δὲν συνέλαβε τα ἀγαθὰ δη-
 λαθῆναι ποῦ ἤτο·μασε ὁ Θεός δ· ἐκε·νοὺς ποῦ τὸν ἀγα-
 ποῦν⁴ ὑπερβαίνουσιν τῇ ἀνθρωπ·νῃ σύλληψιν κα εἶναι
 ὑπεράνω τῶν αἰσθητῶν τραγμάτων, πολὺ περισσότερον
 αὐτός ὁ Θεός ποῦ τὰ ἠτοίμασε Καὶ ὄχι μόνον αὐτός,
 ἀλλὰ καὶ ἐκε·νοὶ ποῦ ἠξιώθησαν νὰ θιέπουν αὐτὸν τὸν
 ἴδιον καὶ νὰ παριστάνται ἐνω·ν ὄν του καὶ νὰ συνομιλοῦν
 μαζί του καὶ ἐκε·νοὶ ποῦ ἔγιναν κοινῶν καὶ συμμέτο-
 χοί τῆς θεότητος⁵ καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔχον· ἐξυψωθῇ ὁ-
 πωσδῆποτε ὑπεράνω τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἠτο·μασεν
 ὁ Θεός πρὸς χάριν των, διότι ἔλαβον ὡς κληρον περισσό-
 τερον αὐτὸν τὸν Κυριον ποῦ ἠτοίμασε τὰ ἀγαθὰ Καὶ το
 ὅτι ὑπῆρξαν τειστοὶ καὶ μέχρι σήμερον ὑπάρχουν, δὲν
 λέγω μόνον μετὰ θάνατον, ἀλλὰ ἀκομῇ καὶ εἰς τὴν πα-
 ροῦσαν ζωὴν ζῶντες,⁶ τὸ διδάσκει ὅλη ἡ θεοπνευστος
 Γραφή· Ἐπὶ πλεον δε τὸ μαρτυροῦν καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι
 μετὴν πολιτείαν των καὶ κατ' ἑμ· αὐτοὺς καὶ ὁ μακάριος
 πατὴρ ἡμῶν Συμεὼν ὁ Στουδίτης, τοῦ ὁποῦ οὗ ἡμερα τε-
 λοῦν·ν καὶ τὴν μνημην, καὶ ἐκεῖνοι ἐπίσης ποῦ με λό-
 γους ἐγκωμιάζουν τοὺς ἁγίους

40 Αὐτός λοιπόν ὁ δσιωτατος πατὴρ ἡμῶν Συμεὼν, τοῦ
 τοῦ ὁποῦ οὗ τὴν ζωὴν καὶ τὴν θεάρεστον πολιτείαν τοῦ
 ἀνεγνωσάμεν, εἰς τὸ μέσον τολεως καὶ εἰς τὸ κέντρον
 λαμπροτάτης μονῆς ἔζησε τοιαυτὴν ζωὴν καὶ ἐπέδε·ξε
 τοιαύτην πολιτείαν, ὥστε ὄχι μόνον αὐτοὺς ποῦ ἔλαβον
 εἰς τὴν ἐτοχὴν του, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς παλαι-
 οὺς πατέρας ὑπερέβη εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀρετῶν καὶ εἰς τὰ

4. Α' Κορ. 2, 9

5 Ἡ Ἐκκλησία διὰ τὸν Ἅγιον Συμεὼν ἦν καὶ πολυτάλατος ἐν
 τῷ κόσμῳ καὶ διαγράφουσα τὴν ἱστορίαν τῆς πορείας πρὸς τὴν πληρωμὴν
 κτλ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος εἶναι, ὅσον ζωντανή, ἀλλὰ καὶ τὸσον
 πραγματική δ· αὐτὸν ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ἐνανέργειά του
 καὶ ἡ ἰσχύς του μέσα εἰς τοὺς ἁγίους, διότι δὲν ἔκαυσαν νὰ πιστεύουν ὅτι
 ὁμῆρξ τοῦ ὄν γίνονται, το·σὸτο εἶδος ὁ μακρυνοτάτος, Συμεὼν ὁ Στουδ·
 τῆς· Αὐτὸ ὅμως εἶναι μία προσωπικὴ καὶ ἄμεσος ἐμπει·ρία μ' ἡ γνωσι·
 καὶ οἰκονομικὴ οἰκειότης μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μ' ἡ καθημερινὴ θεοτικὴ
 καὶ μετοχή εἰς τὴν δόξαν του καὶ εἰς αὐτὸν ὁ ὅσον ἀληθινὴ καὶ πειστική

6 Ἐκπνεύμενος τὴν καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέγ· ἀναφορὰμενὴν ποι-
 κιλότητος κατ' ἐντεῦθεν ἀπόκτηται, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀπόλασιν
 τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς βασιλείας του Γέμει το·σὸν φρόσιν·ν καὶ τὸν ὄν, ὄν,
 ἐντεῦθεν ἦδη ἀπ' ἐντεῦθεν, ἐν τῷ παρόντι βιω·, ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι,
 εἰς ζωὴν, ἐν τοῖς ἔσθιν καὶ

7. Β' Τιμ. 3, 16.

140 νον τῆς δικαιοσύνης²¹. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος καὶ δὲν ἀνέχεται νὰ ἔχη συντρόφους τοὺς ἀδίκους, εἶναι καθαρὸς καὶ δὲν ρυπαίνεται μαζί με τὸν ἀκάθαρτον, εἶναι ἀπαθής καὶ δὲν συγκατοικεῖ με τοὺς ἐμπαθεῖς εἶναι ἄγος καὶ δὲν εἰσέρχεται εἰς μολυσμένην ψυχὴν καὶ πονηράν. Πονηρὸς δὲ εἶναι ἐκεῖνος πρὸς ἐδέχθη μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τὸν κόκκον τοῦ πονηροῦ σπορέως καὶ παράγει καρπούς²² διὰ τὸν διαβολὸν, ἀκάνθας καὶ τριβόλους²³ τῆς ἁμαρτίας, τὰ ἐμπυρσμάτα τοῦ αἰωνίου πυρός,²⁴ πού εἶναι ὁ φθόνος, τὸ μίσος ἢ μνησικακία, ἡ ζηλία, ἡ δόξα, ἡ οἰσὶς,²⁵ ἡ κενοδοξία, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ δολιότης, ἡ περιέργεια, ἡ συκοφαντία καὶ ὅποιο ἄλλο ἀξιοκαταφρόνητον σωματικὸν πάθος ποὺ γίνεται με ἡδονὴν καὶ
150 μολυνεῖ²⁶ τὸν ἐσωτερικὸν μας ἄνθρωπον,²⁷ καθὼς λέγει ὁ Κύριος

Ὁ Θεὸς ἄς φυλάξῃ, ἀδελφοί μου, νὰ μὴ καρποφρῶμεν ποτὲ τέτοια ζιζάνια, δεχόμενοι ἀπὸ ραθυμίαν εἰς τὰς καρδίας μας τὸν σπὸρον τοῦ πονηροῦ. Ἀλλὰ ἄς δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ προσφέρωμεν²⁸ καρπούς εἰς τὸν Χριστὸν τριακοντα καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν. Νὰ προσφέρωμεν αὐτὰ πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καλλιιεργεῖ μέσα μας καὶ εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ χαρὰ, ἡ εὐρύτη, ἡ χρησιμότης, ἡ ἀγαθωσύνη, ἡ μακροθυμία, ἡ πίστις, ἡ πραότης ἡ ἐγκράτεια.²⁹ Ἄς δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ τρεφώμεθα με τὸν ἄρτον τῆς γνώσεως³⁰ καὶ νὰ αὐξανώμεθα με τὰς ἀρετὰς καὶ νὰ φθασώμεν εἰς ἀνδρα τέλειον, εἰς τὸ μέτρον τοῦ τελείου ἀναστήματος τοῦ Χριστοῦ,³¹ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ὅλη ἡ
160 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν

21. Β' Τιμ. 4, 8.

22. Ματθ. 13, 24. 30. 36. 43.

23. Ἑβρ. 6, 8.

24. Ματθ. 13, 30. 40. 43. 25. 41. Εβρ. 6, 8.

25. Φιλιπ. 2, 8. Ἰακωβ. 3, 14.

26. Ματθ. 16, 11.

27. Ρωμ. 7, 22. Ἑφεσ. 3, 16.

28. Ματθ. 13, 13. Μάρκ. 4, 8. 20.

29. Γαλ. 5, 22-23.

30. Σοφία Σερ. 16, 3.

31. Ἑφεσ. 4, 13.

XI

1 Περὶ νηστείας καὶ περὶ τοῦ ὅτι
 δὲν πρέπει νὰ τηρῶμεν μὲ ζῆλον
 καὶ νὰ δεχώμεθα τὴν ὠφελεῖαν κα-
 τὰ τὴν πρώτην μόνον ἐβδομάδα τῶν
 νηστειῶν, ἀλλὰ πρέπει οἱ ἄγωνι-
 σταὶ νὰ διατηροῦν τὴν αὐτὴν προ-
 θυμίαν καθ' ὅλας τὰς ἐβδομάδας
 τῶν νηστειῶν.¹

ΛΟΓΟΣ ΙΑ'

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἔπρεπε νὰ σᾶς εἶχα εἰπεί τὴν
 προηγουμένη Κυριακὴν ὅσα πρόκειται νὰ εἴπω τώρα
 10 πρὸς τὴν ἀγάπην σας. Ἀλλ' ὁμως, ἐπειδὴ ἤξευρα ὅτι
 ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, μοναχοὶ καὶ λαῖκοι, κατὰ
 τὴν ἀγίαν καὶ πρώτην ἐβδομάδα² τῶν νηστειῶν ὑποδιχε-
 ται μὲ θερμὸν ζῆλον τὸ καλὸν καὶ ὠφέλιμον τῆς νηστεί-
 ας καὶ ὁ καθένας ἐκουσίως θέτει³ εἰς τὸν λαμὸν τοῦ τὸν
 ζυγὸν τῆς καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς, οὔτε καὶ ἀπὸ αὐτοῦς
 τοῦ ἔχουν πλέον ἀτελπισθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν των καὶ
 πολ' τεύονται μὲ ἀφοβίαν καὶ καταφρονηοὶ τοῦ Θεοῦ, ὁ
 ὅποιος παρσθίνει κατὰ τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν τὸν νόμον
 τῆς νηστείας, ἀλλ' ἀπειναντίας καὶ αὐτὸς μαζί μὲ ὅλους
 τοὺς ἄλλους, ὅσον ἤμπορεῖ, ἐγκρατεῖται. Διὰ τοῦτο ἐρ-
 20 χομα τλφον σήμερα νὰ σᾶς ἀπευθύνω ὀλίγα καὶ ἀπλᾶ
 λόγια χάριν τῆς περιόδου αὐτῆς.

1 Ἡ κατήχησις αὕτη μαζί καὶ αἱ ἔξο πρὸς ἀκολουθεῖν (12η 13η)
 εἶναι ἐνωμένοι μετὰ τὸ κοινὸν θέμα, τὴν περίοδον τῶν Νηστειῶν καὶ τοῦ Πά-
 σχα καὶ ἀποτελοῦν τρόπον τινά μιαν συνέχουν. Ὁμοιωθῆναι μὲ τὰς κατή-
 χσεις τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ὃ ὅπως ἀσχολεῖται μὲ περισ-
 σότερον πρακτικὰ θέματα. Εἶναι γινώσκοντες καὶ ὑπονοούμενοι ὅτι οἱ σχέσεις νὰ
 ἡ ἐπίδρασις τοῦ μοναστηρίου τῶν Στουδίου εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀγίου
 Μάμαντος. Περὶ ταῦτα ὁμιλεῖ ἡ διαφορά μετὰ τὸν κατήχησιν τοῦ Ἁγίου
 Συμεὼν καὶ τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου παραμένει ἐκτενέστερα.

2 Τὸ καίριον μὲς φανερώνει καθαρὸν τὸν χρόνον τῆς ἀπαγγελίας
 τῆς κατήχησεως αὐτῆς, ἂν συγκαταριθμῶμεν τὸν παρόντα στίχον μὲ τὸν στίχον
 40. Εἶναι ἡ δευτέρα ἐβδομάς τῶν Νηστειῶν. Μέχρι σήμερον ἡ νηστεία κατ'
 αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα ἡρεῖται ἀσθηρὰ ἀπ' ὅλων τὸν κόσμον.

3 Σοφ. Σειράχ 51, 26.

- 120 τον από ανθρωπίνης καὶ κατὰ κόσμον ἀπὸ ἀνθρώπου
δοτὶς ἡ ἐκείνη, εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα οὐ θύγῃ τὰ ἔθνη
τὰς παροικίας τῆς οὐρανίας, καὶ ἐκτεταταί ἡ χάρις
τοῦ Θεοῦ. Ἔτι καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ
δὲ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκτίθεται τὴν ἐλπίδα, καὶ ἀνέλκων ἡ
καὶ τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου παροικεῖ καὶ ἐκτεταταί ἡ
πᾶς. Μὴ ἐλπίσητε ὅτι οὐκ ἐρχομένη ἐστὶν ἡ ἡμέρα
αὐτῆς, οὐσαύτως καὶ ἡ πόλις αὐτῆς, καὶ τὴν ἀρ-
γολογίαν. Μὴ κενεῖτε μέσους ὁδοὺς φωνῶντες
ἐλπίσκειν, κραυγὰς νὰ ἀπομακρύνετε ἀπὸ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καὶ τὰς οὐρανίας ἐκτεταταί ἡ χάρις καὶ τρεῖς
ἄλλοις, πρὸς τὸν Θεόν, τὸ ἐκτετατὸν τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
130 Δοτὶς ἡ ἐκείνη, εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα οὐ θύγῃ τὰ ἔθνη
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκτεταταί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

- Εἰς τὴν θύκην πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἵνα παρα-
λεῖται ἡ ἀπόφασις καὶ παρακαλεῖται ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ἵνα
καὶ ἀκούσῃ. Πράγματι, ὡς ἀκούσῃς καὶ τὸν οὐρανόν, ἵνα
περὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν οὐρανόν
140 Δοτὶς ἡ ἐκείνη, εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα οὐ θύγῃ τὰ ἔθνη
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκτεταταί ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.

- καὶ εἰς αὐτό τό σῶμα καὶ τό καθ.σῳτῶ ὑγέστερον καὶ ἐν-
 150 τωότερον
- Ἄς προσέχη λοιπόν ὁ καθένας σας εἰς τὴν ἀνάγνω-
 σιν.²³ Διότι οἱ λόγοι τῶν ἁγίων εἶναι λόγοι τοῦ Θεοῦ καὶ
 ὄχι ἀνθρώπων. Ἄς τοὺς θάξῃ ὁ καθένας μέσα εἰς τὴν
 καρδίαν τοῦ καὶ ὅς τοὺς φυλάττῃ.²⁴ μὲ ἀσφάλειαν, ἔπει-
 δὴ οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ εἶναι λόγοι ζωῆς.²⁵ καὶ αὐτὸς που
 τοὺς ἔχει ἐν ἑαυτῷ καὶ τοὺς φυλάττει, κατέχευε ζωὴν αἰώ-
 νιον.²⁶ Πράγματι, εἰς κάποιοι διαπαύσαντες τραπεζῶν που
 πολλακις ἐκαθήσατε δὲν νομίζω πῶς κάποιος ἀπὸ σᾶς
 ἐρραθυμῆσε τοσόν, ὥστε νὰ νυσταξῇ μέχρι ὕπνου ἢ νὰ
 μὴ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα. Τούναντίον νομίζω πῶς ἔφυγε
 λαμβάνων μετὰ σπουδῆς μαζί καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν
 160 αἵρην καὶ πῶς δὲν ἐτροθυμιοποιήθη νὰ μοιράσῃ αὐτά
 εἰς τοὺς φίλους τοῦ ἢ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Πολλῶν πολλῶν
 ἐδῶ που ταπεινῶνται λόγοι ζωῆς καὶ καθιστοῦν ἄσφα-
 νάτους ἐκεῖνους που τρέφονται ἀπὸ αὐτοὺς ἐπιτρέπεται,
 εἰπεῖ μου, νὰ κειμῶνται κάποιοι καὶ νὰ ραβιάζῃ ἢ νὰ νυ-
 στήξῃ καὶ νὰ ροχαλιζῇ, ὅπως ἕνας νεκρὸς που ἀναπνέει.
 Πόση συμφορὰ! πόση ἀναισθησία καὶ νωθρότης! Ἐκεῖ-
 νος που καθέεται εἰς τὴν τράπεζαν καὶ δὲν ἔχει ὄρεξιν
 νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ ταπεινωμένα φαγητὰ προφανῶς εἶναι
 ἀρρωστος. Ἔτσι καὶ ἐκεῖνος που ἀκούει θεῖαν ἀνάγνω-
 σιν καὶ δὲν ἐντρυφᾷ πνευματικῶς μὲ ἀνεκφραστον ἡδο-
 νὴν καὶ αὐλὸν ὀρεξίν αὐλῶς εἰς τὰ αὐτὰ καὶ θεῖα
 170 λόγια καὶ δὲν πληροῦναι νοητῶς ὅλας τοὺς αἰσθήσεις
 μὲ τὴν γλυκύτητά των, εἶναι ἀσθενὴς κατὰ τὴν πίστιν.²⁷
 καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἀγευστος τῶν πνευματικῶν δωρεῶν.
 Εὐρίσκειται προφανῶς εἰς τὸ μέσον τόσων ἀγαθῶν καὶ
 λεωνεῖ ἀπὸ τὴν πέψαν καὶ τὴν διψάν. Καὶ ὅπως ἀκριβῶς
 ὁ νεκρὸς τοῦ λουεταί μὲ νερό, δὲν αἰσθάνεσθαι ἐντελῶς
 τίποτε ἔτσι καὶ αὐτὸς που περιλούεται ἀπὸ τὰ ζωηφό-
 ρα καὶ θεῖα νάματα τοῦ λόγου, δὲν αἰσθάνεσθαι τίποτε.
 Ὅσοι λοιπόν κρατεῖτε μέσα σας τὸν λόγον τῆς ζω-
 ῆς,²⁸ ὅσοι ἐπετύχατε νὰ τρεφεσθε ἀπὸ τὸν ἄρτον αὐτόν
 τοῦ λόγου,²⁹ ὅσοι ἐγνώριστε ὄχι νεκροί, ἀλλὰ ζῶντες, ἀνα-

23 Α' Τιμ. 4, 13.

24 Αποκ. 2, 19.

25 Ἰωάν. 6, 68.

26 Ἰω. 5, 24.

27 Ρωμ. 4, 19.

28 Φίλιπ. 2, 16.

29 Ἰωάν. 8, 30φ. Ζαϊράχ 16, 3.

180 σπτημένοι ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ ἐγεύθητε τὴν ἀληθινὴν
 ζωὴν, ὅσοι ἀπεκτήσατε μετὰ τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ φιλευ-
 σπλαγχνίαν³⁰ πρὸς τοὺς πλησίον μὴ παύσετε νὰ παρακι-
 νῆτε, νὰ προτρέπετε καὶ νὰ νουθετῆτε τοὺς πλησίον καὶ
 ὅλους ἂν εἶναι δυνατόν Ἀκόμη δὲ περισσότεροι προθυ-
 μοποιηθῆτε νὰ τοὺς παιδαγωγῆτε, νὰ τοὺς ἐπιτιμᾶτε καὶ
 νὰ τοὺς ἐλέγχετε³¹ ὥς μέλη ἰδὲ καὶ σὰς, ἢ καλλίτερα ὥς
 μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅχι διὰ νὰ τοὺς
 λυπησете,³² ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσετε ἀπὸ τὴν πα-
 τρικὴν ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν οὔτε δ' ἂν τοὺς θλά-
 ψετε, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς ὠφελήσετε πολὺ καὶ νὰ τοὺς κα-
 ταστήσετε ἑτοίμους διὰ νὰ ἐκπληρῶνουν τὰ θελήματα
 190 τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς αὐτῶν Ἐὰν ἔτσι κανετε καὶ ἔτσι
 παρακινή καὶ παροτρυνή ὁ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὴν ἀγά-
 πην καὶ εἰς τὰ καλὰ ἔργα,³³ τότε συντόμως θα ἀνελθώ-
 μεν ὅλοι μας εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀρετῶν καὶ θὰ ἀποδειχθῶ-
 μεν ἐκπληρωταὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἐπιτυχώ-
 μεν ὅλοι μαζί τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐν Χριστῷ τῷ
 Θεῷ ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ὅλη ἡ δόξα εἰς τοὺς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν

30. Φιλίπ. 2, 1. Α' Κολλοσ. 3, 12.

31. Β' Τιμ. 4, 2.

32. Β' Κορ. 2, 4.

33. Ἑβρ. 10, 24.

XII

1. Περ' εγκρίτε ας και υπομονής εις
την εμψυχήν τῶν αμεινων κατά την
περίοδον της νύκτος, καὶ περὶ
τῶν πῶς καὶ πῶς πρέπει νὰ ἔσονται
καθ' ὅσον, τῇ διάρκειν τῆς νύκτος
αὐτοῦ ὅσοι ἀγνοοῦν τὴν ἀληθείαν.

ΛΟΓΟΣ ΙΒ'

Αδελφοί, καὶ καλύτερες ἐπεδὴ πάντες εἶδα ἁσέ-
 νης καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ κόσμου
 καὶ σώματος, πρὸς εἰς καὶ διαδύσκειν ἠθέλησεν αὐτῷ
 καὶ ναὶ τρεῖς ἰσχυροὶ μόνοι σὺν ἡμεῖς εἰς τὸν ἑα-
 τὸν μου, ἕως ὅτου ὁ πνεύματι, λόγος, σφὸς ἐκλήθῃ καὶ ὑπο-
 ταγῇ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ ἔτσι ναὶ ἀπολαύσῃ τελείως
 τὴν εἰρήνην τοῦ πνεύματος ἐλευθερίας ἀπὸ τῆς ἐνόχλη-
 σις τοῦ σαρκὸς καὶ τοῦ κόσμου, οὐκ ἐκείνης δὲ ναὶ εἰς ἑ-
 θεὸν εἰς τοὺς λαοὺς τῆς ἐκκλησίας ἀναπαύσεως μου. Ἐπε-
 δὴ ὁμῶς ἐξέλεον ἀπὸ τῆς διακονίας τῆς κεφαλῆ τοῦ
 αἰ. οὐκ ἐκείνης σὺς, εἶδα ἀναγκασμένος ναὶ παρακινῶ
 τὴν ἀγάπην σας εἰς ὅσον ἡ στήθρα τῆς ἀδελφοφιλίας
 σας μοι δίδει αἰτῇ, τὴν παρηγορίαν, ὅτι, δηλιζθὴν ὑποτα-
 εἶμαι ἀρρωστίας κατὰ τὴν ψυχὴν αἰς σας, εἰσεθε με τὰς
 προνοίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ πατρός σας. Ἐπεδὴ λοι-
 πὸν δεῖ εἶμαι ἱκανὸς ναὶ ἀντιλέω οὐτὲ το στήθρα μου, μο-
 λης καὶ μετὰ διακονίας ἡδυνήθην ναὶ γραμμὰς αὐτοῦ τοῦ λόγον
 καὶ ναὶ ὑπεύθυνος εἰς τὴν ἀδελφοφιλίαν σας παρακαλῶν
 θερμῶς τὴν ἀγάπην σας ὡς ἀληθινὸν, δοῦλο, τοῦ Χρ.

7 ἀπεσταλμένοι αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἰσχυρὰ τοῦ καθ' ἑαυτοῦ καὶ οὐ
 δε. ἰσχυρὰ τῶν ἐκείνων· τοὺς παροῦσι, καὶ γὰρ οἱ ἀγγέλοι οὗτοι
 διαφόροι ὡς καὶ τὸν χρόνον ἀγγέλλου, τοὺς Πατρὶς κελεύοντες καὶ τῶν
 αἰσθητομένων μὲν ἰδοὺ τὴν ἐκείνων καὶ τὸν καθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀγγέλου
 τῆς ἐκείνης· γὰρ διαφόροι εἶναι οὗτοι καὶ οὐκ ἴσμεν ἰσχυρὰ οὐκ οὐδὲν
 ἑστῆναι τὸν χρόνον καὶ τὸν χρόνον τῶν νηστῶν ἐφ' ὅσους
 καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐκείνῃ καὶ ἐν τῇ καθ' ἑαυτοῦ καὶ τῇ καθ' ἑαυτοῦ
 ἕκαστος ἀλλοιωτός· ἀλλ' ὁμοῦ.

2. "Index. 20. 17

στοῦ καὶ φιλάδελφοι, νὰ προσεύχεσθε δι' ἐμέ τὸν ἄθλιον ἔτσι, ὥστε καὶ ἐγὼ νὰ σώζωμαι μαζί σας καὶ ὁδεύων τὴν ὁδὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ νὰ συναναστρεφώμαι με σὰς τοὺς ἀγαπῶμενους μου ἀδελφοὺς

30 Σὰς προτρέτω λοιπὸν καὶ σὰς παρακαλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χρ. στοῦ νὰ ἐπαγρυπνήτε ἐπάνω εἰς τὸν ἑαυτὸν σας καὶ ὁ καθενὸς νὰ σκέπτεται με σκοπὸν τὴν σωφροσύνην καὶ νὰ μὴ σκέπτεται, ἔξω ἀπὸ ὅ,τι προεπι νὰ σκέπτεται, οὔτε νὰ προσέχῃ τὴν ραθυμίαν καὶ ἀκατάστατον ζωὴν μου, ἀλλὰ νὰ ἀκυλιυθῇ τὰ ἰχνη τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὅποιον καὶ χρεωσιζόμεν νὰ διωσώμεν ἀπολογισιαν διότι εἶναι δικαίος καὶ ἀφειδῆς κριτῆς. Δώσε μου αὐτὴν τὴν καυχῆσιν, ὅτι δηλαδή μόνον ἐγὼ κατατιπτῶν ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν μου ἐν τῷ θόραυροι τῷ Ἄδου με δυνατὴν κραυγὴν σὰς ἡλεuthέρωσα ἀπὸ τὴν παγίδα καὶ μολοντι ἔχω χρεὸς νὰ θρηνήσω διὰ τὴν ἀμέλειαν μου ὅπως εὐχαριστοῦμαι καὶ μόνον τοῦ σὰς θλίβω νὰ ὑψιεῖτε ἐπάνω ἀπὸ τὰ δίχτυα τοῦ διαβόλου. Φυλάξατε λοιπὸν ἀγαπητοί, ὅλας ἀνελλ. πὼς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ σώζεσθε ἕτσι ὅπως τὸ ζαρκάδι ἀπὸ τὰ δίχτυα καὶ ὁ σπουργίτης ἀπὸ τὴν παγίδα.

40 Πρωτὴ ἐντολὴ εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, με ὅλην τὴν δινημ. ν τῆς ψυχῆς μας, ὅπως αὐτὸς ὁ Θεὸς ἠγάπησε τὸν κόσμον. Ἡ δὲ ἀληθινὴ ἀγάπη γνωρίζεται ἀπὸ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικὰ ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ὑπερῷφαισται, νὰ μὴ ἔχη υἱεροψίαν οἷπε νὰ ζηλεύῃ τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ νὰ ζηλεύῃ το καλόν, ἀπὸ τὸ νὰ μὴ καυχᾶται,¹⁰ νὰ μὴ γογγύξῃ, νὰ μὴ ἡσκεδάξῃ, οὔτε νὰ γελά, οὔτε νὰ ὑπερασπίζεται τὸ δίκαιόν της δια μικρὸν ἢ μεγάλον γενικῶς πρᾶγμα ἀπὸ το νὰ μὴ χουταίη ἀπὸ φαγητὰ καὶ γλυκύσμηκτα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κερή, ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ μάλιστα τώρα κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν νηστειῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἐκεῖνος ποῦ μεταναστῇ με ζῇ

3 Ρωμ. 12, 3

4 Β' Κορ. 11, 1 10 12, 1 13.

5 Παρ. 6, 5 Ψαλμ. 123, 7

6 Ματθ. 22 37 39 Μαρκ. 12, 29 - 31.

7 Ἰωάν. 3 16

8 Α' Κορ. 13, 4

9 Γαλ. 4, 15.

10 Α' Κορ. 13, 4

11 Α' Κορ. 10, 10 7.

- 50 λον καὶ μέ κόπον λαμβάνει, ἄνωθεν τὴν ἀφесιν τῶν ἁμαρτιῶν ὅλης τοῦ τῆς ζωῆς συμφωνίᾳ πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν Ἄλλωστε γνωρίζετε πῶς ἡ θεραπεία με ανοίει καὶ τὰ καυστικά ὅσπου ἀνισθάνονται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας ἐξαφανίζονται καὶ κατακαίονται ὅπως τὸ πῦρ, τὸν μολυσμὸν τῆς ἁμαρτίας καὶ καθιστοῦν τὴν μολυσμένη ψυχὴν καθαρὰν καὶ ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ χαρίζουν εἰς τὴν ψυχὴν, πλάσσει καὶ μεγαλόδωρα τὴν ἑλλοσμένην τοῦ Θεοῦ φωτὸς χάρις εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὥστε νὰ γεμίσῃ ἀπὸ ἐδῶ μετὰ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἀγαθοὺς καρπούς.¹²
- 60 Παρακαλῶ λοιπὸν αὐτὴν ἁγία μεταχειρισθῶμεν, πατέρες καὶ ἀδελφοί, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τρίτην ἐβδομάδα τῶν νηστειῶν καὶ κατὰ τὰς μετ' αὐτὴν, προσβεινότες καθημερινῶς θέρμην ἐπάνω εἰς τὴν θεραπείαν καὶ ζῆλον ἔπαινε εἰς τὸν ζῆλον, ἕως οὗ φθασώμεν εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα μετὰ λαμπρὰ, τὴν ψυχὴν καὶ τὰ σωματικά.
- Να λοιπὸν, ὅπως βλέπετε τὴν βροχίαν τοῦ Θεοῦ διήλθομεν καὶ αὐτὸ τὸ σταδίου τῆς δευτέρας ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν μετὰ μεγαλήν ψυχίαν, μετὰ θερμὴν καὶ προθυμίαν καὶ σὰς θεοθιῶν ὅτι δὲν ἐμείνατε ὀπίσω εἰς τὰ καλὰ τῆς νηστείας, ἀλλὰ ἔχετε λαβεῖν καὶ τὰς ὁλοκλητούς ψαλμωδίας μετὰ πολλῆν περιστάσει καὶ ἐτηρῆσατε καὶ τηρεῖτε τὴν ἐγγράπτειν με δύνανται καὶ ἀρκείσθαι εἰς τὰ λογικά καὶ τὰ δογματικά που παρασθένται Γνωρίζω δὲ ὅτι μερικοὶ ἀπὸ ὑμῶν, που καθύπαινον εἰς τὴν τράπεζαν αὐτὴν ἀνάμεσά σας μετὰ πνεύματι συντετριμμένον καὶ ταπεινὸν φρονήσι,¹³ ἀπέχουν καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ εὐτελὲς φαγητὰ τῆς τραπεζῆς, διότι θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν ἀναξίους νὰ φαγῶν ἀπὸ αὐτὰ Ἐπὶ τλήν, ἐπαγγελλοῦντες ἐπάνω εἰς τὸν ἑαυτὴν σας καὶ τὰ ἐργοχειρὰ σας ἐμείνατε ἀπαρηγόιστοι καὶ σιωπῶντες, ὅλοι μετὰ τὴν συχρὴν γεμίαν ἀπὸ τὰ δακρυὰ τῆς κατανύξεως, ἀπὸ τὰς προσευχάς, τὰς διήσεις, τὸν πνευματικὸν κόπον που προέχεται, ἀπὸ τὰς συνεχεῖς γονυκλισίας καὶ ἡλλοιώθητε τὴν καλὴν ἀλλοιωσιν καὶ ἀπεκτῆσατε διὰ νῶραις καὶ ἀσκητικωτάτην
- 80 Τώρα λοιπὸν ἔτε δὴ πρόκειται νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ τὸ ὑπάλαιπον τῆς νηστείας, ὅς ταρσεκαλῶ ἁγιοποιεῖται νὰ τηρησώμεν καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἱερὰν ἐβδομάδα τὸν νόμον τῆς ὥρας ὑπάτης νηστείας καὶ νὰ κάνωμεν

12. Ἰακ. 3, 17

13. Ψαλμ. 33, 19 50, 19 Δαν. 8, 39.

τὸν ὄδιον ἀγῶνα, ὅπως καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας δι-
οτι ἔχομεν ἀνάγκη ἀπο πολλὴν ἐγρηγοροῦν καὶ πολὺν
ζῆλον δια νὰ μὴ περάσωμεν τὰς ἡμέρας μας ὅπως οἱ κο-
σμικοί. Ἀλλωστε γνωρίζετε ὅτι αὐτοί, μόλις περάσῃ ἡ
πρώτη ἐβδομάς τῶν νηστειῶν, ναμ ζοῦν τὰς ἐτέρας τῆς
ἀγίας τεσσαρακοστῆς. Καὶ δὲν το νομίζουν μόνοι, ἀλλὰ
καὶ το διαλαλοῦν μεγαλοφωνῶς μεταξὺ τῶν καὶ εἰς τοὺς
ἄλλους.

- 90 Δι' ἡμᾶς ὁμως, ἀδελφοί μου ἅς εἶτα φοβος, ὁ με-
γαλύτερος μάλιστα φοβος μήπως, διὸς αὐτοὺς θεωρήσω-
μεν τὰ πράγματα καὶ εἰπώμεν τὰ ἴδια μεταξὺ μας καὶ
ἀποδειχθῶμεν ἀρήνται τῆς ὁμολογίας Διότι δι' ἡμᾶς
ποὺ ἐγκαιτελέφημεν τὸν κόποιον καὶ ἐσταυρωθῆμεν δι'
αὐτόν, καὶ ὁλοκληρωτικῶς ἀφ' ἐρωθῆμεν εἰς τὸν Θεόν,
δὲν ἐδυθῇ μόνον ἡ παρούσα τερούς ὡς νόμος διὰ τὴν
ἐγκράτειαν ἀλλὰ καὶ ἐλγὴ ἡ παρούσα ζωὴ κατὰ τὴν ὁ-
ποίαν ἔχομεν χρέος ἀπραγμάτης νὰ ἐγκρατεωμεθα.

- 100 Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἐσελθῶμεν νὰ κάνωμεν αὐ-
τὸ ἡμεῖς ποὺ ἐπεσχέθημεν νὰ τεινάσωμεν νὰ διψάσωμεν
νὰ εἰμεθα γυμνοί, νὰ παθῶμεν τὰ πάντα καὶ νὰ τὰ ὑπο-
φέρωμεν μὲν χαρὰν καὶ ποσ ταντῶν τώρα κατὰ τὴν τε-
ρούς τῶν ἀγωνίων τῆς τεσσαρακοστῆς; Εάν ὁμως δὲν
θέλωμεν νὰ ζήσωμεν ἔτσι εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν, ἀλλὰ
θέλωμεν νὰ γελῶμεν καὶ νὰ ἀργολογῶμεν νὰ διασκε-
δάζωμεν καὶ νὰ ἀντιλέγωμεν τότε τί ὀφείρουμεν ἀπὸ
τοὺς ἀπίστους καὶ τοὺς εἰδωλολάτρους, Πραγματικὰ κα-
θόλου Διότι, εάν τὸ νὰ ἐπιδιωκῶμεν καὶ νὰ μερμυδι-
μεν δια το φαμί, τὸ κρασι καὶ τὸ ἐξιδμα μᾶς καθ' ὅσον
ὁμοίως μὲ τοὺς ἔθνικους, τότε μὲ τοίους θὰ μᾶς ἐξι-
σώσουν τα λεχθέντα ποὺ εἶναι αἰσχυρτέρα ἀπὸ αἰτὰ καὶ
110 ἁμαρτωλότερα. Διὸ θὰ πραγματοποιηθῇ ἔπειτα μας ἡ
κεῖνο ποῦ εἶπει ὁ προφήτης, Ἐξ ὥστε τὸν ἑαυτὸν τοῦ
μὲ τὰ ἀνήντα κτήνη καὶ ἔγινεν ὁμοίος μὲ αὐτά, 11

Ἄς ὑπακούσωμεν ἀδελφοί εἰς τὸν Θεὸν ποῦ φω-
νάξε, καθημερινῶς πρὸς ἡμᾶς καὶ μᾶς λεγε, διὰ τῶν
Ἀποστόλων τοῦ, Ὅστε ἐὰν φαγωμεν ἔχομεν κανένα
πλεονέκτημα, οὔτε ἐὰν δὲν φαγωμεν χάσκειεν τίποτε, 12
καὶ ἀκόμη, Μὴ μεριμνήσετε διὰ τὴν ζωὴν σας τ. θὰ

14. Γαλ. 6, 14.

15. Α' Κορ. 4, 11.

16. Ματθ. 6, 31 - 33. Λουκ. 12, 29 - 30.

17. Ψαλμ. 43, 19, 21.

18. Α' Κορ. 8, 8.

τὴν παραμικρὰν στερῶσιν λογομαχίῃ καὶ φιλονεικίῃ καὶ μάχεται καὶ ἀκόμη περισσότερον ἑκατομίζῃ λόγῳ βλασφημία, ποίας συγχωρησεως θὰ εἶναι ἄξιός αὐτός ὁ ἄνθρωπος. Λέγων ὁμῶς αὐτὸ γνωρίζω ὅτι τὸν ἑαυτὸν μου κατακρίνω καὶ ἐντός ὧν γὰρ θὰ εἶναι τα λογία μοι αὐτὰ ἢ κατακρίσις μοι καὶ ὁ ἐλεγχός μου. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ εἶναι καὶ πρὸς ἱδικήν σου ὑπομνησιν.

150 Ἔτσι λοιπὸν φέρων εἰς τὴν μνημὴν σας τὴν ὠφέλειαν τῶν ἡμερῶν τῆς νηστείας τοῦ ἐπεμασαν, πῶς δηλαδὴ καὶ μὲ πόση προθυμίαν καὶ ἔρμην διελθείτε, ἔτσι, παρκαλῶ, στωικισθῆτε νὰ περισσεύετε καὶ διὰ τὴν ἀγίαν τεσσαρακοθίην ἀναλογιζόμενα, τὴν καλὴν σας διαγωγὴν,²⁶ ποίαν βηλασίην ἐλάμβαναι, ποίαν ταπεινώσιν, ἀλλά καὶ ποίαν σωπὴν καὶ τοίεν ζήλον εἰς τὸν κοινόν τῆς θείας ἀκολουθίας καὶ εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν σας εἶχει ὁ καθεύας. Ναι παρακαλῶ, μὴ λογομαχητε τὴν παθοκτόνον νηστείαν καὶ τὴν καθαρὴν ἐγκράτειαν. Καὶ μὴ ἀμελήσετε, ἀδελφοί, νὰ κάνετε τὰ ἴδια, ἀλλὰ καὶ ἂν οὐμῶς σιγῶν νὰ ἀλλ' ἄβουν τα φαγητὰ καὶ νὰ εὐρετε κάπου σωματικὴν ἀνάπαισιν, φάλαξαιτε τὴν ἀπόφασίν σας ἀναλειπτον καὶ τὴν καταστασίν σας ἀμετασληπτον καὶ ἐπὶ πλέον ἂν φαγετε περισσότερον ἀπὸ τὴν συνήθη τροφήν, φριγίσσατε νὰ κοπιάσετε περισσότερον καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἡ ἀνάπαισις αὐτῇ ἀντὶ πρόξενος εὐχαριστίας καὶ κέρδους, πρόξενος ζημίας καὶ ραθυμίας ἀσυνήθους.

Ναι, ἀδελφοί μου, προσέχετε καὶ, καθὼς σᾶς εἶπα κατὰ τὴν ἐβδομάδα πρὸς ἐπέρασιν, ἔτσι κατὰ τὴν ἐβδομάδα πρὸς ἔρχεσθαι κριτησάτε τὴν νηστείαν καὶ πειλιτῆσθε μὲ φόβον Θεοῦ.²⁷ Μὴ ἐγκαταλείπετε τὰ διακονήματά σας καὶ τὰ ἐργόχειρα σας καὶ μὴ περιφερθεὶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ εἰσθε ἀστατοὶ παραδίδοντες εἰς τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τὸν δαίμονα τῆς ἀμελείας. Ἀλλ' ἐάν κάποιος ἀπὸ σᾶς περιῶν ἀπὸ κάπου εὖρη ἔντι ἀδελφόν νὰ στέκεται ἢ νὰ κάθεται ἅς βαλῇ μὲ προσώμιον μετάνυσαν, καθὼς διέρεται, καὶ ὅπως ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν καὶ ὁ ἄργος καὶ ἐντραπῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐργασίαν του. Καὶ ἔτσι ἐνεργῶν ὁ καθένας σας

26. Ἰωα. 8, 18. Α' Πέτρ. 2, 12.

27. Β' Κορ. 7, 11.

28. Α' Πέτρ. 1, 17

200

210

220

[illegible][illegible]

11 31270 12 47

39

27. 1. 28. 1. 29. 1.

34 4 116 7

260

οεῖς μὲν θά ζήσετε τὴν ζωὴν τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἀθλη-
τῶν τοῦ Χριστοῦ, ἐγὼ δὲ ἀπὸ τῆς σήμερον «ἔτι καὶ ἔτι»
θά παραδῶσω πρὸς χάριν σας ὅλην μοι τὴν ψυχὴν³⁹ μαζί
καὶ τὸ σῶμα εἰς ἐκούσιον θάνατον. Αὐτὸ εὐχόμαι νὰ μοῦ
γίνῃ ἐφόδιον κατὰ τὴν ἀναχωρησίην μου διὰ τὴν ἄλλην
ζωὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, εἰς τὸν ὁπίσιον
ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις μαζί, κ.τ. εἰς τὸν Πατέρα
καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν

πληρώσεως ἢ ὑπαικοῇ, ἢ ἀπαρνησίᾳ τῆς προσκοιτικῆς θελήσεως ἀπαιτεῖ νὰ
ἀπαρνηθῶμεν ὅχι μόνον αὐτὸ που ἐφομεν, ἀλλὰ ἐκόμη καὶ τὸ εἶναι μας
τὸν τρόπον τῆς ὑπάρξεώς μας. Εἶνα ἡ μίμησις τῆς ἁγίας ταπεινώσεως τοῦ
Χριστοῦ, τῆς θείας κατωσεως. Θυσιάζει τὸ θελήμα τοῦ σώματος τῆς πατακῆς
θελήσεως, ὑπακούοντας μέχρι θανάτου «θανάτου ἐπὶ σταυροῦ». Αὐτὸ ἡμεῖς
προϋποθέτει ὑπεράστην ἐλευθερίαν, ἀναγνωρίζον τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ υπα-
κοῇ καὶ μαρτυρικῇ προαιρέσει. Αἱ αὐτὲς ἡ παραβολαὶ τῆς θελήματός μας
εἰς τὸν πνευματικόν μας τατέρα — παράδοσις κατ' ὁμολίαν εἰς τὸ πρόσωπον
τοῦ Χριστοῦ — εἶναι ζωὴ μαρτυρίου. Οἱ μοναχοὶ ὡς ἠνέσκοντες τῷ ἴδιῳ
θελήματι, οὗτο, καὶ μάρτυρές εἶσι τῇ προαιρέσει, μόνῃ χωρὶς ἑορμῶν,
ἀναρτισμῶν, ὀρχασμῶν, καὶ λεβήτων ὡς γράφει ὁ Συμεὼν εἰς ἕνα ἀπὸ τού-
των ὅμων τῶν θείων ἑρώτων.

XIII

1 Περὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.
Καὶ εἰς τί συνίσταται αὕτη, πῶς
δηλαδὴ γίνεται. μέσα μας ἡ ἀνά-
στασις τοῦ Χριστοῦ καὶ πῶς μαζί
μέ αὐτὴν ἡ ἀνάστασις τῆς ψυχῆς
Ποῖον εἶνα, τὸ μυστήριον αὐτῆς
τῆς ἀναστάσεως.

ΛΟΓΟΣ ΙΓ'

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἤδη τὸ Πάσχα, ἡ χαρμόσυτος
ἡμέρα, ἡ γεμάτη ἀπὸ καθὲ εὐφορούντην καὶ χαρὰν, ἡ ἡ-
μέρα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἔρχεται μιαν
10 φορὰν κάθε χρόνον, ἡ καλλίτερα, γίνεται καθημερινὰ καὶ
ἀκατάπαυστα εἰς ἐκείνους πού κατανοοῦν τὸ μυστήριον
αὐτῆς ἐπλήρωσε τὰς καρδίας μας μετὰ χαρὰν καὶ ἀγαλ-
λίαισιν¹ ἀνέκφραστον καὶ κατέταυσε συγχρόνως τὸν κό-
πον τῆς πανοπέτου νηστείας. Ἄς εἰπῶ ὅμως καλλίτερα
ὅτι ὠδήγησεν εἰς τὴν τελειότητα τὰς ψυχὰς μας καὶ ταυ-
τόχρονα τὰς ἐπαρηγόρησε διὰ τοῦτο ἄφου προσεκάλυ-
σεν εἰς ἀναπαύσιν καὶ εὐχαριστίαν ὅλους μαζί τους πι-
στούς, καθὼς βλέπετε, ἐπέρασεν Ἄς εὐχαριστήσωμεν
λοιπὸν τὸν Κύριον πού μᾶς ἐπερασεν ἀπὸ τὸ πέλαγος²
τῆς νηστείας καὶ μᾶς ὠδήγησεν μετὰ χαρὰν εἰς τὸν λιμέ-
να τῆς ἀναστάσεώς του Ἄς τον εὐχαριστήσωμεν ὅλοι,
καὶ αὐτοὶ πού ἐτελεῶσαν τὸν δρόμον τῆς νηστείας καλὰ
20 καὶ πρόθυμα μετὰ θερμὴν διαθέσιν καὶ μετὰ ἀγῶνας πνευ-
ματικὸς καὶ αὐτοὶ πού ὑπέβησαν εἰς αὐτὰ διὰ τὴν ἀδο-
ξορίαν καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς τῶν, ἔπε δὴ ὁ ἴδιος
αὐτὸς εἶναι πού δίδει εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὲρ ἑκ περισ-
σοῦ τούς στεφάνους καὶ ἀπονέμει τοὺς ἀξίους μισθοὺς
τῶν ἔργων τῶν καὶ ταυτόχρονα συγχώρησιν εἰς τοὺς ἀ-
σθενεστεροὺς ὡς ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος. Διότι ὁ Θε-
ὸς βλέπει περισσότερον τὰς διαθέσεις καὶ προαιρέσεις
τῶν ψυχῶν μᾶς παρὰ τοὺς κόπους τοῦ σώματος, μετὰ τοὺς

1. Λουκᾶ 1, 14

2. 2οφ. 2ολ 10, 18.

30

ὅποιους ἐξακοῦμεθα εἰς τὴν ἀρετὴν, εἴτε ἐπιτείνων τὴν ἀσκήσιν ἀκόμῃ περισσότεροι με τροθυμίαν ψυχῆς εἴτε ἀσκῶν αὐτὴν ὀλγώτερον ἀπὸ τοῦς ἐναρτίους διὰ τὴν ἀσθενεῖαν τοῦ σώματος. Καὶ ἀνάλογα μετὰς προθέσεις μας ἀνταποδίδει εἰς τοὶ καθένα τὰ θραύεα καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος καθιστῶν κάποιον ἀπὸ τοῦς τροθυοῦς ἀγωνιστὰς περιφημοῦ καὶ ἐκδοξοῦ ἢ ἀφηνῶν αὐτὸν ἀκόμῃ ταπεινόν, ἐπειδὴ χρειάζεται ἀγῶνας ἐπιπονώτερος διὰ νὰ καθαρισθῇ.

40

Ἀλλὰ ἄς ἰδωμεν, αἱ θέλετε, καὶ ἄς ἐξετάσωμεν¹ καλὰ ποῖον εἶναι το μυστήριον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, το ὁποῖον γίνεται κατὰ τοτε μεσὰ εἰς ἡμᾶς μυστικῶς, ἐάν θελωμεν. Ἄς ἰδωμεν ἀκόμη πῶς θάπτεται μεσὰ μας, ὅπως εἰς ἓνα μνημα ὁ Χριστὸς καὶ πῶς ἀνίσταται, καθὼς ἐνοῦται με τὰς ἰδὲ καὶ μας ψυχὰς, καὶ ἀνὰ τὰ καὶ ἡμᾶς μαζί Του. Καὶ νὰ ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου μου.

Ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν ἀφοῦ ἐκρεμάσθη ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν καὶ ἐκαρφώσθη εἰς αὐτὸν τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου ἡμεῖς ἀφοῦ ἐγενεθὴ τὸν θάνατον ὑπέβη εἰς τὰ κατωτάτα μέρη τοῦ Ἄδου ὅπως λοιπὸν ἀνέβη πάλιν ἀπὸ τὸν Ἄδην καὶ ἐκινήθη εἰς τὸ ἐξουλιαντὸν σῶμα του ἀπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἔτι κατέβη εἰς τὸν Ἄδην, δὲν ἐχωρίσθη καθόλου καὶ ἐξαίφνης ἀνέστη ἀπὸ τοὺς νεκρῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἀν' ἄλθεν εἰς τοὺς οὐρανούς με δόξαν πολλήν καὶ δύναμιν." ἔτο ἀκριθῶς λοιπὸν καὶ τῶ-

[illegible]

4. Kollas, 2. 14

6. $\log 100 = 2$

6 'Eco. 2. 2.

7. 'Evang. 4. 9. T. 11. 85. 13.

Март 24. 30. Апрель 21. 27.

ο θάνατος ὁ νεκρὸς ὁμῶς ὄχι Ἀλλὰ εἰς τὰς πνευματικὰς
πραγματικότητας, εἰς τὸν οὖν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἴδῃ τὰ
80 ὑπὲρ ἑνοιαίαν, δὲν αἰσθάνεται τὴν μυστικὴν ἐνέργειαν Ἐ-
κεῖνος λοιπὸν τώρα τοῦ, τροποῦ ἀκόμη φθασῇ εἰς τὴν θε-
ωρίαν ὥσων ὑπερβαίνουσιν τὸν νοῦν, τὸν λόγον καὶ τὴν
συνληψιν λέγει ὅτι αἰσθάνεται, τὰ πνευματικὰ πραγμα-
τα ὁμῶς αἰσθάνεται, ὁ ὅστις αἰσθάνεται τὰ κα-
λὰ ἢ τὰ κακὰ τοῦ παθαίνει, ἀγνοεῖ ὅμως ἐκεῖνα ποῦ εἴ-
ναι μέσα εἰς τὰ χεῖρα τοῦ ἢ εἰς τὰ πόδια τοῦ καὶ ἐκεῖνα
ποῦ τοῦ προξενοῦν τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον. Γὰρ κακὰ ἢ
τὰ καλὰ τοῦ τοῦ συμβαίνουσιν οὔτε καὶ τὰ αἰσθάνεται, ὁ-
90 ὅτι τοῦ λείπει ἡ ἱκανότης καὶ ἡ αἰσθησις τῆς ὁράσεως
Διὰ τοῦτο καὶ συχνὰ ὑψώκων τὸ ραβδί τοῦ, διὰ νὰ ἀντι-
σταθῇ εἰς τὸν ἐχθρόν τοῦ ἀντὶ ἐκεῖνοι κτυπᾷ ἐνίοτε τὸν
φίλον τοῦ ἐνῷ ὁ ἐχθρὸς στέκεται ἔμπροσθέν τοῦ καὶ τὸν
περιγενεῖ.

Τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ τὴν πτεεύουσιν οἱ περισ-
σότερο, ἄνθρωποι, ὀλίγοι ὁμῶς, πολὺ ὀλίγοι εἶναι αἱ τοι-
ποῦ τὴν βλέπουν καθαρά. Αὐτοὶ θέβαια ποῦ δὲν εἶδον
τὴν Ἀνάστασιν δὲν ἠμποροῦν νὰ προσκυνοῦν ὡς ὅγιον
καὶ Κύριον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Δὲν λέγει ὁ Ἰωάννης
δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ Κύριον τὸν Ἰησοῦν παρὰ διὰ τοῦ
Πνεύματος τοῦ Ἁγίου.¹³ Καὶ ἀλλοῦ Ὁ Θεὸς εἶναι
πνεῦμα καὶ ἐκείνοι ποῦ τὸν λατρεύουσιν πρέπει νὰ τὸν λα-
τρεύουν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ
ἱερωτάτος λόγος ποῦ ἔχομεν καθημερινῶς εἰς τὸ στόμα
μας δὲν λέγει Ἀναστὰσιν Χριστοῦ πτεεύσαντες ἀλλὰ
100 τί λέγει, «Ἀναστὰσιν Χριστοῦ θεασημενοι, προσκυνησο-
μεν ὅγιον Κύριον Ἰησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον». Πῶς
λοιπὸν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον μᾶς παροτρύνει τώρα νὰ λέ-
γωμεν «Ἀναστὰσιν Χριστοῦ θεασημενοι», ὡσαν δὲ λαοὶ
νὰ ἴδωμεν αὐτὴν ποῦ δὲν εἶδομεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνε-
στήθη μίαν φορὰν πρὸ χιλιῶν ἐτῶν¹⁴ καὶ οὕτε τότε τὸν

13. Δ' Κορ. 13, 8.

14. Ἰωάν. 4, 21.

15. Πρόγματι οὐδεὶς εἶδε τὴν ἀληθείαν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.
Τὸ γεγονός αὐτὸ ἐγὼ νὰ θεμέλιον εἶναι νὰ γαρνητῇ τὸν εἰς Πατέρες τὴν
Ἀνάστασιν ὡς μυστήριον καὶ νὰ ἀπορροῦν τὸ θεολογικὸν ὑπεροπτικὸν καὶ
ἀνεπίστατον τοῖς ἀνθρώποις νόημα τῆς Μυστηρίου εἰς τὴν ἀπνευστήριαν
δυσκολίαν ἀποθεῖναι ὅτι αἱ μαρτυρίαι καὶ αἱ μαθήματα εἰς ἐκείνην τὴν
Ἀνάστασιν εἰς δὲν τῇ εἶδον Ἐπειδὴ τὴν εἶδον τὴν εἰκονογραφίαν
φαίνεται νὰ εἶναι θαύματα ἐκπεροῦν ὁ διαφυσικὸς χαρακτὴρ τῆς Ἀναστά-
σεως. Δὲν ὑπάρχει οὐδὲμία εἰκὼν αὐτῆς τῆς εἰδῆς τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλ'
ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν εἰς Ἀδὸν καθέκαστον καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστοῦ
εἰς τὰς μαρμαρῶδες γυναῖκες.

εἶδε κανείς νά ἀνίσταται. Ἄρά γε μήπως θέλει ἡ Ἁγία Γραφή νά ψευδῶμεθα, Μη θλασθῆμεν. Τοῦναντι σὺ μάστιχα μᾶς παραγγέλλει νά λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ἀνίσταται ὁ Χριστὸς εἰς κάθε πιστὸν καὶ ὅτι αὐτὸ δὲν γίνεται μίαν φοράν μόνον, ἀλλὰ ἡμπορῶ νά εἶπω κάθε ὥραν ἀνίσταται μέσα μας αὐτὸς ὁ Δεσποτὴς Χριστός, λοιμφοφορῶν καὶ ἀστράπτων τὰς λαμψεῖς τῆς ἀφθαρσίας καὶ τῆς θεότητος Διότι ἡ φωτοφορὸς παρουσία τοῦ Πνεύματος φανερώνει εἰς ἡμᾶς, ὅπως εἰς ἕνα πρωῒνον, τὴν ἀνάστασιν τοῦ Θεοῦ σου, ἡ καλλίτερα μᾶς δωρίζει τὴν χάριν νά θλιέτωμεν αὐτὸν τὸν ἴδιον, τὸν ἀναστειλόμενον Χριστόν. Λιὰ τοῦτο καὶ λέγομεν: «Θεὸς εἶναι, ὁ Κυριὸς μοι καὶ ἐφανερώθη εἰς ἡμᾶς»¹⁶ Καὶ ὑποδηλώνοντες τὴν δευτέραν του παρουσίαν προσθέτομεν καὶ λέγομεν: «Εὐλογημένος ὁ ἐρχομενός ἐν ὀνόματι Κυρίου»¹⁷ Εἰς ὁσους λοιπὸν ἐμφανισθῇ ὁ Χριστὸς ἀναστειλόμενος, φανερῶνται εἰς αὐτοὺς ὅπως ὅποτε κατὰ τρόπον πνευματικόν καὶ ὁράται μὲ τὰ πνευματικὰ μάτια Διότι διὰ ἐλθῇ ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ Πνεύματος μέσα μας, μᾶς ἀνιστᾷ ἀπὸ τοὺς νεκροὺς καὶ μᾶς ζωοποιεῖ καὶ μᾶς χαρίζει νά θλιέτωμεν μέσα μας ζῶντα ὅλον αὐτόν, τὸν ἀθάνατον καὶ ἀφθάρτον. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ μᾶς χαρίζει καὶ τὴν χάριν νά γνωρίζωμεν καθυρὰ ὅτι μᾶς ἀνιστᾷ¹⁸ καὶ μᾶς ἀνδοξάζει¹⁹ μαζί του, καθὼς τὸ θεδαιώνει ὅλη ἡ Ἁγία Γραφή.

120

Αὐτὰ λοιπὸν εἶναι τὰ θεῖα μυστήρια τῶν χριστιανῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ κρυμμένη δυναμὶς τῆς πίστεως μας.²⁰

16. Ἰωάν. 21, 4

17. Ψαλμ. 117, 27

18. Ψαλμ. 117, 26.

19. Εφεσ. 2, 6

20. Ρωμ. 8, 17

31. Τὰ ἔργα θεοποιῶνται καὶ ἀποδεικνύουν τὴν πίστιν, ἡ δὲ πίστις δίδει νόημα καὶ δικαιοσύνην εἰς τὰ ἔργα. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ πνεύματος ὅτι: Ἐκκλησιαίης τὸ γεγονός, ὅτι βλεπ. τ. προσπάθεια τῶν ἀγίων ἀποβλέπει εἰς τὴν προσηλὸν «μαρτυρίαν» τῆς πίστεως ἐνὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἀπόδειξις ἀνιστῶν εἶναι ὁ ἐπαινετός εἶδος τοῦ ἀμειψέται ἀπὸ τὴν ὁρθόδοξον πνεύ. Ἐξιστῶν; ἰσχυρὸς τινος εἰκονίζονται προσέγοντες εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τεκμήριον τῆς πίστεως τὴν κεφαλὴν τῶν.

Ἔτσι δὲν σπάρει καμμία ἀντιθεσις εἰς τὸν Ἅγιον Συμεὼν ὅταν εἰς ἄλλην μεν καὶ ἄλλην ἐκκλησίαν περὶ δικαιοσύνης ἐκ τ. οὐσίας καὶ εὐχ. ἀξ. ἔργων ἐν τῇ αὐτῇ δὲ περὶ τοῦ θ. ἡ πίστις, ὁ γὰρ ἔργων νεκρὰ εἶναι. Ὅπως καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους Παῦλον καὶ Ἰάκωβον ἀποκαλειστικὸς στόχος τοῦ Ἁγίου Συμεὼν εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ ἐκ τ. ἀποβλέπουν ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα, ὅταν ἀποκαλύπτονται ἀπὸ τὸν ζωογονοῦντα Θεόν καὶ δ.

- τὴν ὁποῖαν οἱ ἄπιστοι ἢ οἱ δυσπιστοὶ ἤ, διὰ τὰ εἶπω καλ-
λίτερα οἱ χλ. αἰροὶ δὲν τὴν θλῆται καὶ δὲν ἡμποροῦν
καθόλου νὰ τὴν ἴδωσι. Ἄπιστοι δὲ, δυσπιστοὶ καὶ χλ. αἰ-
ροὶ εἶναι, αὐτοὶ που δὲν ἀποδεικνύουν τὴν πίστιν τῶν με-
130 τὰ ἔργα.²² Διότι χωρὶς ἔργα καὶ οἱ δαιμονες πιστεύουν,²³
καὶ ὁμολογοῦν ὅτι ὁ Δεσποτὴς Χρ. στος εἶναι Θεὸς ἀλη-
θινός. Ἐνὼρ' ἔσμεν,²⁴ λέγουσι ὅτι εἶσαι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.²⁵
καὶ ἀλλοῦ. Ἀὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι εἶναι δούλοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ
Υἱοῦ.²⁶ Ἄλλ' ὅμως τέτοια πίστις δὲν θὰ ὠφελῇ, οὔτε
τοὺς δαιμονας οὔτε αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Δεῖ ἵπάρ-
χε καμία ὠφελεία ἀπὸ αὐτὴν τὴν πίστιν, διότι, καθὼς
λέγει ὁ Ἀπόστολος εἶναι νεκροὶ. Ἡ πίστις χωρὶς ἔργα,
λέγει, εἶναι νεκρά,²⁷ ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὰ ἔργα χωρὶς
τὴν πίστιν. Καὶ τὴν εἶναι νεκρά, Δ. ὅτι δὲν ἔχει μέσα τῆς
140 τὸν Θεοῦ.²⁸ πού ζῶογονεῖ τὰ πάντα ὅτι ἐκκλῖνον που εἴ-
πεν. Ἀὐτός που με ἀγαπᾷ, θὰ τρῆσθ τὰς ἐντολάς μου.²⁹
καὶ τότε ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ μου θὰ ἔλθωμεν καὶ θὰ κα-
τοικήσωμεν μαζί του.³⁰ δὲν τον ἀπέκτησεν, διὰ τὰ νὰ ἀνα-
στήσῃ ἐκ νεκρῶν με τὴν παρρησίαν του αὐτὸν που ἔχει
τέτοιαν πίστιν καὶ νὰ τον ζωνοποιήσῃ καὶ νὰ τον ἀξιώσῃ
νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν που φανερώσῃ μέσα του καὶ ἀνέστη-
σε καὶ αὐτον. Ἀ. ὅ τοῦτο ληπτὴν ἡ πίστις αὕτη εἶναι, νε-
κρά, ἢ καλλίτερα εἶναι νεκροὶ ἐκεῖνοι, τοὺ χωρὶς τὰ ἔρ-
γα ἀπέκτησαν αὐτὴν. Διότι ἡ πρὸς τὸν Θεόν πιστις ζῆ
150 πάντοτε καὶ ζῶσα ζωοποιεῖ ἐκ νεκρῶν που προσέρχονται
καὶ δεχονται αὐτὴν με πρόθεσιν ἀγαθὴν. Αὕτη δὲ, καὶ
πρὸ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀνέμυρε
πολλοὺς ἀπὸ τον θάνατον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τοὺς ἐφάνε-
ρωσε τον Χριστὸν καὶ Θεόν. Καὶ ἦτο δυνατόν ἐάν ἔμει-
ναν πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου καὶ ἐφύλαττον

ἐκ τῆς καθόλου τότε αὐτοὶ καίνοιντο. Ἡ μὲν πίστις ἐκφέρει εἰς ζωὴν καὶ γυνάξ λογικὴς πλῆξε. ἡ δὲ ἔργα κατὰ τὸν νεκρὸν, πρόθεσι, νὰ κρινέται μετὰ ἀνθρώπου ἀνθρώπου. Αὐτὸ ἔλασσε εἶναι καὶ ἡ ἀπίστα ἡ δυσπιστία, ἡ ἡμεῖς αὐτὸν τὸν Θεόν ζῶογονεῖ.

22. Α' Τιμ. 6, 16.

23. Ἰακ. 2, 18.

24. Ἰακ. 2, 19.

25. Μάρκ. 1, 34. Λουκ. 4, 34.

26. Ματθ. 8, 29.

27. Πρὸς 16, 17.

28. Ἰακ. 2, 26.

29. Α' Τιμ. 6, 13.

30. Ἰωάν. 14, 21-23.

31. Ἰωάν. 14, 23.

160

αὐτάς μέχρι θανάτου,³² νὰ διαφυλαχθοῦν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ αὐτάς, δηλαδὴ νὰ διατηρηθοῦν εἰς τὴν κατάστασιν ποὺ εἶχον φθάσει μετ' τὴν πίστιν μόνον Ἐπειδὴ ὁμοῦς μετεστράφησαν ὡς τόξον στρεβλόν³³ καὶ ἐτραυματίσθησαν ἀπὸ τὰς προηγουμένων πράξεις τῶν, ἐπόμενον ἦτο εὐθύς ἀμέσως νὰ ναυαγήσουν³⁴ καὶ περὶ τὴν πίστιν καὶ νὰ στερηθοῦν δυστυχῶς τὸν ἀληθινόν πλοῦτον ποῦ εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Θεός Διὰ νὰ μὴ πάθωμεν λοιπόν καὶ ἡμεῖς αὐτό, ἅς τηρησώμεν, παρακαλῶ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ μετ' ὅλην μας τὴν δύναμιν, ὥστε νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, δηλαδὴ ν' ἀπολαύσωμεν αὐτὴν τὴν θέαν τοῦ Χριστοῦ Αὐτὴν μακάρι νὰ ἐπιτύχωμεν ὅλοι μας μετ' τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

32. φ. λ. κ. 2, 3.

33. ψαλμ. 77, 57

34. Δ' Τιμ. 1, 19.

XIV

1 Περὶ μετανοίας καὶ ἀρχῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου. Καὶ περὶ τοῦ πῶς κανεῖς, ἀκολουθῶν μὲ μετρον καὶ τάξιιν τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀρετὴν, φθάνει εἰς τὴν τελειότητα διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν

ΛΟΓΟΣ ΙΔ΄

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐκεῖνος ποῦ κατεφρόνησεν ὅλα τὰ γήινα πράγματα καὶ αὐτὴν ἀκαμῆ τὴν ζωὴν του.¹ διὰ τὴν ἡμπορέσῃ νὰ ἐπιδειξῇ κατὰ τὴν ἐντέλην τοῦ Κυρίου² γινέσθαι μετάνοιαν καὶ νὰ ἀρχίσῃ αὐτὸ τὸ ἔργον, πιστεύει, πῶς δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ μαθῇ αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ

10 ἄλλα ἀφοῦ εὖσθ' ἐμπειρον πνευματικόν καὶ ὑποταγῇ εἰς αὐτὸν μὲ φοβῶν καὶ τρομὸν τολῶν καὶ μὲ αὐντονον προσοχήν, μανθάνει ἀπὸ αὐτοῦ καὶ διδασκεται τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τῶν ἐναρέτων πράξεων καὶ τί ἵκρπει νὰ κάμῃ ὁ με-ανωὼν. Λέγω δὲ μὲ φόβου καὶ τρομὸν, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τέτοιο μεγάλο καλόν, καὶ καταδικασθῇ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ ὡς ἀδόκιμος ἐργάτης τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Διότι ἂν στοχαζέται πῶς τὰ λόγια τοῦ διδασκάλου του ἐξέρχονται, ἀπὸ τὸ πτόμα τοῦ Θεοῦ καὶ πῶς προξενοῦν τὴν ζωὴν, ὅταν τὰ φυλάσῃ ἢ τὸν θάνατον, ὅταν τὰ παραθαίνῃ, τὰ τηρεῖ ἐπακροβῶς. Καὶ εἰάν — διὰ νὰ μὴ μακρύνω τὸν λόγον — καινὴν τετοιαν ἀρχὴν καὶ κρέμετα, μὲ πιστὴν ἀδίστακτον ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεϊς τοῦ Θεοῦ, προκόπτει ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν κατὰ Θεόν καὶ, χωρῶν αὐξάνει εἰς τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν καὶ γίνεται τελείος ἄνθρωπος μὲ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ³ καὶ Θεοῦ.

20 Ποῖαι εἶναι λοιπὸν αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Ἄκουσε μὲ σύνεσιν ποῖα πράγματα μᾶς ὑπόσχεται. Ἀλήθεια σὰς λέγω ὅτι γίνεται χαρὰ εἰς τὸν οὐρανὸν ὅ ἕνα ἁμαρτωλὸν ποῦ με-

1 Λουκ. 14, 26

2 Ματθ. 4, 17

3 Ἐφεσ. 4, 13. Κολ. 1, 28.

- ταυρεῖ»⁴ καὶ πάλιν: «Εκεῖνον ποῦ ἔρχεται. εἰς ἐμέ — προφανῶς δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ — δὲν θά τὸν ἐκβάλω ἐξω»⁵
- 30 Καὶ ἐπαναλαμβάνει «Αὐτός τοι δ.ψῶ. ὅς ἐλθῇ εἰς ἐμέ καὶ ὅς π.ῆ»⁶ καὶ «Αὐτός ποῦ πιστεύει εἰς ἐμέ δὲν θά ἴδῃ θάνατον ποτέ»⁷ καὶ ἄλλου «Πλ. σ. ἀσιτιέ με καὶ θά σᾶς πλησιάσω»⁸ καὶ «Ἐλάτε εἰς ἐμέ ὅλοι σεῖς ποῦ εἴσθε κουρασμένοι καὶ φορτωμένοι, καὶ ἐγὼ θά σᾶς δώσω ἀνάπαυσιν»⁹ καὶ εἰς ἄλλο μέρος «Ὅποιος ἔχει τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰς τηρεῖ, ἐκεῖνος μέ ἀγαπᾷ, ὅποιος δὲ ἀγαπᾷ ἐμέ, θά ἀγαπῇθ' ἀπο τὸν Πατέρα μου»¹⁰ καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος θά ἔλθωμεν εἰς αὐτὸν καὶ θά κατοικήσωμεν μαζὶ του»¹¹ Καὶ συνεχίζει: «Ἐάν σεῖς, λέγει, ποῦ εἰσθε κακοὶ ἀνθρώποι ἤξευρετε νὰ δίδετε ὠφέλιμα πράγματα εἰς
- 40 τὰ παιδιὰ σας, πολὺ περισσότερον δεῖν θά δώσῃ ὁ Πατὴρ σας, ὁ οὐράνιος Πνεῦμα Ἅγιον εἰς ἐκείνους ποῦ τὸν παρακαλοῦν.»¹² Εἰς αὐτὰς λοιπὸν τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ ἐλπίζων μὲ ἀναμφόβολον πίστιν, ὅπως εἶπαμεν, ἐκπλήρωσε ἀκούρατα μὲ πολὺν ζῆλον καὶ ἀκρατητὸν πόθον ὅλας τὰς ἐντολάς του. Καὶ πρώτη ἐντολὴ εἶναι ἡ ἐξῆς. «Μετανοεῖτε, διότι, ἐπλησίασει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»¹³ καὶ ἀκριμῇ «Ζητεῖτε καὶ θά σᾶς δοθῇ, ἐρευνᾶτε καὶ θά εὑρετέ, κτυπάτε καὶ θά σας ἀνοιχθῇ ἡ πόρτα διότι καθέναις που ζητεῖ, λαμβάνει καὶ ἐκεῖνος που ἐρευνᾷ, εὐρίσκει καὶ εἰς ἐκεῖνον που κτυπᾷ θά ἀνοιχθῇ ἡ πόρτα»¹⁴ Καὶ ἐπὶ αὐτῇ εἰς ὅλα οὐτά, ἐπειδὴ ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς διδάξῃ πῶς πρέπει νὰ ζῇ τῶμεν καὶ μὲ ποῖα λόγια καὶ ἔργα εἶπεν. «Ὅποιος θέ-
- 50 λει, νὰ εἶναι πρῶτος ἀνάμεσά σας, ὅς γίνῃ τελευταῖος ἀπ' ὅλους, ὑπηρέτης ὧν καὶ διάκονος ὧν»¹⁵ Διότι αὐτὸς ποῦ ὑψώνει τὸν ἑαυτὸν του, θά ταπεινωθῇ καὶ αὐτός

4. Λουκ. 15, 7.

5. Ἰωάν. 8, 37.

6. Ἰωάν. 7, 37.

7. Ἰωάν. 11, 36, 8, 51.

8. Ἰακωβ. 1, 8, 7, 3.

9. Ματθ. 11, 28.

10. Ἰωάν. 14, 21.

11. Ἰωάν. 14, 23.

12. Ματθ. 7, 11 Λουκ. 11, 13.

13. Ματθ. 4, 17.

14. Ματθ. 7, 7-8. Λουκ. 11, 9-10.

15. Μάρκ. 10, 43. 9, 35.

- πὸν καὶ αὐτὸς θλάται τότε καθαρὰ τὰ ὑπάρχοντα πάθη
τῆς ψυχῆς του Δηλοῦθ, τὴν φιλοδοξίαν τὴν φιλχυρι-
σαν, τὴν μνησκακίαν τὴν μισαδελφίαν, τοὶ φθόνον, τὴν
ζήλειαν τὴν φλονεικίαν τὴν ὑπερηφάνειαν²¹ καὶ ἀκολου-
θῶς ὅλα τὰ ἄλλα. Θετῶν, λοιπὸν, ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ
90 δεσὺν καυστήρας ταπεινώσας καὶ πνέει καὶ ζητεῖ
θερμῶς τὴν βοηθίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε θλάτει φανερά
τὴν γὰρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ἐρχεται καὶ νὰ ξερ-
ριζῶν τα πύθη ἐκ-ἐκ καὶ νὰ τὰ ἐξαφανίσῃ, μέχρις
οἷου καταστήσῃ τὴν ψυχὴν του τελειῶς ἐλευθέραν ἀπὸ
ὅλα αὐτὰ. Διότι ὁ ἐρχομος τοῦ Παράκλητου δεν ελευθε-
ρῶνε τὴν ψυχὴν μερικῶς, ἀλλὰ τελείως καὶ καθαρώς.
Καὶ μαζί μὲ τὰ πάθη τοῦ εἶπομεν, ἡ χάρις τοῦ Πνεύμα-
τος δίδκει καὶ καθὲ ἐκκλησίαν, καθὲ ἀμελείαν, καθὲ ρα-
θυμίαν καὶ ἀγωνίαν, λήθην καὶ ναστριμαργίαν καὶ καθὲ
100 φιληδοσίαν. Ἐτοί ἀναιώνει καὶ ἀνακαινίζει τὸν ἀνθρώ-
πον ψυχικὰ καὶ σωματικὰ ὥστε νὰ νοιωθῇ ὁ ἴδιος πῶς
δὲν φορεῖ τίλεον σῶμα φθαρτὸν καὶ βαρὺ,²² ἀλλὰ πνευ-
ματ κόν²³ καὶ αὐλοὶ καὶ ἤδη κατὰλληλον, διὰ νὰ ἀρπα-
γῇ²⁴ εἰς τοὺς οὐρανούς. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ κάνει εἰς αὐ-
τὸν ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος, ἀλλὰ οὕτω καὶ νὰ βλαπῇ
κάτι ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ πρὸς τὰ ἀόρατα δεν τοῦ ἐπιτρέπει. Μὰ
λον δὲ τὸν καθιστᾷ τοιοῦτον, ὥστε, καὶ ὅταν θλεπῇ, νὰ
εἶναι σὰν νὰ μὴ θλεπῇ. Διότι, ὅταν ὁ νοῦς ἐνωθῇ μὲ τὰ
νοητὰ, ἐξέρχεται²⁵ ἐντελῶς ἐξω ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ πρά-
γματα, μολοὶσι ἐνδιατρίδων πῶς τα θλεται.
- Καὶ ἔτσι ἐνδιατρίδων εἰς αὐτὰ ὅπως λέγει ὁ ἄγιος·
«Ἡ πατρις ἡ ἰδικὴ μας εἶναι εἰς τοὺς οὐρανούς»²⁶ τὸ θέμι-
110 μας εἶναι, προσηλωμένον ὅχι εἰς τὰ ὁρατά, ἀλλὰ εἰς τὰ
ἀόρατα»²⁷ καταλάμπεται καὶ φωτίζεται καὶ καθημερι-

21 Φιλιπ. 1, 15. Γαλ. 5, 20.

22 2ο Κορ. 5, 16.

23 α. Α' Κορ. 15, 44.

24 Ἡ ἐκείσεως (=μετατόσεως ἐκ τῆς οἰκίας θένους, τοῦ νοῦ
ἐκ τῶν αἰσθητῶν καὶ ἡ ἀναψὺς του μὲ τὰ νοητὰ δεν ἀνηκεῖναι τὸν χορη-
σμοῦ τοῦ νοῦ ἀπὸ τῆ ἀνθρώπινης σῶμα ἀλλὰ νὰ ὑπάρδωσιν καὶ ὑπερανέ-
δωσιν τῶν ἀνθρώπινων θυμῶων ἐν τῇ ζωῇ. Ὁ νοῦς μετασκαλεῖται
καὶ ἐκκινουεὶ διὰ τῆς παρουσίας καὶ συνθέσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύμα-
τος, νὰ μεταχρῇ εἰς τὴν θεαν ζωὴν, τὴν ὅπου ἀντιθέτω καὶ εἰς τὸ σῶμα.
Αἱ ἐκείσεως δε διὰ τὸν Ἁγίον Ζωμῶν ἀνέκουν εἰς τοὺς ἀρχαίους, διότι
διὰ τοὺς τελείους ἡ θεὰ τοῦ φωτός εἶναι μόνως ἐμπειρία.

25 α. Θεσσαλ. 4, 17.

26 Φιλιπ. 3, 20.

27 Β Κορ. 4, 18.

νῶς αὐξάνει εἰς τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν. Καταργεῖ τὸ νηπιῶδες φρόνημα καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν ἀνδρικήν τελειότητα.²⁷ Διὰ τοῦτο καὶ συμφωνῶς πρὸς τὸ μέτρον τῆς ἡλικίας τυλ.²⁸ δηλαδὴ μετὰ τὴν πνευματικὴν του προκοπὴν μεταμορφώνει τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας καὶ γίνεται ἀνδρειότερος καὶ ἰσχυρότερος εἰς τὸ νὰ τρῶσιν αὐτὴν τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ἡμέραι μὲ τὴν ἡμέραν λοιπὸν ἐκπληρωνῶν αὐτὰς ἀντιλόγως πρὸς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καθάρζεται ἀκόμη περισσότερο λαμπρυνεται, φωτίζεται καὶ ἀζιώνεται νὰ θλήτῃ ἀποκαλύψει μεγάλων μυστηρίων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα οὐτε τὸ εἶπεν καὶ οὐτε ποτε δύναται νὰ ἴδῃ τελειῶς κατεῖναι²⁹ ἀπ' ἐκείνους που δὲν ἠγωνίσθησαν νὰ φθάσουν εἰς αὐτὴν τὴν καθαρότητα. Μυστήρια δὲ ὀνομάζω ἐκεῖνα που φαίνονται ἀπὸ ὅλους ἄλλαι δὲν κατανοοῦνται. Διότι ἐκεῖνος που φωτίζεται ἀποκτά³⁰ ἀπὸ τὸ καινουργεῖν Πνεῦμα καινουργεῖα μάτια καὶ καινουργεῖα αὐτιά καὶ δὲν βλέπει πλεονεξίαν ἀνθρώπου αἰσθητῶς τὰ αἰσθητὰ πράγματα, ἀλλὰ, ἐπειδὴ ἔχει ὑπερνασθῇ τὰ ἀνθρώπινα ὄρια, βλέπει τὰ αἰσθητὰ πνευματικῶς καὶ ὡς εἰκόνας -ὦ, φοράται. Τὰς δὲ μορφὰς τὰς παρίστανται εἰς τὰ αἰσθητὰ τὰς βλέπει ὡς ἀφανοὺς καὶ ἀσχηματίστους. Ἀκούει ὅχι φωνὴν ἢ φωνὰς ἀνθρώπων, καὶ τὸ εἶπεν κανεὶς εἶς, ἀλλὰ μόνον τὸν ζῶντα Λόγον τοῦ Θεοῦ ὅταν διέρχεται δια μέσου φωτὸς ἀνθρωπίνης. Ἡ ψυχὴ αὐτὸν καὶ μόνον ὡς γνώριμον καὶ

27 Ἐφεσ. 4, 13 14. Α' Κορ. 13, 11

28 Ἐφεσ. 4, 13

29 Διὰ τὸν ἴδιον Συμβεβην ἡ θεὰ καὶ ἡ χριστιανὴ τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ ἐπιτοχῶνται μετὰ τὴν ἀνάστασιν. τὴν ὁφθαλμὸν καὶ τὴν ἀλλαγήν τῶν αἰσθησῶν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ ἀνθρώπος, ἐκείνος καὶ νῦν ἀφ' ὧν μού, ὅσα δὲ ὁσάποτε καὶ νῦν μὲ τὴν γὰρ, τοῦ ἁγίου Λεωφάν, καὶ ὅτι ἐκταίνεται διὰ τὴν θέαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐνέει τέλος εἰς τὴν αὐτὴν θεάν του, γὰρ, ἡ προσλαβάνη, τὴν νὰ μεταλλάσσεται, καὶ ἀποκαλύπτει, εἰς τοὺς ἀγγέλους, ὅτι καὶ ἐκταμένους ἀπὸς καὶ βλέπειν τὴν κρυμμένην ἀπὸ τὴν ἀνθρώπου νῦν σόμα φυσικῶν, ὅλως, ἡς θεοῦ, ὅτι ἡ ἐκταμένη, τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀπείρου ἀγάπης τοῦ ἁγίου ἐκταμένης εἶναι καὶ ἡ ἀνταγμία τοῦ ἁγίου Ἐρητύου τοῦ Παλαμῶν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ὁ ὁφθαλμὸς τῶν μαθητῶν μετακαταστήνεται, εἶδον τὸ πᾶν τῆς μεταμορφώσεως, αὐτὴν ἴσην ὁπάρχουσαν θεῶν, ἀνταγμία, τῆς θεότητος. Ὁ ἐκταμένης ἐκταμένης εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὸν ἁγίον Ἐρητύου τὸ αὐτὸ καὶ τὴν μὲ ἀπορροπία ἀπὸ τῶν ἁγίων Πνεύμα ἐκταμένης αὐτὸν τὸν θεόν, κοσμον εἶναι κατὰ τὸν ἁγίον Συμβεβην τὰ αἰσθητὰ μάλιστα κατὰ τὸν θεόν, τὰ αὐτὴν πνεύμα, καὶ ὅτι καὶ ὅτι ἐκταμένης ἀπὸ τῶν ἀπορροπίων. Ἀπὸ τῶν ἐκταμένων ἐκταμένης καὶ ἐκταμένης εἶδον τὸ ἁγίον, Συμβεβην σκαλίζει καὶ συμπληρώνει τὴν κατὰ τὸν θεόν, κατὰ τὸν θεόν, κατὰ τὸν θεόν, ἐκταμένης εἶναι αὐτὴν...

30. Α' Τιμ. 6, 16.

πρόσωπον εἰς αὐτὰ οὔτε νὰ τα καταλάβῃ ἄλλα συνέχε-
τα, ἀπο φόβον καὶ τραχὺν καὶ ἐπιτροπὴν καὶ κραυγάζει·
«Ποῖος εἶμαι ἐγὼ Κυρίε, κα' τὸς εἶναι ο αἰκὸς τῆς Πα-
τρος μου,³⁶ διότι ἐνεπιστευθὺς εἰς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον τέ-
τοια μυστήρια. Καὶ μὲ ἑκάμες μὲ τρόπον θυμαστόν, ὅχι
μόνον θεατὴν αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ μέτοχον καὶ
κοινωνόν.

- 170 Αὐτὸς λατὸν ὑπερέβη ὅλην τὴν δημιουργίαν καὶ δὲν
θέλει πλέον νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ ἀσχοληθῇ με τὰ πρά-
γματα τῆς κτίσεως. Διότι ἀποκτῶν, τὸν Δεσπότην τῶν
ἀγγέλων δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἑαυτοῦ του νὰ ἐκείνῃ πε-
ρὶ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φυσικῆς τῶν ἀγγέλων πού διακο-
νῶν τὸν Θεόν, διότι γνωρίζει, ὅτι αἰτὸ δὲν εἶναι ἀρε-
στόν εἰς τὸν Θεόν το νὰ τοῦχεσεται ὅλην ὁ ἀνθρω-
πος ἐκεῖνα πού ὑπερβαίνει τὴν ἀνθρωπίνην δυνατότη-
τα. Διότι, ἀν ἐπροσπαθῇμεν νὰ μὴ πολυφρονῶμεν τὰς
θεῖας γραφὰς πολλῶ μάλλον δὲν πρέπει νὰ περὶ φρα-
ζόμεθα τελειῶς τιποτὲ πῆραι τῶν ὁσων ἔχουν γραφῇ.
- 180 Ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς βλέπει τὸν Θεόν, διότι εἶναι δυ-
νατὸν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ὅσον κρίνει ὁ Ἰῆος
ὁ Θεός, καὶ ἀγωνίζεται νὰ τὸν βλέπῃ ἀκατάπαυστα καὶ
παρακαλεῖ νὰ τὸν βλέπῃ καὶ μετὰ αὐτοῦ τὸν βασιλεῖον του
πάντοτε καὶ ἀκριεῖται μόνον εἰς τὴν θεσιν ἐκεῖνου καὶ δὲν
χρειάζεται τιποτὲ ἄλλο. Ἀ' αὐτοῦ καὶ διν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐγ-
καταλεῖψῃ τὸν Δεσπότην καὶ Θεόν, ἀπο τὸν ὁποῖον γε-
μίζει φῶς καὶ ἀπολαμβάνει τὴν αἰωνίαν ζωὴν κα' νὰ ἐπι-
στρέψῃ, διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς συνδουλούς του. Αὐτὸς, ἐπειδὴ
βλέπεται, δηλαδὴ ἐλλάμπεται ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ βλέπει,
καὶ αὐτὸς τὴν ὑπερβολὴν δόξαν του, δὲν πρόκειται οὐ-
τε νὰ σκεφθῇ διὰ νὰ τὸν ἴδουν οἱ ἄλλοι, οὔτε ποῖος εἶναι
καὶ εἰς ποῖαν δόξαν εὐρίσκεται. Διότι καθ' ἑαυτὴν ψυχὴ
εἶναι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ καθε φιλοδοξίαν. Καὶ ἐπειδὴ εἶ-
ναι στολισμένη μὲ τὸν λαμπρότατον καὶ θαυρὸν κὸν χιτῶ-
να τοῦ Γνευσματος καὶ πληρωμένη ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν
190 δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὅχι μόνον δὲν ὑπολογίζει τὴν δόξαν
τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ὅταν τοῦ τὴν προσφέρουν οἱ
ἀνθρώποι οὔτε κἀν στρέφεται πρὸς αὐτήν, καθὼς ψυχὴ
καὶ βλέπεται ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ αἰτὴ πάλιν βλέπει τὸν
Θεόν, δὲν θὰ ἐπιθυμῇ ποτὲ καθόλου νὰ ἴδῃ κάποιον
ἄλλον ἀνθρώπον ἢ νὰ τὴν ἴδουν οἱ ἄλλοι.

36 Α' Κορ. 13 18 Β Κορ. 7. 18.

37 Β Κορ. 6 3 10

200 Δι' αὐτό, σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί ἐν Χριστῷ ἅς μὴ ἐπι-
 θυμῶμεν νὰ μανθανῶμεν μὲ λόγια μόνον τὰ ἀνεκδιήγη-
 τα, πρᾶγμα τοῦ εἶναι ἀδύνατον καὶ εἰς τοὺς διδασκά-
 λους καὶ εἰς τοὺς ἀκροατάς. Διότι οὔτε ἐκεῖνοι ποὺ δι-
 δάσκουσι περὶ νοητῶν καὶ θείων πραγμάτων, ἡμποροῦν
 νὰ δώσουν ἀκριβῶς φανεράς τὰς ἀποδείξεις μὲ παρα-
 δεῖγματα καὶ νὰ παραστήσουν πραγματικὰ τὴν ἀλη-
 θεϊάν των οὔτε πάλιν ἐκεῖνοι τοὺ διδάσκονται ἡμποροῦν
 νὰ μάθουν μὲ τὰ λόγια μόνον τὴν ἐνέργειαν τῶν λεγο-
 μένων.

210 Ὡς ἀγωνιῶμεν λοιπὸν νὰ ἀποκτήσωμεν ὅλα αὐ-
 τὰ μὲ πρᾶξι, μὲ μόχθον καὶ κόπους καὶ νὰ φθάσωμεν
 εἰς τὴν θεωρίαν των ἔτι, ὥστε νὰ διδασκῶμεν ἐκεῖθεν
 τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν. Καὶ νὰ δοξασθῇ ὁ Θεὸς εἰς
 ἡμᾶς μὲ τὸ νὰ εἴμεθα ἡμεῖς εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν
 καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν δοξάζωμεν μὲ τὴν γινώσκιν δυν αὐτῶν
 τῶν μυστηρίων καὶ αὐτὸς νὰ μᾶς δοξάσῃ ἐν Χριστῷ τῷ
 Θεῷ ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ὅλη ἡ δόξα εἰς τοὺς
 αἰῶνας. Ἀμήν

1] Ἰερὸν δὲ παρὰ τὸν ἀγ. πνεῦμα καὶ τὴν
 ρῆξιν ὁ πῶτος καὶ δεύτερος Κωνσταντῖνος ἡ ἐκ-
 κλησία τοῦ Θεοῦ μετὰ τοὺς ὁσους καὶ τὴν
 φωνὴν καὶ μετὰ τὴν ἁγ. πνεῦμον, ὡς τὴν
 ἀγ. τῆς μεσοπύλης καὶ τῶς ὁσους τοῦ
 τοῦ λέγοντος ἐφ' ὅρα κατὰ τὴν ἁγ. πνεῦ-
 μον ἐκείνων τοῦ ἀποστόλου καὶ τὴν
 ὡς τὴν ἀσχετοσύνην.

ΛΟΓΟΣ ΙΕ΄

[illegible]

1	D	h22	6	14
2	I ₁	1	3	
3	I ₂	3	23	
4	I ₃	4	1	
5	I ₄	4	3-8	

“Ὅσοι λοιπόν εὐρίσκοντα κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ προποταρικοῦ σκότους καὶ πρὸς τὸ νοητὸν ἐκεῖνο φῶς, ἀπὸ ὅπου ἐξέπεσει ὁ προπάτωρ, δὲν θελοῦν νὰ προσλάβουν αὐτοὶ ἐκείνους που εἰρσκενται μέσα εἰς αὐτὸ τὸ φῶς καὶ συνολογῶν ὅλα τα πραγματά τοῦ φωτός, τοὺς θεωροῦν ἐχθρούς καὶ ἀντιπάλοις· διότι πληγώνοντα ἀπὸ τὰ λόγια τῆς “Ὅταν μια ἀκτίς τοῦ ἡλίου εἰσελθῇ ἀπὸ κάτου μέσα εἰς ἓνα σκοτεινὸν δωμάτιον σὰν θέλος τρυπᾷ καὶ διαχωρίζει τὸ σκότος.” Ἐν καὶ ὁ θεοπνευστος λόγος ἐνὸς αἰοῦ καὶ πνευματικοῦ ἀνθρώπου γίνεται δικσπος μάχα· ρα⁶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σαρκικοῦ ἀνθρώπου· καὶ προῖκει πόνον εἰς αὐτὴν καὶ τὴν παρακαλεῖ ἀπὸ τὴν ἀγνωσίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν εἰς μῖσος καὶ ἀντιλογίαν.

Ἐκεῖνος που πιστενει ὅτι γνωρίζει κάτι, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ⁷ τίποτε, καὶ ἀγγελον εἶναι ἰδῇ νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸν οὐρανόν⁸ πρὸς αὐτόν, τὸν ἀπειθακρυνε σάν κάποιον πονηρόν θαύμονα. Καὶ αἱ ἀκόμη ἰδῇ ἀποσταλον ἢ προφήτην Θεοῦ, τοὺς ἀποστρέφεται σάν καποιον ἄλλον Σίμωνα Μακρον. “Ὡ τῆς χειρίστις πωρωσεως.” Ὁ τυφλὸς θεωρεῖ τυφλον αὐτόν περ ελετεῖ καὶ ὁ πραγματικὰ πωρὸς θεωρεῖ μωρολογία τὰ λόγια τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Συχνὰ ὁ τυφλὸς ἀκοῶν νὰ λέγων μερικο, πὼς δὲν λάμπει, τὴν νύκτα ὁ ἥλιος, δὲν πιστενει εἰς αὐτοὺς καί, ἐνῶ εἶναι μεσημέρι πιστεύει ὅτι εἶναι νύκτα, διότι νομίζει πὼς τὸν ἀπατοῦν καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ αὐτοὺς ἐπεὶ δὴ ἀμφιβάλλει, εἴταν ἀκοῇ φῶς κατὰ τὴν ἡμεραν ἢ σκοτος κατὰ τὴν νύκτα. Τοῦτοτρόπως κάνουν καὶ ἐκεῖνοι που εὐρίσκοντα μέσα εἰς τὸ σκότος τῶν παθῶν⁹ καὶ ἔχον τυφλὴν τὸν νοῦν ἀπὸ τὴν ἀγνωσίαν ἢ καλλίτερα δὲν ἔχον ἀποκτήσει νοῦν Χριστοῦ.¹⁰ Οὗτοι θεωροῦν ὡς ἀνόητον τὸν σωφρονα καὶ ὡς σώφρονα τὸν ανοητον. Δι’ αὐτοὺς δικαιολογημένα ὁ προφήτης Δαυὶδ λέγει, “Ὁ ἀσυνετος καὶ ἀνόητος ἀνθρώ-

6. ᾠδρ. 4, 12.

7. Β Κορ. 3, 3.

8. Γαλ. 6, 5.

9. Γαλ. 1, 8.

10. Ψαλμ. 105, 10.

11. Α Κορ. 2, 16.

προς θά χαθῇ ὅλως διόλου»¹² Ὡστε λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ διασπρεθλῶνουν¹³ τὴν Γραφὴν συμφωνῶς πρὸς τὰς προσωπικὰς τῶν ἐπιθιμίας καὶ αὐτοφθερονταὶ μέσα εἰς τὰ παθητῶν, ἂν καὶ δὲν παθαίνει αὐτοὶ ἡ Ἁγία Γραφή, ἀλλ' αὐτοὶ ποὺ τὴν ταρπιοιοῦν.

60 Πῶς λοιπὸν, εἶπε μου συ ποὺ ἔχεις ὀρθὴν κρίσιν τῶν πραγμάτων, πῶς οἱ τυφλοὶ θὰ ἔμπορέσουσι ἀφ' ἑαυτῶν νὰ διακρίνουν ποτὲ ὀρθῶς τὰ νοήματα τοῦ φωτός, αὐτοὶ ποὺ δὲν καταδεχονται ἀπο τῆς ὑπερφανείας τῶν νὰ μαθητεύσουσι; Διοτι, ὁ τυφλὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ποὺ δὲν θάλεπε τὸ φῶς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ διακρίνῃ τὰ γράμματα ποὺ εἶναι μέσα εἰς τὸ φῶς, Πολλῶ μᾶλλον δὲ ἐκεῖνος ποὺ εἶναι τυφλὸς εἰς τοὺς νοῦν καὶ δὲν ἔχει μέσα του τὸν νοῦν Χριστοῦ¹⁴ πῶς ἔμπορεῖ νὰ στοχασθῇ τὰ νοήματα ἐκεῖνα ποὺ εὐρίσκονται μέσα εἰς τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, Ἀκομὴ καὶ ἂν μωρικὸς ἢ ἀβήτης αὐτὰς μὲ τὰ σωματικὰ μάτια μολοντι εἶναι γραμμένα μὲ τρόπον αἰσθητόν, νομίζω πως αὐτὸς οὐδεποτε θὰ ἔμπορεῖ νὰ ἴδῃ τὰ πνευματικὰ καὶ ὅλα καὶ φωτόμορφα πραγματὰ μέσα εἰς ἓνα χῶρον ὁλικὴν καὶ σκοτεινὴν.

70 Καεῖς λοιπὸν μὴ σᾶς πλανᾷ¹⁵ Ὁ Θεὸς εἶναι φῶς¹⁶ καὶ ἐκεῖνους μὲ τοὺς ὁποίους ἐκινεῖται, ἀναλογα μὲ τὴν καθυστατητὰ τοὺς τοὺς κάνε μετόχους τῆς ἰδικῆς του λαμπρότητος¹⁷ Καὶ τότε ἡ σῶση μὲν λαμπρὰ¹⁸ τῆς ψυχῆς, δηλαδὴ ὁ νοῦς, γνωρίζει ὅτι τὸν θεῖόν τὴν περιετόλιξε καὶ τὴν ἐκωπολίσεν. Ὡ τι θαῦμα Ὁ ἄνθρωπος

12. Ψαλμ. 48, 11

13. Β' Περ. 3, 3, 16.

14. Α' Κορ. 2, 14

15. Α' Ψαλμ. 8, 7.

16. Εἰς τὴν 29ην κατηχητικὴν, ὁ Ἅγιος Σήμερον ἔτιμα¹ ἐκκρίνετερον καὶ ἐκτελέστερον διὰ τὸν θεόν υἱόν, τὸν Ἐσθ' ἐκδοκτικῶς ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Θεὸς μὲ τὸ νὰ εἶναι φῶς δακρύει μιαν πραγματικότητα τῆς, ἡρώτης εἰς τὰς σχέσεις τῆς μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Θεὸς φανεροῦται, μεταδίδεται, γνωρίζεται ὡς φῶς. Αὐτὸ δὲ κατανοεῖται διὰ πιστητῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶν καὶ νοῦν ἔχει. Ἐπεὶ καὶ ἐκείνων, οἷον τοῦ τῆς μεταμορφώσεως. Τὸ φῶς τῆς μεταμορφώσεως ἀποκατεῖ τὸν ἀρραβῶνα τῆς ἐπαρσοῦν πρὸς πρόσωπον² φέως τοῦ θεοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν Ἀρχίζε, ἐντεθῇ³ ὅτι ἡ βασιλεία εἶναι, συγκρατῆσας θεϊκῆς, οὐ μετῴδου, τοπικῆς, φανεροῦται ἐνὸς ἡμῶν.

17. Α' Ψαλμ. 1, 5.

18. Ἡ ἔνωσις αὐτῆς ἀνθρώπου μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα κατὰ τὸν τῶτον τῆς Τριάδος, οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ γάρνιν, στηρίζεται εἰς τὴν δυναμικὴν καὶ συμβολικὴν περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀντιληπτὴν περὶ τῆς «κατ' εἰκόνα» δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν ἀντιληπτὴν αὐτὴν ὁμοῦς θὰ ἐκάλυπτεν διακόλπος μελέτη.

ένώνεται με τὸν Θεὸν πνευματικῶς καὶ σωματικῶς χω-
 ρίς θεοσιῶς ἡ ψυχὴ νὰ χωρίζεται ἀπὸ τὸν νοῦν οὔτε πα-
 λιν τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ὁ ἀνθρώ-
 πος μετὴν ἔνωσιν αὐτῇ γίνεται τρισιπόστος κατὰ
 χάριν «εἰς θέσει θεός».¹⁹ ἀπὸ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ ἀπὸ
 τὸ θεῖον πνεῦμα καὶ μετέλαβε. Τότε ἐκπληρώνεται ἐκεῖ-
 νο ποῦ εἶπεν ὁ προφῆτης Δαυὶδ. «Ὑγὼ εἶπα· εἰσθε ὅλοι
 80 σὰς θεοὶ καὶ υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου».²⁰ Ὑ'οι Ὑψίστου σημαίνει,
 ὅτι εἰσθε πλασμένοι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν²¹ τοῦ
 Ὑψίστου, θεῶτα γεννήματα γεννημένα ἀπὸ τὸ θεῖον Πνεῦ-
 μα.²² Πρὸς αὐτοὺς παλὺ «ὕλογα» εἶπε καὶ παντοτε λέγει
 ὁ Κύριος. «Μείνατε ἐνωμένοι μαζί μου διὰ νὰ καρπο-
 φορήσετε πλουσίως».²³ — καρπὸν ἐννοεῖ τὰ πληθῆ ἐκεί-
 νων ποὺ σῶζονται ἀπὸ αὐτοῦς — καὶ προσθέτει. «Τὸ κλῆ-
 μα ἂν δὲν μείνῃ εἰς τὴν ἀμπελον, ξηραίνεται καὶ ἔστι τὸ
 καῖόν».²⁴ Μείνατε λοιπὸν, σεῖς ἐνωμένοι μαζί μου καὶ ἐγώ
 90 θὰ μένω μαζί σας».²⁵ Πῶς λοιπὸν τώρα ὁ Χριστὸς μένει
 μέσα μας καὶ πῶς πάλιν ἡμεῖς μένομεν μέσα του, ὁ ἴδιος
 ὁ Κύριος μάς τὸ ἐδίδαξε λεγὼν. «Συ τᾶτερ, εἶσαι ἐν
 ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν σοὶ»²⁶ καὶ αὐτοὶ ἐν ἐμοὶ²⁷ καὶ ἐγὼ ἐν αὐ-
 τοῖς».²⁸ Καὶ θέλων νὰ θεοδαώσῃ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει τὸν
 λόγον καὶ λέγει. «Αὐτοὶ ἐν ἐμοὶ»²⁹ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς».³⁰ κα-
 θὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν σοὶ».³¹ ἀκόμη δέ, διὰ νὰ
 μὴ ἀμφιβάλλουν καὶ οἱ ἀκροαταὶ προσθετεῖ καὶ λέγει.
 «Καθὼς με ἠγαπήσατε σὺ, τοὺς ἀγάπησα»³² καὶ αὐτοὶ κατε-
 νόησαν ὅτι σὺ με ἀπέστελλες».³³ Εἶναι ὀλοφάνερρον λοιπὸν
 ὅτι, ὅπως μένει ὁ Πατὴρ εἰς τὸν Υἱόν³⁴ του καὶ ὁ Υἱὸς
 κατὰ φύσιν, εἰς τὸν κολπὸν τὸν πατρικόν,³⁵ ἔτσι καὶ ἐ-

-
19. Ματθ. 23, 8.
 20. Παλμ. 81, 6.
 21. Γεν. 1, 26.
 22. Ἰωάν. 8, 8.
 23. Ἰωάν. 15, 8, 9, 10, 11.
 24. Ἰωάν. 15, 4, 6.
 25. Ἰωάν. 15, 4.
 26. Ἰωάν. 17, 21.
 27. Ἰωάν. 17, 21.
 28. Ἰωάν. 17, 26, 23.
 29. Ἰωάν. 17, 21.
 30. Ἰωάν. 17, 26, 23.
 31. Ἰωάν. 17, 21.
 32. Ἰωάν. 17, 23.
 33. Ἰωάν. 17, 25.
 34. Ἰωάν. 14, 10.
 35. Ἰωάν. 1, 18.

κεῖνοι, τοὺς ἔχουν ἀναγεννηθῇ ἀπὸ τοῦ θεοῦ Πνεῦμα⁸⁶ καὶ ἔχουν γ'· νει μέ τῶν σωρεσῶν τοῦ Θεοῦ ἀδελφοί. τοῦ Χριστοῦ καὶ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ θεοῦ μενοῦν ἐν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτοῖς⁸⁷ κατὰ χάριν.

- 100 Ἐκεῖνοι λοιπὸν τοὶ δὲν ἔγνων τέτοιοι καὶ δὲν ἠλοώθησιν καθόλου κατὰ τὴν πράξιν τὴν γινώσιν καὶ τὴν θεωρίαν, τὼς δὲν ἐντρέπονται νὰ ὀνομάζωσιν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν χριστιανῶν, Πῶς ἀκόμη τολμοῦν νὰ ἀπολογου-
ν τὸ στόμα τῶν καὶ νὰ ὁμιλοῦν μὲ ἀναβεσιν διαμαρτυρήρια τοῦ Θεοῦ τὰ «καρμμένα» ἐνῷ ἀνιπαυονται, ὅπως εἰς τὰ σιγῶμα, ἐπῶν εἰς τὴν ἀμείλειαν. Τῶς δὲν κοκκινίζου-
ν νὰ συ, καταλέγουσιν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν μετὰ-
110 ξῶ τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ τοὺς συληφίθοι μὲ τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους. Πῶς δὲν «ρεμαζοῦν νὰ γίνωνται συνδροκοί μὲ τοὺς ιεροὺς καὶ ἑροῦργο καὶ λειτουργοὶ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Λεστίου; Μένω τελείως κατὰ τληκτός ἀπὸ αὐτὰ ἀλλ' ἡ τυφλωσις τοῦ νοός, ὅπως ἐλέχθη καὶ ἡ ἀνισοθροισία καὶ ἡ ἀγνοία τοῦ τὴν ἀκολουθοῦν καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ γεννᾶται ἀπὸ αὐτὰς τοὺς καὶ νὰ πιτιᾶν, σάν τὴν λάσπην, τὸν πραγματικὸν χρυσὸν τὸν τιμιώτατον λίθον⁸⁸ αὐτοὶ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ὡς τὴν φρικτὴν τὴν τὴν καὶ νὰ ἀνεβαινοῦν ἐπῶν εἰς τὸν Χριστόν σάν εἰς ἐξέδραν ὑψηλὴν καὶ νὰ στέκωνται ἐπῶν εἰς αὐτὴν ἔτσι ὥστε καθέντας ἀπὸ αὐτοῦ νὰ φαίνεται ὅτι ὑπερέχει δυνάμει εἰς τοὺς ἄλλους καὶ νὰ εἶναι περὶ ὅλετος Ποίος ἐπομέ-
νως χριστιανός θὰ τοὺς ὀνομάσῃ αὐτοὺς χριστιανούς.

- 120 Ἀλλ' αὐτὰ, ποῖοι δηλαδὴ καὶ τί λογῆς εἶναι οἱ χριστιανοὶ τὰ ἴδε' ἔτι μὲ τὸν λόγον, ὅπως ἐπῶν εἰς μίαν στηλὴν εἰς ἑκένους ποὺ ἐπιχειροῦν νὰ τα μᾶθουν ὅλα καὶ νὰ ὁμιλοῦν δ' ὅλα καὶ ποὺ νομίζουσιν τὼς εἶναι κάτι, χωρὶς νὰ εἶναι⁸⁹ μὲ σκοπὸν νὰ συγκρίνουν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν μὲ τὸν ἀρχετυπὸν καὶ νὰ γνωρίσουν ποσὸν ἀπεχούν ἀπὸ τοὺς κατὰ ἀληθειὸν χριστιανῶν. Πρὸς σὰς θεδαιῶς ποὺ εἰσθε δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπιθυμεῖτε νὰ μαθαί-
νετε καὶ ἔχετε εὐδοκίαν τὰ αὐτιά σας, ὁ ἴδιος ὁ Δεσπότης τῶν ὅλων θεὸς μέσα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια τοῦ καὶ λέ-

86. Ἰωάν. 3, 3-5.

87. Α' Ἰωάν. 4, 12, 13, 15-16.

88. Εφεσ. 3, 8. Κολ. 1, 26.

89. Α' Πέτρ. 1, 18-19. Ἑβρ. 10, 29.

40. Γαλ. 6, 3.

γει: «Εως οτου ἔχετε τὸ φῶς, τρέχετε πρὸς τὸ φῶς,⁴¹ διὰ νὰ μὴ σᾶς πιασὶ τὸ σκοτάδι.⁴² Τρέχετε διὰ τῆς μετανοίας εἰς τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν του,⁴³ τρέχετε, τρέχετε ἐν ᾧ ὑπάρχει ἡ δυνατοτης τοῦ φωτισμοῦ σας, πρὶν ἀκομῇ σᾶς κιάσῃ ἡ νυξ τοῦ θανάτου,⁴⁴ καὶ ριφθῆτε εἰς τὸ σκοτος τὸ αἰώνιον. Τρέχετε, ζητεῖτε, κρούετε δ' ἅ νὰ σᾶς ἀνοχθῇ ἡ θυρα⁴⁵ τῆς θασλείας τῶν οὐρανῶν καὶ διὰ νὰ εὐρεθῆτε μέσα εἰς αὐτήν καὶ νὰ τὴν ἀποκτησθε μέσα σας.⁴⁶ Διότι, ἐκεῖνοι ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν χωρὶς νὰ τὴν ἀποκτήσουν, ἐκεῖ τοὺς θὰ ἀπελθουν ποῦ καὶ πότε θὰ τὴν εὕρουν, Ἐδῶ λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν προσεταγμένον νὰ παρακαλοῦμεν, νὰ ζητοῦμεν καὶ νὰ κρούωμεν⁴⁷ μὲ μετάνοιαν καὶ δάκρυα⁴⁸ καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐνεργούντες ὁ Δεσπότης ὑπεσχέθη ὅτι θὰ μᾶς τὴν δώσῃ. Ἄν ὅμως δὲν θελήσωμεν νὰ κάνωμεν αὐτὸ καὶ νὰ ἀπακούσωμεν⁴⁹ εἰς τὸν Δεσπότην Χριστὸν, ὥστε ὅσον εἴμεθα ἀκομῇ εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν νὰ ἀγωνισθῶμεν, δ' ἅ νὰ ἀποκτήσωμεν μέσα μας τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁ καίως δὲ θεὸς ἀκούσκειεν, ὅτι ἀπελθωμεν ἐκεῖ νὰ μᾶς λέγῃ. «Τὶ ζητεῖτε τώρα αὐτὴν ποὺ ἐγὼ σᾶς ἐδῶ καὶ αἰεὶ ἠρώτητε νὰ λάβετε, δὲν σᾶς παρεκάλεσα νὰ κοπιάσῃτε καὶ νὰ τὴν λάβετε ἀπὸ ἐμέ καὶ δὲν ἠβελήσατε, ἀλλ' ἀντιθέτως τὴν κατεφρονήσατε καὶ προτιμήσατε τὴν ἀπολαυσιν τῶν φθορῶν καὶ γηίνων ἀγαθῶν. Μὲ ποῖα λοιπὸν ἔργα ἢ λόγια θὰ ἡμπορέσατε ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐξῆς νὰ τὴν εὕρετε;».

Διὰ τοῦτο λοιπὸν, πατέρες καὶ ἀδελφοί, σᾶς παρακαλῶ, ἅς φυλαξώμεν μὲ ὅλον μας τὸν ζῆλον τᾶς ἐντολας τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν θασλείαν τὴν αἰώνιον καὶ νὰ μὴ ἀκούσωμεν τώρα μὲν, «Αὐτὸς τοῦ ἀπειθεῖ εἰς τὸν Υἱόν, δὲν θὰ ᾖ τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ θὰ μείνῃ ἐπάνω του»,⁴⁹ εἰς τὸν μέλλοντα δὲ αἰῶνα. «Φύγετε ἀπὸ ἐμέ,⁵⁰ δὲν σᾶς γνω-

41. Ἰωάν. 12, 36

42. Ἰωάν. 12, 36

43. Ψαλμ. 118, 82

44. Ἰωάν. 9, 4 11, 10

45. Ματθ. 7, 7 Ἰουδ. 11, 9

46. Δουκ. 17, 21

47. Ματθ. 7, 7 Δουκ. 11, 9

48. Ἰωάν. 3, 36.

49. Ματθ. 7, 23.

130

140

150

160

ρίζω, από ποῦ εἴσθε,⁵⁰ ἀλλὰ νὰ ἀκούσωμεν τὴν εὐλογημένην ἐκείνην φωνὴν νὰ λέγῃ «Ἐλάτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου καὶ κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν ποῦ εἶναι ἡτοιμασμένη πρὸς χάριν σας»⁵¹ διότι με ἐθρέψατε, ὅταν πεποιθῆσα διὰ τὴν ἰδικὴν σας σωτηρίαν διότι με τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν μου με ἐποτίσατε, με ἐνδύσατε, με φιλοξενήσατε, με ἐπισκεφθῆτε⁵² καὶ ἐκαθαρίσατε τὰς καρδίας σας ἀπὸ κάθε κηλίδας καὶ κάθε ἀκαθαρσίαν τῆς ἁμαρτίας. Λοιπὸν ἀπολαύσατε τὰ ἀγαθὰ μου, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόλαυσις εἶναι ἀνεκφραστός καὶ ζωὴ αἰώνιος καὶ ἀθάνατος. Αὐτὴν εἴθε νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἡμεῖς με τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

50. Λουκ. 13, 25. Ματθ. 7, 23.

51. Ματθ. 23, 34.

52. Ματθ. 25, 35-36.

XVI

1 Περι τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ περι τοῦ ποια εἶναι ἡ θεωρία τῶν μυστηρίων αὐτοῦ. Μὲ ποῖον τρόπον ἀποκαλυπτοῦνται αὐτὰ εἰς ἐκείνους ποὺ ἔχουν καθάραν τὴν καρδίαν. Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου, ὠφέλιμος διήγησις περὶ ἐνὸς ὑποτακτικοῦ ὁ ὁποῖος μέτᾳς εὐχὰς τοῦ πνευματικοῦ του πατρὸς ἔλαθε πνεῦμα Ἅγιον.

ΛΟΓΟΣ ΙΣ'

10 Ἀδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα, καποῖος νεαρὸς μοναχὸς μοῦ ἐδιηγήθη τὰ ἑξῆς· «Ἦρουν ὑποτακτικὸς ἐνὸς πατρὸς τμικροῦ καὶ ἱσοστασίου τῶν μεγάλων καὶ ὀνομαστοῦν ἅγιον καὶ θαυμαζόν, διότι ἤκουον συχνὰ ἀπὸ αὐτοῦ ὅτι ἔχουν ἐξ οὐρκινῶν θείας ἐλλάμψεως ἐκείνοι ποὺ ἀγωνίζονται καὶ ἐπὶ τλεον ἤκουον ὅτι διὰ τῆς μεριμνίας του οἱ ἄνθρωποι πληροῦνται μὲ θεῖον φῶς καὶ συναμ-
λοῦν μὲ τὸν Θεόν. Καὶ εἶχον τοσάν μεγάλον, μοῦ λέγει, τὸν πόθον καὶ τὸν ἔρωτα δι' αὐτὸ τὸ θαυμάσιον πρᾶγμα, ὥστε μὲ τὴν σκεψίν του λησμονοῦσα ὅλα τὰ ἐπιγεια καὶ τὰ οὐράνια πρᾶγματα. Καὶ ὅχι μόνον αὐτὸ, ἀλλ' ἀκόμη καὶ κάθε φαγητόν καὶ ποτόν ἢ ἄλλην σωματικὴν ἀνεσιν. Ὁ ἅγιος αὐτὸς ἦτο ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους ἁγίους· μεγάλος καὶ ἐκοσμεῖτο μὲ το προσωρατικὸν χάρισμα. Βλέπων λοιπὸν ἐμέ νὰ ἐκτελῶ ἀδυστάκτως ἐκεῖνα μόνον ποὺ αὐτὸς μὲ διέτασεν καὶ νὰ μὴ τρώγω οὔτε νὰ πίνω, ἀλ-

1 Ὁ νεαρὸς ὑποτακτικὸς, περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμιλεῖ ὁ Σιμεὼν εἶναι ὁ Ἰώας ὁ Συμεων καὶ ὁ πνευματικὸς πατὴρ ὁ Σιμεὼν ὁ Βόλαδης. Ὁ βιογράφος τοῦ ἁγίου, Νικηταὸς ὁ Σιτηθῆτης, ἐναρμатуε, πότεν τὴν διήγησιν εἰς τὸν διον κατὰ τὴν οἰσίαν μὲ τὸ αὐτὸ νόημα καὶ τὰ ἴδια γραμματιστικά. Θὰ ἠθέλητο νὰ συμπιρνή κανεὶς ὅτι, ἡ θέα αὐτὴ τοῦ Σιμεων π. νῆθη κατὰ τὴν ἐκκλὴν τῆς θαυμασίας εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Στουθίου ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἁγίου Σιμεων τοῦ Βόλαδου· εἰς ἡλικίαν 28 ἐτῶν κατὰ τὸ ἔτος 977. Ἡ διήγησις φέρει προσωπικόν, αἰθεντικόν καὶ μυατικόν χαρακτῆρα ἀρμύζοντα εἰς τὰς πνευματικὰς ἀναζητήσεις τοῦ ἁγίου Σιμεὼν. Ἐνα ἀπόρη θεῖμα διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ νέου ὑποτακτικοῦ

- 20 λά να είμαι ἐξ ὁλοκλήρου σκεπτικός καὶ νὰ κατατρώ-
γωμαι σάν ἀπο καρπο δηλητηρίων μὲ συμπόνεσε ἀμέ-
τρητα καὶ μὲ προσέ-αξε, μὲ ἐπιτίμιοι νὰ τρώω. Καὶ ἐγὼ
ἔξω ἀπὸ τὴν θέλησίν μου ἔτρωγον, διότι, ἔπεν, ἐφοβου-
μην τὸ ἀμαρτήμα τῆς παρακοῆς. Καὶ ὅσον λαὸν ἔτρω-
γον, τόσοι περισσότεροι ἐφλεγοῦν καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ
υποφέρω αὐτὸ τὸ ἐπιτίμιον, ὥστε νὰ χυνώ τοταυτηδὺν τὰ
δάκρυα καὶ συχνὰ νὰ σηκώνωμαι ἐκ τοῦ τῆν τραπε-
ζαν. Εἶχον τὴν ἐντυπωσιν ὁ ἀναισθησὶς ὅτι αὐτὸ τὸ ἐπ-
τίμιον μοῦ ἐμποδίζει τὴν τροφισιν ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζον
ποῖον πόνοι εἶχον βαθεῖά μεσα μου. Καὶ ἐνῶ ἤμουν εἰς
αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἀννοῶσα ὁ ἄθλιος ὅτι, ὁ ἅγιος
αὐτὸς ἐγνώριζεν καὶ τοὺς κρυπτους λογισμοὺς τῆς καρ-
30 διας μου ὅπως θὰ δείξουν τὰ ἐπομένα.

- Κάποιν λαόν, ἡμεραν ἐπήγαμε μαζ, εἰς τὴν πόλιν²
ὅπου εἶχε τὴν κατοικίαν τοῦ δαυὶδ ἐπ' οὐρεσίν τα πνευ-
ματικὰ τοῦ τέκνου Ἀφού λοιπὸν ἐπερασάμεν ἅλην τὴν
ἡμέραν πλησιεν των πολλοὶ ὠφελούντο καὶ μόνον μὲ
τὸ νὰ τοὶ θλεποῦν τὸ βράδυ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ καλ-
λίον. Καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον καὶ τὸν καυσῶνα
ἐἴμεθα πεινασμένοι καὶ διψασμένοι — διότι εἶχεν τὴν συ-
νήθειαν νὰ μὴ κοιμᾶται πούθειά, μολονότι ἦτο θερμὴ
ἐποχὴ καὶ ἐν τῷ μετὰξυ ἦτο γέρων ἐξήντα περιπυρ-
40 τῶν³ — ἐκαθήσμεν δια νὰ φάγωμεν. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔ-
τρωγον. Ἡμοὶ κατάκοπος καὶ ἐσκεπτόμεν ὅτι, ἐάν φά-
γω καὶ πῶ, δὲν θὰ ἡμπορέσω καθαρὸν νὰ σταθῶ εἰς τὴν
πρὸς εὐχὴν διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ποθομένου. Αὐτὰ
λοιπὸν, μοῦ λέγει, ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου ἐκαθήμην σάν
εἰς ἑκστάσιν.

- Ὁ Ἅγιος, λοιπὸν, ὅταν μὲ εἶδεν ἔτσι, καὶ ἀνελογί-
σθη τὸν κόπον μας καὶ διεκρίνειν τὴν αἰτίαν κοσμημέ-
νος καθὼς ἦτο, ὅπως ἐλέχθη, μὲ τὸ διορατικὸν χάρισμα
διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερμείνα αὐτὰ, σπληκτικῆθη πολὺ καὶ μοῦ
λέγει μὲ προστακτικὸν τῶν «Θαγε παιδί μου, καὶ τίε
50 καὶ μὴ λυπῶσαι ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐξῆς. Διότι, ἐάν δὲν ἔθε-
λεν ὁ θεὸς νὰ σὲ ἐλέγησθ, δὲν θὰ εὐδοκοῦσε νὰ ἐλθῃς
πληροὶ μου». Ἐφάγομεν λοιπὸν — μοῦ λέγει, — καὶ ἐ-
πίομεν περισσότερον ἀπὸ ὅσον ἐχρειάζόμεθα. Ἐτρωγεν

2 Πράττειται δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸ μοναστήριον τῶν Στου-
δίου εὐρίσκειτο μετὰ τοῦ τείγους τῆς πόλεως, εἰς τὴν θυγατρὴν πλευρὴν
ἢ Συναῖον ὁ ἑλλησθε, θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως.

3 Ὁ στίχος αὐτοῦ ἐστὶν τὸ θεμέλιον τῆς χρονολογήσεως τῆς
ζωῆς τοῦ Σιμεὼν τοῦ Μελλισθοῦς.

καὶ ἐκεῖνες ἀκολουθῶν τὴν ἰδικὴν μου ἀδυναμίαν Ἐπει-
 τα, μάλιστα ἐστὶ ὥσα τὴν τρατεῖαν μοῦ εἶπεν «Μαθε ποι-
 δί μου, ὅτι οὔτε εἰς τὴν νηοτητα, οὔτε εἰς τὴν ἀγρυπνίαν,
 οὔτε εἰς τοὺς σωματικὸν κοπῶν οὔτε εἰς καποῖαν ἀλλήν
 ἐνάρετον πράξιν χαίρεται ὁ Θεὸς καὶ οὔτε φαιερῶνεται
 εἰς ἄλλον, παρὰ μόνον εἰς τὴν ταπείνην καὶ ἀπρ' ἐργὸν
 καὶ ἀγαθὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν» Τότε ἐγὼ ἀκούων αὐτὰ
 ἔμεινα ἐκπληκτός ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ τὴν συμβουλὴν τοῦ
 ἀγ' οὐ, καὶ ἐφλεγόμην ἀκόσμη περσσότερον καὶ φέρων
 60 μὲ τὴν ὀξύτητα τοῦ νοός μου εἰς τὴν μνημῆ μου ἐν ρι-
 πῇ ὅλας μου τὰς ἀμαρτίας ἐτλημυρίσας ἀπὸ τὰ δά-
 κρυα Ἐπεσα εἰς τὰ ποταῖα τοῦ, τὰ ἐν γκαλιθὴν καὶ εἴ-
 πα «Εὐχὸν δι' ἐμὲ ἀγίε τιῷ Θεῷ, διὰ τὴν εὐσῶ ἑλεος
 διὰ σοῦ ὅτι ἐγὼ δὲν ἔχω κτεῖνα ἐξ ὅσων κενῶν εἴ-
 πες, παρὰ μόνον ἀμαρτίας πολὺς τας ἀτιμίας καὶ οὐ
 γνωρίζεις» Μὲ συμπονεῖν τότε ἀκούει περσσότεροι ὁ
 ἅγιος, ἐδάκρυσε, μὲ διέταξεν νὰ σηκωθῶ ἀπὸ τὸ ἔοσφος
 καὶ μοῦ εἶπεν· «Ἐχω τὴν θεοδοιοτητα διὰ ὁ Θεὸς που
 μοῦ ἐδωρῖσεν πλοῦσα αὐτὴν ἄριν τοῦ θά τὴν δωρίσῃ καὶ
 εἰς σὲ ἡ πλὴρ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν πίστιν που ἔχεις
 70 πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν ἀναξιοτητα μου»⁴ Τὸν λόγον
 αὐτὸν τὸν ἐδέχθην πάντ' ἀπὸ τὰ. Θεὸς καὶ ἐνόησα τὸ γε-
 γνηνός⁵ ποῦ ἐγένετο μὲ τὸν προφήτην Ἡλίου καὶ ὃν ἑλ-
 σαῖον καὶ ἐπιστάσα ὅτι, αἱ καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀνάλογος, ὁμοῦς
 ὁ Θεὸς εἶναι φιλιθρῶπος καὶ ἐκπληρῶναι αἰτιόμας τὸ
 θέλημα ἐκείνων που τὸν φοβῶνται⁶ Ἐβαλα τάλιν με-
 τάνοισαν, ἐξήγησα εὐχὴν καὶ ἔσθουα διὰ τὸ κελλίον μου
 παίρνων ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἐνταλὴν νὰ κένω μόνον τὸ Τρι-
 σάγιον⁷ καὶ νὰ κοιμηθῶ.

4 Ἐν αὐτῷ ἐγὼ μὲν μὲν καθορῶν ἀποστήσαντες, τοῦ λέοντος ὑποτα-
 κτικοῦ Ὁ Νικητὸς ἀνιστέρει ὁ πρῶτος καὶ μετὰ τὴν ὁμοῦ ἀξίαν εἰς τὸ
 πρόσωπον τοῦ Σιμεὼν καὶ τῆς διὰ τῆς μετὰ τὴν τοῦ Σιμεὼν τοῦ Πάτριος
 θυγατρὸς τῆς διπλῆς χάριτος διὰ τὸν Σιμεὼν ὁ πνευματικὸς πατὴρ εἶναι
 ὁ ἀποστολὸς ἀγγέλου ὁδὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ
 Ἐξαγγελίας μὲ ἀπερὸν πρῶτον ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ τὴν
 ἀπὸ πρῶτον ἀποστολὴν εἰς τὸν καὶ τὸν Θεὸν νικᾷ τὸν ἄριστον τὸν
 Πρωτογενῆ «Τοῦτο νικᾷ ὁ μετὰ τὴν Θεοῦ καὶ ἀποστολὴν ὁ με-
 τὰ τὸν Θεὸν τὴν ὁδὸν τῆς ἰσότητος καὶ τὴν πρῶτον εὐσῶν ὁ
 κερπύριον τοῦ Θεοῦ Ἐνδεῖται εἶναι ἡ ἐπιστολή τοῦ συνδάντος τὸν πρῶ-
 τόν τὸν Ἡλίου καὶ Ἐλίου»

5 1 Bar 2, 9 10

6 Gal 144, 19

7 Τοῦ τριάντισι «Ἄγιος ὁ Θεός Ἄγιος ὁμοῦς, Ἄγιος ἰσθμιατὸς
 ἐλθέσθων ἡμῶς ἔχον τὴν καταγωγὴν τοῦ εἰς τὸ ὄραμα τοῦ προφήτου Ἠσαΐου
 ἀνθ' εἶδεν ὁ προφήτης τὸν Θεὸν ἐπιστάσαντα διὰ τοῦ Ἄγιος, Ἄγιος Ἄγιος

ρίαι καὶ λήθην. ὅλων τῶν λογισμῶν τῶν θιωτικῶν, καθὼς ἐπίσης μοῦ ἐφανερώσε. παραδόξως τὰι τροπον τῆς ἀναχωρήσεως ἀπὸ τῆς παρούσας ζωῆς. Γράμματι βλαμὰ καὶ αἰσθησεῖς καὶ τῶι κῶς καὶ τῆς ψυχῆς ἐκολλήθησαν μόνον εἰς τὴν ἀνεκφραστον εὐφροσυνὴν ἐκεῖνου τοῦ φωτός.

110

Ἄλλα μόλις - σιελχ'ζει το ἀπλετον ἐκεῖνο οὖς παρ' μοῦ ἐφάνη. Δὲν ἤμπορῶ να του προσδῶω κατὸ οἰ ἄλλο πιο ο' κ' εὖον καὶ καταλληλὸν ὄνομα. ἤρχιτε σιγα- σιγα νὰ μετριάζεται καὶ να συστέλλεται τρόπον τινα, ἐγὼ συνιήθον καὶ ἐγνωρίσα αὐτὰ που ἐπρά, ματυρη- σε μέσα μου δι' ἑμῆς ἡ δύναμις του. Ὅταν ὅμως ἀντε- λήφθην τὸν χωρισμὸν τοῦ καὶ ἀνελογισθὴν ὅτι ἐ ἐγκα- τέλειψεν παλιν μόνον εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν με ἐκυριεύσεν τὸτον μεγάλη λύπη. κα τὸσσιν βλαβερα ὄδυνη, ὡστε εἶνα ἀδυσίαν νὰ ἐκφράσω ἐπαξίως τὸ μέγεθος τῆς ποικίλης καὶ φοδοροτάτης ὀδυνης που ἔνοησεν ὡς πρὸς εἰς τὴν καρδίαν μου. Παράστηρε συ, ἐάν ἤμπορῆς, πότερ μοῦ ἔλεγει - τὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ καὶ τὸ ἀμέτρον τῆς ἀγάπης καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἔρωτος καὶ τὸ υἶος τῆς με- γίστης εὐεργεσίας. Λιότ ἐγὼ δὲν ἤμπορῶ οὔτε μὲ τὸ στόμα νὰ ἐκφράσω οὔτε με τὸν νουν νὰ συλλάβω* τὴν ἀκατάληπτον αὐτὴν ὀπτιαν.

120

Ἄλλ' ἐγὼ εἶπα. «Εἶτε μοι συ, σεβασμώτοτε πάτερ καὶ ἀδελφὲ τὰς ἐνεργείας τοῦ φωτός ποῦ εἶδες καθα- ρώτερα καὶ ἀκρ. ζευτεῖσαι. Ὁ δὲ λευκὸς ἐκεῖνος καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ ἡγιωμένοις αὐτῆς τῆς θείας μονυχίας, μὲ γλυκυτάτην καὶ μελίρρυνον φωνὴν ἀμείσως ὁπῆντησε. «Εὐφρανει, πῆτιρ ὅταν φανερώνηται, καὶ πληγωνεὶ ὅταν κρείττεται. * Καὶ πληοῖον μου ἔρχεται καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ ἀνεβαζε. Εἶναι ὁ πολυτίμος Μαρ-

9 Ἡ κατανοησις καὶ ἡ ὁρασις τοῦ Θεοῦ πρὸς Δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἀλλ' ἐν ἀνελιπητικῇ θυσίᾳ, τῷ ἀνθρώπῳ Προσποθέτω. ὅπου, εἴποιαν, μ' αὐτὸν περὶ ἀδελφῶν τοῦ νοῦ. Καὶ ὅπου, κατὰ Δὲν ἤμπορῆς, τὸ πρὸς καὶ πλη- ροῦς τῆς αἰσθησεῖς καὶ τοῦ νοῦ καὶ ἐπὶ ἀσφαλῆ τῆς ἐκαστηροῦ καὶ εἰς τὸν ἄλλον. ἤμπορῶμεν εἶπε να συνιῶμεν, εὖ κατὰ ἑκαστὸν. Μὲν ἐκ περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργουμένη καὶ κινουμένη ἀπὸ ἐξέστην ἐπὶ τὸν καὶ πληθὺς ἔρωτος, καὶ ἐάν ἔλλειψι τῆς ἐκστατικῆς τοῦ Θεοῦ τῆς ἐκστατικῆς αἰσθησεῖς, τὴν σφραγιστικὴν ἔξωθεν καὶ τὴν ὑπερφυσικὴν ἐκ- μὲν πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Αὕτῃ ἐλλείπωσι εἶνα καὶ ἡ μυστικὴ συνείδησις καὶ ἀνωσις ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ.

10 Διὰ τὸν ἀπόρητον πόνον καὶ τὴν ἀμέτρον θαλψιν τοῦ κρυπτομένου φωτός ἐ Σιμωόν οὐκίλ. μὲ μεγαλύτερον πάθος εἰς τὴν 1ην καὶ Δὲν αὐτὸν χαρίστην.

- 130 γαρίτης.¹¹ Τό φῶς αὐτό μέ ἐνδοξε καί μοῦ φανερωεῖται
ὡς ἄστρον καί εἶναι συνεχόως ἀλωομένη εἰς ὅλα Ἄ-
στράπτεi ὡς Ἡλίου καὶ κατανασθίνει διὰ τοῦ αὐτοῦ συ-
κρατεῖται. ἡ κτίσις μοῦ ἡ γένεσις ὅλα τὰ πράγματα τῆς
καὶ μέ προστάζει νὰ προσέχω τὰ ἰδία καὶ τοῦ ὅριος. Εἰρί-
σκομαι κάτω ἀπὸ τὴν στερῆν καὶ ἀναίστηται εἰς τοίχους
καὶ μοῦ ἡ γενίγνται τοὺς οὐρανούς. Σηκώνω τὰ μάτια μου,
διὰ νὰ ἴδω αἰσθητικῶς τὰ αἶμα καὶ βλέπω τὰ πάντα
ὅπως ἦσαν καὶ πρὶν θανάτω δια τοῦ γεγονος καὶ ἀ-
κούω κάποια φωνὴν ἀνωθεὶ νὰ μοῦ λέγῃ μυστικῶς
140 Αὐτὰ εἶναι αἰνίγματα¹² καὶ ἀπαρχαί. Διὸ τὸ τελειόν
δεν προκεῖται νὰ τοῦ ὄρης ἐν ὅσῳ φορῆς τὴν σάρκα. Ἐπί-
στρεψα λοιπόν εἰς τὸν ἑαυτοῦ σου καὶ πρότερον ἀπὸ τῆς
κάνης καὶ ἀπὸ ἐκείνη καὶ θά τοῦ στερήσῃς τὰ ἀγαθὰ
αὐτῆς ἰδοὺ. Ἐὰν δὲ κανὴς καλεῖται σφαλερὰ θὰ ἀποβλεπῇ
εἰς τὴν ταπεινότητα σου. Ἀλλὰ σὺ μὴ ποιεῖς ἀπὸ τοῦ
νὰ φρενιτίζῃς διὰ τὴν μετέσταναι. Διὸ αὕτη ἐνωεῖται μέ
τῆς ἰδίας μου φωνῆς ὡς καὶ ἐξαρτῶνται τὰς ἀμαρ-
τίας καὶ τὸ παρελθόντος καὶ τοῦ παριούτος.

- Αὐτὰ λοιπόν ἦκα καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νεαρὸν αὐτὸν μο-
ναχόν, πατέρες καὶ ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς. Ἐξίστην Ἐγι-
να ὅλο συντρομος, διότι ἐνώθησα αἰετοῦ εἰς τοῖον ὕψος
θεωρίας καὶ γνωσεῖς ἀνῆλθει τοσόν συντομα ἀπὸ τὴν
ἀγαπῆν μένον καὶ τὴν πίστιν¹³ πρὸς τοὺς πνευματικὸν τοῦ
πατέρα καὶ τοῖς ἀγαθὰ ἐξ ἀνάγκης ἡξιώθη νὰ ἴδῃ καὶ νὰ
150 ἀπολαύσῃ, ἐφ' ὅσον εἶχεν πλεονεξία ἀποβάλλει τῇ ἀνθρωπι-
νῇ ἀσθένειαν καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου εἶχε γινεῖ ἀγγέλως.

- Διὰ τοῦτο λοιπόν σὰς παρακαλῶ ἐν Χριστῷ ἀδελ-
φοί, ὡς ριψώμεν μακριὰ μὲς καὶ ὅσῳ καὶ καθε μέ-
ριον¹⁴ αἵτης τῆς ζωῆς. Ἀς μὴ ὁμολογῶμεν τὰς ἡδονὰς τῆς
σαρκός, τὴν καλοπέρασιν τοῦ σώματος τὴν ἀνεψι καὶ
τὴν ἀργίαν, εἰς τῶν ὁποίων ἐπερὶ σκεῖ τό κακὸν ἀπὸ τοῦ
ἀγαθόν. Καὶ ἔλαττε Ἄς ἐνδυσθῶμεν πίστιν¹⁵ εὐλικρὴν
πρὸς τὸν Θεόν καὶ πρὸς τοὺς κατὰ Θεὸν πατέρας καὶ
160 διδασκάλους ἡμῶν Ἀς ἀποκτήσωμεν καρδίαν συντε-
τριμμένην, ταπεινὸν μυτικὸν φρόνημα¹⁶ καὶ δια δακρυῶν

11. Ματθ. 18, 46.

12. Α' Κορ. 13, 12.

13. Φιλιπ. 5.

14. Α' Πέτρ. 5, 7.

15. Ἑβρ. 6, 16.

16. Ψαλμ. 38, 19. 50, 19.

καὶ μετανοίας καρδίαν καθαρὰν¹⁷ ὅτο καθε σπῖλον καὶ
 ρύπον τῆς ἁμαρτίας, δια να ἀξιωθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ
 φθάσωμεν καποτε συντόμως, εἰς τέτοια μέτρα καὶ νὰ
 ἴδωμεν καὶ να ἀπελαύσωμεν τὰ ἀπορρητὰ καὶ κρυμμέ-
 να ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ φωτός ἥδη ἀπο αὐτὴν τὴν ζωὴν,
 ἔστω καὶ ἂν ὅχι τέλεσ, τοῦλάχιστον μερ κῶς¹⁸ καὶ ὅσον
 χωροῦμεν, ἀναλόγως πρὸς τὴν καθαρότητά μας. Δὲ ὅτι
 μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ ἡμεῖς θὰ ἐνωθῶμεν με τὸν Θε-
 ον καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐνωθῇ με ἡμᾶς καὶ θὰ εἴμεθα εἰς τοὺς
 πλησίον μας φῶς καὶ ἄλσος¹⁹ πρὸς μεγαλὴν τῶν ὠφελει-
 ᾶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν εἰς τὸν ὅποιον ἀ-
 νήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

17. Ματθ 5, 8

18. Δ' ἱερ. 19, 19

19. Ματθ 5 14 13.

προηγούμενως εἴμεθα πονηροί. Μὲ μικράν λοιπὸν ὑπομονήν καὶ μὲ ἐλαχιστὴν τροφιᾶσιν ἢ καλλιτέραν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος διὰ πλάσσομεθα καὶ ἀνα-νεύομεθα καὶ καθαιρόμεθα εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν διανοάν καὶ φθάνομεν εἰς τοιαῦτα ὕψη τοῦ, ἔπε δὴ εἴμεθα σκεπαζόμενοι ἀπὸ τὰ τόθη, ἀγνοοῦμεν καὶ λαμβάνομεν αὐτὰ τοῦ δὲν εἴμεθα ἀξιο

- 30 Ἀπὸ αὐτὰ τα κατὰ ἔλαθον καὶ ἐγὼ ὁ πλεον εὐτε λῆς καὶ ὁ πλεον ἀχρηστὺς ὄλων. ὁ δὲ εἶναι καλὸν νὰ διακηρύττῃ καὶ εἰς μὲ εὐγνωμοσύνην τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ τοῦ φιλάνθρωπου. μὲ τῇ χάριν τοῦ Σωτήρος μου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἔλαθον χάριν ἐπάνω εἰς τὴν χάριν καὶ εὐεργεσίαν καὶ τῷ ἐπάνω εἰς τὸ πυρ καὶ φλόγα εἰς τὴν φλόγαν καὶ κοντὰ εἰς τὴν ἀνάθασιν μοῦ προσετέθησαν καὶ ἄλλαι ἀνυψώσεις καὶ εἰς τὸ τέρας τῆς ἀνα-θάσεως φῶς καὶ εἰς τὸ φῶς, φῶς καθαρῶτερον. Καὶ πάλιν ἀπεμίσθην εἰς τὸ φῶς ἐκείνο ἔλαθον λαμπρὸς ἥλιος καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἐφαίνετο ἅκτις καὶ αὐτὴ ἑφώτισεν τὰ πάντα. Καὶ τὸ νοούμενον ἦτο ἀκατάληπτον. Καὶ ἔμενα ἐγὼ ἐκεῖ εἰς αὐτὴν τὴν ἐνθεον κατὰ σωμαίν δακρύζων γλυκυτάτα καὶ θαυμαζὼν τὰ ἀνεκλάλητα. Καὶ θεὸς νοῦς συνωμίλει μὲ τὸν ἰδικόν μου νοῦν καὶ τὸν ἐδίδασκεν τοιο-στατρόπως. Ἐκατενόησας εἰς τὸν κριτὰύτασάν σε ὡδὴ γῆσεν ἡ ἰδὴ μου φιλάνθρωπος δύνανται χάρις εἰς τὴν μικράν σου ὑπομονήν καὶ τὴν πύξιν που διεβαίνει τὴν ἀγάπην σου. Καὶ νὰ ἦσαν κάτω ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἐγι-νες ἡράναιος. Ἐκυριαρχεῖ ἐπάνω σου ἡ φθορά καὶ τώρα εὐρίσκεσαι ἐπάνω ἀπὸ αὐτὴν. Κατοικεῖς εἰς τὸν κήρυκον καὶ συγχρονῶς εὐρίσκεσαι μαζὶ μου. Φορεῖς σῶμα καὶ ὁμῶς καμῖα ἡδονὴ τοῦ σώματος δὲν σε παρασύρει. Φαίνεται πολὺ μικρὸς καὶ ὁμῶς θέλεις τὰ πράγματα τὸ νοητὰ. Ἀληθῶς σε ἔφερα ἀπὸ τὴν ἀνυπαρέξιν εἰς τὴν ὑπαρέξιν.

- 50 Ἐγὼ πρὸς αὐτὰ ἀπαντοῦσα μὲ τρόπον καὶ χαρὰν καὶ ἔλεγον· «Ποῖος εἶμαι ἐγὼ, Κύριε, ὁ αμαρτωλὸς καὶ ἀκήθαρτος, ὥστε κατεδέχθης νὰ ριφῇς ἔντω καὶ ἐνα βλέμμα ἐπάνω μου καὶ μὲ ἡξίωσας νὰ ὁμιλήσω μαζί!

καὶ τὴν θεὸν ἀνταναγκάζει διὰ τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ ὅπως ἐπὶ τὴν πύξιν εἰσέλθον εἶναι τὸν κόσμον τὸ πᾶν διὰ συνεργίας ἀνθρώπου καὶ διαβόλου ἐλευθέρου προ-σέρεται, ἔτο καὶ ἀναγκάζει καὶ τὴν συνεργίαν ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ μὲ τὴν ἐλευθέρου δούλῳ τοῦ ἀνθρώπου.

2. Ιωάν. 1: 16.

3. Ψαλμ. 83, 6.

σου; Σὺ δ' ἀγραντός, ὁ ἀόρατος καὶ ἀπρόσιτος εἰς ὅλους
πῶς φανερώνασαι εἰς ἐμέ, πρῶτος καὶ γλυκύς, ὁλοφά-
νερος καὶ ὡραϊστότας καθὼς ἀστράπτεις με τὴν δόξαν
καὶ τὴν χάριν σου»;⁴

- Αὐτὰ μὲν ἤκαλον μυστικῶς καὶ ἀπῆντων παραδό-
ξως. Ὅμως μέ ἐξεπλήριτε τὸ ὑπερφυσικὸν αὐτοῦ τοῦ
πράγματος καὶ ἡ φοβερότης τοῦ μετὰ ἡμᾶς, καὶ ἐὰν ἀπο-
μακρυνθῶ. Τὸ ἀνικηφόστον καλλὸς τοῦ φαινομένου μοῦ
διατρύπουσε τὴν καὶ διὰ καὶ μετὰ ἡμᾶς τὸς ἀπειροὺς ἀ-
γάπῃ. Ἡ δὲ ἀγάπη με ἐκάνε ἐὰν μὴ στρεψώμα πρὸς τὸ
γινώσκω, ἀλλὰ ἐχέμην ἡν ὅσα ἐγὼ εἶχον πλ. ε. ἐλπειθεωρη-
60 τελείως ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τῆς σαρκὸς καὶ ἐμὸν παλὺ ἀν-
θρώπου ἐξ ὁλοκλήρου. Μὴ εἶδεν ὁ Θεὸς τὴν θυσιότη-
τά τῆς συγχωρησῶς τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ ἐξωρῶν
τον ἑαυτὸν μετὰ ἁμαρτωλοτέρων ἀπὸ κατὰ ἀνθρώπου διὰ
ἀπιστήσω εἰς αὐτὸν καὶ μετὰ ὁμιλῶντες δὲν ἐπιπορῶσα
ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν εἰσὼ ἐφοβούμην, διὰ νὰ μὴ πρὶν εἰς
ἐπαροῖα. Χωρὶς τὴν θέλησιν μου ἐν ὅτε ἀνιέρχομαι εἰς τὴν
ἐκφύσεως θεοπτείας καὶ μετὰ τὴν θέλησιν μου κατὰ θέλησιν ἀπὸ αὐ-
τὴν διὰ τὸ ἀνθρώπινον τῆς φεισῶς καὶ ἐν τῇ ἀσφα-
λείαν τῆς ταπεινότητος. Γνωρίζω πολλὰ τοὶ εἶναι ἀγνω-
στα εἰς τοὺς περισσοτέρους ἀνθρώπους καὶ εἶμαι σιγ-
70 χροῦς ὁ πλέον ἀνθρώπος ἀπὸ ὅλων. Χαιρεῖται ὅτι ὁ
ὁ Χριστὸς εἰς τὸν ὄντιον ἐπὶ στεναῖς μου ἐξωρῶνται. Θα-
σιαιαν ἀνθρώπων καὶ ἀσάλευτον καὶ κλαίω διὰ τὴν αὐτῆς δι-
ὅτι εἶμαι ἀνθρώπος δι' ἐκείνα τὰ ὅσα ἐν αὐτῇ ἀνίσταται καὶ δὲν
θα παύσω νὰ κλαίω. Δὲν τολμῶ νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα μου
καὶ νὰ ζητήσω συγχωρησῶν διὰ τὰς τρεῖς μου καὶ πά-
λιν ἀπὸ ἀγάπῃ παρηγοριάζομαι. ὁ ἄλλος ἀνθρώπος
καὶ θὰ ὁμιλήσω με ἀσφαλείαν. εἰπακούμαι Παρι-
σταμα σαν ἐγὼ ἐνωπιὸν τοῦ καὶ συγχροῦς εἶμαι ἐμ-
προσθε τοῦ σαν ξένος ἀπαρηγορηστος. «Εὗρε δουλε π-
80 στες» ἀκούω καὶ τὰ ἱτόλοιπα καὶ τρανῆς δὲν ἐφύλα-
ξα τελείως αὐτὴν τὸ ἐν τάλαντον ἀπὸ δεξιᾶ μου ἐδώκεν ὁ
Θεός. Μαὶ φαίνεται πως ἐφθῆσα εἰς τὸ ἀκρότατον τῶν
καλῶν καὶ περμένος κτῆμα κοσμοῦμα εἰς τὴν ἀβυσσὸν
τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ θυθίζομαι εἰς τὴν ἀπόγνωσιν. Καὶ

4 Παρμ. 83, 12

5 B Tim. 1, 12

6 B Κορ. 11, 23, 12, 11

7 Ματθ. 25, 21-23

8 Ματθ. 25, 24-26 Λουκ. 19, 20-21

ρκαθέντα Χριστόν, αὐτοὶ δηλαδὴ ποὺ ἐμνηθῆσαν τὴν ὑπακοήν του καὶ τὴν ταπεινώσιν καὶ ποὺ ἠθέλησαν νὰ στραφοῦν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ καλόν. Σὰς τὰ ἔγγραφα ἀκόμη δια νὰ μαθετε πῶς ἀλλοιώνονται ἐκεῖνοι ποὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἠγάπησεν, ἐγκαταλείπουν τὰ πάντα χωρὶς νὰ στερηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ παρόντα ἢ τὰ μέλλοντα, καὶ πῶς οἱ πρῶτοι σκοτεινοὶ κατὰ τρόπον παράδοξον γίνονται, φῶς μὲ τὸ νὰ πλησιασοῦν εἰς το μεγαλο φῶς αὐτοῦ τοῦ γίνονται ὅπως κάποτε ὁ Μωϋσῆς θεοῖς. ὧν κατω μὲ τὸ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὰ ἄνω. Αὐτοὶ ὅταν εἶναι μαζὶ μὲ ὄλους δὲν μολύνονται καθόλου ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῶν. Ὅταν εὐεργετοῦν, ἐκεῖνους ποὺ τοὺς πλησιαζοῦν δὲν ζημιωνοῦνται καθόλου, ἀλλ' ἀντιθέτως παρέχοντες εἰς τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ λαμβάνουν περισσότερον ἀπὸ ὅτι δίδουν. Αὐτοὶ, διὰ νὰ εἶπω καλλιτέρα, καθ' ἑαυτὰς μὲ τὴν φιλανθρωπίαν τῶν ὁμοίων πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Θεόν. Ταπεινώνονται ὅσον πρὸς πολὺ ἀνέρχονται, καὶ ὕψωνονται ὅσον πρὸς πολὺ ταπεινώνονται. Ὑπερουῖνται διὰ τὴν ταπεινῶσιν ὅλα τὰ ἀναγκάζει τῆς ζωῆς καὶ ὅμως δὲν τοὺς λείπει τίποτε, διότι τρεφονται μὲ τὴν αἰώνιον ζωὴν τῆς ἀγίας ἀγάπης.

Ἰδοὺ λοιπὸν σὰς ἐφανέρωσα, φίλοι μου καὶ ἀδελφοί μου, τὰ μυστήρια ποὺ εἶναι κρυμμένα μέσα μου. — Θέλω νὰ πλησῶ ἀξίᾳ ἐντὸς ὀλίγου τοῦ τέλους τῆς ζωῆς μου — διὰ νὰ γνωρῶστε τρόπους μετανοίας, ἀναβάσεις ἀρχαρίων καὶ προόδους μεσαιῶν καὶ τὰ μέτρα τῶν τελείων. Σὰς τὰ ἐφανέρωσα ἀκόμη διὰ νὰ προσηλυτισθετε νὰ μιμηθῆτε ἂν ὅχι κανένα ἄλλοι, τοῦλάχιστον αὐτόν, τὸν πνευματικόν σας πατέρα ποὺ εἰς ἐγέννησε καὶ σὰς ἠγάπησεν ἀπὸ τὰ ἑσθὴ τῆς ψυχῆς τοῦ, ποὺ σὰς ἐγαλακτοτρό-

14. ῥε 7, 1

15. Ἰωάν. 8, 23

16. Ματθ. 23, 12 Ἰωάν. 14 31 18, 14

17. Β' Κορ. 4, 8

18. Α' Ἰωάν. 5, 20

19. Ἑβρ. 8 9 καὶ 1 26

20. Φαίνεται ὅτι ὁ Σήμερον ἐρίσματο ἐγγιστε τοῦ τέλους τῆς ζωῆς. Ἔτσι, καὶ ὁ λόγος εἶναι λόγος τοῦ γέλατος. Παρατηρησιακὴ εἶναι καὶ ἡ ταπεινότης τῆς κατήχησης αὐτῆς ἀπὸ τὸν Διονύσιον Ζατορτακίον εἰς τὸ τέλος τῆς συλλογῆς τῶν λόγων τοῦ ἁγίου Σήμερον. Ἀλλήως καὶ τὰ παρατηρησιακὰ ὁ ὅρος, ἡ ὁρμή εἶναι ἐνθεκτικὰ ὅτι εἶναι λόγος τῶν τελευταίων ἐτών.

φησε με τὸν λόγον²¹ τοῦ Θεοῦ καὶ σὰς ἔθρεψε με τὸν ζω-
ογόιον ἄρτον²² καὶ σὰς ἔδειξεν νὰ θαδιζετε εἰς τὸν ἥρώ-
μον τῶν σωτηρικῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον πρέ-
πει ὅλη ἡ δόξα τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21. Δ' Πέτρ. 2, 2

22. Ἰωάν. 6, 33.

XVIII

1 Περὶ τῶν μεθόδων τοῦ διαβολοῦ τὰς ὁποίας ὑποβάλλει, ὅταν ἀποθῇ νῆ ὁ ποιμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς ἐκείνους ποὺ εἶνα· φιλόδοξοι¹ καὶ κενόδοξοι. Καὶ περὶ τοῦ ὅτι πρέπει ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐμποδίζωμεν μέ καθε τρόπον ἐκείνους, ποὺ ἀναξίως προσπαθοῦν νὰ καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν, ἀφ' ἑτεροῦ δὲ νὰ συνεργῶμεν καὶ νὰ προωθῶμεν εἰς αὐτὴν τοὺς πνευματικούς καὶ ἀγίους. Καὶ πρὸς τὸ τέλος λόγος πρὸς τὸν ποιμένα.

ΛΟΓΟΣ ΙΗ²

10 Ἄδελφέ ἐάν κατεστάθης νὰ εἶσαι ἡγούμενος λαοῦ καὶ ποιμνῆς, πρόσεξε καλὰ καὶ ἐλεγξε τὸν ἑαυτὸν σου³ μέ ποῖαν διαθεοῖν καὶ μέ ποῖον τρόπον ἀνῆλθες εἰς αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἐάν μιν εὕρῃς ὅτι ἐτέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν σου ἔστω καὶ ἕνας ἀπλοὺς λογισμὸς (καὶ) ὅτι ἔτρεξες (εἰς αὐτήν) δια τὴν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων ἢ διὰ προεδρίαν ἢ διὰ δόξαν ἢ ἔπε δὴ δὲν ἐδέχθης νὰ εἶσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἄλλου ἀδελφοῦ ναμιζῶν ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος εὐλαβεστερος ἢ πολυμαθέστερος ἀπὸ σέ ἢ διὰ νὰ ἔχῃς περισσότερας σωματικὰς ἀνέσεις ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ τὴν ἐξυτηρέτησίν σου καὶ τὴν ἀνάπαυσίν σου ἢ δι' ὅτι ἤθελες νὰ εὐεργετήσῃς μερικοὺς οἰκεῖους καὶ συγγενεῖς καὶ νὰ ἀποκτήσῃς φίλους τοὺς κατὰ

1 Γ' Ἰωάν. 9

2 Ἡ ἑμιλ'α δὲν ὑπάρχει εἰς ἐκκλησίαν εἰς ὅλας τὰς συλλογὰς τῶν κατηχήσεων. Ὑπάρχει μόνον κατὰ τὸ δεύτερον αὐτῆς μέρος. Ὁ χρόνος τῆς ἐκφωνήσεώς της δὲν εἶναι γνωστός. Θὰ νη-προσέταμε ἀπὸς νὰ εἰπωμεν, προστρέγοντες εἰς τὸν εἶον τοῦ λ' αἵμα Σιγβάνου ὅτι ἀπεγγέλιθη ὅταν ἐκεῖνος ἰδὼ Σωσιων ἀπεξήματα ἔκρουε τῆς ἡγουμένης ἡγουμένου δὲ ἀντ' αὐτοῦ τὸν μαθητὴν Ἀρσένιον προχειρίζατο. Ἄλλωστε εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἡ ἑμιλ'α εἶναι μία διδασκαλία καὶ ὑποσημειώσεις περὶ τοῦ ἀποστολικοῦ ἀξιώματος τοῦ ποιμνῆος πρὸς τὸν μοναχὸν Ἀρσένιον.

3. Α' Κορινθ. 4, 3

- 20 σάρκα ἐριπατοῦντας· ἡ δὲ ἵνα γίνῃς ὀνομαστός διὰ τῆς ἡγουμενίας καὶ γνωρίσῃς με τοὺς βασιλεῖς καὶ ἀρχοντας τοῦ κόσμου ἡ καὶ ἀπὸ φόβου· ὅτι διῆθεν δὲν ἤθελες (τὴν ἡγουμενίαν), ἀλλὰ ὅ ἵνα μὴ γένη (ἡγουμενος) ὁ δεῖνα ἀδελφός· ἔσπευσες ἵνα γένης σὺ (ἡγουμενος) ἡ καὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ἐκείνων δηλαδὴ ὅλοι ἡ καὶ μερικοὶ ἐπισκέπται ἴδουν ὅτι ἄλλος ἐξελέγη καὶ σὲ κατηνύρησαν ὥς μὴ ἐνάρετον· τότε μάθε καλῶς· ὅτι ἡ ἀνάθεσις σου δὲ· ἔγινε κατὰ θεόν· Καὶ διὰ ἵνα σοῦ διασαφηνίσω αὐτὸ περὶ πότερον ἀπὸ οὗ αὐτοῦ παθᾷ· ὁ πῶντες εἰς τοὺς μοναχοὺς εἰς τοὺς κοινωθῆναι ἀκούει εἰς τὸ ἐξῆς τὰς πανουργίας καὶ τὰ βλαβήματα τοῦ Σατανᾶ
- 30 Ἀρχίζει ὁ ἐχθρὸς (τοὺς περασμούς), ὅταν ὁ ποιμὴν ἐκδημήσῃ πρὸς Κύριον· καὶ ἡ ἀδελφότης τρέπεται· ἵνα ἐκλέγῃ ἄλλον· ὅτε ὑποβάλλει εἰς τὸν καθένα λογισμοὺς ἀναλόγως πρὸς τὸ παθόν· τὸ ἀναλόγως πρὸς τὸ θέλημά του καὶ τὴν καταστάσιν του· Ἐὰν λοιπὸν εὐρίσκονται εἰς ἐκείνην τὴν ποιμὴν ὀλίγοι εὐλαθεῖς εἰς τὸν καθένα ἀπὸ αὐτοὺς συμβουλεύει καὶ λέγει τὰ ἑξῆς· «Ἐάν ἐγίνετο σὺ ἐδῶ ποιμὴν καὶ ἡγουμενος, θα ἠμποροῦσες ἵνα ὠφελῇς καὶ ἵνα σωθῇς καὶ ἵνα μεταδῶσῃς εἰς αὐτοὺς τὰς ἀρετάς σου· ὅτε ὁ δεῖνα ἡ ὁ δεῖνα ἀδελφός δὲν δύναται ἵνα τὸ κόνει αὐτό· Ἐὰν δὲ εἴη καὶ γνωστός εἰς κοσμικοὺς λέγει εἰς αὐτόν· «Ὅ ἠμποροῦσες ἵνα ἐλκυσῇς καὶ πολλοὺς πρὸς τὴν μοναχικὴν ζωὴν καὶ ἵνα τοὺς ἐξαγάγῃς ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ θά ἐνέησο στόμα Χριστοῦ, διότι λέγει· «Αὐτὸς τοῦ θά χωρήσῃ· ὅν τιμὸν ἀπὸ τὸν ἀνίστιον θά γίνῃ στόμα μου·» Αὐτοὶ δὲ θά ἔφερον πολλὰ πράγματα καὶ θά ἐξίδον τὰ ὑπάρχοντά των εἰς τὴν μονὴν καὶ θά ᾤοντο τὸ μοναστήριον καὶ θά ἐγένετο ὅτι τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου καὶ τῶν ἁγίων Ζαβθά καὶ Παχωμίου· Ἐπὶ ἅλειον καὶ σὺ θά ἠμποροῦσες ἵνα ἀποκτήσῃς περισσώτεράν ταπεινώσιν· ὅ ἵνα σὲ ἐβλεπον καὶ ἵνα σὲ ἐμιμῶντο οἱ ἀδελφοί, ὅ ὅτι θά ἐξῆς εἰς τὴν μονὴν ὥς ἑσχατος πάντων· καὶ θά ἐδάσταζες ὅλων τὰ θά·
- 40

4. Β' Κορ. νθ' 10, 2

5. Γεν. 15, 13

6. Β' Κορινθ. 5, 8.

7. Ίερ. 15, 19

8. Μάρκ. 9, 35.

50 ρη* δλων τὰς ἀδελφίμιας* καὶ ἔτσι δὲν θὰ ὠφελήσῃς μόνοι πολλοὺς ἄλλους ἀλλὰ καὶ σὺ ὁ ἴδιος θὰ ὠφελήθῃς περισσότερο ψυχικῶς καὶ θὰ εὕρῃς μεγάλην ἀνάπαυσιν σωματικῶς»⁹

Αὐτὰ λοιπὸν ὑποβάλλει εἰς ἐκείνους ποὺ δῆθεν ἀγνοοῦνται εἰς τὸ μοναστήρι. Ἀρχίζει δὲ ὁ καθέννας ἀπὸ αὐτοὺς νὰ ἀποκαλύπτῃ τοὺς λαοισμούς του εἰς κάποιον ἀδελφόν τοῦ εἶναι θάρρος καὶ δῆθεν ἀστεί, ζυμμένος καὶ μετριοφρονῶν, ὃς νὰ μὴ κατὰ γορηθῇ ὡς φιλόδοξος. λέγει: «Αγαπητέ μου ἀδελφέ, ἐάν τιμὰ ἔσκει τεντο καλὰ οἱ ἀδελφοί, δὲν θὰ μέλιναν ἀγνοούμενοι». Καὶ ἐκεῖνος ὁμοίως ἀποκρίνεται καὶ λέγει: «Ἰννοῦζω πάτερ, ὅτ σὺ ὁμιλῇς με μετριοφρονῶντι, ἀλλὰ πιστεύει με ὅτι πρὸ πολλοῦ χρόνου τὸ ἔσκεπτόμην, ἀλλὰ ἐντροπήμην νὰ ὑπομιλήσω δι' αὐτὸ μήπως καὶ με κατηγορήσῃς, ἔπειδή

60 θὰ σοῦ ἔλεγα δι' ἐκεῖνα που δὲν συμφωνοῦν». Ἔπειτα ἐκεῖνος λέγει πάλιν: «Καλῶς ὠμίλησας ἀδελφέ, ἵσταί σοι ὅτ, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ γίνω (ἡγουμῆναι) ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γίνῃ κατ' οἷος ἀδιόφοικος καὶ κατὰστρέψῃ τὸ μοναστήρι καὶ λιπήσῃ τοὺς ἀδελφούς. Ἐάν λοιπὸν ἤμελον οἱ ἀδελφοὶ ὅπως νὰ γίνω καὶ διὰ νὰ εἶμαι ἀπὸ τὰς ὑπαθέσεις ἐλευθερὸς θεοβιῶς θὰ σέ ἐκίνα ὁικονομοῦν¹⁰ τὸν ἡγεῖα καὶ δεῖνα κεληπρίτην καὶ ἀπὸθηκαριὸν ἐγὼ δὲ θὴν διέθετα τὸν χρόνον μου μόνον εἰς τὰ πνευματικά». Ἀκούει αὐτὰ ὁ ἀδελφός καὶ ὅτι προκίπτε νὰ τοῦ κινήσῃ ὁικονόμῳ καὶ ἀπερχομένῳ τα ἐμπιστευεῖται εἰς τοὺς ἀδελφούς ἐκείνους που εἶπεν ὅτι θὰ τοὺς κινήσῃ διακονητός.

70 Αὐτὰ λοιπὸν τὰ κανὼν ἴσως εἰς τὸν 6 καὶ τρεῖς ἀπὸ τοὺς ευλαβεστέρους, ἀγνοοῦντες τὰ τεχνάσματα τοῦ τοιηροῦ.¹¹ Πρὸς τοὺς σαρκικωτέρους δὲ καὶ πρὸς ἐκείνους ποὺ ἀμελοῦν τὴν σωτηρίαν τῶν υποβαλλέει καὶ συμβουλεύει ὁ ἐχθρὸς τῶν τριῶν τῆς δοῖαι καὶ τὴν παραπάνω τιμῇ. «Καὶ διὰ νὰ μὴ γίνῃ, λέγει, κακοίος ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ὑποκρίτας καὶ φειδοελαθεῖς, φρόντισε νὰ γίνῃς σὺ Διότι, ἐάν δὲν κινήσῃς αὐτὸ πρόκειται νὰ στεκῇς

9 Γαλ. 6, 2.

10 Ρωμ. 15, 1.

11 Ἀγ. 11, 29.

12 Διακονητά ὅπως καὶ τοῦ πελεπρίτη καὶ τοῦ ἀπὸθηκαρίου μοναχικόν. Πρὸς τὸν διακονητὴν βλέπετε εἰς τὸν Α' τόμον. Ἐν κινήσει ἀντιφέμενον δὲ τὸ διακονητὴν τοῦ Οἰκονόμου εἶναι ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν διακονημάτων.

13 Ἐφεσ. 6, 11.

- 80 μέ τά χερια δεμένα ἔμπρος εἰς τόν γειόμενον καί νά ἀν-
μαζῶσαι ἀπό χιτόν Ἀλλὰ ἐπ' πλεον ἐκεῖνος θεῶ καθίται
ἐπ' αὐτῷ εἰς ἔστολ σμειναί, με πολυτελείαν ἡμιοναί, συ
δμως θα πεζοτροχίς καί θα κοπᾶς Εἰς αὐτόν θα ἐτοιμα-
ζεται διαφορετική τράπεζα καί ψωμι καί κρασι δμως
ἰδιαίτερον, εἰς σέ δέ ἡ κοινὴ εἰς ὅλους μέ λυχνί, καί
βοτρυα ἡ κείνος θα καθίται πρὸ τῆς ἀπὸ ὀλίγος εἰς θρο-
νον, συ δε μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡ καί τῶν υπολαμπῶν τε
λευταῖος, δ' ὅτι ἀγατῶ ὑπερβολ καί τον δεῖνα καί ἔαν
γλήρ ἡγούμενος θα τόν τιμήν τῶν σοφίτων καί θα τόν
θάλη νά καθίτῃ εἰς ἀνωτέρω θεῶν καί (τοτε) πῶς ὅα
ἀνιέξῃ τῇ ἐντροπῇ τῶν ἀδελφῶν. Καί ὅγ μοινοί αὐ-
τός ἀλλὰ καί, ὁ δε νά ἀνιέξῃ νῦν εἰλαθιότερος ἀπὸ
90 σέ καί ἰσως θα προτιμῇθ' ἀπὸ ἐκείνου Ἐπ' αὐτοῖς ἰσως νά
κανῶ μοναχούς καί μερκοῖς φημιόμενους καί ἐνδοχούς
(ὅποτε αὐτοί) μέν θα τρωτῶν ἐκείνοι ὡς ἡγοί, μόνον, αὐ-
τός δέ ὡς ἀξιοματιουχοῖς καί ὡς χειροβεττιθέντας παρ'
αὐτοῦ θά τιμήντῃ ἐκείνους καί θα τοὺς θυλι νῦν κα-
θήσονται πρὶν ἀπὸ σέ ἐνῶ σε θα εἰσέλῃ νά καθίσης εἰς
τό κάθισμα ἡ θα πᾶ διατρέξῃ, καὶ μὴ καθῆσαι καθόλου καί
νά ἐπιτηγῇς τοὺς ἀδελφούς. Καί, ὁ ἅλα αὐτοί, ἡ ἡμπο-
ρεῖς νά κάτης. Νά φωνίξῃς δὲν τὰ λῆμας, δ' ὅτι ὑπέρχουν
ἐκείνοι μοι τοῖ ἀγαπῶν καί ἀλέσας θα σοῦ κλειροῦν
το στόμα ἰσως καί νά σέ κτυποῦν ἔον ἀντιλεγῇς
καί θα εἶναι ἡ ἀτιμία χειροτερεῖα. Νά φυγῇς ἀπὸ τῶν ἡ-
100 ναστήρι ἡ κατιγγοῖα εἶναι ἰδική σοι καί κάθε ἀνθρώ-
πος θά σέ περὶτα ξη καί θα σε ὀνειδίσῃ καί ἐπ' πλεον
δέν θα ευρῇς ἀλλὰ ἀνόπιστοι. Δ' ὅτι ἔσονται καί ἔν κατὰ
φύγῃς πρὶν νά εἶσαι ἔσχατος πάντων ὡς ἐννοκουρί-
της. Νά ὑπομένῃς αὐτὰ καί νά μένῃς εἰς τὴν μονήν δέν
ἡμπορεῖς Ἀγωνισοί λοιπόν μέ ὅλην αὐτὴν τὴν δύναμιν διὰ
νά μη σε νίκησῃ κανεῖς ἀπὸ τοὺς εὐλαβεστέρους. Ἐπει-
τα σκέπτεται καί λέγει μόνος του. Ὅλοι γνωρίζουν δὲ
ὁ δεῖνα καί ὁ δεῖνα ἀδελφός εἶναι εὐλαβεστοί, καί πρὶν
κεταί νά ζητήσῃν ἐκείνους καί ἔμεν ἡ μέ παραθλείουν
110 Ἄς ἀπέλθω λοιπὸν νά αἰωνοτρώω τον δεῖνα καί τον δεῖ
νά ἀδελφόν, διότι αὐτοὶ ἀγαπῶν τὴν ἀπόλαυσιν, τὴν δ' ἀ-
σκέδασιν καί τὴν χαρὰν καί τὴν συνεχὴ ἔξοδον ἀπὸ τὸ
μοναστήρι καί τὴν ζωὴν μέσα εἰς αὐτὰ τοῦ ἐπιθυμοῦν
Καί θά συνταυτισθῶ μαζί των Ἐξ ἄλλου με ὅσα μοῦ ὁ-

πεςχεθησαν καὶ οἱ ἴδιοι θὰ ἀγωνισθοῦν, μὲ ζήλον δια να γίνω ἡγουμενος. Ἀπὸ τὸν ἀπέμχεται καὶ πράττει συμφω νως πρὸς τὰ μάταιον σχεδόν του. Λέγει, δε καθ' ἑαυτὸν καὶ τοῦτο «ὁ δεῖνα ἀδελφός εἶναι, ευλαθῆς καὶ δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπο αὐτό τό τράγμα. Ἐχει δέ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ θ' εἶ να τοὺς βοηθῇ ἀπὸ τῆς (περιουσίας) τῆς μονῆς. Θὰ κάω καὶ θὰ ὁμιλήσω καὶ εἰς ἐκεῖνον καὶ ὁμοίως θὰ συνταύτ ὦθω μαζί του. Περφερχε-ται λοιπὸν τό μοναστήρι σι νεχῶς καὶ με ἕνα λόγος παρακολεῖ τὸν καθέναν διατιέρας καὶ συμφωνε, να ἐκτεληρῶσῃ τὰς ἐπι- 120 θιμίας ὁλων καὶ ζῇ με πολλὴν ἀγωνίαν καὶ τρόμον, ἀπὸ φόβου ἡπῶς ἀποσπῶ η εἰς τὸν σκοτὸν του.

Ἔμεκα ταυτὸν λοιπὸν καὶ ἄλλων πολλῶν ἐπερχον- 130 ται σχίσματα, διγενεῖα καὶ ταραχαὶ εἰς τὸ μοναστήρι πολλὰ, ὅτι οἱ με εὐλαθετερονι σπευδῶν δια να ὦφε- λισκῃ τοὺς ἑαυτοὺς (τῶν) καὶ τοὺς ἄλλους οἱ δε σαρ- κικώτεροι, ζητοῦν μόνον τῆς ἰδίας (τῶν) ὁφείας, τό πρό- σκυριον κέρυος καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ σωματος. Τό δε ἐπο- λοποι πλῆθος ζητεῖ ὁδηγόν κοτα τὰς ἐπιθυμίας του κα- 140 πριστρέγει εἰς τὸν ὁμοῖόν (του). Σὺ ὅμως πνευματικὲ ἀ- δελφε ἀκουσε μετὰ πρὸς κλη, πτῶσιν ὅλῳ, τοὺς λόγους μοι. Δια, δε, θὰ σοὺ εἴπω ἀπὸ τοῦ ἐαυτοῦ μοι ἀλλ' ἂν ὅσα θελήσει να σοὺ εἴπῃ ὁ μόνος σοφός καὶ εὐσπλαγχνός (Θεός).

Ἐάν εἶσα κο νοθείας ἀδελφός, μη θελήσης νὰ ἐ- 140 ναντ ὠθῆς κατὰ τοῦ πατρος που σέ ἔκρε καὶ ἂν ἀκόμη τὸν θλῆ-της να πορευῇ ἢ να μετῇ καὶ ἂν σοὺ φαίνεται ὅτι κυβερνᾷ κακῶς τὰ πράγματα τῆς μονῆς καὶ δι το- πτεσα ἀπὸ αὐτῶν καὶ ἐξευτελιζεσαι καὶ εἰς πολλὰς ἀλ- λας θλίψεις ἐποβαλλεσαι. Μὲ καθήσης με ἐκεῖνους τοῦ τὸν κακολογοῦν. ὥστε να συμβαδὸ σης με ἐκεῖνους που ἔσχε δίσασαν (κακά) ἐνεντιον τοι. Ὑπομινε δέ αὐτὸν μέ- 140 χρ, τέλους χωρὶς νὰ περιοργίζεσαι κατ' ἀπὸ τα κακά ἐκεῖνου. Ὅσ' λοιπὸν ἀγαθα θέετε, να πράττῃ θελῶν εἰς τὴν καρδίαν σου κα ἐκεῖνα μόνον θιάζ τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἐνθυμῆται. Ὅσα δε ἀπρετα καὶ κακά ἴδης ἢ να λῆ- γῃ ἢ να κύμῃ, αὐτὰ να τὰ ἀποδίδῃς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου καὶ να τὰ θεωρῇς ὡς ἰδ κα σου ἁμαρτήματα καὶ να με- τονοῖς με δακρυα ἔχων ὡς ἅγιον ἐκεῖνον καὶ να ἐπικα- λῇσαι τὴν εὐχὴν του.

Ἐάν δέ συμῖθῃ να ἀποθάνῃ καὶ θέλουν να προβά

λουν οἱ ἀδελφοί ἄλλον ἡγούμενον προσεχε μῆπως ἡ συ-
 νε δῆσις σοι γίνεται μεσση εἰς το μοναστήρι κατοικον ἀ-
 δελφοι. Ἰσον πρὸς σέ ἡ σπουδαιότεροι εἰς τοι λογον καὶ
 τὸ ἔργον καὶ τας ἀσθας πρὸς εἰς καὶ δι' αὐτὸν τὸ λό-
 γον τὸν προτιμῶν οἱ ἀδελφοὶ δια τγαόμενοι. Μὴ θελή-
 σης νὰ γίνῃς ἀντίχρστος. ἀντιτεκόμενος ἐηλαστ εἰς το
 θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν. τὸν ἀγαθὸν καὶ ἐ-
 ναρε τὸν λαλῶν λογους ἢ μηχανεύματος κατὰ κάποιον
 τρόπον ἔργα σκανδαλοῦ καὶ ὑποψίας. εἰς νὰ ἀποσπασῃς
 μερικους ἀδελφούς ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύ-
 νην. πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ μὲ δῆμι τὴν χάριν καὶ τὴν ταπει-
 νωσιν παραδεξοῦ καὶ συνέργησε εὐλκρινῶς εἰς τὴν θέ-
 λησιν τῶν ἀδελφῶν. Ἐαν ὅμως γνωρίζῃς ἄλλοι εὐλαβε-
 υτερον ἀπὸ αὐτὸν που προκεταται νὰ ἐκλεγῇ εἰπέ κατ'
 ἰδίαν εἰς τὸν μέλλοντα νὰ γίνῃ ἀδελφόν τὰ ἐξῆς. «Α, α
 πητὲ ἀδελφε. συ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἶσαι ἐνάρετος
 καὶ πνευματικὸς καὶ καθὼς γνωρίζεις χρεωκτινὴν νὰ
 κάνωμεν τὰ πάντα εἰς δοξάν Θεοῦ καὶ εἰς σωτηρίαν τῶν
 ψυχῶν μας. Γνωρίζεις ἐπίσης ὅτ' ὁ δεινὰ ἀδελφός μας
 εἶναι ἐκλεκτός καὶ ἐνάρετος. Ἀν λοτὸν κομίζῃς δὲς κά-
 νωμεν ἐκεῖνον ἡγούμενον καὶ εἶναι ἱκανός νὰ ποιῇται,
 ὅπως πρέπει. ὅλην τὴν ἀδελφότητα. Ἄς ἀγωνισθῶμεν δέ
 καὶ ἡμεῖς μὲ ὅλην τὴν δυνάμιν μαζί του καὶ ὅα νὰ λά-
 βωμεν, νὰ εἶσθαι θέσσιος, τὴν ἐπισθὸν χάρις εἰς αὐτὸν καὶ
 μαζί μὲ αὐτὸν καὶ ὅα νὰ ἔχωμεν τὴν συνειδήσιν μας ἀ-
 κατάκριτον. Ἀλλὰ κατ' τὸν ἴδιον τὸν Θεόν θὰ ὑπηρετή-
 σωμεν δι' αὐτοῦ καὶ ὅλο θὰ μᾶς ἐταπείνωσιν ὅτ' ἐν
 συνεστάσαμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀλλὰ ἐκείνων ποῦ ἠθε-
 λεν ὁ Θεός. » Ἐάν λοτὸν εὖ γη ταπεινωσιν ὁ ἀδελφός καὶ
 τὴν ψυχὴν του ἀπηλλογμένην ἀπὸ τὴν φλοδοξίαν καὶ
 χωρὶς καποιαν ἐμπάθειαν πρὸς τὸν ἄλλον, λέγει εἰς αὐ-
 τὸν τὰ ἴδια καὶ τὴν πληρουσιν ὁ Θεός δια κάθε ἄλλην
 ποιητῶν ὑπόνοιαν. Καὶ θα δεχθῇ ὁπωσδήποτε τοὺς λό-
 γους σου καὶ ἀμέσως θα ὑπακούσῃ. Καὶ τότε καὶ οἱ δύο
 μαζί ἀνακοινωνοῦτε (αὐτοῦ) εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα καὶ
 γίνεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ

Ἐαν δὲ αὐ μὲν ὁμιλῃς χωρὶς ἐμπάθειαν ὑπὲρ τοῦ
 πνευματικωτέρου ἀδελφῶν, ὁ δὲ ἀδελφός δὲν ὑπακούῃ,
 ἀλλὰ φέρει δι καιολογίας προβάλλων τὸν ἐπιτόν του,
 μαθε ὅτι κατέγεται ἀπὸ φλοδοξίαν καὶ προσπάθησε μὲ
 κάθε τρόπον ὡς διακονὸς Χριστοῦ μὲ καθαρὰν τὴν μαρ-

τυρίαι της συνειδήσεως σου¹⁷ νά γίνη ἡγοούμενος ὁ πνευματικώτερος ἀδελφός. Ἐάν δε μέ τήν υποκίνησιν τοῦ ἐχθροῦ ἢ καί ἐπειδὴ θέλῃ νά σε δοκιμάσῃ σου λέγῃ· Γ' νε λοιπόν σι, ἐπειδὴ αὐτον ποῦ ἔχεις δέν ἀνέχουμαι νά γίνῃ, ἀλλά χαίρομαι. Διά σε, μὴ παρασυρθῇς ἀπὸ το παθος τοῦ καὶ με πείσης εἰς τὸ παρὸν τῶμα ἐκεῖνου· ἀλλὰ φυλάξε τὴν παρθεσία. τῆς ὁμοιότητος ἀφθάρτων χερσὶ τῷ Χριστῷ,¹⁸ χωρὶς νά ἀρταχθῇ ἀπὸ καποῖαν ἐπιθυμίαν δια νά ἐπιθῇ μὴσιν τὴν ἡδονήν. Ἀλλὰ οὐτε κα ἀπο φυθοῖ νά ἐκπέσῃς ἀπὸ τὸ ἀγνῶον καὶ ἡ διχθῇς νά γίνῃ¹⁹ ὁ κακός, λέγων εἰς τὸν ἐνυπό σου· "Ὅς μὴ φανῶ ὅτι ἐξοδίζω καὶ ἀντιλέγω δια τὸν δεῖνα, ἐπειδὴ δέν εἶναι ἁγίος διὰ τὴν ἐξουσίαν. Ἐπειτα δέ κα, χωρὶς νά θέλω ἐγὼ θά γίνῃ καὶ τότε θα με ὑποβάλῃ εἰς πολλὰς θλίψεις. Ἀλλὰ εἰάν μὲν εἶσαι ἕνας ἐκ τῶν εὐπολιητῶν καὶ ἐρωτάσαι, ἐπὶ μέ παρῇσιν τὴν ἀληθειαν καὶ τῶν ἀδελφῶν εἰς τὸ καλὸν στηρίζε. Ἐάν δὲως εἶσαι ἐκ τῶν τελευταίων καὶ δέν δυναταῖ νά διακρίνῃς καλῶς τὸν ἀδικὸν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἀκολουθήσε τὴν γνωμὴν τῶν εἰλασθεστέρων καὶ πνευματικωτέρων.

Ἐάν δὲ ἐν χαίρῳ ἢ πλειονότης ἢ καὶ ὅλοι συμφωνήσουσιν διὰ τὸν κακὸν καὶ φροντισαὶ νά ἀποκτήκουν δι αὐτὸν τὸν σκοποὶ καὶ ἐβῶν βοηθοῦς ὑποχώρησε καὶ μὴ συνεργήσῃς οὔτε νά ἐμποδίσῃς, ἀλλὰ ἀφορτικὸς κακῶς νά συντριθεῖν ἀπὸ ἐκεῖνοι τοῦ ἔκρινεν νά ἀρχῇ ὥστε καὶ τὸν κοτον τῶν νά κερδίσουν καὶ ωφέλειαν νά μὴ εὔρουν ἐπι-ιδὴ πολλὰκις ὁ ἴδιος δίδει εἰς τὸν λῶν ἀρχόντα ἀπειθῇ κατα τὴν (ἐπιθυμίαν) τῆς καρδίας τοῦ.²⁰ Καὶ αὐτὰ ὅς εἶναι δια αἰ (ἕνα πρᾶγμα) σταθερόν καὶ ἀμετακίνητον.

Ἐάν δε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγουμένου ἴδῃς τὴν ἀδελφότητα σου διτὴν χωρὶς στήρυμα νά σαλευεταὶ ὁλόκληρος ἀπὸ πνεύματα πονηρίας,²¹ νά παρισπάζεται δέ καὶ νά καταπιετῇ ἀπὸ τὰς σαρκινὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς (ἔσιν ἰδῇς) νά μὴ ἔχῃ καμμίαν θάσιν οὔτε θεμελίον ἐπὶ τῆς πέτρας,²² ἀλλὰ κλισιέται ὁλόκληρος καὶ ὁ ἕνας ἀδελφός ἀπλῶνι τὰ χέρια τοῦ εἰς τὸν ἄλλον προσ

17. Β' Κορινθ. 1, 12 Α' Τιμ. 3, 9.

18. Β' Κορινθ. 11, 2.

19. Ψαλμ. 33, 15, 36, 27.

20. Ψαλμ. 19, 5. Ἱερ. 3, 15, 5, 23.

21. Ἐφεσ. 6, 12.

22. Λουκ. 6, 48.

190

200

210

παθῶν να ἀρταῇ διὰ αὐτὸ τοῦ τὸν σώζει, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὶ κατακρῖναι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ εἰς τὸ σκοτεινὸν καὶ εἰς τὸ τῶν τῶν ἡδονῶν (ἐάν ἴδῃς) καλὴν ἀλυσὶν καὶ ἐπιθυμίᾳ υπερβολικῶς καὶ ἀκριβῆς τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἀναζητῶν αὐτὴν με μαινίαν, τότε δεῖξαι ἑλεος, συμπαθεῖς, συλλυγίαν καὶ συμπονεῖς πένθησε δι' αὐτοὺς καὶ δάκρυσε τυπῶν εἰς τὸν κοῦν σου, ἐάν ἡξιωθῇς καὶ βλέπεις καλῶς τὰ τραυματὰ τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν μελῶν σου καὶ αἰσθημάτων τὴν καταπεσὺν ἐλπίδα τοῦ σώματος καὶ ἰκέτευσε τὸν Θεὸν ἐκ βαθύς καρδίας με ποιοὶ καὶ δάκρυα καὶ στεναγμοὶ τὴν σφοδρότητα τῆς τῆς καρδίας καὶ καὶ νὰ μετατῇ τὴν πρὸς τὸ ἀνέτοι τὰς καρδίας τῆς ἀδελφῶν Πρόνοια δὲ τὴν κλίσιν τῆς καρδίας σου μὴ προσφερῇ τὴν δέησιν διὰ τὸν ἑστί τοι σου διὰ τὰς οἱ πορτομάουν, καὶ ἅ τὰ εὐλογία καὶ εὐχαριστίαν καὶ ὄργην τοῦ Θεοῦ σου προκαλέσῃ

Ἐάν λοιπὸν κήνης εἶται καὶ εὐδοκίεσαι, εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ ἴδῃς μερικὸς ἀδελφούς σου ὅτι ἀλεφωγῶνται με κακὸν ἐκτείν καὶ περιφρονεῖται διὰ νὰ ἀπατοῦν τοὺς ἀπλοῦστερος τῶν, ἄλλα καὶ με καθὲς τροπὸν καὶ με δῶρα νὰ ἐλπίσῃ τοὺς ἐξωθεν εἰς βοήθειαν καὶ λυπήσῃ καὶ με εὐνοίαν τὴν καρδίας τοῦ βρεγῇ καὶ ὅτι ἡμεῖς οἱ μοναχοὶ κατηχηταίμεν εἰς τὴν ἀνιδειαν καὶ τὸσον σκοτεινόν, ὥστε νὰ ἐπιχερῶμεν νὰ πικρυνώμεν χωρὶς Χριστοῦ τὰ τοῦτο τὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ ἡδονῇ καὶ ἀπολαύσῃ ἀνισιὰ κτλ, διὰ τορῆς χρημάτων καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων Ἀλλοιμοίει εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν καὶ ἄθλον Ἀγωνίζομεθα διὰ νὰ λαθώμεν με κατὰ τὸν τρόπον τὸ ἀξίωμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἀγορεύομεν με γνήσια καὶ ὅτε τὸν Θεὸν φοβούμεθα αὐτὲς αὐτοὺς πρὸς τὸν Θεὸν ἐντρέπονται. Καὶ εἰς θρόνον μὲν θυσιαστικὸν ἔχει πολλὰ καὶ νὰ ἀντιβῇ, χωρὶς νὰ θελήτῃ ἐκεῖνος οὔτε κατὰ τὸς ἰδωτῆς νὰ ἀναλαβῇ θεοὺν γραμματικὸν ἢ ρήτορος οὔτε νὰ ἀμιγῇ ἐνωπιοὶ λαοῦ ἔτι ἀγρονομικός, αὐτὸς δὲ τὸ ἀξίωμα τῶν Ἀποστόλων ἐπιζητεῖς ἢ καὶ δεχεσθαι μὴ λαθῶν ἀκόμη τὴν χάριν τῶν Ἀποστόλων οὔτε τοὺς καρτίους αὐτῆς θεοσταθμούς εἰς τὸν ἑαυτοῦ σου! Καὶ πῶς ὑποφέεις ἀδελφέ, νὰ σκέπτεσαι τὸ μέγεθος τῆς αἰθαδείας, Εἰπέ μου ἀγαπητέ, ἐάν ὅλη αὐτὴ ἡ μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος τοῖς οἱ παρεκάλει

250

καὶ ἔλεγε. «Θὰ σὲ κάνωμεν πρᾶ πόσιτον²⁵ καὶ πρωτοθε-
 σι.άριον²⁶ τοῦ θασιλέως Ἀνέβα λοιπὸν μονὸς εἰς τὸ πα-
 λατίον καὶ μὸλ.ς εἰσέλθης ὁμ.ή.ησε εἰς τὸν θασιλέα δι-
 ἡμ.ᾶς²⁷ καὶ ἀρεκάλεσέ τὸν νά μᾶς κάνη τὰ καὶ τὰ, σὺ
 που δὲν εἰσῆλθες τοτὲ εἰς παλάτιον, ἀλλὰ πού ἦσουν αἱ
 γνωτοὶ καὶ εἰς τὸν θασιλέα καὶ ξεινὸς εἰς ὁλοὺς τοὺς
 ἀνθρώπους τοῦ παλατίου, ἀρά γε θὰ ἐτολμας τοτὲ νά
 κάνης αὐτὸ ἢ νὰ δεχθῆς τὸ ἀξίωμα, βεβαίως θὰ ὁμολο-
 γήσης ὅτι δὲν θὰ ἐτόλμας ποτὲ νά τὸ κάνης, ἀλλὰ καὶ
 ἐκείνους που θὰ σοῦ ἔλεγαν νῦτά μάλ.λον θὰ τοὺς κα-
 τηγορεῖς καὶ θὰ τοὺς περιεγέλας ὡς κυρ.νομένους ἀπὸ
 μανίας καὶ ὡς ἀφρονεῖς καὶ τὸ ἀξίωμα θὰ το ἀπέρριπτες
 260 δχ. ὡς αἴτιον τ μῆς, ἀλλὰ ἀτιμ.ας καὶ τιμωρίας Ἐάν λοι-
 πὸν ἀδυνατοῦμαι νά κάνωμεν αὐτὰ διὰ ἀνθρώπ. νὰ πρᾶ-
 γματα δὲν σοῦ εἶναι καὶ δὲν σοῦ φαίνεται, φρικτὲν τὸ νά
 ἀναλάβῃς με σι.θαδειαν ἀπρυστολ.ικὸν ἀξίωμα²⁸ ἄδ.γλ.φ.ε,
 καὶ θεωρεῖς μικρὸν τὸ νὰ πληρ.σ.σῃς εἰς τὸ ἀπρ.σ.σ.τον
 φῶς²⁹ καὶ νὰ γίνῃς μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων³⁰ καὶ τὸ

260

25. Οἱ πρᾶ. πόσι. τοῖ ἦσαν μεγάλα ἀξιώματα τοῦ εἰ. τῆ.
 ἀποκατα.ορι.κῆν ἀδ.λ.ν κατὰ τὴν συ.αντινῆν ἀπορ.τ.ν πάντοτε ἐκκε.κ.οὶ καὶ
 μεταίχον αἱ. τὰς ἐκισήμους ταύτας παρατεκόμε.αι π.ή.ησαν τὸν ἀφρόν
 τῶν Ἀνά.τ.ων τὴν προτ.λ.κ.οὶν τῶν εἰ. τῆς Ρωμαϊκῆς κ.τ.η.ν εἰ θέ.τ.ς τῶν
 εἰς τὰς ὁδο.σ.σ.ς ἦτο π.τ.σ.λ.ν τοῦ ἀ.τ.σ.λ.κ.οῦ. αἱ. ἐ.π. τὴν ἐ.α.μ.ι.δ.ον τοῦ
 θρό.ν.ου Ἦσαν ν.ν. κ.τ.ς ἐπι.σ.σ.σ.μένοι νά μεταβιβά.σ.ν τὰ, διατά.α. τοῦ κυ-
 ρ.ι.ου τῶν Συ.χ.λ. ἦσαν πα.τ.ρ.ι.οῖ.

26. Ὁ πρᾶ. πόσι. τοῖ ἀ.ρ.ι.ο.ς ἦτο ὁ διαδοχὸς τοῦ σκα.σ-
 φύλακος τοῦ θ.ν. τ.ι.ν.α. Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἦτο τὸ δεύτερον τῶν ἀ.ν.ι.κ.ῶν ἀ-
 ξι.ω.μ.ᾶ.των Ἦκολ.υ.θ.ν. ἀ.μ.ῶ.ς μετὰ τὸν θαλαμ.π.ό.λ.ον Ὁ πρω.το.θε.σ.ι.ά.ρι.ος
 ἦτο ὁ διακ.ε.ι.ρ.σ.τ.ι.ς καὶ ἀ.πό.π.τ.ι.ς τοῦ (β.α.τ.ι.κ.οῦ) π.α.υ.σ.σ.α.μ.ι.οῦ. τοῦ ἀ.τ.σ.λ.κ.οῦ
 το.ρ.ος τὸ ὁ.π.οῖ.ο. περι.ε.χ.ει.ν δχ. μόνον τὰ ἐνδ.μ.α.τ.α τῶν κο.ρ.ων, ἀ.λ.λ. ἐ.π.ί-
 σ.η. καὶ π.α.λ.ῆ.ος ἀ.ν.τι.κ.ε. μ.ε.ν.ῶν μεγάλ.ς ἀξί.ας καὶ το.μ.ᾶ.τ.α πο.σ.ᾶ χρ.σ.μ.ᾶ
 τῶν Ἦσαν ἕνας ἀπὸ τοὺς σκα.νι.οὺς ἀξί.ω.μ.α.τ.ο.υ.κ.ῶ.ς πο.σ. τοὺς ἀ.π.α.τ.έ.ρ.ε.ν. νά
 ἀ.ν.ε.σ.θ.α.ί.ν.ον. μ.έ.χ.ρ.ι τοῦ ἀ.τ.σ.λ.κ.οῦ. το.ρ.οῦ. Κατὰ τὴν πε.ρ.σ.τ.ν ἐκ.τ.ρ.α-
 τ.ι.κ.ῶ.ς ἢ σ.κ.η.τῆ τοῦ πρω.το.θε.σ.ι.ά.ρι.ου β.έ.β.α.το π.α.τ.η.μ.ῶν τῆς ἀ.τ.σ.λ.κ.οῦ.κ.ῶ.ς
 σ.κ.η.τῆς.

Εἰς τὸν θ.ν. καὶ Ἰ.θ.ν. ὁ β.έ.β.μ.ῶ.ς τοῦ πρω.το.θε.σ.ι.ά.ρι.ου ἀ.ν.ε.σ.θ.α.ί.ο. ἀ.πο.κ.λ.ε.
 σ.ι.κ.ῶ.ς εἰς ἀ.ν.ῶ.λ.ο.υ.ς.

27. Ἐ.σ.θ.ῆ.ρ. ἢ 8.

28. Τὸ ἡ.μ.ε.ν.ι.κ.ῶ.ν ἀξί.ω.μ.α συ.γ.μ.ε.ν.τ.ῶ.ν.ε.ι. δ.λ.α τὰ χα.ρ.α.κ.η.τ.η.σ.τ.ι.κ.ᾶ τοῦ
 ἀ.πο.σ.τ.ο.λ.κ.οῦ ἀξί.ω.μ.ᾶ.τος Ὁ ἡ.μ.ε.ν.ι.κ.ῶ.ς εἶ.ν.ε.ι ὁ ἀ.ε. το.ρ.ῶ.ς, ὁ δι.δ.ῶ.κ.α.λ.ος
 καὶ ὁ προ.φ.ῆ.τ.ης τοῦ μ.ο.σ.σ.τ.ῆ.σ.τ.ι.κ.οῦ λα.οῦ. ἢ πε.ρ.α.τῆ τῆς ὁ.ἰ.σ.τ.ρ.α.μ.α.τ.ι.κῆς
 Ἐκ.κ.λ.η.σ.τ.ι.κῶ.ς, ὁ συν.έ.π.τ.ων, εἰς ἔ.ν. κα ἀ.ν.ά.τ.ων πο.σ. ἐν Πα.τ.ρ.α Χρ.σ.τ.ῶ.ν τὸ
 σ.ᾶ.μ.α τῆς μ.ο.ν.ῆς. Εἶ.ν.αι ὁ διακ.υ.β.ε.ρ.ῶ.ν τὴν σ.κ.η.τῆν ὁ θέ.τ.ων δι.α.ν.ῶ.ν.ο.υ.
 Ἦνα αὐτὸς εἰς ἀ.π.ε.ρ.ι.σ.τ.α.σ.τ.ον ἔ.χ.ε.ι ἐν τῇ δι.α.κ.ο.ν.ῶ.α τοῦ λό.γ.ου καὶ τῇ ἐ.π.μ.α-
 λ.ῶ.ι.ς ἀ.ν.ῶ.ν.ῶ.ς, π.ρ.ο.π.α.ρ.ι.ε.λ.ῶ.ν.τ.ι. ὧν ἀ.ν.ε.σ.θ.ᾶ.ν. Εἰς τὸ πρῶ.τ.ο.π.ῶ.ν τ.ο. φ.α.ν.ε-
 ρ.ῶ.ν.τ.ι. ἢ ἰ.δ.ε.ᾶ.θ.ῆ.ς ἀ.ν.σ.ᾶ.ρ.κ.ῶ.ς, τοῦ Ε.ἰ.α.τ.ν.ε.λ. καὶ εἶ.ν.αι τῆς ἀ.πο.σ.τ.ο.λ.ι.κῆς
 κ.τ.η.ς.

29. Α. Τι.μ.ῶ.ς 6, 16.

30. Α. Τι.μ.ῶ.ς 2, 5.

- ἐγγείρημα αὐτὸ εὐκαταφρόνητον. Ἀλλοιμονον εἰς ἡμε-
 ἀδ' ἄφε φοβοῦμαι μετ' ἐς τοσούτων εἰς παντελῆ σκοτι-
 σμὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀγνοοῦν τοῖς πράγματι ἀπετολ-
 μῶμεν (να κανονίμει) ὁ πρὶν εἶναι ἐγγύφω ζῶμεν δὲν θα εἰ
 270 φθινομένην εἰς τοῖς σπινθηροῦσι αὐθαδείας καὶ ἀδυστητοῦ-
 ρας ὥστε νὰ περπατοῦμεν τὰ θεῖα πράγματα καὶ νὰ τ-
 μῶμεν καὶ νὰ φοβούμεθα τὸν ἐπὶ ἐν ὁσὺν βασιλεὺς περισσό-
 τερον ἀπὸ τοῦ ἀθάνατου βασιλεῖα³¹ Χριστον Ἄς μὴ παύ-
 σωμεν λοιπὸν νὰ ἀνακρινώμεν τοὺς λατοὺς ἡμῶν καὶ
 μέ καθε τῶτον νὰ ἀνατρεπώμεν αὐτοὺς που ἐπ' ἐχέουσιν
 νὰ ἀνταρῶμεν ἀντιφῶν τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ τοὺς ἐμπυδι-
 ζώμεν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἐγγείρημα Ἄλλο ὅς φρονησώμεν
 ὅσον ἡμποροῦμεν νὰ τοὺς ἐμποδίσωμεν ἐπὶ τὴν παρὰ-
 λογοῦ ὅρμητιν ὥστε καὶ αὐτοὺς νὰ ἀπολαύσωμεν ἀπὸ τὴν
 καταδόκῃ καὶ ἡμεῖς νὰ ἡγαῶμεν ἀπὸ αὐτῶν τοὺς
 280 ἴσους ὅμως καὶ ὡς ἐν ἐκείνῃ δὲν ἐλέπης κανὼνα ἀδελ-
 φὸν εἰς τὸ μνησθῆναι νὰ ἐκὴ ζωὴν ἐκτετριμένην ἀπὸ
 τὴν πρᾶξιν καὶ δὲν εἶναι τευματὶ κὸς ὁ πᾶς λαὸς καὶ ἐρ-
 γου, ἀλλὰ θέλεις νὰ πρὸς ἐπὶ τῶν καὶ ἀντιφῶν ὁ-
 παισὶν ἔπρῃς εἰς τὴν πνευματικὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἐνδ' ἀφῇ
 τὰ διὰ τὴν βλασφημίαν καὶ τῶν ἀδελφῶν διὰ τὴν ἀγῶνιν
 δὲ τῆς ἰδικῆς τοῦ ψυχῆς εὐδοκίαις δὲ με ὅκω θῆ ἐρευνῶν
 ἀπὸ ἀλλήλων καὶ ἀπὸ καὶ φλοοσῶν καὶ μὴ ἔχοντες ὅτε
 290 ἰχνοὺς ἡδονῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἰσῶς σωμῆς καὶ εἶναι δὲ καθῆμος
 τελεῖως ἀπὸ φλογωρῆς καὶ μνησθῶν καὶ καὶ ἔχῃ τῆ-
 λειαν προσηύχεται καὶ ἀσχητοῖς καὶ τοῦτον ἀγῶνιν εἰς
 τὸν Θεόν, ὥστε μόνον εἰς τὸ ἄκουσθαι τοῦ ὀφειστοῦ τοῦ
 Χριστοῦ ἀμέσως νὰ φλέγεται ἀπὸ τὸν πόθον καὶ νὰ χυ-
 νῇ δακρυὰ ἐπὶ πλῆθον νὰ πεινῇ εἰς τὸν πηλοῖον καὶ νὰ
 θεωρῇ τὰ ξένα σφάλματα αἰκνῶν καὶ τοῖς ἑαυτοῦ τοῦ ἐξ
 ὅλης τῆς ψυχῆς ἀμαρτωλότεροι ἀπὸ ἄλλους καὶ τέλος
 ἐάν ἐλέπης εἰς τοῖς ἑαυτοῦ σου πλουτοῖαν τὴν χάριν τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος νὰ φωτίζῃ καὶ καὶ καὶ τὰ ἐντός τῆς
 καὶ ὁσὺν σου ὡς ἔλθῃ καὶ ἐν κατωκίῃς φησὶν ὡς νὰ γι-
 νεται μέσῃ σου τὸ θυμὸν τῆς βίας, ὅτι καίεσαι μὲν τὴν
 σιγῇ σου τοῦ ἐνοῦσαι με τὸ ἀποσώζον τὸν, δὲν κατακαίε-
 σαι δε³² ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴ σου εἶναι ἀπὸ ἀλλήλων ἀπὸ καθε
 πάθος³³ ἀκομῇ δὲ ἐάν ταπεινῶσαι τόσον, ὥστε νὰ θεω-

31 Α' Τιμοθ. 1 17

32 Α' Κορ. 9 4 3.

33 Εβρ. 3 2

34 «Τὸ τῆς βίας θαῦμα», ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἑξοδον 3, 2, εἰ-

- 300 ρῆς τὸν ἑαυτὸν σοὶ ἀνέκωνον καὶ ἀναξ.ον. γνωρίζων κα-
λῶς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρώπου πρὸς φύσιν καὶ ἐχρς δὲ δλπν
τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν θείαν χάριν καὶ εἰς τὴν δύναμιν ποῦ
δίδεται ἀπὸ αὐτῆς καὶ ἐπιχειρῆς με προθυμίαν τὸ πρῶ-
γμα, ἀναγκάζομενος ἀπὸ τῆς θεομην αἰτῆς καὶ ἀπωθῆς
καθε λογισμὸν ἀνθρώπου. καὶ προσφέρρς εἰς τοὺς ἀ-
δελφούς σου καὶ τη. ἰδὲν σοὶ τὴν ζώην μοινοὶ διὰ τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πλῆσιον." καὶ ἐπι-
πλεον ἔσθι ἐχρς τὸν νοῦν γυμνοὶ ἀπὸ καθε κοσμητῆς ἐν-
θύμησιν. εἴσαι δε ἐνδεδυμένος τὸν φοιτόμορφον χιτῶνα
τῆς ταπεινωσέως ὥστε οὔτε πρὸς τοὺς συνεργοῦντας να
κλῖνῃ ἢ καρδία ἔστω καὶ ἀτλῶς εἴτε τοὺς ἀνθρώπο-
νοῦντας να ἀποστρέφεται ἀλλὰ να συμπεριφέρεται με
- 310 τελείαν αὐτίκα πρὸς ὅλους με ἀτλητῆτα καὶ ἀγαθότη-
τα καὶ ἀσκήσιον. Οὔτε καὶ τὸτε γινώσκῃς τὴν θελήσιν τοῦ
πνευματικοῦ σου πατρός να ταπεινώσῃς να ἀνεθῇς εἰς τὴν
ἐξουσίαν, ἀλλὰ ταπεινώσῃς καὶ ἡμεῖς τοῦτο με τὴν εὐλο-
γίαν καὶ τὴν προσταγὴν τοῦ καὶ ἀναλαβε τὴν ἐξουσίαν
μοινοὶ δὲ τὴν σωτηρίαν ὡς ἀδελφῶν.

- Ἄλλα αὐτὰ εἰς τὴν περιπτῶσιν ποῦ γνωρίζεις ὅτι ὁ
πνευματικὸς σου πατὴρ μετεχει εἰς τὸ "δὶον Πνεῦμα καὶ
ἤξιωθῃ τῆς ἰδῶς γνωσέως καὶ δωρεᾶς, διὰ να μὴ σοῦ
εἴπῃ τὰ ἀντιθετὰ πρὸς τὸ θεῖον θελημα, ἀλλὰ συμφω-
νῶς με τὸ ἴδιον γινώσκει καὶ μετροὶ νὰ σοῦ εἴπῃ ἐκεῖνοι,
τὰ ὅποια εἶναι εὐάρεστα εἰς τὸν Θεόν καὶ συμφερνται
εἰς τὴν ψυχὴν σου, ὥστε να μὴ εὗρεθῃς ὅτι ὑπακούεις εἰς
320 ἀνθρώποι καὶ ἄχ εἰς τὸν Θεόν καὶ δὲ να μὴ ἀπογοητω-
θῇς ἀπὸ τὴν δόξαν καὶ ἀπὸ τὴν θεῖον χάρισμα, τὸ ὅποῖον
σοῦ ἐδόθη. Διότι ἐάν θα εὗρῃς βοηθῆσαι αἰσθῆν καὶ σύμ-
βουλοὶ πνευματικῶν, γνωρίζε ὅτι τὸ ἔγχειρμά σου θα
εἴναι ἀσφαλέστερον καὶ τὸ φρόνημά σου ταπεινότερον.
Ὅλα αὐτὰ λοιποὶ καὶ ἄλλα περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ, ἐάν
ὄντως θλήτῃς * θα εὗρῃς πραγματὶ καὶ θα μάθῃς μόνος

να τὸ πρῶτον ποῦ συνέθετε τὸ βιβλίον τὸ ἐκ τῆς ἱερᾶς γραφῆς, ὅπου ὁ Μωσῆς εἶδε τὴν
δόξαν καὶ ὅπου ἀκούσας ἔλεγε ὅτι ἐκείνους ὅπου τοὺς ἰδὲν διὰ τὴν ἐλπίδα
ἐν τῇ ἐλπίδι καὶ τὴν φρονήσει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν δύναμιν
τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἀνατάσσον. Τὸτο τὸ θελημα ποῦ ἔστι τὸ
πορὶ τῆς ἀγάπης, ὡς καὶ τῆς θεομην, ὡς καὶ τῆς ἀγάπης, ὡς καὶ τῆς ἀγάπης,
ὅταν ἔλθῃ τὴν ψυχὴν καὶ ἀνακαταστήσῃ πάντες πᾶσι, ὡς καὶ τῆς ἐνοική-
σεως εἰς αὐτὸν τοῦ πνεύματος τῆς θεομην. Τὸ πρῶτον αὐτὸ καὶ καὶ λαμπρό-
ν καὶ καὶ τὴν ἀνθρώπου, ὡς καὶ τὴν ἀγάπην, ὡς καὶ τὴν ἀγάπην, ὡς καὶ τὴν ἀγάπην,
ἀλλὰ τὴν θεομην καὶ τὴν ἀγαθότητα.

36. Α. Ἰωάν. 8, 15

86. Ῥωμαί 6, 8.

μονῆς δὲν συγκεντρώνουν ἕλεν ὅλα τὰ χηρίσματα ἀλλὰ
 ἄλλος τὸ ἓνα καὶ ἄλλος τὸ ἄλλο δύναται ἐκ φύσεως νὰ
 πράττει καὶ νὰ προσφέρει. Δ' αὐτὸ μολὶς καὶ μετὰ θίξ
 θὰ εὕρῃς μίαν ἢ δύο ἀρετὰς συγχρονῶς εἰς ἓνα ὕποτα
 κτικὸν καὶ καθολοὶ παραδοξάζει, ὅτι εἶναι μέλη ἐκ με
 ρους. Ὁ ἡγούμενος ὁμῶς τρέπει νὰ συγκειτοῦν ἡ ἐπά
 νω του ὅλας τὰς ἀρ. τῆς καὶ διὰ μόνον τὰς ψυχικὰς ἀλ
 λά καὶ αὐτὰς τὰς σωματικὰς ἢ μάλιστα μαζί με τὰς ἀρε
 τὰς καὶ αὐτὰ τὰ μυστικά καὶ μεγάλα χαρίσματα. Ὥστε
 ὅπως ἀκρῶς ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνθρώπου σπικτᾷ ἀπὸ τὴν
 ἐξωτερικὴν διέπλυσιν καὶ εὐπρεπεῖ αὐτὴν ὀρευσότητα καὶ
 τὸν σεβασμὸν, ἐὰν ὁμῶς δὲν ἔχη καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰς
 αἰσθητοὺς ἀσπασθεῖς καὶ ἀκέραιους εἶναι ἀχρηστός καὶ
 καταφρονημένη εἰς ὅλους τοὺς καὶ ὁμοιωτικούς, οὐ μόν
 ον, ἀλλ' ἐνὶ τῷ σολίζεται καὶ ἐν λαμπρύνεται μετὰ τὰς ψυ
 χικὰς καὶ σωματικὰς ἀρετὰς ἀλλ' ἐπεριτεῖς νὰ ἀνελ
 λωπίζεται καὶ μετὰ πνευματικὰ χαρίσματα ἐπιτεῖται ὅλο
 ῦ εἶναι ἀρετῇ καὶ ὅλου χαοῖσιν διὰ τὸ ἀρετὰ ἀπο
 κτῶντα μετὰ τὴν ἰοκύνειαν φρονεῖν ὅτι καὶ μετὰ ἰδικῶς
 μας κότους, τὰ πνευματικὰ δικῶς χαριζόμενα εἶναι, διὰ τὴν
 τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔδονται εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους.

370 Ἰθὺς λέγω νὰ εἶπω, Ἡ ὑποταξία καὶ ἡ ἐγκρατεία εἶναι
 ἀρετὴ Ματαιοὶ τὰς ἡδονὰς καὶ περιτριζέται τὰς πυρω
 σεις τοῦ σωματικῆς. Αὐτὰ εἶναι ἔργον τῆς ἰδικῆς μας οἰκ
 θέσεως. Τὸ νὰ ἀσκή ὁμῶς ἕνας αὐτὰς τὰς ἀρ. τῆς, χωρὶς
 θλίψιν καὶ κόπον καὶ τὴν καὶ φῶς εἰς ἀνείναι καὶ τε
 λείων ἀπάθειαν, αὐτὸ εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ ὑψηλό
 τατον χάρις. Πάλιν τὸ νὰ κυρ ἀρχὴ κανεῖς τὴν ὁργὴν
 καὶ τὸν θυμὸν εἶναι, ἔργον ἀθῶος θαυμαστόν καὶ κό
 που ὑπερβολῶς, τὸ νὰ φέρῃ ὁμῶς εἰς τὴν ἀκνύσαν
 αὐτῷ καὶ νὰ ἀποκτησῇ γὰρ ἡ τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἐλπίσιν
 380 πραότητα, εἶναι ἐνεργεια μόνον τοῦ Θεοῦ καὶ ὁλοκω
 αῖς τῆς χειρὸς Του. Καὶ πάλιν, τὸ νὰ διασκορησῇ καὶ
 νὰ διαμορφοσῇ κανεῖς ὅλα τὰ ἐπάρχοντα εἰς τοὺς πτω
 χούς, καὶ νὰ γίνῃ τῶν ζήτων ἐλεημοσύνη, εἶναι ἔρ
 γον τῆς ἰδικῆς μας θελησεως, τὸ νὰ μὴ ἐπιθυμῇ ὁμῶς
 τίποτε, ἀλλὰ μετὰ χαρὰς καὶ εὐφροσύνης νὰ ὑποφέρῃ
 τὴν κάμινον τῆς πτωχείας, τοῦτο εἶναι κάποια μυστικὴ

49. Δ' Κορινθ. 12, 27.

43. Φαίμ. 76, 11

44. Φαίμ. 111, 9

45. Ήσ. 48, 10.

καὶ θεία ἐνέργεια. Ἐστὶν καθε πρᾶξις καλὴ καὶ ἀγαθὴ, σύμφωνα μετὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου γινεταὶ ἀρετὴ. Ἀλλὰ ὅπως ἀκριβῶς ὁ γεωργὸς κατὰξεί, μόνον δὲ νὰ ὀργάνῃ καὶ νὰ σκαττῇ καὶ νὰ σπέρνῃ, εἶναι ὁμῶς δῶρον τοῦ Θεοῦ τὸ νὰ φυτεύουσιν τὰ σπέρματα καὶ νὰ παραγοῦν καρπὸν ὄψιμον καὶ πρῶτον.⁴⁶ ἔτσι ἀληθῶς γίνε-
 390 ται καὶ εἰς τὰ πνευματικά. Δὲν εἶναι ἰδικοί μας ἔργον τὸ νὰ κάνωμεν καθε πρᾶξιν καὶ μετὰ πόνον καὶ κόπον, πολὺν νὰ σπείρωμεν τὰ σπέρματα τῶν ἀρετῶν, τοῦ Θεοῦ ὅμως μόνον εἶναι δῶρον καὶ ἵλεως τὸ νὰ θρεψῇ θροφήν τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ καρποφόρον τὴν ἀκαρπὸν γῆν τῶν καρδιῶν μας διὰ νὰ νοτισθῇ ἀπὸ τὴν θεϊαν ἀγαθοτητα ὁ καταπεσὼν εἰς τὰς ψυχὰς μας σκότος τοῦ λόγου.⁴⁷ καὶ μόλις φῶς μῶστ νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ γινῇ ὑψηλὸν δένδρον,⁴⁸ νὰ φῶσθαι δηλ. ἰδὴ εἰς ἀνδρὸς κτὴν τελειότητα, εἰς μέτρων ἡλικίας τοῦ πληρω-
 400 ματος τοῦ Χριστοῦ.⁴⁹

Πρέπει λοιπὸν σὺ, ὁ ποιμὴν τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἀποκτήσῃς καθὼς ἐλέχθη, καθε σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἀρετὴν ὡς κεφαλὴ τοῦ ὑποτάκτου σώματος τῆς ἐπὶ τὴν χειραγωγίαν σου ἰσοσηλικῆς ἐκκλησίας.⁵⁰ διὰ νὰ τροφάσθωσιν πρὸς σε οἱ ἀδελφοί, ὡς εἰς ἀρχιε-
 410 τον ἐκλεκτὸν καὶ νὰ ἐγχαράσσων καὶ ἐκτελέσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν τῶν ἐκλεκτῶν καὶ ἡλίστα βασιλικὸν χαρακτῆρα. Ἄς μὴ σταματήσῃ λατὸν ποτὲ ἢ ἐντὸς σου σὺ πηγὴ νὰ ἦ. ἀλλὰ εἰς ἅλλως μὲν πρότερον τὴν ρυμφοίαν τοῦ πρόκειται νὰ περὶ ἐπὶ τὸν εἰς τοὺς ἀπειθεῖς καὶ ἀνυποτάκτους, ὥστε, εἰς παρακαλοῦν τοὺς ἀνυποτάκτους νὰ σωθῇ τὴν ἰδικὴν σου ψυχὴν ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ.⁵¹ ἄλλους δὲ συμβουλίαν διδάσκει⁵² καὶ παρηγορεῖ. Ἐνίοτε εὐκαίρως ἀκαίρως ἐλεγξε ἐκείνους που ἔχουν ἀνάγκην ἐλέγχων καὶ ἐπιπλήξεων ἐπιπλήξε, ἐπιτιμῶν⁵³ καὶ ὑποτίμωσιν τὰς πρὸς τὸ κακὸν κινήσεις αὐτῶν, καθὼς σοὺ παραγγέλλει ὁ θεὸς Ἀπόστολος. Ἄνοιξε τὴν καρ-

46. Ἰακ 5, 7

47. Ψαλμ 9, 28

48. Ματθ 2, 14 Ἰακ 8, 11.

49. Ματθ 13, 31 32 Λουκ 13, 19

50. Ἐφ 4, 15

51. Γ' Βασ 8, 14

52. Ἰακ 3, 3-5

53. Κολασ. 1, 28.

54. Β Τिमω 4, 2

δίδαι σου⁵⁵ ἐξ ἴσου εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς σου καὶ νὰ ἔχῃς τὴν αὐτὴν οὐρανίαν ἰστίαν ὅς ὅλην τὴν ἀδελφοτητα σου, τὴν τμήν ὅμως νὰ τὴν ἀποδίδῃς ἅλως ἰς τοὺς καθ' ἓνα χωρίστα ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μετρον τῆς ἀρετῆς, ὥστε νὰ τροπικῶς αὐτε καὶ αὐτοὶ πού ἔχεις πρῶτοι εἰς τὰς διακονίας τῆς ποιμνῆς σου ἀπὸ τοῦ πνευματικόν καὶ ἐνάρετον. Ἀσὶ ο' μὲν δ' ἀκοιῶνται φέρουν τὸ

- 420 ἄξωμα τῶν ἐπὶ τὰ ὁσίωνων τοῦ ἀναγράφονται εἰς τὰς Ἀποστολικὰς πρᾶξεις.⁵⁶ εἰ ὅποιοι εἶναι, ὥς πνεύματα λειτουργοῦ καὶ ἄλλα τελλόμενα εἰς διακονίαν⁵⁷ καὶ εὐλόγως θὰ λάθουν μέγαν μισθόν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, ἐάν διακονοῦν ἀδόλως ὅπως ἔκείνοι καὶ τοιῶς γὰρ εἰς καμμία αἰσχροκέρδιον.⁵⁸ Ἐκεῖνοι ὅμως τοὺς εἶναι ἀφωσώμενοι εἰς τὴν προσεληγὴν καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν διακονίαν τοῦ λόγου⁵⁹ ἀσκούμενοι μετ' ἐπιπονην εἰς τὰ ἀόριστα ἔργα θαυταῖον μαζὶ σου τὸ ἀξίωμα τῶν Ἀποστόλων τῶν ἱεροφάντων, τοὺς ὁποίους θα ἔχῃς καὶ σὺ ἐργαίς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον⁶⁰ τῆς πνευματικῆς σοφίας διδασκαλίας δια νὰ οἰκοδομηθῇ τὰ θάρη τῶν ἀδελφῶν⁶¹ καὶ νὰ ἀνακηρυχθῶν τοὺς πόνους σου, νὰ ἀντιστρέφονται δι' λαόν μεταξὺ τῶν ὑπολαμπῶν ὥς λίθοι πολύτιμοι.⁶²

Δὲν ὑπάρχει διὰ αὐτὴν σωματικὴ ἀνάπαυσις εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ οὕτω ἀπολαύσεως κατὰ μίαν. Αἱ νυκτεὶς θα δοσυνθηθοῦν ὅπως αἱ ἡμέραι, τις τῶν φροντιδῶν τῶν ψυχῶν καὶ ὁποῖαι σου ἐνετιστεύθησαν δια νὰ μὴ γ'νῇ καμμία ἐξ αὐτῶν ἡμῶν ἀλλοτρίως ἢ μετὰ τὸ νὰ κατασπασθῇ ἀπὸ τὴν ἀρκτον τῆς ἐπιθυμίας⁶³ νὰ κατατρεθῇ ἀπὸ τὸν δρακόντα τοῦ θυμοῦ ἢ νὰ τεμαχισθῇ ἀπὸ τὰ δονεα τῶν λογισμῶν τῆς ὑπερηφανείας καὶ ὅτι νὰ μὴ γινῇ ἡ εὐα⁶⁴ καὶ τοῦ ἐνός πολλὰι τεμαχισθεῖσα εἰς πολλὰ μέρη ἀλλὰ νὰ διατηρήσῃ τὸ τοῦ νομοῦ ἀβλαβὲς καὶ πολυτοκὸν καὶ νὰ τὸ παραστήσῃ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῖς μέν⁶⁵ Χριστὸν τὸν Θεόν ὅλον καρποφόρον, πλήρες ἀρετῶν φωτισμένον μεθ' ἡμῶν

55. Β' Κορινθ. 8, 11-13.

56. Πρδξ. 8, 5.

57. Ἑβρ. 1, 14.

58. Α' Τιμ. 2, 8.

59. Πρδξ. 6, 4.

60. Α' Θεσσα. 3, 2.

61. Γαλ. 6, 2.

62. 2πρ. 9, 16.

63. Ψαλμ. 21, 21-24, 17.

64. Α' Πέτρ. 5, 4.

γνώσιν, ὅχι, ψωραλέον ἢ μέ κομμένα τὰ ἀῖτια ἢ τελείως
 χαλόν. Διότι ἔτσι καὶ πολλοὺς θα σώσῃς δημιουργῶν τε
 λείους μέ τέλεια ἔργα χωρὶς καμμίαι τελείως ἔλλειψιν
 καὶ περιστῶν αὐτοῖς εἰς τοὺς Χριστοὺς σου ἡλικίαι ἀγνους
 καθαρους ἀπὸ ρυπαρὰ ἔργα. Καὶ σὺ θα ἀξιωθῇς νὰ λα
 βῇς μεγάλας ἀμοιβὰς ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ θα γίνῃς ὁμό
 σκηνος τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ποιμένων τοῦ Χριστοῦ
 καὶ θὰ συμβασιλεύῃς⁶⁵ μέ αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἰς
 ἀπεράντους αἰῶνας

- 450 Ἄς γίνῃ λαίταν ὁ θίος σου κανὼν εὐθύς ἀνάμεικτο
 εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ πατέρας σου διὰ νὰ γίνωνται δι'
 αὐτοῦ ἴσα τὰ στραθὰ τῶν ἁλῶν. Ἄς εἶναι ὁ θίος σου
 χωρὶς ἀγάπην διὰ τὴν ἰλήν, οὔτε διὰ τὴν δόξαν, οὔτε
 διὰ τὴν ἡδοιμήν, οὔτε διὰ τὰ συμπόσια οὔτε διὰ τὸ κρα
 αῖ. Ἡ μὴ εἶναι ὀλαῶν ἢ ἀστυς ἢ φιλαργυρος ἢ θυ
 μώδης ἢ κενοδοξός ἢ ἰδρύσσης ἢ μηροῖς καὶ ἀπιδ' ἢ
 κακὸν ἀντ' κακοῦ Ἄλλὰ μᾶλλον νὰ εἶναι ἀκτημών νὰ
 μωῆς τὴν δόξαν καὶ καθε ἡδοιμήν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν σαρκί
 κὴν ἀπαιτοῦσαι νὰ εἶναι ταπεινός, πτωχός, ἐγκολοκα
 ταινικός, ἐμπρόστος, πρῶτος, χωρὶς ὀργάν, ἀφιλάργυ
 ρος ἀπράγμων, ἡσυχος, εὐτακτος, ὑποτακτικὸς τιμῶν,
 460 ἐγκρατής, συνειδητός, ἀγρυπνός, πρόθυμος, φιληπής,
 φρονιζὼν διὰ τὰς ψυχὰς ποὺ σου ἐνιπίσκει θησαν ὡς
 ἰδικὰ σου μέλη καὶ εἶναι χρεαζέται νὰ θυσιάζῃς καθη
 μερινῶς καὶ ἡν ζῶν σου δι' αὐτούς⁶⁶ χωρὶς νὰ προσι
 μᾶς κάποιο ἄλλο πρᾶγμα τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν ἀγάπην
 αὐτῶν. Καὶ ἐπεὶ διὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους σὺ ἐξελεγῇς, διὰ νὰ
 ποιμαίνῃς τοὺς λογικὸν ποιῆται τοῦ Λεσπύτου σου καὶ
 Θεοῦ, τρέπει κατὰ τὸν λόγον τοῦ νὰ εἶσαι ὁ τελειταίος
 ἀπὸ ὅλους⁶⁷ εἰς τὸ φρονίμα καὶ τὴν κατὰ Θεὸν ταπεινω
 σιν σου, ὥστε ὡς δικαίος, νὰ θωπάζῃς τὰς ἀδικητήρας
 τῶν ἀδυνατίων⁶⁸ ὡς ἰατρός νὰ θεραπεύῃς τὰ πάθη καὶ
 470 τὰς νόσους τῶν ἀσθενοῦντων κατὰ τὴν ψυχὴν, ὡς ποιμὴν
 νὰ ἐπιστρέφῃς τὸ πλανώμενον⁶⁹ πρὸς τὸν καὶ νὰ κά
 νῃς τὸ ὕψος νὰ προκόπῃ εἰς τὰς ἀοετὰς. Τὸ ψωραλέον
 ὅμως καὶ ἀθεράπευτον νὰ τὸ ἀποκοπῇς ἀπὸ τὸ логи

65 Ἰακ 1 4

66 Β' Τιμοθ 2, 12

67 Α' Ἰωάν 3, 16.

68 Ματθ 9 36

69 Ρωμ 16 1

69a Ἰακ 5, 20 Α' Πέτρ 9, 25.

κόν σου κοπάδι, διὰ νὰ μὴ μεταδῶσιν τὴν νόσον καὶ εἰς τὰ ἐγγιῇ λογικὰ σου πρόβατα.

Ἀγωνίσου λοιπόν, νὰ αὐξάνῃς τὸ ποσὸν τοῦ Δεσποτοῦ σου Μὴ περαθῇς πρὸ ἀνταπισεῖς καὶ τρυφῆς τοῦ σώματος οὕτε νὰ καταδρατῶν κακῶς τὸ εἶον καὶ τὸ λῆπος⁷⁰ τῶ προβάτων τῶ Χρυστοῦ ἀποθηκῶν χάριν ἀπολ. τούσεως διὰ τοὺς ἑαυτοὺς σου, μᾶλλον παρὰ διὰ τοὺς ἀδελφούς σου τὰ πράγματα τῆς μοιῆς Μὴ πρὸς τὴν ἡ εἴτης διὰ ἀνθρώπων⁷¹ δοξάν κατὰ τοῦ δὲν ἀπορρ. εἰς τὰ πράγματα τῆς μοιῆς σου μὴ ἀγαπητοῦς νὰ ἐξέρχῃσαι συνεχῶς μετὰ ἡμῶν καὶ ἀποστρέφ. πένοντες καὶ μετὰ δειαν πρὸς τὸν προσηύεται καὶ ἀκολουθεῖ. Διοι σοὶ εἶναι ἀρκετὸν κατὰ μόνον μὲν φορῶν τὸν ἵηνα νὰ ἐξέρχῃσαι διὰ τὰς ἀντιπροσώπων ἐργασίας καὶ ὑποθέσεις τῆς κοίτης σου τὰς ἄλλας δεῖν τὰς κανονοιοῦ διακονηταί, οἱ οὗτοι θα σοὶ δ. ἀποκατασταθῇ τὸ ἀπεριωπύστον εἰς τὴν διακονηταί τοῦ λειγού καὶ εἰς τὴν μεταπροσευχῆς φροντίδα τῶν ἀδελφῶν. ⁷² Μὴ ἐτο. μάχης διὰ τὸν εἶπ. τὸν σου μὲν τραπέζας πολυτελεῖς, διὰ τὰ τέκνα σου δεφ. αὐτὰ πτωχὰ καὶ ἀνικητὰ καὶ ταπεινὰ, ἀλλὰ εἰς εἶνα, ⁷³ ἡ τραπέζα διὰ τὸν καὶ τὰ τέκνα σου καὶ ἡ ἐκτος ἐπὶ ἀποθνήσκον καὶ ἐτίσκεσιν φιλοπ. τοὺς ἔχον τὰ ἴδια φρόνιμα καὶ τὴν ἴδιαν ζωὴν. ⁷⁴ Ἀς ἐτο. μῆξιν τὸ δὲ ἀπο τὸν κελλαρ. τὴν κυνῶς τράπεζα μετὰ λόγωνα θραυμένον καὶ δοστρία ἡ καὶ μετὰ φέρια μὲν φορῶν τὴν εβδομάδα κατὰ Κυρ. ἀκτὴν ἡμέραν καὶ Δε. ἡμέρ. κτὴν φορῶν.

Δὲν θα συμπεριφερῇς μετὰ θυμῶν καὶ ὀργῶν καὶ φωνῶν⁷⁵ εἰς τὰ τέκνα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου χιρίδ. νὰ ποιοῦν αἰτίαν πρὸς τὸν καὶ κινῶν τοὺς ψυχῆς ἀλλὰ μετὰ ἡμεμον λόγον καὶ ὁμιλίαν θὰ διδάξῃς αὐτοὺς πῶς πρέπει ὁ καθενὶς νὰ προσηύεται⁷⁶ καὶ πῶς νὰ ἀντιστρέφεται μετὰ εἰς τὴν ἀδελφότητά⁷⁷ τοὺς νέους καὶ ἀσθηρ. κτὸς θὰ τοὺς διδάξῃς νὰ προσέχων τοὺς ἑαυτοὺς τῶν καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, διὰ νὰ μὴ γινῶνται αἰτία θλάθης εἰς τοὺς τοὺς θλάθουν μετὰ τοῦ θαδιομα καὶ τὴν ἀκαταστασίαν τῶν τρόπων, μετὰ τὴν παρηγορίαν καὶ τὰ ἀτακτα κατ. ορθώματα τῆς νεότητος. Εἰς ἐκείνους τοὺς ἔχον πάλιν καιρὸν εἰς τὴν ἀσκήσιν θα διδάξῃς μετὰ λόγον συνετὸν τὴν

70. Ἰακ. 34, 3 39, 19.

70α. Πράξ. 6, 4.

71. Ἐφεσ. 4, 31.

72. Α' Θεσο. 4, 1.

73. Α' Τιμοθ. 3, 15.

480

490

500

510

ὁποιοὴν εἰς τοὺς πειρασμούς που θὰ συναντοῦν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν τὴν ταπεινῶσιν, τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας,⁷⁴ τὴν κατάνυξιν, τὰ δάκρυα, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπιμονὴν τῆς προσευχῆς, τὸ μακάριον πένθος καὶ πῶς νὰ εἶναι καὶ νὰ γίνωνται, μετὰ λόγον καὶ μετὰ παράδειγμα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἄλλων. Εἰς τοὺς ἱερεῖς τὴν εὐλασίαν, τὴν ἡσυχίαν, τὴν μελετην τῶν θεῶν Γραφῶν, τὴν ἀκριβῆ γνώσιν τῶν Ἀποστολικῶν Κανόνων⁷⁵ καὶ Παραδόσεων, τὴν ὁρθότητα τῶν δογμάτων, τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας,⁷⁶ τὴν ἐπιμονὴν προσευχῆς καὶ κατάνυξιν, τὴν παράστασιν εἰς τὸ θεῖον θῆμα μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ τρόμου, τὸ μυστήριον τῆς ἱερουργίας, τὴν ἀποκάλυψιν τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, διότι εἰς αὐτοὺς ἐδόθη το νὰ γνωρίσουν τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν⁷⁷ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ εἶναι εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα καὶ εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἅλας καὶ φῶς⁷⁸ ἔχοντες μέσα τῶν λόγων ζωῆς.⁷⁹

520

Ἐάν δέ κάποτε παραστῇ ἀνάγκη νὰ θυμωσῃς εὐλόγως καὶ νὰ χρησιμοποιοῖσῃς οὐθδὸν καὶ θακιτηρίαν⁸⁰ ὁ δὲ τοὺς ἀτάκτους, ὥστε νὰ ἀνσκόψῃς τὸ κακὸν καὶ νὰ σταματήσῃς τὴν θανατηφόρον φθορὰν εἰς αὐτοὺς, δια νὰ μὴ χειροτερευθῇ ἡ κακὴ τῶν διαγωγῶν καὶ διαθεσῇς τοῦτο δὲν ἐκριθῇ ἀναρμιστὸν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους εἰς τὰς διατάξεις τῶν οἵτε ἀπὸ τοὺς θεοφοροὺς πατέρας μας. Διότι κάθε ἐνεργεῖα καὶ κάθε πράξις μας, ἡ ὁποία ἀνακοικτεῖ καὶ ἀπομακρύνει τὴν κοκλίαν, συνεργεῖ δὲ εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀρετὴν, εἶναι ἐπαινετὴ καὶ θεάρε

74. Ψαλμ. 50, 19.

75. Εἰ, ὁ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὀνομάζονται. Ἀποστολικοὶ Κανόνες, μετὰ συλλογὴ ἀπὸ 85 κανόνων, ποὶ ἀποδίδονται εἰς τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους, καταδεικνύοντες, ὅτι τὴν ἐπιμέλειαν ἀποστολικῶν τῶν προέλευσιν Ἀποστόλου, τὸ εἶναι μετέλαστον τοῦ Ἡ διδύμου τῶν «Διατάξεων τῶν Ἀποστόλων» αἱ ὁποῖαι, εἶναι ἔργον τοῦ τέλους του 4ου ἡ 5ου αἰῶνος. Σημειώνεται κατὰ τὸ κλειστόν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐν Ἀγγλικῇ καὶ Ἰσλαμικῇ τοπικῶν συνέδρων Ἐπεκυρωθῆσαν ἐπὶ τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (1929 μ. Χ.) καὶ ἐκτότε ἀπολαλοῦν μὲτ' ἀνανιρρήτου καὶ καθολικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς. Δὲ ἐλας φωνικὸν ὁ Σημεῖον νὰ τονίζῃ καὶ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐκ μέρους τῶν ἱερομονάχων τοῦ καθ' ἑαυτὸν προελατοῦντος περὶ χαρισμάτων, περὶ χειροτονίας, καὶ ἱλαστικῶν δικαιοδικῶν ζητημάτων καὶ περὶ εὐσεβείας.

76. Ματθ. 5, 8.

77. Ματθ. 13, 11.

78. Ματθ. 5, 13-14.

79. Φιλιπ. 2, 16.

80. Ψαλμ. 52, 4. Α' Κορ. 4, 21.

- 530 στος καὶ δεκτὴ ἀπο ὅλους τοὺς δικαίους καὶ μαρτυ-
 τοῖ του εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος με φραγγέλιον⁸¹ ἐκ-
 πησε τοὺς ἀπειθεῖς Ἰουδαίους διότι μετέτρεψαι εἰς οἰ-
 κὸν ἐμπορίου τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς⁸² καὶ ἀνετρεψε
 τὰς τραπέζας τῶν ἀργυραμοιβῶν,⁸³ ἢ Μη λοιπὸν δια ἀν-
 θρώπων ἐπαινον μοιον προσπορῆθῃς πραότητα κα κα-
 ταφρονήσης κάποιου μικροῦ πράγμα που ἐγίνε παρὰ τὴν
 ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ⁸⁴ καταπατῶν τοὺς Ἀποστολικούς Κα-
 νόνας κα τὰς διατάξεις τῶν καὶ περιφρηῶν τὸν εὐαγ-
 γελικὸν βίον καὶ τὴν μοναστικὴν ζωὴν, ἀλλὰ μιμούμε-
 νοι τὸν Ἰησοῦν κα Θεὸν σου, ὡμίλει με αἰσθηρὸν τόπον⁸⁵
 540 καὶ ὀργίζου⁸⁶ χωρὶς πάθος καὶ ζήτε τὸ δικαίον διὰ τὰς
 ἐντολάς τοῦ Θεοῦ κα δὲ τοὺς κανόνας ποὶ ἔθεσαν οἱ
 Ἀπόστολοι Πλὴν τουτῶν νὰ ἐξετάζης καὶ τοὺς λογ-
 σμούς τοῦ καθενὸς με ἀκρ θειας, διὰ νὰ γνωρίζης ποῖοι
 πρέπει νὰ εὐρωσκονται μτζὶ με ὅλους εἰς τὴν προσευχὴν
 κα νὰ κοινωνοῦν κα ποῖοι νὰ χωρ ζωνται, κα νὰ εὐρί-
 σκωνται εἰς τὴν τάξιν τῶν μετανοούντων του κλαίου με
 δακρυά, διὰ νὰ μὴ μεταβάλλῃς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ,
 ἀπὸ ναὸν ἁγίον εἰς σπήλαιον ληστῶν⁸⁷ ἢ εἰς πορνεί-
 ον⁸⁸ ἐν ἀγνοίᾳ ἢ ἐν γνώσει σου καὶ ἐκουσίως, διότι τότε
 δὲν θὰ διαφύγῃς τὴν φοβεράν κρίσιν τῆς ὀργῆς τοῦ
 Θεοῦ.⁸⁹
- 550 Γνώριζε δὲ ὅτι οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ἀτόπτοι μάρτυρες
 καὶ μαθηταὶ τοῦ Λόγου⁹⁰ εἰς τὸν καθένα ἀπὸ τοὺς τοι-
 ούτους ἀπένευμαι κα τὸν καταλληλὸν τόπον Πρέπει λοι-
 πὸν νὰ μελετᾷς προ παντὸς με ἐπιμελεσθῇ τὰς διατάξεις
 κα τοὺς κανόνας αὐτῶν, διὰ νὰ γνωρίσης ποῖα εἶναι τὰ
 κεκρυμμένα μυστήρια τῶν χριστιανῶν κα νὰ μὴ πτ-
 τῆς εἰς σφάλματα μὴ ἀρμόζοντα εἰς τὴν θεοσεβείαν.
 Πρέπει νὰ κἀνῃς εἰλσθῇ τὰ πνευματικὰ σου τ' κνα⁹¹,
 καθὼς εἶναι γραμμένον κα νὰ διδάξῃς εἰς σὺτα νὰ σέ-
 θωνται τοὺς ἱεροὺς κα θεῖους τόπους καθὼς κα τὰ

81. Ἰωάν. 2, 15

82. Ματθ 21, 13 Μάρκ 11, 17 Λουκ 19, 46 Ἰωάν. 7, 16

83. Ἰωάν. 2, 15. Ματθ 21, 12 Μάρκ 11, 15

84. Μάρκ 5, 19,

85. Μάρκ 9, 30. Μάρκ. 1, 43. Ἰωάν. 11, 53-58.

86. Ἰωάν. 11, 13

87. Μαθ 21, 13 Μάρκ 11, 15 Λουκ 19, 46.

88. Ἰωάν. 16, 25. 31. 30

89. Ρωμ. 2, 5

90. Λουκ 1, 2

91. Λουκ. 16, 31

560 σκευή τοῦ ἡγασμένου ὑποῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς λατρείας
 Του, διότι ἔχει γροθὴ "Εἶπα, μακάριοις αὐτοῖς που στέ-
 κει μέ τοῖμον ἐμπρος εἰς ὅλα ἀπο εὐλάβειαν " Διότι ἡ
 λειτουργία τῶν ποιημάτων καὶ τὰ δικαίωμα ἵα ἔγγ' ἔχουν
 αὐτὰ ἔρρηθη κίρα τῶν Γατερῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων
 μόνον δια ταῖς ἑρεῖς καὶ ὁσους ἔχουν καθάρρη με ἀγω-
 νας καὶ μετανοῶν καὶ δάκρ' ἵα ποῖλα καὶ δ' ὅσοις μετε-
 χουν εἰς τα ἀχρεῖα καὶ στίβια τοῦ ἁρτοῦ ἡγιασμένους
 καὶ εὐλαβεστάτους μισαγύχ' Μὴ ἐπ' τρέψης εἰς ὁσους
 καὶ εἰς ὁποιοῦνδήποτε καὶ ὅσε ἰχυντα εἰς τὸ ἅγιον θῆμα
 570 ἄλλαι μόνον, καθὼς ἐλέχθη, εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ εἰς τοὺς
 ἡγιασμένους καὶ εὐλαβετέρους ἀδελφούς καὶ πατέρας
 σου Εἰς τοὺς ἄλλους δε καὶ εἰς τοὺς ἀτακτως περιπα-
 τοῦντας ἀδελφοίς" πρόσεγε τί σοῦ λεγῶ θὰ ἀπο-
 κλεισῇς τὴν εἰσόδον. Διότι πολλοί, γινώσκ' καλῶς λό-
 γω τῆς περιφρονήσεως αἱ ὡν ἀποθηνησκουν Καὶ ὅπως
 διήποτε, ἐάν παραμελῇς καὶ ἀφῆνης ἰά γινεται τοῦτο τὸ
 αἷμα ἐκείνων του ἀποθηνησκου, ἐξ αἰτίας τουτου θα ζη-
 τηθῇ ἀπὸ τὰ χέρια σου."

Αὐτὰ ὡ ποιμὴν τῶν προβάτων Χριστοῦ καὶ ἀκόμη
 περισσότερα, ὀφείλεις νὰ γνωρίζης καὶ νὰ κάνης με προ-
 θυμιον δια νὰ προφυλάσσῃς τὸ ποίμνιόν σου. Καὶ λοι-
 ποί, ἐάν κατανόησες ὅτι ἔφθασες εἰς τὴν μεγάλην ἱκα-
 580 νότητα καὶ ἔχῃες μετοχος τέτοιων χαρισμάτων, ὥστε νὰ
 φωτίζωνται καὶ μόνον αὐτο το φῶς τῶν καλῶν ἔργων καὶ
 τῆς θείας σοφίας καὶ γνωσεως," που ἐκλάμπει ἀπὸ σέ,
 ὅσο, σὲ πλησιάζουν γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοί, ποίμιοι με
 πίστιν τὰ πρόβατα" τοῦ Χριστοῦ με τὸν σοφὸν λόγον τῆς
 χάριτος που σοῦ ἐδόθη ἐμπρόσκτως συμφώνως πρὸς τὸν
 κανόνα καὶ τὸν νόμον, που παρεδόθη εἰς σὲ ἀναθεῖν, καὶ
 ὅσοκε τα ἀν' ἅ Του" εἰς τα σωτήρια θεοσκοπία τῶν
 ἐντολῶν Του" ἕως ὅτου μεγαλώσουν καὶ φθασουν εἰς
 μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρωματος τοῦ Χριστοῦ" "Ἐταί θὰ
 590 λάβῃς πολὺν μισθὸν δι' αὐτὸ με τὸ νὰ γινῇς συνθρονος
 καὶ ὁμόσκηνος τῶν Ἀποστόλων. Εἰδ' ἄλλως, ἐάν θέλῃς

92. Παροιμ. 28, 14.

93. Β' Θεσο. 8, 6-11.

94. Ἰεζ. 38, 6

95. Κολα. 2, 3

96. Ἰωαν. 21, 16

97. Ἰωαν. 21, 15

98. Ἰωαν. 10, 9

99. Εφεσ. 4, 13

νά ἀκούσης ἐμέ πού φροντίζω διά τήν σωτηρίαν σου, περιόρισου εἰς τόν ἑαυτόν σου, ἐπειδή ὁ Θεός ἡμῶν εἶναι πῦρ πού κατακαίει,¹⁰⁰ εἰς τόν Ὅποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

100. Ἑβρ. 12, 29.

XIX

1 Περὶ τοῦ ὅτι δὲν πρεπεὶ νὰ ἔχω-
 μεν ἐμπιστοσύνην μόνον εἰς τοὺς
 λόγους καὶ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἀν-
 θρώπων, ἀλλὰ πρεπεὶ νὰ ἐπικυρώ-
 νωμεν τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν λόγων
 ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν. Καὶ τί λογιῆς εἶ-
 να, ἢ διαθέσεις καὶ ἡ ἀγάπη ποὺ ἔ-
 χουν οἱ ἀληθινοὶ διδασκαλοὶ πρὸς
 τοὺς μαθητάς τῶν καὶ ποῖα ἡ εὐ-
 σπλαγχνὸς ἀγάπη καὶ φροντίς τῶν
 καὶ πῶς μερτεῖ οὖν εἰς τὸν Θεὸν
 ὁ πᾶρ αὐτῶν.

ΛΟΓΟΣ ΙΘ'

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες καὶ τέκνα, ὁ καθένας σας γνω-
 ρίζει πῶς ἔρχισεν ἡ ἀγάπη σας πρὸς ἐμέ, πῶς ἔγινε καὶ
 10 δια ποῖον λόγον. Ὅμοίως γνωρίζετε καὶ τὸ μέτρον τῆς
 πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης σας καὶ πίστεως. Διότι, ἐγὼ δὲν
 γνωρίζω νὰ ὁμῶ ἀκριβῶς διὰ κάποιον ἄορατον πρᾶ-
 γμα καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶμαι θέβαιος δι' αὐτὰ μόνον
 ἀπὸ τοὺς λόγους. Διότι πολλάκις ἐκεῖνο ποὺ δὲν ὑπε-
 σθέθη κανεὶς ποτὲ μὲ λόγους, ἔξαφνα τὸ ἐπραξεν καὶ
 ἐκεῖνο τοῦ συνεφώνησε με ὅρκους εἰς κατάλληλον περι-
 στασιν μετεμελήθη καὶ τὸ ἡνέθη παντελῶς. Τοῦτο δὲ
 συμβαίνει, μὲ τοὺς περισσοτέρους. Διότι πράγματι εἶναι
 σπάνιοι αὐτοὶ ποὺ δὲν κλονίζονται ἀπὸ τὰς τρικυμίας
 τῆς ζωῆς καὶ δὲν πνίγονται ἀπὸ τὰς ἀκαθίας τῆς¹ καὶ
 δὲν δελεάζονται ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ δὲν γίνονται δοῦλοι
 20 χρημάτων, διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὁποίων ἐπινοεῖται κά-
 θε ψεύδος. Διὰ τοῦτο μόνον εἰς τοὺς λόγους, τοὺς ὁποί-
 ους μᾶς παρήγγειλεν ὁ Θεὸς εἶναι ὀρθοὶ νὰ ἐλπίζω-
 μεν καὶ νὰ στηρίζομεθα ὡς εἰς ἔργα θέβεται. Διότι μόν-
 ον ὁ Θεὸς εἶναι ἀτρέπτως καὶ δὲν ἀπεδείχθη εἰς οὐδὲν
 ψεύστης. Ἐκεῖνος δὲ ποὺ στηρίζεται, μόνον εἰς τοὺς λό-
 γους τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι σταθεροί, ἀλλὰ

1. Μάρκ. 4, 7.

στρεφονται καὶ πλανῶντα εἰς πολλὰ πράγματα αἰ. σ.
θα κρατήσῃ τὸν ἀνέμον καὶ θὰ χαρῇ με μάταια διεφθ.
Διότι δὲν ὑπάρχει τόσον ἀπταθες καὶ εὐμεταβυλοι ἀπο
βλα τὰ ἄλλα ὅσον ὁ λογισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος
30 σταθερ. ὡς εἶται τότε μόνον ὅταν διαπερασθ τὸ σκέτος.
που τὸν περιβάλλει, ἀποδιώκων ὅλα τὰ ρεόντα καὶ κί. στα
καὶ αἰσθη. κα. ἐκώθη τελείως μὲ τὰ ἀόρατα καὶ ἰσ. ἀ.
μένα. Ἐπε δὴ λοιπὸν εἶποι σκεῖτομαι αὐτὰ καὶ σεις θε.
θαίως συμφωνεῖτε μαζί μου ἀκούσατε καὶ τὴν αἰτίαν,
διὰ τὴν ὅποιαν σὰς λέγω αὐτὰ καὶ τὸ πάθημα που ἐπ. ι.
θα.¹

40 Ἦλθατε πρὸς ἐμεῖς μετ' ὀλογερὰν ἀγαπὴν καὶ ἐμπιστο-
σύνην, καθὼς συνεπέρινα ἀπὸ τοὺς λαοὺς σας καὶ τὸ
πρόσωπόν σας καὶ δὲν ἐβ' ἄσθητε ἀπὸ κάποιον, ἀλλὰ
αὐτοπροαίρετα ἐσπύνατε εἰς αὐτὴν τὴν ἐνεργεῖαν. Ὁ
τὸν λοιπὸν ὡς εἶδα ἐσ' καὶ ἤκουσα ἀπὸ σας τοιοῦτους
λόγους θεοφυλαξίς, ἐδέχθην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν
δ' ἄσθην καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλους ἐκλίνεν ἡ καρδία μου σ-
παθῶς πρὸς τὸ πρόσωπόν σας καὶ ὁμολογῶ, σὰς ἡγά-
πησας περιεσσεύων, μοιούοι. ἐλσθα ἐντολήν νὰ τους ἀ-
γαπᾷς ὅλους ἐξ ἰσού. Ἄλλ' ὅταν ὁ αἵτιος τοῦ προσώπου
αὐτοῦ ὁ κύριος λέγων Θεοφυλακτίας, ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς

[illegible]

3. Είναι γνωστή η αντίδραση μερικών μοναχών του Αγίου Όρους προς τον άγιο Συνακ, π.χ. ο προσέφυγε τον ναύα ο βίβλετον ένα ιδιότυπον κα. διατέλειτσο. Διόρθεον Αύροι φαίνεται ότι σωματτοντο να αναχωρήσουν από το μοναστήρι, γάρ: αὐτοὺς πεινῶνται τὸν λόγον ἐπαρῶν τοι «πῶθος» του θένκα τὴς ἀλλήλων τῶν.

Δέν γνωρίζουμε ποιος είναι. ο θεοφύλακτος, περί του ήτοι, ου.

ἀπευθύνεται ὁ λόγος, ἦλθε πάλιν και πολλάκις πρὸς
τὴν ταπεινότητα μου, ἐν μεγάλῃ προθυμίᾳ καὶ μάλα
πολλὰ με πολλὴν θερμὴν ἀγάπην ἀλλοτρεῶς αὐτῇ λάμπει
εἰς τοὺς ὑγιεῖς ὀφθαλμούς και δὲ δυνατόν νὰ κληθῇ
αὐτός, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἐδεχμην ὡς ἀδελφὸν καὶ τόσον
τὸν ἠγαπήσα ὅσοι και τε, ἐτίστον, καὶ ἐάν πτωχὸς εἰς
τὰ λόγια μου, διότι ἡ μὲν μου φυσικῶς ἐκί το καὶ
οὕτως εἰπεῖν ἐκ μετὰ ἀπο ἑαυτοῦ εἶπε τετοιούτους λόγους
καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Χριστό, τὸν οὐτοῖον ὅρκει, ὅτι ὁποῖον
οὐδέποτε ἐπερίμενα νὰ ἀκούσω ἀπο αὐτοῦ λόγια, τὰ
ὁποῖα και ὁ ἰδὺς ὁ Θεὸς κατεγραφε και τὴν καρδίαν
μου ἐπλήρωσεν ὡς θέλος και οὐ μόνον μετὰ ὅλλα
γίναι ἀρξέσθαι πύρμας εἰς κτήν, καὶ με φείδουσιν καὶ
μὲ κατακαίουσιν, δὲ, θὰ κρύω αὐτὰ τοῦ ἔλαθαι ἀπὸ
σῆς χεῖρος νὰ εἶς ἰδοῦ κρῶ καθυλόν αὐτὰ, ὅτι ἐξ ἰ-
σοῦ, ὅτι και νύκτα καὶ καὶ οὐκ νύκτα, αὐτὰ διώκουν
καὶ τὴν εὐκυνότητα τοῦ πίου καὶ με ἀναγκάζουν νὰ ἀ-
πώθω τὴν τροφήν. Ἡ φυσικὴ δίψα ἔταυσε με εἰς τὴν
δαρκὴν ὅταν νὰ ἰδῶ τὴν τραγικότητα τῶν λό-
γων του και το φῶς τοῦ ἀσθητοῦ ἡλίου δὲν θέλω κα-
θόλου νὰ το ἀνικρῶ. Διὲ ἐπιθυμῶ νὰ ἰδῶ κάποτε
τὸν ἀδελφόν μου, νὰ προσέρχεται θερμῶς πρὸς τὸν νη-
τόν ἡλίου. Τὰ δάκρυα μου και αὐτὰ θερμότητα ρέουν
καὶ προσφέρονται εἰς τὸν Χριστόν ὑπὲρ τοῦ τοῦτοῦ νὰ
ἐκκληθῇ ἡγίαστὸν διὰ τῶν και ἀφοῦ ἐν ἀλλήλῃ νοερῶς
νὰ γνωρίσῃ τὸν Ποιητὴν Του. Στεναγμοὶ ἐξέρχονται ἀπὸ
τὸ βάθος τῆς καρδίας μου διὰ νὰ ἀντιστῶ ἀπὸ τοῖς θυ-
θοῖς τῶν κακῶν τὴν ψυχὴν ποὺ ἠγάπησα. Εἶμαι, με τὸ
πρόσωπον πεσμένον εἰς τὴν γῆν, θυμῶν ἡσυχῶς διὰ νὰ
σηκώσω τὸν προσφύστατον εἰς ἐμὲ ποῦ εἶναι πεσμένος.
Τὸν Παντοκράτορα Κύριον ἐπικαλοῦμαι καὶ κράζω, διὰ
νὰ ἐξαρκέσῃ ἀπὸ τὰ δεσμά τοῦ κοσμοκράτορος, αὐτόν
ποῦ ἐθελοσύνης εἶναι σιγῶντος. Κάνω ἴσως καὶ λέγω
καὶ ἄλλα ποῦ δὲν ἀκούει, νὰ τὰ γράψω, εἶναι ὅμως
γνωστὰ μόνον εἰς τὸν Θεόν, ἐν ὧν οὐ τοῦ ὁποῖου καὶ γί-
νονται. Καὶ ἐὰν μετῴσκει ἡ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε ἔστω
καὶ μόνον μίαν λέξιν, ἐγὼ εἶπαι καὶ δὲν ἔκανα αὐτὰ πρῶ-

λέει ὁ Ὑμνησὴν Πόθνης πρόκειται περὶ ἐνός, μοναχοῦ καὶ μοναχότητος τοῦ
 ποῦ εἶναι ἀγκαταλελειμμένην ἀλλοτρίτητα καὶ παρὰ τὴν Ὁ Ὑμνησὴν ἐμμελῶς
 ἀπορρίπτειν μετὰ τὴν γυναικὸς χάριτι καὶ προγράσσει μὴ ἀκριβῶς ἀνὰ τὰ γεγε-
 νώτα, τὰ ὅποια ἐν φαίνεται, εἶνα κατὰ γυναικὰ εἰς τοὺς ἀποστάδας τοῦ

5 'Ic2 20.9.

6. 'Eong 6, 12.

ξιν, νά μή λογιoθῶ με ὅσους πιστευουν εἰς τοι Κύριον, οὔτε τὴν δοξα. τῷ ἁγίῳ δὲς μὴ ἰδῶ ἀλλὰ νὰ χυσῶ τὴν ἐλπίδα διὰ τὴν ὅπο ἂν ἐκατελεξάτο τὸν κόσμον.

- 80 Αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα τοῖ ἐπαθὰ ἀπὸ σᾶς καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἢ ἀδικία τοῦ ὑπεστήν. Εἶπατε λοιπὸν καὶ σεῖς εἰς ποῖαν ἀπὸ σᾶς προξένησα τόσῃ λυτῇ, Ἀνταποδώσατε, ἀδελφοί, καὶ σεῖς ἴσιν τῇ ἀγαθῇ εἰς ἐμέ, ὁ ὅποιος τυραννοῦμαι ἀπὸ ἀγαθῇ. Ἀποδείξατε τοὺς λόγους, καὶ μὲ ἔργα, διὰ τὰ ναιωσῶ μικρὰν ἀνακουφίσιν. Φανερώσατέ μου ἀντράματι με ἀγατᾶτε, τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν σας. Ἐγὼ νὰ μάθω καὶ ἔγω οὐ μόνον με τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ τὰς πράξεις, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μαζί σας καὶ ὅτι δὲν ἐκοπισαυμάταιως. Ἐὰν δὲ δὲν θέλετε, διατὸ μὲ τὸν ἔρχομαι, καὶ μοῦ ἐπιβαλάτε φορτὸν καὶ τιμὰν με τὴν ἀνυχωρησίαν σας προσθέτετε περισσότερον φορτίον, Βάρος που καὶ ἀνικλαλῶ τοι χάριν καὶ ἀμείτρητον λυτῇν δημιουργεῖ εἰς ἐμέ παραδικταίον. Χαράν μὲν διότι προσερχομαι διὰ σᾶς καὶ εὐφραίνομαι με 90 τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιστροφῆς σας, λύτῃν δὲ, οὐκ φοβοῦμαι, μὴ ὡς συμνιγῆτε με τοι κοομαι καὶ ἐξαπατηθῆτε καὶ ἀποδεχθῆτε ψεύσας ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ πρᾶγμα τοῦ, ὅταν τὸ σκέπτομαι, φοιτῶ καὶ ἐξίσταμαι καὶ αὐτὸ εἶναι, ἡ φθορά τῆς ψυχῆς μου τοῦ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ ἀνικτωθῶ ἢ νὰ χαρῶ. καὶ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ περὶ τὴν ζωὴν μου μὲ τένθος καὶ σκυθρωπότητα⁷ καὶ τὴν ἀπαρνούμαι θρηνῶν, διότι δὲν θεωρῶ κέδος τοῦ νὰ σωζώμαι μόνος οὕτως ἄλλω νὰ βοηθῶ τὸν Θεὸν χωρὶς ἐσῆς. Ἐὰν λοιπὸν εἶναι ἀρκετὰ αὐτὰ ἐκ μέρους μου, ἀπολογηθῆτε καὶ σεῖς, εἰάν θέλετε κατ. καὶ εἶπατε εἰς ποῖαν μερὶς 100 κατατάσσουσθε καὶ θεβωσάτε τοι λόγον με ἔργον ὥστε ἢ νὰ εὐφρανθῶ ἢ νὰ μένω πάλιν μεσα εἰς τὴν λύτῃν. Ἐλπίζω δὲ καὶ εὐχομαι, ἐλέπων ἀσφατῶς πρὸς τὸν Κύριον, ὅτι δὲν θὰ χρησιμοποιήσασθε τὸ ψεῦδος καὶ λόγια ἀλλὰ ἀντὶ ἀλλων, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἀποδείξετε ἐμπρακτῶς ὅσα με λόγια προυπεσχέθητε. Μὴ διωτᾶσθε λόγον δι' αὐτὰ καθόλου, ἀδελφοί μου αὐτὲ νὰ ἀνεθῶν διαλογισμοί ἀπ' οἷας εἰς τὰς καρδίας σας. Ἄλλα ἀκού-

7. Α' Κορινθ. 4, 5.

8. Φιλιπ. 2, 16.

9. Ματθ. 13, 22 ἠδὲ Μαρκ. 4, 19.

10. Ψαλμ. 34, 14 41, 9 42, 9.

11. Ἰων. 4, 8.

12. Δουκ. 24, 38.

- τητα τοῦ νόμου, πως λεγει, ὅτι . Γνωρίζω τὰ πάντα καὶ εἶμα θνητός καὶ ὅτι ὅλα τὰ αἰσθητὰ εἶναι σκία καὶ ὁ θάνατος ἀπροσδόκητος καὶ ἡ δοξα τῶν ὁ καίων ἀνι-
 ρος καὶ ἡ τίτιχυν τῶν ἀμαρτωλῶν ἀτλευσήτος», συ ὁ-
 μως ὁ Ἰδὸς δὲν ἀπεμπκρ ηςα ἀπο τὰ κακά· Διότι,
 140 ἔαν θλετής δὲν ἔχε ὁμαίρωσε ὅλον τὸ σῶμα κα τήν
 ψυχὴν¹⁸ ὡς τιφλὸς που κτυπα ἐδω καὶ ἐκεῖ Ἐαν γνω-
 ρζης τὰ ἀνώτερα, διατι ὡς ἀναισθητός, καὶ εἰς τὰ χει-
 ρότερα Ἐαν γνωρίζης ὅτι ὅλα τὰ αἰσθητὰ εἶναι σκία
 καὶ ὅλα παρερχονται δὲν ἐντρε-εσα, τὰ αστετεεσαι μέ-
 τήν σκιν καὶ νὰ ἀποθηκευς τα μεντα, Προσφλέστα
 τε, ὅπως ἀκριβῶς τὸ παιδί που ἀντλεῖ νερά εἰς ἓνα τρυ-
 πημενοι ἀγγεῖον δὲν αἰσθαιεσαι καὶ νομζεις ὅτι ἔ-
 χε τὸ φιαλό σου ὅτι εἶναι πολὺ φεβρόν πρίγμα τὸ
 νὰ νομίζη καίεις ὅτι εἶναι κατι καὶ τὸ νὰ ὑπερφηανε-
 ται, Διοτι δι' αὐτῶν φονεεταὶ ἡ ἀνθρωπιν υιοσιος
 Ἐανθωπε, πιστεύεις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός, ἔαν
 πιστεύης πρεπει νὰ τὸν φοβῇ καὶ νὰ τηρῇ τὰς ἐντο-
 λὰς Του Ἐαν δὲ ἀπιστῇς ἐρώτησε τοῦλάχιστον τοὺς δαι-
 150 μονας ποὺ ἴσως τοὺς θεωρεῖς τὸ ἀξιοπιστους¹⁹ Μάθε
 ἀπὸ αὐτοῦς, εἰς τοὺς ὁνομας ἔγινε, ὁδὸλος κα' τοὺς ἀ-
 κολουθεῖς κατι πεδας, ὅτι δὲν ὑπαρχει ἄλλος Θεός πλην
 Αὐτοῦ²⁰ κα' αὐδὲς οὔτε ἐγένεν οὔτε δυναται νὰ γνη ὁ-
 μοιός Του²¹ Διότι, αὐτός εἶναι ἐξελκισαστής καὶ κριτής
 καὶ βασιλεὺς τῶν πινῶν, δημιουργός τοῦ φωτός καὶ
 Κύριος τῆς ζωῆς Αὐτός εἶναι, το φως τὸ ἀρητηόν, τὸ
 ἀπρῶστοι²² ὁ μόνος ὑπάρχων Αὐτός με τήν παρουσίαν
 Του²³ θα ἀφανισῇ ἱμπερασθῆν Του τοὺς ἐχθρούς Του²⁴ καὶ
 ἐκείνους που δὲν ὑπήκουσαν εἰς τὰ προσευγματά Του,
 με τὸν τρόπον που ἀφαν ζει ὁ ἀνικελλων ἥλιος τὸ σκό-
 160 τος τῆς νυχτός Καὶ θὰ εἶναι ὁ Κυριος ὁ Θεός ἁμῶν ἀχω-
 ρητος ἀπο ὅλα τὰ ἀχωρητα κα. σκαταληριτω ἀπὸ ὅλα
 τὰ ἀκατάληττα, ἀποκαλυπτομενος μόνον εἰς τοὺς ἀξι-
 οὺς ἀναλόγως τρὸς τὸ μέτρον τῆς πίστεως τοῦ καθενός.
 Οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ μέσα εἰς τὸ φῶς θα σκεπάζωνται με

18 Ἀσι. 1, 6. Ἰάδ 30, 30.

19 Ματθ. 3, 29. Μάρκ. 3, 11. Ἰεζκ. 2, 19.

20 Δαντ 4, 35 39

21 Ἠε 40 18

22 Α Τ. 24 6, 16.

23 Β' Θεοσ 2, 8.

24 Ψαλμ. 57, 2-3. 79, 16. 96, 5.

σκοτος,²⁵ μέσα εἰς τὴν χαρὰν θὰ αἰσχύνονται καὶ μέσα εἰς τὴν εὐφροσύνην αὐτοὶ θὰ λειώνουν καὶ θὰ κατακαίονται καὶ θὰ τ.μῶρονται, ἀναλόγως πρὸς τὰ ἰδικά του παθῇ ὁ καθένας, ὅπως καὶ οἱ δίκαιοι θὰ στεφανοῦνται μετὰ τὰς διαφόρους ἀρετὰς τῶν

170 "Ἐτο λοιπὸν εἶδα μετὰ τὰ μάτια τοῦ σώματος νὰ εἶναι αὐτὰ γραμμένα εἰς τὰς θεοπνευστοὺς Γραφὰς καὶ τὰ ἐδιδάχθην πνευματικῶς ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τὰ ἐγράψα πρὸς γινῶσιν σας καὶ δὲν τα ἐσώπησα ἀπὸ ἀγάπην πολλήν. Ἰδοὺ λοιπὸν σὰς τὰ ἐφαιέωσα ὅλα καὶ δὲν ἔκρυψα τὸ τάλαντον²⁶ καὶ δὲν ἐφθόνησα τὴν σωτηρίαν σας. Ἄς διαλεξῇ ὁ καθένας σας ἀπὸ τῶσα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὅ,τι θέλει. Διότι ἐγὼ ἤδη γῆμα ἀνεύθυνος τῆς κατακρίσεώς σας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμήν.

25 Σοφ. Σολομ. 17, 19 - 20.

26. Ματθ. 25, 25.

1 Περὶ ὑποταγῆς καὶ ἐκκοπῆς τοῦ
 ἰδίου θελήματος, πρὸς ἐκείνους που
 ἐζητήσαν νὰ τοὺς γραψῇ πῶς πρέ-
 πει νὰ ζῇ κανεὶς τὸν θῆον τῆς ἀ-
 σκήσεως. Καὶ περὶ τοῦ ὅτι, εἶναι
 καλὸν καὶ ὠφέλιμον διὰ τὴν ζωὴν
 αὐτὴν νὰ ἔχη κανεὶς, ὡς πνευματι-
 κὸν Πατέρα, ἐμπειρον ὁδηγόν, διὰ
 νὰ τοῦ μάθῃ τὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν
 δυσκολοκατόρθωτον ἐργασίαν τῆς
 ἀσκητικῆς τεχνῆς. Περὶ τῆς ἐμπι-
 στοσύνης πρὸς τοὺς πνευματικοὺς
 πατέρας καὶ περὶ τῆς θεας τοῦ
 Θεοῦ φωτός, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κάθε
 ψυχὴ ποὺ φωτίζεται, προκόπτει εἰς
 ἀγάπην Θεοῦ.

ΛΟΓΟΣ Κ'

10 Ἄγαπῃται μου καὶ περιπόθητοι ἀδελφοί, ἐπανειλημ-
 μένως ἠθελήσατε νὰ ἀκουσέτε λόγον ὠφελείας ἀπὸ τὴν
 μετριότητα μου, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς ταχείας ἀναχωρή-
 σεως σας, δὲν ἠθέλησα πρὸς τὸ συμφέρον σας νὰ σᾶς
 ἀμιλήσω προφορικῶς σάν κατι πάρεργον, διὰ τὰ πρέ-
 ποντα. Διὰ τοῦτο συμφωνῶς πρὸς τὴν παράκλησίν σας,
 ἐπροθυμαποιήθην εὐλόγως νὰ γραψῶ τώρα πρὸς τὴν ἀ-
 γάπην σας "Ὅχι διὰ νὰ σᾶς ναυθετήσω" (διότι καὶ ἀνά-
 ξιος εἶμαι), ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς συμβουλευσῶ ἀτλῶς καὶ
 20 διὰ νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, ἐπειδὴ σᾶς ἀγαπῶ πάρα πολὺ,
 ὅσα γνωρίζω ὅτι, ὠφελοῦν καὶ παρακινοῦν τὴν ψυχὴν, διὰ
 νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κοσμον, νὰ ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὰ πά-
 θη, νὰ ἀγαπήσῃ τὸν Θεόν καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τελείαν ἀπά-
 θειαν. Λοιπὸν ἀπὸ πουθενὰ ἄλλου δὲν ἔκρινα ὀρθὸν νὰ
 ἀρχίσω, ὁμιλῶν πρὸς ἄνθρωπον ποὺ διψᾷ τὴν σωτηρίαν

1 Καὶ ἀπὸ τῶν τίτλων καὶ ἀπὸ τὸ προσήμιον τῆς Κατηχήσεως, ὡς
 προτιμῶναι κανεὶς δεῖ αὐτὴ εἶναι περισσύτερον μίαν «Κατηχητικὴν ἐπιστολὴν»
 καὶ ἦν ἀπεβουε, ὁ ἄγιος Συμεὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, τοῦ κατὰ ἑνὸς λό-
 γος καὶ ἀπεφρονήθη εἰς τὸ μοναστήριον.

τῆς ψυχῆς του, παρά ἀπο αὐτὴν τὴν ἀκατάπαυστον τη-
γὴν τὸν Σωτῆρα Χρ. σ. οὐκ ἔσθ' Θεὸν ἡμῶν, τὴν αἰτίαν τοῦ
λόγου καὶ καθ' ἐνεργεῖας καὶ τοὺς σκοποὺς καθ' ἐσκέφε-
ως καὶ καθ' ἐφροντίδας που συνοδεύεται ἀπο χρηστὴν ἐλ-
πίδα. Διότι αὗτος εἶναι διὰ τοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ θεμέλιοι ἀ-
σαλευτοί, διὰ τοὺς μεσάτους ἐλπίς ἀκταίστητος καὶ
διὰ τοὺς τελείους ἀνσπῆ ἀγούταστος καὶ ζωὴ ἀκατα-
πτητος τὴν ἀγίαν Του φωτὴν ἤκουσα νὰ λέγῃ εἰς ὅλους
μαζί. "Ὅποιος δὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀ-
δελφούς καὶ ὅλα τὰ ὑπαρχόντα τὰ καὶ δὲν σκεπτῇ τὸν
σταυρόν του καὶ ἔν με ἀκολουθῇ, δὲν μοῖ εἶναι ἄξι-
ος." Λοιπὸν ἐδιδάχθη ἀπο τὴν Ἁγ. τὴν Γραφήν καὶ ἐμα-
θα διὰ τῆς περὶ οὗτοῦ ἀνέφερε τὸν σταυρόν εἰς τὸ τέλος,
μόνοι καὶ μόνον, εἰς νὰ μᾶς φανερώσῃ τὴν ὑπομονὴν εἰς
τάς θλίψεις καὶ τοὺς πειρασμούς καὶ τέλος καὶ εἰς σέ
τὸν τὸν ἔκκουσιον θάνατον, τὸν ὁποῖον πολλοί, καὶ κατὰ
τὴν ἐποχὴν τῶν αἰώνων διὰ τοῦ μαρτυρίου καὶ πηκί-
λων θασάνων προεῖλ' ἔχον. Τώρα ἔμας τοῦ μέ τὴν χα-
ριν τοῦ Χρ. στοῦ ἐπικρατεῖ θαυμάζω καὶ τελεία εἰρήνη, ἔ-
χομεν τὴν θεωρία ὅτι ὁ σταυρός καὶ ὁ θάνατος δὲν
εἶναι παρά ἡ παντὸς ἀκρίβεια τοῦ ἰδίου θελήματος
Διότι, ἐκεῖνος που ἐκτλήρωνε τὸ ἴδιον θέλημα ἐστὼ καὶ
εἰς τὸ ἐλάχιστον, δὲν θα ἤμπορεσεν νὰ τηρῇ τὸ πρὸ-
σταγμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Διὸ νὰ ὁμιλήσω λοιπὸν εἰς τοὺς καθένας προσωπικῶς
οὕτως λέγω τὰ ἐξ ἑαυτοῦ Ἁδελφοί, - χρειαζομένη τὸν Θεὸν ἐπὶ
μόνως δὲ νὰ σοὺ δείξῃ ἄνθρωπον τοῦ θα ἤμπορῇ νὰ
σέ καθοδηγήσῃ καλῶς. Εἰς αὐτόν δὲ ὀφείλεις νὰ ὑπα-
κούσῃς καὶ νὰ ἐπιτελέσῃς ὅσα σοὶ λέγῃ - χωρὶς διστα-
γμὸν, καὶ ἂν ἀκόμη φαίνωνται ὅτι αἰτ' ἐκ τὴν γνώ-
μη σοὶ εἶναι ἀντίθετα καὶ ἐπιβλαστὰ. Καὶ ἐάν μὲν ἡ καρ-
διά σου ἀναπαύεται πρὸ τοῦ διὰ τῆς θείας χάριτος εἰς
αὐτὸν τὸν πνευματικὸν πατέρα που ἔχεις, καὶ ὅτι σοὺ
λέγει καὶ θα σωθῇς Διότι εἶναι πρὸς μόνον νὰ ὀνομά-
ζῃσαι μαθητὴς μαθητοῦ παρὰ νὰ ζῇς ἰδιορρυθμῶς καὶ
νὰ τρυφᾷς ἀνωφελεῖς καρπούς τοῦ ἰδίου θελήματος. Ἐάν
δὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα σε στείλῃ πρὸς ἄλλον, μὴ διστάσῃς
καθόλου Διότι ἀκούομεν ὅτι ὁ Παῦλος μὲν ἐφύτευσε, ὁ

2 Ματθ. 10, 38, 39. Λουκ. 14, 26-27 18, 29 Μαρκ. 10, 29

3 Ματθ. 10, 37 18, 29 Λουκ. 14, 26 Μαρκ. 10, 29.

4 Ματθ. 16, 24. Λουκ. 9, 23 Μαρκ. 8, 34.

5 Ματθ. 10, 37-38.

Ἀπολλῶς δὲ ἐπότισε καὶ ὁ Χριστὸς ἠΰξησεν.⁸ Κάνε λοιπόν καὶ σὺ ἀδελφέ, ὅπως εἶπομεν, καὶ πῆγαινε εἰς ἓνα ἄνθρωπον τοῦ θά σου δεῖξῃ ὁ Θεὸς ὁ ἴδιος μυστικά ἢ φανερά δια μεσοῦ ἑνὸς δούλου του. Καὶ δεῖξε τοιοῦτον σεβασμὸν εἰς αὐτόν, ὥς νὰ βλέπῃς καὶ νὰ ὁμιλῇς μὲ τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν καὶ ὁμοίως νὰ δεχέσαι τὴν διδασκαλίαν του. Ἐάν λοιπὸν ἀκούσῃς ἀπὸ αὐτόν· «Ἐξέλθε ἀπὸ τὴν γῆν τοῦ θελημματος σου καὶ ἀπο τὴν συγγενεῖαν τοῦ φρυνηματος σου»· μὴ διστάσῃς οὔτε νὰ ἐντραπῇς νικώμενος ἀπὸ τὴν κεισθεῖαν. Ἐάν σου εἴπῃ· «Ἐλθὲ τὴν γῆν τῆς ὑπακοῆς τοῦ θά σου δεῖξω»,⁹ τρέξε ἀδελφέ μου μὲ ὅλην σου τὴν δύναμιν καὶ μὴ δώσῃς ὕπνιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου· οὔτε νὰ λυγίσῃς,¹⁰ καὶ νὰ ἀποκάμῃς ἀπὸ ὀκνηρίαν,¹¹ ἀπο αμελείαν. Διότι ἴσως ἐκεῖ θά σου φανερωθῇ ὁ Θεός, αὐτὸς τοῦ σκοπεύει νὰ σὲ ἀναδείξῃ πατέρα πολλῶν πνευματικῶν τέκνων· καὶ νὰ σοῦ χαρίσῃ¹² τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας,¹³ τὴν ὁποίαν κληρονομοῦν μόνον οἱ δίκαιοι.¹⁴ Ἐάν θελήσῃ νὰ σὲ ἀνεβάσῃ εἰς ὄρος,¹⁵ ἀνεβαίνει μὲ ὅλην σου τὴν καρδίαν διότι, τὸ γνωρίζω καλά, θὰ ἴδῃς τὸν Χριστὸν μεταμορφωμένον καὶ λάμποντα μέσα εἰς τὸ φῶς τῆς Θεότητος,¹⁶ τοῦ περισσότερον ἀπο τὸν ἥλιον. Καὶ ἴσως νὰ τέσῃς κάτω, ἐπειδὴ δὲν θὰ ἀντέχῃς νὰ βλέπῃς αὐτὰ που ποτὲ δὲν τα εἶδες καὶ θὰ

8. Δ' Κορινθ. 3, 6.

9. Γεν. 12, 1.

10. Γεν. 12, 1.

11. Παροιμ. 6, 4· Ψαλμ. 131, 4.

12. Εβρ. 7, 6.

13. Γεν. 17, 4· 6.

14. Γεν. 12, 7· 17, 8.

15. Ψαλμ. 11, 9.

16. Ψαλμ. 36· 98· Ματθ. 3, 5.

17. Ματθ. 17, 1· 6· Ματθ. 9, 2· 7· Ιουκ. 9, 28· 35.

18. Ὁ ἅγιος Σομεὼν ἰσχυρῶς ἀπεκρίσθη εἰς τὴν κορείαν τὴν μετέωρον Πατέρων τῆς μυστικῆς Θεολογίας τῆς Ἀνατολῆς· Ἐκκλησιαστ. Ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ πνευματικῆς ἀνδρός, τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρώπινων πραγματικότητων τὸν ναυτιοῦν μετὰ τῆς ζωῆς καὶ ἐπαγγελίας ἐκείνων, δημιουργοῦν μὲτ' αὐτῆς φανερωσεως τῆς καὶ τῶν ζωνῶν καὶ διδασκαλῶν τῶν μεταγενεστέρων γενεῶν. Ἐν προκειμένῳ τὸ φῶς τῆς Θεότητος τοῦ ἀναφέρει δὲν εἶναι παρὰ τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ ἐκείνῳ τῆς διέσπορ φύσεως εἰς τὸ ὅρος θαλάσσης, ὅπου ὁ Χριστὸς ἐπεκάλυψε τὴν δόξαν Του «ὅπου ἦν τοῖς αἰετοῖς μαθηταί, ἐκφανόμενος». Καὶ διὰ τὸν ἅγιον Σομεὼν τὸ φῶς αὐτὸ εἶναι ἁπλῆστον θεῖα ἐνέργεια ἐντελεῖς διάφορον τοῦ φυσικοῦ φωτός, ὅπως τὸ προδικάζεται ἡ Ἁγία Γραφή, ὅπου τὸ διευκρίνισεν ὁ προγενέστερος τοῦ Σομεῶν Πατὴρ καὶ ὅπως τὸ ἐξέφραξε συστηματικῶς ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλάμας (14ος αἰών).

ἀκούσης ἀπὸ τῶν οἰσάνων τὴν φωνὴν τοῦ Πατρὸς καὶ θὰ ἴδῃς νεφέλῃν νὰ σὲ ὑπεπιάξῃ καὶ τὴν ὠφειλὴν τοῦ θά παρα-
στῇκωνται καὶ θὰ θεοαοῦν ὅτι, αὐτὸς εἶναι, Θεὸς καὶ Κύ-
ριος ζώντων καὶ νεκρῶν.¹⁷

80 Ἐὰν σὲ προσταῇ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς, περιτριγύ-
ρισε τὰς πόλεις¹⁸ ἐμὰς τοῦ...¹⁹ θάρρος διότι θὰ ὠφεληθῇς
παρα πολὺ, ἔὰν εἶσαι προσηλωμένος εἰς αὐτοὺς καὶ μό-
νον Ἐὰν τὸν ἴδῃς νὰ τρώγῃ²⁰ με πικρίας καὶ τελευτώνας²¹
καὶ ἀμαρτωλοῦς, μὴ σκεφθῇς τίποτε το ἔμπροθός καὶ ἀν-
θρώπινον ἀλλὰ ὅτι εἶναι, ὅλα ἀπαθῇ καὶ ἁγία καὶ φερε
κατὰ νοῦν τὸ «Ἐγὼ νὰ εἰς ὅλους τὰ πάντα,²² ὅτι νὰ κερ-
δίσω τοὺς πάντας»,²³ θεωρῶν αὐτοὺς ὅτι σιγκαταθαινεῖ
εἰς τὰ ἀνθρώπινά νὰ τάθῃ Ἀλλὰ νὰ μὴ ἔχῃς καθόλου ἐμ-
πιστοσύνην οὔτε εἰς τὰ μάτια σου διότι καὶ αὐτὰ εἶναι
δυατὸν νὰ ἀπατηθοῦν, καθὼς ἡ τεῖρα μοῦ ἐβίβαξεν Ἀ-
κολουθῶν αὐτόν καὶ ὑπακούων εἰς ἐκεῖνα τοῦ σοῦ λέγει,
μὴ προσέξῃς εἰς τοὺς συζῶντας μαζί σου²⁴ οὔτε νὰ εἰ-
90 πῇς διὰ κάποιον «Κυρ.ε εἰς αὐτόν τ' θὰ συμβῇ»,²⁵ Ἀλ-
λὰ πάντοτε προσέχε εἰς τὸν ἑσπῆον σου καὶ ἔχε πρὸ ὁ-
φθαλμῶν σου τὸν θάνατον καὶ ἐξέτασε συνετα με ποῖαν
ἀριτήν θὰ δοξάσῃς τοῦ Θεοῦ²⁶ Μὴ υπερηφανιεθῇς ἐξ αἰ-
τίας τοῦ διδαιουκάσαι σου, ὅτι νὰ τιμᾷσαι ἀπὸ ἀνωτέρους
ἀνθρώπους οὔτε ἔὰν ὑπακούουν εἰς σὲ πολλοὶ ἐξ αἰτίας
τοῦ ὀνόματός τοῦ ἀλλὰ νὰ χαίρεσαι περισσότερο ἔὰν
τὸ ὄνομά σου ἔχει γραφῇ εἰς τὸν οὐρανόν.²⁷ Ἦς, ταπεινώ-
σεως Ἐὰν ἔλθῃς ὅτι οἱ δαίμονες τρέμουν καὶ τὴν σκιάν
σου ἀκόμη,²⁸ ὅχι εἰς τὸν ἑαυτόν σου, ἀλλὰ ἀποκλειστικῶς
εἰς τὴν πρεσβεῖαν τοῦ πατρὸς σου ἀποδώσε αὐτό καὶ θὰ
σὲ φοβηθῶν περ σότερον

100 Ἐὰν σοῦ εἴπῃ νὰ καθήσῃς εἰς τὴν τράπεζαν πλησίον
τοῦ, δέξου αὐτό μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ ἐπιφύλαξε εἰς αὐ-
τόν σὺ πηλῶς σεβασμῶν καὶ τιμῇν καὶ μὴ ἐγγίσης κάτω

17. Ματθ 22 32 Μάρκ 12, 27 Λουκ 20 38. Πραξ 10 41-42.
Ρωμ 14, 9

18. Ματθ 9, 35.

19. Ματθ 9, 11 Μάρκ. 2, 18 Λουκ 15, 2

20. Ματθ 21 31

21. Α Κορινθ 9, 22

22. Α Κορινθ 9 19

23. Ἰωάν 21 19 20.

24. Ἰωάν. 21 21

25. Ἰωάν. 21, 19

26. Λουκ. 10, 20.

27. Λουκ 10, 20. Πραξ. 5, 15.

- ἀπὸ τὰ παρατιθέμενα χωρὶς τὴν εὐχὴν τοῦ, ἀλλὰ οὔτε καὶ εἰς ἄλλον νὰ δώσῃς ἢ νὰ τολμῇσῃς νὰ τιμῇσῃς κάποιον χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἐάν δὲ σὲ προσκαλέσῃ τελευταῖον ἀπὸ ὅλων μὴ εἴπῃς· «Θὰ καθήσω ἐκ θεῶν ὧν ἡ ἐξ ἀρ στερῶν», γνωρίζων ὅτι αὐτὴ ἡ θέσις ἡτοιμάσθη δι' ἄλλους²⁸ καὶ ἀκούει ὅτι· «Αὐτὸς ποῦ θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, ὅς γινῇ ὁ τελευταῖος»·²⁹ δὲ ξοῦ τὴν τελευταῖαν θέσιν ὡς πρόξενον διὰ τὴν πρώτην³⁰ καὶ ἀγάπησε τὸν διδάσκαλον ποῦ φροντίζε καλῶς νὰ κερδίσῃς τὰ μεγάλα καὶ σπουδαῖα διὰ μέσου τῶν ἐντολῶν. Καὶ ἀκόμη μὴ θουτήξῃς ἀπὸ θρασυ τοῦ χερὶ σου συγχρόνως εἰς τὸ τριπλῶν³¹ Δὲν δὲν ἀγνοεῖς ποῖος ἐτόλμησεν αὐτό³² Ἐάν θελήσῃ νὰ σοῦ πλύνῃ τοὺς πόδας δεῖξαι σεβασμὸν εἰς αὐτοῖς³³ σαν εἰς Κυρίον καὶ διδάσκαλον³⁴ καὶ ἀριῆσαι τὴν προσφορὰν Ἐάν δὲ ἀκούσῃς· «Δὲν ἔχεις θέσιν μαζί μου, ἔάν δὲν σοῦ πλύνω τοὺς πόδας»³⁵ δῶσε με προθυμίαν νὰ πλύνῃ καὶ ὅλον σου τὸ σῶμα,³⁶ δια νὰ μαθῇς ἐκ τῶν γενομένων τὸ μέγα ὕψος τῆς θεοποιου ταπεινωσεως καὶ διὰ νὰ ὠφεληθῇς, ἔάν ἔχῃς συνείδησιν πολὺ περισσότερον τότε γιὰρὰ ὅταν θὰ ἐνιπτεῖς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς σου Ἐάν καθήμενος εἰς τὴν τραπέζαν εἴπῃ· «Ένας ἀπὸ σῶς θὰ μὲ παραδώσῃ³⁷ ἢ μοὶ εἶναι σκάνδαλον»·³⁸ μὴ κρυψῇς τὸν δόλον ἀλλὰ, ἔάν σὺ γνωρίζῃς, ὁμολόγησέ τοι Εἰ δὲ μὴ πρόσπεσε μὲ τὸ προσωπὸν νεὺ εἰς τοὺς πόδας τοῦ καὶ μετὰ δακρύων ἐρώτησέ· «Μήπως εἶμαι ἐγὼ Δέσποτα»·³⁹ Διότι κανομεν πάρα πολλά σφάλματα⁴⁰ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ.⁴¹ Δὲν εἶναι συμ-

28. Μάρκ. 10, 37-40.

29. Μάρκ. 9, 35. 10, 44

30. Λουκ. 14, 10

31. Ματθ. 26, 23.

32. Ματθ. 26, 25. Ἰωαν. 13, 26 Ἀναφέρεται εἰς, ἣν Εὐαγγελικὴν σκηνὴν τὰς 31 στίχων Δείκνουν, ὅπου ὁ Χρ. πρὸς αὐτὸν ἔειπεν ὅτι· «ὅταν ἔρπονται τῶν μεθ' ἡμῶν μὴτ' ἐγὼ εἶμι Κύριος· ἀποκαλέετε, τὸν παραδόντα ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν μετ' ἡμῶν ἐν τῇ τραπεζῇ ἡ πύκτιον, ποτήριον, οὗτος μὲ παραδώσει».

33. Ἰωαν. 13, 5-6

34. Ἰωαν. 13, 13.

35. Ἰωαν. 13, 8.

36. Ἰωαν. 13, 9

37. Ματθ. 26, 21. Μάρκ. 14, 18. Ἰωαν. 13, 31

38. Ματθ. 16, 28, 18, 7. 26, 24-31. Μάρκ. 14, 21-27

39. Ματθ. 26, 22, 35

40. Ἰακ. 3, 2

41. Πράξ. 3, 17.

φέρων σου νά πέσης εἰς τὸ στήθος τοῦ πατρος σου. Διότι ἂν καὶ ὁ Ἰωάννης ἔτεσεν εἰς τὸ στήθος τοῦ Χρ.στοῦ μέ θάρρος, ὡς εἰς ἄνθρωπον, ἐξ ἀγάπης πολλῆς.⁴² ἡμῶς μαζί με ἄλλους καὶ αὐτοὺς ἔλαθε τὴν ἐντολήν, νὰ ἀποκτελῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀχρεῖον δοῦλον διὰ τὴν τήρησιν τὰ πάντα.”

130 Ἐάν ὦρης τὸν ὁδηγόν σου νὰ θαυματουργῇ καὶ νὰ δοξάζεται, πίστευσε καὶ εὐφραίνου καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν, διότι εὔρες ἔνι τοιαῦτον διδασκαλόν. Ἐάν ὅμως ὦρης νὰ τὸν περ.φρονῶν ἢ καὶ ἀκομῇ νὰ τὸν κ.ε.τυῶν⁴³ καὶ νὰ τὸν συροῦν ἐκεῖνοι ποὺ τὸν φθοιοῦν, μὴ κλονισθῇς, ἀλλὰ ὡς ἄλλος θερμός Πέτρος λαβε τὴν μάχαιραν καὶ κόψε δχι. μόνον τὸ αὐτί⁴⁴ ἀλλὰ καὶ τὸ γέρι καὶ τὴν γλῶσσαν ἐκεῖνοι ποὺ τολμᾷ νὰ ὁμιλῇ ἐναντίον τοῦ πατρος σου ἢ καὶ τὸν προσβάλῃ. Καὶ ἂν ἀκόμη κατηγορηθῇς ὅπως ἐκεῖνος, ὁπωσδήποτε περισσύτερον θα ἐπίαινεθῇς διὰ τὴν πολλὴν σου ἀγάπην καὶ πίστιν. Ἐάν δὲ φοβηθῇς ὡς ἄνθρωπος καὶ εἴπῃς, “Δὲν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον”⁴⁵ μετὰ τοῦτο κλαῖον δι’ αὐτὸ πικρῶς, καὶ μὴ σὲ καταλάβῃ ἡ ἀπόγνωσις ὅτι εἶμαι δι.β.ι.ος ὅτι πρῶτος ἐκεῖνος θά σι ἐπαναστρέφῃ τλησίων του. Καὶ ἔάν ὦρης νὰ σιαιρκωνῇται αὐτός ὡς κυκουργός⁴⁶ καὶ νὰ ὑποφερῇ ἀπὸ τὰ κ.ε.τυήματα κακούργων ἀνθρωπῶν, ἔάν δι.β.ι.α ἀποθάνῃ μαζί του. Ἐάν ὅμως δχι, μὴ συμετέχῃς εἰς τὴν μερίδα τῶν κυκῶν ὡς κυκός καὶ προσηύχῃς, οὔτε νὰ λάβῃς μέρος μαζί των εἰς τὸν φόνον ἀθίου.⁴⁷ ἀλλὰ ὡς δειλός καὶ μικροψυχός ἐγκαταλείψῃ ἐπ’ ὀλίγον τὸν ποιμενα καὶ φύλαξέ εἰς αὐτὸν τὴν πίστιν σου. Καὶ ἔάν ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ δεσμά ἐπίστρεψέ ἅλ.ν.κα. ὡς μαρτυρα, σεβάσου αὐτὸν περισσότερον. Ἐάν ὅμως ἀποθάνῃ ἀπὸ τὰς θλίψεις, μέ θάρρος ζητήσῃ τὸ σῶμά του⁴⁸ καὶ τ.μ.π. σέ το πολ.ι. περισσότερον ἀπὸ ὅσον ὅταν ταριστασο ἐμ.προσθεν ἐμψύχῃ σώματος. Ἀλειψέ το μέ πολυτελῇ μύρα καὶ ἐνταφ.ασέ το.” Διότι ἂν κα. δὲν θά ἀναστηθῇ μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅμως θά ἀναστηθῇ μέ ὅλους κατὰ

140
150

42. Ἰωάν. 13, 23.

43. Λουκ. 17, 10.

44. Ματθ. 26, 72.

45. Ματθ. 26, 51.

46. Ματθ. 26, 72.

47. Ματθ. 26, 15. Λουκ. 22, 62.

48. Δουκ. 23, 32.

49. Παροιμ. 1, 11. Ματθ. 23, 30. 27, 4. 24.

50. Μάρκ. 16, 43.

51. Ματθ. 26, 12. Ἰωάν. 19, 40. Μάρκ. 16, 1.

τὴν ἐσχάτην ἡμέραν Πιστεψε δὲ διτ. παραστέκει ἐκώπιον τοῦ Θεοῦ με παρηρησάν, αἱ καὶ ἐθεοσε το σῶμα τοῦ εἰς τὸν τάφον, καὶ ἐπικύλευσαι ἀδιστακτικῶς τὴν προεδρίαν τοῦ Καὶ θα σε βοήθησῃ εἰς τὴν παροῦσαν, ζωὴν καὶ θα σὲ προσκυλῇ ἀπὸ κάθε κακόν. Όταν δε ἀποθανῇς¹² θά σὲ ὑποδεχθῇ καὶ θά σοῦ ἐτοιμασῇ κατοικίαν αἰώνων¹³

160 ν ον¹⁴

Καὶ, εἰάν, ἐπὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τοῦ εἰπομεν, σὲ καλέσῃ κατ' ἰδίαν καὶ σὲ προτρέψῃ νὰ ζήσης εἰς τὴν ἡσυχασίαν¹⁵ καὶ σοῦ εἴπῃ. «Κύριε, εἰδὼ καὶ μὴ ἐξέρχεσθαι, μέχρις ὅτου ἐνδυσθῇς θύναμιν ἐξ ὕψους.» ὅπακουσε με ἐλπίδα θεοβίαν καὶ, σπᾶν ἀμέτρητον. Εἶναι, ἀδελφέ μου, ὁ τοι οὗτος διδασκαλικὸς ἀνεύθυνος καὶ ἀληθινός Διότ. Ἡ εὐαγγέλιον καὶ τώρα ἐπὶ σοὶ ἡ ἰδία θυνταμὶς τοῦ Πατριάρχου Πι-ύ-ματος¹⁶ φανερωμένη ὅχι ἐν εἰδῇ πυρός αἰσθητῶς οὔτε μὲ θόρυβος πολὺν καὶ δυνατὴν ἀνεμίου¹⁷. ὁ ἐτι αὐτὰ ἐ-γίναν τοιεῖα διὰ τοῦ, ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ θα σοῦ φανερω-θῇ νοερῶς ἐν εἰδῇ φωτὸς νοητοῦ μὲ τελείαν γαλήνην καὶ χαράν, τρεῖς γὰρ τοῦ εἶναι ἱεροκτισμένοι αἰώνως καὶ πρω-τοῦ φωτός καὶ λαμπρῆς καὶ ἀκτῆς τῆς αἰωνίου μακαριό-τητος¹⁸. Μολὲς λοιπὸν φωνῇ οὗτο αὖτις ζῆτε καὶ ἐμπασ-θῇς λογισμὸς καὶ ἀπομακρύνεται κύθη πάθος ψυχῶν καὶ θεραπεύεται καθὲν ὡς κτὶ καὶ ἀποθένεται. Τότε καθα-ρίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας καὶ βλέπουν ἐκεῖνο τοῦ εἶναι γραμμενὸν εἰς τοὺς μακαρισμούς¹⁹. Τότε ἡ ψυ-χή θλάττουσα, ὅπως εἰς τὸν κρητέτην, καὶ τὰ μικρὰ τῆς σφάλματα ὁδηγῶνται εἰς ἄβυσσον ταπεινώσεως καὶ, κα-τανοοῦσα τὸ μέγεθος τῆς δόξης, πληροῦται, μὲ πλήρη χαρὴν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐκτλητομένη ἀπὸ τὸ ἀ-προσδόκητον θαύμα χύνει πηγὰς δακρύων. Καὶ κατ' αὐ-τὸν τὸν τρόπον ἀλλοιοῦνται τελείως ὁ ἀνθρώπος καὶ γω-ριζέται τὸν Θεόν καὶ γωριζέται αὐτὸς πρῶτα ὑπὸ Αἰ-τόν²⁰. Διότι μόνον αὐτῇ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ κάνε τὸν ὄν-

170 θῆ νοερῶς ἐν εἰδῇ φωτὸς νοητοῦ μὲ τελείαν γαλήνην καὶ χαράν, τρεῖς γὰρ τοῦ εἶναι ἱεροκτισμένοι αἰώνως καὶ πρω-

τοῦ φωτός καὶ λαμπρῆς καὶ ἀκτῆς τῆς αἰωνίου μακαριό-τητος¹⁸. Μολὲς λοιπὸν φωνῇ οὗτο αὖτις ζῆτε καὶ ἐμπασ-θῇς λογισμὸς καὶ ἀπομακρύνεται κύθη πάθος ψυχῶν καὶ θεραπεύεται καθὲν ὡς κτὶ καὶ ἀποθένεται. Τότε καθα-ρίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας καὶ βλέπουν ἐκεῖνο τοῦ εἶναι γραμμενὸν εἰς τοὺς μακαρισμούς¹⁹. Τότε ἡ ψυ-χή θλάττουσα, ὅπως εἰς τὸν κρητέτην, καὶ τὰ μικρὰ τῆς σφάλματα ὁδηγῶνται εἰς ἄβυσσον ταπεινώσεως καὶ, κα-τανοοῦσα τὸ μέγεθος τῆς δόξης, πληροῦται, μὲ πλήρη χαρὴν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐκτλητομένη ἀπὸ τὸ ἀ-προσδόκητον θαύμα χύνει πηγὰς δακρύων. Καὶ κατ' αὐ-τὸν τὸν τρόπον ἀλλοιοῦνται τελείως ὁ ἀνθρώπος καὶ γω-ριζέται τὸν Θεόν καὶ γωριζέται αὐτὸς πρῶτα ὑπὸ Αἰ-τόν²⁰. Διότι μόνον αὐτῇ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ κάνε τὸν ὄν-

180 πρὸς δόξαν ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ κάνε τὸν ὄν-

52 B. Μαρκ. 5, 8.

53 Ψαλμ. 111, 2.

54 Μαρκ. 6, 31.

55 Λουκ. 24, 49.

56 Πράξ. 1, 8.

57 Πράξ. 2, 8.

58 Σπ. Σπασμ. 7, 26. Εβρ. 1, 3.

59 Μαρκ. 6, 8.

60 Πρῶτα γωριζέται ὁ Θεός, τὸν ἀνθρώπον, γίνεται δηλαδὴ οὐνεός

εἰς πᾶσιν ἐκείνους διὰ τῆς χαρῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸν ἁγίου πνεῦμα καὶ τὸν ἁγίου πνεῦμα καὶ τότε ὁ ἀνθρώπος γίνεται εἰς ἁγίου ὁ Θεός

θρωτων νά περ φρονῇ ὅλα τὰ ἐτίγεια καὶ τὰ οὐράνια, τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα τὰ θλιβερά καὶ τὰ χαρυσύνατα. Γοι καθιστᾷ συγχρόνως καὶ φιλόν. Θεοῦ καὶ υἱόν. Ὑψίστου καὶ, ὅσον εἶναι, δυνατόν εἰς ἀνθρώπους Θεοῦ.

190

Αὐτὴ λοιπὸν ἔγραψα εἰς τὴν ἀγάπην σου ὥστε, αὐτὰ ἀκριβῶς που παρεκάλεις νὰ ἀκούγῃς μίαν φοράν ἀπὸ τὴν ἀβλιότητά μου, νὰ τὰ ἔχῃς γραπτῶς καὶ νὰ τὰ αναγνώσκῃς ὅποτε θελεῖς. Καὶ εἶναι τῆς τύχης σου τὰ παραγγελίαι δι' ἐμοῦ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος κατ' οἰκουμενίαν καὶ διὰ το σὺμφέρον σου ὅλα θὰ πραγματοποιηθοῦν μετὰ τὴν σειράν, καθὼς εἴπομεν, καὶ ὅσα ἔμελλε περικεῖν ὅσ' εἶναι πολλὰ θὰ σὺ τὰ εἰδᾷς ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

200

Εἰς δὲ σοῦ φανερῶν ἀτίσια καὶ δὲν σοῦ ἀρεσούν, συγχώρησέ με διότι, σὲ συμβουλεύω ὅσα γνωρίζω καὶ ἀκολουθῇς ἐκείνους, πῶς γνωρίζεις ὅτι εἶναι ἀνωτέρα. Ὅμως, πρόσδεχε, ἀδελφε μου, μή τις ἀκολουθίης, χωρὶς νὰ το θέλῃς, χειροτέρους. Διότι ἀληθῶς εἶναι σπάνιοι καὶ μάλιστα τώρα ἐκείνοι που γνωρίζουν νὰ ποιοῦν καὶ νὰ ἀσπρέζουν ψυχὰς λογίκας. Διότι πολλοὶ ἴσως προσεπάθησαν τὴν ιηστείαν καὶ τὴν ἀγριότητα καὶ τὴν εὐλάβειαν ἢ καὶ τὰ ἀπέκτησαν μετὰ τὴν πρῆξιν, καὶ πολὺ ἐκκόλως οἱ περισσοῦτοι, ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀποστηθίσουν καὶ νὰ διδάσκουν με λόγια. Ἀλλ' ἐκεῖνοι που μετὰ τὸ πένθος καὶ τὰ δακρυκτὰ κερτοῦν τὰ πύθη καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἀποκτήσουν κατὰ τρόπον ἀνασφαίρετον τὰς περιεκτικὰς ἀρετὰς εἶναι πολλοὶ ὀλίγοι. Περιοριτικὰς δὲ ἀρετὰς λέγομεν τὴν ταπεινώσιν, τὸν φόβον τὴν τῶν παθῶν καὶ προξενὸν οὐρανίου καὶ ἀγγελικῆς ἀπαθείας καὶ τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία πάντοτε ἀνεθαίνει καὶ πάντοτε ὡ-

θεῖται ὡς ἔστιν. Ἐάν δὲν γνωρίζωμεν ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν γνωρίσωμεν. Ὁ Χριστὸς, πῶς εἰς ἀνθρώπους καὶ ἐγὼ νυν εἰς πάντας εἰς ἡμῶν καὶ ὑστερὰ αὐτῶν, ἐκείνους τὴν ἐκτίμησιν τὴν γνωσίαν.

Ὁ ἅγιος Πνεῦμα δὲ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν, οἱ χαρισμάτες καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ πνεύματος καὶ αὐτοῦ, ἡ ἀγάπη ἐπὶ τῆς σημεῖας καὶ τῶν ῥημάτων τοῦ διὰ τὴν γνωσίαν καὶ καθόλην. Ὁ πνευματικὸς πατήρ εἶναι ὁ ὡς εἶπεν ὁ Θεὸς ὁ δὲ ἀποκατεστάς ἐκείναι νὰ προσβληθῇ εἰς αὐτὸν ὡς εἰς τὸν Χριστόν. Ἡ δὲ ἀγάπη εἰς αὐτὸν ἐστὶ ζήτησις μετὰ τὴν μνησιν τοῦ Χριστοῦ κατὰ ἅπλη τὴν ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ καὶ μὲτὰ τὸ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως. Τὸ εἶναι ὅπως χαρισματοῦχος, ἀποκατεστάς, ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ Θεωρεῖται κερπὸς τῶν ἐνόντων προσεγγόν τοῦ ὑποκατεστάς ἀποκατεστάς, αὐτὸν ὁ Θεὸς ὡς μαρτυρεῖται ἐν αὐτοῦ ἢ φανερώς διὰ τὸν λόγον τὸν ὅτι. Ὁ πατερίσκει εἰς αὐτὸν μὲν τὰ τοῦ ἀποκατεστάς, οἱ ἑστέον δὲν ἐκκατεστάς τὸν Χριστόν ὡς ἐπὶ στήθεϊ.

62 Β' Κορινθ. 6. 5, 11, 27.

- 210 πάρχει.⁶³ καὶ πάντοτε ἐπεκτείνεται πρὸς τὰ ἔμπροσ⁶⁴ καὶ προσθέτει πόθον ἐπάνω εἰς τὸν πόθον καὶ ἔρωτα ἐπάνω εἰς ἔρωτα (ἢ ἀγάπην) ἀπὸ τῆς ὁποιαν χορηγεῖται ἡ τελεία διάκρισις ποῦ ὁδηγεῖ ὀρθῶς ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἀκολουθούσους τῆς καὶ διαπερᾶ τὴν νοητὴν θάλασσαν ἀνεμποδίστως.⁶⁵ Αὐτὴν εὐχομαι νὰ σοῦ χαρίσῃ ὁ Θεὸς καὶ μάλιστα τώρα, διὰ νὰ διακρίνῃς θεαρέστως τὴν κατάστασίν σου καὶ νὰ ἐνεργήσῃς καὶ νὰ ἀγωνισθῇς ἔτσι, ὥστε νὰ εὕρῃς τὸν Χριστὸν καὶ τώρα βοηθὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ σοῦ δωρίσῃ πλουσίως τὴν ἀπολαυσιν τῆς ἐλλάμψεως του. Καὶ εὐχομαι νὰ μὴ ἀκολουθήσῃς λύκοι⁶⁶ ὡς ποιμένα οὔτε νὰ εἰσχωρήσῃς εἰς ἀσθενοῦσαν ποίμνην,⁶⁷ οὔτε νὰ μείνῃς μόνος σου, ὥστε νὰ μὴ γίνῃς τροφὴ τοῦ ψυχοφθόρου τοῦ δ.α.βόλου, ἢ ἀπὸ τὴν σφοδρὰν ἀσθενεῖαν νὰ ἀποθάνῃς ψυχικῶς ἢ ὑποκύπτων μόνος σου νὰ κερδίσῃς τὸ οὐκ.⁶⁸ Διότι, αὐτός που θὰ παραδώσῃ τὸν ἑαυτὸν του εἰς καλὸν διδάσκαλον, δὲν θὰ φροντίσῃ διὰ κάτ. ἀπὸ αὐτά, ἀλλὰ θὰ ζήσῃ ἀμέριμνα καὶ θὰ σωθῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν
- 220

63. Α' Κορινθ' 13, 8.

64. Φιλιπ' 3, 13.

65. Σοφ. Σόλου. 10, 18.

66. Ματθ. 7, 15.

67. Ἰακ. 34, 4.

68. Ἑβρ. 4, 10.

**ΣΥΜΕΩΝ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ**

ΤΟΜΟΣ 2

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ Ζ' — Κ'

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν: Basile Krivochéine,
Synéon le Nouveau Théologien.
Katéchèses, II (Sources chrétiennes No 104),
Paris 1964, σελ. 48 - 348.

VII

- 1 Περὶ προσπαθείας τῆς εἰς τοὺς συγγενεῖς. Καὶ τίς ἡ ἀπάτη αὐτῆς καὶ εἰς οἶον βόθρον καὶ δεσμὸν κατέγει τοὺς κρατουμένους ὑπ' αὐτῆς. Καὶ περὶ ἀπογνώσεως καὶ τῆς ἐν ταύτῃ διαφορᾶς. Καὶ τί ἐστὶ τὸ « Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισ-
5 θείς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. »

Λόγος Ζ'.

- Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ὡς ὠφελὸν γε δεῖ σιωπᾶν, ἡδυνάμην καὶ τὰ ἑαυτοῦ κακὰ ἀποκλαίεσθαι καὶ μηδέποτε διδασκάλου ἔργῳ ἐπιχειρεῖν ἢ κατηχεῖν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἢ καὶν ὁλως
10 ἄλλοις ὑποδεικνυεῖν τὰς τῆς σωτηρίας ὁδοὺς, οὐχ ὡς ἐναντίου ὄντος τοῦ πράγματος τῇ τοῦ Θεοῦ ἐντολῇ, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ εὐπροσδέκτου ὑπάρχοντος αὐτῷ, ἀλλ' ὅμως ἑμοῦ ἀναξίου τυγχάνοντος τοῦ τοιούτου πνευματικοῦ ἔγχει-
ρήματος, διὸ καὶ δέδοικα, ὁ ταπεινός, μὴ καὶ ἐπ' ἑμοὶ τὸ
15 Δαυιτικὸν ἐκεῖνο προσφορώτατα λεχθήσεται ῥῆμα « Τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ Θεός ὅτι Ἰνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιοματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου, σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω. »
- 20 Ἄλλ' ἰδωμεν, εἰ δοκεῖ, τίς ἐστὶν ὁ μισῶν παιδείαν καὶ τίς ὁ ἐκβάλλων τοὺς λόγους αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω. Ὁ μὴ πειθόμενος τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις μισεῖ τὴν ἐκ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου παιδείαν καὶ βύει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι λόγον τῆς ἐσχάτης ἀνταποδόσεως τῶν ἁμαρτωλῶν ἢ τοῦ
25 πυρὸς ἐκείνου τοῦ αἰωνίου καὶ τῶν κολάσεων τοῦ ἔξου καὶ τῆς κατακρίσεως τῆς αἰωνίου ἐκείνης, ἀφ' ἧς οὐκ ἐν διαδραῖ-σαι τὸν ἀπαξ ἐμπεσόντα εἰς τὰς τιμωρίας αὐτῆς. Ὁ δὲ μὴ πάσῃ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει ψυχῆς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ πρὸ

- τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔχων δεῖ καὶ σιγᾶν αὐτάς, ἀλλὰ
 30 καταφρονῶν μὲν αὐτῶν, προτιμῶν δὲ τὰ ἐναντία τούτων
 καὶ ποιῶν αὐτά, ἔστιν ὁ ἐκβάλλων τοὺς λόγους εἰς τὰ ὀπίσω .
 Καὶ ἵνα ἐξ ἑνὸς σαφὲς ὑμῖν ποιήσω τὸ τοῦ λόγου προκαείμενον,
 ὅταν ὁ μὲν Θεὸς προστάσῃ καὶ διαρρήθῃ βοᾷ ὡς ἡ « Μετα-
 νοεῖτε, ἡγγικα γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν » καὶ πάλιν
 35 « Σπουδάσατε εἰσελθεῖν διὰ τῆς πύλης τῆς στενῆς », ὁ δὲ
 ταῦτα ἀκούων οὐ μόνον οὐ προαιρεῖται μετανοεῖν καὶ
 βιάσασθαι ἑαυτὸν εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης, ἀλλὰ καὶ
 διερχόμενος πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν μετανοήσῃ
 καὶ διαχύσει ψυχῆς, προστιθεὶς τοῖς ἑαυτοῦ κακοῖς καθ'
 40 ὥραν κακὰ καὶ θνήσκον σώματος καὶ θεραπείαν ὑπὲρ τὴν
 δέουσαν χρεῖαν ἐκζητῶν, ὅπερ τῆς πλατείας μᾶλλον καὶ
 εὐρυχώρου οδοῦ σημεῖον ἔστι καὶ ὡς τῆς στενῆς καὶ
 τεθλιμμένης, τῆς φερούσης εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, οὕτω
 τοῖνυν καὶ ὁ τοιοῦτος ἐκβάλλει τοῦ Θεοῦ τοὺς λόγους εἰς
 45 τὰ ὀπίσω καὶ τὰ ἑαυτοῦ θελήματα, μᾶλλον δὲ τὰ τοῦ
 διαβόλου, ποιεῖ.

- Ἄ καὶ γὰρ πρῶτος, ὁ ταλαίπωρος, ἐκπληρῶν καὶ ἐν λάκκῳ
 βορβόρου κείμενος καὶ ἐν αἰσθήσει ὑπάρχων τῶν ἰδίων
 κακῶν, βοᾷ κάτωθεν κράζων καὶ τοὺς ἔξωθεν παριόντας
 50 ἅπαντας προσφωνῶν ὡς ἡ « Πόρρω που τοῦ δεινοτάτου τούτου
 λάκκου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν », ἥτις ἔστιν
 ὁ Χριστός, παρεύεσθε ὡς ἡ « Καὶ μηδεὶς ἐκκλίνῃ δεξιᾷ ἢ
 ἀριστερᾷ καὶ ὧδε συν ἡμοῖς τῷ παναθλίῳ καὶ δυστυχεῖ
 ἔμπεσεῖται καὶ στερηθεῖται μετὰ τῶν ἐπιγείων καὶ τὰ ἐπουράνια
 55 ἀγαθὰ. » Ἐπειδὴ δὲ διὰ πολλῶν τῶν ἑαυτοῦ μηχανημάτων ὁ
 παμπόνηρος διάβολος καὶ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν εἰς τὸ
 τοιοῦτον βάρβαρον τοὺς πλείονας ἢ καὶ σχεδὸν ἅπαντας ὁμοῦ,
 οἶονεὶ συμφορῆσας, κατὰ καιροὺς ἀπορρίπτει, ἔστι δὲ καὶ
 διὰ μιᾶς ταύτης, τῆς πρὸς τοὺς συγγενεῖς λέγω προσπάθειας,
 60 ἢ καὶ ὡς σχολιῶν χρώμενος, ὁ ἐχθρὸς ἐφ' ἑνὸς ἐκάστου
 τραχήλῳ ἀποδεσμῶν ἄγει καὶ συμπεριάγει πάντας τοὺς τὸν
 τοιοῦτον καταδεξαμένους δεσμόν, εἰς κρημνοὺς φρικτοὺς τε
 καὶ βάρβαρα ἀμαρτημάτων χαλεπὰ καὶ ἀσύγγνωστα καὶ εἰς
 αὐτὸν καταποντίζει τὸν τῆς ἀπογνώσεως λάκκον, καὶ ἐν
 65 πυθμένι αἴθου καταβιδάσας καὶ ἐνδεσμήσας ἀφήσῃ, φύγωμεν,
 ἀγαπητοί, τὸν ὕληθρον τοῦτον, παρακαλῶ.

- Πανούργως γὰρ ἐνρίζοι ἐν τοῖς τοιαύτοις καὶ ἀσποφισμένως ἐμποιεῖ τὴν ἀπόγνωσιν ἐπὶ τοσούτον, ὥς μήτε νομίζειν τούτους ἐν ἀπογνώσει γενέσθαι, μήτε πείθεσθαι ταῖς θείαις
- 70 Γραφαῖς, μήτε μὴν πιστοὺς ἡγεῖσθαι τοὺς περὶ τοιούτων λέγοντας πρὸς αὐτούς, πάντα δὲ δευτερα τῆς ἐαυτῶν τιθέναι φρονήσεως ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀφροσύνης καὶ ἀναισθησίας, καὶ δεδεμένους ὄντας ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἀναλήγτους διὰ κείσθαι, ὥστε χειρόν πάσης ἐστὶν ἀπογνώσεως. Ἄλλο ἂν
- 75 τὸ εἰς πλῆθος ἐμπεσόντα κακῶν τῆς ἐξουτοῦ σωτηρίας ἀπογινώσκειν τινά, καὶ ἕτερον τὸ ὡς καλῶ τῶ κακῶ χρᾶσθαι καὶ ἐν πληροφορίᾳ εἶναι ὅτι καλόν τ' ποιεῖ. Ὁ μὲν γὰρ πρότερος, εἰ περὶ μετανοίας καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας διδασχθῇ καὶ μάθῃ ὅτι οὐκ ἐστὶ πλῆθος ἁμαρτιῶν ὃ μὴ
- 80 ἐξαιλεῖται ἢ μετάνοια καὶ ὅτι « ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις » καὶ ὅτι « χαρὰ μᾶλλον γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι », ἵσως ἑαυτοῦ γενόμενος καὶ κατανυγείς, ἐπιθυμήσειε ποτε τῶν πολλῶν ἐκείνων ἀπαλλαγῆναι κακῶν καὶ τοῦ δυσδαστακτοῦ
- 85 φορτίου κουφισθῆναι τὸ αὐτοῦ συναιδός, διαναστήσεται καὶ πάντα ἄλλα — τὰ βιωτικὰ λέγω — εἰς οὐδὲν λογισθήσεται καὶ τῇ μετάνοιᾳ θερμῶς προσέλθῃ · ὃ δὲ δευτερός, δυσανακλητότερος ὢν, εἰς ἅπαν ἀπαναίνεται τοῖς τοιαύτοις φαρμάκοις ἱατρευθῆναι. Πῶς γὰρ καὶ ἱατρευθῆναι καταδέχεται, ὃ
- 90 μὴδὲ ὅτι ἐν νόσῳ ἢ πτώματι καίται ὀλως πειθόμενος ; Οὐδαμῶς !

- Ἄλλὰ θεὸν ἡμᾶς λόγοις πρότερον, καθ' ὅσον οἶοί τε ὦμεν, πνευματικοῖς, ἐκ τε τοῦ θείου Εὐαγγελίου καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων Γραφῶν ἀναλεξαμένους, κληροφορῆσαι καὶ δεῖξαι
- 95 αὐτοῖς, πῶς μὲν τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἀπαρξάμενοι, ἐκκλίναντες ἡπατήθησαν, πῶς δὲ ὁ ἐχθρὸς αὐτοὺς μεμονωμένους κυρὼν τὸ τῆς προσπαθείας σχοινίον ἀπατηλῶς τοῖς ἐξουτῶν τραχήλοις ἐμπεριέδωκεν ἑκείνῃ καὶ πῶς αὐτοὺς εἰς κρημνοὺς καὶ βράθρα ἁμαρτημάτων ἐμπεριήγαγε καὶ ὡς ταῦτα
- 100 δεῖξομεν αὐτοῖς καὶ πῶς τῷ βαθυτάτῳ λάκκῳ ἐναπέριψε, καὶ ποῦ καὶ πῶς ἐν τῷ ᾄδῃ καταβιδάσας, τὸ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν σχοινίον ἐναπέδωκε, καὶ ὡς οὐκέτι δυναμένους ἐλευθερωθῆναι καὶ πρὸς τὴν γῆν ἀνελθεῖν, ἀφαιρὲς αὐτοὺς ὑπεχώρησε. Καὶ οὕτω τοὺς πειθομένους τοῖς λόγοις τῆς
- 105 θείας Γραφῆς καὶ εἰς συναίσθησιν τῶν ὀφειλῶν ἐρχομένους

κακῶν καὶ συνομολογοῦντας καὶ οὕτως ἔχειν συντεθειμένον· τὰ κατ' αὐτούς, τὴν καὶ τὰ φάρμακα τοῖς τραυμασιν ἀρμόζοντα διὰ τῶν λόγων αὐτῶν ἐπιδώσομεν.

- Μέλλοντί μοι δὲ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τῶν πραγμάτων
- 110 ἔλθειν καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ λόγου τῷ ἀλόγῳ καὶ ἀμαθεῖ ἐπειγομένῳ ἀναδέξασθαι, συνεῖξασθαι δέομαι πάντων ὑμῶν, ἵνα ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος παιδρετρὸν ἐπιλάβψασα δλὴν μου καταφωτίσῃ τὴν διάνοιαν καὶ τὸν νοῦν καὶ δῶῃ ἀξίως εἰπεῖν τι, οὐχὶ διὰ τὴν ἐμὴν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν
- 115 ὑμετέραν ὡφέλεσιν, ἐνηχοῦσα οἷον αὐτὴ τοῖς λόγοις ἅμα τε τῷ ταύτης φωτὶ φαίνουσα καὶ ὑποδεικνύουσα πάντα ἅπερ προειπομεν, καὶ οἰοῦντι πως λέγουσα πρὸς ἡμᾶς· « Ἴδε ἡ ὁδὸς Ἰδοὺ ἡ ἐκπτώσις αὐτῆς, ἴδε ὁ ἐχθρὸς, τὸ σχοινίον, Ἴδε ὁ ἀδελφός, πως μετὰ χαρᾶς τὸν δεσμόν καταδέχεται.
- 120 Ἴδε ποῦ συρῶν ὁ διάβολος αὐτὸν ἀποφέρει », καὶ πάντα καθεξῆς ἀνελλιπῶς ὑποδείξασα καὶ πῶς τοὺς ἐκείνου βρόχους δυνήθωμεν διαφυγεῖν ἐκδιδάξασα, πρὸς τοὺς οὐρανούς ἐλευθέρους ἡμᾶς συμπαραλαβοῦσα ἀνέλθῃ. Τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλως ἢ γένηται ἡμῖν δυνατόν, εἰ μὴ ἀνωθεν καὶ ἐξ
- 125 ἀρχῆς τοῦ βίου καὶ τῆς εἰς τὸ μοναχικὸν στάδιον εισόδου ἡμῶν τὸν λόγον ἀναγαγόντες, ἐκεῖθεν τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα. Οὕτω γὰρ καὶ ὡς ἐν ὁδῷ βαδίζων ὁ λόγος, ἅπερ ὑπέσχετο διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος καθαρῶς τοῖς προσέχουσιν ἀποδείξειεν. Ἀλλὰ μὴ ἀποκαμητε, ὡφέλιμος γὰρ ὁ λόγος,
- 130 καθ' ὅσον ἐστὶ καὶ θεόπνευστος, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν, κατὰ τὸν εἰρηκότα σοφόν, καὶ αὐτὴ ἡμῶν ἡ πνοὴ ἐν χειρὶ Θεοῦ τοῦ πεποιηκότος ἡμᾶς .
- Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, Σὺς δὲν γνήσιος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, ὁμοουσιός τε καὶ ὁμοφυής καὶ
- 135 ὁμόδοξος, σὺνθρονός τε καὶ ὁμόθρονος, ἐν τῷ Πατρὶ μένων καὶ ὁ Πατὴρ ἐν αὐτῷ , πρὸς τὴν ὑμετέραν τολαιπωρίαν καὶ κάκωσιν, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὴν ἡμῶν τὴν δουλείαν ἣν διὰ τῆς ἀμαρτίας τῷ ἀπατήριζεν ἡμᾶς ἐχθρῷ ἐδουλεύσαμεν ἀπιδῶν καὶ κατελεήσας ἡμᾶς τῇ ἀπάτῃ φιλανθρωπία αὐτοῦ
- 14 καὶ βουληθεὶς ἐξελέσθαι τῆς δουλείας καὶ αἰσχίστης πλάνης ἡμᾶς, κατήλθεν ἐκεῖθεν ὅπως τοὺς πατέρας κόλπους μὴ λιπών, ὡς οἶδεν αὐτός, καὶ γενόμενος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐμπεριπατήσας τε καὶ συνκαστραφεὶς ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις οὖσιν ἀμαρτωλοῖς, καὶ προσταγμάτων δους σωτηρίας τοῖς

145 ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις, ἀνῆλθεν αὐθις πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα μετὰ δόξης, παραγγείλας αὐτοῖς καὶ εἰπὼν « Πορευθέντες, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει διδασκόντες » πάντας, οὐχὶ τὸδε « τηρεῖν » ἢ τὸδε, ἀλλὰ « πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν ». « Πάντα » δὲ
 150 εἰπὼν οὐδὲν ἀφῆκεν ὁ μὴ φυλάξαι προσέταξεν . Εἶτα τί , « Ὁ πιστεύσας, φησί, καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται . »

Ἄρα οὖν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἐγνωτε τί ἐστὶ τοῦτο δ λέγει. « Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς », εἶτα πάλιν
 155 « Ὁ ἀπιστήσας », ἣ καὶ περὶ τούτου εἶπω πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ; Δοκεῖ γὰρ εὐληπτον εἶναι καὶ ἀπλοῦν τὸ λεγόμενον, ἔχει δὲ ἐγκεκρυμμένα εἰς βάθος αὐτοῦ τὰ νοήματα.

Πιστὶν ἐνταῦθα οὐ ταύτην λέγει διι Θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς μόνον, ἀλλὰ τὴν περὶ πᾶσων τῶν παρ' αὐτοῦ λεχθεισῶν
 160 ἁγίων ἐντολῶν περιεκτικωτάτην πίστιν τὴν συντήχουσαν πως ἐν ἑαυτῇ πᾶσας τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς καὶ πιστεύουσας μηδὲν εἶναι ἄργον μέχρι καὶ μιᾶς κεραίας ἐν αὐταῖς, ἀλλὰ πάντα ἕως ἑνὸς ἰώτα ζωῇ καὶ ζωῇ αἰωνίου προξενῶν ὥς ἂν ὁ πιστευων οὕτως ἔχειν αὐτὰς καὶ διὰ τὰ ἁγίου
 165 βαπτίσματος συνταξαμένος ταῦτα πάντα φυλάσσειν καὶ ἀπαρλεῖπτως ποιεῖν σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας ἐν τινι τοῖς λόγοις αὐτοῦ μέχρι καὶ μιᾶς, ὥς εἴρηται, κεραίας ἢ ἑνὸς ἰώτα, ὥς αὐτὸν ἐκείνον ὅλον ἀπαρνησάμενος, κατακριθῇ . Καὶ εἰκότως ὁ γὰρ εἰς τὰ μεγάλα πιστεύσας αὐτῷ ὁλον
 170 ὅτι Θεὸς ὢν ἀτρέπτως ἐγένετο ἄνθρωπος, ὅτι ἑστα κρῶθη καὶ ἀκέθανε καὶ ἀνίστη, ὅτι ἀναστὰς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων εἰσῆλθε καὶ ὥφθη τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς , ὅτι ἀνελήφθη καὶ καθῆται ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὅτι μέλλει ἔρχεσθαι κρίναι ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ
 175 ἔργα αὐτοῦ πρότερον δηλώνει ἐξαναστήσας πάντας ἡμᾶς, τοὺς ἀπὸ Ἀδὰμ καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τεχθήσεσθαι μέλλοντας, λέγοντι δὲ οὕτως « Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ὑπὲρ ἁργού λόγου λόγον δώσουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως » ἀπιστῶν, πῶς ὅρα πιστὸς ἐσται καὶ μετὰ πιστῶν
 180 συγκαταριθμηθῇ ;

Ὁ τοίνυν ἐπ' ἐκείνοις τοῖς φρικτοῖς καὶ ὑπὲρ νοῦν καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀνθρωπίνην διάνοιαν πιστευων Χριστῷ καὶ τοῖς γεγονόσι καὶ μέλλουσι γενέσθαι παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου

- ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παιθαρχοῦσαν ἔχων καὶ συντιθεμένην
 185 αὐτοῦ τὴν ψυχὴν, ἀπιστῶν δὲ αὐτὸς ὀπηνίκα λέγοντος
 ἀκούει. « Ἴθι θέλω ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπκρησασθῶ ἑαυτὸν
 καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι » καὶ
 « Ὁ φιλὼν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἄξιος »
 καὶ ὅτι « Ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα
 190 αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς
 καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ
 ψυχὴν, οὐ δύναται μοι εἶναι μαθητὴς » καὶ ὅτι, « Ὁ
 λύσας μιαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων ἐλάχιστος
 κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν », τῶς ἐ
 195 τοιοῦτος πιστὸς καὶ οὐχὶ μᾶλλον ὥς ἀπιστος ἢ καὶ χείρων
 ἀπίστου κατακριθήσεται, Ὅτι ἐν μὲν τοῖς μεῖζουσιν ὁμολογεῖ
 πιστεύειν Χριστῷ ἐν δὲ τοῖς ἐλαχίστοις ὥς ψευδομένου
 καταφρονεῖ αὐτοῦ τοῦ τῶν ὧν Θεοῦ καὶ Δεσπότου καὶ
 πιστεύειν λέγων ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτῷ ὥς Θεῷ, ὥς τῷ τυχόντι
 200 ἀνθρώπῳ διαπιστεῖ λέγαντι ὅτι καὶ ὑπὲρ ἀργοῦ λόγου λόγον
 δώσουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρισεως καὶ οἴεται
 γελῶν καὶ αἰσχρολογῶν καὶ μεταλογῶν σωθῆναι, ταλαν-
 ζοντος ἐκείνου τοὺς γελωντας καὶ μακαρίζοντες τοὺς
 πενθοῦντας ἀλλὰ καὶ ἐκ τὸν μὴ ἀπανοούμενος μηδὲ τὸν
 205 σταυρὸν βαλῶν, ἀκούσειν νομίζει τῷ δι' αὐτὸν
 σταυρωθέντι Χριστῷ καὶ πλείον φιλὼν τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς,
 ἄξιον εἶναι αὐτὸν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ ψυχῆς ἔχει Οὕτως ἄρα
 καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρχόμενοι δεῖθεν πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς ἀποταγῆς
 καὶ οὐ μισοῦντες ἀπαντας τοὺς ἑαυτῶν συγγενεῖς, ἔτι δὲ καὶ
 210 τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀπαρνούμενοι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ
 ἀγαπῶντες αὐτοὺς μᾶλλον, μαθηταὶ εἶναι τοῦ Χριστοῦ
 ματαίως νομίζουσι καὶ λύοντες καθ' ὅραν οὐχὶ μίαν καὶ
 τὴν ἐλαχίστην τῶν ἐντολῶν ἀλλὰ πολλὰς καὶ μεγάλας,
 οὐδὲν ἄλλως ἐναντίον πατεῖν τι νομίζουσι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ
 215 μεγάλους ἑαυτοὺς ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ βασιλείᾳ οὕτως ἔγοντες
 ὑπολαμβάνουσιν ἔσεσθαι καὶ το μεῖζον ἀπάντων κακῶν,
 ὅτι οὐχὶ παράβασιν ὅλως ταῦτα ἐν-ολῆς εἶναι λέγουσιν,
 ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς, ἀντιποιούμενους τὸν λόγον τῆς
 ἀληθείας, πεθεῖν ἀπενέτως επιχειροῦσιν Ἄλλ' ἐπὶ τὸ
 220 προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

Πάντα τοίνυν ὅσα τοῖς ἀποστόλοις ἡ Λειτουργία καὶ Θεὸς
 ἐνετείλατο, ὁμοίως καὶ ἡμεῖς φυλάττειν προσέταξεν, ἀπερ ἐν

- ὡς κόσμοι φυλάττει δυνάμεθα μὲν οὐ προτιρούμεθα δὲ διὰ
τὸ ἀσθενεῖν ἡμᾶς τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ τῇ εἰς Χριστόν
- 225 Καὶ ὅτι τοῦτο ἀληθές ἐστι μαρτυροῦσι πάντες οἱ πρὸ νομον
καὶ ἐν νόμῳ καὶ μετὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος παρουσίαν μετὰ
παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ τῶν ἐν ἁπασιν βιωτικῶν μεριμνῶν
καὶ φρονέοντων ἵνα πείσῃσιν τὸν Κυρίῳ, κεχωρισμένοι
τούτων πάντων τῇ ἀπροσπαθεῖ προαιετοῦ γενόμενοι καὶ
- 230 ὑπὲρ τοὺς ἐν ἔρεσι καὶ σιγλαῖς λαμπρότεροι τῇ πίστει
καὶ τῇ βίῳ ἀφανέντες Διὰ τοῦτο τοιγάρων τῇ ἐντολῇ τοῦ
Κυρίου χρώμενοι βοῶμεν ὡς δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν
ἀσθενεῖν ληθίστην —, τᾶσιν ἀπετασσόμεθα καὶ τῇ στενῇ
καὶ τεθλιμμένῃ ὁδῷ προσερχόμεθα καὶ οἶονεῖ πῶς τοῦ
- 235 κόσμου σωμῆται γὰρ τῶν τοῦ κόσμου ἀπετασμένων,
καὶ οὕτως ἐπ' ἑλπίδι χύρας καὶ τόπου καὶ πόλεως πρὸς
ἑτέραν ἀπαρουντες κηρύττειν καὶ μονὴν ἀφικνούμεθα, εἰς τὸ
σταδῖον τῆς γυμνασικῆς τῶν ἀρετῶν δια πολιτείας οἶονεῖ καὶ
ἀσκήσεως κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἵκαστος βαδίζοντες
- 240 ἡ καὶ ὀξυποδοῦντες καὶ τρέχοντες Τί τοῦτο ἵνα τὴν
ἀπροσπαθειαν τῶν εἰρημένων κτησώμεθα Διὰ τοῦτο γὰρ
καὶ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀπαίροντες, αὐτίκα ταῖς ἐντολαῖς
ἐπόμενοι τοῦ Κυρίου καὶ τοῖς προσταγμασιν αὐτοῦ πειθα-
ρχοῦντες, ἀπαρχόμεθα τῆς εἰς οὐρανοὺς φερούσης ὁδοῦ.
- 245 Σλόπει μοι δε ἐντευθεν ἄρτι καλῶς τῶν λεγομένων τὴν
δύναμιν Ἰσοζωνάφει μοι τῷ νοῖ ὁδὸν τετριμμένην ὅλην
τοῖς ποσὶ τῶν προληθόντων καλῶς Ἐνθεν τε κάκειθεν ὁρη
μοι νόει καὶ ὕλας καὶ κρημνοὺς καὶ σποπέλους καὶ φάραγγας,
σὺν ταῦτοις δε πεδίον καὶ παραδείστους τόπους τε τερπνοὺς
- 250 καὶ συσκότους γὰρ ὡραιότατους καὶ παντοδαποὺς καρποὺς ἐν
αὐτοῖς εἶτα θηρίων πληθὺς πολὺ καὶ ληστῶν καὶ ἀνδροφόνων
κατὰ τόπους ἐγκεχυρμένῃ συστήματι. Τούτων οὕτως
ἐχόντων εὐδεν ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων ἢ διελθεῖν καὶ τὴν
αἰσθησὶν ἡμῶν κατασείσει ἢ παρδόλῃται δυνήσεται, ἐπομέ-
- 255 νοὺς τοῖς προλαβοῦσιν αἰκίᾳ καὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορευο-
μένους ἢν κάκεινοι ἐβάδισαν. Πορευομένων γὰρ ἡμῶν ἐν τῇ
ὁδῷ τῶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἐντολῶν καὶ διερχο-
μένων ἀμεταστρεπτοὶ μέσον πάντων τῶν εἰρημένων, οὐδεὶς
οὔτε τῶν ληστῶν ἐκείνων οὔτε τῶν θηρίων φανερώς καὶ
- 260 ἀναιδῶς ἡμῖν ἐπιβαίνει ἢ τολμᾷ προσεγγίσει ἡμῖν, καὶ

- μάλιστα ἐάν ὁδηγῶ ἐπακολουθῶμεν καὶ συνοδοιπόροις
 συμπορευώμεθα ἀγαθοῖς. Πλὴν ὅμως ποτὲ μὲν μακρόθεν,
 ποτὲ δὲ ἔγγιστα γεγονότες, οἱ μὲν ἀπειλιεῖς χρωῖνται καὶ
 φονίῳ πρὸς ἡμᾶς βλέπουσιν ὁματι, οἱ δὲ δελεασμοῖς τισι
 265 καὶ κολακείαις καὶ φιλικαῖς ὁμιλίαις. Ἀλλὰ μὴν ὑποδεικ-
 νύουσιν ἡμῖν καὶ τὰς τῶν τόπων τερπνότητας κατὰ χώραν
 καὶ τὴν ὡραιότητα τῶν καρπῶν καὶ παραινῶσι, μικρὸν
 ἀναπαύσασθαι εἰς παραμυθίαν τῶν πόνων τῆς ὁδοπορίας
 καὶ φαγεῖν ὑποτίθενται ἀπὸ τῶν καρπῶν τὸ ἡδὺ πλεόν
 270 ἐπιφερομένων τῆς ἐνούσης αὐτοῖς θεωρίας, καὶ πολλὰς
 ἐτέρας ἐπινοοῦσι τὰς πάγας ἡμῖν καὶ ποικίλας τὰς ἀφορμὰς
 οὐκ ἐν ἡμέρᾳ δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νυξί, καὶ
 οὐδὲ ἐγρηγορότων μόνον ἀλλὰ καὶ καθευδόντων, ἡμῖν
 ἐπανιστάνται, ποτὲ μὲν γαργαλισμοῖς καὶ ἐκκρίσει, ποτὲ
 275 δὲ βρωμάτων ἀπηγορευμένων γεύσεσιν, ἄλλοτε δὲ καὶ μετὰ
 φανῶν καὶ λαμπάδων ὥσει ξιφῆρεις λησται ληστρικῶς
 ἐπερχόμενοι θάνατον ἡμῖν ἐπισκίουσιν, ἐκταράσσειν ἡμᾶς
 οἰόμενοι καὶ τῆς εὐθείας παρατρέψαι ὁδοῦ. Καὶ οἱ μὲν αὐτῶν
 ἀδύνατον ἡμῖν ὑποτίθενται τὸ μέχρι τέλους ὑπνευγεῖν τὰ
 280 ἐν τῇ ὁδῷ δυσχερῇ, οἱ δὲ καὶ ἀνόνητα ταῦτα καὶ μηδὲν ταῦς
 κοπιῶντας ὠφελεῖν δυνάμενα. Ἄλλοι ὅτι οὐδὲ ἔστι ποτὲ
 τέλος τῆς ὁδοῦ ταυτης οὐδὲ ἔσται λέγουσι, δεικνύοντες ἐκ
 τῶν μὴ κατορθωκότων τινὰς καὶ μάλιστα τοὺς ἐγχερονίσχοντας
 εἰς τὴν ἀσκησιν καὶ μηδεμίαν ἐκ τοῦ χρόνου εὐρόντας
 285 ὠφέλειαν διὰ τὸ μὴ ἐν γνώσει καὶ εὐσεβεῖ λογισμῷ γράχειν
 αὐτοὺς ἐν τῷ δοκεῖν τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν, ἀλλ' ἰδιορρυθμίᾳ
 καὶ οἰήσει τοῦτο ποιεῖν, εἰς εὐκότως καὶ τὰ κατὰ Θεὸν
 αὐτῶν διαδήματα περικόπτεται, δειλαινομένους καὶ ὑποστρέ-
 φουσιν εἰς τὰ ὑπίσω καὶ ἑαυτοὺς διὰ τῆς ἀμελείας τῶ
 290 πονηρῷ ἐμπιπρέχουσιν εἰς τὸ ἐργάσασθαι εἰς κύτους τὰ
 δοκοῦντα αὐτῶ.

Ἀλλὰ γὰρ θέλω πάντα ὑμῖν ἐξηγήσασθαι τοῖς πνευματικοῖς
 μου ἀδελφοῖς, καὶ ἴδου εἰσιν ἀριθμῶ μὴ καθυποβαλλόμενα,
 τὰ τοῦ ἀντικειμένου ἡμῖν διαβόλου καὶ τῶν αὐτοῦ πονηρῶν
 295 πνευμάτων ἐνεδρά τε καὶ δεινὰ πανουργεύματα. ἀλλὰ τὰ
 πλείστα παρὰ τοῖς σπουδαιοῖς διερευνᾶσθαι ἔσας καὶ
 παρασχὼν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων τὰς ἀφορμὰς, ὅ
 ἐπηγγειλάμην ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ ἀποδείξαι περὶ εὐδοκίᾳ τί δὲ
 ἐστὶ τοῦτο, ὁ δεσμός τῆς πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἡμῶν

- 410 προσπαθείας καὶ ὅπως δεσμεῖ ἡμᾶς δι' αὐτῆς ὁ διαβολος,
 καὶ μάλιστα τοὺς κατὰ τῶν ἄλλων παθῶν τὴν ἀνδρείαν
 ἐπιδειξαμένους καὶ τὸν στέφανον ἀρανίας, καὶ δι' ἧς ἡμᾶς
 τῷ σκότει καὶ τῇ ἀπωλείᾳ δυστυχῶς ὁ πονηρὸς παραπέμπει.
 Καὶ σκόπει μοι πάλιν ἀκριβῶς τοῦ λεγομένου τὴν δύναμιν.
- 706 Κατανόησον σεαυτὸν ἐν τῇ εἰρημένῃ ὁδῷ ἢ ἐπιδάντα ἀρτίως
 αὐτῆς ἢ ἐπ' αὐτῇ ἐπὶ χρόνους βαδίσαντα καὶ παρὰ πάντων
 ἐκείνων τῶν εἰρημένων θηρίων τε καὶ ληστῶν πολλα μὲν
 παθόντα ἐξ ὧν προειρήκαμεν, τῇ χάριτι δὲ Χριστοῦ μήτε
 κολακείαις ἀπατηθέντα, μήτε τῇ ὡραιότητι τῶν φαινομένων
- 310 κλαπέντα πρὸς ἡδονήν, μήτε φόβῳ καμφθέντα ἢ ἀπειλαῖς
 πρὸς τὸ ἐκλιῖναι. τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἢ παύσασθαι τοῦ πρόσω
 βαίνειν, μήτε μὴν εἰς τὰ ὀπίσω στραφέντα, ἀλλὰ μᾶλλον
 καὶ εὐτονώτερον τρέχοντα Ἐὰρ οὖν οὕτως τρέχοντός σου
 ἤρέμησε τοῦ μηκέτι πολεμεῖν σε ὁ Σατανᾶς ἢ ποτὲ ἤρεμήσει;
- 316 Οὐ μένουσιν οὐδαμῶς! Ἄλλ' εἰδὼς ὅτι ἐντολὴν ἡμῖν δέδωκεν
 ὁ Θεὸς ἀπαρνήσασθαι πατέρα καὶ μητέρα καὶ πᾶσαν
 ἀπλῶς συγγένειαν σαρκικὴν, ἐτι δὲ καὶ ὅλους ἡμᾶς αὐτοὺς
 οὐ μόνον δὲ ἀλλ' ὅτι συνεθέμεθα τῷ Θεῷ, ὅτι τῇ μοναδικῇ
 πολιτείᾳ προσήλωμεν, καὶ ταύτην μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων
- 320 φυλάξασθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἴσχυεν ἐκ τῶν εἰρημένων ἀπάντων
 τι κατὰ σοῦ, τί ποιεῖ; Πρῶτον τὴν τῶν ἰδίων μνήμην
 ἀνακινεῖ καὶ ἀνανεοῖ ἐν ἡμῖν, ἔπειτα καὶ ἀπὸ τῶν θείων
 Γραφῶν τὰ περὶ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλλους εἰρημένα ἐπὶ
 ἀνατροπῇ θολερᾷ καὶ παραδασει τῆς ἐντολῆς ἡμῖν ὑπο-
- 326 τίθησι λέγων· Ὁ τίμα τὸν πατέρα σου φησὶν ἡ θεία Γραφή, καὶ
 τὴν μητέρα, καὶ ἀπὸ τῶν οὐκειῶν τοῦ ὑπέρματός σου οὐχ
 ὑπερύψει ὁ γὰρ μὴ προκστάμενος τῶν οὐκειῶν, κατὰ τὸν
 θεῖον ἀπόστολον, τὴν πίστιν ἤρνηται », ἀγνοῶν ὁ δούλος,
 ὡς εἰκόσ, ὅτι ταῦτα εἰρηται οὐχ ἵνα πλέον τοῦ Θεοῦ τοὺς
- 330 γεννήσαντας ἡμᾶς ἢ τοὺς συγγενεῖς ἀγαπῶμεν καὶ προτι-
 μῶμεν αὐτοὺς ἐπὶ τῷ ὄντι ἐκείνου, ἀλλ' ἵνα ὑπακοὴν παιδεύ-
 θῶμεν καὶ μάθωμεν ὅτι, εἰ πρὸς τοὺς γεννήσαντας ἡμᾶς
 ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ ὑποταγὴ καὶ τιμὴ, πόσω μᾶλλον ἢ πρὸς
 αὐτόν, τὸν αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς πεποιηκότα Θεόν; Οἰκεῖοι
- 336 δὲ τοῦ σπέρματος ἡμῶν, ὡ ἀπαταῶν — καλὸν γάρ πρὸς
 αὐτόν ἀντιστρέφει τὸν λόγον —, οὐχ οἱ συγγενεῖς ἀλλ' οἱ
 οἰκεῖοι εἰσι τῆς πίστεως, οὗς, ὡς εἰκόσ, ἀγνοεῖς καὶ δολίως
 ὑποσπαίρεις ἡμῖν τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν, σπουδαίων

- κατάγειν ἡμᾶς εἰς τὴν φυλὴν αὐτῶν καὶ προσπάθειαν.
- 340 Τοιγαροῦν καὶ ἔτε τῆς ἀπάτης αἰσθανθῶμεν καὶ ἐν γνώσει γενώμεθα, εἴτε ἀπ' ἡμῶν αὐτῶν εἴτε ἀπ' ἄλλων τῶν ὁδηγούντων ἢ συμπερινομένων ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου ἡμῖν, τί κάλιν πρὸς ἡμᾶς ἐν τῷ ἀφανεί κινήματι τῆς καρδίας ὑποψιθυρίζει; « Σὺ, φησὶν, ἀπὸ γε τοῦ παρόντος εἰς ἄλλα
- 345 μέτρα καὶ εἰς ἄλλην ἐφθασας προκοπὴν, ἣν οὐδεὶς τῶν συνόντων σοι ἐπίσταται ἀδελφῶν, ἀπροσπαθειᾷν τε ἐκτήσω καὶ ἀπάθειαν παντελῇ. Διὸ καὶ εἰ θέλεις, ὑπερορᾷς καὶ καταφρονεῖς τῶν συγγενῶν σου, καὶ οὐδὲν σοι ὅλως μέλλει περὶ αὐτῶν. » Ταῦτα ὑποτιθέμενο, ἐν τῷ κρυπτῷ, παριστᾷ
- 350 Ἰσως καὶ αὐτὸν ἐκείνον τὸν συγγενῇ ἢ κατὰ διάνοιαν ἢ καὶ σωματικῶς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ τοιαῦτα ὑποβάλλει λέγων αὐτῷ « Πῶς τὸ τοῦ Θεοῦ πλάσμα ἀπολέσθαι ἐάσεις, ἵνα παρομοιωθῇ τοῖς κτήνεσι καὶ ὑπὸ ἀγνωσίας εἰς τὴν τῶν ἀλόγων τάξιν καταπέσῃ; Οὐκ ὀρέξεις χεῖρα, οὐ διανοίξεις
- 355 αὐτοῦ τὸν νοῦν, οὐ ποιήσεις αὐτὸν τὸν πεποιηκῶτα γνωρίσαι Θεόν; Καὶ ποῖαν ἄρα τὴν ἀπολογίαν ἔξεις ἢ τί ἔρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ; » Εἶτα παυσάμενος ἀνιστορεῖν ποιεῖ τοῦτον ἐν τῇ εὐχῇ καὶ ὥσπερ συμπαθείας δάκρυα χέειν καὶ οἶοναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ προσφέρειν αὐτὸν ὡς δῶρον εὐπρόσδεκτον
- 360 ἐν τῷ λέγειν ἐν ἑαυτῷ « Ὁ ἐξ ἁγίων ἀξιὸν ἐξ ἀναξίου ὡς στόμα μου ἔσται », καὶ « Ἐφ' ὅσον πάλιν ἐποίησατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποίησατε », καὶ πάλιν « Ὅς ἐγένετο πατὴρ ὀρφανῶν » καὶ τὰ ἑξῆς. Ταῦτα δὲ πάντα πλανη σαφῆς; καὶ ἀπάτη τοῦ πονηροῦ.
- 365 Ὅτε δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις μὴ πείσθῃ τις, ἀλλ' ἔτι δὴ ἀναβάλλεται καὶ τῷ πονηρῷ ἀντιλέγει « Πάντως, φησὶν, ὃ ὀφείλω ποιῆσαι τῷ συγγενεῖ μου, τοῦτο ποιήσω εἰς ξένον, τὸν κατὰ Θεὸν μᾶλλον συγγενῇ μου ἔντα ἢ κατὰ σάρκα », ἀποκρίνεται ὁ δόλιος ἐχθρὸς καὶ λέγει αὐτῷ « Καὶ πάντως
- 370 οὕτω φροντίζει τῶν πάντων ὁ Θεὸς καὶ οὕτως οἱ πάντες εἰς γνῶσιν καὶ πίστιν αὐτοῦ ἐνάγονται. σὺ μὲν διὰ τῶν σῶν συγγενῶν εἴτε καὶ ἄλλοτρίων, αὐτὸς δὲ πάλιν διὰ σοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἕτεροι. Τίς δὲ ἄρτι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ὡς σὺ; Ἡ καὶ ποῦ ἐάσεις αὐτὸν ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ εὐθύς λύκου
- 375 κατάδρομα γένηται καὶ ἀπολέσῃ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν, ἣν αὐτὸς ζημιωθήσεται, ἐὰν καταλευγῇς πάντως αὐτόν; » Τότε δὴ τότε καὶ ὁ ἀδελφὸς ἀπατηθὲν ἴσταται καὶ εὐλόγως κατα-

δέχεται δεσμευθῆναι τῷ σχοινίῳ τῆς προσπαθείας καὶ
 δεσμευθεὶς παρὰ τοῦ Σατανᾶ οὐκέτι ἀντιλέγει, πειθαρχήσας
 380 τοῖς λόγοις αὐτοῦ.

Καὶ δρᾷ μοι πανουργίαν τοῦ δεινοῦ τούτου καὶ ψυχοφθόρου
 ληστῆς! Δεσμεύσας οὖν αὐτὸν τῇ πρὸς τὸν ἄγγελοῦ ἀντίθετι ἐν
 τῇ ὁδῷ συμπεριπατεῖ μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ὀχλεῖ, τό γε νῦν
 ἔχον, περὶ τούτου αὐτόν, ὡς ἂν μὴ γνωσθῇ αὐτοῦ ἡ ἐπιβουλὴ.

385 Ἀλλὰ τί; Τὸ ἄκρον οἰονεὶ τοῦ σχοινίου λαβόμενος καὶ
 μακρὰν γεγωνῶς, ἀποκρύπτεται ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ σκότει,
 ὁ τοῦ σκότους ἀληθῶς ἀρχηγός, ἀφείς αὐτῷ τὴν περὶ τοῦ
 συγγενοῦς φροντίδα καὶ μέριμναν. Οἶδε γάρ ὅτι ἐκεῖνος
 ἀντ' αὐτοῦ διηνηκῶς ὀχλεῖ καὶ νύσσει αὐτόν. Τούτου οὖν

390 γενομένου, ἐπὶ πρὸς μέριμναν τὴν οἰανοῦν χωρήσῃ τοῦ
 συγγενοῦς ἔνεκα, ἐκκλίνει τῆς βασιλικῆς καὶ εὐθείας ὁδοῦ
 ἧς ἀπήρξατο καὶ ὅσον ἐκκλίνει, ὁ ἐχθρὸς εἰς βάθος που τῆς
 αὐτοῦ σκηνωρίας μεθίσταται καὶ ἐνδότερον ὑπεισερχόμενος
 κρύπτεται, ἔχων ἐν ταῖς αὐτοῦ χερσὶ τὸ δῆθεν σχοινίον τῆς
 395 προσπαθείας καὶ κρατῶν αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ σπουδάζων
 ὅπως μὴ γνωσθῇ αὐτῷ.

Τῆς οὖν ὁδοῦ ὁ ἀδελφὸς ἐκπεσὼν, πρόσπεχε τί ἄρχεται λέγειν
 ἐν ἑαυτῷ «Ψυχὴν ὁ σώσας, ὡς ὁ κτήσας.» Καὶ οὕτω πειθεῖ
 ἑαυτὸν ὅτι χριστομίμητον ἔργον ἐπιχειρήσει ἐπιτελέσαι. Καὶ
 400 εἰ μὲν ἔστι γνῶριμος τῶν κατὰ κόσμον τισίν, ἀπέρχεται πρὸς
 αὐτοὺς καὶ ποτὲ μὲν παρ' αὐτοὺς κολακεῖ καὶ
 ἐπαινεῖ, ποτὲ δὲ ἀποτόμως ἐπιπλήττειν ἐπιχειρεῖ. Ἄλλοτε
 γαστρίμαργον ἑαυτὸν ἀποδείκνυσι καὶ ἀδιάφορον καὶ τινας
 λόγους λαλεῖ, ἵνα εἰς γέλωτας πάντας κινήσῃ. Καὶ ἀπλῶς

405 ἐν ἑκάστῳ συμπεριφέρεται κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἵνα
 ἀποδεξάμενος δώσῃ χρῆμά τι. Ἐὰν δὲ μηδὲν ἴδῃ διδόντα
 αὐτῷ, ἀναιδῶς οὐ παραιτεῖται ζητεῖν πανταχοῦ τὴν μνεῖαν
 περιφέρων τοῦ συγγενοῦς. Οἱ δὲ ἀκούοντες, σαρκικοὶ ὄντες
 καὶ ταῖς αὐταῖς κακοῖς ἐμπεριεχόμενοι, ἐπαινοῦσι μᾶλλον
 410 τὸν δυστυχῆ καὶ «Πιστὸν ἔχεις μέγα» λεγούσι πρὸς αὐτόν.

Ἐξ ὧν ἡ προσπάθεια αὐξυμένη ῥιζοῖ, μᾶλλον δὲ συνουλοῖ
 τῇ τοῦ τραχήλου νοητῶς σαρκὶ τὸ ταύτης πάθος ὥστερ
 σχοινίον καὶ ἰσχυροποιεῖται καὶ ἀδιάλυτον γίνεται. Ὅθεν
 ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἀποσπᾷ αὐτόν τῆς καθαρᾶς προσευχῆς
 415 καὶ τὰ κατὰ Θεὸν δάκρυα εἰς ἐναντία ἀγνώστως μεταποεῖ
 καὶ τηνικαῦτα εἰς μῖσος καὶ φθόνον ἐνάγει τῶν ἐχόντων

πλέον ὑπὲρ αὐτὸν καὶ μὴ διδόντων ἀφθύνως αὐτῷ · οὐ μόνον
 δὲ ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπακοὴν βάθυμον αὐτὸν καὶ παρήκουον
 ἀπεργάζεται. Εἴτα ψεύδεται καὶ οἰκονομᾷ τὸ πρᾶγμα
 420 ἡγεῖται, ὡς τῷ Θεῷ δῆθεν διδούς τὰ εἰς τὸν συγγενῇ ἐξοδια-
 ζόμενα, καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ κλέπτειν ἀπὸ μικρῶν
 ἄρχεται καὶ οὐδὲ ὅτι κλέμμα ἐστὶ πεῖθεται, ἀλλ' ἀποβου-
 κοληθεὶς τὰς φρένας ὑπὸ τοῦ πάθους, εἴ τι δ' ἂν καὶ ποιῇ
 ὑπερασπιζόμενος τῶν ἰδίων καὶ συγγενῶν, οὐκ ἔχει καταγι-
 425 νώσκουσιν αὐτοῦ τὴν συνειδήσιν. Τοιγαροῦν καὶ ὅταν εἰς
 ταῦτα πάντα καταβῇ τὸν ταπεινὸν μοναχὸν ὁ ἐχθρὸς
 ἡμῶν διαβολὰς, τότε καὶ αὐτὸ τὸ ἄκρον δῆθεν τοῦ σχοινοῦ
 ἐν τῇ ποιῶσει καὶ βίῳ θείῃσι ἁμαρτίαι τοῦ πάθους τῆς
 προσπαθείας, ὡς ἐν στύλῃ τινὶ πεπηγμένῃ ἐν ἄδου μυχοῖς
 430 ἐμπεριελήσας, ἀφίησι, πληροφορίαν ἔχων ὡς οὐκέτι ἐκείθεν
 ἀνασπασθήσεται.

Ταῦτα οὖν ὡς εἶ πολλῶν ὀλίγα περὶ τῶν ἀγωνιζομένων
 εἰρήκαμεν. Περί γὰρ τῶν ἀδιαφόρων καὶ καταφρονητικῶς
 ταύτῃ τῇ ὁδῷ προσερχομένων καὶ πολιτείᾳ, τί δεῖ καὶ
 435 λέγειν ὅση τούτων ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ὑπάρχει προσ-
 πάθεια, ὅπου γε δ' ἐστὶ ἀναισθητῶν ὀρνέων πρὸς πᾶσαν
 παγίδα τοῦ διαβόλου ἐμπίπτουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐκδότοις
 ἑαυτοῖς πρὸς πᾶν πάθος ποιήσαντες, οἱ καὶ κατὰ δρωμα δεῖ
 τοῦ πονηροῦ γίνονται, τοῦ περιπατοῦντος καὶ ὠρυμένου
 440 ὡς λέοντος, τίνα καταπίῃ, καὶ προαιροῦνται μᾶλλον ἀπο-
 θανεῖν ἢ τῶν ἐκείνου ὀδόντων καὶ τοῦ δεινωτάτου φάρυγγος
 ἐκσπασθῆναι ; Ἀλλ' εὐξώμεθα ἡμεῖς ἐξ ὁλῆς προθέσεως καὶ
 διανοίας, οἱ μετὰ πίστεως τὸν λόγον ἀκούοντες, μὴ ἀπατη-
 θῆναι ποτε μηδὲ δελεασθῆναι, μηδὲ διὰ μιᾶς τινος μικρᾶς ἢ
 445 μεγάλῃς παραβάσεως ἐκπεσεῖν τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης εἰς
 οὐρανοὺς, μηδὲ πάθει τινὶ δεσμευθῆναι, ἀλλὰ βαδισάντες
 ἀμεταστρεπτεῖ ἐν αὐτῇ σπεύσωμεν πορευόμενον ἔμπροσθεν
 ἡμῶν φθάσαι τὸν Ἰησοῦν καὶ γεγυνοῦς αὐτοῦ ἐγκρατεῖς
 προσπείσωμεν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ
 450 ἀγαθότητος καὶ θερμῶς αἰτησώμεθα μὴ χωρισθῆναι αὐτὸν
 ὅλως ποτὲ ἀπ' ἡμῶν, μηδὲ εἶναι ἔξω πεσεῖν ἡμᾶς τῆς
 ὁδοῦ, ἥτις αὐτός ἐστιν ἐκεῖνος εἰρηκώς · « Ἐγὼ εἰμι ἡ
 ὁδὸς καὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ . » Τοῦτον οὖν ἐκζητή-
 σωμεν, τοῦτον φθάσαι σπουδασώμεν, ἵνα καὶ κατὰ σχώμεν
 455 αὐτόν, καὶ ἐὰν ταῦτο γένηται καὶ συμβιοτεύσωμεν αὐτῷ καὶ

συμπαλιτευοῦμεθα, οὐ μόνον ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ βίου ἀλλὰ καὶ
 νῦν εἰς οὐρανοὺς αὐτῷ συνανέλθωμεν καὶ συναναληφθῶμεν,
 μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἡμᾶς συνανενέγκῃ καὶ συνδοξάσῃ καὶ τῶν
 αἰωνίων ἀγαθῶν δωρήσῃται τὴν ἀπόλαυσιν, ὡς γένοιτο
 460 πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

VIII

1 Περὶ τελείας ἀγάπης καὶ τίς ἡ ταύτης ἐνέργεια. Καὶ δι-
 ἵαν μὴ διὰ σπουδῆς ἐντεῦθεν ἤδη τῆς τοῦ Πνεύματος μεθ-
 έξως γενώμεθα μέτοχοι, οὐδὲ ψεῖστοι καὶ χριστιανοὶ δυνάμεθα
 εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ υἱοὶ καὶ τέκνα Θεοῦ χρηματίσομεν.

5 Λόγος Η'.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, εἰ ὁ τὴν ἀρετὴν ὑποκρινόμενος
 πρὸς ἀπάτην πολλῶν καὶ ἀπώλειαν, ἀθλιός οὕτως ἐστὶ καὶ
 παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις κατακεκριμένος ὑπάρχει καὶ
 βδελυκτός, εὐδηλον δτι ὁ ἐμπάθειάν τινα ἀπαθῆς ὢν πρὸς
 10 σωτηρίαν πολλῶν καὶ ὠφέλειαν ἐν προσποιήσει· κατὰ τοὺς
 παλαιούς πατέρας σχηματιζόμενος, ἐκαινετός καὶ μακάριος.
 Ὡς περ γὰρ ὁ διάβολος ἐν προσχηματι ὄψεως καὶ συμβούλης,
 τῷ δοκεῖν μὲν χρηστῆς καὶ ἐπωφελοῦς, τῇ δὲ ἀληθείᾳ
 θανασίμου τυγχανούσης καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ παντῶν τῶν ἐν
 15 τῷ παραδείσῳ καρπῶν ἀποστερούσης τὴν ἀνθρωπίνην,
 θεομάχος καὶ ἀνθρωποκτόνος ἐδείχθη, οὕτω καὶ ὁ ἐν
 προσχήματι κακίας πονηρὸς τινὰς λόγους κατὰ τὸ φαινό-
 μενον ἐκφέρων, ἵνα τὰ τελούμενα τῷ διαβόλῳ ὑπὸ τῶν

- ὑποκρινομένων τὴν ἀρετὴν καὶ εὐλάβειαν ἀναμαθῶν ἐπιστρέψῃ
 20 τοὺς δρωῦντας τὰ κακὰ πρὸς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν καὶ
 ἐξομολόγησιν, χριστομίμητος ὄντως καὶ συνεργὸς Θεοῦ
 καὶ σωτὴρ ἀνθρώπων προφανῶς γίνεται. Τοῦτο δὲ μόνων
 ἐκείνων ἔργον ἐστίν, ὧν ἡ αἰσθησις ἀναίσθητός ἐστι τοῦ
 25 ἀέρος τούτου καὶ τοῦ κόσμου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ
 τῆς αἰσθήσεως, ὧν ἡ διάνοια οὐ προσπάσχει τοῖς δρωμένοις
 ἀλλ' ἐξέστη τῆς τοῦ σώματος ταπεινώσεως, τῶν ἰσαγγελίων
 λέγω, τῶν τελείως τῷ Θεῷ ἐνωθέντων καὶ ὅλον Χριστὸν
 ἐν ταυτοῖς ὁλοτελῶς κτησαμένων ἔργῳ καὶ πείρᾳ, αἰσθήσει
 καὶ γνώσει καὶ θεωρίᾳ.
- 3 Κακὸν τοιγαροῦν τὸ ἐπακροᾶσθαι ἢ παρατηρεῖν λαύρα τί
 ὁ πλησίον προσομιλεῖ ἢ διαπραττεται, ἀλλ' ἐὰν πρὸς τὸ
 ὀνειδίσαι ἢ ἐκραυλίσαι ἢ λοιδορῆσαι ἢ ἐκτομπεῦσαι ἐν
 καιρῷ ἅπερ εἶδεν ἡ ἡκουσεν· εἰ δὲ πρὸς τὸ συμπαθῶς καὶ
 35 σοφῶς ἐν φρονήσει τὰ τοῦ πλησίον ἐπιδιορθώσασθαι καὶ
 ἀπὸ ψυχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ μετὰ δακρύων πρυσπεύεσθαι τοῦτο
 ποιεῖ, οὐκ ἔστι πονηρὸν τὸ τοιοῦτον. Εἶδον γάρ ἐγὼ ἀνθρώ-
 40 πον πολλὰ ἐπιτηδεύματα καὶ πολλοὺς τρόπους ποιοῦντα,
 ὅπως μὴδὲν αὐτὸν τῶν γινόμενων ἢ λεγομένων ὑπὸ τῶν
 συνόντων αὐτῷ διαλανθάνῃ οὐκ ἐποίει δὲ τοῦτα πρὸς
 45 βλάβην, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅπως τὸν μὲν λόγῳ, τὸν δὲ δώροισι,
 τὸν δὲ ἑτέρῳ τινὶ προφασει τῶν ἐνεντίων πραγμάτων καὶ
 λογισμῶν ἀποστήσῃ. Καὶ εἶδον τὸν τοιοῦτον ποτὲ μὲν
 κλαίοντα διὰ τὸν δαῖνα, ποτὲ δὲ θρηνοῦντα ὑπὲρ τοῦ δαίνος,
 ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἑαυτοῦ ὀφείας καὶ τὸ στήθος αὐτοῦ τύπτοντα
 50 ὑπὲρ ἄλλου, τὸ τοῦ ἁμαρτήσαντος ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ ἀναδε-
 χόμενον πρόσωπον δηλονότι, καὶ ὥς ἐκείνον αὐτὸν εἶναι
 τὸν τὸ κακὸν ποιήσαντα λογιζόμενον ἑαυτὸν καὶ τῷ Θεῷ
 ἐξομολογούμενον καὶ προσπίπτοντα καὶ πενθοῦντα σφοδρῶς.
 Καὶ εἶδον ἕτερον ἐπὶ τοῖς καταρθοῦσι καὶ ἀγωνιζομένοις
 55 τοσοῦτον χαίροντα καὶ τὴν ἐκείνων προκοπὴν ἀποδεχόμενον,
 ὥς δοκεῖν ἐκείνον αὐτὸν μᾶλλον ἢ ἐκείνους τῶν ἀρετῶν καὶ
 πόνων μέλλειν ἀπολήμψασθαι τοὺς μισθοὺς ἐπὶ δὲ τοῖς ἐν
 λόγῳ ἢ ἔργῳ καταπίπτουσι καὶ τοῖς κακοῖς ἐκκείμενοις
 60 τοσοῦτον ἐλυπεῖτο καὶ ἔστενε, ὥς δοκεῖν αὐτὸν μόνον ἐν
 65 ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἐκείνων πάντων λόγον ἀποδοῦναι προσπαί-
 τουμενον καὶ τῇ κολάσει παραδεδῆναι. Καὶ εἶδον ἕτερον

οὕτω τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παραζηλοῦντα καὶ θέλοντα, ὡς πολλάκις μετὰ δακρύων θερμῶν ἐξ ὅλης ψυχῆς δέεσθαι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἢ χάκείνους σωθῆναι ἢ καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνοις κατακρ.βῆναι, ἀπὸ διαθέσεως θεομιμήτου καὶ Μωσαϊκῆς ὁλως σωθῆναι μόνον ἑαυτὸν μὴ θέλοντα. Τῇ ἀγίᾳ γὰρ ἀγάπῃ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι πνευματικῶς αὐτοῖς συνδεθεῖς, οὐδὲ εἰς αὐτὴν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἰσελθεῖν προηρεῖτο καὶ χωρισθῆναι αὐτῶν. Ὡς δὲ δισμὸς ἅγιος, ὡς δὲ δύναμις ἀφ' αὐτοῦ, ὡς ψυχῆς οὐρανόφρονος, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν θεοφορομένης καὶ ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγάπῃ καὶ τῇ τοῦ πλησίον σφόδρα τετελειωμένης!

Ὁ τοίνυν εἰς ταύτην οὕτω πεφθαρῶς τὴν ἀγάπην, μὴδὲ ἔχων αὐτῆς ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ θεασάμενος μὴδὲ τὴν παρουσίαν αὐτῆς ὁλως ἐπαισθανθεῖς, εἴ τι τῇ γῇ καὶ τοῖς ἐν τῇ γῇ μᾶλλον δὲ ὑπὸ γῆν κρυπτεσθαι πέφυκεν, ὥστερ' ὁ λεγόμενος ἀσπύλαξ, τυφλὸς δηλαδὴ ὢν καὶ αὐτὸς ὡς ἐκεῖνος καὶ μόνῃ τῇ ἀκοῇ τῶν ἐπὶ γῆς λαλούντων ἐπακροωμένος. Ὡς τῆς συμφορᾶς, ὅτι ἐκ Θεοῦ γεννηθέντες καὶ ἀπαθανατισθέντες ἐπουρανίοι τε κλήσεως μέτοχοι καὶ κληρονόμοι Θεοῦ καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ καὶ πολῖται τῶν οὐρανῶν γενόμενοι, αἰσθῆσιν οὕτω τῶν τοσούτων ἐλάβομεν ἀγαθῶν ἄλλ' ἀναισθήτως, ἐν' οὕτως εἶπω, ὥστερ' σίδηρος ἐμβάλλεται τῷ πυρὶ ἢ ὡς ἀψυχὸν δέρμα ἐμβάπτεται ἀναισθητήτως κακκίνη βαφῇ, οὕτω καὶ ἡμεῖς εἴ τι ἐν τοῖς τοσούτοις ἀγαθοῖς τοῦ Θεοῦ μέσον ὄντες διακείμεθα, μηδεμίαν αἰσθῆσιν ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν ὁμολογοῦντες. Καὶ ὡς ἤδη σπασοσμένοι καὶ τοῖς ἁγίοις κατελεγμένοι, ἐνσπεμνομεθα, σχηματιζόμενοι τε καὶ κοσμούμενοι καὶ τὴν ἁγιωσύνην ὑποκρινόμενοι, ὡς ἐπὶ ὀρχήστρᾳ ἢ σκηνῇ ἀθλῶς βουντες, τοῖς μίμοις καὶ ταῖς πόρνοις ἐξομοιούμεθα, αἱ τὸ φυσικὸν οὐκ ἔχουσιν κάλλος ἐπιτηρίμασι καὶ βαφαῖς ἑνάαις ἐαυτὰς κοσμεῖν ἀφρόνως οἴονται. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῶν ἁγίων τῶν ἀνωθεν γεννωμένων οἱ χαρακτηρῆες τοιοῦτοι.

Χρεῶν δὲ εἰδέναι, ὅτι ὥστερ' τὸ βρέφος ὅταν τῆς μητρικῆς νηδύος προέλθῃ, τοῦ ἀέρος τοῦτου ἀναισθητῶς αἰσθάνεται καὶ εὐθέως πρὸς κλαυθμὸν καὶ θρῆνον αὐτομάτως κινεῖται, οὕτω καὶ ὁ γεννηθεὶς ἀνωθεν καὶ ἐκ τοῦ κόσμου μὲν τοῦτου ὡς ἐκ νηδύος σκοτεινῆς προελθὼν, εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ νοητὸν

- 95 καὶ οὐράνιον φῶς καὶ εὐνοίη προκύπτει ἐνδοῦ τούτου μικρόν,
 εὐθὺς χαρὰς ἀφάρτου πληροῦται καὶ δάκρυα ἀνωδύνως
 προχέει, ἐννοῶν, ὡς εἰκός, ὅθεν ἐρρησθη καὶ ἐν οἴῳ γενέσθαι
 κατηξιώθη φωτί· ἀρχὴ γάρ τοῦ εἰς χριστιανούς καταλεγῆναί
 τινα τοῦτό ἐστιν. Οἱ δὲ γε τοῦ τοιοῦτου καλοῦ ἐν γνώσει
- 100 καὶ θεωρίᾳ μήπω γενόμενοι, μηδὲ ζητήσαντες αὐτὸ ἐν
 ἐπιμονῇ καλλῇ καὶ θρηνοῖς καὶ δάκρυσιν, ἵνα διὰ τῶν
 τοιούτων πράξεων καθαρθέντες τύχωσιν αὐτοῦ καὶ τέλειαν
 ἐνωθέντες αὐτῷ κοινωνίαν σχῶσι μετ' αὐτοῦ, πῶς, εἰπέ,
 χριστιανοὶ καθόλου κληθῶσιν; Οὐκ εἰσι γὰρ ὡς χρῆ. Εἰ γὰρ
- 105 τὸ γεννώμενον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστὶ καὶ τὸ γεννώμενον
 ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστιν, ὃ σωματικῶς γεννηθεὶς
 καὶ ἀνὴρ γεγονώς, πνευματικῶς δὲ μηδὲ ὅτι γε ὀφείλει
 γεννηθῆναι ἐννοήσας ἢ πιστεύσας ἢ σπουδάσας ποτέ, πῶς
 ἄρα πνευματικῶς γένηται καὶ πνευματικοὺς ἀνδράσιν ἐαυτὸν
- 110 συναριθμήσειεν, εἰ μὴ λάθῃ, ὡς ὁ τὰ ῥυπαρὰ ἱμάτια ἐνδεδυ-
 μένος, ἐαυτὸν παρεκίρει τοῖς λαμπροποροῦσιν ἁγίοις, καὶ
 ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης μετ' αὐτῶν συνανακλιθεὶς ἔξω
 βληθεὶ χειρας καὶ πόδας δεθείς, ὡς μη φωτὸς υἱὸς ἀλλὰ
 σαρκὸς καὶ αἱματος, καὶ παραπεμφθεὶ τῷ αἰωνίῳ πυρὶ,
- 115 τῷ ἡτοιμασμένῳ τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ; Ὁ
 γὰρ λαβὼν ἐξουσίαν υἱὸς γενέσθαι Θεοῦ βασιλείας τε
 οὐρανῶν καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμος ὁ μαθὼν πολυ-
 τρόπως διὰ ποίων ἔργων καὶ ἐντολῶν ὀφείλει εἰς ταύτην
 τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν ἀναχθῆναι, καὶ τούτων μὲν ἀπάντων
- 120 καταφρονήσας, προτιμήσας δὲ τὰ ἐπιγεια καὶ φθιρόμενα
 καὶ τὸν χοιρώδη βίον προκρίνας καὶ τὴν πρόσκαιρον δόξαν
 τῆς αἰωνίου δόξης κρείττονα ἡγησάμενος, πῶς οὐχὶ δικαίως
 παντῶν τῶν πιστῶν χωρισθήσεται καὶ μετὰ τῶν ἀπίστων
 σὺν αὐτῷ τῷ διαβόλῳ κατακριθήσεται;
- 125 Διὰ παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, σπου-
 δάσατε ἕως κεῖνός ἐστι καὶ ἐν τοῖς ζῶσιν ἔσμεν, ἀγωνισασθε
 ἵνα υἱοὶ Θεοῦ γένησθε, ἵνα φωτὸς χρηματίσητε τέκνα —
 ταῦτα γὰρ ἡ ἀνωθεν ἡμῖν γέννησις δίδωσι —, μισήσατε
 τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, μισήσατε τὴν σάρκα καὶ τὰ
- 130 ἐξ αὐτῆς τικτόμενα πάθη, μισήσατε πᾶσαν ἐπιθυμίαν κακὴν
 καὶ τὴν πλεονεξίαν μέχρι ἐλαχίστου εἵδους καὶ πράγματος.
 Τοῦτο δὲ ποιῆσαι δυνασόμεθα, ἐὰν τὸ μέγεθος τῆς μελλούσης

ἡμᾶς διαδέξασθαι δόξης καὶ χαρᾶς καὶ τρυφῆς ἐνωήσωμεν.
 Τί γάρ, εἰπέ μοι, τοσούτον μεῖζον ἐν οὐρανῷ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς
 135 ὥς τὸ γενέσθαι τινα υἱὸν Θεοῦ καὶ κληρονόμον αὐτοῦ καὶ
 συγκληρονόμον Χριστοῦ ; Πάντως οὐδέν ' Ἀλλὰ διὰ τὸ
 προτιμᾶν ἡμᾶς τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ ἐν χερσὶ καὶ διὰ τὸ μὴ
 ζητεῖν τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀποκείμενα ἀγαθὰ μηδὲ τῷ πόθῳ
 τούτων ἐκκρέμασθαι, σαφῆ παρέχομεν τοῖς ὁρώσιν ἀπόδειξιν
 140 ὅτι πρῶτον μὲν ἀπιστίας νόσῳ κρατούμεθα, καθὼς γέγραπ-
 ται · « Πῶς δύνασθε πιστεῦειν δόξαν παρὰ ἰσθμίων
 λαμβάνοντες, τὴν δὲ δοξὴν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ μὴ
 ἐπιζητοῦντες ; » — ἔπειτα καὶ δοῦλοι παθῶν γεγονότες τῇ
 γῇ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ προσηλούμεθα μηδ' ὅτι ἀνανεῦσαι
 145 βουλόμενοι πρὸς οὐρανοὺς καὶ Θεόν, ἀλλ' ἐν ἀπροσυνῇ
 ψυχῆς παρακρουόμενοι τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολάς ἐκπίπτομεν
 τῆς υἱοθεσίας αὐτοῦ.

Τί γάρ ἀφρονέστερον, εἰπέ μοι, τοῦ παρακρούοντος τοῦ
 Θεοῦ καὶ μὴ σπουδάζοντος ἐπιτυχεῖν τῆς υἱοθεσίας αὐτοῦ ;
 150 Ὁ γάρ πιστεύων ὅτι ἔστι Θεός, μεγάλην τιμὴν φανταζεται
 περὶ αὐτοῦ. Οἶδε γάρ ὅτι μόνος Δεσπότης καὶ Κτίστης καὶ
 Κύριος αὐτός ἐστι τῶν πάντων, καὶ ὅτι ἀθάνατος, ἀθάνατος,
 ἀκατάληκτος, ἀφραστός, ἀφάρτος, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
 τέλος οὐκ ἔσται . Ὁ γοῦν τοιοῦτον εἰδὼς τὸν Θεόν, πῶς οὐ
 155 ποθήσει αὐτόν ; Πῶς οὐ σπουδάζει καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ εἰς θάνατον ὑπὲρ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ θεῖναι , ἵνα
 καταξιωθῇ, μὴ εἰπω υἱὸς αὐτοῦ καὶ κληρονόμος γενέσθαι,
 ἀλλὰ καὶ τῶν γνησίων αὐτοῦ δούλων εἰς , τῶν ἱσταμένων
 πλησίον αὐτοῦ ; Εἰ δὲ πᾶς μὲν ὁ ἀγωνιζόμενος καὶ φυλάττων
 160 ἀπαρτρώτως πάσας τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ τέκνον
 Θεοῦ καὶ υἱὸς Θεοῦ γεννητικῶς ἀνωθεν γίνεται, καὶ πιστὸς
 ὄντως καὶ χριστιανὸς τοῖς πᾶσι γνωρίζεται, ἡμεῖς δὲ τῶν τοῦ
 Θεοῦ ἐντολῶν καταφρονοῦμεν καὶ ἀθετοῦμεν τοὺς νόμους
 αὐτοῦ, οὗς ἐκδικήσει ἑκαίνος ἐλθὼν μετὰ δόξης αὐθις καὶ
 165 δυνάμειως φοβεράς, καὶ δεικνύομεν ἑαυτοὺς ἐν μὲν τῇ
 πίστει τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ἀπίστους, ἐν δὲ τῇ ἀπιστίᾳ διὰ
 τῶν λόγων μόνον πιστοὺς . Ἄνευ γὰρ ἔργων, μὴ πλανᾶσθε,
 οὐδέν ἡμᾶς ἢ κίεστις μόνῃ ὠφελήσει νεκρὰ γὰρ ἐστί ,
 νεκροὶ δὲ ζωῆς οὐ γίνονται μέτοχοι, εἰ μὴ πρότερον διὰ τῆς
 170 τῶν ἐντολῶν ἐργασίας ταύτην ζητήσουσιν . Ἐν γὰρ τῇ

ἐργασίᾳ ταύτῃ ἀναφέρεται ὥσπερ τις πολύχρους καρπὸς ἐντὸς ἡμῶν ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ πρὸς τὸν πλησίον συμπάθεια, ἡ πραότης, ἡ ταπεινότης, ἡ ὑπομονὴ τῶν πειρασμῶν, ἡ ἀγνεία, ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, δι' ἧς καταξιούμεθα
 175 ὁρᾶν τὸν Θεὸν καὶ ἐν ᾧ ἡ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος παρουσία καὶ ἑλπίς γίνεται, ἥτις καὶ ἀνωθεν ἡμᾶς γεννᾷ καὶ υἱοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ καὶ τὸν Χριστὸν ἐπενδύει καὶ τὴν λαμπρὰ ἀνάπτει καὶ τέκνα φωτὸς ἀποδεικνύει καὶ τοῦ σκότους τὰς ψυχὰς ἐλευθεροῖ καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς κοινωνοὺς ἡμᾶς
 180 ἀπ' ἐντέλλεν ἤδη γνωστῶς ἀπεργάζεται.

Μὴ οὖν ἐπὶ μόναις ἄλλαις τισὶν ἐργασίαις καὶ ἀρεταῖς βαρρήσαντες, νηστείας λέγω ἢ ἀγρυπνίας ἢ χαμευνίας καὶ ποικίλαις ἄλλαις κακοπαθείαις ταύτης τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου καταφρονήσωμεν, ὡς δι' ἐκείνων
 185 καὶ χωρὶς ταύτης σωθῆναι δυνάμενοι. Ἀδύνατον γάρ τοῦτο, ἀδύνατον! Καὶ πειθέτωσάν σε αἱ πάντε μωραὶ παρθένοι καὶ οἱ πολλὰ σημεῖα καὶ θαύματα ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι πεποιηκότες, οἱ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τοῦ Παναγίου Πνεύματος χάριν ἤκουσαν ἀπὸ τοῦ
 190 Κυρίου « Ἀπέλθατε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας! » οὐ γὰρ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ », καὶ οὐ μόνον οὗτοι ἀλλὰ μετὰ τούτων καὶ πολλοὶ Ἰσραεῖτες, οἵτινες παρὰ μὲν τῶν ἁγίων ἐβαπτίσθησαν ἀποστόλων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἁγίων, τῆς δὲ χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὴ καταξιωθέντες διὰ
 195 πονηρίας ὑπερβολὴν, οὔτε βίον ἀξίον τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθησαν ἐπεδείξαντο, οὔτε τέκνα Θεοῦ ἐχρημάτισαν, ἀλλ' ἔμειναν σάρκες ὄντες καὶ αἵματα, μηδὲ οἱ ποτέ ἐστι Πνεῦμα πιστεύσαντες ἢ ζητήσαντες ἢ λαβεῖν προσδοκήσαντες. Ὅθεν οἱ τοιοῦτοι οὐδὲ τῶν τῆς σαρκὸς ἐπιθυμιῶν
 200 οὐδὲ τῶν ψυχικῶν παθῶν δεσπόται ποτε γενέσθαι ἰσχύουσιν, οὔτε τι γενναῖον ἐν ἀρεταῖς ἐπιδείξοντα. φησὶ γὰρ ὁ Κύριος ὁ
 « Οὐ δύνασθε χωρὶς ἐμοῦ ποιεῖν οὐδέν » Ἀλλὰ παρακαλῶ, πατέρες καὶ ἀδελφοί, σπουδασωμεν ἡμεῖς ὅση δύναμις, ἵνα μέτοχοι ἐνθεν ἤδη τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς
 205 καταξιωθῶμεν γενέσθαι, ὅπως καὶ τῶν παρόντων καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

IX

- 1 Περὶ ἐλεημοσύνης. Καὶ τίς ἐστὶν ὁ πεινῶντα τὸν Θεὸν
 τρέφων καὶ διψῶντα ποτίζων καὶ καθεξῆς. Καὶ πῶς τοῦτό
 τινι κατορθωθήσεται. Καὶ ὅτι εἰ μὴ τις καὶ ἐν ἑαυτῷ ταῦτα
 πάντα ποιήσῃ καὶ θρεψῇ καὶ ποτίσῃ Χριστόν, οὐδὲν
 5 ὠφεληθήσεται ἐκ τοῦ ταῦτα μόνον ποιεῖν εἰς τοὺς πένητας.
 ἑαυτον δὲ ἄτροφον παρορᾶν καὶ γυμνὸν τῆς δικαιοσύνης τοῦ
 Θεοῦ.

Λόγος Θ'

- Ἄδελφοι καὶ πατέρες, ἔδει μὲν μὴ τολμᾶν με πρὸς ὑμᾶς
 10 ὅλως φθέγγεσθαι, μὴδὲ διδασκάλου τάξιν ἐπέχειν ἐνώπιον
 τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἀλλ' ἔτι περ ἐπίστασθε ὅτι, ὥσπερ τὸ
 ὑπὸ τοῦ τεχνίτου κατασκευασθὲν ὄργανον οὐχ ὅταν ἐκείνο
 βουληται, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τοῦ πνεύματος οἱ αὐτοὶ μὲν πληρω-
 θῶσιν, ὑπὸ δὲ τῶν δακτυλῶν τοῦ τεχνίτου εὐρύθμως κρούηται,
 15 τότε καὶ τὸν ἦχον ἀποτελεῖ καὶ τὰς ἀκοάς τῶν πάντων
 ἡδυστάτου μέλους ἀποπληραῖ, οὕτω δὲ καὶ ἐπ' ἐμοὶ συμβαίνειν
 ἐννοεῖν ὑμᾶς χρὴ καὶ μὴ, τῇ ὀργάνου εὐτελείᾳ ἀποβλέποντας,
 ἀηδῶς πρὸς τὰ ῥηθήσεσθαι μέλλοντα διατεθῆναι. Ἀλλὰ πρὸς
 τὴν τοῦ Πνεύματος χάριν, τὴν ἄνωθεν ἐμπνεύουσαν καὶ
 20 πληροῦσαν τῶν πιστῶν τὰς ψυχάς, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν
 δάκτυλον τοῦ Θεοῦ, τὸν τὰς νευράς τοῦ νοδὸς κρούοντα καὶ
 πρὸς τὸ λαλεῖν ἡμᾶς διεγείροντα ἀφορῶντας, ὡς σάλπιγξ
 ἡχοῦσης δεσποτικῆς ἢ, ἀληθέστερον εἰπεῖν, τοῦ Βασιλέως
 τῶν ὅλων ὡς δι' ὄργανου λαλοῦντος ἡμῖν, μετὰ φόβου καὶ
 25 τρόμου ἐν συνέσει καὶ ἡσυχίᾳ πολλῇ ἀκούσατε.

Πάντες μὲν ἄνθρωποι σκοπεῖν καὶ ἑαυτοῖς προσέχειν

- ὀφειλομέν, πιστοὶ τε καὶ ἀπιστοὶ, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἵνα οἱ μὲν ἀπιστοὶ πρὸς ἐπίγνωσιν καὶ πίστιν τοῦ πεποιηκότος ἡμᾶς Θεοῦ γνωσόμεθα, οἱ δὲ πιστοὶ ἵνα καλῶς πολιτευσόμενοι
- 20 εὐάρεστοι αὐτῷ ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ ἀναφανώμεν· οἱ δὲ μικροὶ ὅπως τοῖς μεγάλοις ὑποταγώμεν διὰ τὸν Κύριον, οἱ μεγάλοι δὲ ὡς πρὸς τέκνα γνήσια τοὺς μικροὺς διατεθώμεν διὰ τὴν λέγουσαν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου· «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ ἐκάστῳ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.»
- 30 Οὐ γὰρ περὶ τῶν πενομένων μόνον, ὥς τινες οἴονται, καὶ τῶν τῆς σωματικῆς τροφῆς ἀπορούντων τοῦτο ὁ Κύριος εἶρηκεν, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν ἄλλων ἡμῶν ἀδελφῶν, τῶν οὐ λιμῷ τηκομένων ἄρτου καὶ ὕδατος, ἀλλὰ λιμῷ ἀργίας καὶ ὑπεκκοῆς τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου — ὅσω γὰρ
- 40 ἡ ψυχὴ τιμιωτέρα ὑπάρχει τοῦ σώματος, τοσοῦτον καὶ ἡ πνευματικὴ τροφή τῆς σωματικῆς ἀναγκαιοτέρα καθέστηκεν, — οἶμαι δὲ ὅτι καὶ περὶ ταύτης μᾶλλον λέγειν τὸν Κύριον· «Ἐπεινάσα καὶ οὐκ ἰδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐπότισατέ με», ἡ περὶ τῆς σωματικῆς καὶ φθειρομένης
- 45 τροφῆς. Διψῇ γὰρ ἀληθῶς τὴν σωτηρίαν ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν καὶ πεινᾷ, ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἡ ἀποχὴ πάσης ἁμαρτίας ἐστίν· ἀποχὴν δὲ πάσης ἁμαρτίας δίχα τῆς τῶν ἀρετῶν ἐργασίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως πασῶν τῶν ἐντολῶν κατορθωθῆναι ἀδύνατον. Διὰ γὰρ τῆς τῶν ἐντολῶν ἐκπληρώσεως
- 50 τρέφεσθαι εἴωθε παρ' ἡμῶν ὁ Δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεὸς καὶ Κύριος τοῦ παντός. Λέγουσι γὰρ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἅγιοι ὅτι καθάπερ ἐκ τῶν πονηρῶν ἡμῶν πράξεων οἱ δαίμονες τρέφονται καὶ ἰσχύουσι καθ' ἡμῶν, ἐπὶ δὲ ἡμεῖς τῶν κακῶν ἀφιστάμεθα, λιμοκτονοῦνται ἐκείνοι καὶ ἐκνευρίζονται, οὕτω
- 55 λογιζομαι καὶ τὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν πτωχεύσαντα τρέφεσθαι παρ' ἡμῶν καὶ παρορᾶσθαι πάλιν λιμώττοντα. Καὶ τοῦτο ἐξ αὐτοῦ τοῦ βίου τῶν ἁγίων ἐστὶ γνωῖναι καὶ πληροφορηθῆναι ἡμᾶς καί, ἵνα τοὺς ἄλλους παρῆσω πολλοὺς ὄντας καὶ ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου πέλοντας, ἐξ ἐνὸς ἡ μιᾶς
- 60 ἁγίας πληροφορήσω τὴν ὑμετέραν ἀγάπην.
- Οἶδα ὅτι Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τὸν βίον ἀκούετε, οὐκ ἄλλου πινὸς διηγουμένου αὐτόν, ἀλλ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἰσαγγέλου ὡς ἐν τάξει ἐξαγορεύσεως τὴν πτωχείαν αὐτῆς δηλοῦσης ἐν τῷ εἰπεῖν ὅτι «Οὐδὲ διδόντων μοι πολλάκις

- 85 τινῶν τῆς ἀμαρτίας μισθὸν ἐλάμβανον. Τοῦτο δέ, φησὶν, ἐποίουν οὐχ ὥς εὐποροῦσα τῶν ἀναγκαίων — συτυπείον γὰρ νήθουσα ἐτρεφόμεν, ἀλλ' ὅπως πικρούς ἐραστάς σχῶ ἐν ἐτοίμῳ τοῦ πάθους μου. » Καὶ ὅτε ἐν τῷ πλοίῳ εἰσελθεῖν ἔμελλε καὶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπελθεῖν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὑπῆρχε
 70 πτωχή, ὥς μηδὲ ναῦλον, μηδὲ διαπνήν κεκτῆσθαι αὐτήν. Ὅτε δὲ τῇ παναμώμῳ Θεοτόκῃ συνταξαμένη ἐπὶ τὴν ἔρημον ὤρμησε, δύο παρὰ πινος φάλλεις λαβοῦσα ἄρτους ὠνήσατο, καὶ οὕτω τὸν Ἰορδάνην διαπεράσασα μέχρι τέλους αὐτῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐνεκαρτέρησε, μηδὲ ἀνθρώπου πρόσωπον ἰδοῦσα, εἰ μὴ μόνον τοῦ Ζωσιμᾶ, μὴ τοί γε πεινῶντα πτωχὸν
 75 θρέψασα ἢ διωδῶντα ποτίσασα ἢ γυμνὸν ἐπενδύσασα ἢ τοὺς ἐν φυλακῇ ἐπισκεψαμένη τῇ ξένους συναγαγοῦσα τοῦναντίον μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς ἀπωλείας βάραθρον πολλοὺς συνελάσασα, ἐν τῷ καταγωγῇ τῆς ἀμαρτίας αὐτοὺς ὑπέδε-
 80 χετο. Πῶς οὖν, εἰπέ μοι, σωθήσεται αὕτη καὶ μετὰ τῶν ἐλεημόνων εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν συνεισελεύσεται, ἢ μήτε πλοῦτον καταλιποῦσα, μήτε ὑπάρχοντα δοῦσα πένησι, μήτε ἐλεημοσύνην ποτὲ ὁλως ποιήσασα, χρηματίσασα δὲ μᾶλλον ἄλλοις μυρίοις πρόξενος ἀπωλείας; Ὅρξ
 85 πῶς ἐὰν διὰ χρημάτων καὶ σωματικῆς τροφῆς μόνης τὴν ἐλεημοσύνην εἰπωμεν γίνεσθαι καὶ διὰ ταύτης παρ' ἡμῶν τὸν Κύριον τρέφεσθαι καὶ μόνους τοὺς οὕτω τρέφοντας αὐτὸν καὶ ποτίζοντας καὶ ἀπλῶς θεραπεύοντας σῶζεσθαι, τοὺς δὲ μὴ τοῦτο ποιοῦντας ἀπώλλεσθαι, ἄτοπον εἶναι δόξει
 90 τοῦτο, ὥς καὶ πολλοὺς τῶν ἀγίων τῆς βασιλείας ἐκβάλλεσθαι. Ἄλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο, οὐκ ἔστι!

- Τὰ γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ πράγματα τε καὶ χρήματα κοινὰ τῶν πάντων ἐστίν, ὥσπερ τὸ φῶς καὶ ὁ ἀήρ οὗτος ἐν ἀναπνεύομεν, καὶ αὕτη ἡ βοσκή τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ἐν τε
 95 τοῖς πεδίοις ἐν τε τοῖς ὄρεσι. Πᾶσι μὲν οὖν τὰ πάντα κοινὰ τῇ χρήσει μόνῃ τῆς ἀπολαύσεως καθεστήκασι, κατὰ δεσποτίαν δὲ οὐδενός ἢ δὲ πλεονεξία, ὥσπερ τυραννὸς εἰσελθούσας τῷ βίῳ, τὰ κοινῶς τοῖς πᾶσιν ὑπὸ τοῦ Δεσπότητος δοθέντα ἄλλοθεν ἄλλως ὑπὸ τῶν αὐτῆς δοῦλων καὶ ὑπηρέτων κατεμε-
 100 ρίσατο, φραγμοῖς περικλείσασα καὶ πύργοις καὶ μοχλοῖς καὶ θύραις κατασφραλισμένη, πάντας ἄλλους ἀνθρώπους τῆς ἀπολαύσεως τῶν τοῦ Δεσπότητος ἀγαθῶν ἀπεστέρησε, δεσπότης εἶναι τούτων ἢ ἀναιδῆς λέγουσα καὶ μηδένα ἀδικεῖν τῶν

- ἀπάντων φιλονεικοῦσα. Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ καὶ δοῦλοι τῆς
 105 τυράννου ταύτης, κατὰ διαδοχὴν ἕκαστος αὐτῶν οὐ δεσπότης
 τῶν ἀποκειμένων πραγμάτων καὶ χρημάτων, ἀλλὰ πονηρός
 τις δοῦλος καὶ φύλαξ γίνεται. Πῶς οὖν, εἰ ἐκ τῶν τοιούτων
 χρημάτων ἢ φάθει των ἀπειλομένων τιμωριῶν ἢ ἐλπίδι τοῦ
 ἑκατονταπλασίονα λήψεσθαι ἢ συμφαραῖς ἀνθρώπων ἐπι-
 110 καμφθέντες, ὀλίγα τινὰ ἢ καὶ πάντα ἐξενεγνόντες, τοῖς ἐν
 στενοχωρίᾳ καὶ ὑστερήσει μέχρι τότε παρεωραμένοις
 δώσουσιν, ἐλεημονες λογισθήσονται, ἢ ὡς Χριστὸν θρέψαντες
 ἢ ὡς ποιήσαντες ἔργον μισθοῦ ἄξιον; Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὡς
 ἐγὼ φημι, καὶ μετάνοιαν χρεωστοῦσι μέχρι θανάτου, ὑπὲρ
 115 ὧν ἐπὶ χρόνους ταῦτα κατέσχον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τὴν
 χρήσιν αὐτῶν ἀπεστέρησαν.

- Πῶς δὲ καὶ οἱ κατὰ τὸ δοκεῖν πτωχοὶ γεγονότες — ὥσπερ
 Χριστὸς ὁ Θεός, πλούσιος ὢν, ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς —,
 αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλεοῦντες, τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον ὡς ἡμεῖς
 120 ἐλεεῖν λογιζόμεθα; Νόει μοι καλῶς τὸ λεγόμενον Ἐγένετο
 ὁ Θεὸς διὰ σέ πτωχὸς ἄνθρωπος, γενέσθαι χρεωστὴς καὶ σὺ,
 ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, ὁμοίος ἐκείνῳ πτωχός. Πτωχὸς
 ἐκεῖνος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, πτωχός σὺ κατὰ τὴν
 Θεότητα. Σκόπησον τοίνυν πῶς θρέψεις αὐτόν, πρόσχε
 125 ἀκριδῶς. Ἐπτώχευσεν ἵνα σὺ πλουτήσῃς, ἵνα σοὶ μεταδῷ
 τοῦ πλοῦτου τῆς χάριτος αὐτοῦ διὰ τοῦτο σαρκα ἀνέλαβεν
 ἐκεῖνος, ἵνα μεταλάβῃς σὺ τῆς ἐκείνου Θεότητος. Ὅταν γοῦν
 σεαυτὸν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ εὐτρεπίσῃς, τότε ὑποδεχθή-
 σθαι αὐτόν ὑπὸ σοῦ λέγεται. Ὅταν δὲ δι' ἐκείνον πεινᾷς
 130 σὺ καὶ διψᾷς, τροφή ἐκείνου καὶ πόσις ταῦτα λογίζεται.
 Πῶς; Ὅτι διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἔργων καὶ πράξεων
 καθιέρεις σου τὴν ψυχὴν καὶ τοῦ λιμοῦ καὶ τοῦ ὄψους τῶν
 παθῶν ἀπαλλάττεας σεαυτόν καὶ ὁ ἀναδεξάμενός σε οὕτω
 καὶ ἰδιοποιησάμενός τὰ κατὰ σέ πάντα Θεὸς καὶ Θεὸν σε
 135 ποιῆσαι ἐπιτιθεὶς, ὡς ἐκεῖνος ἐγένετο ἄνθρωπος, ὅπερ
 ποιεῖς σεαυτῷ, ἐκεῖνος ταῦτα πανθάνειν λογίζεται καὶ λέγει·
 « Ἐφ' ὅσον ἐποίησας τῇ ἐλαχίστῃ ψυχῇ σου, ἐμοὶ
 ἐποίησας. »

- Διὰ ποίων γὰρ ἄλλων ἔργων οἱ ἐν σπηλαίοις καὶ
 ὄρεσι τῷ Θεῷ εὐηρέστησαν, εἰ μὴ δι' ἀγάπης πάντως καὶ
 140 μετάνοιας καὶ πίστewς — πάντα γὰρ τὸν κόσμον ἀφέντες
 καὶ αὐτῷ μόνῳ ἀκολουθήσαντες, διὰ μετάνοιας καὶ δακρύων

- ἐδέξαντό τε αὐτόν καὶ ἐξένισαν, ἐθρεψάν τε καὶ διψῶντα ἐπόπισον - , ἄλλοις δὲ πάντες πάντως οἱ ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος υἱοὶ Θεοῦ χρηματίζουσιν, ἐλάχιστοι δὲ καὶ κατὰ κόσμον
- 145 εἰσὶ καὶ πτωχοί . Οἱ οὖν γινώσκοντες ἐν αἰσθήσει ψυχῆς ὅτι υἱοὶ γεγενῆσιν τοῦ Θεοῦ, οὐκέτι ἀνέχονται κόσμῳ καλλωπισθῆναι φθαρτῶ, ἐνδεδυμένοι γάρ εἰσι τὸν Χριστόν . Τίς δὲ ἀνθρώπων καταδέχεται ποτε, πορφύρα βασιλικὴ ἐστολισμένος, ῥυπῶντα καὶ διερρωγότα χιτῶνα ἐπάνω ταυτὴς ἐνδύσασθαι , Οἱ δὲ μὴ
- 150 τοῦτο εἰδότες καὶ γυμνοὶ τοῦ βαπτιστικοῦ ὄντες ἐνδυματος, σπουδάσαντες δὲ διὰ μετανοίας καὶ τῶν ἄλλων, ὡς εἶπομεν, ἀγαθοεργιών καὶ ἐνδυσάμενοι οὕτω τὸν Χριστόν, αὐτὸν ἐκείνον ἐνδύουσι τὸν Χριστόν . χριστοὶ γάρ καὶ αὐτοί, ὡς υἱοὶ Θεοῦ ἀπὸ τοῦ θείου βαπτίσματος, πέλουσιν . Εἰ δὲ μὴ
- 155 τοῦτο ποιήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς γυμνοὺς μὲν ἅπαντας, τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, ἐνδύσουσιν, ἑαυτοὺς δὲ γυμνοὺς καταλείψουσι, τί ὠφέλησεν ; Εἴτα πάλιν, ἀδελφοὶ Χριστοῦ οἱ βαπτισθέντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λεγόμεθα καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ μέλη
- 160 ἐσμέν αὐτοῦ Ἁδελφός οὖν ὑπάρχων αὐτοῦ καὶ μέλος, ἐάν πάντας μὲν ἄλλους τιμῆς, ξενίσης, θεραπείης, σεαυτὸν δὲ παρ' ἧς καὶ διὰ πάντων οὐκ ἀγωνίσῃ εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας καὶ τιμῆς ἀνελθεῖν, ἀλλὰ λιμῶ ὀκνηρίας ἢ διῶει ῥαθυμίας ἢ φυλτικῇ σπινωγότητι τοῦδε τοῦ
- 61 ῥυπαροῦ σώματος διὰ γαστριμαργίας ἢ φιληδονίας τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν καταλείψῃς ῥυπῶσαν αὐχμῶσαν, ἐν βαθυτάτῳ σκότει κειμένην ὥσει νεκρῶν, οὐχὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ ἐνδύσας ἀδελφόν , Οὐχὶ πενῶντα αὐτόν καὶ διψῶντα κατέλιπες ; Οὐχὶ ἐν φυλακῇ ὄντα οὐκ ἐπεσκέψω αὐτόν ; Τοιγαροῦν καὶ
- 170 διὰ τοῦτο ἀκούσεις « Σεαυτὸν οὐκ ἠλέησας, οὐκ ἐλεηθήσῃ . » Εἰ δὲ λέγει τις « Καὶ ἐπεσκέψῃ, φησί, τοιοῦτόν ἐστι καὶ μισθὸν τῶν παρ' ἡμῶν διδομένων χρημάτων ἢ πραγμάτων οὐκ ἔχομεν, τίς καὶ διδόναι τοῖς πένθαι χρεῖα ἐστίν , » ἀκουσάτω τοῦ μέλλοντος αὐτὸν κρίναι καὶ ἀποδοῖναι ἐκάστην
- 175 κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ , οἷοι λέγοντος πρὸς αὐτόν « Ἄφρων, τί εἰσηνεγκεις εἰς τὸν κόσμον ἢ τί τῶν ὀφωμένων αὐτὸς ἐποίησας , Οὐχὶ γυμνὸς ἐκ κοιλίας μητρός σου προῆλθες, γυμνὸς δὲ ἐξελεύσῃ τοῦ βίου καὶ τετραχλημισμένος τῷ ἐμῷ βήματι παραστήσῃ ; Καὶ ὑπὲρ ποιῶν σου χρημάτων
- 180 μισθοὺς μοι προσεπαίτεῖς ; Διὰ ποίων δὲ σὼν πραγμάτων

- ἔλατῃ λέγεις τοὺς ἀδελφούς σου καὶ διὰ τούτων ἐμέ, τὸν πάντα ταῦτα οὐχὶ σοὶ μόνῳ, ἀλλὰ κοινὰ τοῖς πᾶσι προθέ-
 μενον, "Ἡ ἐπιθυμεῖν με ὑπολαμβάνεις τινός καὶ δωροδο-
 καῖσθαι ὁμοίως τοῖς φιλαργύροις τῶν κρινόντων ἀνθρώπων
 185 οἶει καὶ ἐγώ; ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο ἐξ ἀνοίας λογισασθαι σε. Οὐχὶ χρημάτων ὅλως ἐπιθυμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς ἐλεῶν, οὐγὶ τὰ
 ὑμέτερα θέλων λαβεῖν ἵνα τὸ τοῦ ἐπ' αὐτοῖς νόμος
 ἐλευθερώσαι ὑμᾶς βουλόμενος, ταῦτα νομοθετῶ καὶ δι'
 ἑτερόν τι οὐδέν. »
- 190 'Αλλὰ γὰρ μὴ δοκῇς, ἀδελφέ, ὅτι ἀπορεῖ ὁ Θεὸς καὶ οὐ
 δύναται ὁρέξαι τοὺς πένητας καὶ διὰ τοῦτο προστάσσει
 ἡμῖν ἐλεεῖν αὐτοὺς καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν ἐντολὴν
 ταύτην. Μὴ γένοιτο! 'Αλλ' ὅπερ διὰ πλεονεξίας καθ' ἡμῶν
 καὶ εἰς ἀπωλείαν ἡμῶν ἐποίησεν ὁ διάβολος, τοῦτο διὰ τῆς
 195 ἐλεημοσύνης ὑπὲρ ἡμῶν κατεσκεύασε καὶ εἰς σωτηρίαν
 ἡμῶν ἐποίησε γίνεσθαι ὁ Χριστὸς. Οἶόν τι λέγω; Ὑπέθετο
 ἡμῖν ὁ διάβολος τὰ εἰς κοινὴν προτεθέντα χρεῖαν ἰδιοποιή-
 σασθαι καὶ ἀποθησαυρίσαι αὐτά, ὅπως διὰ τῆς πλεονεξίας
 ταύτης δύο ἡμῖν ἐγκλήματα περιάγῃ καὶ τῆς αἰωνίου
 200 τιμωρίας καὶ κατακρίσεως ὑπαιτιοὺς ποιήσῃ, ἐν μὲν τὸ
 τῆς ἀνελεημοσύνης, ἑτέρον δὲ τῆς ἐπὶ τὰ ἀποκείμενα χρήματα
 καὶ οὐκ ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐλπίδος. Ὁ γὰρ ἀποκείμενα χρήματα
 ἔχων ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐλπίζειν οὐ δύναται καὶ τοῦτο δῆλον
 ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν εἶπεν « Ὅπου, φησὶν,
 205 ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. »
 Ὁ οὖν μεταδίδους τοῖς πᾶσιν ἐκ τῶν ἀποκειμένων αὐτῷ
 χρημάτων, μισθὸν ὑπὲρ αὐτῶν οὐ χρεωστεῖται λαβεῖν, ἀλλὰ
 καὶ ὑπόδικος μᾶλλον ἔστι τῆς εἰς τότε ἀδίκου ἀποστερήσεως·
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑπερβυθὸς τῶν κατὰ καιροὺς λιμῶ καὶ
 210 δίψης τὸν βίον ἀπυλεπόντων, οὗς αὐτὸς τότε δυνάμενος
 θρῆναι οὐκ ἔθρεφε, καταρυξας τὰ τῶν πενήτων καὶ ἑάσας
 αὐτοὺς τῷ κρύει καὶ τῷ λιμῷ βιαίως ἀποθανεῖν, ὡς φονεὺς
 τασσόντων ἀποδειχθεῖς, ὅσους ὁρέξαι ἔβλην.
- Τούτων τοίνυν ἀπάντων τῶν ἐγκλημάτων τὸ κρίμα ἡμῖν
 215 ἀφείδῃ ὁ ἀγαθὸς Δεσποτὴς καὶ εὐσπλαγχνος, οὐχ ὡς ἄλλότρια
 κατέχοντες ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς οἰκτεῖα ἡμῶν λογίζεται. ταῦτα καὶ
 οὐ δεκαπλασίονα μόνον, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα δοῦναι
 ἡμῖν ἐπαγγέλλεται, τοῖς ἐν ὑπαρότῃ ταῦτα τοῖς ἀδελφοῖς
 διανεμέουσιν. Ἰλαρότης δὲ ἐστὶ τὸ μὴ ὡς οἰκτεῖα λογίζεσθαι

- 220 ταῦτα, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐγχειρισθέντα αὐτῷ εἰς οικονομίαν τῶν συνδουλῶν αὐτοῦ, καὶ ἀποθονῶς ταῦτα μετὰ χαρᾶς καὶ μεγαλοφυΐας σκορπίζειν, μὴ ἐκ λυπῆς ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλῶς τε δε καὶ ἵνα μετὰ χαρᾶς τὰ ἀποθησαυρισθέντα κενώσωμεν ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀληθοῦς ἐπαγγελίας,
- 225 ἧς ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐπηγγείλατο, καταναπλασίονα δοῦναι τὸν μισθὸν ὑπὲρ ταύτου. Ἐίδως γάρ ὁ Θεὸς ὅτι ὅλως ὅλοι τῇ τῶν χρημάτων ἐπιβουλῇ καὶ τῇ τοῦ πλοῦτου μανίᾳ κρατούμεθα καὶ δυστατυσπαστως ἔχουμεν γὰρ αὐτά, καὶ οἱ τοῦτων πολυτρόπως ἀποστερούμενοι αὐτὴν τὴν ἑαυτῶν ζωὴν
- 230 ἀπολέγουνται, τῷ καταλήλῳ φαρμάκῳ ἐχρησάτο, ἐπαγγελλόμενος δοῦναι ἡμῖν ὥσπερ εἴρηται, ὑπὲρ ὧν κατακενοῦμεν εἰς τοὺς πένητας, ἑκατονταπλασίονα τὸν μισθόν, ἵνα καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῖς κρίματος τῆς πλεονεξίας ἐν πρώτοις ἀπαλλαγώμεν, ἔπειτα καὶ τοῦ ἐπ' αὐτὰ ἔχειν τὴν κεκοίτησιν καὶ ἐλπίδα
- 235 παυσάμεθα καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν ἐλευθέρους κτησώμεθα ἀπὸ τῶν τοιούτων δεσμῶν ἵνα ἐλευθεροὶ γεγονότες προτερον, τότε ἐπὶ τὰς πράξεις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἀκωλύτως βαδίσωμεν καὶ δουλεύσωμεν αὐτῷ ἐν φόβῳ καὶ τρίμῳ, οὐχ ὡς ἐκεῖνοι τι χαρίζομενοι, ἀλλ' ὡς ἡμεῖς δια τῆς δουλείας
- 240 εὐεργετούμενοι. Ἄλλως δὲ οὐκ ἐν σωθῆναι ἡμᾶς. Οἱ γὰρ πλοῦσοι τὴν τῶν χρημάτων ἀπόθεσιν, ὡς οἷά τινος φορτίου καὶ ἐμποδίου πρὸς τὸν κατὰ Θεὸν βίον, προτερον ἐνεργεῖν ἐκελεύθησαν καὶ οὕτω τὸν σταυρὸν ἐπὶ ὤμων αἰρεῖν καὶ τῷ Δεσπότη, κατ' ἵχνος ἀκολουθεῖν ἵνα γὰρ ἀμρότερα ἐπιφέ-
- 245 ρεσθαι ἡμᾶς πάντῃ ἀδύνατον. Οἱ δὲ γε τοῦτων ὄντες ἐκτός καὶ ἐν αὐταρκείᾳ ζῶντες ἢ καὶ ὑστερησεῖ τῶν ἀναγκαιῶν διάγοντες, οὐδὲν το ἐμποδίζον αὐτοὺς ἔχουσιν, ἐν τῇ στενῇ καὶ τεθλιμμένῃ ὁδῷ βαδίζουσιν ἐθέλωσιν ἀλλ' οἱ μὲν προθέσειας χρῆζουσι μόνον πρὸς τοῦτο, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ὁδῷ
- 250 περιπατοῦντες εἰσι, διὰ ἐν ὑπομονῇ καὶ εὐχρηστῶς διαχειν ὀφείλουσι. Καὶ ὁ Θεός, δικαίος ὢν, οὕτω πορευομένους αὐτοὺς εἰς αἰώνιον ζωὴν καὶ ἀπόλαυσιν, ποιῆσθαι αὐτῶν τὸ κατάλυμα.

Τὸ δὲ πάντα δοῦναι μὲν τὰ κτήματα καὶ χρήματα, πρὸς
 255 δὲ τὰς ἐπιφυράς τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν λοιπῶν θλιβερῶν μὴ γενναίως ἀνταγωνίσασθαι, ὁλγώρου μοι ψυχῆς δοκεῖ καὶ ἀγνοούσης τὸν σκοπὸν τῆς ὠφελείας αὐτῆς. Ὅσπερ γὰρ ὁ χρυσὸς κατωθεὶς εἰς βαθὺ οὐ δύναται ἄλλως καθαρθῆναι

- καλῶς καὶ εἰς τὴν αἰκεῖαν λαμπρότητα ἐπανελθεῖν, εἰ μὴ
 24 πυρὶ βληθῇ καὶ σφύραι, πολλὰκις τυφθῇ, οὐτα, καὶ ψυχὴ τῷ
 ἰῷ τῆς ἀμαρτίας ἰσχυθεῖσσι καὶ εἰς βάθος ἀγρευθεῖσσι, οὐ
 δύναται ἅλεις καθαρθῆναι καὶ τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἀπολαβεῖν,
 εἰ μὴ πολλοῖς πειρασμοῖς προσομλῇται καὶ ἐν τῇ χωνεῖα
 εἰσελθῇ τῶν θλίψεων. Τοῦτο γὰρ ὑπερφτίνει καὶ αὐτὸς
- 255 ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, οὕτω λέγων « Πώλησόν σου
 τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὲς πτωχοῖς καὶ ἄρον τὸν σταυρόν σου
 καὶ δευρο ἀκολουθεῖ μοι » τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς
 θλίψεις διὰ τοῦ σταυροῦ αἰνιττομενός. Οὐδὲν οὖν ἀπὸ μόνης
 τῆς τῶν χρημάτων καὶ πραγμάτων ἀπορρίψεως κερδήσουσιν
- 260 οἱ ταῦτα ἀποβαλλόμενοι καὶ πρὸς τὸν μονήρη βίον αὐτα-
 μολοῦντες, ἐὰν μὴ μέχρι τέλους τοῖς πειρασμοῖς καὶ ταῖς
 θλίψεσι καὶ ταῖς κατα Θεὸν λύπαις ἐγκατεργασθῶσιν. Οὐ γὰρ
 εἶπεν ὁ Χριστὸς « Ἐν τῇ ἀποθέσει τῶν πραγμάτων ὑμῶν
 κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν », ἀλλ' « ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν ».
- 275 « Ὅτι μὲν γὰρ καὶ ἡ τῶν χρημάτων πρὸς τοὺς πένητας
 διανομὴ καὶ ἡ φυγὴ τοῦ κόσμου καλὴ καὶ ωφέλιμος δῆλον,
 ἀλλ' οὐ δύναται αὕτη καθ' ἑαυτὴν μόνῃ τέλειον τὸν κατὰ
 Θεὸν ἄνθρωπον ἀπεργάσασθαι ἅνω τῆς τῶν πειρασμῶν
 ὑπομονῆς. Καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ οὕτω δοκεῖ τῷ
- 280 Θεῷ, ἀκουσον αὐτοῦ πρὸς τὸν πλουσίον λέγοντος « Εἰ
 θέλεις, φησί, τέλειος εἶναι, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ
 δὲς πτωχοῖς καὶ ἄρον τὸν σταυρόν σου καὶ δευρο ἀκολουθεῖ
 μοι » — διὰ τοῦ σταυροῦ τὰς θλίψεις, ὡς εἴρηται, καὶ τοὺς
 πειρασμοὺς αἰνιττόμενος.
- 285 Ἐπειδὴ γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιαστὴ ἐστὶ καὶ
 βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν καὶ ἄλλως οὐκ ἐν ταῖς πιστοῖς
 εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, εἰ μὴ διὰ τῆς στενῆς πύλης τῶν πειρασμῶν
 τε καὶ θλίψεων, εἰκότως ἡμῖν τὸ Θεῖον ἐντέλλεται λόγιον
 « Ἀγωνίζεσθε, φησί, διὰ τῆς στενῆς πύλης εἰσελθεῖν ».
- 290 καὶ αὖτις « Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς
 ὑμῶν » καὶ « Δεῖ ὑμᾶς διὰ πολλῶν θλίψεων εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. » Ὁ μὲν γὰρ σκορπίζων
 τὰ ἑαυτοῦ χρήματα τοῖς δοκίμοις καὶ ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ
 κόσμου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι μισοῦ, ἐν
- 295 ἡδονῇ πολλῇ τὴν συνειδήσιν ἐπιφέρεται καὶ ἐσθ' ὅτε καὶ ὑπὸ
 κενοδοξίας κλέπτεται τοὺς μισθοὺς. Ὁ δὲ μετὰ τὸ πάντα
 δοῦναι τοῖς πένησι καὶ τὰ λυπηρὰ ὑπομένων ἐν εὐχαριστίᾳ

ψυχῆς καὶ ἐγκατερωτῶν τοῖς δεινοῖς, πικρίας μὲν πάσης καὶ
 πόνων ὀδυνηρῶν ἐπαισθάνεται, ἄσπλον δὲ τὸν λογισμὸν ἔχει
 300 νῦν τε καὶ εἰς τὸ μέλλον μεγάλην τὴν ἀνταπόδοσιν, ὡς τὰ
 πάθη μιμησάμενος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπομένων αὐτὸν ἐν
 ἡμέραις ἐπαγωγῆς τῶν πειρασμῶν τε καὶ θλίψεων.

Διὰ τοι τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,
 σπουδασώμεν κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ
 305 Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν
 κόσμῳ ἀπεταξάμεθα, ἵνα διὰ τῆς στενῆς εἰσελθώμεν
 πύλης, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐκκοπή καὶ ἀποφυγὴ τοῦ σαρκικοῦ
 ἡμῶν φρονήματος καὶ θελήματος. Ἄνευ γὰρ τοῦ νεκρωθῆναι
 ἡμᾶς τῇ σαρκὶ καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῆς καὶ τοῖς θελήμασιν
 310 αὐτῆς οὐκ ἐνι τυχεὶν ἀνάσεως καὶ ἀπαλλαγῆς τῶν κακῶν
 καὶ ἐλευθερίας τῆς ἐπιγινωσκόμενης ἡμῖν ἀπὸ τῆς παρακλήσεως
 τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ταῦτες δὲ χωρὶς — λέγω δὴ τῆς
 ἐπιφοιτήσεως τοῦ Πνεύματος — οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον,
 οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ὅτι μὲν γὰρ
 315 καλὸν ἐργάσω, πάντα σου τὰ χρήματα σκορπίσας τοῖς
 δεομένοις, εἴ γε καὶ οὐδὲν ἑαυτῷ ὑπελείπω κατὰ τὸν Ἀνανίαν
 ἐκεῖνον, καὶ πρὸς τοῦτοις κόσμῳ ἀπετάξω καὶ τοῖς ἐν
 κόσμῳ, καὶ φυγὼν τὸν βίον καὶ τὰς φροντίδας αὐτοῦ
 ἑδράμεν εἰς λιμένα ζωῆς, τὴν μόρφωσιν τῆς εὐσεβείας
 320 περιβαλλόμενος, σύμφημι καὶ γὰρ καὶ ἐπαυῶ σε τῆς πραγμα-
 τείας. Χρὴ δὲ σὲ καὶ τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ὥσπερ τοὺς
 χιτῶνας ἄρτι, καὶ αὐτὸ ἀποδυσασθαι καὶ κατὰ τὴν στολὴν,
 ἣν ἐνεδύσω διὰ Χριστόν, κτήσασθαι τοὺς τρόπους τῆς ψυχῆς
 καὶ αὐτὸ δὴ πνευματικόν σου τὸ φρόνημα οὐ μόνον δὲ
 325 ἀλλὰ καὶ τὸν φωτεινὸν ἐπενδύσασθαι χιτῶνα διὰ μετανοίας,
 ὅπερ ἐστὶν αὐτὴ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Ιοῦτο δὲ ἄλλως οὐ
 γίνεται, εἰ μὴ διὰ τῆς ἐπιμόνου τῶν ἀρετῶν ἐργασίας καὶ
 τῆς ὑπομονῆς τῶν θλίψεων. Θλιβομένη γάρ ἡ ψυχὴ διὰ τῶν
 πειρασμῶν κινεῖται εἰς δάκρυα, τὰ δάκρυα δὲ καθαίροντα
 330 τὴν καρδίαν κοιοῦσιν αὐτὴν καθὼν καὶ καταγύγιον τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος. Οὐδὲ γὰρ ἀρκεῖ ἡμῖν εἰς σωτηρίαν καὶ
 τελειότητα ἡ περιβολὴ μόνη τοῦ σχήματος καὶ ὁ ἔξω κόσμος
 τοῦ ἀνδριάντος, ἀλλ' ὥσπερ τὸν ἔξω, οὕτω καὶ τὸν ἐντὸς
 ἡμῶν ἀνθρώπον κοσμεῖσαι χρεῖων τῇ καταπολῇ τοῦ
 335 Πνεύματος καὶ ἐξ ὁλοκλήρου θῆσαι ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ψυχῇ

- τε καὶ σώματι καὶ τῇ μὲν σωματικῇ γυμνασίᾳ γυμνάζειν
τὸ σῶμα πρὸς τοὺς πόνοὺς τῆς ἀρετῆς εἰς τὸ εὐτόνως
ἐθίζεσθαι τοῖς κατὰ Θεὸν λυπητοῖς καὶ φέρειν γενναίως τὸ
πικρὸν τῆς νηστείας, τὸ βεβιασμένον τῆς ἐγκρατείας, τὴν
340 ἀνάγκην τῆς ἀγρυπνίας, τὴν ἄκασαν κακοπάθειαν, τῇ δὲ
εὐσεβείᾳ τοῦ Πνεύματος παιδαγωγεῖν τὴν ψυχὴν εἰς τὸ
φρονεῖν ἃ δεῖ φρονεῖν καὶ μελετᾶν αἰεὶ τὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς,
ταπεινόφρονά τε εἶναι, πραεῖαν, συντετριμμένην, κατα-
νυκτικὴν, πενθοῦσαν καθ' ἑκάστην καὶ τὸ φῶς πρὸς ἑαυτὴν
345 διὰ τῆς προσευχῆς ἐκκαλουμένην τοῦ Πνεύματος, ἃ καὶ
προσγίνεσθαι ταυτὴ διὰ μετανοίας θερμότητος εἰσῶθαι,
καθαίρουμένη διὰ δακρυῶν πολλῶν ὧν ἄνευ οὐδὲ τὸν χιτῶνα
ταύτης ἐξεστὶ ποτε καθαρθῆναι, οὐδὲ εἰς ὕψος αὐτὴν ἀναδρα-
μειν θεωρίας· Ὡςπερ γὰρ ἱμάτιον ἐκ βορβορου ποθὲν καὶ
150 κοπρίας εἰς βῆθος μολυνθέν, ἄλλως καθαρθῆναι τοῦτο
ἀμύχανον, εἰ μὴ διὰ πολλοῦ ὕδατος καὶ πολλῆς θλίψεως τῶν
ποδῶν, οὕτω καὶ ὁ χιτὼν τῆς ψυχῆς ἐκ βορβορου καὶ κοπρίας
ἐφαμάρτων παθῶν μολυνθείς, ἄλλως ἀπορρυθῆναι οὐ
δύναται· εἰ μὴ διὰ πολλῶν δακρυῶν καὶ ὑπομονῆς τῶν
155 πειρασμῶν τε καὶ θλίψεων. Δύο γὰρ οὐσῶν οὐσιωδῶς ἐν
ἡμῖν ρέουσιν ἐκ τοῦ σώματος — λέγω δὴ τῶν ἀνωθεν
ἐπηρεαζόντων δακρύων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν γονίμων δυναμειῶν —,
καὶ τῶν μὲν μολυνόντων τὴν ψυχὴν παρὰ φύσιν καὶ νόμον
κενουμένων, τῶν δὲ καθαίρωντων αὐτὴν ἐκ μετανοίας
360 ρεόντων, χρὴ τοὺς μεμολυμένους τὴν ψυχὴν τῇ ἐφαμάρτῳ
πράξει τῆς ἀμαρτίας καὶ τῇ ἐμπαθεῖ κινήσει τῆς καρδίας
ἀλόγων ἐπιθυμιῶν μορφᾷ ἐν ἑαυτοῖς ἐγχαράξαντας, διὰ
πολλῶν καθαρθῆναι δακρυῶν καὶ τὸν χιτῶνα τῆς ψυχῆς
καθαριωτάτον κτήσασθαι. Ἄλλως γὰρ ἰδεῖν τὸν Θεόν, αὐτὸ
365 τὸ φῶς ὃ φωτίζει παντὸς ἀνθρώπου καρδίαν ἐρχομένου διὰ
μετανοίας πρὸς αὐτόν, ἀμύχανον, εἴπερ οἱ καθαροὶ τῇ
καρδίᾳ ὁρῶσι Θεόν.

- Σπουδάζωμεν οὖν, παρακαλῶ, πατέρες μου καὶ ἀδελφοὶ καὶ
τέκνα, καθαρὰν κτήσασθαι τὴν καρδίαν ἐξ ἐπιμελείας τῶν
370 τρόπων καὶ διηγεκοῦς ἐξομολογήσεως τῶν κρυπτῶν λογισμῶν
τῆς ψυχῆς. Ἡ γὰρ συνεχὴς καὶ καθ' ἑκάστην γινομένη κατ'
ἡμῶν ἐξομολόγησις τῶν τοιούτων, ἐκ μεταμέλλου κινουμένη
καρδίας, μετάνοικεν ἡμῖν τῶν περὶθέντων ἢ καὶ μελετᾷ

- θέντων ἐργάζεται, ἡ δὲ μετάνοια κινεῖ τὸ δάκρυον ἐκ
 75 βαθέων ψυχῆς, τὸ δὲ δάκρυον καθαιρεῖ τὴν καρδίαν καὶ με-
 γάλας ἁμαρτίας ἐξαφνίζει, ἀκαλειφομένων δὲ τούτων διὰ
 δακρύων ἐν παρακλήσει γίνεται ἡ ψυχὴ τοῦ Θεοῦ Πνεύματος
 καὶ γλυκυτάτης κατανύξεως νέμεισι καταρδύεται, ἀφ' ὧν
 καθ' ἑκάστην περικέ-
 380 ται νοητῶς καὶ τρέφει τοῦ Πνεύματος
 τοὺς καρποὺς καὶ ἐν καιρῷ προσφύρωσ, ὡς πολὺχουν σῖτον,
 αὐτοὺς ἀναδιδωσιν εἰς τροφὴν ἀδίκων τῆς ψυχῆς καὶ εἰς
 ζωὴν αὐτῆς ἀφθαρτον καὶ αἰώνιον Ἐν τούτῳ δὲ διασποδῆς
 καλῶς κατανήσασα, οἰκειοῦται Θεῶ καὶ γίνεται οἶκος
 Τριᾶδος Θεῆας καὶ ἐνδιαίτημα, ὥρῳσα καθαρῶς τὸν ἑαυτῆς
 385 Ποιητὴν καὶ Θεον καὶ προσομιλοῦσα αὐτῷ καθ' ἑκάστην,
 ἐξίσταται τοῦ σῶματος καὶ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ αἵματος
 τούτου καὶ εἰς οὐρανούς οὐρανῶν ἀνερχόμενη καὶ κουφι-
 ζομένη ταῖς ἀρεταῖς καὶ ταῖς πτέρυξι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ,
 καταπαύει μετὰ πάντων δικαίων ἀπὸ τῶν πονῶν αὐτῆς καὶ
 390 γίνεται ἐν ἀπείρῳ καὶ θειῷ φωτὶ, ἐνθα τῶν ἀποστόλων
 Χριστοῦ, τῶν μαρτύρων, τῶν ὁσίων καὶ πασῶν τῶν ἀνω
 δυνάμεων τὰ ταῦτα συγχωρενοῦσι

- Τοιαυτῆς οὖν καὶ ἡμεῖς γενώμεθα καταστάσεως, ἀδελφοί
 ἐν Χριστῷ, ἵνα μὴ ἀπολειφθῶμεν τῶν πατέρων ἡμῶν τῶν
 19' ἁγίων, ἀλλ' ἵνα διὰ σπουδῆς τῶν καλῶν καὶ ἐργασίας τῶν
 ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ εἰς ἀνδρα τέλειον φθάσωμεν, εἰς
 μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Οὐδὲν γάρ τὸ
 καλῶν, εἰ μόνον θελήσομεν. Οὕτω γάρ καὶ Θεὸν δοξάσομεν
 ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ Θεὸς παρ' ἡμῶν εὐφρανθήσεται καὶ Θεὸν
 400 εὐρωμεν ἀπὸ τῆς παρουσίας ἀναχωροῖντες ζωῆς, ὡς μέγα
 κόλπον τοῦ Ἀβραάμ ὑποδεχόμενον ἡμᾶς καὶ ἐπιθάλλοντα
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἧς γένοίτα πάντα ἡμᾶς
 ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

X

1 Περὶ μετοχῆς Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἁγιωσύνης καὶ τελείας ἀπαθείας. Καὶ ὅτι ὁ ἀγαπῶν τὴν ἐξ ἀνθρώπων δόξαν οὐδὲν ἐκ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν ὠφελεῖται, κἂν πάσας κατῴρ-
θωσιν.

5 Λόγος Γ'.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οὐχ ὁρᾶτε πῶς οἱ τῷ ἐπιγεῖω βασιλεὶ περιστάμενοι, αὐτοὶ τε δοξάν ἡγοῦνται τοῦτο μεγάλην καὶ ἐναμβρόνουν ἐπὶ τούτῳ, καὶ παρὰ τῶν ἐν κόσμῳ ἀνθρώπων ζηλοῖτοί καθεστῆχουσιν. Εἰ οὖν ἐπὶ φθορτοῖς
10 οὗτοι καὶ ματαιῶς οὕτω δικάζονται, πόσω μᾶλλον ἡμεῖς ὀφειλόμεν, οἱ τῷ ἐπουρανίῳ βασιλεὶ στρατευθέντες καὶ τὴν ἐκείνου δουλεῖν ἀνδεύοντες, χαίρειν καὶ εὐφραίνεσθαι ὅτι δώσω εἰς ὑπηρεσίαν ἐκείνου κατατρυγῆναι κατηξιώθημεν καὶ εἰς λειτουργίαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ προσεκληθῶμεν; Εἰ
15 δὲ καὶ τῆς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ θέας ἀξιωθείμεν ποτε καὶ μετὰ τῷ ἐνωπῶν αὐτοῦ περισταμένῳ καταταγείμεν, ποῶν οὐχ ὑπερβαίνει τοῦτο μακαριότητος ἔπαυσις, Εἰ δὲ καὶ τῶν οὐκείων δούλων καὶ φίλων αὐτοῦ γένηται τις καὶ ὁμιλίας καὶ φωνῆς ἀκούειν Δεσποτικῆς καταξιωθήσεται,
20 ποῶς ἄρα νοῦς ἀνθρώπου, ποῶς δὲ γλῶσσα τῆς δόξης ταύτης καὶ τῆς ἀέρας τὸ μέγεθος διηγήσεται; Εἰ γὰρ ἡ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνεβη, τὰ ἀγαθὰ ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην κατάληψιν εἰσι καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ
25 ὁρώμενα ἀγαθὰ, πολλῶ μᾶλλον αὐτὸς ὁ ἐτοιμάσας ταῦτα Θεὸς καὶ οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκείνον αὐτὸν βλέπειν καὶ αὐτῷ παριστασθαι καὶ ὁμιλεῖν καταξιωθέντες καὶ τῆς

αὐτοῦ θεότητός τε καὶ δόξης κοινωνοὶ καὶ συμμετοχοὶ
γεγονότες, ὑπὲρ τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐτοιμασθέντα αὐτοῖς παρὰ
30 Θεοῦ πάντως γεγονάσιν, ὡς τὸν ἐτοιμάσαντα μᾶλλον αὐτὸν
τὰ ἀγαθὰ Κύριον κληρωσάμενοι "Οτι δὲ γεγονῶσι τοιοῦτοι
καὶ μέχρι τοῦ νῦν γίνονται, οὐ λέγω μετὰ θάνατον μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐν τῷ παρόντι βίῳ διακόντες, πᾶσα μὲν τοῦτο
θεόπνευστος διδάσκει. Γραφή, πάντες δὲ τοῦτο συμμαρτυ-
35 ροῦσι διὰ τῆς αὐτῶν πολιτείας οἱ ἄγγιλοι, μεθ' ἑμαὶ καὶ αὐτοῦ
τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ Στουδιώτου, οὗ
καὶ τὴν μνήμην ἄγομεν σήμερον, καὶ οἱ τοὺς ἁγίους πάλιν
διὰ λόγων ἐγκωμιάζοντες.

Οὗτος γὰρ ὁ ὁσιώτατος πατὴρ ἡμῶν Συμεὼν, οὗ καὶ τὸν
40 βίον καὶ τὴν θεάρεστον αὐτοῦ πολιτείαν ἀνέγκωμεν, μέσον
πόλεως καὶ μονῆς περιφανεστάτης ἐν μέσῳ, τοιοῦτον βίον
ἤσκησε καὶ τοιαύτην ἀνεδείξατο πολιτείαν, ὡς μὴ μόνον
τοὺς κατὰ τὴν γενεάν αὐτοῦ λάμπαντας, ἀλλὰ καὶ τῶν
παλαιῶν πατέρων πολλοὺς ὑπερβῆναι τῷ ὅτι τῶν ἀρετῶν
45 καὶ ταῖς ὑπὲρ δύναμιν κατορθώμασι. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπαίνων
καὶ ἐγκωμίων πολλῶν ἀναφανείς ἡμῖν ἄξιός, ἐπαινεῖται καὶ
μακαρίζεται καὶ ἐγκωμιάζεται ἡμῖν κατὰ δύναμιν.

"Απὸς γὰρ ὁ τῶν ἁγίων ἐπαινος καὶ μακαρισμὸς διὰ τῶν
δύο ταύτων συνίσταται, διὰ τε τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ
50 τοῦ ἐπαινετοῦ βίου, καὶ διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
καὶ τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ. Τοῖς γὰρ δυσὶ ταύταις τὸ
τρίτον συνέπεται. Ἐν γὰρ τῷ βιωσκέτιν καλῶς τε καὶ
θεοφιλῶς μετὰ προνήκτος ὀρθοδόξου καὶ ἐν τῷ χαριτωθῆναι
ἀπὸ Θεοῦ καὶ δοξασθῆναι διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος δωρεᾶς,
55 συνέπεται αὐτῷ ὁ ἐπαινος καὶ ὁ μακαρισμὸς παρὰ πάσης τῆς
ἐκκλησίας τῶν πιστῶν καὶ παρὰ πάντων τῶν διδασκάλων
αὐτῆς. Πίστεως δὲ καὶ ἔργων ἀνελλιπῶς μὴ καταβληθέντων
ἀδύνατόν ἐστι τὴν παρουσίαν γενέσθαι ποτὲ τοῦ προσκυνητοῦ
καὶ θείου Πνεύματος καὶ τὴν δωρεάν αὐτοῦ λαβεῖν τινα τῶν
60 ἀνθρώπων. Τοῦτου δὲ μὴ παραγενομένου ἐν τῷ ἀνθρώπῳ,
μηδὲ γνωστῶς ἐνοικήσαντος ἐν αὐτῷ, ἀνοίκειον πάντῃ
πνευματικόν αὐτὸν ὀνομάζεσθαι. Ὁ δὲ μὴ πνευματικὸς
γεγονώς, πῶς ἔσεται ἅγιος; ὁ δὲ μὴ ἅγιος γεγονώς, διὰ
ποῖον ἄλλο ἔργον ἢ πράξιν μακαρισθήσεται εἰ ἢ μακαριότης
65 Θεός ἐστιν; ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ μὴ μετασχών, μᾶλλον δὲ ὁ μὴ

- αὐτὸν ὅλον ἔχων ἐν ἐκείτῳ, πῶς μακάριος δοκεῖ μοι ;
 Οὐδαμῶς. Ἦλιος γάρ ἐνευ φωτός, πῶς ἂν λεχθεῖ ἥλιος ;
 καὶ ἄνθρωπος διχῶ τῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος μετουσίας,
 πῶς ἂν κληθεῖ ἅγιος ; « Γίνεσθε γάρ, εἶπεν ὁ Κύριος,
 70 ἅγιοι, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι » , εἰς τὴν διὰ τῶν ἔργων ἡμᾶς
 μίμησιν, τοὺς ἐν ἀμαρτίαις ἐξεταζομένους, ὁ ἐκπλαγχνος
 οἰονεῖ προτρεπόμενος καὶ λέγων· « Ἀπόστητε τῶν κακῶν καὶ
 πάντα τὰ καλὰ δισπράξασθε, πᾶσαν ἀρετὴν κατὰ τὸ ὑμῖν
 δυνατόν μετέλθετε καὶ ὅσον ἐφικτὸν ὑμῖν ἅγιοι γίνεσθε,
 75 εἴπερ ἄρα καὶ κοινωνίαν ἔχειν βούλεσθε μετ' ἐμοῦ. Ἐγὼ
 γάρ ἅγιός εἰμι, τουτέστι καθαρός καὶ ἀμόλυντος. Ταῦτά
 μοι φυσικῶς πρόσσεστιν, ὑμεῖς δὲ ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐντολῶν
 ἀπὸ τοῦ μολυσμοῦ τῶν ἀμαρτιῶν ἀπεχόμενοι καὶ μέτοχοί
 μου τῇ τοῦ Πνεύματος γενόμενοι χάριτι, τότε καὶ ὑμεῖς
 80 ἅγιοι ἔσεσθε. » Τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ « γίνεσθε ».

- Γίνεται τοίνυν ἐν τῇ ἀποχῇ τῶν κακῶν καὶ ἐν τῇ ἐργασίᾳ
 τῶν ἀγαθῶν ὁ ἄνθρωπος ἅγιος, οὐχ' ὥς δι' ἔργων πάντως
 ἁγιαζόμενος — οὐ γὰρ δικαιωθῆσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα
 ψυχὴ —, ἀλλ' ὥς τῷ Ἁγίῳ Θεῷ διὰ τῆς τῶν τοιοῦτων
 85 πράξεων ἐργασίας προσοικειούμενος. Τοῦτο δὲ πρὸς τοὺς
 ἤδη λαβόντας τὴν τοῦ Πνεύματος χάριν εἰπεῖν τὸν Κύριον
 μᾶλλον πιεθομαί, ὅς καὶ παραγγέλλων μὴ θαρρεῖν τῇ δωρεᾷ
 καὶ διὰ βλαβείας ἐπιστρέφειν πρὸς τὰ κακά, οἰονεῖ πῶς
 90 εἴπῃ· « Μὴ τῇ ἀργίᾳ σεαυτὸν ἐκδῶς, ὡ πνευματικὲ σύ, ὁ τὴν
 χάριν λαβὼν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ διὰ ταύτης ἐμέ
 Ἦ γὰρ ἀργία τίκτει τὴν πονηρίαν, ἡ δὲ πονηρία πᾶν εἶδος
 κακίας ἀπογεννᾷ. Τῇ οὖν καθημερινῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐντολῶν
 γίνου ἅγιος, εἴπερ ἐμέ, φησί, βούλει ἐν σοὶ εἶναι καὶ μετὰ
 σου καὶ σὲ ἐν ἐμοὶ καὶ τὸν ἐλπίς » Ἐπειδὴ δὲ ἐκείναι
 95 πράγματα ὁ νοῦς ὁλως ἀργεῖν μὴ δυνάμενον, δέον ἐμφρόντιδα
 τοῦτον εἶναι καὶ σπουδαῖον εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν
 τοῦ Θεοῦ. Οὕτω γάρ καὶ ὁ βίος ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων
 μεμερμηνημένος τίς ἐστὶ καὶ ἐμφροντίς καὶ σχολὴν ἔχειν ἐκ
 πάντων οὐ δύναται, εἰ καὶ πολλοὶ τοῦτο ποιῆσαι ὑπὲρ τὴν
 100 ἑαυτῶν ἰσχὺν καὶ δύνανιν ἠγωνίσαντο, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς
 τοιοῦτος ἐκτίσθη ὁ ἄνθρωπος· ἐργάζεσθαι γὰρ καὶ φυλάσ-
 σαι ἐν τῷ παραδείσῳ ὁ Ἄδამ προσετάρχη καὶ φυσικὴ τις
 ἐν ἡμῖν ὑπάρχει τῆς ἐργασίας ἢ πρὸς τὰ καλὰ κίνησις.

Οἱ οὖν τῇ ἀργίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες, οἱοὶ δ' ἂν
 105 καὶ εἶεν πνευματικοὶ καὶ ἅγιοι, εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἐμπαθεῖαν
 ἑαυτοὺς ἐπιρρίπτουσιν.

Ὡς περ γὰρ πηγὴ ἀενάως τὸ ὕδωρ ἐκδιλύσασα, μικρὸν
 παυσαμένη ἀφανίζεται καὶ εἰ, τὸ μὴ εἶναι πηγὴ ἀλλὰ
 λάκκος μεθίσταται, οὕτω καὶ ὁ αἰὶ τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐντολῶν
 110 ἑαυτὸν καθαίρειν καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ καθαρόμενος καὶ ἀγλαζό-
 μενος, ἔαν μικρὸν τῆς ἐργασίας ἐκπέσῃ, κατὰ ἀναλογίαν
 ἐκπίπτει τῆς ἀγιότητος. Ὁ δὲ καὶ ἁμαρτία μὲν ἐν γνώσει
 συναπαγομένος ὅλος ἐκτίττει, τῆς κοθαρύτητος, καθάπερ
 καὶ ἀγγεῖον ὕδατος μικρὰ κύπερον καθύλου μαινέται. Οὐ
 115 λέγω ἁμαρτίαν τὴν ἐπιτελούμεν ἄλλω διὰ τοῦ σώματος,
 ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα παθεῖν, τὰ ἐνδύθεν καὶ ἐν ἡμῖν ἀντρέως
 τελούμενα δι' ἡμῶν. Καὶ μὴ ἀπιστήσῃτε μοι λέγοντι,
 ἀδελφοί, τοῦτο δὲ γινώσκοντες ἐσεσθε, ὅτι εἰ πᾶσαν ἀρετὴν
 ἐξαπλήσομεν καὶ θαύματα ἐκτελέσωμεν, εἰ μὴδὲν ἢ μικρὸν
 120 ἢ μέγα τῆς ἐντολῆς παραλείψομεν, μὴν δὲ τὴν ἐξ ἀνθρώπων
 δόξαν ποθήσομεν καὶ ταύτην κἂν ὁπωσοῦν δι' ἐπιτηδεύματων
 ζητήσομεν καὶ πρὸς τὸ λαβεῖν ταύτην σπεύσομεν, τῶν
 ἄλλων ἀπάντων τὸν μισθὸν ἐστεργήσομεν. Τὴν τῶν ἀνθρώπων
 γὰρ δόξαν λαμβάνοντες καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ μὴ προκαίνομεν,
 125 ὥς εἰδωλολάτραι κρινόμεθα, λατρευόντες τῇ κτίσει παρὰ τὸν
 κτίσαντα. Ἀλλὰ καὶ διδομένην τὴν ἐπιγίον δόξαν, ὁ μὲθ'
 ἡδονῆς καὶ χαρᾶς ταύτην ἀποδεξάμενος καὶ ἐν ταύτῃ
 ἐναμδρυνόμενος καὶ τῇ καρδίᾳ ἐνευφραινόμενος, ὥς πόρνος
 κατὰ κριθῆσεται. Ὁμοίος γάρ ἐστιν ὁ τοιοῦτος ἀνθρώπων
 130 παρθενεύειν προαιρουμένῳ καὶ τὴν τῶν γυναικῶν συνουσίαν
 ἀπηρηνημένῳ καὶ πρὸς μὲν αὐτὰς μὴ αὐτομολοῦντι, μῆτε
 μετ' αὐτῶν διάγειν ἐπιθυμοῦντι, ἀπερχομένης δὲ πρὸς αὐτὸν
 μιᾶς τινος γυναικὸς, μεθ' ἡδονῆς εὐδύς ἀποδεχομένῳ καὶ
 τὴν τῆς μίξεως ἡδονὴν ἐκπληροῦντι. Τοῦτο δὲ ἄρα καὶ ἐπὶ
 135 πάσης ἄλλης ἐπιθυμίας καὶ ἐπὶ παντός πάθους συμβαίνει
 γίνεσθαι. Εἴτε γὰρ φθονῷ, εἴτε φιλαργυρίᾳ ἢ ζήλῳ ἢ ἐριδί ἢ
 τινὶ ἑτέρᾳ κακίᾳ ἐκουσίως ἑαυτὸν τις ἐλθῶν, τοῦ στεφάνου
 τῆς δικαιοσύνης οὐκ ἐπιτεύξεται. Δίκαιος γὰρ ὢν ὁ Θεός,
 ἀδίκους ἔχειν συγκοινωνοὺς οὐκ ἀνέχεται καὶ καθαρὸς ὢν
 140 ἀκαθάρτῳ οὐ συμμίσχεται καὶ ἀπαθὴς ὑπάρχων τοῖς
 ἐμπαθέσιν οὐ συναυλιέσθαι καὶ ἅγιος ὢν, εἰς κεχραμένην

ψυχὴν καὶ πανηράν οὖν ὑπέρχεται. Πονηρὸς δὲ ἐστὶν ὁ τοῦ
 πονηροῦ σπορέως τὸν κόκκον ὑποδεξάμενος ἐν τῇ καρδίᾳ
 αὐτοῦ καὶ καρποφορῶν ἀκάνθας καὶ τριβύλους τῆς αμαρτίας
 145 τῷ διαβόλῳ τῷ πονηρῷ, οὗτος ὑποκατακτά, τῷ δὲ
 ἐστὶ φθόνος, μῖσος, μνησικακία, ζῆλος, ἐρίθεια, οἰσεις,
 κενοδοξία, ὑπερηφανία, δόλος, περιέργεια, διαβολὴ καὶ εἴτι
 διὰ σαρκὸς πάθος ἀπόπτυστον καθ' ἡδονὴν ἐκτελεῖται καὶ
 κοινοὶ τὸν ἐντὸς ἡμῶν ἄνθρωπον κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου
 150 φωνήν.

Ἄλλὰ μὴ γένοιτο ἡμᾶς, ἀδελφοί, τοιαῦτά ποτε καρπο-
 φο ρῆσαι ζιζάνια, δεξαμένους ἐκ ῥαθυμίας τὸν σπῆρον τοῦ
 πονηροῦ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Γένοιτο δὲ εἰς τριάκοντα
 καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν καρποφορῆσαι Χριστῷ τὰ διὰ
 155 τοῦ Πνεύματος ἐν ἡμῖν γεωργούμενα, ἃ ἐστὶν ἀγάπη, χαρά,
 εἰρήνη, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, μακροθυμία, πίστις, πραότης,
 ἐγκράτεια, τραφῆναι τε τὸν ἄρτον τῆς γνώσεως καὶ
 αὐξηθῆναι ταῖς ἀρεταῖς καὶ καταντῆσαι εἰς ἄνδρα τέλειον,
 εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ὃ πρέπει
 160 πᾶσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν

XI

1 Περὶ νηστείας. Καὶ οὐκ οὐ χρὴ τὸ τῆς νηστείας ἀφέλμιν
 ἐν τῇ πρώτῃ καὶ μόνῃ τῶν νηστειῶν ἐξδομάδι σπουδαίως
 τηρεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τὴν ἴσιν καὶ τὴν αὐτὴν σπουδὴν
 ἐν πάσαις ταῖς ἐξδομάσι τῶν νηστειῶν ἀναγκαῖον τοῖς
 5 σπουδαίως διατηρεῖν.

Λόγος ΙΑ'.

Ἀδελφοί καὶ πατέρες, εἶδει μὲν ἡμᾶς τῇ παρελθούσῃ
 κυριακῇ τὰ νῦν μέλλοντα ῥηθῆσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὸς τὴν
 ὑμετέραν ἀγάπην εἰπεῖν. Ἄλλ' ἐπεὶ περ εἰδὼς ἡμην, ὅτι

- 10 ἅπαν τὸ χριστιανικώτατον φύλον, μοναχῶν τε φημί καὶ
 λαϊκῶν, τῇ ἀγίᾳ καὶ κρείττῃ ἐβδομαδί τῶν νηστειῶν ζεοῦση
 τῇ προθυμίᾳ τὸ τῆς νηστείας καλὸν ἕκαστος ἡμῶν τῶν
 πιστῶν υποδέχεται, καὶ πᾶς τις ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τράχηλον τὸν
 ταύτης ζυγὸν ἐπιτίθῃσιν ἔχοντί, καὶ οὐδεὶς ἐστίν, οὐδὲ
 15 τῶν λαῶν ἀπεργαζέται τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας καὶ ἐν ἀφοβίᾳ
 καὶ καταφρονήσει Θεοῦ πολιτευομένων, ὃς τὴν ἐβδομάδα
 ἐκείνην τὸν τῆς νηστείας ἀπωθεῖται νόμον καὶ οὐχὶ μᾶλλον
 καὶ αὐτὸς μετὰ πάντων, τὸ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ἐγκρατεύεται,
 σήμερον ἤδη λέξων ἐρχομαι βραχέα καὶ ὀλίγα τοῦ ἐνεστῶτος
 20 χάριν καιροῦ πρὸς ὑμᾶς.

- Ἐπειδὴ γάρ, ὡς εἴρηται, τὴν παρελθούσαν πρώτην τῶν
 νηστειῶν ἐβδομάδα ἅπαντες οἱ πιστοὶ ἐναγωνίως διέρχονται,
 παρελθούσης δὲ ταύτης καὶ τοῦ σαββάτου καταλαβόντος,
 ἐπεὶ καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἐορτὴν ἄγειν ἐκ παραδόσεως
 25 ὤλαχε τὴν τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἥ, μᾶλλον
 εἰπεῖν, τὴν ἐκ Θεοῦ δι' αὐτοῦ γενομένην τῷ πιστοτάτῳ λαῷ
 αὐτοῦ σωτηρίαν παραδοξόν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῇ κυριακῇ
 πάντες τὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀνάμνησιν ποιούμενοι,
 εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ παναγίῳ Θεῷ ἡμῶν ᾄδωμεν,
 30 ὃ αἰεὶ φθονῶν τὰ κατὰ πονηρὸς, ἐκάστῳ τῶν πιστῶν λανθάνοντως
 ὑπαισερχόμενος καὶ βαθυμίᾳ καὶ ἀμελείᾳ τοῦτον
 ἀοράτως καταδεσμεύων, ἀπορρίψαι πείθει καταφρονητικῶς
 ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν σωτηριώδη τῆς νηστείας ζυγὸν καὶ πρὸς
 τὴν προτέραν παλινδρομῆσαι συνήθειαν, διὰ τοῦτο τὴν
 35 σήμερον ὑπομιμνήσκω καὶ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην
 ὁμοῦ καὶ πατρότητα τοῦ μὴ ὑπακούσαι καθόλου τῷ δυσμενεῖ,
 μηδὲ τῇ πονηρᾷ συνηθείᾳ τῆς ἀκορέστου γαστριμαργίας
 συναπαχθῆναι, μηδὲ πρὸς τὴν ὀπισθεν καὶ χρονίαν τῶν
 πονηρῶν ἐπιθυμιῶν ἐκπλήρωσιν ἐκναστρέψαι, ἀλλ' ὡς τὴν
 40 πρώτην καὶ τὴν δευτέραν ταύτην τῶν νηστειῶν ἐβδομάδα
 τιμήσωμεν, καὶ καθεξῆς ὁμοῦ τὰς λοιπὰς.

- Ναί, πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, εὐεργετήσωμεν οὕτω
 ποιῶντες ἑαυτοὺς καὶ μὴ ἄπερ συνήξαμεν τότε, νυνὶ ἀπολέσαι
 καταδεξώμεθα, προσθεῖναι δὲ μᾶλλον καὶ αὐξῆσαι σπουδά-
 45 σωμεν, ἀλλὰ μηδὲ ἄπερ ὀπισθεν καλῶς ἀνωκοδομήσαμεν
 νῦν κακῶς καταλῦσαι θελήσωμεν. Μνημονεύτω δὲ ὑμῶν
 ἕκαστος τὴν ἐκ τῆς νηστείας ὠφέλειαν καὶ οἷας ἀπῆλause

- παρὰ Θεοῦ δωρεάς ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις ἡμέραις καὶ
προθυμότερος γινέσθω πρὸς τὸ ἐξῆς. Καὶ γὰρ εἰθὺς ἡ
50 ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν αὕτη τοῦ μὲν τῆς σαρκὸς τὰς
πυρώσεις καὶ τὰς κινήσεις συστέλλειν, τοῦ δὲ τὸ θυμῷδες
καταπραῖνειν, τοῦ δὲ τὸν ὕπνον ἀποδιώκειν, τοῦ μὲν τὸ
πρόθυμον διεγείρειν, τοῦ δὲ τὸν νοῦν ἀνακαθαίρειν καὶ τῶν
55 πονηρῶν λογισμῶν ἐλεύθερον αὐτὸν ἀποκαθιστᾶν, ἔλλου
τὴν ἀδάμαστον γλῶσσαν δαμαζειν καὶ οἰονεῖ χαλινῷ τινι
τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ ταύτην ἐπέχειν καὶ μὴ εἶναι ὅλως ἀργούσας
ἢ σαπρούς λόγους φθένγεσθαι· ἑτέρου τοὺς μετεώρους
σκεπάζει ἀφανῶς καὶ ἰσθῆ ὀφθαλμοὺς καὶ περιέργως
αὐτοὺς οὐκ εἶναι ὥς τε κἀκεῖσε φέρεσθαι, ἀλλ' αὐτὸν ἕκαστον
60 παρασκευάζει σκοπεῖν καὶ τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων τε καὶ
ἐλαττωμάτων μεμνησθαι διδασκει. Νηστεία τὸν νοητὸν
ζόφον καὶ τὸ ἐπιχειμένον τῇ ψυχῇ κάλυμμα τῆς ἀμαρτίας
κατὰ μικρὸν ἐκλεπτύνει καὶ ἀπελαυνεῖ, καθάπερ τὴν ὁμίχλην
ὁ ἥλιος. Νηστεία τὸν πνευματικὸν ἀέρα νοερῶς ἡμῖν καθορᾶν
65 ἐμποεῖ, ἐν ᾧ οὐκ ἀνατέλλει, ἀλλὰ αἶε λαμπεῖ ὁ ἄδυτος
ἥλιος Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν. Νηστεία, συνεργὸν λαβοῦσα τὴν
ἀγρυπνίαν, τὸ σκληρόν ὑπεισελθούσα τῆς καρδίας μαλαάσκει
καὶ ἀντὶ τῆς πρῶτης κραιπαλῆς κατανύξεως πηγὰς βλυστάνειν
παρασκευάζει, ὅπερ καὶ ἐν ἡμῖν γενέσθαι σπουδαῖσμεν
70 ἕκαστος ἡμῶν, παρακαλῶ, ἀδελφοί. Γούτου γὰρ γενομένου
εὐκόλως σὺν Θεῷ, πᾶσαν τὴν τῶν παθῶν θάλασσαν διαρρή-
ξομεν καὶ τὰ κύματα διελθόντες τῶν πειρασμῶν τοῦ πικρῶς
τυραννοῦντος ἡμᾶς, εἰς τὸν λιμένα ἐγκαθορμισθῶμεν τῆς
ἀπαθείας.
- 75 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί μου, οὐκ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, οὐδὲ ἐν μιᾷ ἐβδο-
μάδι γινέσθαι δυνατόν, ἀλλὰ ἐν πολλῷ χρόνῳ καὶ πόνῳ καὶ
κόπῳ κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐκάστου προθέσεώς τε καὶ πρᾶξι-
ρέσεως, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς πίστεως καὶ τῆς τῶν
ὀρωμένων καὶ νοουμένων πραγμάτων καταφρονήσεως, οὐ
80 μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν θέρμην τῆς ἀδιαλείπτου μετανοίας
καὶ αὐτῆς τῆς ἐν τῷ κρυπτῷ τῆς ψυχῆς ταμείῳ ἀενάου ἐργα-
σίας ἢ συντομώτερον ἢ βραδύτερον Θεοῦ δωρεᾶς τε καὶ χάρι-
τος κατορθοῦνται, ἀνευ δὲ νηστείας οὐδὲν οὔτε τούτων οὔτε
τῶν ἄλλων ἀρετῶν κατορθωθῆναι ποτε παρά τινος ἡδυνήθη
85 νηστεία γὰρ πάσης ἐργασίας, πνευματικῆς ἀρχῇ καὶ θεμελίως.

- "Όσα τοιγαροῦν οἰκοδομήσεις ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, ἄπτωτα καὶ ἀκατάλυτα, ὡς ἐπὶ στερεάν πέτραν κτισθέντα, γίνεται· ἐπάν δὲ τοῦτον τὸν θεμέλιον καὶ ἀντ' αὐτοῦ γαστροὺς κόρον καὶ ἐπιθυμίας ἀτέλους ὑπέλθῃ, ὥσπερ ψαμμός
- 90 ὑπὸ τῶν πονηρῶν ταῦτα λογισμῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ τῶν παθῶν ὑποσύρεται καὶ πᾶσαν τὴν οἰκοδομήν τῶν ἀρετῶν καταστρέφει. "Εἰν' οὖν μὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν τοῦτο γένηται, στῶμεν περιχαρῶς ἐπὶ τὸν στερεὸν θεμέλιον τῆς νηστείας, στῶμεν, ἀδελφοί μου, καλῶς στῶμεν αὐτοθελῶς· ὁ γὰρ
- 95 ἀβουλήτως ἐπὶ τὴν τῆς νηστείας πέτραν ἀναβαίνειν ἀναγκαζόμενος, ἑαυτὸν πάντως ἐκείθεν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὑποσυρεῖς πρὸς λαθροφαγίαν κατακρημνίζει, καὶ βιρώσκιον αὐτὸς τοῦ πονηροῦ, ὡς οὐ δοκεῖ, κατ' ἄδωμα γίνεται· νόμος γὰρ θεῖός ἐστι καὶ τοὺς παραδείκνυει τολμώντας ὥσπερ θῆμιος
- 100 ὁ διάβολος παρασημαίνων μαστίζει, εἰ καὶ μὴ εὐθύς, μηδὲ παραγρῆμα, τοῦ Θεοῦ μακροθυμοῦντος ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὴν μετάνοιαν ἡμῶν ἀπεκδεχόμενος, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐκφευζήμεθα τὰς χεῖρας αὐτοῦ· πάντως ἢ ἐνταῦθα ἢ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, ἀμετανοήτως ἐπιμένοντες τῇ ἀμαρτίᾳ, ἐπειδὴ τὴν
- 105 μετ' αὐτοῦ καταδίκην οὕτως ἔχοντες ἀποληψόμεθα καὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ σὺν αὐτῷ ἀθάνατα κατασθῆναι κρίσει· δικαιοῖα Θεοῦ κατακριθῶμεν. Εἰ γὰρ καὶ τοὺς προεσιῶτας ἡμῶν λανθάνομεν, ἀλλὰ γε τὸν τῶν προεστῶτων Δεσπότην ὁμοῦ καὶ Θεὸν λαθεῖν οὐ δυνάμεθα.
- 110 Φυλαξώμεθα τοιγαροῦν, ἀδελφοί, μὴ ἀπὸ λαθροφαγίας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κόρου τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης παρατιθεμένων βρωμάτων ἡμῖν. Ναι, παρακαλῶ καὶ παρακαλῶν οὐ καίσομαι, μνήσθητε τῆς παρελθούσης ἀγίας ἐβδομάδος. Ἀναλογισασθε τὴν ἐκ τῆς νηστείας καὶ ἀγρυπνίας, εὐχῆς
- 115 τε καὶ ψαλμωδίας, ὡς ἔφην, ὠφέλειαν, ἀλλὰ τὴν κατῆφειαν, ἀλλὰ τὴν εὐλάβειαν, ἀλλὰ τὴν σωπὴν. Ὡς περ γὰρ ἀόικητόν μοι ἐξ ἀνθρώπων ἐδόκει τότε εἶναι τὸ μοναστήριον, ὑπὸ ἀγγέλων μόνων ἐγκατοικούμενον, διὰ τὸ μὴ ὅλως ἑτερόν με ἀκοῦσαι τι ῥῆμα βιωτικόν, ἀλλ' ἢ μόνην τὴν ὑφ' ἡμῶν πρὸς
- 120 Θεὸν ἀναπεπομένην δοξολογίαν, ἣ καὶ ἀγγέλων ἔργον ἐστὶ. Πιστεύω δὲ ὅτι, ὥσπερ ὑμεῖς ἐπιτελεῖτε τὸ τῶν ἀγγέλων ἔργον, οὕτω καὶ οἱ ἄγγελοι ἀορατῶς συνδιῶγον ὑμῖν καὶ συνέψαλλον. Μὴ οὖν χωρισθῆναι τῆς μετ' ἐκείνων συναυλίας διὰ τῆς πολυλογίας καὶ ἀργολογίας θελήσητε, μηδὲ φωναῖς

- 125 ἀτάκτοις ἢ κρυφαῖς ἀμέτροις αὐτοὺς μὲν ἀφ' ὑμῶν, τοὺς δὲ διζίμονας πλησιάζει ὑμῖν, ὡς τὸ πρῖν, ποιήσητε, ἀλλὰ προσεχέτω ἕκαστος ἑαυτῷ καὶ τὸ ἐργόχειρον αὐτοῦ καὶ τὴν διακονίαν αὐτοῦ, ὡς τῷ Θεῷ δουλεύων καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ἐπιμελῶς ἐκτελεῖτω Γέγραπται γάρ « Ἐπικατάρατος πᾶς
- 130 ἄνθρωπος, ὁ ποιῶν τὰ ἔργα Κυρίου ἀμελῶς. »

- Ἐν ταῖς θεαῖς τῶν συνάξεων ἀναγνώσασιν ἀλλήλους πρὸς ἀκρόασιν διεγείρειν, ὧ ἀδελφοί, μὴ ἀλλίπητε. Καὶ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῆς αἰσθητῆς τραπέζης ἐσθίειν προτρεπούμεθα τε καὶ παρακελεύομεθα τοῖς πλησίον, καὶ οὐκ ἂν τῶν ἄλλων
- 135 πλείον ἀγαπῶμεν, παραβιάζομεθα ἐπὶ τὸ φαγεῖν, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχτροφου ταύτης τραπέζης προσέχειν καὶ προτρέπεσθαι τοῖς πλησίον χρωστούμεν, ἵνα μὴ ὡς μὴ ἀγαπῶντες ἀλλήλους κατακριθῶμεν καὶ τὸ μαθηταὶ εἶναι Χριστοῦ ἀπολέσωμεν. Λέγει γάρ « Ἐν τούτῳ γινώσκονται
- 140 πάντες, οἱ ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἰὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. » Ὁ οὖν ἐπὶ τῆς αἰσθητῆς τραπέζης τὸν ἑαυτοῦ φίλον μὴ παραβιάσας εἰς ἐστίασιν τὰ μέγιστα αὐτὸν πολλάκις ὠφέλησεν ὁ δὲ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς τραπέζης, τῆς ἀκροάσεως τῶν θεῶν λέγων λόγων, τοῦτο ποιῶν, οὐ τὴν τυχοῦσαν ζημίαν
- 145 τοῖς αὐτῷ πλησιάζουσι προξενεῖ. Ἐπειδὴ τῶν βρωμάτων μὲν ἐκείνων ἢ πλησμονὴ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα διαφθεῖρειν εἴωθε πολλάκις καὶ βλαπτειν, τὰ δὲ ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν ἁγίων λεγόμενα καὶ νοῦν φωτίζει καὶ ψυχὴν ἁγιάζει καὶ τῷ σώματι αὐτῷ δι' αὐτῆς πάντως τοῦ ἁγιασμοῦ μεταδίδωσι
- 150 καὶ ὑγιεινότερον καὶ βωμαλεώτερον καθιστᾷ.

- Προσεχέτω ταιγαροῦν ἕκαστος τῇ ἀναγνώσει. Οἱ γὰρ λόγοι τῶν ἁγίων Θεοῦ λόγοι καὶ οὐκ ἀνθρώπων εἰσίν. Ἐμβαλέτω τούτους ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ τηρεῖτω αὐτοὺς ἀσφαλῶς, ἐπειδὴ οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ λόγοι ζωῆς εἰσι καὶ ὁ
- 155 ἔχων αὐτοὺς ἐν ἑαυτῷ καὶ φυλάσσων αὐτοὺς, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐπὶ μὲν γὰρ καλυτελοῦς πολλάκις καθισθέντες τραπέζης, οὐκ οἶμαι ποτε φραθμήσαντά τινα ἐξ ὑμῶν ὁλως ἀπονυστάζει καὶ μὴ μόνον τὰ ἀρκοῦντα λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς τὴν αὔριον μετὰ σπουδῆς ἄραντα ἀπελθεῖν καὶ ἢ
- 160 φίλοις τισὶν ἢ πτωχοῖς αὐτὰ μεταδοῦναι προθυμηθέντα. Ἐνθα δὲ λόγοι ζωῆς πρόκεινται καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν τρεφόμενους ἀθανάτους ἀποτελοῦσι, καθευθεῖν, εἰπέ μοι, καὶ βαθυμεῖν ἢ νυστάζειν καὶ ρέγγειν ἕξαστί τι, ὥσπερ ἐμψόχα

- νεκρῶ ; Ὡς τῆς ζημίας Ὡς τῆς ἀναισθησίας καὶ τῆς νωθρό-
 185 τῆτος Ὁ ἐπὶ τραπέζης καθήμενος καὶ τῶν προκειμένων μὴ
 ὀρεγόμενος τῆς κατὰ φύσιν ὑγιείας προδηλῶς ἐστέρηται
 αὐτῷ καὶ ὁ ἀναγνώσκων θείας ἀκούων καὶ μὴ μεθ' ἡδονῆς
 ἀφάτου καὶ αὐλοῦ ὀρέξεως ἀύλως τοῖς αὐλοῖς καὶ
 170 θεῶν - λογίοις εὐχικῶς ἐντυφῶν καὶ τὰς αἰσθήσεις πάσας
 αὐτοῦ νεκρῶς ἐμπιπλῶν ἐκ τῆς τούτων γλυκύτητος, ἀσθενῆς
 τῇ πιστεὶ ἐστὶ καὶ τῶν πνευματικῶν δωρεῶν εἰς ἅπαν
 ἀγευστος, ἐν μέσῳ δηλονότι, πολλῶν ἀγχιθῶν λιμῶ καὶ
 δίψῃ τηκόμενος. Καθάπερ γὰρ νεκρὸς ὕδατι λουόμενος
 ἀνεπαισθήτως ἔχει, οὕτω καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν ζωηρῶν καὶ
 175 θείων τοῦ λόγου καμάτων ἐπαντλοῦμενος οὐκ αἰσθάνεται
 "Ὅσοι τοίνυν λόγον ζωῆς ἐν ἑαυτοῖς ἔχετε, ὅσοι τραφῆναι
 τὸν ἄρτον τοῦτον τοῦ λόγου ἐφθάσατε, ὅσοι μὴ νεκροὶ
 ἀλλ' ἐκ νεκρῶν ζῶντες γεγόνατε καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς
 ἀπαγεύσασθε καὶ σπλάγχνα οἰκτιρμῶν πρὸς τοὺς πλησίον
 180 παρὰ τοῦ εὐσπλάγχχνου Θεοῦ λαβόντες ἐκτήσασθε, δεξιερὶν
 καὶ παρακτεῖν καὶ νοθετεῖν τοὺς πλησίον καὶ πάντα, εἰ
 οἶόν τε, μὴ παύσησθε, ἀλλ' ὥς οἰκεῖα μέλη, μᾶλλον δὲ ὥς
 μέλη Χριστοῦ καὶ υἱοῦς ὄντας Θεοῦ, παιδισγωγεῖν, ἐπιτιμᾶν
 καὶ ἐλέγχειν αὐτοὺς προθυμήθητε, οὐχ ἵνα τούτους λυπή-
 185 σῃτε, ἀλλ' ἵνα πατρικῆς ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως ἐλευ-
 θερωσῃτε, οὐδ' ἵνα βλάβῃτε, ἀλλ' ἵνα τὰ μέγιστα αὐτοὺς
 ὠφελήσῃτε, τὰ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς αὐτῶν θελήματα
 παρὰ σκευάζοντες αὐτοὺς ἐκπληροῦν. Ἐὰν οὕτω ποιῇτε καὶ
 οὕτω τὸν ἐξυτοῦ ἀδελφὸν ἐκαστος ὑμῶν διεγέλῃ πρὸς
 190 παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, συντομῶς ἅπαντες
 πρὸς ὕψος ἐκτιθέμεν τῶν ἀρετῶν καὶ ἐκπληρωταὶ τῶν
 ἐντολῶν ἀναφθινόμεν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν ὁμοθυμαδὸν ἐκτιύχωμεν ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ
 ἡμῶν ᾧ κρέκτε· ἡ γὰρ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 195 Ἀμήν.

XII

1 Περὶ ἐγκρατείας καὶ ὑπομονῆς εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς νηστείας. Καὶ περὶ σωτηρίας. Καὶ ὅπως δεῖ ἐν πάσῃ τῇ νηστείᾳ διάγειν τοὺς ἀγωνιζομένους ἐν ἀληθείᾳ.

6 Λόγος Β'.

Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἐγὼ μὲν καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ἐκ πλημμελοῦς καὶ βαθύμου προαιρέσεώς τε καὶ διαθέσει· ἵνα ἡ σωτὴρ ἐβουλόμην καὶ μόνα τὰ κατ' ἐμαυτὸν ἐπισκέπτεσθαι, ἕως ἂν μοι τὰ τοῦ χειρὸνος
 10 ἡττήθῃ καὶ τῷ κρείττονι λογισμῷ καθυπετάγῃ καὶ ὅλως ἀπῆλυσσα τῆς εἰρήνης τοῦ πνεύματος, ἐλευθερωθεὶς τῆς ὀχλήσεως τοῦ χοϊκοῦ καὶ γεώδους φρονήματος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν λιμένα τῆς μακαρίας ἡμῶν ἀναπαύσεως. Ἀλλ' ἐπεὶ εἰς κεφαλὴν τοῦ σώματος ὑμῶν τοῦ ἁγίου παρ' ὑμῶν ἐξελέγην,
 15 ἀνάγκη μοὶ ἔστι τοῖ παρακαλεῖν τὴν ἀγαπὴν ὑμῶν, ἐπειδὴ ἡ σωτηρία τῆς ὑμῶν ἀδελφότητος παραμυθεῖται με, ὅτι καὶ ἐμοῦ ἀσθενούντος κατὰ ψυχὴν, ὑμεῖς ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρὸς μου καὶ πατρὸς ὑμῶν διασώζεσθε. Τοίνυν καὶ μὴ διαραῖ στόμα οἶός τε ὢν, μόλις κἂν γράψαι τὸν λόγον ἰσχυσα καὶ
 20 προὑπομῆσαι τὴν ὑμῶν ἀδελφότητα, ἐν παρακλήσει πολλῇ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης δεόμενος ἵνα, ὡς ἀληθινοὶ δοῦλοι Χριστοῦ καὶ φιλάδελφοι, εὐχησθε ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, ὡς ἂν καὶ αὐτὰς ἐγὼ μεθ' ὑμῶν σφύζωμαι καὶ τὴν ὁδὸν ὁδεύων τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑμῖν τοῖς ἀγαπητοῖς μου
 25 ἀδελφοῖς συναυλίζωμαι.

Παρακαλῶ αὖν ὑμᾶς καὶ δέομαι ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

- προσέχειν ἑαυτοῖς καὶ ἕκαστον φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν καὶ μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, μηδὲ τὸν ἀμελῆ μου καὶ μετέωρον βίον ὁρᾶν, ἀλλὰ τοῖς ἰχνεσιν ἐξακολουθεῖν τοῦ
- 30 Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ καὶ ἀποδοῦναι χρεωστούμεν τὴν ἀπολογίαὶν ὡς δικαίῳ καὶ ἀπαρκαλογίστῳ κριτῇ. Δότε μοι ταύτην τὴν καύχησιν, ὅτι μόνος ἐγὼ εἰς ἔδου κατενεχθεὶς διὰ τῆς ἀμελείας μου βάραθρον, ὑμᾶς μέγα βοήσας τῆς παγίδος ἐξήρπασα, καὶ εἰ πολλὰ χρεωστῶ
- 35 ὀρηνῆσαι τὴν ραθυμίαν μου, ἀλλ' ἀρκοῦμαι καὶ μόνον βλέπων ὑμᾶς ὕψυκεταμένους καὶ ὑπερῶν τῶν βρόχων τοῦ διαβόλου. Φυλαξατε τοιγαροῦν πάσας ἀπαραλείπτως τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοί, ἵνα σώζησθε ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων καὶ ὡς στρουθίον ἐκ παγίδος.
- 40 Πρώτη δὲ ἐντολὴ ἐστὶ τὸ ἀγαπᾶν ἐξ ὅλης ψυχῆς τὸν Θεὸν καὶ ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς ὁ Θεὸς τὸν κόσμον ἠγάπησεν. Ἡ δὲ ἀληθὴς ἀγάπη ἐν τούτοις γνωριζομένη χαρακτηρίζεται· ἐν τῷ μὴ φυσιοῦσθαι, ἐν τῷ μὴ κατεπαίρεσθαι, μηδὲ ζηλοῦν τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ ζηλοῦν τὸ καλόν, ἐν τῷ μὴ περπε-
- 45 ρεύεσθαι, μὴ γογγύζειν, μὴ παῖζειν, μηδὲ γελᾶν, μηδὲ δικάζεσθαι περὶ μικροῦ ἢ μεγάλου, τὸ σύνολον, πρέγματος, ἐν τῷ μὴ κορένυσθαι μὴ μόνον βρωμάτων καὶ ἐδεσμάτων, ἀλλ' εἰ δυνατόν μήτε ὕδατος, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς παραούσαις ἡμέραις τῶν νηστειῶν, ἐν αἷς ὁ σπουδαίως καὶ ἐμπόνως
- 50 μετανοῶν, τοῦ χρόνου παντὸς τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ λαμβάνει τὴν ἄφεσιν ἄνωθεν κατὰ τὴν θεῖαν Γραφὴν. Οἴδατε γάρ ὅτι ἡ θέρμη τῆς μετανοίας καὶ ἐκ βίβους καρδίας ἀναπεμπομένων δακρύων ἢ ζέσις δικτὴν πυρὸς ἀναχωνεύει καὶ καταφλέγει τὸν ῥύπον τῆς ἀμαρτίας καὶ τὴν μολυνθεῖσαν
- 55 ψυχὴν καθαρὰν ἀπεργάζεται· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ φωτὸς χύσιν διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος ἐπιδημίας δαψνύως αὐτὴ καὶ φιλοτίμως χαρίζεται, ὥς ἐντεῦθεν γίνεσθαι αὐτὴν μεστήν ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν. Ταύτη τοιγαροῦν χρῆσώμεθα, δέομαι, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ τρίτῃ τῶν νηστειῶν ἐβδομάδι, πατέρες καὶ
- 60 ἀδελφοί, καὶ ἐν ταῖς μετ' αὐτὴν, θέρμην ἐπὶ θέρμῃ καὶ σπουδῇ ἐπὶ σπουδῇ προστιθέντες τὸ καθ' ἡμέραν, ἕως οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν Κυρίαν τοῦ Πάσχα, λελαμπρυσμένοι τὰς ψυχὰς ὁμοῦ καὶ τὰ σώματα.

Ἴδού γάρ, ὡς ὁρᾶτε, ὅτι Θεοῦ βοήθεια καὶ τοῦτο τὸ

- 65 στάδιον τῆς δευτέρας τῶν νηστειῶν ἐβδομάδος εὐφύχως καὶ μετὰ ζεούσης τῆς προθυμίας διήλθομεν. Μαρτυρῶ γὰρ ὑμᾶς μηδὲν ὑστερηθῆναι τῶν τῆς νηστείας καλῶν, ἀλλὰ καὶ παννύχους τὰς ψαλμωδίας μετὰ πάσης προσοχῆς πεποιθήκατε καὶ τὴν ἐγκράτειαν εὐτονον τετηρήκατε καὶ τηρεῖτε, τοῖς
- 70 παρατιθεμένοις λαχάνοις καὶ ὀσπρίοις ἀρκούμενοι. Ἐγὼ δὲ τινὰς ἐξ ὑμῶν ἐπίσταμαι, καὶ αὐτῶν τῶν εὐτελῶν τῆς τραπέζης βρωμάτων, συντετριμμένῳ τῷ πνεύματι καὶ ταπεινῷ τῷ φρονήματι καθεζομένους ἐν ταύτῃ μέσον ὑμῶν, ἀπεχομένους, ἀναξίτους ἑαυτοὺς ἡγουμένους τῆς αὐτῶν μεταλήψεως. Ἦρδς
- 75 τούτοις, ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἐργοχείροις ὑμῶν προσέχοντες, ἀπαρρησιαστοὶ μετὰ σιωπῆς μεμενήκατε, ὅλοι κατανύξεως τὴν ψυχὴν δακρύων πεπληρωμένοι, εὐχῶν, δεήσεων, κόπου πνευματικοῦ ἐν τῶν συνεχῶς γινομένων γονυκλισιῶν καὶ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν ἡλλοιώθητε, ἀσκητικωτάτην καὶ
- 80 ὥρασαν τὴν ὄψιν κτησάμενοι.

- Νῦν οὖν ἐπεὶ πρὸς τὸ ἐξῆς ἀποδύσασθαι μέλλομεν τῆς νηστείας, ἀγωνισώμεθα, παρκαλῶ, τηρεῖσαι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἱερᾷ ἐβδομαδί τῆς καλλίστης νηστείας τὸν νόμον καὶ τὸν ἴσον θέσθαι ταῖς προλαβούσαις ἀγῶνα, ἐπειδὴ πολλῆς ἡμῖν
- 85 χρεία τῆς νήψεως, πολλῆς τῆς σπουδῆς, ἵνα μὴ ὡς οἱ βιωτικοὶ καὶ ἡμεῖς τὰς ἡμέρας ἡμῶν διαλύσωμεν. Οἴδατε γὰρ ὅτι, τῆς πρώτης παρελθούσης ἐβδομάδος, τὴν ἀγίαν ἐκεῖνοι τεσσαρακοστὴν διελθεῖν οἶονται ἅπασαν· καὶ οὐ μόνον τοῦτο ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλὰ καὶ διετρήθην πρὸς ἀλλήλους
- 90 καὶ πρὸς ἅπαντας λέγουσιν. Ἡμῖν δέ, ἀδελφοί μου, φόβος καὶ φόβων ὁ μέγιστος, μήπως ἕς οὗτοι καὶ ἡμεῖς ὑπολάβωμεν καὶ πρὸς ἀλλήλους διελεξώμεθα καὶ ἀρνηταὶ φανώμεν τοῦ ἐπαγγέλματος. Οὐ μόνον γὰρ ἡμῖν τοῖς φεύγουσι τὸν κόσμον καὶ σταυρωθεῖσιν αὐτῷ καὶ ἀνατεθεῖσιν ὀλικῶς Θεῷ ὁ
- 95 παρὼν καιρὸς εἰς ἐγκρατείας νόμον ἐδόθη, ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ βίος τῆς παρούσης ἡμῶν ζωῆς, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπαραιτήτως χρεωστοῦμεν ἐγκρατεεῖσθαι.

- Πῶς δὲ οὐ χρεωστοῦμεν τοῦτο ποιεῖν ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ, οἱ πεινᾶσαι καὶ δ.φῆσαι καὶ γυμνητεῖσθαι⁸ καὶ πάντα παθεῖν
- 100 καὶ ἐν χαρᾷ ὑπενεγκεῖν συνταξάμενοι, καὶ μᾶλλον ἄρτι ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀγώνων τῆς τεσσαροκοστῆς; Εἰ δὲ οὐχ' οὕτω ποιεῖν βουλόμεθα ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν τῆς

ζωῆς, ἀλλὰ γελᾶν καὶ ἀργολογεῖν καὶ παίζειν καὶ ἀντιλέγειν θέλωμεν, τί διαφέρομεν τῶν ἀπίστων καὶ ἔθνικῶν ἀνθρώπων ;

- 105 Ὅντως οὐδέν· Εἰ γὰρ τὸ ἐπιζητεῖν καὶ μεριμνᾶν περὶ ἄρτου
 καὶ οἴνου, καὶ ἡμεῖς τῶν ἔθνικῶν ἀπεργάζε-
 ζται, τίνων ἰσχυροὺς ποιήσουσιν ἡμᾶς τὰ εἰρημένα, ἀσχυρότερα
 ταύτων ὄντα καὶ ἐφραμρότερα, Οὐχὶ πληρωθήσεται ἐφ'
 ἡμῶν τὸ ὑπὸ τοῦ προσήτου εἰρημένον· « Παρασυνεδιλήθη

110 τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς » ;

Πειθαρχήσωμεν, ἀδελφοί, τῷ βοῶντι καθ' ἑκάστην πρὸς
 ἡμᾶς Θεῷ καὶ λέγοντι διὰ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ· « Οὐτε
 ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερού-
 μεθα » καὶ πάλιν· « Μὴ μεριμνήσητε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί
 φάγητε ἢ τί πίητε ἢ τί ἐνδύσθηθε, ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν
 115 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ταῦτα πάντα
 προστεθήσεται ὑμῖν. » Ἰνα δὲ μὴ ἔχη τις λέγειν· « Ἐὰν
 βραδύνη τοῦ δοῦναι καὶ οὐκ ἔχω τι φαγεῖν, τί ποιήσομαι ; »

- « Τὰ πετεινά, εἶπε, βλέπετε τοῦ οὐρανοῦ, πῶς οὐ σπεῖρει,
 120 οὐδὲ θερίζει, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας καὶ ὁ Πατήρ
 ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά », καὶ ἐπαγων φησὶν· « Οὐχὶ
 πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς, ὀλιγόπιστοι, », « Ὡς ἂν
 δὲ μὴ γογγύζωμεν, ὀλιγοψυχοῦντες ἕνεκεν βρώματος ἢ
 πόματος, διαρρήδην βραχὺ πρὸς ἡμᾶς· « Μακάριοι οἱ πενῶντες
 125 καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται »

Εἰ οὖν πιστεύεις Χριστῷ καὶ ἀφευδῇ τούτον εἶναι ὁμολο-
 γεῖς, ὅτε πεινάσεις ἢ διψήσεις καὶ οὐκ ἔχεις τι τοῦ φαγεῖν
 ἢ πιεῖν, ζητήσεις δὲ τὸν κελλυρίτην ἄρτον ἢ οἶνον ἢ βρώσιμόν
 τι καὶ οὐ παρέξει σοι ὑπὸ δουλειῶν ἐμποδιζόμενος ἰσως,

- 130 ἐνθυμηθήθῃ μνησθεὶς τῶν τοῦ Κυρίου λόγων καὶ εἰπον
 πρὸς αὐτόν· « Πεινώ μὲν καὶ διψῶ, ἀλλ' ὑπομένων ὑπομένειν
 τὸν Κύριον καὶ αὐτὸς ποιήσει κατὰ τὴν ἀσθένειάν μου καὶ
 οὐκ ἐγκαταλείψει με » καὶ οὕτως ὑπόμεινον, ἀδελφέ, καὶ
 πολλὴν ἔξεις τὸν μισθόν παρὰ τῷ Θεῷ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσιν

- 135 ἄλλοις τοῖς ὑπαντήσῃ σοι κειρασμοῖς οὕτω ποιεῖ καὶ θαυμασ-
 τωθήσῃ ἐν τε τῇ ἀφουσῇ ζωῇ καὶ ἐν τῇ μελλουσῇ μετὰ τῶν
 ἁγίων καταταγῇ μαρτύρων. Πόσοι τῶν ἐν Χριστῷ ἡμῶν
 ἀδελφῶν ἐπιθυμοῦσι πολλάκις, ἐν μιᾷ κατακείμενοι γονίᾳ,
 καὶ αὐτοῦ τοῦ ψυχροῦ βδάτος καὶ εὐχαριστοῦσιν ἰσως τῷ
 140 Θεῷ καὶ οὐδὲν ἀγανακτοῦντες λέγουσι βλάβημον, ἡμεῖς

δὲ Θεοῦ χάριτι δια τῶν πλουσίων αὐτοῦ δωρεῶν πᾶσαν τὴν
 χρεῖαν τοῦ σώματος ἀνελλιπῇ, ἔχομεν καὶ περισσὸν ἔχομεν.
 Ὅταν οὖν τις ἐξ ἡμῶν μὴ δὲν ὅλως ἔχη, γογγύσῃ δέ, κατακρι-
 νεται ὡς μὴ ἔχων ὑπομονήν. ὅταν δὲ καὶ πολὺ ἔχη, ἐπὶ δὲ
 145 τῇ τοῦ ὀλίγου στερηθῇ, ὑπομονικῶς καὶ μάχης ἐγγεῖρη, ἐπὶ
 δὲ καὶ βλασφημία φθέγγε-ται ῥήματα, ποῶς ὁ τοιοῦτος
 συγγνωμὴς ἄξιός ἐσται, Ἄλλὰ ταῦτα λέγων, οἶδα ὅτι
 ἐμαυτὸν κατακρίνω καὶ ἔσονται οἱ λόγοι μου τάχα εἰς
 κατακρίσιν μου καὶ ἐλεγχον. Ὅμως ἐστῶσαν, ἀξιῶ, καὶ εἰς
 150 ὑμετέρων ὑπόμνησιν.

Τοιγαροῦν καὶ ἀναμνημονεύοντες τῆς ὠφελείας τῶν
 παρελθουσῶν ἡμερῶν τῆς νηστείας, πῶς αὐτὰς καὶ μεθ'
 ὁδῆς τῆς σπουδῆς καὶ τῆς θερμῆς διήλθετε, οὕτω καὶ πᾶσαν,
 δέομαι, τὴν ἁγίαν τεισαρρακοστήν σπουδασατε διαλθεῖν,
 155 ἀναλογιζόμενοι τὴν καλὴν ὑμῶν ἀναστροφὴν, οἷαν εἰλά-
 βειαν, οἷαν ταπεινώσιν, ἀλλὰ σιωπῇ, ἀλλὰ σπουδῇ εἰς τε
 τὸν κανόνα τῆς θείας συνάξεως καὶ εἰς τὸ ἐργόχειρον ὑμῶν
 ἕκαστος εἴχετε. Naί, παρακαλῶ, μὴ ἐπιλάβησθε τῆς παθη-
 κτόνου νηστείας, τῆς καθαρτικῆς ἐγκρατείας καὶ τὰ αὐτὰ
 160 ποιεῖν μὴ κατοκνήσητε, ἀδελφοί, ἀλλ' εἰ καὶ βρωμάτων
 ἐναλλαγὴ γενέσθαι, πολλὰκις συμβῇ καὶ ποθεν τυχοῖτε
 παρακλήσεως, τὴν γνώμην ἦτε ἀσάλευτοι καὶ τὴν κατάστασιν
 ἀμετάβλητοι, μᾶλλον μὲν οὖν πλεῖον τῆς συνήθους φαγόντες
 τροφῆς, περισσοτέρως καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ κοπιᾶσαι
 165 σπουδασατε, ὅπως μὴ γένηται ὑμῖν, ἐντὶ εὐχαριστίας καὶ
 κέρδους, βαθυμίας καὶ ζημίας οὐ τῆς τυχοῦσος ἢ παράκλησις
 πρόξενος. Naί, ἀδελφοί μου, νήψατε καὶ καθῶς εἶπεν ὑμῖν,
 κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα καὶ τὴν εἰσιούσαν ταύτην
 ἐκτὸς βρωματος ἰχθυῶν κρατήσατε καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ
 170 ἀναστρέφεσθε, μὴ καταλιμπάνοντες τὰς διακονίας ὑμῶν
 καὶ τὰ ἐργόχειρα καὶ ὧδε κάκεισε περιπατοῦντες καὶ
 μετεωριζόμενοι καὶ ἐκδότους ἑαυτοὺς ποιοῦντες τῷ τῆς
 ἀκηδίας δαιμονι. Ἄλλ' εἰ πού τις ἐξ ὑμῶν διερχόμενος
 ἕτερον ἰστάμενον ἢ καθήμενον εὐρὴ τῶν ἀδελφῶν, σπουδαίως
 175 διερχόμενος βαλέτω μετάνοιαν, καὶ ἴσως ἔλθῃ καὶ ὁ ἀργὸς
 εἰς συναίσθησιν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ κάκεινος ἐντραπείς ἐπὶ τὸ
 ἔργον ἐλεύσεται καὶ, οὕτως ἕκαστος ὑμῶν ποιῶν, ἐκφύγητε
 τὸ τῆς ἀργίας καὶ ἀργολογίας κατάκριμα.

Οὐκ ἀκούετε τί Ζωσιμᾶς ὁ μακάριος ἐκεῖνος λέγει, ὁ

- 141 τῆς ὁσίας Μαρίας τὸν βίον ἐξηγησάμενος, περὶ τῶν ἀγίων ἀνδρῶν ἐκείνων, τῶν ἐν τῇ μνηῇ ἐν ἡ κακέϊνος τηνωκῶτα κατήνησι Θεοῦ προνοίᾳ, πῶς τῆς μονῆς ἐξερχόμενοι πᾶσαν κατὰ τὴν ἔρημον τὴν τεσσαρακοστὴν ἐποίουν, μηδέποτε ὁ εἰς τῷ ἑτέρῳ ἐνούμενος, ἀλλ' εἴ που καὶ παρὰ τινος αὐτῶν
- 185 ὑπηντήθη, ἐκκλίνων ἐξέφευγε καὶ οὐδὲ πλησιάζει ἀλλήλους ἠνείχοντο, Οὕτω καὶ ὑποστρέφοντες ἐν τῇ μονῇ οὐδεὶς, ὡς φησὶν, ἡρώτα ποτὲ τὸν ἑτέρου· τί εἶδεν ἢ τί πεποίηκεν εἰς τὴν ἔρημον, ἀλλ' ὥσπερ τινὲς ξένοι καὶ παρεπίδημοι καὶ ταῖς φωναῖς ἑτερόγλωσσοι, οὕτως ἅπαντες ἔζων καὶ οὕτως
- 190 ἐπολιτευσοντο δι' οὐδενὸς ἄλλο τοῦτο πάντως ἐποίουν, ὡς οἶομαι, εἰ μὴ τὸ ὅλον ἀκριβαζόμενοι μὴ ἐκφέρειν λόγον ἄργον ἀπὸ τοῦ στόματος. Εἰ τοίνυν τοσαῦτα ἔτη καὶ τοσαύτας ἡμέρας ἐκεῖνοι ἀλλήλους μὴ ὑμειλοῦντες τὸ σύνολον ἐποίουν τί πεισόμεθα ἡμεῖς οἱ μὴδὲ τὰς ὀλίγας ταύτας
- 195 ἡμέρας ἀπὸ τῶν συντυχιῶν καὶ ἀργολοσιῶν φυλαττόμενοι; Καὶ τί λέγω ἡμέρας, ὅπου γε οὐδὲ ὥρας μιᾶς καιρὸν ἑαυτοῦς κρατῆσαι δυνάμεθα, καὶ τί ποιήσομεν, ἀδελφοί μου καλοί, ἔαν αἴφνης οὕτως ἐχόντων ἡμῶν ὁ κριτὴς ἀπαντῶν καὶ Θεὸς παραγένηται, ὁ καὶ ὑπὲρ ἀργοῦ λόγου λόγον ἀπειτῶν
- 200 ἡμᾶς ἐν ἡμέρᾳ τῆς κριστῆς. Πῶς δὲ καὶ τῶν ἄλλων παθῶν κρατήσομεν, γλωσσαν ἀκράτητον ἔχοντες, Ποῖον γάρ, εἰπέ μοι, ἐλαφρότερόν ἐστι τοῦτου τοῦ παθους τῶν λοιπῶν ἀπάντων παθῶν, ἢ σάρξ, ἔχουσα τὴν φυσικὴν ἐπιθυμίαν καὶ πύρωσιν, κατὰ τοῦ πνεύματος ἐπανίσταται καὶ πολε-
- 205 μεῖ κραταῖως τὴν ψυχὴν, ἡ γαστήρ θέλει βρωμάτων χορτάζεσθαι, εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἐγένετο εἰ τοίνυν τῆς γλώσσης τὴν συνήθειαν, ὅπερ ἐστὶν εὐκόλον καὶ κοῦφον ἡμῖν, οὐ κρατήσομεν, τῶν χαλεπῶν τούτων καὶ μεγάλων, τῶν πολλὴν ἐχόντων ἰσχὺν μετὰ τῆς φύσεως καὶ αὐτῆς, εἰπεῖν,
- 210 τῆς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονῆς, πῶς ἰσχύσομεν ἐγκρατεῖς γενέσθαι ποτέ.
- Ἀρχὴ οὖν ἔστω ἀπὸ σήμερον λοιπὸν ἡμῖν, ἀδελφοί, καὶ ὅσον δυνάμειός ἔχομεν, βράμωμεν, ἵνα ὥσπερ τινὲς χρυσοπτεροὶ ἀετοὶ, κοῦφοι τὸ Πάσχα Κυρίου καταλάβωμεν, ἐνθα
- 215 πρόδρομος ἡμῶν εἰσῆλθεν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, πάντα τὰ τυραννοῦντα ἡμᾶς πάθη ὑπισθεν ἡμῶν ἀπορριψάντες. Θήσομεν δέ, εἰ δοκεῖ, αὐτοὶ ἡμεῖς νόμον κοινῇ βουλῇ ἐν

- μέσω ἡμῶν αὐτῶν, ὥσαν ἐκτὸς παθδᾶτου καὶ κυριακῆς εἰ
 δύο εὐρεθῶσιν ἀργίᾳ ἐκδοτοὶ καὶ ἱσταμένοι συντυχίας
 220 ἀνωφελῶς δόλως ἔχουσι μηδενὸς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην
 ἑτέρου, ἢ μὴ μόνον ἀριου ξηροῦ μετὰ ἄλιτος καὶ ὕδατος
 μεταλαμβάνειν ψυχροῦ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἀρίστου, ἱσταμένους
 δηλονότι καὶ ἐσθιοντας περὶ τὸ κάτω μέρος τῆς τραπέζης.
 Καὶ τοῦτο νόμον ἔχοντες ἀπαράβατον, ἀπὸ μὲν ἀργολυγίας
 225 καὶ ἐρεσγελίας ἑαυτοὺς ἀμείπτους τηρήσετε, τὸν Θεὸν δὲ
 δι' ὃν θύραν τιθεσθε τοῖς χεῖλεσιν ὑμῶν καὶ φυλακὴν ὡσαύτως
 τοῖς στόμασι θεραπεύσετε, καὶ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον πατέρα
 ὑμῶν μεγαλῶς ἐν τούτῳ παρακαλέσετε, καὶ θυμηδίας
 πληρώσετε τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν, καὶ τὰς ψυχὰς ὑμῶν οὐ
 230 μικρῶς ὠφελήσετε, τύπον ἀγαθὸν καὶ συνήθειαν θαυμασθὴν
 ἑαυτοὺς διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην διδάσκοντες. Ἐπειτα
 δοξασθήσεσθε καὶ θαυμασθήσεσθε παρὰ πάντων εἰκότως
 ἀνθρώπων καὶ δι' ὑμῶν ὁ Θεός, ὅτι εἰς τὴν γενεὰν ταύτην
 ὑμεῖς εὐρεθήσεσθε τῶν ἁγίων τοὺς βίους μιμούμενοι, ὅπερ
 235 οὐκ οἶμαι νῦν εὐκόλως εὐρεθῆναι ἐν οἷς τόποις τέως ἐσμέν
 καὶ βλέπομεν καὶ περὶ τινων ἀκούομεν μοναχῶν καὶ τῶν
 μοναστηρίων αὐτῶν.

- Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, πατέρες μου
 ἅγιοι καὶ δοῦλοι Θεοῦ, μὴ παρακούσητε τοὺς ἐμοὺς λόγους
 240 τοῦ ἀναξίου πατρὸς ὑμῶν, μηδὲ ὡς λήρος ἐνώπιον ὑμῶν
 φανῶσι τὰ ῥήματά μου. Εἰ γὰρ καὶ ασθενὴς εἰμι καὶ μυρίων
 γέμων ἀμαρτημάτων, ἀλλ' ἴδετε καὶ σκοπήσατε ἀκριβῶς
 ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἐξώθεν τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν καὶ τῶν βίβλων
 Γραφῶν συνεβούλευσα. Ποιήσατε οὖν ἀρχὴν καλὴν καὶ δότε
 245 μοι προθυμίαν μικράν, ἵνα εὐχαῖς ὑμῶν ἀγίας ἐνισχύσας,
 ἀνανεύσω καὶ τριψῶ μου τὴν ὁψιν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 νήσωμαι καὶ τοῦ πολλοῦ ὕπνου τῆς ῥαθυμίας ἐξεγερθῶμαι
 καὶ ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν εἰς ἐμὲ ποιεῖτε τὸν εὐτελεῖ δοῦλον
 ὑμῶν, εἰ καὶ μὴ ἀξίως, ἀλλὰ γε τὸ κατὰ δύναμιν, λόγοις
 250 ἀνταμείψωμαι ἀγαθοῖς, ἐξ ὧν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις δίδωσιν ἐν
 ἀνοίξει τοῦ ἀκαθάρτου μου στόματος, τὴν ἀγάπην ὑμῶν.
 Ναι, ἀδελφοί μου, θέομαι ὑμῶν, μὴ παρίδῃτέ μου τὴν
 δέξιν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξ ἡμιθανοῦς καὶ παντελῶς ἀλάλου
 ἐδωκατέ μοι λέγειν ἐνώπιον τῆς ὑμῶν τιμότητος, οὕτω μοι
 255 χαρίσασθε καὶ τὸ θέλημα ὑμῶν, ὡς ἂν διὰ τῆς αὐτοῦ ἐκκοπῆς
 ὑμεῖς μὲν ζήσεσθε ζωὴν τῶν μαρτύρων καὶ ἀθλοφόρων

Χριστοῦ, ἐγὼ δὲ ἀπὸ τῆς σήμερον ἔτι καὶ ἔτι προσθήσω
 τιθέναι ὑπὲρ ὑμῶν ὅλην μου τὴν ψυχὴν σὺν τῷ σώματι εἰς
 ἐνούσιον θάνατον, ὃ καὶ εὐχομαι ἐφ' ὀδὸν μοι γενέσθαι πρὸς
 280 τὴν ἐκεῖθεν ζωὴν ἀπαίροντι. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
 ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος συν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ
 Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

XIII

- 1 Περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. Καὶ ὅποια τίς ἐστὶν
 ἢ πῶς ἐν ἡμῖν γίνεται ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν αὐτῇ
 ἡ ἀνάστασις τῆς ψυχῆς. Καὶ τί τὸ μυστήριον ταύτης τῆς
 ἀναστάσεως. Ἐλήχθη μετὰ τὸ Πάσχα τῇ δευτέρῃ τῆς
 5 δευτέρας ἐβδομάδος τοῦ Πάσχα.

Λόγος ΙΓ'.

- Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἤδη τὸ Πάσχα, ἡ χαρμάσυνος
 ἡμέρα, ἡ πάσης εὐφροσύνης καὶ θυμηθίας, τῆς τοῦ Χριστοῦ
 ἀναστάσεως κατὰ περίοδον τοῦ χρόνου παραγινομένης ἀεὶ
 10 μᾶλλον δὲ καθ' ἑκάστην καὶ ἀενάως γινομένης ἐν τοῖς
 εἰδόσι τὸ μυστήριον ταύτης, χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως
 ἀφάτου ἐπλήρωσε τὰς καρδίας ἡμῶν, λύσσασα ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 τῆς πανσέπτου νηστείας τὸν κόπον ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, τελειώ-
 σασα καὶ ἅμα παρακαλέσασα ἡμῶν τὰς ψυχάς, διὸ καὶ πρὸς
 15 ἀνάπαυσιν καὶ εὐχαριστίαν πάντας ὁμοῦ τοὺς πιστοὺς
 προσκαλέσαμένη, ὡς ὁρᾶτε, διῆλθεν. Εὐχαριστήσωμεν οὖν
 τῷ Κυρίῳ, τῷ διαβιβάσαντι ἡμᾶς τὸ πέλαγος τῆς νηστείας
 καὶ εἰς τὸν λιμένα τῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως ἀγαγόντι μετ'

- εὐθυμίας ἡμᾶς · εὐχαριστήσωμεν αὐτῷ, οἱ τε καλῶς καὶ
 20 προθύμως μετὰ ζεώσεως προθέσεως καὶ ἀγώνων τῆς ἀρετῆς
 τὸν δρόμον διανύσαντες τῆς νηστείας καὶ οἱ ἀσθενήσαντες
 περὶ ταῦτα δι' ὀλιγωρίας καὶ ψυχῆς ἀσθένειας, ἐπειδὴ αὐτὸς
 ἐστὶν ὁ καὶ τοῖς σπουδαιοῖς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ διδοὺς τοὺς
 25 στεφάνους καὶ τοὺς ἀξίους μισθοὺς τῶν ἔργων αὐτῶν, καὶ
 συγγνώμην πῦθις τοῖς ἀσθενεστέροις, ὥς ἐλαήμων καὶ
 φιλόανθρωπος, ἀπονέμων Ὅρα γὰρ τὰς διαθέσεις ἡμῶν τῶν
 ψυχῶν καὶ τὰς προαιρέσεις μᾶλλον ἢ τοὺς κόπους τοῦ
 σώματος, δι' ὧν γυμνάζομεν πρὸς ἀρετὴν ἑαυτούς, ἢ πλεῖον
 τὴν ἀσκησὶν προθυμίᾳ ψυχῆς ἐπιτεινοντες ἢ ἐλαττον δι'.
 30 ἀσθένειαν σώματος ταύτην τῶν σπουδαίων ποιούμενοι, καὶ
 κατὰ τὰς διαθέσεις ἡμῶν ἀντιμετρεῖ τὰ ἐπαθλα καὶ τὰ τοῦ
 Πνεύματος ἐκάστῳ χαρίσματα, ποιῶν ἢ περιφρημον καὶ
 ἐνδοξον τῶν σπουδαίων τινὰ ἢ ἐὼν ταπεινὸν ἐτι καὶ δεόμενον
 ἐπιπονωτέρας καθάρσεως.
 35 Ἄλλα γὰρ ἴδωμεν, εἰ δοκεῖ, καὶ καλῶς ἐξετάσωμεν, τί
 τὸ μυστήριον τῆς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως,
 ὅπερ ἀεὶ τοῖς βουλουμένοις ἡμῖν λυστικῶς γίνεται, καὶ
 πῶς ἐν ἡμῖν ὁ Χριστὸς ὡς ἐν μνήματι θάπτεται καὶ πῶς
 ἐνούμενος ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐξανίσταται, συνανκιστῶν
 40 καὶ ἡμᾶς ἑαυτῷ. Ἔστι δὲ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου τοιοῦτος.
 Ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν, ἐπεὶ σπυροῦ κρεμασθεὶς καὶ
 προσηλώσας ἐν αὐτῷ τὴν ἀμερτίαν τοῦ κόσμου, θανάτου
 γευσάμενος, κατέβηθεν ἐν τοῖς κατωτάτοις τοῦ ἀδου.
 Ὡς περ οὖν ἐξ ἀδου πάλιν ἀνελθὼν εἰς τὸ ἀχραντον ἑαυτοῦ
 45 σῶμα εἰσηλθὼν, οὐ κατελθὼν ἐκεῖσε οὐδαμῶς ἐχωρίσθη,
 καὶ εὐθὺς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἀνῆλθεν
 εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης πολλῆς καὶ δυνάμεως, οὗτοι δὲ
 καὶ νῦν ἐξερχομένων ἡμῶν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ εἰσερχομένων
 διὰ τῆς τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου ἑξομοιώσεως ἐν τῷ
 50 τῆς μετανοίας καὶ ταπεινώσεως μνήματι, αὐτὸς ἐκεῖνος ἐξ
 οὐρανῶν κατερχόμενος, εἰσέρχεται ὡς ἐν τάφῳ ἐν τῷ ἡμῶν
 σώματι, καὶ ἐνούμενος ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐξανίστα
 νεκρὰς οὕσας ὁμολογουμένως αὐτάς, καὶ τῆνικαῦτα βλέπειν
 ἐμπαρέχει τῷ οὕτως ἀναστάντι σὺν τῷ Χριστῷ τὴν δόξαν
 55 τῆς μυστικῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως.
 Ἀνάστασις οὖν Χριστοῦ ἢ ἡμετέρα ὑπάρχει ἀνάστασις,

- 95 'Αγίῳ » καὶ ἀλλαχοῦ · « Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν . » Οὐδὲ γὰρ λέγει τὸ ἱερώτατον λόγιον, ὁ καθ' ἑκάστην ἐπὶ στόματος περιφέρουμεν 'Ανάστασιν Χριστοῦ πιστεύσαντες, ἀλλὰ τί , « 'Ανάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν ἅγιον Κύριον Ἰησοῦν, τὸν μόνον ἀναμάρτητον. »
- 100 Πῶς οὖν προτρέπεται νῦν ἡμᾶς τὸ Πνεῦμα λέγειν τὸ 'Αγιον — ὡς αὐτὴν ἰδόντες, ἦν περ οὐκ εἶδομεν « 'Ανάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι », ἀπαξ πρὸ χιλίων ἐτῶν ἀναστάντος τοῦ Χριστοῦ καὶ μηδὲ τότε τοῦτον ἀνιστάμενον ἰδόντος
- 105 τινός ; 'Αρα μὴ ψεύδεσθαι ἡμᾶς βούλεται ἡ θεία Γραφή ; 'Απαγε, ἀλλ' ἀληθεύειν μᾶλλον παρεγγυᾷ, ὡς ἐν ἐνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν τῶν πιστῶν ἐγγινομένης δηλονότι τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως καὶ τοῦτο οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ καθ' ὥραν, ὡς εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ ἐν ἡμῖν ἐξανισταμένου,
- 110 λαμπροφροῦντος καὶ ἀπαστράπτοντος τὰς τῆς ἀφθαρσίας καὶ Θεότητος ἀστραπᾶς. Ἡ φωτοφόρος γὰρ παρουσία τοῦ Πνεύματος τὴν ἀνάστασιν ἡμῖν, ὡς ἐν προῃ, τοῦ Δεσπότης ὑποδεικνύει· μᾶλλον δὲ αὐτὴν ἐκείνον τὸν ἀναστάντα ὁρᾶν χαρίζεται. Διὸ καὶ λέγομεν « Θεὸς Κύριος καὶ ἐπέφανεν
- 115 ἡμῖν » καὶ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ὑποσημαίνοντες παρουσίαν ἐπιφέροντες οὕτω λέγομεν · « Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου . » Οἱ οὖν ἐπιφανῇ ὁ Χριστὸς ἐξαναστάς, πάντως πνευματικῶς αὐτοῖς τοῖς πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρώμενος δεικνύεται. Ὅταν γὰρ ἐν ἡμῖν διὰ τοῦ Πνεύματος
- 120 γένηται, ἀνιστᾷ ἡμᾶς ἐκ νεκρῶν καὶ ζωοποιεῖ καὶ αὐτὸν ἐν ἡμῖν ὅλον ὁρᾶν ζῶντα διδῶσι, τὸν ἀθάνατον καὶ ἀνίκητον, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ συνανιστάντα καὶ συνδυάζοντα ἡμᾶς ἐαυτῷ τρανῶς γινώσκειν χαρίζεται, καθὼς πᾶσα θεία Γραφή μαρτυρεῖ.
- 125 Ταῦτα τοίνυν εἰσὶ τὰ τῶν χριστιανῶν θεία μυστήρια, αὕτη ἡ ἐγκεκρυμμένη τῆς πίστεως ἡμῶν δύναμις, ἣν οἱ ἀπιστοὶ ἢ δύσπιστοι ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡμίπιστοι οὐχ ὁρῶσιν, οὔτε μὴν ἰδεῖν οὐδαμῶς δύνανται. Ἀπιστοὶ δέ, δύσπιστοι καὶ ἡμίπιστοι, οὗτοί εἰσιν οἱ μὴ διὰ τῶν ἔργων τὴν πίστιν
- 130 ἐπιδεικνυμένοι. Ἐργῶν γὰρ διχα καὶ οἱ δαιμονες πιστεύουσι καὶ Θεὸν εἶναι τὸν Δεσπότην ὁμολογοῦσι Χριστόν « Οἶδαμεν γάρ σε , φασί, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ », καὶ ἀλλαχοῦ · « Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὕψιστου εἰσιν »

- Ἄλλ' ἔμως οὔτε τοὺς δαίμονας οὔτε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς
 135 ἢ τοιαύτη πίστις ὠφελήσει. Οὐδὲν γάρ τῆς πίστεως ταύτης
 ὄφελος, νεκρά γάρ ἐστι κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· « Ἡ
 πίστις γάρ, φησί, δίχα τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν », ὥστε
 καὶ τὰ ἔργα δίχα πίστεως. Νεκρά δὲ πῶς, ὅτι τὸν ζωογο-
 νοῦντα Θεὸν οὐκ ἔχει ἐν ἑαυτῇ, διὰ τὸν αἰπὸντα· « Ὁ ἀγαπῶν
 140 με τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσει, καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ
 ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα » οὐκ
 ἐκτίηται ἐν ἑαυτῇ, ἵνα τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἐξαναστήσῃ τὸν
 κεκτημένον αὐτὴν ἐκ νεκρῶν καὶ ζωοποιήσῃ αὐτὸν καὶ τὸν
 ἀναστάντα ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἀναστήσαντα κατιδεῖν χαρίση-
 145 ται. Νεκρά οὖν ἐστὶν ἡ τοιαύτη πίστις τοῦτου γε ἕνεκα,
 μᾶλλον δὲ νεκροὶ οἱ ταυτὴν χωρὶς τῶν ἔργων κεκτημένοι
 εἰσίν· Ἡ γάρ πίστις, ἡ εἰς Θεόν, ἀεὶ ζῇ καὶ ζῶσα ζωοποιεῖ
 τοὺς ἐκ προθέσεως ἀγαθῆς προσερχομένους καὶ ὑποδεχο-
 μένους αὐτήν, ἥτις καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν
 150 πολλοὺς ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν ἀνήγαγε καὶ τὸν
 Χριστὸν καὶ Θεὸν ὑπέδεξε. Καὶ ἔμελλον ἂν, εἰ ἐνέμειναν
 ταῖς αὐτοῦ ἐντολαῖς καὶ ταύτας μέχρι θανάτου ἐφύλαξαν,
 διαφυλαχθῆναι καὶ αὐτοὶ ὑπ' αὐτῶν οἷοι δηλονότι γεγό-
 νασιν ὑπὸ μόνῃς τῆς πίστεως· ἐπεὶ δὲ μετεστράφησαν ὡς
 155 τόξον στρεβλόν καὶ ταῖς προτέραις αὐτῶν περιεπάρησαν
 πράξεσιν, εἰκότως εὐθὺς καὶ περὶ τὴν πίστιν εὐρέθησαν
 ναυαγήσαντες καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πλοῦτου, ὃς ἐστὶ Χριστὸς
 ὁ Θεός, ταυτοὺς δυστυχῶς ἀπεστέρησαν. Ὅπερ ἵνα μὴ
 πάθωμεν καὶ ἡμεῖς, τηρήσωμεν, ἀξιῶ, τὰς ἐντολάς τοῦ
 160 Θεοῦ ὅση δύναμις, ἵνα καὶ τῶν παρόντων καὶ τῶν μελλόντων
 ἀγαθῶν, λέγω δὴ αὐτῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ θείας, ἐπαπολαύ-
 σωμεν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

XIV

- 1 Περὶ μετανοίας καὶ ἀρχῆς βίου μοναδικοῦ Καὶ πῶς τις ὁδῷ καὶ τάξει προβαίνειν εἰς ἀρετὴν ἐν τῇ τῶν ἐντολῶν ἐργασίᾳ εἰς τελειότητα ἔρχεται.

Λόγος ΙΔ'.

- 5 Ἀδελφοί καὶ πατέρες, ὁ πάντων καταφρονήσας τῶν ὀρωμένων καὶ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ἵνα γνησίαν μετάνοιαν δινηθῇ ἐπιδείξασθαι κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ ἔργου τούτου ἐνάρξῃται, οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο μαθεῖν οἶεται, ἀλλὰ τεχνίτῃ καὶ ἐμπειρῷ ἀνδρὶ προσελθὼν, μετὰ
 10 φόβου καὶ τρόμου πολλοῦ καὶ μετὰ προσοχῆς συντάναυ τούτῳ ὑποταγείς, μανθάνει ἐξ αὐτοῦ καὶ διδάσκεται τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τῶν ἐναρέτων πράξεων, καὶ τίνα μετανοῶν χρὴ ποιεῖν φόβου δὲ λέγω καὶ τρόμου τοῦ μὴ ἀποτυχεῖν αὐτὸν τοῦ τοιοῦτου καλοῦ, καὶ ὡς ἀδόκιμόν τινα
 16 ἐργάτην τῶν ἐντολῶν καταδικασθῆναι τῷ αἰωνίῳ πυρὶ. Ὡς γὰρ ἐκ στόματος Θεοῦ τοὺς ἐκείνου λόγους ἐξερχομένους λογιζόμενος καὶ ὡς αἰτίους ὄντας ζωῆς καὶ θανάτου ἐν τῇ φυλάσσεσθαι ἢ παρορᾶσθαι αὐτούς, ἀκριβῶς φυλάσσει αὐτούς καὶ οὕτως ἵνα μὴ πολλὰ λέγων μηκύνω τὸν
 20 λόγον — ἐναρξάμενος πιστεῖ τε ἀδιατάκτῳ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκερμαμένος, προκόπτει κατὰ Θεὸν ὁσημέραι, καὶ ὁδῷ προβαίνειν αὐξάνει τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν, καὶ γίνεται ἀνὴρ τέλειος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ.
 25 Ποίων οὖν ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Ἀκούε συνετῶς οἱ αἱ ἡμῖν ἐπαγγέλλεται « Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαρὰ γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι », καὶ πάλιν ·

- « Τὸν ἐρχόμενον πρὸς με — διὰ τῆς τοιαύτης δηλονότι
 ὁδοῦ — οὐ μὴ ἐκβάλω ἐξω », καὶ αὖθις « Ὁ διψῶν
 30 ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω », καὶ « Ὁ πιστευὼν εἰς
 ἐμὲ οὐ μὴ ὑφέται θάνατον εἰς τὸν αἰῶνα », καὶ ἄλλαχού ·
 « Ἐγγίσατέ μοι καὶ ἐγγιῶ ὑμῖν », καὶ « Δεῦτε πρὸς με
 πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω
 ὑμᾶς », καὶ ἐτέρωθι · « Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ
 35 τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με · καὶ ὁ ἀγαπῶν με
 ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ
 διὰ τοῦ Πνεύματος ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιή-
 σομεν », καὶ « Εἰ ὑμεῖς, φησί, πονηροὶ ἄνθρωποι ὄντες,
 οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, οὐ πολλὰ
 40 μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος δώσει. Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς
 αἰτοῦσιν αὐτόν, » Ἐν ταύταις οὖν ταῖς ὑποσχέσεσι καὶ
 ταῖς ἐπαγγελίαις τοῦ Θεοῦ πίστει ὀδιστάκιτι ἐλπίζων, ὡς
 ἔραμεν, πολλὴ προθυμία καὶ ἀκατασχετὴ ἡμῇ πάσας τὰς
 αὐτοῦ ἐντολάς ἀόκνως ἐπitéλει. Πρώτη δὲ ἐντιλὴ αὕτη
 45 ἐστὶ « Μετανοεῖτε, ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν »,
 καὶ αὖθις « Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ
 εὕρήσεται, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
 λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
 ται. » Διδάξαι δὲ ἡμᾶς ἐπὶ τούτοις βουλόμενος ὁ Θεός,
 50 ὅπως δεῖ αἰτεῖσθαι καὶ διὰ ποίων ῥημάτων καὶ ἔργων, ἔφη ·
 « Ὁ θέλων ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, γενέσθω πάντων ἐσχατος
 καὶ πάντων δοῦλος καὶ πάντων διάκονος. Ὁ γὰρ ὑψῶν
 ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. »
 Ταῦτα πάντα καὶ τὰ τούτοις ὁμοῖα ὁ ἀδιαλείπτως ἐν
 55 διανοίᾳ κρατῶν καὶ ἐν αὐτοῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐνασχολού-
 μενος, νοερώς τε καὶ αἰσθητῶς ταῦτα λογιζόμενος καὶ
 σπουδῇ ἐργαζόμενος, χωρίζεται τῆς μνήμης κατ' ὀλίγον
 τοῦ κόσμου, τῶν πραγμάτων τοῦ βίου, τῶν χρημάτων, τῶν
 συγγενῶν καὶ ἰδίων, καὶ τοῖς πνευματικοῖς ἀναλόγως
 60 συγγίνεται. Οὕτω δὲ καθ' ἡμέραν προκύπτων, ἐπαισθάνεται
 πῶς κατὰ μικρὸν ὑποχωροῦσιν οἱ λογισμοὶ τῶν προλήψεων,
 εἴτα πῶς καὶ αἱ προλήψεις αὐτὰ μειοῦνται, καὶ μαλασσομένη
 ἡ καρδία πρὸς ταπεινῶσιν ἐρχεται · πῶς τε πάλιν αὕτη
 λογισμοὺς ταπεινοφροσύνην ἐμποιοῦντας ἀπογεννᾷ. Οὕτω
 65 δὲ τούτων ἐπαισθανόμενος, μόλις διὰ πάντων πρὸς κατάνυξιν

- καὶ δάκρυα ἔρχεται. Ἐρχεται δ' οὖν ὁμοῦ διὰ πολλῶν
 θλίψεων, καὶ πλέον ταπεινουμένη περισσώτερον κατανύσ-
 σεται. Ἡ μὲν γὰρ ταπείνωσις τὸ πένθος ἀπογεννᾷ, τὸ δὲ
 πένθος ἐκτρέφει τὴν γεννήσασαν καὶ αὐξάνειν ποιεῖ. Αὕτη
 70 δὲ ἡ ἐργασία διὰ τῆς ἐκτελερώσεως ἐπιτελουμένη τῶν
 ἐντολῶν ἐκπλύνει μὲν — ὡς τοῦ θαύματος! — πάντα ῥύπον
 ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ἀπελευθερὶς δὲ πᾶν πάθος καὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν
 κακῆν — σωματικὴν τε λέγω καὶ βιωτικὴν. Καὶ οὕτω
 γίνεται ἐλεύθερος τῇ ψυχῇ ἀπὸ πάσης γῆθησις ἐπιθυμίας ὁ
 75 ἄνθρωπος οὐ μόνον δεσμῶν σωματικῶν, ἀλλὰ γὰρ ὡς ὅταν
 ἡμᾶτιόν τις ἀποδύσῃται καὶ γυμνὸς ὅλος γένηται. Καὶ εἰκότως·
 ἀποδύεται γὰρ ἡ ψυχὴ πρῶτον μὲν τὴν ἀναισθησίαν, ἣν ὁ
 θεὸς ἀπόστολος κάλυμμα λέγει, ἥτις ἐν ταῖς τῶν ἀπίστων
 Ἰουδαίων κεῖται καρδίαις, οὐ μὲν ἀλλὰ γὰρ καὶ νῦν πᾶς
 80 ὁ τὰς ἐντολὰς τῆς νέας χάριτος μὴ πάσῃ δυνάμει καὶ ζεοῦση
 καρδίᾳ ποιῶν, τὸ τοιοῦτον κάλυμμα ἔχει ἐπιτεκνισμένον τῷ
 νοσῶντι τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ὄψος τῆς ἐπιγνωσεως τοῦ
 Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀνεκχθῆναι οὐ δύναται. Εἴτα ὥσπερ ὁ
 ἀποδυσάμενος σωματικῶς τὰ ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ τραύματα
 85 καθορᾷ, οὕτω δὴ καὶ οὗτος τὰ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ προσόντα
 πάθη ἐνηκαῖα βλέπει τρανῶς, οἷον φιλοδοξίαν, φιλαργυρίαν,
 μνησικακίαν, μισαλλοφρίαν, φθόνον, ζῆλον, ἔριν, αἰήσιν καὶ
 τὰ λοιπὰ καθεξῆς. Τὰς γοῦν ἐντολὰς ὡς φάρμακα, τοὺς δὲ
 πειρασμοὺς ὡς καυτήρας ἐν τοιούτοις ἐπιτιθίς, καὶ ταπει-
 90 νούμενος καὶ πενθῶν καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ βοήθειαν θερμῶς
 ἐκζητῶν, ὁρᾷ ἐναργῶς τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 παραγενομένην καὶ ἐν καθ' ἐν τούτοις ἐξανασπῶσαν καὶ
 ἐξαφανίζουσαν, ἕως οὗ τέλος πάντων τούτων ἐλευθέραν τὴν
 αὐτοῦ ψυχὴν ἀπεργάσῃται. Οὐδὲ γὰρ ἐκ μέρους αὐτὴν ἢ τοῦ
 95 Παρακλήτου ἐπιδημία τῆς ἐλευθερίας ἀξιοῖ, ἀλλὰ τελείως
 καὶ καθαρῶς, μετὰ γὰρ τῶν ἐλθόντων παθῶν καὶ πᾶσαν
 ἀκηδίαν, πᾶσαν ἀμέλειαν, πᾶσαν βραθυμίαν καὶ ἄγνοιαν
 λήθην τε καὶ γαστριμαργίαν καὶ πᾶσαν φιληδονίαν ἀποδιώκει,
 καὶ οὕτως ἀνακαλεῖ καὶ ἀνακαινίζει τὸν ἄνθρωπον ψυχικῶς
 100 τε ὁμοῦ καὶ σωματικῶς, ὥς ἄλλοτε τὸν τοιοῦτον οὐ σῶμα
 φθαρτὸν καὶ βαρὺ περικεῖσθαι, ἀλλὰ πνευματικόν τε καὶ
 ἁλόν καὶ ἤδη πρὸς ἀρκαγὴν ἐπιτήδειον. Οὐ τοῦτο δὲ μόνον
 ἐργάζεται ἐν αὐτῷ ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις, ἀλλ' οὐδὲ ὅρα τ.

τῶν αἰσθητῶν συγχωρεῖ τῷ τοιοῦτῳ, ποιεῖ δὲ μᾶλλον αὐτὸν
 105 ἐν τῇ ὁρᾷ ὡς μὴ ὁρῶντα τῇ αἰσθήσει. διατελεῖν Ὅπουταν
 γὰρ ὁ νοῦς τοῖς νοητοῖς συναφθῇ, ἐξω τῶν αἰσθητῶν ὅλος
 γίνεται, εἰ καὶ δοκεῖ τὰ αἰσθητὰ καθορᾶν.

Οὕτως οὖν ἐν τοῦτοις ἐνδιατρίβων κατὰ τὸν λέγοντα
 ἄγιον « Ἡμῶν δὲ τὸ πολι-εῦμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει ,
 110 μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλέπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλέπόμενα » ,
 καταλαμβάνεται, φωτίζεται καὶ καθ' ἑκάστην αὐξάνει τὴν
 πνευματικὴν ἡλικίαν, καταργῶν μὲν τὰ τοῦ νηπιώδους
 φρονήματος, προκόπτων δὲ ἐπὶ τὴν ἀνδρικήν τελειότητα .
 Διὸ καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἡλικίας ἀλλοιοῦνται τὰς
 115 ψυχικὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας, καὶ πρὸς τὰς πράξεις τῶν
 ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ἀνδρεῖστερος καὶ κραταιότερος γίνεται.
 Ταύτας οὖν ὁσμέραι πληρῶν, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐργασίας
 αὐτῶν ἐτι καθαιρεται αὐθις, λαμπρύνεται, φωτίζεται καὶ
 μυστηρίων μεγάλων ἀποκαλύψεις καταξιούται ὁρᾶν, ὧν
 120 οὐδεὶς ποτε εἶδε τὸ βάθος, οὔτε μὴν ὅλως ἰδεῖν δύναται ,
 τῶν μὴ εἰς τοιαυτὴν καθαρότητα ἀνενηχθῆναι ἀγωνισαμένων.
 Μυστήρια δὲ λέγω τὰ παρὰ πάντων ὁρώμενα μὲν μὴ
 καταλαμβάνόμενα δὲ καινοὺς γὰρ παρὰ τοῦ καινοποιοῦ
 Πνεύματος κτᾶται ὀφθαλμοῦς, ὧτα δὲ ὡσαύτως καινά,
 125 καὶ τοῦ λοιποῦ οὐχ ὡς ἄνθρωπος βλέπει τὰ αἰσθητὰ
 αἰσθητῶς, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ ἄνθρωπον γεγονώς, τὰ αἰσθητὰ
 πνευματικῶς καθορᾷ καὶ ὡς εἰκόνας τῶν ἀοράτων, καὶ τὰς
 ἐν τούτοις μορφῇς ὡς ἀμόρφους καὶ ἀκιδέους. Ἀκούει δὲ
 οὐχ, ὡς ἂν τις εἴπῃ, ἀνθρώπου φωνῆς ἢ φωνῶν, ἀλλὰ μόνου τοῦ
 130 ζῶντος Λόγου, ὅταν διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φωνῆς προέλθῃ.
 Τοῦτον γὰρ καὶ μόνον, ὡς γνωρίζον καὶ προσφιλῆ πέλοντα,
 διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσδέχεται ἡ ψυχὴ καὶ τὴν εἰσδοὺν τούτῳ
 παραχωρεῖ, καὶ ἀσμένως ἐνδοθεν νυνόμενον κατασπάζεται,
 καθὼς ἔφη ὁ Κύριος « Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς
 135 μου ἀκούει , ἀλλοτρίων δὲ οὐκ ἀκούσονται . » Τοὺς δὲ
 γε λοιπούς τῶν ἀνθρώπων ἅπαντας λόγους ἀκούει μὲν οὐ
 προσδέχεται δὲ ἀλλ' οὐδὲ ἐνδοθεν εἰσελθεῖν τούτους ὅλως
 ἔῃ, κενοὺς δὲ ἀποστρεφόμενος αὐτοὺς ἀπαπέμπεται .
 ἔστιν ὅτε οὐδὲ τῆς παρουσίας ἢ τῶν κρουσμάτων αὐτῶν
 140 ἐπαισθάνεται, ἀλλ' ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἀκούων — καίτοι γε
 ἀκούων αὐτῶν , οὕτω πρὸς τούτοις διάκειται.

Τοιγαροῦν καὶ τοιοῦτου γενομένου αὐτοῦ, εὐθὺς οἰκεῖ ὁ

- Θεός ἐν αὐτῷ καὶ γίνεται αὐτῷ πάντα ὅσα ἂν θέλοι, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἃ θέλει. Πᾶν γὰρ ἀγαθὸν ὧν ὁ Θεός, τὴν ἐν ἧ
- 145 οἰκῇ ψυχὴν παντὸς ἐμπίπλησιν ἀγαθοῦ κατὰ τὸ ἐγγωροῦν τῇ φύσει ἡμῶν, ἐπειδὴ πάσῃ κτιστῇ φύσει, ἀχωρητὸς ἐστὶν ὁ Θεός καὶ ἀστοκτος. Ἀγαθὰ δὲ ἐκεῖνα λέγω, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη*, τοῦ μὴ γενομένου δηλονότι τοιοῦτου. Γίγνεται
- 150 καὶ διδάσκει τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον ὁ οἰκιστὴς ἐν αὐτῷ Θεός περὶ τῶν μελλόντων καὶ ἐνεστώτων, οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ καὶ πείρᾳ καὶ πράγματι. Ἀποκαλύπτει γὰρ τοὺς νοεροὺς αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς, δείκνυσιν αὐτῷ ὅσα βούλεται. ὁ Θεός καὶ ὅσα συμφέρει αὐτῷ, τὰ δ' ἄλλα πείθει μὴ ἐρευνᾶν
- 155 μὴδὲ ζητεῖν μὴδὲ πολυπραγμανεῖν, ἐπειδὴ οὐδὲ ἅπερ ὁ Θεός αὐτῷ ἐκκαλύπτει καὶ ὑποδείκνυσιν, ἀναιδῶς ποτε δύναται καθορᾶν ἄλλὰ παρακύπτειν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλούτου καὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, εὐθύς διιγγιά καὶ καταπλήττεται, ἐννοῶν ἑαυτὸν καὶ τίς ὧν
- 160 τίνων θεατῆς γενέσθαι ἤξιωται. Εἰς γὰρ τὸ μέγεθος τῆς φιλοφροσύνης τοῦ Θεοῦ ἀποβλέπων καὶ ἐξισταμένος, ἀνάξιον τε τῆς τῶν τοιούτων ἀγαθῶν θέας ἑαυτὸν ἀπὸ ψυχῆς λογιζόμενος, οὐδὲ ἀποβλέπει τρανῶς πρὸς αὐτὰ οὐδὲ καταμαθῆναι ταῦτα βούλεται, ἀλλὰ τρόμῳ καὶ φόβῳ καὶ αἰδοῦ
- 165 συνεχόμενος, « Τίς εἰμι ἐγώ, Κύριε, καὶ τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου » βοᾷ, « ὅτι τοιαῦτα μυστήρια τῷ ἀνάξιῳ ἐθάρρησας, καὶ τοιούτων με ἀγαθῶν σου οὐ μόνον θεατὴν, ἀλλὰ καὶ μέτοχον καὶ κοινωνὸν παραδόξως πεποίηκας ; »
- Ὁ τοιοῦτος τοίνυν ὑπὲρ τὴν κρίσιν ἄπασαν γεγωνώς,
- 170 οὐ βούλεται ἐπιστρέφαι καὶ πολυπραγμανεῖν τα τῆς κτίσεως. Κτιστὴς γὰρ τὸν τῶν ἀγγέλων Δεσπότην, περὶ οὐσίας καὶ φύσεως τῶν λειτουργούντων ἀγγέλων αὐτῷ ἐρευνᾶν οὐκ ἀνέχεται, ἐπειδὴ γινώσκων ἐστὶν ὡς οὐκ ἀρεστόν ὑπάρχει ταῦτο Θεῷ, τὸ πολυπραγμανεῖν ἄνθρωπον τὰ ὑπὲρ
- 175 ἄνθρωπον εἰ γὰρ τὰς θείας Γραφὰς μὴ πολυπραγμανεῖν ἐκελεύσθημεν, πολλῷ μᾶλλον ὑπὲρ τὰ γεγραμμένα μὴ δεῖν ἡμᾶς ὅλως περιεργάζεσθαι. Ὁ τοιοῦτος βλέπει τὸν Θεόν, ὅσον ἀνθρώπῳ ἰδεῖν δυνατόν καὶ ὅσον δοκεῖ αὐτῷ τῷ Θεῷ, ὃς καὶ διαπαντὸς καθορᾶν σπουδαίνει αὐτὸν καὶ
- 180 μετὰ τέλος εὐχεται αἰεὶ βλέπειν αὐτόν, ἀρκοῦμενος δηλαδὴ καὶ μόνῃ τῇ ἐκείνου θέᾳ μηδεὸς ἑτέρου δεόμενος, ὅθεν

- οὐδὲ ἐπιθυμεῖ τὸν Δεσπότην καταλιπεῖν καὶ Θεόν, ὅφ' οὐ
 πληροῦται φωτὸς καὶ παρ' αὐτῆς ἀκηράτου ζωῆς τὴν
 ἀπόλαυσιν ἔχει, καὶ ἐναπιδεῖν πρὸς τοὺς συνδουλοὺς αὐτοῦ.
- 185 Ὁ τοιοῦτος βλεπομένος ἦτοι ἄνωθεν ελλαμπόμενος ὑπὸ
 τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς τὴν ὑπερβαλλούσαν δόξαν αὐτοῦ καθορῶν,
 θεαθῆναι παρ' ἐτέρων οἷος ὑπάρχει καὶ ἐν οἷα δοξῇ ἐστὶν
 οὐδὲ ἐννοῆσαι ποτε δύναται. πᾶσα γὰρ ἁγία ψυχὴ ἀπηλ
 λαγμένη πάσης φιλοδοξίας ἐστίν, ἐπεὶ ἐστολισμένη οὖσα
- 190 τὸν χιτῶνα τὸν φωτεινότητων τοῦ Πνεύματος καὶ βασιλικὸν
 καὶ τῆς ὑπερέκτασης δόξης τοῦ Θεοῦ ἐμπεπλησμένη
 ὑπάρχουσα, οὐ μόνον ἀλαγεῖ τῆς τῶν ἀνθρώπων δόξης,
 ἀλλ' οὐδὲ ὕλῃ καὶ προσπερομένην αὐτῷ παρ' ἐκείνων
 πρὸς αὐτὴν ἐπιστρέφεται. Ὑπο γὰρ τοῦ Θεοῦ βλεπομένη καὶ
- 195 αὐτὴ καθόρωσα παλιν αὐτὸν, ἰδεῖν πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν
 ἀνθρώπων ἢ ὑπὸ τινος ἄλλου θεαθῆναι οὐδαμῶς ἐπιθυμήσει
 ποτέ.

- Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, μὴ λόγοις
 μόνοις τὰ ἀνέκφραστα κενθάνειν ἐθέλωμεν, ὅπερ ἀμήχανον
- 200 καὶ ταῖς διδάσκουσι περὶ τοιούτων καὶ τοῖς ἀκροαμένοις
 αὐτοῖς ἐπίσης ἐστίν. Οὐτε γὰρ οἱ διδάσκοντες περὶ νοητῶν
 καὶ θείων πραγμάτων δύνανται ἀκριβῶς ἐναργεῖς ἐκ παρα
 δειγμάτων δοῦναι τὸς ἀποδειξεῖς καὶ αὐτὴν τὴν τούτων
 πραγματικῶς παραστήσαι ἀλήθειαν, οὔτε οἱ διδασκόμενοι
- 205 ἐκ τοῦ λόγου μόνοι μαθεῖν τὴν τῶν λεγομένων ἐνέργειαν,
 ἀλλὰ πράξει καὶ κόπῳ καὶ πόνοις ταῦτα καταλαβεῖν καὶ
 ἐν τῇ τούτων θεωρίᾳ γενέσθαι σπεύσωμεν, ὥς ἂν καὶ τοὺς
 περὶ τῶν τοιούτων λόγους ἐκείθεν μυσταγωγηθῶμεν καὶ
 δοξασθῇ ὁ Θεὸς οὕτως ἔχουσιν ἐν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς διὰ τῆς
- 210 τῶν τοιούτων γνώσεως δοξάσωμεν αὐτὸν καὶ αὐτὸς δοξάσῃ
 ἡμᾶς ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

XV

- 1 Περὶ ἐμπαθεῦς καὶ ἀπίστου καὶ πονηρᾶς διαθέσεως.
Καὶ τίς ἡ ἔνωσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός καὶ
τίνα τρόπον ἐν αὐτοῖς αὐτὴ γίνεται. Καὶ πρὸς τὸ τέλος,
καταδρομὴ τῶν ἀναξίως καταταλμύωντων τῆς ἀρχιερωσύνης.

5 Λόγος ΙΕ'.

- Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, αἰ μὲν ἀλλήλοις ἀντίκεινται τῷ
φωτὶ τὸ σκότος, τῇ πίστει ἡ ἀπιστία, ἡ ἀγνωσία τῇ γνώ-
σει καὶ τῇ ἀγάπῃ τὸ μῖσος. Εἰπόντος γὰρ ἐξ ἀρχῆς τοῦ
Θεοῦ « Γενηθήτω φῶς » καὶ γεγονότος, εὐθὺς τὸ σκότος
10 ἠφάνητο. τῇ δὲ τοῦ φωτός ὑποστολῇ νύξ καὶ αὖθις ἐγένετο.
Ὁ δὲ Ἀδὰμ τῇ πίστει τῇ εἰς Θεὸν φρουρούμενος ἐν τῇ
ἀθανάτῳ ὑπῆρχε δόξῃ καὶ ἐν τῷ παραδείσῳ ἦν, ὑπὸ δὲ τοῦ
ἐχθροῦ εἰς ἀπιστίαν παρεκτραπείς θανάτῳ καταδικάζεται
καὶ τοῦ παραδείσου ἐκβάλλεται καὶ ἀντὶ τῆς θείας καὶ
15 πνευματικῆς γνώσεως τὴν γνῶσιν τὴν σαρκικὴν ἐκομίσαστο.
Ἐκτυφλωθεὶς γὰρ τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὺς καὶ τῆς
ἀνωλήθρου ζωῆς ἐκπεσὼν, τοῖς σωματικοῖς ἀνέβλεψεν
ὀφθαλμοῖς· καὶ ἐμπαθεῖ αἰσθήσει τοῖς ὁρωμένοις τὴν τῶν
ὀμμάτων ἐπιβαλὼν ὄρασιν, ἐγνω Εὖαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
20 καὶ αὐτὴ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Κάιν. Ἡ οὖν γνῶσις
αὕτη ἀγνωσία ὅντως ἐστὶ παντὸς ἀγαθοῦ· εἰ μὴ γὰρ πρῶτον
τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως καὶ θεωρίας ἐξέπεσεν, οὐκ ἂν εἰς
τὴν γνῶσιν ταύτην κατήγετο. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Κάιν ὁ υἱὸς
αὐτοῦ, εἰ μὴ πρῶτον εἰς μῖσος καὶ φθόνον ἐξεκαύθη κατὰ
25 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀβελ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀπέκτεινεν
Ὅσοι τοιγαροῦν τῷ ἐκ γεννητῆς σκότει κατέχονται καὶ

πρὸς τὸ νοητὸν φῶς, ὅθεν ὁ προπέτωρ ἐξέπεσεν, ἐνατενίσαι οὐ βούλονται, οὗτοι τοὺς ἐν αὐτῷ γενομένους τῷ φωτί καὶ τὰ τοῦ φωτὸς διαλεγόμενους ὡς ἀντικειμένους ἐχθροὺς
 30 λογίζονται, πληττόμενοι τοῖς λόγοις αὐτῶν. Καθάπερ γὰρ ἡλίου ἀκτὶς ἐν οἴκῳ σκοτεινῇ παθεν εἰσελθοῦσα, οἷα δὲ βέλος τιτρώσκει καὶ διατέμνει τὸ σκότος. οὕτω καὶ λόγος θεόπνευστος ἀνδρὸς πνευματικῷ καὶ ὁσίῳ, ὡς διστομος μάχαιρα ἐν καρδίᾳ ἀνθρώπου σαρκικοῦ γίνεται, ὁδύνην
 35 ἐμπαιούσα καὶ πρὸς ἀντιλογίαν καὶ μῖσος ὑπὸ τῆς ἀγνωσίας καὶ ἀπιστίας αὐτὴν διεγείρουσα.

Ὁ δὲ καὶ οἰόμενος εἰδέναι τι μὴδὲν εἰδώς, καὶ ἄγγελον ἴδῃ ἐξ οὐρανοῦ πρὸς αὐτὸν κατελθόντα, ὡς δαίμονα πονηρὸν ἀποπέμπεται αὐτόν, καὶ ἀπόστολον, καὶ προφήτην Θεοῦ.
 40 ὡς ἄλλον τινὰ Σίμωνα Μάγον καὶ αὐτὸν ἀποστρέφεται. Καὶ ὡς τῆς ἐσχάτης ἀναισθησίας, ὁ τυφλὸς τυφλὸν ἡνεῖται τὸν βλέποντα καὶ ὁ τῷ ὄντι λῆρος λῆρον ἡγεῖται τοὺς λόγους αὐτοῦ. Καὶ καθάπερ ἐν νυκτὶ παλλάκις λεγόντων τινῶν μὴ λάμπειν τὸν ἥλιον, ἀκούων ὁ τυφλὸς οὐ πιστεύει αὐτοῖς,
 45 καὶ ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ ὧν νύκτα εἶναι πάλιν ἀπιστεῖ, πλανᾶσθαι οἰόμενος ἐν ἀμροτέρων, καὶ οὕτως εἶναι ἐν ἡμέρᾳ ἀκουῇ καὶ σκότος ἐν νυκτί, ἀμφιβάλλων τοὺς λέγοντας ἀπορρίπτει. οὕτω καὶ οἱ ἐν σκότει παθῶν καυθήμενοι καὶ τετυφλιζόμενοι ἔχοντες τὸν νοῦν ἐξ ἀγνοίας, μᾶλλον δὲ νοῦν
 50 μὴ κεκτημένοι Χριστοῦ, ὡς μὲν ἄνουν τὸν ἔχοντα τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ, ὡς δὲ ἔνουν τὸν μὴ τοῦτον ἔχοντα λογίζονται, περὶ ὧν εἰκότως ὁ προφήτης λέγει Δαμῖδ π' Ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται » Τοιγαροῦν πᾶσαν οἱ τοιοῦτοι Γραφὴν κατὰ τὰς ἰδίους αὐτῶν ἐπιθυμίας στρέβλυσιν καὶ παραφθεί
 55 ρουσιν ἑαυτοὺς ἐν ταῖς ἑαυτῶν πάθεσιν, εἰ καὶ μὴ πάσχει τοῦτο ἡ θεία Γραφή, ἀλλ' οἱ ταυτην παραχαράττοντες.

Πῶς οὖν, εἰπέ μοι, ὁ τὴν κρίσιν ὀρθὴν τῶν πραγμάτων ἐπιφερόμενος, ὁρθῶς ποτε ἀφ' ἑαυτῶν τὰ νοήματα τοῦ φωτὸς οἱ τυφλοὶ ἀναγνώσκονται, μὴ καταδεχόμενοι ἀπὸ
 60 οὐκ ἴσσεως τὸ διδασκεσθαι, Ὁ τυφλὸς τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μὴ βλέπων τὸ φῶς, πῶς τὰ ἐν τῷ φωτί γράμματα ἀναγνώσεται; Ὁ δὲ τυφλὸς ὧν τὸν νοῦν καὶ μὴ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ, πῶς τὰ ἐν τῷ φωτί τοῦ Χριστοῦ ἐναποκειμένα νοήματα ἀναλογίσασθαι δύναται, Καὶ μυριάκις ταῖς σωμα-

- 65 -ικοῖς ὀφθαλμοῖς γεγραμμένον ὅτι αἰσθητῶς αὐτὰ ἀναγνώ-
 σκ' ἄν, οἶμαι, ποτὲ δυναθῇ τὰ πνευματικὰ τε καὶ αἴαλα καὶ
 φωτισθῇ ἐν λικφί· καὶ σποτεινῷ χώρῳ θεάσασθαι ὁ ταιωτοῦς
 Μηδεὶς οὖν ὑμᾶς πλανᾷτω . Ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ καὶ, οἷς,
 συναφθῇ, μεταδίδωσιν αὐτοῖς κατὰ ἀναλογίαν τῆς καθάρσεως
 70 τῆς ἰδίας λαμπροτήτος· καὶ τὴν γὰρ τὴν αὐτὴν ἡ ἐσθρσμενὴ γινώσκει
 λαμπρὰς τῆς γυλῆς ἡμεῖς ὁ νοῦς, ἐπὶ πῦρ θεῖον
 περιδραξάμενον αὐτῆς ἐξανήφθη. Ὡ τοῦ θαύματος, ἐπὶ
 ἄλλωπος· θεῶ ἐνοῦται πνευματικῶς τε καὶ σωματικῶς,
 εἴτερ οὐ χωρίζεται τοῦ νοῦ ἢ γυλῆ, οὐδὲ τῆς ψυχῆς τὸ
 75 σῶμα, ἀλλὰ τῇ οὐσιμῶς ἐνώσει· γίνεται τρισυπόστατος
 κατὰ χάριν καὶ ὁ ἄνθρωπος, εἰς θέσει Θεός, ἐκ σώματος καὶ
 γυλῆ· καὶ οὐπερ μετέλληκε θεοῦ Πνεύματος, καὶ πληροῦται
 τὴν γὰρ τὴν αὐτὴν τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ προφήτου Δαυὶδ· « Ἐγὼ
 εἶπα· θεοὶ ἐστέ καὶ οἱ ἰσοῖ Ὑψίστου πάντες », υἱοὶ Ὑψίστου
 80 ἰσ' εἰκόνα δηλαδὴ τοῦ Ὑψίστου καὶ καθ' ὁμοίωσιν,
 γεννηματα θεῖα ἐκ θεοῦ Πνεύματος, πρὸς οὓς εἶπεν
 εἰκτως καὶ καὶ λέγει ὁ Κύριος· « Μείνατε ἐν ἐμοί, ἵνα
 καρπὸν πολὺν φέρητε· καρπὸν τὰ πλήθη φησὶ τῶν παρ'
 σῶτων σωζομένων — τὸ κλημα, φησὶν, ἔάν μὴ μείνη
 85 ἐν τῇ ἀμπέλῃ ξηραίνεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται· μείνατε
 οὖν ὑμεῖς ἐν ἐμοί καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν . » Πῶς οὖν μένει ἐν ἡμῖν καὶ
 πῶς πάλιν μένομεν ἡμεῖς ἐν αὐτῷ, αὐτὸς ὁ Κύριος ἐδίδαξε
 λέγων· « Σὺ, Πάτερ, ἐν ἐμοί καὶ ἐγὼ ἐν σοὶ » καὶ οὗτοι ἐν
 ἐμοί καὶ ἐγὼ ἐν αὐτοῖς . » Καὶ τοῦτο θέλων βεβαιῶσαι
 90 ἱπαναλαμβάνει τὸν λόγον καὶ φησὶν· « Αὐτοὶ ἐν ἐμοί καὶ ἐγὼ
 ἐν αὐτοῖς, καθὼς σὺ, Πάτερ, ἐν ἐμοί καὶ ἐγὼ ἐν σοὶ », ἐπὶ δὲ
 πρὸς πληροφῶριαν τῶν ἀκούοντων προστίθησι λέγων·
 « Καθὼς ἡγάπησάς με, ἡγάπησα αὐτοὺς καὶ αὐτοὶ ἔγνωσαν
 95 ἐπὶ με ἀπέστευλας . » Εὐδὴλον οὖν ἐπὶ, ὡς μένει ὁ Πατὴρ
 ἐν τῷ ἰδίῳ Γίῳ καὶ ὁ Υἱὸς ἐν τῷ κόλπῳ τῷ πατρικῷ κατὰ
 φύσιν, οὕτως καὶ οἱ διὰ τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἀναγεννηθέντες
 καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ κατὰ τὴν αὐτοῦ δωρεάν γενόμενοι
 ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ Θεοῦ καὶ θέσει θεοὶ, μένουσιν ἐν τῷ Θεῷ
 καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτοῖς κατὰ χάριν.
 100 Οἱ οὖν μὴ γεγονότες τοιοῦτοι, μηδὲ πράξει καὶ γνώσει
 καὶ θεωρίᾳ καθόλου ἄλλοιωθέντες, πῶς οὐκ αἰσχύνονται
 χριστιανοὺς ἑαυτοὺς ὀνομάζειν; Πῶς δὲ καὶ στόμα τολμῶσιν

ανοίγειν καὶ λαλεῖν ἀναιδῶς περὶ τῶν μυστηρίων Θεοῦ τῶν ἀποκρυφθέντων, ἐπὶ ἀμελείας ὡς ἐπὶ σφραγιδῆς κατακείμενοι, Πῶς μετὰ χριστιανῶν ἐγκαταλέγειν ἑαυτοὺς καὶ μετὰ πνευματικῶν συναριθμεῖν οὐκ ἐρυθιδῶσι; Πῶς τῶν ἱερέων συγκαθέδρου καὶ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Δεσποτικοῦ ἱεουργοῦ καὶ λειτουργοῦ οὐ φρίττουσι γίνεσθαι, Ὅπως ἐνθεν ἐπαπορῶ, ἀλλ' ἡ τύφλωσις, ὡς εἴρηται, τοῦ νοῦ καὶ ἡ συνεπομένη ἀναισθησις καὶ ἀγνοία καὶ ἡ τιτρωμένη ἐκ τούτων ἰσχύς, ὡς πηλὸν παρασκευάζει πατεῖν τὸν ὄντως χρυσόν, τὸν τιμιώτατον λίθον, αὐτὸν τὸν Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦν, τὸν Χριστόν Ὁ τῆς φρικτῆς τύλης, ὡς ἐπὶ βαθρὰν ὑψηλὴν ἐπιβαίνειν αὐτοὺς ποιῇ καὶ ἵστασθαι ἐκ' αὐτῆν ἕν' ἕκαστος τούτων τοῖς πολλοῖς ὑπερέχων δεικνύται καὶ περιθλεπτός. Χριστιανούς αὖν τοὺς τιοῦτους, ποῖος ἄρα χριστιανὸς ὀνομάσεται;

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς τοὺς πάντα εἰδέναι καὶ λέγειν ἐπιχειροῦντας καὶ οἰομένους εἶναι τι, μηδὲν ὄντα, ὡς ἐν στήλῃ τῷ λόγῳ, ἐποιοῖ καὶ παταפוῖ εἰσιν οἱ χριστιανοὶ ὑπεδείξαμεν, ἵνα ἑαυτοὺς τῷ ἀρχετύπῳ συγκρίνοντες, γινώσκωνται ὁπόσον τῶν ἐν ἀληθείᾳ χριστιανῶν ἀπολείπονται. Πρὸς δὲ γε ὑμᾶς, τοὺς τοῦ Χριστοῦ δούλους καὶ τοῦ μανθάνειν ἐπιειμένους καὶ ἡντρεπισμένους τὴν ἀκοήν, αὐτὸς ὁ Δεσπότης τῶν ὁλῶν διὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Εὐαγγελίων βοᾷ λέγων· « Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, τρέχετε πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ. » Τρέχετε διὰ μετανοίας ἐν τῇ ὁδῷ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ, τρέχετε, τρέχετε ἕως ὁ καρὸς τῆς ἐπιλάμψεως αὐτοῦ, πρὶν ἢ ἡ τοῦ θανάτου νύξ καταλάβῃ ὑμᾶς καὶ τῷ αἰωνίῳ σκότει παραπεμψθήσεσθε. Τρέχετε, ζητεῖτε, κρούετε, ἵνα ἀνοιγῇ ὑμῖν ἡ πόλη τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ἐνδοθεν γενήσῃσθε αὐτῆς καὶ αὐτὴν ἐντὸς ὑμῶν κτήσῃσθε. Οἱ γὰρ πρὸ τοῦ κτήσασθαι ταύτην τοῦ τῆδε βίου ὑπεξερχόμενοι, ποῦ ποτε ταύτην ἐκεῖ ἀπελθόντες εὕρησουσιν;

Ἐνταῦθα τοίνυν αἰτεῖσθαι καὶ ζητεῖν καὶ κρούειν ἐν μετανοίᾳ καὶ δάκρυσι προσετάγην, καὶ οὕτω ποιῶσιν ὁ Δεσπότης ταύτην ὑπέσχετο δώσειν ἡμῖν. Εἰ οὖν τοῦτο ποιῆσαι καὶ ὑπακούσαι τῷ Δεσπότη Χριστῷ οὐ θελήσωμεν, ἵνα ἐτι τῷ βίῳ περιάντες σπεύσωμεν λαβεῖν τὴν βασιλείαν ἐντὸς ἡμῶν, οὐχὶ ἀπελθόντες ἐκεῖ δικαίως ἀκούσομεν λέγοντος αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς· « Τί ζητεῖτε νῦν, ἣν διδομένην

ὁμῖν παρ' ἐμοῦ λαβεῖν παρητήσασθε ; Οὐχὶ πολλὰ παρὰ
 λοῦντός μου ὑμᾶς κοπιᾶσαι καὶ λαβεῖν αὐτὴν παρ' ἐμοῦ,
 οὐκ ἠδουλήθητε, ἀλλὰ κατεφρονήσατε ταύτης καὶ τὴν
 145 ἀπόλαυσιν τῶν ρθιρῶν καὶ γηίνων προετιμήσασθε ;
 Ποίαις οὖν ἔργοις ἢ λόγοις ταυτην εὐρεῖν ἀπὸ γε τοῦ νῦν
 ἐξισχύσετε . »

Διὰ τοῦτο τοίνυν, πατέρες καὶ ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς,
 πάσῃ σπουδῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν φυλαξάμεθα,
 150 ἵνα καὶ ζωῆς καὶ βασιλείας ἐπιτευχώμεθα αἰωνίου καὶ μὴ
 ἀκούσωμεν νῦν μὲν . « Ὁ ἀπειθῶν τῷ Ὑψ. οὐκ ὀφείλει τὴν
 ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μενεῖ ἐπ' αὐτόν . », ἐν δὲ τῷ
 μέλλοντι αἰῶνι . « Ἀπέλθατε ἀπ' ἐμοῦ , οὐκ οἶδα ὑμᾶς ,
 πόθεν ἐστέ . », ἀλλὰ τῆς εὐλογημένης ἐνωτισθώμεν ἐκείνης
 155 φωνῆς « Δεῦτε » λεγούσης, « οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου,
 κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν . ὅτι
 ἐθρέψατέ με, τεινῶντα τὴν σωτηρίαν ὑμῶν, διὰ τῆς ἐργασίας
 τῶν ἡμῶν ἐντολῶν, ἐποτίσατε, ἐνεδύσατε, συνεγαγετε με
 καὶ ἤλθετε πρὸς με , καθάρσαντες τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ
 160 παντὸς σπύλου καὶ ῥύπου τῆς ἀμαρτίας λοιπὸν αὐτολαύσατέ
 μου τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἡ ἀπόλαυσις ἄρρητος καὶ ζωὴ αἰώνιος
 καὶ ἀθάνατος » —, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χαριτι
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
 αἰῶνας. Ἀμήν.

XVI

- 1 Περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου. Καὶ τίς
 ἡ θεωρία τῶν μυστηρίων αὐτοῦ. Καὶ ὅπως τοῖς καθαροῖς
 τὴν καρδίαν ἀποκαλύπτονται. Καὶ διήγησις ἐκ προοιμίων
 ἐπωφελῆς περὶ τινος ὑποτακτικοῦ, λαβόντος Πνεῦμα Ἅγιον
- 2 ταῖς εὐχαῖς τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρὸς.

Λόγος Γ'.

Ἀδελφοὶ καὶ κατέρες καὶ τέκνα, νεώτερός τις διηγῆσατό
 μοι λέγων ὅτι ἡ Ὑποτακτικὸς τυγχάνων πατρός τιμίου
 καὶ ἰσχυραίου τῶν μεγάλων καὶ ὑψηλῶν ἁγίων, ἀκούων
 10 παρ' αὐτοῦ πολλάκις θείας οὐρανῶθεν γινόμενας ἐν τοῖς
 ἀγωνιζομένοις ἐλλάμψεις, φωτὸς τε πλήθος καὶ ὁμιλίαν
 Θεοῦ δι' αὐτοῦ πρὸς ἀνθρώπους, ἐθαύμαζον. Καὶ τοσαύτην
 εἶχον — φησί — τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν ἔρωτα τοῦ ταιούτου
 καλοῦ, ὥστε τῇ ἐννοίᾳ τῇ πρὸς αὐτὸ πάντων τῶν ἐπιγείων
 15 καὶ ἀπουρανίων ἐκκλινθάνεσθαι με, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ
 πάσης βρώσεώς τε καὶ πόσεως καὶ σωματικῆς παντοίας
 ἀνέσεως. Μέγας δὲ ὑπάρχων ὁ ἐν ἁγίοις ἅγιος οὗτος καὶ τῷ
 προορατικῷ κεκοσμημένος χαρίσματι, βλέπων με ἀδιστάκτως
 ἐπιτελοῦντα μόνα τὰ παρ' αὐτοῦ μοι ἐπιτασσόμενα καὶ μήτε
 20 ἐσθίοντα μήτε πίνοντα, ἀλλὰ συνῶν ὄντα δι' ἑλίου καὶ ὡς
 ὑπὸ τινος τοῦ δαπανώμενον, συμπέθειαν κεκτημένος ἀμέτρη-
 τον, προσέτατέ μοι μετ' ἐπιτιμίου, καὶ μὴ βουλόμενος
 ἡσθιον ἀφοδουμην γάρ φησί — τὸ κρίμα τῆς παρακοῆς.
 Ὅσον οὖν τροφῆς μεταλαμβάνον, πλεῖον ἐφλεγόμην καὶ τὴν
 25 ἀνάγκην οὐκ ἔφερον, ὡς καὶ ποταμὸν ἐκχέειν με τὰ δάκρυα
 καὶ οὕτω τῆς τραπέζης πολλάκις ἀνίστασθαι. Ἐδόκουν γάρ
 ὁ ἀνάσθητος ὅτι ἐμποδίζει μου τὴν πρόθεσιν, μὴ εἰδώς
 οἶον ἔχω πόνον ἐνδόξου, καὶ οὕτως ἔχων ἡγνῶουν ὁ
 ἄθλιος ὅτι καὶ τοὺς λογισμοὺς ἐγίνωσκε τοὺς κρυπτοὺς τῆς
 30 καρδίας μου. Τοῦτο γὰρ διὰ τῶν ἐξῆς δηλωθήσεται.

Ἐν μιᾷ οὖν συνέβη ἡμῖν ἐν τῇ πόλει εἰσελθεῖν, ἐν ᾗ καὶ
 τὴν κατοίκησιν εἶχε, πρὸς τὸ τοὺς πνευματικοὺς αὐτοῦ
 ἐπισκέψασθαι παῖδας. Δι' ὅλης τοίνυν τῆς ἡμέρας ἐν αὐτοῖς
 διατρίψαντες — πολλοὺς γὰρ ὠφέλει καὶ μόνον φαινόμενος —
 35 ἐσπέρας ἐλθόντες ἐν τῷ κελλίῳ καὶ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ
 λήπου καὶ καύματος πρόσπεινοι γεγονότες καὶ ἐκδύοι
 οὐδαμοῦ γὰρ εἶχεν ἔθος ὑπνου μεταλαμβάνειν, καίπερ θερμῆς
 οὔσης τῆς ὥρας καὶ αὐτὸς γέρων ὢν, ὡς περὶ τὰ ἐξήκοντα
 ἑλληκῶς ἔτη —, καθεσθέντες πρὸς τὸ μεταλαβεῖν ἄρτου,
 40 ἐγὼ οὐκ ἡσθιον. Ἡμεν γὰρ τῷ σώματι πλήρης κατάκοπος
 Ἐλογιζόμεν γὰρ ὅτι, εἰ μεταλαβῶ τροφῇ, καὶ πόσεως, οὐ
 μὴ δυνήθῳ ἐν τῇ εὐχῇ μου στήναι τὸ σύνολον πρὸς τὴν τοῦ

ποθουμένου ζητήσιν. Ταῦτα φησὶν — ἐννοῦν, ἐκαθεζόμεν
ὥσπερ ἐξεστηκώς.

- 45 Ὁ οὖν ἅγιος, ἰδὼν με καὶ τὸν κόπον ὃν μετ' αὐτοῦ
ἐκοπίασα ἀναλογισάμενος καὶ γνοὺς τὴν αἰτίαν, ὅλα δὴ τῷ
δυσπρατικῷ κακοσημημένος, ὥσπερ εἴρηται, χαρίσματος, δι' ἣν
ταῦτα ὑπέμενον, εἰς συμπάθειαν ἐκινήθη πολλὴν καὶ λέγει
μοι μετ' ἐπιτιμίου ἃ Φάγε, τέκνον, καὶ τίς καὶ μὴ λυκοῦ
50 ἀπὸ τοῦ παρόντος. Εἰ γὰρ μὴ ἤθελεν ὁ Θεὸς ἐλεῆσαι σε,
οὐκ ἂν ἠδύσκησεν ἔλθειν πρὸς ἡμᾶς ἢ Ἐφάγομεν οὖν —
φησί — καὶ ἐπιόμεν καὶ ὑπὲρ τὴν χρεῖαν ἥσθιε γὰρ τῇ ἐμῇ
κάκεϊνος ἐξακολουθῶν ἀσθενείᾳ. Εἰτα τῆς τραπέζης ἀρθείσης
φησί πρὸς ἐμέ · ἃ Γίνωσκε, τέκνον, ὅτι οὔτε νηστεύῃς, οὔτε
55 ἀγρυπνῇς, οὔτε κόπῳ σωματικῷ, οὔτε τινὶ ἐτέρῳ τῶν
δεξιῶν πράξεων χαίρει ὁ Θεὸς καὶ ἐμφανίζεται, εἰ μὴ ταπεινῇ
τε καὶ μόνῃ ἀπεριέργῳ καὶ ἀγαθῇ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ. ἢ Ταῦτα
τοιγαροῦν ἀκούσας ἐγὼ καὶ θαυμάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ
παραίνεσει τοῦ ἁγίου, ἐπὶ πλεῖστον τε ἐκκαλομένος καὶ τὰς
80 ἁμαρτίας μου τῇ τοῦ νοῦς ὀξύτητι πάσας ἐν ῥήτῃ ἐπὶ μνήμης
μοι φέρων, περιελιμναζόμεν τοῖς δάκρυσι καὶ πεσὼν εἰς
τοὺς πόδας αὐτοῦ τοὺς ἁγίους καὶ τούτους κρατήσας ἃ Εὐχου
ὑπὲρ ἐμοῦ, ἔφη, ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἵνα διὰ σοῦ εὐρῶ ἔλεος,
ἐκεῖ ἐξ ὧν εἶπας ἀγαθῶν, ἐμοὶ οὐδὲ ἂν πρόσσεσιν, εἰ μὴ
65 πολλαὶ ἁμαρτίαι, ἃς ἐπίστασαι καὶ αὐτός. ἢ Συμπαθήσας
οὖν με ἐπὶ πλεῖον ὁ ἅγιος καὶ δακρύσας, εἰτα κελεύσας με
ἀναστῆναι ἀπὸ τοῦ ἰδάφους, φησι ἃ Θαρρῶ τῷ Θεῷ, τῷ
τὴν χάριν αὐτοῦ πλουσίως μοι δωρησαμένῳ, ὅτι ταύτην καὶ
σοὶ διςὼς δωρήσεται ὑπὲρ τῆς πίστεως μόνης ἧς ἔχεις καὶ
70 πρὸς αὐτόν καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν ταπείνωσιν ἢ Τοῦτον τοίνυν
τὸν λόγον ὡς ἐξ αὐτοῦ δεξιόμενος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ παρὰ
Ἡλιοῦ πρὸς Ἐλισαίῃ γενόμενον ἐνόησας καὶ πιστεύσας
ὅτι, εἰ καὶ ἀνάξιός ἐγώ, ἀλλ' ὁ Θεὸς φιλόανθρωπος, συντόμως
ποιῶν τὸ θέλημα τῶν ροδουμένων αὐτόν, βαλὼν καὶ αὐθις
75 μετάνοιαν καὶ αἰτήσας εὐχὴν, ἀπᾶλλον πρὸς τὸ κελλῖον μου,
ἐντολὴν λαβὼν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι μόνον Τρισάγιον καὶ
ὑπνώσαι.

Εἰσελθὼν οὖν ἐνθα εἰώσθην προσεύχεσθαι καὶ τὸ ἃ Ἄγιος
ὁ Θεός ἢ ἐναρξάμενος, μνησθεὶς τε τῶν λόγων τοῦ ἁγίου,
80 εὐθέως εἰς δάκρυα καὶ εἰς πόθον θεῖον ἐπὶ τοσοῦτον ἐκινήθην,

- ὥστε μὴ δύνασθαι με διὰ λόγου παραστήσαι τὴν γενομένην
 μοι τηνικαῦτα χαρὰν τε καὶ ἡδονήν. Ἀλλὰ γὰρ εὐθὺς πρηνὴς
 πεσὼν ἐπὶ γῆς εἶδον, καὶ ἰδοὺ φῶς πολὺ νοερώς ἐπιλάμψαν
 μοι καὶ προσλαβόμενόν μοι τὸν νοῦν ὅλον ἄμμι πρὸς ἑαυτὸ
 85 καὶ τὴν ψυχὴν, ὥστε τῷ ἀθρώπῳ τοῦ θαύματος ἐκπλαγῆναι
 με καὶ ὡς ἐν ἐκστάσει γενέσθαι. Οὐ μὴν ἄλλα γὰρ καὶ
 ἐπελαθόμην τοῦ τε τόπου, ἐν ᾧ ἱστάμην, καὶ ὅστις ὑπῆρχον
 καὶ ποῦ, μόνον κραζέειν τὸ «Κυριε ἐλέησον», καθὼς καὶ ἐν
 συναισθήσει, γενόμενος τοῦτο λέγων ἐπέγνων τίς δὲ ἦν ὁ
 90 λαλῶν, πάτερ, ἡ κινῶν μοι τὴν γλῶττιαν, οὐκ οἶδα φησὶν
 ὁ Θεὸς οὐδεν. Εἴτε γὰρ ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος
 τῷ φωτὶ τούτῳ προσωμίλησα, εἶδεν αὐτὸ τὸ φῶς, τὸ καὶ
 ἀποδιώξαν ὅσον ἀχλὺ ὡδὲς ὑπῆρχεν ἐν τῇ ψυχῇ μου καὶ
 ἄπαν γήινον φρόνημα, τὸ ἀπελάσαν ἀπ' ἐμοῦ ὅλην ὅση
 95 παχεῖα καὶ βάρος σώματος τὸ ἀκηδῖαν καὶ νάρκωσιν ἐμποιῇ-
 σαν τοῖς ἐμοῖς μέλεσιν. Οὕτω γὰρ ἐτόνωσεν, ὡς θαύματος
 φρικτοῦ, καὶ ἐνίσχυσε τὴν ἐκλυσιν τῶν ἄρθρων καὶ νεύρων,
 τὴν ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου μοι τηνικαῦτα προσγενομένην,
 ὡς δέξαι καὶ φανῆναι μοι φθορᾶς ἱμάτιον ἀποδύσασθαι.
 100 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χαρὰν εὐθέως πολλὴν νοεράν τε
 αἰσθήσιν καὶ γλυκύτητα ὑπὲρ πᾶσαν γεῦσιν τῶν ὀρωμένων
 ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀφράστως ἐνέσταξεν, εἰ. δὲ ἐλευθερίαν καὶ
 λήθην πάντων λογισμῶν, τῶν ἐν τῷ βίῳ, καὶ αὐτὸν τὸν τῆς
 ἐκδημίας τρόπον τῆς παρούσης ζωῆς παραδύξως ἐχαρίσατό
 105 μοι καὶ ἐγνώρισε. Πρὸς γὰρ μονὴν τὴν ἐκείνου τοῦ φωτὸς
 ἄρρητον εἰσφροσύνην πᾶσαι καὶ τοῦ νοός καὶ τῆς ψυχῆς αἰ-
 αισθήσεις μου ἐκολλήθησαν.
- Ἀλλὰ γὰρ τοῦ φανέντος μοι — φησὶν — ἐκείνου ἀπλέτου
 φωτός — οὐδὲ γὰρ ἔχω τι ἕτερον τοῦτο καλέσαι οἰκτιρὸν
 110 καὶ κατὰλληλον ὄνομα —, ἡρέμα πως ὑπολαφῆσαντος καὶ
 οἰονοῖ συσταλέντος, ἐν συναισθήσει ἐγενόμην καὶ γνοὺς
 ὅλα ἡ τούτοις δύναμις ἀθρόον εἰργάσατο ἐν ἐμοὶ καὶ ἐννοή-
 σας τὸν αὐτοῦ χωρισμὸν καὶ ὡς πάλιν ἐν τῷ βίῳ μόνον με
 κατέλιπεν ἀναλογισάμενος, λύπη κάτοχος γέγονα καὶ ὀδύνη
 115 βαρεῖα τοσαυτή, ὡς ἐκφράσκει ἀξίως ἀπορῶ τὸ μέγεθος
 τῆς δίκην πυρὸς ἀναφθείσης ἐν τῇ καρδίᾳ μου ποικίλης καὶ
 σφοδροτάτης ὀδύνης. Λοιπὸν οὐκ παράστησον — ἔλεγεν εἰ
 δύνασαι σύ, πτερ, τὸν τε πόνον τοῦ χωρισμοῦ καὶ τῆς
 ἀγάπης τὸ ἄμετρον καὶ τὸ πλῆθος τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς

120 μεγίστης ἐνεργείας τὸ ὕψος. Ἐγὼ γάρ οὐτι λέγειν διὰ στόματος δύναμαι. οὔτε νῦν καταλαβεῖν τὸ ἀπέραντον τῆς δράσεως. »

« Ἄλλ' εἰπέ μοι σύ, ὦ σθεασμιώτατε πάτερ καὶ ἀδελφέ, ἔφην ἐγώ, τὰς τοῦ ἐραθέντος σοι ἐνεργείας τρανότερον καὶ
125 σαφέστερον. » Ὁ δὲ γλυκὺς ἐκεῖνος καὶ πλήρης Πνεύματος θεοῦ καὶ θεωρίας ἡξιωμένος προσγεστάτῃ καὶ μελιρριτῇ φωνῇ τάχιστα ἀπεκρίνατο « Εὐφραίνει, πάτερ, φαινόμενον καὶ τιτρώσκει κρυπτόμενον. Καὶ πλησίον μου γίνεται καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναφέρει με. Μαργαρίτης ἐστί. Καὶ τὸ φῶς

130 ἐπενδύει με καὶ ὡς ἄστρον μοι φαίνεται καὶ ὑπάρχει τοῖς τᾶσι ἀχώρητον. Ἀπαστράπτει ὡς ἥλιος καὶ τὴν κτίσιν συνεχομένην κατανεῖ ἐν αὐτῷ, τὰ ἐν αὐτῇ πάντα δεικνυε μοι καὶ φυλάσσειν προσταττει μοι τὰ μέτρα τὰ ἴδια Συνέχομαι ὑποστέγη καὶ τοιχίων καὶ τοὺς οὐρανοὺς διανοίγει μοι

135 Ἰοὺς ὑψιπλάμους μηδ' αἶρω ἀίσθητῶς τὰ ἐκείσε θεάσασθαι καὶ πάντα βρέπια καθὼς ὑπῆρχον τὸ πρότερον. Θαυμάζω τὸ γεγονός καὶ ἀνομιᾷ φωνῆς μυστικῶς λεγουσῆς μοι ἀνωθεῖ. Ταῦτα αἰνιγματῶς εἰσι καὶ προοίμια, τὸ γὰρ τέλειον οὐ θεάσθαι ἕως τὴν σάρκα ἐνδεδυσαί. Ἄλλα πρὸς

140 φαυτὸν ἐπιστρέφει καὶ βλέπει μὴ τι πράξης τῶν τὰ ἐνταῦθα ἀποστε, συντων σε. Εἰ δὲ καὶ παρασφαλεῖς, εἰς ὑπόμνημα ταπεινώσεως, ἀλλὰ μὴ ἀποστής τῆς μετανοίας ἐπιμελούμενος. Αὕτη γὰρ καὶ τὰ προγεγονότα καὶ τὰ γινόμενα παίσματα, τῇ ἐμῇ φιλανθρωπίᾳ ἐνουμένη, ἐξαφανίζει. »

145 Ταῦτα τοῖον φηλοκῶς ἐγὼ ἐξ αὐτοῦ, πατέρες καὶ ἀδελφοί, μικροῦ δεῖν ἐξέστην καὶ ὅλος συντριμμος ἐγενόμην, ἐνοήσας ἐξαυτῆς εἰς ὅσον εὐθὺς ὕψος θεωρίας ἀνῆλθεν καὶ γνώσεως ἐκ μόνης τῆς πρὸς τὸν πνευματικὸν πατέρα αὐτοῦ ἀγάπης καὶ πίστεως καὶ οἶων ἡξιώθη ἐκ προοιμίων τῶν ἀγαθῶν

150 ἰδεῖν καὶ ἀπολαύσαι, ὡς ἤδη τὴν ἀνθρωπινὴν ἀσθενείαν ἀποβαλλόμενος καὶ ἄγγελος γεγονώς ἐξ ἀνθρώπων.

Διὰ τοῦτο οὖν παρακαλῶ ὑμᾶς, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἀπορρίψωμεν μακρὰν ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν σχέσιν καὶ πᾶσαν μέριμναν τῆς παραύσης ζωῆς, μισήσωμεν τὰς ἡδονὰς τῆς
155 σαρκός, τὴν εὐπάθειαν τοῦ σώματος, τὴν ἀνεσιν καὶ ἀργίαν, δι' ὧν ἰσχύει τὸ χεῖρον κατὰ τοῦ κρείττονος καὶ δεῦτε, ἀναλαβώμεθα πιστὴν ἐλκρινῇ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς κατὰ Θεὸν πατέρας καὶ διδασκάλους ἡμῶν, κτησώμεθα

- συντετριμμένην καρδίαν, τεταπεινωμένον τὸ φρόνημα τῆς
 160 ψυχῆς καὶ καθαράν τὴν καρδίαν διὰ δακρύων καὶ μετάνοίας
 ἀπὸ παντὸς σπύλου καὶ ῥυπου τῆς ἁμαρτίας, ἵνα καὶ ἡμεῖς
 ἀξιωθῶμεν ἐλπίσαι ποτὲ εἰς μέτρα συντόμως τοιαῦτα καὶ
 165 ἰδεῖν καὶ ἀπολαῦσαι τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἔνθεν ἤδη τοῦ
 Θεοῦ φωτός, εἰ καὶ μὴ τελείως, ἀλλ' ἐκ μέρους καὶ ὅσον
 χωροῦμεν κατὰ τὴν ἀνζλογίαν τῆς καθαρσεως ἡμῶν. Οὕτω
 γὰρ καὶ ἐαυτοὺς ενωσομεν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεὸς ἐνωθεῖη
 ἡμῖν καὶ τοῖς ἐγγίξουσιν ἐσομεθα φῶς καὶ βλασ καὶ εἰς
 μεγάλην ὠφέλειαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,
 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν

XV:I

- 1 Περὶ θεωρίας καὶ ἀποκαλύψεως καὶ πεφωτισμένης εὐχῆς
 Καὶ ὅπως ὁ ὑπὸ τῆς ἀγάπης κατασχεθεὶς τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς
 βάθος ταπεινοφροσύνης ἐλάσας, ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Πνεύμα-
 τος τοῦ Ἁγίου.

6 Λόγος ΙΖ'.

- Ἄδελφοί καὶ πατέρες, πολλὴ ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ
 φιλανθρωπία Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους Διὸ καὶ ἐκπληττόμενος
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἄφατον ἀγαθότητα, οὕτω πως καταπληκτι-
 κόν, ἀνακράζω « Ὡ θαυματος ἐκπληξίς καὶ ἐντολῶν Θεοῦ
 10 δύνამις, οἷους ἀπεργάζονται τοὺς ποιῶντας καὶ φυλάσσοντας
 αὐτάς! »

Ἀρχὴν γὰρ ποτε βαλὼν ἐν αὐταῖς, μικρὸν ἀνκνίνας ἐκ
 βάθους κακῶν καὶ σκοτώσεως, φόβῳ μὲν συνεισχύμην τοῖς
 κακοῖς μου σφιγγόμενος, ἀγάπη δὲ ὥς ἀληθῶς καὶ τοῦ

- 1) καλοῦ με ἡ ἔφεσις πρὸς αὐτὸ τὸ πλεῖστον ἐπέστρεφεν
 "Ὅλον δέ ἦν τὸ τελοῦμενον φυγὴ κακῶν πρὸς τὴν καλὰ
 συνωθοῦσά με. Ἐν μόνον ἐν μέσῳ τούτων ὑπῆρχε τὴ ἀηθίζον
 με, τῶν προλήψεων ἡ συνήθεια καὶ ἥθος κακῶν καὶ φιλήδονον,
 ὅπερ τῇ ἐπιμόνῳ τῆς εὐχῆς ἐργασία καὶ τῇ μελέτῃ τῶν
 20 θεῶν λογίων καὶ τῷ ἐν ἐξεί γενέσθαι τῶν ἀγαθῶν ἀφανίζεται.
 Ὡς περ γὰρ τοῦ ἡλίου κατὰ μικρὸν ἀνατέλλοντος ὑποχωρεῖ
 τὸ σκότος καὶ ἀφανίζεται, οὕτω καὶ ἀρετῆς αὐγαζούσης οἷα
 δὴ σκότος ἡ κακία ἐλαύνεται καὶ ἀνοπόστατος δείκνυται, καὶ
 τῆνικαῦτα μένομεν διαπαντός ἀγαθοί, καθὰ πρῶν ὑπῆρχομεν
 25 πονηροί. Διὰ μικρὰς οὖν ὑπομονῆς καὶ προαιρέσεως ἐλαχίστου
 ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Θεοῦ βοηθείᾳ τοῦ ζῶντος ἀναπλαττόμεθα
 καὶ ἀνανεούμεθα, ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ διάνοιαν καθαρόμενοι,
 καὶ γινόμεθα ἅπερ ἀγνοοῦντες τυγχάνομεν, ὑπὸ τῶν παθῶν
 καλυπτόμενοι, καὶ προσλαμβάνομεν ἃ οὐκ ἐσμέν ἄξιοι.
- 30 Ἐξ ὧν ἔλαβον ἀγάπῃ, ἃ πάντων εὐτελέστερος καὶ ἀχρεῖος
 — καλὸν γὰρ ἀνακηρύττειν εὐγνωμόνως τὰς εὐεργεσίας τοῦ
 Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου —, τῇ τοῦ ἐμοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ χάριτι. Ἐλαβον δὲ τῇ χαριτι χάριν καὶ τῇ εὐεργεσίᾳ
 εὐεργεσίαν καὶ τῷ πυρὶ πῦρ, φλόγα δὲ τῇ φλογὶ καὶ τῇ
 35 ἀναβάσει προσετέθησαν ἀναβάσεις μοι, τῷ δὲ τέλει τῆς
 ἀναβάσεως φῶς καὶ τῷ φωτὶ φῶς τρανότερον. Καὶ μέσον
 τούτου πάλιν φαιδρὸς ἔλαμψεν ἥλιος καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐφάνη
 ἀκτὶς καὶ αὕτη τὰ πάντα ἐπλήρωσε καὶ τὸ νοούμενον ἀκατά-
 ληπτον, ἐν οἷς ἐμεινά τε ἐγὼ δακρύων ἡδύτατα καὶ θαυμάζων
 40 τὰ ἀφραστα. Νοῦς δὲ θεῖος τῷ ἐμῷ νοῖ προσωμίλει καὶ
 οὕτω λέγων ἐδίδασκεν · « Ἐγὼ οἶόν σε ἡ ἐμὴ δύναμις
 ἀπετέλεσε φιλανθρώπως διὰ πίστιν καὶ ὑπομονὴν μικράν,
 τὴν ἀγάπην σου βεβαιούσαν ; Ἴδου ὑπὸ θάνατον ὧν, ἐγένου
 ἀθάνατος καὶ κρατοῦμενος τῇ φθορᾷ, εὐρίσκη ταύτης ἐπάνω.
- 45 Κόσμον οἰκίεις καὶ σὺν ἐμοὶ ὑπάρχεις, σῶμα ἐνδέδουσα, καὶ
 οὐδεμιᾷ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν ὑποσύρη. Μικρὸς εἰ τὸ
 ὀρώμενον καὶ νοερώς ὄρεῃς. Παντως ἐγὼ σὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος
 εἰς τὸ εἶναι παρήγαγον. »

Πρὸς δὲ τρόμῳ καὶ χαρᾷ ἀνταπεκρινάμην καὶ ἔλεγον ·
 50 « Τίς εἰμι ἐγώ, Κύριε, ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀκάθαρτος, ὅτι δὴ καὶ
 ὅλως ἐπέβλεψας ἐπ' ἐμὲ καὶ ὁμιλίας ἡξίωσας ; Ὁ ἀχραντος,
 ὁ ἀόρατος καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπρόσιτος, πῶς ἐμοὶ προσιτὸς καὶ

γλυκύς καὶ φαινόμενος ὡραιότατος διὰ τῆς ἀπιστραπτούσης σου δόξης καὶ χάριτος δεικνύσαι ; »

- 57 Ταῦτ' ἤκουον μὲν μυστικῶς καὶ παραδόξως ἀπεκρινάμην, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν ἐξέπληττε καὶ τὸ φοβερόν ἀποστήναί με ἠνάγκαζε. Τὸ ἀφραστον κάλλος τοῦ φαινομένου ἐτίρωσκέ μου τὴν καρδίαν καὶ πρὸς ἀγάπην εἰλκέ με ἄπειρον, ἡ δὲ ἀγάπη ἐποίει με πρὸς τὰ κάτω μὴ στρέφεσθαι, ἀλλ' ὡς ἤδη
- 60 τελείως καὶ ἔξω τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς γεγονώς, ἔχαιρον καὶ πάλιν ἡμὴν τὸ ὅλον ἄνθρωπος. Πληροφορία τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν μοι ἐδίδοτο καὶ ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον ἐδλεπον ἑμαυτὸν ἁμαρτωλότερον. Ἀπιστῆσαι τῷ λαλοῦντι οὐκ εἶχον καὶ πιστεῦσαι ἐφοδούμην διὰ τὴν τῆς
- 65 ἐπαρσεως ἐκπτώσιν. Ἀκουσίως ἔσθ' ὅτι εἰς ὕψος ἀνέρχομαι θεωρίας καὶ ἐκουσίως ταύτης καθέλωμαι διὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὸ τῆς ταπεινώσεως ἀσφαλότερον. Πολλὰ γινώσκω τῶν τοῖς πλείοσιν ἀγνοουμένων καὶ ὑπὲρ ἅπαντας ἀνθρώπους εἰμί ἁγραικότερος. Χαίρω ὅτι μοι Χριστός, ᾧ
- 70 πεπίστευκα, ἐδωρήσατο βασιλείαν αἰώνιον καὶ ἀσάλευτον καὶ ὡς ἀνάξιος τῶν ἐκείσε κλαιο διαπαντός καὶ κλαίων οὐ παύσομαι. Ἀνοῖξαι τὸ στόμα καὶ συγχώρησιν αἰτήσασθαι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐ τολμῶ καὶ ὑπὲρ ἄλλων ἐξ ἀγάπης παρρησιαζομαι καὶ — ἔν' ἀφρόνως εἶπω — καὶ εἰσακούομαι.
- 75 Ὡς υἱὸς παρίσταμαι καὶ ὥς τω διάκειται ὡς ξένος ἀπαρρησίαστος « Εὐ δοῦλε πιστέ » ἀκούω καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ ὅπως ἐν ἀληθείᾳ εὐρισκομαι μτδὲ τὸ ἐν φυλαχῆς τέλειτον ἐκ πάντων ὁμοῦ τῶν δοθέντων μοι. Τῶν καλῶν καταλαβεῖν δοκῶ τὸ ἀκρότατον καὶ εἰς τὴν ἄβυσσόν τῶν ἁμαρτιῶν μου
- 90 κάτω κείμενος κατέχομαι καὶ τῇ ἀπογνώσει βυθίζομαι καὶ ὅταν πάντων κατώτερος γένωμαι, τότε ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν ἀναφέρομαι καὶ τῇ ἀγάπῃ πάλιν ἐνοῦμαι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ καὶ ἐλπίζω, τῆς γεώδους ταύτης καὶ βαρείας σαρκὸς πτερηθεὶς, παραστήναι ἐγγύτερον, οὐ μὴν
- 85 ἀλλὰ γὰρ καὶ μυηθῆναι σαφέστερον τῆς ἐκεῖ ἀγάπης τὴν αἰώνιον εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν.

Ταῦτα τειγαροῦν, ἀδελφοί μου, γράψαι ἠθέλησα οὐχ ὡς δόξαν θηράσαι βουλόμενος — ἄφρων γὰρ ὁ τοιοῦτος καὶ τῆς ἀνω δόξης ἄλλοτριος —, ἀλλ' ὥς εἰδότες ἴσεσθε τὴν

90 ἄμετρον φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ καὶ οἶον ὑπάρχει τῶν

- ἐντολῶν τὸ φορτίον το ἐλαφρότερον αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος
 ἡμῶν Χριστοῦ καὶ Θεοῦ καὶ ὅση τῆς αὐτοῦ διωρεᾶς ἡ ἀντί-
 δοσις — ἀ καὶ μανθάνοντες ἡ ἐπιποθήσατε τῆς αὐτοῦ ἀγάπης
 ἐπιτυχεῖν ἡ τὸ ταύτης ἀποτυχεῖν ὡς αἰώνιον θάνατον
 95 φοβήθητε καὶ φρίξατε , διδαχθήσεσθε δὲ πρὸς τοῦτοις καὶ
 ταπεινώσεως ὅπως καὶ τελείας ἀγάπης τεκμήριον, ἔτι δὲ
 καὶ τὸ ἐμπόρευμα τῆς τοῦ Θεοῦ συγκαταβάσεως γνῶσεσθε
 καὶ τὸ δῶρον τῆς μεγάλης αὐτοῦ καὶ ἀκενώτου πρὸς ἡμᾶς
 κενώσεως εἰσεσθε καὶ τὸν φρικτὸν τρόπον τῆς χαϊκῆς
 100 ἀναπλάσεως καταμάθετε, ὅπως τε ζῶσιν οἱ πιστεῦσαι
 θελήσαντες τῷ σταυρωθέντι Χριστῷ, οἱ μνησάμενοι δηλονότι
 τὴν αὐτοῦ ὑπακοὴν καὶ ταπεινώσιν καὶ νεύσαι βουληθέντες
 ἐκ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττονα καὶ ὅπως ἄλλοιοῦνται οἱ
 διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἡμᾶς ἀγαπήσαντος πάντα καταλιμπά-
 105 νοντες, μηδενὸς δὲ τῶν ἐνεστώτων ἡ μελλόντων στερούμενοι,
 ὅπως γίνονται παραδόξως οἱ σκοτεινοὶ φῶς, τῷ μεγάλῳ
 φωτὶ πλησιάζαντες, οἱ καὶ τῶν κάτω, καθὰ καὶ Μωσῆς
 ποτε, θεοὶ ἀποκαθίστανται, τοῖς θῆναι ἐνοῦμενοι, καὶ μετὰ
 πάντων ὄντες οὐδεμιῶς ἐκ τῆς συνουσίας τῶν ἄλλων μολύ-
 110 νονται καὶ εὐεργετοῦντες τοὺς πλησιάζοντας ζημίαν τοῦ
 καλοῦ οὐδεμίαν ὑφίστανται, ἀλλὰ μεταδιδόντες καὶ ἑτέροις
 τὸν Εἰσὸν λαμβάνουσι πλέον ἢ διδοῦσι, ἄλλον τῷ ὁμοιοῦσθαι
 φιλανθρώπως τῷ φιλανθρώπῳ, ὅσον ἀνέλθωσι ταπεινοῦμενοι
 καὶ ὅσον ταπεινωθῶσιν ὑψούμενοι , πάντων ἀπορουντες τῇ
 115 ταπεινώσει τῶν ἀναγκαίων καὶ μηδενὸς λειπόμενοι ,
 τρεφόμενοι τῇ αἰώνιῳ ζωῇ τῆς ἀγίας ἀγάπης.
 Ἰδοὺ οὖν ἀνεκάλυψα ὑμῖν τοῖς φίλοις καὶ ἀδελφοῖς μου
 τὰ ἐν ἐμοὶ κεκρυμμένα μυστήρια - τὸ τέλος τῆς ἐμῆς
 ζωῆς ἐγγίζον ὅπως ὅσον οὐκ ἔχω , ἵνα εἰδῆτε καὶ μετανοίας
 120 τρόπους, ἀρχῆς τε καὶ μεσότητος ἀναβάσεις καὶ προκοπὰς
 καὶ τελειότητος μέτρα, καὶ σπουδάζετε μνησασθαι, εἰ μὴ
 τινα ἄλλον τὸν γοῦν γεγεννηκότα παντὶς ὑμᾶς καὶ ἐκ ψυχῆς
 ἀγαπήσαντα, γλαυκότεροφθασάντα τε τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ
 καὶ τῷ ζωογονοῦντι θρέψαντα ἄρτῳ καὶ βαδίζειν ὑποδεῖ
 125 ξάντα ἐν τῇ ὁδῷ τῶν σωτηριῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ὃ πρέπει
 πᾶσα δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
 Ἀμήν.

XVIII

- 1 Περὶ μεθόδων τοῦ πονηροῦ, ὧν ὑποβάλλει τοῖς κουφοτέροις καὶ φιλοπρωτευουσιν, ὁπότεν ὁ ποιμὴν ἐξ ἀνθρώπων γένηται. Καὶ ὅτι χρή τοὺς μὲν ἀναξίως ἐπιτηδώντας τῇ ἀρχῇ πάσῃ κωλύειν σπουδῇ, τοὺς δὲ πνευματικούς καὶ
5 ἀγίους συνωθεῖν ἐπὶ τοῦτο καὶ συνεργεῖν. Καὶ πρὸς τῷ τέλει, πρὸς τὸν ποιμένα.

Λόγος ΙΗ'.

- Ἀδελφέ, εἰ λαοῦ καὶ ποιμνὸς ἡγούμενος κατεστάθης, σκόπησον καλῶς καὶ ἀνακρινεν σεαυτὸν ποῖω λογισμῷ καὶ
10 ἐκ ποίου τρόπου εἰς τὴν τοιαυτὴν κατέστης ἀρχήν. Εἰ μὲν οὖν εὐρήσεις σεαυτὸν καὶ φιλῶ λογισμῷ ἐνθυμηθέντα, ὅτι διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων τιμὴν ταυτὴ ἐπέδραμες ἢ διὰ προεδρίαν ἢ διὰ δόξαν, εἴτε ὡς μὴ καταδεξαμένου σου παρ' ἑτέρου ἀρχεσθαι ἀδελφοῦ διὰ τὸ οἰεσθαι μὴ εἶναι σου
15 εὐλαδέστερον ἢ λογιώτερον ἕτερον, ἢ διὰ τὸ ἔχειν τὰς σωματικὰς χρεῖας περισσώτερον τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ τὴν δουλείαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν, ἢ διὰ τὸ τινὰς τῶν ἰδίων καὶ συγγενῶν εὐεργετῆσαι καὶ φίλους κτήσασθαι τοὺς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας, ἢ διὰ τὸ ὀνομαστόν σε ἐκ τῆς
20 ἡγουμενίας γενέσθαι καὶ τοῖς τοῦ κόσμου βασιλεῦσι καὶ ἄρχουσι γνώριμον, εἴτε καὶ κατὰ φθόνον — ὡς ὅτι οὐκ ἤθελες, ἀλλ' ἵνα μὴ γένηται ὁ δαίνα ὁ ἀδελφός — ἐσπούδασας τοῦ γενέσθαι σὺ, ἢ καὶ διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων αἰσχύνην, ἵνα μὴ ἀκούσῃσι πάντες ἢ καὶ παραγενόμενοί τινες ἰδῶσιν ὅτι ἄλλος
25 ὑπὲρ σέ προσεκρίθη καὶ καταγνώσῃ σου ὡς μὴ ἑναρέτου,

γινώσκων γίνωσκε ὅτι οὐ κατὰ Θεὸν ἐγένετό σου ἡ πρό-
βλησις. Καὶ ἵνα σοι, ἐξ ὧν ὑποτίθεται ὁ πονηρὸς ἐκάστη
τῶν ἐν κοινοβίῳ καθιεζομένων, σαφέστερον τοῦτο ποιήσωμαι,
ἐντεῦθεν ἀκουε τὰς ἐπιβουλὰς καὶ ὑπονοίας τοῦ Σατανᾶ.

- 70 Ὁ Γ. οὐβἀλλειν ἀρχεται ὁ ἐχθρὸς, ὅταν ὁ ποιμὴν πρὸς Κύριον
ἐκδημήσῃ, ἕτερον δὲ ὀφείλει ἐκλεῖξασθαι ἡ ἀδελφότης, καὶ
λεγεῖν ἐκάστῳ κατὰ τὸ ἴδιον πάθος, κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα,
κατὰ τὴν ἴδιαν κατὰστασιν. Ἐὰν οὖν ὦσιν ἐν τῇ ποιμνῇ
ἐκείνῃ τῶν εὐλαβεστέρων τινές, τῷτα ἐκάστῳ αὐτῶν
35 ὑποτίθεται καὶ φησὶν « Εἰ ἐγένου σὺ ἐνταῦθα ποιμὴν καὶ
ἡγούμενος, εἶχες ἂν πάντως ὠφελῆσαι καὶ σῶσαι καὶ τῶν
σῶν αὐτοῖς ἀρετῶν μεταδοῦναι, ἐπεὶ ὁ θεῖνα ἢ ὁ δεῖνα
ἀδελφός ἐν τῷ πράγματι τοῦτο οἱ ποιεῖ. » Εἰ δὲ καὶ γνώριμος
τοῖς κατὰ κόσμον ἐστίν, ὑποβάλλει αὐτῷ ὅτι, « Καὶ πολλοὺς
40 ἂν ἐλύσαι εἶχες πρὸς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν καὶ ἐξαγαγεῖν
αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ στόμα ἂν ἐγένου Χριστοῦ
ὁ γὰρ ἐξάγων, φησὶ, τίμιον ἐξ ἀναξίου ὥς στόμα μου ἔσται.
Εἶχον δὲ προσαγαγεῖν οἱ τοιοῦτοι καὶ ἀποταγὰς μεγάλας
καὶ τὰς ὑποστάσεις αὐτῶν ἐν τῇ μονῇ ἐπιδοῦναι, καὶ προστε-
45 θῆναι εἶχε τὸ μοναστήριον καὶ οἶον τοῦ μεγάλου Εὐθυμίου
καὶ Σάβα καὶ Παχωμίου τῶν ἁγίων γενέσθαι. Ἀλλὰ γὰρ
πρὸς τοῦτοις καὶ αὐτὸς περισσοτέρην ταπεινώσιν εἶχες
κτῆσασθαι, ἵνα ἔβλεπον καὶ ἐμιμοῦντό σε οἱ ἀδελφοί, ὥς γὰρ
ἐσχατος πάντων ἂν διῆγες ἐν τῇ μονῇ καὶ βαστάζειν εἶχες
50 πάντων τὰ βάρη, πάντων τὰ ἐλαττώματα. Καὶ οὕτως οὐ
μόνον ὠφελήσας τοὺς πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς σὺ ὠφελήθης
μᾶλλον ψυχικῶς καὶ σωματικῶς εὖρες μεγάλην ἀνάπαισιν. »

- Ταῦτα τοίνυν ὑποβάλλει τοῖς δῆθεν ἀγωνιζομένοις ἐν τῇ
σεμνείᾳ. Ἀρχεται οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἀποκαλυπτεῖν τὸν
55 ἴδιον λογισμὸν πρὸς ὃν ἂν θαρρεῖ ἀδελφὸν καὶ δῆθεν ὥς
ἀστυαζόμενος καὶ μετριάζων, ἵνα μὴ καταγινωσθῇ ὥς
φιλόδοξος, φησὶ· « Ἄρτι, κύριε ὁ θεῖνα, ἐὰν ἐφρονουῖσαν οἱ
ἀδελφοί, οὐ μὴ εἶχον κοιτῆσαί με ἡγούμενον; » Ὁ δὲ ἱσως
ἀποκρίνεται καὶ λέγει· « Πίσταυσόν μοι, πάτερ, σὺ μὲν, οἶδα
60 ὅτι μετριάξεις, ἐπεὶ πρὸ πολλοῦ τοῦτο χρόνου ἐνεθυμούμην
ἐγώ, ἀλλ' εὐλαβούμεν ἐίπεῖν σοι περὶ τούτου, ἵνα μήπως ὥς
τὰ παρὰ γνώμην σου λαλοῦντά μοι μέμψῃ. » Εἰτα πάλιν
ἐκείνός φησι· « Καλῶς εἶπας, ἀδελφέ. Πίσταυσον, οὐ χρήζω

γενέσθαι, ἀλλ' ἵνα μὴ ἀδιάφορός τις γένηται καὶ τὸ μονασ-
 65 τήριον καταστρέψῃ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς λυπήσῃ, ἐὰν ἤθελον
 οἱ ἀδελφοὶ ἵνα ἐγενόμεν, καὶ πάντως ποιῆσαι εἶχον σὲ
 οἰκονόμον, τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα κελλαρίτην καὶ ἀποθηκάριον,
 ἐγὼ δὲ ἐσχόλαζον πάντως εἰς μόνον τὰ ψυχικὰ καὶ ἵνα ἡμῶν
 ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐλεύθερος. ἢ Ἀκούει ταῦτα ὁ ἀδελφός
 70 καὶ ὅτι οἰκονόμον μέλλει τοῦτον ποιεῖν, καὶ ἀπελθὼν θαρρεῖ
 ταῦτα τοῖς ἀδελφοῖς οὕς εἶπε ποιῆσιν διακονητάς.

Ταῦτα τοίνυν δύο καὶ τρεῖς ἐκ τῶν εὐλαβεστέρων ἰσως
 παροῦσιν, ἀγνοοῦντες τὰς μεθόδους τοῦ πονηροῦ τοῖς δὲ γε
 σαρκικωτέροις καὶ ἀμελῶς ἔχουσι περὶ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν
 75 ταῦτα ὑποβάλλει καὶ ὑποτίθῃσιν ὁ ἐχθρός, τὴν τρυφήν, τὴν
 δόξαν καὶ τὴν παρὰ πάντων τιμὴν. «Καὶ ἵνα μὴ ἐκ τῶν
 ὑποκριτῶν, φησί, γένηται τις καὶ ψευδοευλαδῶν τούτων,
 σπούδαςον γενέσθαι σύ. Εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ποιήσεις, μέλλεις
 πάντως δεδεμέναις χερσὶ τῷ νανομένῳ παρίστασθαι καὶ
 80 ἀτιμάζεσθαι παρ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐποχοῦμενος ἔσται
 ἐκεῖνος ἐν ἡμιόνους πολυτίμοις, σὺ δὲ πεζοπορῶν ἔσῃ καὶ
 κοπιῶν ἐκείνῳ διάφορος ἐτοιμασθήσεται τράπεζα καὶ
 ἄριστος ὡσαυτως καὶ οἶνος, σοὶ δὲ ἡ λαχανώδης καὶ σπερμα-
 τώδης καὶ τοῖς πᾶσι κοινὴ. Ἐκεῖνος καθεσθήσεται ἐπὶ
 85 θρόνου καὶ πρῶτος, σὺ δὲ μέσον τῶν ἄλλων ἢ καὶ τῶν
 λοιπῶν ἐσχατος ἀγαπᾷ γὰρ διαφερόντως τὸν δεῖνα, καὶ
 εἰ γένηται ἡγούμενος, ὑπὲρ σὲ τιμήσας ἐπάνω σου προκαθίσει
 αὐτόν, καὶ πῶς βαστάσεις τὴν αἰσχύνην τῶν ἀδελφῶν; Οὐ
 μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖνας εὐλαδέστερός σου ἔστι, καὶ ἰσως
 90 παρ' ἐκείνου προτιμηθῇ. Ἔτι δὲ ἰσως καὶ ἀπὸ τῶν ἐμφανῶν
 καὶ ἐνδόξων ἀποκεῖραι ἔχει, καὶ μέλλουσιν ἐκεῖνον μὲν
 τιμᾶν ὥς ἡγούμενον, ἐκεῖνος δὲ πάλιν ἐκείνους ὥς ἀξιωμα-
 τικοὺς καὶ ὥς ἀποκαρέντας παρ' αὐτοῦ τιμῆσαι καὶ σοῦ
 ὑπερκαθίσει αὐτούς, σὲ δὲ εἰς τὸ διαζύγιον ἀπολύσει ἢ καὶ
 95 παντελῶς ἵστασθαι σε καὶ διακονεῖν προτρέφεται. Καὶ πρὸς
 ταῦτα τί ἄρα μέλλεις ποιεῖν; Λαλῆσαι οὐ τολμᾷς εἰσὶ γὰρ
 οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν καὶ εὐθὺς ἐπιστομίσουσί σε. Τάχα δὲ
 ἰσως καὶ τῶνασί σε ἀντιλέγοντα, καὶ χεῖρων ἔσται ἢ
 αἰτιμία. Ὑποχωρῆσαι τῆς μονῆς κατέγκωσίς σου ἔστι, καὶ
 100 πᾶς ἄνθρωπος καταγελάσεται καὶ καταμέμψεται σε, καὶ
 οὐδὲ εὐρήσεις ἀλλαγῶν ἀνάπαυσιν ἐνθα γὰρ ἀπέλιθς, ὥς

- ξενοκουριτης πάντων ἐσχάτος εἶναι ὀφείλεις. Ὑπομένειν ταυτα καὶ εἶναι ἐν τῇ μονῇ σου οὐ δυνασαι. Λοιπὸν οὖν πάσῃ δυνάμει ἀγωνισαί μὴ σε νικήσῃ τις τῶν εὐλαβεστέρων. »
10. Εἰτα σκέττεται καὶ λέγει ἐν ἑαυτῷ « Πάντες γινώσκουσι τὸν δεῖνα ἀδελφόν καὶ τὸν δεῖνα εὐλαβεστέρους καὶ μέλλουσιν ἐκείνους ζητεῖν καὶ παραβλέψασθαι. Ἀλλ' ἀπελθὼν ἐγὼ τὸν δεῖνα κατήσσω ἀδελφόν καὶ τὸν δεῖνα αὐτοὶ γὰρ τρυφᾷ ἀγαπῶσι, παῖζειν τε καὶ χαίρεσθαι καὶ τῆς μονῆς
- 110 ἔξερχεσθαι συνεχῶς καὶ διάγειν ἐν οἷς θέλουσιν. Αὐτοῖς οὖν καὶ συντάξομαι. Ἄλλως τε καὶ ὅσα ἂν μοι εἰπωσι, καὶ αὐτοὶ ἀγωνίσονται σπουδαιῶς ἵνα ἡγοῦμενος γένωμαι » Τοιγαρὺν καὶ ἀπελθὼν, οὔτω κατὰ τὴν ματαίαν αὐτοῦ μελέτην καὶ ποιεῖ. Φησὶ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς ἑαυτὸν· « Ὁ δεῖνα ἀδελφός εὐλαβής ἐστι καὶ τοῦ πράγματος τούτου οὐ χρῆζει, ἔχει δὲ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ βούλεται θεραπεύειν αὐτούς ἀπὸ τῆς μονῆς. Ἀπελθὼν λαλήσω καὶ ἐκείνῳ, καὶ ὁμοίως συντάξομαι. » Περιέρχεται οὖν τὸ μοναστήριον συνεχῶς καὶ ἀπλῶς ἕκαστον παρακαλῶν κατ' ἰδίαν καὶ συντασσόμενος
- 120 πληρῶσαι πάντων τὰ καταθῦμα ἐν ἀγωνίᾳ καὶ τρόμῳ ὑπαρχει πολλῷ, φόβῳ τοῦ μὴ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ.
- Ἐκ τούτων οὖν καὶ ἐτέρων πολλῶν σχίσματα, διχόνοιαί καὶ στάσεις γίνονται ἐν τῷ μοναστηρίῳ πολλαί, τῶν μὲν εὐλαβεστέρων πρὸς τὸ καὶ ἑαυτούς καὶ ἄλλους ὠφελῆσαι
- 125 σπουδόντων, τῶν δὲ σαρκικωτέρων τὴν ἑαυτῶν μόνον ἡδὲν ζητούντων, τὸ πρόσκαιρον κέρδος καὶ τὰς τοῦ σώματος ἡδονάς, τοῦ δὲ λοιποῦ πλήθους ζητοῦντος κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας τὸν ἄγοντα καὶ τῷ ὁμοίῳ προστρέχοντος. Σὺ οὖν, πνευματικὲ ἀδελφέ, ἀκουσον μετὰ προσυχῆς, παρακαλῶ,
- 130 τῶν ἐμῶν βημάτων· οὐ γὰρ ἀπ' ἑμαυτοῦ λαλήσω, ἀλλ' ἅπερ ὁ μόνος σοφὸς καὶ εὐσπλαγχνὸς λαλήσαι θελήσει σοι.
- Ἐάν τις ἐν κοινοβίῳ ἀδελφῶν καθεζόμενος, κατὰ τοῦ ἀποκείραντός σε πατρός μὴ θελήσῃ γενέσθαι ποτε εἰ καὶ πορνεύοντα, εἰ καὶ μεθύοντα βλέπῃς αὐτὸν καὶ τῷ δοκεῖν σοι
- 135 κακῶς τὰ τῆς μονῆς διεξάγοντα πράγματα, εἰ τύπτεσαι καὶ ἀτιμάζεσαι παρ' αὐτοῦ καὶ πολλαῖς ἄλλαις καθυποβάλλεσαι θλίψεσι. Μὴ συγκαθεσθῇς τοῖς λοιδοροῦσιν αὐτόν, μηδὲ πορευθῇς μετὰ τῶν μελετησάντων κατ' αὐτοῦ Ὑπόμεινον δὲ αὐτὸν μέχρι τέλους μηδὲν περιεργαζόμενος τῶν ἐκείνου
- 140 κακῶν. Ὅσα οὖν ἀγαθὰ βλέπεις ποιῶντα αὐτόν, βάλε ἐν

τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐκείνων μόνων βιάζου μεμνήσκεισθαι
 ὅσα δὲ ἀπρεπῆ καὶ κακὰ ἢ ἐργαζόμενον ἢ λέγοντα ἴδης,
 ταῦτα σεαυτῷ ἐπιγράφει καὶ ὡς ἰδίᾳ σου ἁμαρτήματα λογίζου
 καὶ μετανοεῖ ἐν δάκρυσιν, ἔχων ὡς ὁ γίον ἐκείνων καὶ ἐπικα-
 145 λούμενος τὴν εὐχὴν αὐτοῦ.

Εἰ δὲ συμβῇ αὐτῷ θάνατος, καὶ ἕτερον προβαλέσθαι
 ἡγούμενον οἱ ἀδελφοὶ βούλονται, πρόσεχε ἐάν γινώσκῃ σου
 ἡ συνειδήσις ἔσον σου εἶναι ἀδελφόν τινα τῆς μονῆς ἢ καὶ
 μείζονα λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ πράξεσιν ἀγαθαῖς, καὶ διὰ τοῦτο
 150 παρὰ τῶν ἀδελφῶν εἰς ἡγούμενον προτιμώμενον. Μὴ
 θελήσῃς γενέσθαι ἀντίχριστος, τῇ βουλῇ τοῦ Θεοῦ δηλαδὴ
 καὶ τῷ ἀδελφῷ ἀντικείμενος, τῷ ἀγαθῷ καὶ χρηστῷ, λόγους
 λαλῶν ἢ ἔργα ἐπιτιθεμένων ὁπωσούν σκανδαλοῦ καὶ ὑπονοίας,
 ὡς ἂν ἀποσπασῇς τινὰς τῶν ἀδελφῶν ἐκ τῆς πρὸς ἐκείνον
 155 ἀγάπης καὶ πίστεως, ἀλλὰ πάσῃ χαρῇ καὶ ταπεινώσει
 καταδεξάσαι καὶ συνέργησον καθαρῶς τῇ θελήσει τῶν ἀδελφῶν.
 Εἰ δὲ καὶ εὐλαθέστερον ἕλλον παρὰ τὸν ψηφίζόμενον ἐπίστα-
 σαι εἶναι, εἰπὲ τῷ μελλόντι γίνεσθαι ἀδελφῷ κατ' ἰδίαν
 «Κυριε ἀδελφέ, συ Θεοῦ χαριτι εὐλαθὲς ὑπάρχεις καὶ πνευμα-
 160 τικός, καὶ καθὼς ἐπίστασθαι, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖν
 ὀφειλομένον καὶ εἰς σωτηρίαν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν. Καὶ
 οἶδας ὅτι ὁ ἀδελφός ἡμῶν ὁ δεινὰ εὐλαθὲς ἐστί καὶ ἐνάρετος.
 Καὶ ἂν κελίης, ὡς ποιήσωμεν ἐκείνον ἡγούμενον, καὶ ἔχει
 καλῶς ποιῶναι πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα. Συναγωνισώμεθα
 165 δὲ αὐτῷ πάσῃ δυνάμει καὶ ἡμεῖς, καὶ τὸν μισθόν, πίστευσον
 ἵνα ἔξωμεν μετ' αὐτοῦ καὶ συν αὐτῷ καὶ τὴν συνειδήσιν,
 ἡμῶν ἀκτακρίτον. Ἀλλὰ γὰρ καὶ αὐτὸν ἐν τούτῳ τὸν
 Θεὸν θεραπεύσωμεν καὶ πάντες ἡμᾶς ἐπαινεύσουσιν ὅτι οὐχ
 ἑαυτοὺς συνεστήσαμεν, ἀλλ' ὃν ὁ Θεὸς ἤθελεν. » Εἰ μὲν οὖν
 170 ἔχει ταπεινώσιν ὁ ἀδελφός καὶ τὴν ψυχὴν ἀπηλλαγμένην
 φιλοδοξίας, χωρὶς δὲ πάσης προσπάθειας τῆς εἰς τὸν ἕτερον,
 λέγει καὶ αὐτὸς αὐτῷ ταῦτα, καὶ πάσης ἄλλης πονηρίας
 ὑπονοίας πληροφορεῖ αὐτὸν ὁ Θεός καὶ δέξεται πάντως
 τοὺς λόγους σου καὶ εὐθὺς ὑπακούσει σου. Καὶ τῆνικαῦτα
 175 οἱ ἀμφοτέρωι λαλεῖτε πάσῃ τῇ ἀδελφότητι, καὶ γίνεται τὸ
 θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Εἰ δὲ σὺ μὲν λέγεις ἀπροσταθῶς ὑπὲρ τοῦ πνευματι-
 κωτέρου ἀδελφοῦ, ὁ δὲ ἀδελφός οὐχ ὑπακούει σου, ἀλλὰ
 πρὸς δικαιολογίας κινήθῃ συνιστῶν ἑαυτόν, γίνωσκε ὅτι

- 180 ὑπὸ φιλοδοξίας κατέχεται, καὶ σπουδασὸν παντὶ τρόπῳ, ὡς Χριστοῦ δέκμονας, ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς οἰκτιρῆσεως τὸν πνευματικώτερον ἀδελφὸν γενέσθαι ἡγοῦμεν. Εἰ δὲ καὶ ὑποβληθεὶς παρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ καὶ δοκιμάζων σε, λέγει σοι « Γενοῦ λοιπὸν σύ, ἐπεὶ ἐκείνον ὃν λέγεις
- 185 οὗλ' ἐγὼ γενέσθαι, γαίρω δὲ εἰς σέ », μὴ συγκατασπασθῆς τῷ πάθει αὐτοῦ μηδὲ τῷ ἐκείνου πτωματι περιπεσεῖς, ἀλλὰ φύλαξόν σου τὴν τῆς ψυχῆς καρθενίαν ἀφθονον τῷ Χριστῷ, ὑπ' οὐδεμιᾶς ἐπιθυμίας λαπεῖσθαι πρὸς ἡδονῆς ἐπιθυμίαν. Ἄλλὰ γὰρ μῆτε ὑπὸ φόβου ἐλλειψῆς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὸν
- 190 πονηρὸν καταδέξῃ γενέσθαι, λέγων ἐν σεαυτῷ « Μὴ φανῶ κωλύων καὶ ἀντιλέγων περὶ τοῦ δεινός, ὡς οὐκ ἔστιν ἄξιος τῆς προστασίας » εἰτα καὶ μὴ βουλομένου μου γένηται καὶ θλίψεις πολλὰς ἐπαγάγει μοι » Ἄλλ' εἰ μὲν τῶν προκριτωτέρων ἢ ἐρωτωμενος μετὰ παρηρσίαις εἶπον τὴν ἀλήθειαν
- 195 καὶ τοὺς ἀσπληντικούς εἰς τὸ καλὸν στήριζον εἰ δὲ τῶν ἐσχάτων καὶ τῶν μὴ καλῶς εἰδότην διακρίνειν τοῦ δικαίου τὸν ἀδικον, τοῖς εὐλαβεστέροις καὶ πνευματικωτέροις ἐξακολουθήσων.

- Ἐάν δὲ καὶ πρὸς κινδύνους ὡς οἱ πλείονες ἢ καὶ πάντες
- 200 ὁμοφωνήσωσιν, ἔχειν δε καὶ τῶν ἐξωθεν βοηθούς ἐπὶ τοῦτο ἐπαραγαγεῖσθαι, παραχώρησον καὶ μῆτε συνεργήσης μῆτε κωλύσης, ἀλλὰ ἄφες τοὺς κακοὺς συντριβῆναι παρ' αὐτοῦ ἐκριναν ἄρχεσθαι, ὡς ἂν καὶ τὸν οὐκ εὖ κερδήσωσι πόνον καὶ ὠφέλειαν οὐχ εὐρήσωσιν, ἐπεὶ πολλὰκις διδῶσιν ἄρχοντα
- 205 τῷ λαῷ ἀπειθεῖ ὁ Θεὸς κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔστρωσάν σοι βέβαια καὶ ἀμετακίνητα.

- Εἰ δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προσετώτος εἴης τὴν περὶ σὲ ἀδελφοτητα πᾶσαν ἀσπληντικὸν, σαλευομένην πᾶσαν ὑπὸ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας, καὶ ταῖς τῆς σαρκὸς ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς διασυρομένην καὶ καταπίπτουσαν, καὶ
- 210 μηδεμίαν ἔχουσαν βάσιν ρῆτε θεμέλιον ἐπὶ τῆς πέτρας, ἀλλ' ὅλην κλονουμένην καὶ ἄλλον ἀλλαγὴν ἀδελφὸν τὰς χεῖρας ἀπλοῦντα καὶ περιδραξασθαί τι σπουδαζοντα, οὐχ ὅπερ σφίσει αὐτὸν ἀλλ' ὅπερ συγκατασπῇ εἰς ἔδην καὶ εἰς σκότος
- 215 καὶ εἰς πῦρ ἡδονῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἄλλους δὲ πάλιν σφριγῶντας καὶ περὶ τὴν ἀρχὴν μαινομένους καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτης ἀκράτητον ἔχοντας· ἐλέησον, συμπάθησον, σπλαγχνίσθητι καὶ οἰκτείρησον, πένθησον ὑπὲρ τῶν

τοιοῦτων καὶ δάκρυσον, ἀνιστόρησον κατὰ νοῦν, εἰ καλῶς
 220 βλέπειν ἤξιῳσαι, τῶν σῶν ἀδελφῶν τὰ τραύματα, τῶν
 σῶν μελῶν τὰ συντρίμματα, τοῦ σώματος σώματος τὴν κατὰ
 πτωσιν, καὶ τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδίας μετὰ πόνου καὶ δακρύων
 ἐκέτευσον στήσαι τῆς τοσούτης κακίας τὴν ῥύμην καὶ πρὸς
 τὸ κρεῖττον μετὰστρέψαι τὰς καρδίας τῶν ἀδελφῶν. Ὅρα
 225 δὲ τὴν ῥοπὴν τῆς καρδίας σου, μήποτε προσφέρῃ τὴν δέησιν
 περὶ σεαυτοῦ, ὥς ἂν προτιμήσωνται σε, καὶ ἀντὶ εὐλογίας
 κατάραν σοὶ καὶ ὀργὴν τοῦ Θεοῦ προξενήσῃ.

Ἐὰν οὖν οὕτω ποίῳν καὶ οὕτως ἔχων ἰδῇς τῶν ἀδελφῶν
 πρὸς τινὰς ἐπὶ κακῷ ἡμινοήσαντας καὶ ἀπατὰν περιτρέχοντας
 230 τοὺς ἀποστοτέρους αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ πῖσιν σπουδῇ καὶ
 δώροις εἰς βελήθειαν αὐτῶν τοὺς ἐξελθόντας ἐπισπωμένους,
 λυπήθητι καὶ ἐν ὁδῷ καρδίας σου θρήνησον, ὅτι εἰς τοιαύτην
 τόλμαν καὶ σκότῳ οἱ μοναχοὶ κατηντήσαμεν, ὥστε
 ποιμαίνειν ἐπιχειρεῖν ἡμᾶς διχα Χριστοῦ τὰ τοῦ Χριστοῦ
 235 πρόβατα, καὶ διὰ ἡδονῆς καὶ ἀπόλαυσιν σώματος καὶ χρημά-
 των πορισμὸν καὶ τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμὴν. Φεῦ μοι τῷ
 ταπεινῷ καὶ ἀθλίῳ, τὴν ἀξίαν τῶν ἀποστόλων παντὶ τρόπῳ
 λαμβάνειν ἀγωνιζόμεθα καὶ τὴν ἐκείνων ἐξουσίαν χρυσίῳ
 ἐξαγοραζόμεθα, μήτε τὸν Θεὸν φοβούμενοι μήτε τοὺς
 240 ὁρώντας ἡμᾶς αἰσχνόμενοι. Καὶ θρόνῳ μὲν βασιλέως οὐδεὶς
 ἐπιβῆναι τοιμὰ μὴ θελήσαντος ἐκείνου, ἀλλ' οὐδὲ γραμμα-
 τικοῦ ἢ ῥήτορος τινος ἀναλαβεσθαι τάξιν ἰδιώτης τυγχάνων,
 οὐδὲ ἐπὶ λαοῦ ἀναγινῶναι ἀγράμματος ὢν, τὴν δὲ τῶν
 ἀποστόλων ἀξίαν ἐπιζητεῖς ἢ καὶ καταδέχεσθαι, μήπω τὴν
 245 χάριν τῶν ἀποστόλων λαβὼν μηδὲ τοὺς καρπούς αὐτῆς
 θεασάμενος γεωργηθέντας ἐν σοὶ. Καὶ πῶς ὑποφέρεις,
 ἀδελφέ, τὸ μέγεθος ἐννοῆσαι τῆς τόλμης, Εἰπέ μοι, ἀγαπητέ,
 εἰάν σε πᾶσα ἡ μεγάλη αὕτη καὶ πολυάνθρωπος πόλις
 παρεκάλει λέγουσα. « Ποιήσωμέν σε πραιπόσιτον καὶ τοῦ
 250 βασιλέως πρωτοεστιάριον, καὶ ἀνάδοχον μόνος εἰς τὸ
 παλάτιον καὶ εἰσελθὼν λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν καὶ
 παρακάλεισον αὐτὸν ποιῆσαι ἡμῖν τὰ καὶ τὰ », σοῦ δηλονότι
 εἰς παλάτιον μὴ εἰσελθόντος ποτέ, ἀλλὰ ἀγνωριστοῦ τυγχά-
 νοντος καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, ὥς ξένου πᾶσι τοῖς ἐν τῷ
 255 παλατίῳ, ἄρα ἐτόλμησας ἂν ποτε τοῦτο ποιῆσαι ἢ ἀποδέξα-
 σθαι τὸ ἀξίωμα, Πάντως ὁμολογήσεις ὥς οὐκ ἔν ποτε
 διαπράξασθαι τετόλμηκας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ταῦτά σοι

λέγοντας ὡς μαινομένους καὶ ἐκφρονας μᾶλλον ἐμέμψω
καὶ κατεγέλασας, καὶ τὸ ἀξίωμα οὐχ ὡς τιμῆς ἀλλ' ὡς
260 ἀτιμίας καὶ κολάσεως πρόξενον ἀπερρίψω. Εἰ τοίνυν ἀδυνάτως
ἔχομεν ἐπὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων τοιαῦτα ποιεῖν, οὐ
φρικτὸν σοὶ ἐστὶ καὶ δοκεῖ τὸ ἀναλαβεῖσθαι ἀποστολικὸν
ἀξίωμα προπετῶς, ἀδελφέ; Καὶ πλησιᾶσαι τῷ ἀπροσίτῳ
φωτὶ καὶ μεσότης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων γενέσθαι μικρὸν
265 σοι λελογίσται; Καὶ ὡς εὐκαταφρόνητος ἡ ἐπιχειρήσις
τούτου τοῦ πράγματος; Οὐαὶ μοι, ἀδελφέ, φοβοῦμαι ὅτι
εἰς παντελῇ κατηνέχθην σκότῳ καὶ διὰ τοῦτο ἀγνοοῦμεν
ὁποίων κατατολμῶμεν πραγμάτων. Εἰ γὰρ ἐγινώσκομεν,
οὐκ ἂν εἰς τοσοῦτόν ποτε αὐθαδεῖας καὶ τόλμης ἤλασamen,
270 ὥστε τῶν θείων κατορχεῖσθαι πραγμάτων καὶ πλεονα τὴν
τιμὴν καὶ τὸν φόβον φυλάττειν τῇ ἐπὶ γῆς βασιλεῖ ὑπὲρ τὸν
ἀθάνατον βασιλέα Χριστόν. Τοιγαροῦν μὴ παυσώμεθα
ἑαυτοὺς ἀνακρίνοντας, καὶ τοὺς εἰς τοιαύτην ἀναξίως
ἐπιβαίνειν ἐπιχειροῦντας ἀρχὴν παντὶ τρόπῳ ἀνατρέπειν
: 275 καὶ ἐκκόπτειν τῆς ἐγχειρήσεως ἄλλὰ σπουδάζωμεν ὅσον
τὸ ἐφικτὸν κωλύειν αὐτοὺς τῆς παραλόγου ὁρμῆς, ἵνα καὶ
αὐτοὺς τοῦ κρίματος ἀπαλλαξώμεν καὶ ἡμεῖς βιώσωμεν
ἀσφαλέστερον.

Ἐὰν δέ, καθὼς εἴρηται, οὐδένα ὁρᾷς ἐν τῷ μοναστηρίῳ
280 ἀδελφὸν ἐμμέταυρον βίον ἔχοντα καὶ πνευματικὸν ἔργον
καὶ λόγῳ τυγχάνοντα, πάντα δὲ τὸν τυχόντα ἀπλῶς ἐπιπη-
δῶντα καὶ ἀναξίως τῇ ποιμενικῇ ἀρχῇ, καὶ πρὸς βλάβην μὲν
σπουδάζοντα τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἀπώλειαν δὲ τῆς ἰδίας
ψυχῆς, ἐρευνῶν δὲ ἱερὴν εὐρίσκεις σεαυτὸν πάσης μὲν
285 ἀπῆλλαγμένον φιλοδοξίας, πάσης δὲ ἡδονῆς καὶ ἐπιθυμίας
σωματικῆς ἔχνος οὐκ ἔχοντα, φιλαργυρίας δὲ καὶ μνησικακίας
τὸ παντελὲς καθαρεύοντα, πραότητα τελείαν καὶ ἀοργησίαν
ἔχοντα, ἀγάπην δὲ τοιαύτην εἰς τὸν Θεὸν ἔχοντα ὡς ἐκ
μόνης τῆς δοκοῦς τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ἀνάπτειν τῇ
290 πόθῳ εὐθὺς καὶ καταφέρειν τὰ δάκρυα, καὶ πρὸς τούτοις
ὑπὲρ τὸν πλησίον πενθοῦντα καὶ ἡγοῦμενον ἴδια τὰ ἀλλότρια
σφάλματα καὶ ἑαυτὸν πάντων ἀπὸ ψυχῆς ἀμαρτωλώτερον
ἔχοντα ἢ καὶ τέλος, ἐὰν πλουσίαν ἐν σοὶ ὁρᾷς τὴν χάριν τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος, φωτίζουσαν καὶ ὡς ἥλιον ἀποτελοῦσαν
295 τὰ ἐντὸς τῆς καρδίας σου, καὶ τὸ τῆς βάτου θαῦμα ἐναργῶς
κατανοεῖς ἐν σοὶ ἐκτελούμενον, ὡς καίεσθαι μὲν ἐν τῷ

ἐνοῦσθαι τῷ ἀπροσίτῳ πυρί, μὴ κατακαίεσθαι δὲ διὰ τὸ ἀπηλλαγμένην εἶναι παντός πάθους τὴν σὴν ψυχὴν. Ἐπὶ δὲ εἰ οὕτω ταπεινούσῃ, ὥς νομίζειν ἑαυτὸν ἀνέκτανον καὶ
 300 ἀνάξιον, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐπιστάμενος τὴν ἀσθένειαν, θαρρεῖς δὲ τῇ ἀνωθεν χάριτι καὶ τῇ ὁρίᾳ ἰκανότητι καὶ
 ὁμοίως ἐπιχειρεῖς τῷ πράγματι, τῇ ζέσει ταύτης ἀναγκα-
 ζόμενος πάντα τε λογισμὸν ἀνθρώπινον ἀπωθούμενος, καὶ
 τὴν ψυχὴν αὐτὴν διὰ μόνην τὴν τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν καὶ τὴν
 305 ἀγάπην τοῦ πλησίου ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν προτιθέμενος καὶ
 πρὸς τοῖς εἰρημένοις, ἐὰν γυμνὸν ἔχῃς τὸν νοῦν πάσης
 κοσμικῆς ἐνθυμήσεως, ἐνδεδυμένος δὲ ᾗς τὸν φωτισμὸν χιτῶνα
 τῆς ταπεινώσεως, ὥστε μήτε τοῖς συνεργοῦσι καὶ φιλῶς τὴν
 καρδίαν προσεισεσθαι μήτε τοῖς ἀντιπράττουσιν ἀνδρίζεσθαι,
 310 ἀλλ' ὅλως ἴσος εἶναι πρὸς πάντας τῇ ἀπλότητι καὶ ἀγαθό-
 τητι καὶ τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας σου, μηδὲ τότε ἀνευβουλής
 τοῦ σοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τῆς ἀρχῆς ἐπίβηαι, τολμήσης,
 ἀλλὰ ταπεινώσῃ καὶ μετὰ εὐχῆς αὐτοῦ καὶ προστάξεως
 τοῦτο ποιήσῃ, καὶ ἐπίβηθαι τῆς ἀρχῆς διὰ μόνην τὴν σωτηρίαν
 315 τῶν ἀδελφῶν.

Ἄλλ' ἐὰν οἶδας τὸν σὸν πνευματικὸν πατέρα μέτοχον
 εἶναι τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος, τῆς αὐτῆς ἡξιωμένον γνώσεώς
 τε καὶ θεωρίας, ἵνα μὴ τὰ ἐνάντια τοῦ θεοῦ θελήματος
 ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ χάρισμα καὶ μέτρον λαλήσῃ σοι τὰ
 320 δοκοῦντα Θεῷ καὶ τὰ συμφέροντα τῇ ψυχῇ σου, ὥς ἐν μὴ
 εὐρεθῇς πειθαρχῶν ἀνθρώπῳ καὶ οὐ Θεῷ, καὶ ἀπογυμνωθῇς
 τῆς δόξης καὶ τοῦ δοθέντος σοι θεοῦ χαρίσματος, ἐὰν
 γὰρ συνεργὸν εὐρήσῃς ἀγαθὸν καὶ πνευματικὸν σύμβουλον,
 ἴσθι ὅτι ἀσφαλεστέρα σοι ἔσται ἡ ἐπιχείρησις καὶ ταπεινώ-
 325 τερόν σου τὸ φρόνημα γίνεται — ταῦτα τοίνυν πάντα καὶ
 τούτων πλεονάζοντες ἐκ βλάπτων βλέπτης, εὐρήσεις ἀληθῶς
 καὶ ἀπὸ σεαυτοῦ γνώσεις, μᾶλλον δὲ παρὰ τοῦ ἡλίου τῆς
 δόξης μαθήσῃ, εἰ ἄρα καὶ τῷ ἡλίῳ ποτὲ ἐνητένισας

Εἰ δὲ ἡ πρόβλησις τοιαυτὴ καὶ οὕτω δυσκόλος καὶ
 330 εἰς τὸ γενέσθαι ταύτην κατὰ Θεὸν δυσνόητος, πολλῷ μᾶλλον
 ἢ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐγχείρησις καὶ διοίκησις, καὶ
 ἢ πρὸς τοὺς πειρασμοὺς ὑπομονή, καὶ ἢ πρὸς τοὺς πολέμους
 λεπτοτάτη διακρίσις. Διὰ δὴ τοῦτο ὀλίγα ταῦτα, ἐξ ὧν
 μαθεῖν καὶ γινῶναι κατεξιώθημεν, δῆλα τῇ ἀγάτῃ ὑμῶν
 335 διὰ τῆς κατηχήσεως ταύτης ποιῆσαι ὥηθημεν δεῖν· περὶ

δὲ τῶν λοιπῶν, ἵνα μὴ ἐκτουπεύοντες φανῶμεν τὰ ἐν τοῖς μοναστηρίοις γινόμενα, τὸν νοῦν καὶ τὴν χεῖρα ἐπέσχουμεν, ἄλλα γὰρ τὰ τῶν ἄλλων ἅπαντα καταλείβαντες ἐπὶ τὸν ποιμένα τὸν λόγον ἰθύνουμεν.

- 110 Ἐλέπων τοίνυν βλέπε τὴν σὴν καρδίαν, πάτερ πνευματικέ, μᾶλλον δὲ τὸν ὀφθαλμόν· αἰετὴς τῆς σῆς διανοίας ἐκπύουε καὶ καθαρὸν εἶναι περιποιού· καὶ ἀβόλωτον, δι' οὗ καὶ τὴν καρδίαν ἔση βλέπων τὴν σὴν, καὶ τὰ τῶν ἐγχειρισθέντων σοι προδίκτων, μᾶλλον δὲ πατέρων καὶ ἀδελφῶν, διαγινώσκειν
- 115 καλῶς καὶ πρεπόντως οἰκονομεῖν. Σῶμα γάρ, ὡς ἀκουεῖς, ἡ ἐκκλησία ἐστὶ καὶ κεφαλὴ ταύτης ὑπάρχει ὁ προεστώς καὶ καθάπερ τὰ μὲν ἄλλα μέλη τοῦ σώματος ἐν καθ' ἑνὶ μίαν ἔχει ἐνέργειαν ὅλον ὁ ποῦ, εἰς τὸ περιπατεῖν, ἡ χεῖρ εἰς τὸ κρατεῖν καὶ ἐργάζεσθαι ἡ δὲ κεφαλὴ τοῦ ὅλου σώματος
- 120 ἔστιν ἡ σύστασις, ὡς καὶ πάσας ἔχουσι ἐν ἑαυτῇ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν λόγον· οὕτως καὶ οἱ ἐν τῇ μίᾳ, ὡς ἂν, πάντες πάσας, ἄλλος δὲ ἄλλῃ τι ἐνεργεῖν καὶ διακονεῖν πέφυκεν. Ὅθεν καὶ μόλις μίαν ἢ δυο τῶν ἀρετῶν ἐν ταύτῃ εὐρήσεις ἐν ὑπηκόῳ· ἐνὶ καὶ οὐδὲν θαυμάσιον·
- 125 μέλη γὰρ ἐκ μέρους εἰσὶ —, ὁ δὲ γε προεστώς πάσας ἀπαιτεῖται τὰς ἀρετὰς ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, καὶ οὐ μόνον τὰς ψυχικὰς ἀλλὰ καὶ τὰς σωματικὰς, μᾶλλον δὲ σὺν ταῖς ἀρεταῖς καὶ αὐτὰ τὰ μυστικὰ καὶ μεγάλα χάρισματά. Ὡς περ γὰρ ἡ τοῦ ἀνδρὸς κεφαλὴ ἔχει μὲν ἀπὸ τῆς ἐξωθεν
- 130 δικτατορίας καὶ εὐπρεπείας τὸ περικυλλεῖς καὶ τὸ τιμιόν, ἀχρεῖος δὲ ὑπάρχει καὶ ἄτιμος πᾶσιν ἂν μὴ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις σωῇ, καὶ ἀκραΐας ἔχῃ, οὕτω δὲ καὶ ὁ προεστώς οὐ μόνον γὰρ ἀπὸ τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀρετῶν ὀφείλει κατεκτισμεῖσθαι τε καὶ παιδρνεσθαι, ἀλλὰ
- 135 καὶ ἀπὸ τῶν πνευματικῶν χρησμάτων πλεονῶς ἐργαζώμενος λατρίζεσθαι, ἐπειδὴ ἄλλο ἀρετὴ καὶ ἕτερον χάρισμα. Αἱ μὲν γὰρ ἀρεταὶ ἐξ ἡμετέρας κατορθύονται σπουδῆς καὶ ἐξ οἰκείων πόνων συναγόνται, τὰ δὲ πνευματικὰ χάρισματά δωρὰ εἰσιν ἐκ Θεοῦ τοῖς ἀγωνιζομένοις διδόμενα
- 140 Ὅλον τι λέγω, Ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκρατεία ἀρετὴ ἐστὶ μακραίνει γὰρ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς πυρώσεις συστέλλει τοῦ σώματος. Ταῦτα δὲ τῆς ἡμετέρας εἰσὶ προαρέσεως ἔργον· τὸ δὲ ἀβόλιπτος καὶ ἀπόνως ταύτας μετέρχεσθαι καὶ εἰς ἀγνεῖαν φθάσαι καὶ τελείαν ἀπάθειαν, τοῦτο δῶρον Θεοῦ καὶ χάρισμα

- 75 ὀφθαλμώτατον Πάβιν, τὸ κρατεῖν ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἀγνώως
 ἐστὶ. θαυμαστοῦ καὶ πόνου σφοδροῦ, -ὃ δὲ εἰς ἀκίνησιαν
 τούτων ἐλθεῖν καὶ γαλήνην κτήσασθαι καρδίας καὶ τελει-
 ας, καὶ τῆς ἐκείνου χερός μεταποιήτης. Καὶ παρὶν, τὸ διασκορπίσαι καὶ διαδοῦναι
 380 τὰ ὑπάρχοντα πάντα τοῖς πένησι καὶ γενέσθαι πτωχόν
 ζητοῦντα ἐλεημοσύνην τῆς χμετέρας ὑπάρχει θελήσεως, τὴ
 δὲ μὴ ἐπιθυμεῖν τινας ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης
 ὑποφέρειν τῆς πτωχείας τῇ κάμειν, μυστικῇ τις ὑπάρχει
 καὶ θεῖα ἐνέργεια. Οὕτω πᾶσα πράξις καλὴ τε καὶ ἀγαθὴ
 395 κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἐντολὴν γινομένη ἀρετὴ γίνεται. ἀλλὰ
 καθάπερ ὁ γεωργὸς κοπιᾷ μόνον ἀροτριῶν καὶ σκάπτων καὶ
 καταβάλλων εἰς γῆν τὰ σπέρματα, Θεοῦ δὲ δῶρον τὸ καὶ
 φυῆναι ταῦτα καὶ δοῦναι καρπὸν ὀφειμὸν τε καὶ πρῶμιον,
 οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν εὐρήσεις ἐν ἀληθείᾳ γινόμενον.
 390 Ἡμέτερον μὲν γάρ ἐστι τὸ πᾶσαν πράξιν μεταλθεῖν καὶ μετὰ
 πόνου καὶ κόπου σφοδροῦ τὰ σπέρματα τῶν ἀρετῶν
 καταβαλεῖν. Θεοῦ δὲ μόνου δῶρον καὶ ἔλεος τὸ καὶ βρέξαι
 ὑετὸν τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ χάριτος καὶ καρποφόρον
 ἀποτελέσαι τὴν ἀκαρπὸν τῶν καρδιῶν ἡμῶν γῆν, ὡς ἂν ὁ
 395 καταπεσὼν τοῦ λόγου κόκκος ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς
 νοτίδῃ θείας μεταλάβῃ χρηστότητας καὶ φρεὶς αὐξηθῇ καὶ
 εἰς δένδρον μέγα φθάσῃ, γενέσθαι εἰς ἀνδρικὴν δηλαδὴ
 τελειότητα τοῦ μέτρου τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ
 Χριστοῦ.
 400 Χρὴ οὖν σέ, τὸν ποιμένα τῶν προβάτων Χριστοῦ, πᾶσαν,
 ὡς εἴρηται, κεκτῆσθαι σωματικὴν τε καὶ πνευματικὴν
 ἀρετὴν, ὡς κεφαλὴν τοῦ λοιποῦ σώματος τῆς ὑπὸ σέ Ἰσραηλι-
 τικῆς ἐκκλησίας, ἵνα ὡς εἰς ἀρχέτυπον καλὴν πρὸς σέ οἱ
 ἀποδιδόντες, καλοὺς καὶ αὐτοὶ τοὺς χαρακτῆρας
 405 καὶ βασιλικοὺς διτι μάλιστα ἐν ἑαυτοῖς ἐγχαράξωσι. Μὴ δὲ
 οὖν ἢ ἐν σοὶ σάμπνγξ ἡχεῖν ἡσυχάσῃ ποτέ, ἀλλὰ τοῖς μὲν
 τὴν ἐρχομένην βομφαίαν ἐπὶ τοὺς ἀπειθεῖς καὶ ἀτεράμονας
 πρόλεγε, ἵνα κἂν τὴν σὴν παρακυόμενος ῥύση ψυχὴν τῆς
 φοβερᾶς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, τοὺς δὲ νουθετεῖ, διδάσκει
 410 παρακαλεῖ, ἐσθ' ὅτε καὶ δεομένους ἐλέγχων καὶ ἐπιπλήξων
 εὐκαίρως ἀκαίρως ἐπίστηθι, ἐπιπλήξων, ἐπιτιμῶν καὶ
 ἀνακόπτων τὰς ἐπὶ κακῷ ἐγχειρίσεις αὐτῶν, καθὼς σοὶ
 ἐντέλλεται ὁ θεὸς ἀπόστολος. Ἀνοξόν σου τὰ σπλάγχνα

ἐπὶ πάντας ἐπίσης τοὺς σοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὴν μὲν ἀγάπην
 415 ἴσθι ἔχεις ἐπὶ πάσῃ τῇ ἐν σοὶ ἀδελφότητι, τὴν δὲ τιμὴν ἐνὶ
 ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς ἀπονέμεις
 ἀξίως, μὴ προτιμών τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐναρέτου μηδὲ
 αὐτὸν ὃν ἔχεις πρῶτον ἐν ταῖς διακονίαις τῆς ποιμνῆς σου.
 Οἱ μὲν γὰρ διακονοῦντες τὴν ἀξίαν ἐπιφέρονται τῶν ἐν
 420 ταῖς Ἀποστολικάῃς Πράξεσιν ἀναγραφόμενων ἑπτὰ δια-
 κόνων, οἱ καὶ ὡς πνεύματά εἰσι λειτουργικά εἰς διακονίαν
 ἀποσταλλόμενα, καὶ τὸν μισθὸν εἰκότως, ἀδολῶς ὡς ἐκεῖνοι
 καὶ πιστῶς διακονοῦντες, δίχα πάσης αἰσχροκερδίας, μέ-
 γαν ἔνθεν τε κἀκεῖσε κομίσονται. Οἱ δὲ τῇ προσηυχῇ καὶ τῇ
 425 ἡσυχίᾳ καὶ τῇ διακονίᾳ προσκατεργαζόμενοι τοῦ λόγου ἐν
 ὑπομονῇ ἔργων ἀρίστων ἀσχήσεως, αὐτῶν τῶν ἀποστόλων
 καὶ κορυφαίων τὴν ἀξίαν σὺν σοὶ ἐπιφέρονται, οὗς καὶ ὡς
 συνεργούς ἔχεις ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς πνευματικῆς σου
 διδασκαλίας, ἀναδεχομένους τὰ βάρη τῶν ἀδελφῶν καὶ
 430 ἀνακουφίζοντάς σε τῶν πόνων, μέσον δηλαδὴ τῶν λοιπῶν
 κυλητηρίων τοῦ εὐαγγελίου.

Ὅτι ἔστι σοι ἐνέγκαιρος σώματος ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, ἀπέλαυσαι· οὐδεμία Αἰ νόκτες ἴσα καὶ ἡμέρας θαπανηθή-
 434 σονται σοι εἰς τὴν φροντίδα τῶν κατακλιθεῖσάν σοι
 ψυχῶν, ἵνα μὴ θανάτωτος μία ἐξ αὐτῶν γένηται, ἢ τῇ
 ἄρκτῳ τῆς ἐπιθυμίας καταβρωθεῖσα ἢ τῷ δράκοντι τοῦ
 θυμοῦ καταποθεῖται ἢ τοῖς γυφὶ τῶν λογισμῶν τῆς ἐπάρεσκευ
 διαμεριθεῖσα, καὶ πολλὰ ἢ μία καὶ τοῦ ἐνός γένηται εἰς
 440 ἐτερότητα διαμεριθεῖσα, ἀλλ' ἵνα σῶον τὸ ποιμνίόν σου
 καὶ πολύτακον ἀνασώσῃς τῷ ἀρχιποιμένῃ Χριστῷ τῷ Θεῷ,
 ὅλον καρποφόρον, ἀρετῶν πλήρες, γνώσει πεφωτισμένον τῇ
 θεῖα, μὴ ψευδαλόν ἢ ὠτόμητον ἢ χωλὸν ὅλως ἐπιφερόμενον
 Οὕτω γὰρ καὶ πολλὰς σώσεις, τελείους ἐν τελείοις τοῖς
 445 ἐργοῖς ἀπεργαζόμενος, ἐν μυστηρίῳ μηδαμῶς λευκομένους,
 ὅλους ἀγνοῶς, καθαρούς ἀπο ῥυτιδῶν ἔργων τῷ Χριστῷ
 σου προσάγων, καὶ αὐτὸν μεγάλων ἀξιώσεων, τῶν ἀνωθεν
 ἀμοιβῶν, ὁμόσκηνος τῶν ἀποστόλων καὶ ὧν ποιμένων
 Χριστοῦ γενόμενος καὶ συμβασιλεύων αὐτῷ τῷ Υἱῷ τοῦ
 Θεοῦ εἰς ἀπεράντους αἰῶνας.

450 Κανὼν εὐθύς ὁ σὺς ἔστω βίος προκαίμενος μέσον τῶν ἀδελφῶν καὶ πατέρων σου, ἵνα τὰ τῶν ἄλλων σκαμβὰ ἐν αὐτῷ ἀπευθλῶνται, μὴ φιλόουλος, μὴ φιλύδοξος, μὴ φιλ-

- ἡδονας, μὴ φιλοτρίβις, μὴ φιλονομος, μὴ πέρπερος ἢ
 εὐτράπελος ἢ φιλάργυρος, μὴ θυμώδης, μὴ κενόδοξος, μὴ
 455 ὕβριστής, μὴ μνησιώικος καὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδούς.
 "Αλλ' ἔστω μᾶλλον ἀκτῆμων, μισόδοξος, μισῶν ἡδονὴν
 πᾶσαν τοῦ σώματος καὶ τῆς σαρκός, ταπεινός
 εὐτελής, εὐκατάνεκτος, προστηνός, ἄνυγος, ἀργυρ-
 γυρος, ἀπράγμων, ἡσυχός, ευσταλής, ὑπομονητικός, πιστός
 460 ἐγκρατής, ἐμμέριμος, ἀγρυπνός, σπουδαῖος, ζηλωτής,
 φροντίδα ποιῦμενος τῶν καταπιστευθεισῶν σοι ψυχῶν
 ὡς οἰκείων μελῶν, εἰ δέοι δὲ τιθεὶς καὶ τὴν ψυχὴν σου καθ'
 ἑκάστην ὑπὲρ αὐτῶν, μὴ προτιμωμένος ἑτερόν τι τῶν τοῦ
 κόσμου πραγμάτων τῆς ἀγάπης αὐτῶν. Καὶ γὰρ ἐπεὶ τῶν
 465 λοιπῶν αὐτός προεκρίθης εἰς τὸ ποιμαίνειν τὴν λογικὴν
 ποιμνὴν τοῦ Δεσπότη σου καὶ Θεοῦ, δεῖ σε κατὰ τὸν αὐτοῦ
 λόγον ἐσχατὸν πάντων εἶναι τῷ φρονήματι καὶ τῇ κατὰ
 Θεὸν ταπεινώσει σου, ἵνα ὡς δυνατὸς μὲν τὰ ἀσθενήματα
 βασιλείης τῶν ἀδυνάτων, ὡς δὲ ἱατρός τὰ πάθη θεραπείης
 470 καὶ τὰ νοσήματα τῶν νοσοῦντων κατὰ ψυχὴν, ὡς δὲ ποιμὴν
 τὸ πλανώμενον ἐπιστρέφῃς καὶ τὸ καλῶς ἔχον πολυτοκὸν
 ἐργάζῃ ταῖς ἀρεταῖς, τὸ δὲ ψώρας γέμον καὶ ἀνιάτως ἔχον
 τῆς ἀγέλης σου τέμνης τῆς λογικῆς, ἵνα καὶ τοῖς ὑγίαισι
 τῶν λογικῶν σου πρυβάτων μεταδῷ τοῦ νοσήματος.
 475 Σπεῦδε οὖν ἐπαξίειν τὸ ποιμνὸν τοῦ Δεσπότη σου.
 Μὴ πρὸς ἀνέσεις ἢ τρυφὰς ἐκκλίνῃς τοῦ σώματος, μηδὲ τὸ
 ἔριον καὶ τὸ στέαρ καταδαπανήσῃς κακῶς τῶν προβάτων
 Χριστοῦ, ἐαυτῷ μᾶλλον ἢ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὰ τῆς
 μονῆς θησαυρίζων ἀπολαύσεως ἕνεκεν. Μὴ διὰ δόξαν
 480 ἀνθρωπίνην πράξης ἢ λέξης τι τῶν μὴ ἀντηκόντων τῇ μονῇ
 σου πραγμάτων, μὴ συνεχεῖς ἀγαπήσῃς τὰς προόδους
 ποιῆσθαι ἐν ἡμίνοις πολυτιμήτοις καὶ τοῖς ἐπομένους
 ὁμοῦ καὶ προάγουσιν. Ἀρετὸν γάρ σοι καὶ ἀπαξ τοῦ μηνός
 ἐξερχομένῃ τὰς ἀναγκαιοτέρας ἐκτελεῖν διακονίας καὶ
 485 ὑποουσίας τῆς ποιμνῆς σου, τὰς δ' ἄλλας οἱ διακονοῦντες
 ποιήσουσι, τὸ ἀπερίσπαστόν σοι διατηροῦντες ἐν τῇ διακονίᾳ
 τοῦ λόγου καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ δηλονότι μετ' εὐχῆς προσκαρ-
 τεροῦντι τῶν ἀδελφῶν. Μὴ ἐαυτῷ μὲν τραπέζας ἐτοιμάζῃς
 πολυτελεῖς, τοῖς δὲ γε τέκνοις ταπεινὰς καὶ ἀναρτύτους καὶ
 490 καταπεφρονημένας, ἀλλὰ κοινὴ μὲν ἡ τράπεζα ἀνευ τινός
 ἀρρωστίας καὶ ὑπαντῆς φίλων, τῶν τοῦ αὐτοῦ σοι καὶ

- φρονήματος καὶ βίου, σοὶ τε καὶ τοῖς τέκνοις ἔστω εἴτε διὰ λσχάνων ἐφθῶν καὶ σπερμάτων, εἴτε καὶ διὰ ἰχθύων ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος κατὰ Κυριακὴν ἡμέραν καὶ Δεσποτικὴν
- 1' 5 εὐορτήν παρὰ τοῦ κελλαρίου κοινῶς ἐτοιμαζέσθαι
- Ὅτε ἔσθῃ θυμῷ καὶ ἐργῇ καὶ καρπῇ κατὰ τῶν σῶν φερόμενος τέκνων καὶ ἀδελφῶν ἀνευ τινὸς πραγματος κίνδυνον προξενούντος ψυχῆς, ἀλλὰ ἡπίερ λόγῳ καὶ φθέγματι διδάξεις αὐτοὺς πῶς δεῖ περιπατεῖν ἕκαστον καὶ μέσον
- 10 της ἀδελφότητος ἀναστρέφεσθαι. Τοὺς νέους καὶ ἀσκητικούς διδάξεις φείδεσθαι ἑαυτῶν τε καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ἵνα μὴ πρόξενοι τοῖς ὀρώσι γίνωνται βλαβῆς δια τε τοῦ βαδίσματος καὶ τῆς ἀκαταστασίας τῶν ἡθῶν καὶ τῆς παρηγορίας καὶ τῶν ἀτάκτων τῆς νεότητος ἐπιτηδευμάτων
- 105 Τίους ἐν τῇ ἀσκήσει χρονίσαντας ἐν λόγῳ διδάξεις συνέσεως τὴν ὑπομνην τῶν ἐπερχομένων πειρασμῶν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ταπεινωσιν, τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας, τὴν κατάνυξιν, τὰ δακρυα, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ παράστασιν τῆς εὐχῆς, τὸ μακάριον πένθος καὶ τοῦ εἶναι καὶ γενέσθαι διὰ λόγου καὶ
- 1' πραξίως τῶν λοιπῶν εἰς ἐκτέλεσιν. Τίους ἱερεῖς τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ἡσυχίαν, τὴν μελέτην τῶν θείων Γραφῶν, τὴν εἰδησιν ἀκριβῶς τῶν ἀποστολικῶν κανόνων καὶ παραδόσεων, τὴν τῶν δογμάτων ὀρθότητα, τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας, τὴν ἐπίμονον προσευχὴν καὶ κατάνυξιν, τὴν τοῦ θεοῦ
- 515 βήματος ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ τρόμῳ παράστασιν, τὸ τῆς ἱερουργίας μυστήριον, τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων, ἐπειδὴ αὐτοῖς δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου φωνήν, ἵνα ὧσι πάσῃ τῇ ἀδελφότητι καὶ τοῖς ἔξω ἅλας θεῖον καὶ φῶς,
- 520 λόγον ζωῆς ἐν ἑκυτοῖς ἔχοντες
- Εἰ δὲ κατὰ τῶν ἀτάκτων δεῖ σέ ποτε ἐν βλάβει καὶ βακτηρίᾳ εὐλόγῳ κινηθῆναι θυμῷ πρὸς τὸ ἀνακοπῆν τινα ποιήσασθαι τοῦ κακοῦ καὶ ἀναστεῖλαι λοιμῶδη φθορὰν ἐν αὐτοῖς, ἵνα μὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκτετανθῇ τὰ τῆς φαύλης
- 525 ἐργασίας καὶ διαθέσεως, οὐδὲ τοῦτο ἀπαῖδον ἐκρίθη τοῖς ἀποστόλοις ἐν ταῖς αὐτῶν διατάξεσι καὶ τοῖς θεοφόροις πατράσιν ἡμῶν. Πᾶσα γὰρ κίνησις καὶ πᾶσα πράξις ἡμῶν, ἢ κακίαν μὲν ἀναστέλλουσα καὶ διώκουσα, δικαιουσίνη δὲ βοηθοῦσα καὶ ἀρετῇ, ἐπαινετὴ τέ ἐστι καὶ θεάρεστος καὶ
- 530 πᾶσιν εὐακόδεκτος τοῖς δικαίοις. Καὶ μάρτυς Ἰησοῦς,

- φραγγελίῳ τύπτων τοὺς ἀτεράμονας Ἰουδαίους· ἐμπόρου οἶκον τὸν οἶκον κεκοιμηκότας τῆς προσευχῆς, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν ἀνατρέπων. Μὴ αὖν ἐν προσκοιῇ περὶ πρᾶγματος διὰ μόνον ἑπαινον τῶν ἀνθρώπων, 535 μικροῦ τιμῆς πράγματος παρ' ἐντολὴν Θεοῦ γενομένου ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀποσταλικῶν κανόνων καὶ διατάξεων καὶ ἐφ' ὕβρει τοῦ εὐαγγελικοῦ βίου καὶ τῆς τῶν μοναχῶν καταστάσεως καταφρονήσης, ἀλλὰ τὸν σὸν μιμούμενος Ἰησοῦν καὶ Θεόν, ἐμβριμώμενος καὶ ἐαυτὸν ἀπαθῶς ἐκταράσσων, 540 ἐκδίχησιν τοιοῦ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν τεθέντων κανόνων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ. Ἔστω σοι μετὰ πάντων καὶ ἐπὶ τῇ ἐξετάσει τῶν λογισμῶν ἐκάστου ἀκριβεία, ὥς ἂν εἰδείης τίνες μὲν αὐτῶν συστάσεως δεόνται τῆς τῶν εὐχομένων καὶ κοινωνούντων, τίνες δὲ ἀφορισμοῦ καὶ τῆς μετὰ θαυμάσιων 545 μετανοίας καὶ στάσεως τῶν μετανοούντων, ἵνα μὴ τὴν ἐκκλησίαν Θεοῦ ἀντὶ ναυῶ ἀγίου σπήλαιον ληστῶν ἢ πορνείων ἐν ἀγνοίᾳ ἢ γνώσει ποιήσης κατὰ προσπάθειαν, καὶ οὐκ ἐκφεύξῃ τὸ φοβερόν ἐπὶ τούτῳ κρίμα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ.
- 550 Ἰσθι γάρ ὅτι ἐκάστη τῶν τοιούτων κατάλληλον οἱ αὐτόπται τοῦ Λόγου καὶ μαθηταὶ τὸν τόπον εἰκότως ἀπένευμον. Καὶ δεῖ σε τῆς ἀναγνώσεως μᾶλλον τῶν διατάξεων καὶ τῶν κανόνων αὐτῶν ἐπιμελῶς ἔχειν, ἵνα εἰδῶς ἔσῃ τίνα τὰ τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων εἰσὶ κεκρυμμένα 555 μυστήρια, καὶ μὴ σφάλῃ ποιῶν τὰ μὴ τῇ θεοσεβείᾳ προσήκοντα. «Εὐλαβεῖς ποιήσεις» κατὰ τὸ γεγραμμένον «τοὺς πνευματικούς σου υἱούς» καὶ διδάξεις αὐτοὺς εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἱερῶν τε καὶ θείων τόπων ὁμοῦ καὶ σκευῶν τοῦ ἡγιασμένου ναοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.
- 560 Ἐπειδὴ γέγραπται «Μακάριος ἄνθρωπος ὁ πάντα δι' εὐλάβειαν καταπτήσων». Ἡ Μόνοις γάρ, Ἰσθι, τοῖς ἱερωμένοις καὶ τοῖς ἐξ ἀγῶνων καὶ μετανοίας διὰ θαυμάσιων καθαρθεῖσι πολλῶν καὶ τῶν ἀχράντων μετέχουσι μυστηρίων Χριστοῦ ἡγιασμένοις καὶ εὐλαβεστάτοις τῶν μοναχῶν ἡ 565 λειτουργία τῶν τοιούτων καὶ τὸ ἀπτεσθαι αὐτῶν παρὰ τῶν πατέρων καὶ ἀποστόλων ἀφιερῶθη. Οὐ συγχωρήσεις πᾶσι καὶ τοῖς βουλομένοις τὴν τοῦ Θεοῦ βῆματος εἴσοδον, ἀλλ' ἡ μόνοις, ὡς εἴρηται, τοῖς ἱερωμένοις καὶ ἡγιασμένοις τῶν εὐλαβεστέρων ἀδελφῶν καὶ πατέρων σου, τοῖς δὲ λοιποῖς

570 καὶ ἀτάκτως περιπατοῦσι τῶν ἀδελφῶν ὅρα τί σοὶ λέγεται
ἀποκλείσεις αὐτήν. Πολλοὶ γάρ, εὖ ἴσθι, ἐκ τῆς τῶν
τοιούτων καταφρονήσεως τέμνονται τῆς παρούσης ζωῆς,
καὶ πάντως παρορῶντός σου τοῦτο γίνεσθαι, τὸ αἷμα τῶν
575 τεμνομένων διὰ τοῦτο τῆς ζωῆς ἐκ τῶν χειρῶν σου ἀπαιτη-
θῆσεται.

Ταῦτα, ὦ ποιμὴν τῶν προβάτων Χριστοῦ, καὶ τούτων
ἐτι πλείονα, ἀ εἰδέναι ἀκριβῶς καὶ ποιεῖν σπουδαίως ὀφείλεις
εἰς φυλακὴν τοῦ ποιμνίου σου. Τοιγαροῦν καὶ εἰ σαυτὸν
ἐγnows εἰς τοσαύτην ἐλάσαντα ἱκανότητα καὶ τοιούτων
580 εὐμορῆσαντα χαρισμάτων, ὥς ἐκ μόνοι τοῦ ἐκλάμποντος
ἀπὸ σοῦ φωτός τῶν καλῶν ἔργων καὶ τῆς ἐνθέου σοφίας καὶ
γνώσεως φωτίζεσθαι πάντας τοὺς πλησιάζοντάς σοι τῶν
ἰσθίων καὶ ἀλλοτρίων, ποιμαίνει θαρρῶν τὰ πρόβατα Χριστοῦ
τῷ ἐπιστήμονι λόγῳ τῆς δοθείσης σοι χάριτος ἐμπράκτως,
585 κατὰ τὸν ὅρον καὶ νόμον τὸν προακυδοθέντα σοι ἄνωθεν,
καὶ βόσκει τὰ ἀρνία αὐτοῦ εἰς νομάς παντοίας τῶν αὐτοῦ
ἐντολῶν, ἕως οὗ αὐξήνηθῃσι καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀναδρά-
μωσι τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔξεις πολὺν ἐξ
αὐτοῦ τὸν μισθὸν τοῦ γενέσθαι τῶν αὐτοῦ ἀποστόλων
590 συνθρόνου καὶ ὑμόσκηρος· εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ συστάλῃσι πρὸς
ἐαυτὸν, εἴ τί μοι πείθῃ κηδομένη τῆς σωτηρίας σου, ἐπειδὴ
ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ, ὃ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.

XIX

- 1 Ὅτι οὐ χρὴ ἐπὶ μόνοις τοῖς λόγοις καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι
θαρρεῖν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων τὸ πιστὸν
βεβαιόεσθαι τῶν λόγων αὐτῶν. Καὶ οἷα τίς ἐστίν ἡ τῶν
ἀληθινῶν διδασκάλων διάθεσις καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς μαθη-
5 τευομένους αὐτοῖς. Καὶ ὅποια τὰ σπλάγχνα καὶ ἡ φροντίς
αὐτῶν. Καὶ ὅπως ὑπὲρ αὐτῶν ἐντυγχάνουσι τῷ Θεῷ.

Λόγος 10'.

- Ἀδελφοί καὶ πατέρες καὶ τέκνα τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμετέρας πρὸς με φιλίας γινώσκει ἕκαστος, ὅπως τε γέγονε καὶ δι'
- 10 οἷας προφάσεως ὡσαύτως καὶ περὶ τοῦ μέτρου τῆς πρὸς Θεὸν ὑμῶν ἀγάπης καὶ πίστεως ὑμεῖς οἴδατε. Ἐγὼ γὰρ ἀκριβῶς λέγειν περὶ ἀοράτου πράγματος οὐκ ἐπίσταμαι, ἀπὸ λόγων δὲ μόνων περὶ τῶν τοιούτων πληροφορηθῆναι ἀμήχανον. Πολλάκις γὰρ ὁ μὴ ἐπηγγειλατό τις ἐν λόγῳ, ἔργῳ
- 15 τοῦτο πεποίηκεν αἰφνης καὶ ὁ μεθ' ὁρκῶν συνέθετο, ἐν καιρῷ δέοντι μεταμεληθεὶς εἰσάπαν ἀπείπατο καὶ τοῦτο εὖρος γινόμενον ἐν τοῖς πλείοσι. Ἔάνιοι γὰρ ὡς ἀληθῶς οἱ ταῖς τριεμνίαις τοῦ βίου μὴ σαλευόμενοι, μηδὲ ταῖς ἀκένθοις αὐτοῦ συμπνιγόμενοι, μηδὲ ταῖς ἡδοναῖς δολιχαῖς καὶ
- 20 δουλουμένοι χρημασι, δι' ἃ ψεῦδος ἅπαν ἐπιτηδεύεται. Διὰ τοῦτο λόγοις μόνοις ἐλπίζειν καὶ ὡς ἐπ' ἔργοις βεβαίως ἐπιστηρίβεσθαι ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ εἶναι μόνους ἀρμόδιον, οἷς αὐτοὶ ἡμῖν ἐπηγγείλατο. Ἐχει γὰρ καὶ μόνος ἐκεῖνος τὸ ἄτρεπτον καὶ οὐδαμοῦ ἐφάνη διαψευδόμενος. Ἀἰρωμένων δὲ
- 25 τῶν οὐχ ἰσταμένων, ἀλλὰ περὶ πολλὰ στρεφόμενων καὶ πλανωμένων ἢ λόγοις μόνοις ἐπεριδύμενας, ἀνέμους ἔξει καὶ ματαιοὺς ὄνειρους χρήσεται. Ἡδὲν γὰρ οὕτω τῶν ἄλλων ἀπαντῶν ὡς λογισμὸς ἀνθρώπου τὸ ἄστατον καὶ εὐμετάβολον ἔχει, τότε μόνον ἰσταμενός, ὅτε τὰ βέοντα πάντα
- 30 καὶ κτιστά καὶ ὀρώμενα παρωσάμενος τὸ σκότος περᾶσει ὁ περιβέβληται, καὶ τοῖς ἄορατοῖς καὶ ἔστωσι καταμιγῆσεται. Ἐκεῖ οὖν ταῦτα οὕτω λογίζομαι καὶ ὑμεῖς οἴδ' ὅτι συμπαρ-
 τυρήστέ μοι τῇ λόγῳ, ἀκούσατε καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγω, καὶ τὸ πάθος ὁ πέπονθα
- 35 Ἦλθετε πρὸς ἡμᾶς μετ' ἐμπόρου ἀγάπης καὶ πίστεως, ὡς ἐκ τῶν λόγων ὑμῶν ἐστοχασάμεν καὶ τοῦ προσώπου, καὶ ὅτι οὐ βιασθέντες παρα τινος, ἀλλ' οἰκοθεν ἐπὶ τοῦτο ὀρμήσαντες. Οὕτως οὖν ὑμᾶς θεασάμενος καὶ τοιαῦτα φιλόχριστα παρ' ὑμῶν ἀκηκοὺς ῥήματα, ἀπεδεξάμεν καὶ
- 40 τὴν πίστιν καὶ τὴν προαίρεσιν καὶ ὑπὲρ ἅπαντας προσεπάθησα ἀπαθῶς εἰς ὑμᾶς καί, ομολογῶ, ἀγάπην προσελαβόμην πλείονα, κἂν πάντας ἀγαπᾶν ἐξ ἰσοῦ προστέταγμα. Ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς αἴτιος, ὁ κύρις λέγω Θεοφύλακτος —

- πρὸς αὐτὸν γὰρ μοι ὁ λόγος προσέθετο καλὴν ἐλθεῖν καὶ
- 1) πολλάκις πρὸς τὴν ἡμετέραν ταπεινώσιν μετὰ πλείονος τῆς προθυμίας καὶ θερμῆς ὅτι μάλιστα τῆς ἀγάπης — λάμπει γὰρ αὕτη τοῖς ὀρθῶς βλέπουσι καὶ κρυῖναι οὐ δύναται —, ὃν καὶ ὡς ἀδελφὸν ἐδεχόμεν καὶ οὕτω τοῦτον ἡγάπησα ὡς ἑμαυτὸν, εἰ πιστεύει μοι λέγοντι, τῆς ἐμῆς ψυχῆς φυσικῶς
 - 50 κινουμένης καὶ ἐν' αὐταῖς εἶπω ἐκκασιμένης τῷ ἔρωτι, λόγους εἶπε καὶ συναγαγὼν τῷ Χριστῷ, ἐποίησατο, ἦν ἀλλοῦσαι παρ' αὐτοῦ οὐδέποτε προσεδόκτα, ῥήματα ἃ καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀπεγράφατο καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν ὡς βέλος ἔτρωσαν, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τῶν γενόμενα ἐν αὐτῇ, διαπαντός με καὶ
 - 10) δαπανῶσι καὶ καταργέουσιν — οὐ μὴ γὰρ κρύψω ἃ μηδὲν ἡδικοῦμαι ὑμᾶς παρ' ὑμῶν πέπονθα —, ταῦτά με ἡμέραν καὶ νύκτα ἴσον ἀλγεῖν πεποιήκωσι, ταῦτα καὶ γλυκύτητα ὕπνου ἀποδιώκουσι, καὶ τροφὴν ἀποστεῖσθαι ἀναγκάζουσι. Δίψα δέ μοι πέπαιται ὕδατος ἐν τῷ ἀεὶ διψᾶν τῶν ῥημάτων τὴν
 - 60 ἐκδασιν, τὸ δὲ φως τοῦ αἰσθητοῦ ἡλίου οὐδόλως καθορᾶν βουλομαι, ἐπιθυμῶ γὰρ ἰδεῖν ποτε τὸν ἐμὸν ἀδελφὸν τῷ νοητῷ ἡλίῳ θερμῶς προσερχόμενον. Δάκρυα μου καὶ αὐτὰ θερμότατα ῥέουσι, καὶ Χριστῷ ὑπὲρ τοῦ πεπονημένου προσφέρονται, ὅπως ἐκπλυθῇ διὰ τούτων καὶ νοερώς ἀναβλέψας τὸν ἑαυτοῦ
 - 65 Ποιητὴν ἐπὶ γινώσεται. Στεναγμοὶ ἐκ βάθους μου τῆς καρδίας ἐπλέμπονται, ἐν' ἐκ βυθοῦ τῶν κακῶν ἀνεένιω ψυχὴν ἦν ἡγάπησα. Ἐπὶ πρόσωπον κεῖμα' διχτυοῦς ὀλολύζων, ὅπως κάτω κείμενον ἀναστήσω τὸν ἐμοὶ προσφιλέστατον 100) Ηγεμονοκράτορα Κυρίον ἐπὶ κληόμενος ἀνα-
 - 70 κράζω, ἵνα τοῦ αὐτοκράτορος τῶν δεσμῶν ἑξαρκάσῃ τὸν ἐκουσίως κρατούμενον Ποιῶ δὲ καὶ λέγω ἰσως καὶ ἕτερα, ἃ γράφειν οὐ δίκαιον, Θεῷ δὲ μόνῳ γνωστὰ, πρὸς ὃν καὶ γίνονται. Καὶ εἰ ψευδομαι ἢ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε μέχρι καὶ μόνου ἑνὸς ῥήματος εἴρηκα καὶ οὐχὶ ἔργῳ ταῦτα ἐπλήρωσα,
 - 75 μὴ λογισθεῖν μετὰ τῶν πιστευόντων ἐπὶ τὸν Κύριον, μηδὲ τὴν δόξαν τῶν ἁγίων θεάσαιμι, ἀλλὰ ἀποτύχω τῆς ἐλπίδος, δι' ἣν τὸν κόσμον κατέλιπον.

Ταῦτά εἰσιν ἃ παρ' ὑμῶν πέπονθα καὶ ταῦτα ἅπερ ἡδικοῦμαι. Εἶπατε οὖν καὶ ὑμεῖς τίني ἐξ ὑμῶν τοιαυτὴν λύπην

- 80 προξενήσαμεν, Ἀπόδοτε, ἀδελφοί, ἴσῃ καὶ ὑμεῖς τὴν ἀγάπην ἐμοί, τῷ ἐξ ἀγάπης τυραννουμένῳ. Βεβαιώσατε τοὺς

- λόγους ὑμῶν ἔργοις, ἵνα μικράν ἀνέψυξιν εὐροιμι. Φανερώ-
 σατέ μοι, εἰ ἀληθῶς ἀγαπάτέ με, τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν
 ὑμῶν. Γινώσκω γὰρ μὴ μόνον τοῖς λόγοις, ἀλλὰ ταῖς πράξεσιν,
 80 ὅτι ὁ Θεὸς μετ' ὑμῶν γέγονε καὶ οὐκ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.
 Εἰ δὲ μὴ βουλεσθε, τί μοι βάρος ἐλθόντες προεξηγήσατε καὶ
 ὑποχωροῦντες πλέον καταβαρύνετε; Βαρος δὲ καὶ χαρὰν
 ἀφραστον καὶ λύπην ἀπαισὼν ἐν ἐμοὶ ἀπεργάζεται, τὸ παραδο-
 ξότατον· χαρὰν μὲν ὅτι ὑπὲρ ὑμῶν εὐχομαι καὶ εὐφραίνομαι
 90 ἐλπίζων ἀπολαβεῖν ὑμᾶς, λύπην δὲ ὅτι οδοῦμαι μὴ συμπτ-
 γῆτε τῷ κόσμῳ καὶ ἀπατηθέντες Χριστῷ ψεύσησθε, ὅπερ
 φριττω ἔννοω καὶ ἐξίσταμαι. Καὶ τοῦτό ἐστι τῆς ἐμῆς
 ψυχῆς ἡ δαλάνη καὶ οὐκ ἐγὼ με ἀναπαυθῆναι ἢ χαρῆναι.
 Καὶ πενῶμαι ὅτι οὐκ ἐστὶν σπουδρωπάζων ἐγὼ ἐν ἀληθείᾳ
 95 παρῆναι καὶ τὴν ζωὴν μου θρηνῶν ἀπολέγομαι, ὅτι οὐ
 κέρδους ἡγοῦμαι τὸ μόνος σωζέσθαι οὐδὲ χωρὶς ὑμῶν
 δοξάζειν θέλω τὸν Θεόν. Εἰ μὲν οὖν βιασὰ ταῦτα τὸ κατ'
 ἐμέ, ἀπολογησασθε καὶ ὑμεῖς εἴτε βούλεσθε, καὶ οἷόν μ' ἐρεῖ
 προστίθεσθε εἰπατε, καὶ ἔργῳ τὸν λόγον κυρώσατε, ἵνα ἢ
 100 εὐφραينوμενός ἔσομαι ἢ πάλιν ὡσαύτως λυπούμενος. Ἐλπίζω
 δὲ καὶ ἀοράτως βλέπων πρὸς Κύριον εὐχομαι ὅτι οὐ ψεύσεσθε
 οὐδὲ ἄλλα ἀντ' ἑλλων φθέγγεσθε, ἔργῳ δὲ μᾶλλον ἐνδείξεσθε
 ἢ λόγοις προσεπηγγεῖλασθε. Μὴδὲν οὖν εἰς ταῦτα διατάσσετε,
 μὴδὲ ἀπιστίας διαλογισμοὶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἀδελφοί
 105 μου, ἀνέλθωσιν, ἀλλὰ ἀκούσατέ μου τῶν μετ' ὀδύνης
 ῥημάτων καὶ ἴδετε ὡς οὐδὲν κενὸν ἢ ἀπατηλὸν λέξω.
 Ἀναβλέψατε εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω
 καὶ κατανοήσατε, ὅποια ἔργα καὶ ὅσα ὁ Θεὸς δι' ἡμᾶς πάντα
 πεποίηκεν. Ἴδετε καὶ ἀκριβῶς ἐξετάσατε ὡς οὐδὲ ἐν τούτων
 110 ἀπάντων ὑπάρχει μόνιμον, ἀνθρώπου δὲ ψυχὴ ἐν πᾶσι τοῖς
 ἑρωμένοις μόνῃ ἀοράτως ὁράται καὶ πιστεύεται εἶναι
 ἀθάνατος, ἥτις συνοῦσα μὲν καὶ ἐνοικοῦσα τῷ σώματι πάντα
 βλέπει καὶ κατανοεῖ τὰ ὕλικά καὶ κτιστά καὶ ἐκ σωματικῶν
 συνιστάμενα, ἀποσπασθεῖσα δὲ τούτου αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐκτὸς
 115 πάσης καθίσταται γνῶσεως, μόνους δὲ τοῖς ἀόλοις καὶ
 νοουμένοις ἐγκαταλέγεται. Εἰ μὲν οὖν τῷ φωτὶ τῶν ἐντολῶν
 τοῦ Χριστοῦ καταλάμπεται, καὶ ἐν φωτὶ γίνεται ἀπείρῳ τῆς
 αὐτοῦ εὐσπλαγχνου Θεότητος, ἀρρητον εὐροῦσα τὴν εὐφρο-
 σύνην καὶ ἀτελεύτητον· εἰ δὲ σκότει τῶν ἁμαρτιῶν περιέ-
 120 χεται, ἐν ἀτελευτήτῃ σκότει, φεῦ, ὁμοίως γίνεται, πυρὶ καυ-

- στικῶ ὄντι συμμέκτω . Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, ἡρῶας καὶ ὑμῶν ταῦτα ὁμολογοῦντων, τί βραδύνομεν καὶ τί τὸ πικρὸν οὐ φεύγομεν σκότος, Τί δὲ οὐαὶ λέγομεν τοῖς φιλοκόσμοις καὶ φιληδύνοις καὶ ἐν τούτοις ὄντες οὐκ αἰσθανόμεθα,
- 126 Τί φθεγγόμεθα « Μακάριοι ὄντως οἱ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον καὶ ἐπ' αὐτὸν τὰς ἐλπίδας τιθέμενοι », τὴν δὲ ὑμετέραν οὐ κατανοεῖτε, ἀποφεύγοντες, ἀθλιότητα, Τί Θεὸν ὁμολογεῖν καὶ πιστεῦειν νομίζετε, ὃν γνωρίζειν καὶ φθουλεύειν οὐ θέλετε; Ποῦ ἐλπίζετε τὰ ἐν χερσὶν ὑμῶν ὄντα
- 130 καταλιμπάνοντες ἀγαθὰ, τοῖς δὲ ματαίοις καὶ ῥέουσι προστιθέμενοι;

- Πῶς λέγεις, εἰπέ μοι, ἵνα καὶ πρὸς ἕκαστον τῶν ἀντεχομένων τῆς μεταιότητος τῶν παρόντων τρέγω τὴν λόγον καὶ Πάντα ἐπίσταμαι, καὶ ὅτι θνητὸς ἐγὼ καὶ σικὰ τὰ ὀρώμενα
- 135 καὶ ὁ θάνατος ἄωρος καὶ ἡ δόξα τῶν δικαίων αἰώνιος καὶ ἡ αἰσχυνὴ τῶν ἀμαρτωλῶν τέλος οὐκ ἔχουσα », αὐτὸν δὲ συτῶν κακῶν οὐκ ἀφίστασαι; Εἰ γὰρ βλέπεις, πῶς οἷα δὴ τυφλὸς προσκόπτειν ὅλον τὸ σῶμα καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν μεμελάνωσαι; Εἰ οἶδας τὰ κρεῖττονα, πῶς ὥς μὲν δὲ αἰσθησιν ἔχων πράττεις τὰ χείρονα, Εἰ οἶδας ὅτι πάντα σικὰ καὶ πάντα παρέρχονται τὰ ὀρώμενα, οὐκ αἰσχύνῃ σικᾷ προσπαίζων καὶ θησαυρίζων τὰ ῥέοντα; Καθάπερ γὰρ παῖς εἰς τετρημένον ἄγρος ἀντλήων, οὐκ αἰσθάνῃ καὶ φρονεῖν δοκεῖς, προσφιλέστατε, ὦ, λίαν δεινὸν τὸ δοκεῖν καὶ τὸ
- 140 οἰεσθαι — τὸ γὰρ εἶναι τούτοις ἀφῆρηται;

- Ἄνθρωπε, πιστεῖς, ὅτι ἐστὶ Ὁ Θεὸς ὁ Χριστός; Εἰ οὖν πιστεύεις, φοβῶ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φιλεῖς. Εἰ δὲ ἀπιστεῖς, κἂν τοὺς δαιμονιασμοὺς αὐτοῦ, οὓς τάχα καὶ αξιοπιστοτέρους ἡγῇ, ἐρώτησον. Μάθε παρ' ὧν δεδούλωσαι καὶ
- 150 οἷς ἐξακολουθεῖς, ὅτι οὐκ ἐστὶ Θεὸς ἕτερος πλὴν αὐτοῦ, φ' οὐδεὶς ἐξωμοιωταί, οὐδὲ ὁμοιωθῆναι δύναται. Πάντων γὰρ ἐξουσιαστὴς αὐτός ἐστιν, πάντων κριτής, πάντων βασιλεὺς, παντὸς φωτὸς καὶ ζωῆς Κύριος. Αὐτὸς φῶς τὸ ἀρρητον, τὸ ἀπρόσιτον, ὁ ὢν μόνος, αὐτὸς ἀφανεῖ ἐν τῇ
- 155 ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς μὴ ποιήσαντας τὰ προσταγμάτα αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἀποδιώκει τὸν ζόφον τῆς νυκτὸς ἀνατέλλων ὁ ἥλιος, καὶ ἔσται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἀχώρητος ἐν ἀχώρητοις καὶ ἀκατάληπτος ἐν ἀκατάληπτοις, μόνος φαινόμενος τοῖς

- 60 ἀξίους κατὰ τὸ μέτρον τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, οἱ δὲ γε ἁμαρτωλοὶ ἔσονται ὡς ἐν φωτὶ καλυπτόμενοι σκότει, ἐν χαρᾷ αἰσχυνόμενοι καὶ ἐν εὐφροσύνῃ αὐτοὶ τηρόμενοι καὶ δεινῶς καίόμενοι καὶ διαφόραις εἰδεσι τῶν ἰδίων παθῶν κολαζόμενοι, καθὰ δὴ καὶ οἱ δίκαιοι ταῖς διαφόροις ἀρεταῖς
- 165 στεφανούμενοι.
- Οὕτω τοίνυν καὶ σωματικῶς ταῦτα ἐν ταῖς θεοπνεύστοις εὐρον ἐγκείμενα Γραφαῖς καὶ πνευματικῶς ἐδιδάχθην παρὰ τοῦ Πνευματος καὶ πρὸς πληροφάν ὑμῶν, ἐξ ἀγάπης πολλῆς μὴ ὑποστείλαμενος, ἔγραψα Ἰδοὺ οὖν πάντα ὑμῖν
- 170 ἀνήγγειλα καὶ τὸ ταλάντον οὐκ ἔκρυψα καὶ τῇ σωτηρίᾳ ὑμῶν οὐκ ἐφθόνησα Ἐκαστος ὑμῶν τοῦ λοιποῦ δ θέλει ἐκλέξεται Ἐγὼ γὰρ ἤδη τοῦ περὶ ὑμῶν ἐγκλήματος ἀπολέλυμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ τῶν ἡμῶν Ἀμήν.

XX

- 1 Περὶ ἀποταγῆς καὶ ἐκκωφῆς θελήματος, πρὸς τοὺς αἰτήσαντας γράψαι αὐτοῖς πῶς ὀφείλει τις τὸν ἀσκητικὸν διανύσαι βίον. Καὶ ὅτι καλὸν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπωφελὲς ἐμπειρῶ χρήσασθαι ὁδηγῶ ἡγουν πνευματικῶ πατρί εἰς τὸ
- 5 μαθεῖν τὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀσκητικῆς τέχνης τὴν δυσκατόρθωτον ἐργασίαν. Καὶ περὶ πίστεως τῆς εἰς τοὺς πνευματικούς πατέρας καὶ θεωρίας φωτός, ὑφ' αὐτῶν πᾶσα φωτιζομένη ψυχὴ προκόπτει εἰς ἀγάπην Θεοῦ.

Λόγος Κ'.

- 10 Ἀγαπητοὶ μου καὶ περιπόθητοι ἀδελφοί, πολλάκις ἠθελήσατε λόγον ὠφελείας ἀκούσαι παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, καὶ διὰ τὸ συντόμως ὑποχωρεῖν ὑμᾶς, λαλῆσαι ὑμῖν

ἀπὸ στόματος τὰ δέοντα, ὡς πάρεργα, συμπεριόντως οὐκ ἠβουλήθημεν. Διὰ τοῦτο καθάπερ ῥητήσασθε γραφαί νῦν τῇ
 15 ἀγάπῃ ὑμῶν, εἰκότως προεθυμήθημεν οὐ τὰ πρὸς νευθεσίαν (καὶ γὰρ ἀνάξιοι), ἀλλὰ τὰ πρὸς συμβουλήν καὶ ὑπόμνησιν, ὡς ἀγαπῶντες, λίαν ὑμᾶς, καὶ ὅσα γινώσκουμεν ὠφελούντα καὶ συνεργούντα ψυχῇ πρὸς τε τὴν ἐκ τοῦ κόσμου φυγὴν καὶ τὴν τῶν πηλῶν ἁλλοτρίωσιν καὶ Θεοῦ ἀγάπην καὶ
 20 τελείαν ἀπάθειαν.

Τοιγαροῦν καὶ οὐδαμῶθεν ποθὲν ἄλλοθεν δίκαιον ἔγησάμεν τὴν ἀρχὴν πρὸς ἄνθρωπον διγῶντα τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν ποιήσασθαι, εἰ μὴ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀενάου πηγῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἱμῶν, δι' ὃν ἡμῖν ὁ λόγος καὶ ἅπαν
 25 ἔγχειρμα, καὶ πρὸς ὃν πᾶσα σπουδὴ μετ' ἐλπίδος χρηστῆς καὶ ἅπαν ἐνθῆμιον. (Ὅτος γὰρ καὶ ἀρχομένοις θεμέλιος ἀρραγέστατος καὶ μετάρησιν ἐλπίς ἀκατασχύτος καὶ τελειοῦσιν ἀγάπη ἀκέραιτος καὶ ζωὴ ἀτελείτουτος. Τοῦτου ἔγω τῆς ἀγίας φωνῆς ἤκουσα πρὸς ἅπαντας λεγουσῆς
 30 κοινῶς «Ὅστις οὐ καταλείψει πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφούς καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ καὶ ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήσει μοι, οὐκ ἔστι μου ὄξος» ἢ Δι' οὐδὲν οὖν ἕτερον τὸν σταυρὸν ἐσχάτως τοθεῖναι καὶ παρὰ τῆς Γραφῆς ἐδιδάχθην καὶ δι' αὐτῆς τῆς πειρας μεμάθηκα,
 35 εἰ μὴ διὰ τὴν τῶν ὁλίγων καὶ πειρασμῶν ὑπομονὴν καὶ τελευταῖον διὰ τὸν θάνατον αὐτὸν τὸν ἐκούσιον. ὅνπερ καὶ τοῖς τότε καιροῖς, ἐπικρατούσων τῶν αἱρέσεων, πολλοὶ διὰ τοῦ μαρτυρίου καὶ τῶν ποικίλων βασάνων προείλαντο, νυνὶ δὲ Χριστοῦ χάριτι ἐν καιρῷ βιθθείας καὶ τελείας εἰρήνης
 40 οὐδὲν ἕτερον ἐπληροφόρηθημεν εἶναι σταυρὸν καὶ θάνατον, εἰ μὴ τὴν παντελὴ τοῦ ἰδίου θελήματος νέκρωσιν. Ὁ γὰρ τὸ ἴδιον κἂν ὅπως οὖν ἐκκληρῶν θέλημα, τὸ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ πρόσταγμα φυλαῇ οὐ δυνήσεται πώποτε

1.2 οὖν ὡς πρὸς ἐν τὸν λόγον ποιήσωμι, ταῦτά φημι
 1.3 πρὸς ὑμᾶς Ἀδελφε, ἐκτενῶς τὸν Θεὸν παρακάλεσον, ὅπως δείξῃ σοι ἄνθρωπον, τὸν καλῶς ποιῆναί σε δυνάμενον, ᾧ καὶ ὀφείλεις ὡς αὐτῷ τῷ Θεῷ ὑπακούσαι καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ σοι λεγόμενα ἀδιστακτικῶς ἐπιτελέσαι, εἰ καὶ ἐναντία σοι καὶ ἐπιβλαβὴ κατὰ τὸ δοκοῦν σοι τα προσταττόμενα
 1.4 φαίνονται. Καὶ εἰ μὲν εἰς ὃν ἤδη ἔσχεις πτερά πνευματικόν

- περισσότερως πληροφορεῖται παρὰ τῆς χάριτος ἢ καρδ.α σου, ποίει ἃ σοι λέγει καὶ σώζη· κρείσσον γάρ μαθητὴν μαθητοῦ ὀνομαζεσθαι καὶ μὴ ἰδιορρύθμως βιοῦν καὶ τρυγᾶν ἀνωρελεῖς καρπούς τοῦ ἰδίου θελήματος. Εἰ δὲ πρὸς ἄλλον
- τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπέμψῃ σε, μὴ διστάσῃς τὸ σύνολον ἀκοιομεν γάρ καὶ Παῦλον φυτευσαντα καὶ Ἀπαλλῶ ἀρδεύσαντα καὶ Χριστὸν αὐξάνοντα· Ποίησον οὖν, ἀδελφέ, καὶ σὺ καθὼς εἶπομεν, καὶ ἀπελθε πρὸς ἄνθρωπον, ὃν ὁ Θεὸς ἢ μυστικῶς δι' ἐαυτοῦ ἢ φανερώς διὰ δούλου αὐτοῦ ὑποδείξει
- σοι. Καὶ ὡς αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ ὁρῶν καὶ λαλῶν, οὕτω σεβάσθῃτι αὐτὸν καὶ οὕτω διδάχθῃτι παρ' αὐτοῦ τὰ συμμέροντα. Ἐάν γάρ ἀκούσῃς παρ' αὐτοῦ « Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς τοῦ θελήματός σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ φρονήματός σου », μὴ διακριθῇς μηδὲ ἐρυθριάσῃς ὑπὸ κενοδοξίας
- ἡττώμενος. Ἐάν εἴπῃ σοι· « Λεῖτρο εἰς γῆν ὑπακοῆς, ἦν ἂν σοι δεῖξαι », δραμε, ἀδελφέ μου, ἔσῃ σοι δύναμις, μὴ δώσῃς ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μηδὲ κάμψῃς γόνυ, ὀκνηρίᾳ ἢ ραθυμίᾳ ἐκλυόμενος· Ἴσως γάρ ἐκεῖ βοηθήσεται σοι ὁ Θεός, ὁ πατέρα πολλῶν πνευματικῶν τέκνων· ἀναδείξαι σε μέλλων
- καὶ τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας διωρῆσασθαι, ἣν κληρονομοῦσι μόνον οἱ δίκαιοι. Ἐάν εἰς τὸ ὅρος ἀναγῇ σε, προθύμως ἀνελθε καὶ γὰρ θεάσῃ, εὖ οἶδα, Χριστὸν μεταμορφούμενον καὶ πλεονόως ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμποντα τῷ φωτι τῆς θεότητος, καὶ καταπέσῃς ἴσως μὴ φέρων ὁρᾶν ἃ οὐδέποτε τεθέασαι,
- καὶ φωνῇς ἀκούσῃς πατρῴας ἀνωθεν, καὶ νεφέλην ἰδῇς σκιαζουσάν, καὶ προφῆτας παρισταμένους καὶ βεβαιοῦντας ζώντων καὶ νεκρῶν αὐτὸν Θεὸν ὑπάρχειν καὶ Κύριον.
- Ἐάν ἀκολουθεῖν προτρέγῃται, περιέρχου τὰς πόλεις μετ' αὐτοῦ θαρσαλέως καὶ γὰρ ὠφελγηθήσῃ τὰ μέγιστα,
- ἐάν εἰς αὐτὸν ἀποβλέπῃς καὶ μόνον. Ἐάν ἰδῇς μετὰ πορνῶν καὶ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν συνεσθίοντα, μηδὲν λογίσῃ ἐμπαθὲς καὶ ἀνθρώπινον, ἀλλ' ἀπαθῇ πάντα καὶ ἅγια καὶ τὸ « Ἐγενόμην τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα τοὺς πάντας κερδίσω » κατὰ νοῦν λογίζου, βλέπων κατὰ τοὺς ἁγίους συγκατα-
- τακτικῶς καθεστὴν ἅλλὰ μηδὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπων, τοις πιστεύουσιν τὸ σύνολον· πλανάωνται γὰρ καὶ αὐτοί, ὦ, ἔργω μεμύθηκα. Ἀκολουθῶν αὐτῷ καὶ τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις πειθαρχῶν, μὴ ἀποβλέπῃς πρὸς τοὺς συνόντας

- σοι μηδὲ εἴπῃς περὶ τίνος · « Κύριε, οὗτος δὲ τί ; »
 90 ἄλλὰ πάντοτε σεαυτῷ πρόσεχε καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχε τὸν
 θάνατον καὶ σκόπει λολογισμένως ἐν ποίᾳ ἀρετῇ δοξάσεις
 τὸν Θεόν . Μὴ ἐπαρθῇς διὰ τὸν σὸν διδάσκαλον παρὰ
 μειζόνων τιμώμενος, μηδὲ διὰ τὸ ἐκείνου ὄνομα πολλοὺς
 95 ἔχων ὑπακούοντάς σου, χαῖρε δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ὀνόματι σου
 γραφῇ ἐν τῷ οὐρανῷ τῆς ταπεινώσεως . Ἐὰν βλέπῃς καὶ
 τὴν σκιάν σου τοὺς δαίμονας τρέμοντας , μὴ σεαυτῷ ἄλλὰ
 τῇ τοῦ πατρὸς σου πρεσβείᾳ τὸ ὅλον ἐπίγραψον, καὶ πλείονως
 σε φοβηθήσονται .
 Ἐὰν ἐπὶ τραπέζης καμωσῇσαι προτρέψῃ σοι, εἰ μὲν
 100 πλησίον, εὐγνωμόνως ἀπόδεξαι, καὶ σέβας καὶ τιμὴν μετὰ
 σιωπῆς πρὸς αὐτὸν φύλαξον, καὶ μὴ ᾄψῃ τῶν προκειμένων
 τινὸς ἀνευ τῆς ἐκείνου εὐχῆς · ἄλλὰ μηδὲ ἐτέρῳ δώσης ἢ
 προτιμήσασθαί τινα τολμήσης ἀνευ γνώμης ἐκείνου καὶ
 προστάξεως . Εἰ δὲ ἐσχάτως πάντων καλέσει σε, μὴ εἴπῃς ·
 105 « Ἐκ δεξιῶν ἢ ἀριστερῶν καθεσθῆσθαι », εἰδὼς ὅτι τοῦτο
 ἄλλοις ἡτοίμασται καὶ ἀκηκοὺς ὅτι « Ὁ θέλων εἶναι πρῶτος
 πάντων, ἔστω ἔσχατος », τὸ κάτω μέρος ὡς τοῦ ἀνω
 ἀπόδεξαι πρόξενον , καὶ ἀγάπησον τὸν διδάσκαλον ὡς
 καλῶς σοι διὰ τῶν εὐτελῶν πραγματευόμεν . . τὰ μείζονα .
 110 Ἀλλὰ μὴ ἐξ αὐθαδείας μετ' αὐτοῦ πρῶτος ἐμβάψῃς τὴν
 χεῖρα ἐν τῷ τραβλίῳ · τίνος γὰρ οὐκ ἀγνοεῖς τοῦτο τὸ
 τόλμημα . Ἐὰν βελήσῃ νίψαι τοὺς πόδας σου, αἰδέσθητι
 αὐτὸν ὡς Κύριον καὶ διδάσκαλον καὶ ἀναβαλοῦ τὸ
 ἐγχειρίδιον . Ἐὰν δὲ ἀκούσῃς · « Οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ,
 115 ἐὰν μὴ τοὺς πόδας σου νίψω » , προθύμως καὶ ὅλον τὸ σῶμά
 σου παράσχου εἰς κάθαρσιν , ἵνα μάθῃς ἐκ τῶν εἰς σέ
 γενομένων τὸ πολὺ ὕψος τῆς Θεοποιῶν ταπεινώσεως, καὶ
 πλεῖον μᾶλλον τεχνικαῦτα ὠφελῇθῃς, ἐὰν ἔχῃς συνείδησιν, ἢ
 ὅτε σὺ τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς σου νίψῃας . Ἐὰν εἴπῃ
 120 ἀναπεσών · « Εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ἢ σκανδαλίζει
 με », μὴ κρύψῃς τὸν δόλον, ἀλλ' εἰ συγγινώσκεις ἑξομο-
 λόγησαι · εἰ δὲ μή, ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ πόδας ἐπὶ πρόσωπον
 πεσών, μετὰ θακρῶν ἐρώτησον · « Μὴ τι ἐγὼ εἰμι,
 125 ἀγνοίαν . Ἐπὶ τὸ στῆθος δὲ πεσεῖν τοῦ πατρὸς σου οὐ
 συμφέρει σοι · εἰ γὰρ καὶ Ἰωάννης ἐξ ἀγάπης πολλῆς πρὸς
 τὸν Χριστὸν ὡς πρὸς ἄνθρωπον ἐπαρρησιάσατο , ἀλλὰ μετὰ

πάντων καὶ αὐτός, ὅτε πάντα ποιήσῃεν, ἀχρεῖον δοῦλον
 ἐαυτὸν ἀποκαλεῖν προστετέτακτο.

- 130 Ἐὰν ἴδῃς τὸν ὁδηγῶντά σε θαυματουργοῦντα καὶ δοξα-
 ζόμενον, πίστευσον καὶ εὐφράνῃῃ καὶ τῷ Θεῷ εὐχαρίστησον
 ὅτι τοιοῦτου διδασκάλου τετύχηκας, μὴ σκανδαλισθῇς δὲ
 παρὰ τῶν φθονούντων ὁρῶν ἀτιμαζόμενον αὐτόν, ἴσως καὶ
 ῥαπιζόμενον καὶ συρόμενον, ἀλλ' ὡς θερμὸς Πέτρος λάβε
 135 τὴν μάχαιραν καὶ τὴν χεῖρα ἐκτείνας. μὴ τὸ ὥτιόν μόνον
 ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖρα καὶ τὴν γλῶσσαν ἀποκόψῃς τοῦ ἐπι-
 χειροῦντος λέγειν κατὰ τοῦ σοῦ πατρὸς ἢ αὐτοῦ ἀπειθεῖν.
 Εἰ δὲ καὶ ἐπιτιμηθῇς ὡς ἐκεῖνος, πάντως καὶ μειζόνως
 ἐπαινεθήσῃ τῆς πολλῆς ἀγάπης καὶ πίστεως ἕνεκα. Εἰ δὲ
 140 καὶ ὡς ἄνθρωπος πτοηθεὶς εἴπῃς· « Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρω-
 πον », ἀλλὰ κλαῦσον πάλιν μετὰ ταῦτα πικρῶς ὑπὲρ
 τούτου καὶ μὴ τῇ ἀπογνώσει καταποθῇς· καὶ κέπεισμαι
 ὅτι ἐκεῖνος πρῶτός σε πρὸς ἐαυτὸν ἐφελκύσεται. Κἂν
 σταυρούμενον ἴδῃς αὐτόν ὡς κακοῦργον καὶ παρὰ κακοῦρ-
 145 γων ἀνθρώπων πάσχοντα, εἰ δυνατόν συναποθάνον· εἰ δὲ
 μὴ, μὴ προστεθῇς τοῖς κακοῖς ὡς κακὸς καὶ προδότης,
 μηδὲ κοινωνήσῃς μετ' αὐτῶν ἀθῶου αἵματος, ἀλλ' ὡς
 δεῦλός καὶ μικρόψυχος βραχύ τι τὸν κοιμένα καταλιπὼν,
 τὴν εἰς αὐτόν πίστιν φύλαξον. Ἐὰν ἀφεθῇ τῶν δεσμῶν,
 150 πάλιν πρόσελθε καὶ ὡς μάρτυρα κλειῖον σεβάσθῃ· εἰ δὲ
 συναποθάνῃ τοῖς κειρασμοῖς, τὸ σῶμα αὐτοῦ παρρησιαζόμε-
 νος ζητήσῃ καὶ τίμησῃ περισσότερον μᾶλλον ἢ ὅτε
 ἐμψυχωμένῳ παρίστατο, καὶ μύροις ἀλείψας πολυτελῶς
 ἐνταφίασον. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τριήμερος, ἀλλ' ἔσχατος μετὰ
 155 πάντων ἐξαναστήσεται. Πίστευε δὲ ὅτι μετὰ παρρησίας
 παρίσταται τῷ Θεῷ κἂν τῷ τάφῳ τὸ σῶμα τούτου κατέθηκας
 καὶ ἀδιστάκτως ἐπικαλοῦ τὴν πρεσβειάν αὐτοῦ· καὶ βοηθήσῃ
 σοι ἐνταῦθα καὶ ἐκ πάντων φυλάξῃ σε τῶν ἐναντίων, καὶ
 ὑποδέξεται σε ἐν τῷ ἐκδημεῖν σε ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ
 160 μονὴν αἰωνίαν ἐτοιμάσῃ σοι.

- Ἐὰν μετὰ τὰ προειρημένα ἅπαντα κατ' ἰδίαν καλέσας σε,
 ἡσυχάσαι προτρέψῃται καὶ εἴπῃ· « Καθέζου ὧδε ἀπρόιτος
 ζωὸς οὗ ἐνδύση δύναμιν ἐξ ὕψους », μετ' ἐλπίδος βεβαίως
 καὶ χαρᾶς ἀπληρώτου ἐπάκουσον. Ἀψευδής, ἀδελφέ μου,
 165 καὶ ἀληθινὸς ὑπάρχει ὁ τοιοῦτος διδασκαλός. Ἐπελεύσεται

- γὰρ ἡ ἴση τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπὶ σέ καὶ νῦν δύναμις ,
οὐκ ἐν εἶδει πυρὸς αἰσθητῶς φαινόμενη οὐδὲ μετὰ ἤχου
πολλοῦ καὶ πνοῆς βιαίας — ταῦτα γὰρ διὰ τοὺς ἀπίστους τότε
γεγένασιν —, ἀλλ' ἐν εἶδει φωτὸς νοητοῦ μετὰ πάσης γαλήνης
170 καὶ θυμηδίας νοερῶς σοι ὀφθήσεται, ὅπερ προοίμιόν ἐστι
τοῦ αἰωνίου καὶ πρώτου φωτὸς καὶ ἀπαύγασμα καὶ λαμπηδὼν
ὑπάρχει τῆς αἰδέου μακαριότητος. Τοῦτου τοίνυν φανέντος
πᾶς ἐμπαθὴς λογισμὸς ἀφανίζεται καὶ πᾶν πάθος ψυχικὸν
ἀπελαύνεται, πᾶσα νόσος σωματικὴ τὴν ἰσὶν δέχεται. Τότε
175 οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας καθαίρονται, καὶ ὁρῶσιν ὅπερ ἐν
τοῖς μακαρισμοῖς γέγραπται. Τότε ὡς ἐν ἐσώπτρῳ βλέπουσα
ἡ ψυχὴ καὶ τὰ μικρὰ ἐκυτῆς σφάλματα εἰς ἄβυσσον κατα-
φέρεται ταπεινώσεως, καὶ τῆς δόξης κατανοοῦσα τὸ μέγεθος
πάσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐμπίπεται, καὶ τὸ παρ' ἐλ-
180 πίδα τοῦ Θεοῦ ἐκπληττομένη πηγὰς δακρύων ἀφήσι.
Καὶ οὕτως ὅλως ἁλλοιοῦται ὁ ἄνθρωπος καὶ γινώσκει Θεὸν
καὶ ὑπ' αὐτοῦ γινώσκειται πρῶτον. Αὕτη γὰρ μόνη πάντων
ἐπιγείων καὶ οὐρανίων, ἐκωστῶν τε ἐμοῦ καὶ μελλόντων,
θλιβερῶν τε καὶ χαρυκκοῦν, ποιεῖ καταφρονεῖν τὸν ἄνθρωπον,
185 ὃν καὶ φίλον ἄμα Θεῷ καὶ υἱὸν Ἐκκλησίας καὶ Θεόν, ἔσον
ἐφικτὸν ἀνθρώποις, αὐτὸν ἀπεργάζεται.

- Ταῦτα τοιγαροῦν ἔγραψα τῇ ἀγάπῃ σου, ἵνα ὅπερ ἤξιοις
ἀκοῦσαι πρὸς ἀπαξ παρὰ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, ταῦτα ἔχων
ἐγγράφως ἀναγινώσκεις ὅτε θελήσεις. Ἐάν δὲ καὶ πιστεύσης
190 οἰκονομικῶς σοὶ καὶ συμφερόντως ταῦτα δι' ἡμῶν τὸ
Πανάγιον Πνεῦμα ἐντέλλεσθαι, πάντα κατὰ ἀκολουθίαν
γενήσονται καθὼς περ ἔφημεν, καὶ ὅσα ἡμεῖς παρελίπομεν,
καὶ γὰρ πολλὰ εἰσιν, αὐτὸς σε δι' ἑαυτοῦ διδάξειεν ὁ Χριστός.

- Εἰ δὲ ἀπίστα καὶ οὐκ ἀρεστά σοι φανήσονται, σύγγνωθί
195 μοι ὅπερ μεμάθηκα συμβουλευόντι, καὶ σὺ ἀκολούθει πᾶσιν
οἷς ἐπίστασαι κρείττοσι· βλέπε δέ, ἀδελφέ μου, μήπως
ἀβουλήτως ἀκολουθήσης καὶ χεῖροσι. Σπάνιοι γὰρ ὡς ἀλη-
θῶς καὶ μέλιστα ἄρτι οἱ καλῶς ποιμαίνειν καὶ ἰατροῦν
ψυχὰς λογικὰς ἐπιστάμενοι. Νηστεῖαν γὰρ καὶ ἀγρυπνίαν
200 καὶ σχῆμα εὐλαβείας πολλοὶ ἴσως προσεποιήσαντο ἢ καὶ
ἔργῳ ἐκτήσαντο, καὶ τὸ πολλὰ ἀποστηθίζειν καὶ διὰ λόγων
διδάσκειν οἱ πλείονες εὐχερῶς ἔχουσιν, εἰς δὲ τὸ κλαυθμῷ
ἐκκόψαι τὰ πάθη καὶ τὰς περιεκτικὰς ἀρετὰς ἀναφαιρέτους

- κτησασθαι πάνυ ὀλίγοι εὐρίσκονται. Περιεκτικὰς δὲ ἀρετὰς
 205 λέγομεν ταπεινώσιν, τὴν τῶν παθῶν ἀναιρέτην καὶ πρόξενον
 τῆς οὐρανίου καὶ ἀγγελικῆς ἀπαθείας, καὶ ἀγάπην τὴν
 μηδέποτε ἰσταμένην μήτε πίπτουσιν, ἀλλὰ διαπαντὸς
 προστιθεμένην τοῖς ἐμπροσθεν, πύθῃ πόθον προσλαμβάνου-
 μένην καὶ ἐρωτὶ ἐρωτα, ἐξ ἧς ἡ τελεία χορηγεῖται διακρίσις,
 210 ἡ καὶ ἑαυτὴν καὶ τοὺς αὐτῇ ἐπομένους καλῶς ὀδηγοῦσα καὶ
 ἀπροσκόπτως τὴν νοητὴν διαδιβάζουσα θάλασσαν ἦν καὶ
 σοὶ εὐχομαι παρὰ Θεοῦ δωρηθῆναι καὶ νῦν μάλιστα, ὅπως
 θεαρέστως τὰ κατὰ σέ διακρίνης καὶ οὕτω ποιήσης καὶ
 σπουδάσης, ὥστε Χριστὸν εὐρεῖν καὶ ἐν τῷ νῦν συνεργοῦντά
 215 σοὶ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι πλουσίως τῆς παρ' αὐτοῦ ἐλλάμψεως
 τὴν ἀπόλαυσίν σοι δωρούμενον, καὶ μήτε ὡς ποιμένι ἀκολου-
 θήσης τῷ λύκῳ, μήτε νουσύσῃ ὑπείσέλθης ποίμνῃ, μήτε
 μόνος εὐρεθῇς κατ' ἰδίαν, ἵνα μὴ ἡ θηριάλωτος ὑπὸ τοῦ
 ψυχοφθόρου λύκου ὀφθῇς γενόμενος, ἢ νόσον ἐπὶ νόσῳ
 220 νοσήσας ψυχικῶς τελευτήσης, ἢ μόνος τὸ οὐαὶ καταπεσὼν
 κερδανῇς. Ὁ γὰρ ἀγαθὸς ἑαυτὸν ἐκδοὺς διδασκάλῳ οὐδενὸς
 τούτων φροντιεῖ, ἀλλ' ἀμερίμνως βιώσας σωθήσεται ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
 Ἀμήν.